

Institut
Memòria
d'Estudis
CVRS 2018-2019
Catalans

Institut
Memòria
d'Estudis
CVR S 2018-2019
Catalans

I

Memòria

'E

2018-2019

C

© Institut d'Estudis Catalans
Carrer del Carme, 47
08001 Barcelona

Elaboració: Gabinet de la Presidència

Text revisat lingüísticament
per la Unitat de Correcció
del Servei Editorial de l'IEC

Disseny gràfic d'Enric Satué

Compost per Fotoletra, SA

Imprès a Producciones Gráficas Ecológicas, SL

Dipòsit Legal: B 5166-2021

Índex

17 Presentació

19 I. Òrgans de govern

- 19 El Ple
 - 19 Equip de Govern
 - 19 Consell Permanent
 - 20 Consells de govern de les seccions
 - 20 Secció Històrico-Arqueològica
 - 20 Secció de Ciències Biològiques
 - 20 Secció de Ciències i Tecnologia
 - 21 Secció Filològica
 - 21 Secció de Filosofia i Ciències Socials
 - 21 Presidents de les societats filials
 - 25 Estructura administrativa
 - 26 Nòmina del personal
-

29 II. El Ple

- 29 Resum de les sessions plenàries
- 43 Declaracions i adhesions institucionals
- 48 Els membres
 - 48 Nous membres
 - 48 Secció Històrico-Arqueològica
 - 48 Immaculada Lorés i Otzet
 - 51 Patrici Pojada
 - 54 Marta Prevosti i Monclús
 - 57 Eduard Vallès i Pallarès
 - 60 Secció de Ciències Biològiques
 - 60 Xavier Matias-Guiu Guia
 - 63 Antoni Trilla i García
 - 65 Xavier Turon Barrera
 - 67 Dolors Vaqué Vidal

69	Secció de Ciències i Tecnologia
69	Joaquim Bruna Floris
70	Josep Anton Muñoz de la Fuente
71	Lluís Torner i Sabata
73	Nora Ventosa i Rull
76	Secció de Filosofia i Ciències Socials
76	Xavier Besalú Costa
79	Bernat Sureda i Garcia
83	Membres emèrits
83	Secció Històrico-Arqueològica
83	Josep Maria Nolla i Brufau
84	Secció de Ciències Biològiques
84	Montserrat Aguadé i Porres
85	Secció de Ciències i Tecnologia
85	David Serrat i Congost
86	Secció Filològica
86	Isidor Marí i Mayans
87	Josep M. Nadal i Farreras
88	Joaquim M. Puyal i Ortiga
89	Gemma Rigau i Oliver
90	Secció de Filosofia i Ciències Socials
90	Carles-Enric Riba i Campos
91	Necrologies
91	Josep Castells i Guardiola
94	Josep M. Domènech i Mateu
97	Joaquim Garriga i Riera
101	Aina Moll i Marquès
103	Ramon Parés i Farràs
107	Eva Serra i Puig
111	Alexandre Olivar i Daydí
114	Giuseppe Tavani
118	Josep Jané i Solà (president de la SCE)
120	Nòmina de membres
120	Membres numeraris
122	Membres emèrits
124	Membres corresponents

127	III. Les seccions
128	Secció Històrico-Arqueològica
128	Crònica
132	Membres
140	Secció de Ciències Biològiques
140	Crònica
142	Membres
149	Secció de Ciències i Tecnologia
149	Crònica
152	Membres
158	Secció Filològica
158	Crònica
171	Membres
179	Secció de Filosofia i Ciències Socials
179	Crònica
182	Membres

189 IV. Memòria econòmica

209	V. Activitat institucional
209	Inauguració del curs
209	Discurs del president de l'Institut d'Estudis Catalans
217	Lliçó inaugural
217	El sistema català de reproducció: demografia i identitat, <i>per Anna Cabré i Pla</i>
228	Parlament del Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya, senyor Quim Torra
231	Convenis de col·laboració
234	Representació en institucions
234	Institucions d'àmbit català
235	Institucions d'àmbit estatal
235	Institucions d'àmbit internacional
235	Patronats
237	Assistència a actes, visites i missions institucionals

254	Premis i distincions
256	Seus i delegacions
256	Seu de Perpinyà
257	Seu de Castelló
259	Seu de Lleida
260	Seu d'Alacant
263	Delegació de València
265	Delegació de Palma
266	Seu de l'Alguer
<hr/>	
267	VI. Activitat de recerca
267	Programes de recerca
267	Secció Històrico-Arqueològica
267	Banc de dades de monedes catalanes
267	Catàleg i corpus documental del brodat a Catalunya: segles XIV i XV
268	Catalunya Carolíngia
268	Corpus Antiquitatum Americanensium
269	Corpus des Troubadours
269	Corpus Documental de les Relacions Internacionals de Catalunya i de la Corona d'Aragó
269	Corpus International des Timbres Amphoriques
270	Corpus Signorum Imperii Romani (CSIR). Corpus d'escultura romana dels Països Catalans
270	Corpus Textual de la Catalunya del Nord
271	Deute sobirà i construcció de l'Estat a la Corona d'Aragó a la baixa edat mitjana
271	Diccionari d'Historiadors de l'Art Català-Valencià-Balear
272	Dietaris de Ferran Soldevila
272	El <i>Corpus Inscriptionum Latinarum</i> dels Països Catalans: redacció, edició de les inscripcions amb atenció especial a les formes de suport i escriptura
273	Els mercats i el comerç d'aliments a l'edat mitjana: la seva incidència en el desenvolupament agrari i la integració comercial dels Països Catalans
275	Fontes Musicae Cataloniae: catalogació, edició i difusió dels repertoris compositius, iconogràfics i de tradició oral de Catalunya (1450-1950)
276	Justícia i resolució de conflictes a la Catalunya medieval. Col·lecció diplomàtica. Segles IX-XIII

276	Recerca arqueològica de la ciutat romana de <i>Iesso</i> (Guissona)
277	Recerca i transcripció de l'hinnari del segle XIII-XIV
277	Repertori de col·leccionistes i col·leccions d'art i arqueologia de Catalunya
277	Repertori de la memòria personal a la Catalunya contemporània
278	Tabula Imperii Romani - Forma Orbis Romani (TIR-FOR)
278	<i>Un petit país llatí: Catalunya i l'exposició de 1929</i> , de Nicolae Iorga
278	Altres programes de recerca de la SHA
278	Ager Tarraconensis
279	Oficina d'Assessorament Històric
280	Secció de Ciències Biològiques
280	Anàlisi dels aspectes socials dels fons de l'Arxiu de la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona, en el període 1770-1870
280	Briòfits
281	Briòfits. Actualització del llibre <i>Handbook of mosses of the Iberian Peninsula and the Balearic Islands</i>
282	Ciència ciutadana i estudi de les orquídiades a Catalunya
282	El projecte BioGenoma dels Països Catalans. El Genoma de Gaia als Països Catalans
283	Fauna aquàtica en coves anquihalines del País Valencià: un món encara per descriure
284	Microbiota, nutrició i evolució humana: de la <i>Tarraconensis</i> a la Catalunya d'avui
286	Millora de la presència de la llengua catalana dins de recopilacions internacionals de noms de plantes. <i>Vocabulari multilingüe de noms de plantes</i>
286	<i>Natura, ús o abús? Llibre blanc de la gestió de la natura als Països Catalans</i> . 40 anys després de la publicació
287	Organització per a la cartografia de les plantes vasculars als Països Catalans (ORCA)
287	Participació de l'IEC en el projecte FORHOT d'estudi dels efectes del canvi climàtic sobre la pèrdua d'estocs de carboni àrtic, subàrtic i boreal
288	Recerca etnobotànica als Països Catalans: prospeccions i base de dades
290	Recuperació i difusió del patrimoni científic (II). Localització, digitalització i anàlisi de revistes catalanes, valencianes i balears de ciència, tecnologia i medicina anteriors a 1950
290	Seguiment transfronterer d'espècies de la flora amenaçada dels Pirineus orientals

291	Terminologia de la genètica, la genòmica i l'enginyeria genètica humana en llengua catalana dins el marc del manteniment del <i>Diccionari de medicina</i> (DEMCAT)
291	Altres programes de recerca de la SECCB
291	Els jardins botànics de la ciutat de Barcelona al llarg de la seva història
292	Galeria de científics catalans
292	La flora dels estanys del Pirineu 30 anys després: resposta a les pressions i amenaces de canvi global
292	Preparació per a la publicació de diversos treballs amb aportacions a la diversitat dels fongs i líquens dels Països Catalans
293	Secció de Ciències i Tecnologia
293	Anàlisi del risc en cas d'incendi en la interfície urbanoforestal: impacte en infraestructures de GLP
293	Carles Emili Montañés i Criquillion (1877-1974). Tècnica, indústria i política
294	<i>Diccionari de matemàtiques i estadística</i> . Edició en línia
295	Diccionari Multilingüe de la Ciència del Sòl (català, espanyol, gallec i portuguès amb equivalències en anglès, francès i eusquera)
295	El meteorit de Terrassa de 1704: estudi científic i valor històric
296	ExtractCiT. Extracció de terminologia de l'Hemeroteca Científica Catalana per a la Comissió de Terminologia de l'IEC (fins al desembre de 2018)
296	Història de la matemàtica, resultats, contextos i textos. Grècia IIb, III i IV
297	Lingüística quantitativa: les lleis lingüístiques en el català
299	Secció Filològica
299	1. Programes normatius
299	Actualització i difusió de la normativa lingüística en el projecte Optimot (Servei de consultes de la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya)
299	Actualització periòdica del DIEC2
300	<i>Diccionari manual de la llengua catalana</i> . Segona edició
301	Estudi de la variació i la prescripció en les orientacions normatives de la Secció Filològica
302	<i>Gramàtica de la llengua catalana</i> (versió revisada en línia)
304	Gramàtica Essencial de la Llengua Catalana
305	Nomenclàtor Toponímic de les Illes Balears (NOTIB)
305	Nou Diccionari Normatiu de la Llengua Catalana

305	Projecte de base de dades lexicogràfica de la llengua de signes catalana
306	Projecte de constitució del corpus de referència de la llengua de signes catalana
307	Projectes de l'Oficina d'Onomàstica
308	Proposta de Transcripció del Xinès al Català
309	Proposta per a un Estàndard Oral de la Llengua Catalana. Lèxic
309	Proposta sobre el Sistema de Transcripció del Grec Modern al Català
310	Proposta sobre el Sistema de Transcripció i Transliteració dels Noms Russos al Català
310	2. Programes científics d'especial rellevància
310	Atlas Lingüístic del Domini Català
312	Diccionari Descriptiu de la Llengua Catalana
313	3. Programes científics de creació d'infraestructura lingüística per al desenvolupament de la normativa
313	Continuació del Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana (CTILC2)
313	Observatori de Neologia
315	Pla d'incorporació a la infraestructura de dades procedents de projectes de la Secció Filològica: portal de Recursos Lingüístics
316	Refranyer Aguiló
316	Vocabulari de la Llengua Catalana Medieval de Lluís Faraudo de Saint-Germain
316	4. Programes científics autònoms (no són de suport als treballs de normativa lingüística)
316	Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae
317	Obres completes de Pompeu Fabra
319	Publicació de l'obra gramatical d'Antoni Febrer i Cardona
320	5. Altres programes científics
320	Analitzador de la diccionariabilitat dels neologismes catalans (GARBELL)
321	Constitució d'un corpus textual per a una gramàtica del català modern (GCM) (i III)
322	Corpus Oral de la Llengua Catalana
323	Cultura, memòria, llengua: la construcció de la identitat en els territoris fronterers de la llengua catalana
323	Guaita Terminològica: Extracció de terminologia científica i tècnica de corpus original en anglès i proposta per a la cerca d'equivalents en català (fins al desembre de 2018)

323	Guaita Terminològica i ExtractCiT: Extracció de terminologia de corpus original en anglès i en català, i proposta de termes neològics per a la Comissió de Terminologia Científica i Tècnica de l'IEC (des del gener de 2019)
326	La gestió normativa en contextos politicoadministratius sociolingüísticament complexos
328	6. Projecte de connexió amb els col·lectius socials: l'Acadèmia Oberta
328	L'Acadèmia Oberta als Ensenyants
331	L'Acadèmia Oberta als Escriptors, Traductors i Correctors
331	L'Acadèmia Oberta als Mitjans de Comunicació
333	7. Projecte per a les accions de visibilitat de la Secció Filològica
333	Àrea de Visibilitat de la Secció Filològica
336	8. Altres
336	Laboratori de Fonètica
337	Consell Supervisor del TERMCAT (Centre de Terminologia Catalana de la Generalitat de Catalunya)
338	9. Revista
338	<i>Estudis Romànics</i>
340	Secció de Filosofia i Ciències Socials
340	Cartografia històrica dels Països Catalans. Cartografia militar de la Ciutat de Mallorca (segles XVI-XIX)
340	Catàleg dels manuscrits de la Biblioteca Diocesana del Seminari de Girona, VI i VII. Ms. 271-378
341	Catàleg històric general de la premsa en català
341	Cohesions i fractures a la Catalunya actual. Un informe sobre la realitat social i política de la Catalunya del segle XXI
342	Diccionari històric de periodistes generalistes i especialitzats de l'àmbit dels territoris de llengua i cultura catalanes
342	Diccionari Jurídic Català
343	Documentació arnaldiana conservada a l'Arxiu de la Catedral de València
343	El paisatge de les pinedes mediterrànies
344	Fem l'Escola Plurilingüe (FEP)
344	Fenomenologia del món social i polític
344	<i>In lumine sapientia</i> . El procés d'urbanització a Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears a la llum de la imatge satel·litària nocturna de la Terra

- 346 Innovació en els projectes professionals de dones i homes joves en el medi rural. Una perspectiva de gènere sobre el desenvolupament rural en la Catalunya postcrisi
- 347 L'estudi de la identitat personal amb la tècnica de la graella. Creació d'una aplicació informàtica en accés obert, en línia i en català, per a investigadors i professionals
- 347 La geografia a Catalunya vista des de la Societat Catalana de Geografia
- 348 Les bases socials de l'independentisme a Catalunya, Flandes i Escòcia a la darrerria del segle xx i principis del XXI
- 348 Models del dret i la filosofia política catalanes: semàntica de les doctrines juridicopolítiques del pactisme en les seves diferents fases
- 349 Programa de cooperació transfronterera Espanya-França-Andorra per a la digitalització de *Catalunya carolíngia*
- 349 Repensar l'escola per a una societat en transformació. L'Escola de Mestres Rosa Sensat (1990-2018)
- 351 Presidència
- 351 Aula Carles Riba
- 352 Les ciutats mediterrànies: els factors de desenvolupament i de progrés. Ciutat i articulació territorial
- 353 Registre i inventari dels vitralls catalans
- 354 Xarxa CRUSCAT. Coneixements, representacions i usos del català
- 355 Centres de recerca
- 355 Centres propis
- 355 Laboratori d'Estudis Geofísics Eduard Fontserè (LEGEF)
- 356 Centre Català de la Nutrició (CCNIEC)
- 358 Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural
- 360 Laboratori de Fonètica
- 361 Centres consorciats
- 361 Centre de Terminologia Catalana (TERMCAT)
- 361 Centre de Recerca Matemàtica (CRM)
- 362 Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF)
- 364 Oficines
- 364 Oficina d'Estandardització
- 364 Oficina de Gramàtica
- 365 Oficines Lexicogràfiques
- 365 Oficina d'Onomàstica

- 365 Oficina d'Assessorament Històric
366 Secretaria Científica
-

369 VII. Assessorament, promoció i difusió de la recerca

- 369 Assessorament
369 Observatori de la Recerca
371 Xarxa CRUSCAT. Coneixements, representacions i usos del català
372 Organismes administratius en els quals l'IEC té assessors
373 Promoció
373 Premis i borses d'estudi de l'IEC - Premis Sant Jordi 2019
383 Relació d'activitats científiques organitzades, promogudes o acollides per l'IEC
435 Difusió
435 Servei de Documentació i Arxiu de l'IEC
-

439 VIII. Societats filials

- 440 Institució Catalana d'Història Natural
454 Societat Catalana de Biologia
465 Societat Catalana de Filosofia
469 Societat Catalana de Física
475 Societat Catalana de Química
482 Societat Catalana de Matemàtiques
489 Societat Catalana de Geografia
495 Societat Catalana d'Estudis Històrics
498 Societat Catalana d'Estudis Jurídics
501 Societat Catalana d'Economia
505 Associació Catalana de Sociologia
509 Societat Catalana d'Estudis Litúrgics
510 Societat Catalana de Musicologia
513 Amics de l'Art Romànic
516 Institució Catalana d'Estudis Agraris
521 Societat Catalana de Pedagogia
527 Societat Catalana d'Estudis Clàssics
529 Societat Catalana d'Estudis Numismàtics
531 Societat Catalana d'Ordenació del Territori

- 536 Societat Catalana de Sociolingüística
 - 539 Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana
 - 543 Societat Catalana de Comunicació
 - 547 Societat Catalana de Llengua i Literatura
 - 550 Societat Catalana de Tecnologia
 - 554 Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica
 - 560 Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació
 - 564 Societat Catalana d'Estudis Hebraics
 - 565 Societat Catalana de Terminologia
-

567 IX. Fundacions, entitats vinculades i adherides a l'IEC

- 567 Fundacions
 - 567 Fundació Ferran Sunyer i Balaguer
 - 568 Fundació Mercè Rodoreda
 - 570 Fundació Alsina i Bofill
 - 571 Fundació Carles Salvador
 - 571 Fundació Salvador Alibau
- 573 Entitat vinculada
 - 573 Biblioteca de Catalunya
- 574 Entitats adherides
 - 574 Institut Menorquí d'Estudis
 - 574 Institut d'Estudis Eivissencs
 - 575 Institut d'Estudis Baleàrics
 - 576 Societat Arqueològica Luliana
 - 576 Societat d'Onomàstica
 - 577 Institut d'Estudis Gironins
- 578 Altres vinculacions
 - 578 Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes
 - 578 North American Catalan Society
 - 579 Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana
 - 579 Institut Català d'Antropologia
 - 580 Societat Andorrana de Ciències
 - 580 Societat Catalana d'Estadística
 - 581 Associació Catalana de Ciències de Laboratori Clínic
 - 581 Associació Catalana per a la Divulgació Científica

583	X. Publicacions
583	Portal de revistes científiques
584	Monografies
591	Obres vinculades a l'Institut d'Estudis Catalans
593	Publicacions periòdiques
594	Resum de títols editats (2014-2018)
594	Donacions i intercanvi de publicacions

Presentació

Un any més, l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) ha treballat en els seus objectius fundacionals d'estudi de la llengua i establiment de la normativa; desenvolupament i difusió de la recerca en els diferents àmbits científics, i assessorament dels poders públics i altres institucions. La present MEMÒRIA recull amb detall l'activitat de l'IEC duta a terme durant el curs 2018-2019.

L'Institut estén l'àmbit d'actuació a tots els territoris dels Països Catalans per mitjà de seus i delegacions a Perpinyà, Castelló de la Plana, Lleida, Alacant, València, Palma i l'Alguer, i impulsa la presència i la influència en l'àmbit internacional —especialment amb la Unió Acadèmica Internacional i amb l'ALLEA (All European Academies), entitats de les quals és membre.

Aquest curs han estat nomenats catorze nous membres numeraris i hem hagut de lamentar el traspàs dels membres Josep M. Domènech i Mateu, Aina Moll i Marquès, Alexandre Olivari i Daydí, Ramon Parés i Farràs i Giuseppe Tavani. Sigui per a ells, el nostre record més sincer.

Tot just iniciat el curs, l'IEC va commemorar l'Onze de Setembre amb una jornada de portes obertes a la Casa de Convalescència, en què Joan Martí i Castell, membre de la Secció Filològica, pronuncià el discurs patriòtic «Pompeu

Fabra: un exemple infrangible de lleialtat nacional». El segon acte que marcà el nou curs va ser la sessió inaugural, presidida pel Molt Honorable Senyor President de la Generalitat de Catalunya, Quim Torra, i durant la qual la membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials Anna Cabré impartí la lliçó «El sistema català de reproducció: demografia i identitat».

Com és tradició, a l'abril es van lliurar els Premis Sant Jordi, amb què l'Institut distingeix obres i investigadors de tots els àmbits de la ciència i de la cultura catalanes. En aquesta edició, la vuitanta-vuitena, es reberen més de dues-centes cinquanta candidatures i en total van ser guardonades una vuitantena de persones i entitats.

Al llarg del curs, l'IEC ha promogut un bon nombre d'actes, com ara commemoracions i homenatges. Voldria destacar-ne el Simposi Pompeu Fabra —una de les activitats amb què l'Institut ha contribuït a l'Any Pompeu Fabra 2018, promogut per la Generalitat de Catalunya amb motiu dels cent cinquanta anys del naixement de Fabra i del centenari de la publicació de la *Gramàtica catalana*— i les sessions en memòria dels membres de l'IEC Jordi Joaquim Costa i Costa, M. Teresa Ferrer i Mallof, Ramon Margalef i López i Ramon Parés i Farràs.

La música ha posat el punt i final de l'activitat acadèmica del curs 2018-2019, amb el cicle estival *Música al claustre*, que organitza la comissió d'activitats musicals dirigida pel membre de la Secció Històrico-Arqueològica Romà Escalas. Aquesta edició s'ha dedicat a obres de compositors catalans des del Renaixement fins al Barroc.

L'IEC, com a corporació acadèmica, científica i cultural que té per objecte la recerca científica i principalment la de tots els elements de la cultura catalana, ha centrat l'activitat en la recerca per mitjà de noranta programes i projectes. Els resultats dels diferents projectes es difonen mitjançant les publicacions, en format electrònic o en paper, les quals aquest curs han sumat cent trenta-cinc títols. El fons de publicacions periòdiques, per la seva banda, està format per una seixantena de revistes científiques.

Com no podia ser d'altra manera, el Ple de l'Institut s'ha manifestat insti-

tucionalment quan els interessos o drets del territori i la ciutadania han estat qüestionats o s'han vist amenaçats. Aquest curs ha impulsat la *Carta de suport als membres de la Sindicatura Electoral del Primer d'Octubre* (7 de març de 2019) i la *Declaració de l'IEC a favor d'un model sostenible d'usos del territori* (5 de juliol de 2019), i la Seu de l'IEC a Alacant s'ha adherit al manifest *Alacant pel valencià* (27 de novembre de 2018).

L'exhaustiva descripció de l'activitat de l'IEC que conté aquest volum ret comptes de la feina feta, que ha estat possible gràcies a la dedicació i al treball de totes les persones que formen part de la institució o que hi estan vinculades —membres de l'IEC, de les societats filials, de les fundacions, de les delegacions; treballadors i col·laboradors. A totes elles adreçem el nostre agraïment.

JOSEP ENRIC LLEBOT

Secretari general

I. Òrgans de govern

El Ple

El Ple és l'òrgan sobirà de l'Institut d'Estudis Catalans. És constituït pels membres numeraris, els emèrits i els presidents de les societats filials.

Les membres formen les seccions, que, des del 25 de setembre de 1989, són les cinc següents: Secció Històrico-Arqueològica, Secció de Ciències Biològiques, Secció de Ciències i Tecnologia, Secció Filològica i Secció de Filosofia i Ciències Socials. (Vegeu el capítol III, «Les seccions».)

Equip de Govern

L' Equip de Govern assisteix el president en les seves funcions executives i administratives.

President:	Joandomènec Ros i Aragonès
Vicepresident:	Jaume de Puig i Oliver
Vicepresidenta:	Mariàngela Vilallonga Vives (fins al 22.4.2019) Marta Prevosti i Monclús (des del 23.4.2019)
Secretari general:	Josep Enric Llebot Rabagliati

Consell Permanent

El Consell Permanent actua per delegació del Ple i exerceix el govern de la corporació. És format per l'Equip de Govern i els presidents de les cinc seccions.

Presidents de les seccions:	Ramon Pinyol i Torrents <i>(Secció Històrico-Arqueològica)</i> Pere Puigdomènech i Rosell <i>(Secció de Ciències Biològiques)</i> Joan Antoni Solans i Huguet (fins al 18.11.2018)
-----------------------------	--

Alicia Casals i Gelpí (des del 19.11.2018)
(Secció de Ciències i Tecnologia)

M. Teresa Cabré i Castellví
(Secció Filològica)

Maria Corominas i Piulats
(Secció de Filosofia i Ciències Socials)

Consells de govern de les seccions

Les seccions de l'IEC es corresponen amb grans unitats temàtiques de la ciència i la tecnologia. Són regides per un consell de govern format per un president, un vicepresident, un secretari i un tresorer.

Secció Històrico-Arqueològica

President:	Ramon Pinyol i Torrents
Vicepresident:	Antoni Riera i Melis
Secretari:	Antoni Simon i Tarrés
Tresorer:	Bonaventura Bassegoda i Hugas

Secció de Ciències Biològiques

President:	Pere Puigdomènech i Rosell
Vicepresident:	Ramon Bartrons i Bach
Secretària:	Montserrat Aguadé i Porres
Tresorer:	Joaquim Gosálbez i Noguera

Secció de Ciències i Tecnologia

President:	Joan Antoni Solans i Huguet
Vicepresidenta:	Alicia Casals i Gelpí
Secretari:	Antoni Olivé i Ramon
Tresorer:	Miquel Canals i Artigas

Secció Filològica

Presidenta:	M. Teresa Cabré i Castellví
Vicepresident:	Ramon Sistac i Vicén
Secretària:	Mila Segarra i Neira
Tresorer:	Màrius Serra i Roig

Secció de Filosofia i Ciències Socials

Presidenta:	Maria Corominas i Piulats
Vicepresident:	Josep M. Panareda Clopés
Secretari:	Joaquim Arnau Querol
Tresorera:	Maria Dolors Garcia Ramon

Presidents de les societats filials

Amics de l'Art Romànic

Presidenta:	Francesca Español i Bertran
-------------	-----------------------------

Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació

Presidenta:	Montserrat Rivero Urgell
-------------	--------------------------

Associació Catalana de Sociologia

Presidenta:	Marta Soler Gallart
-------------	---------------------

Institució Catalana d'Estudis Agraris

President:	Jordi Sala i Casarramona
------------	--------------------------

Institució Catalana d'Història Natural

President/a:	Joan Pino i Vilalta (fins al 29.10.2018) Jordina Belmonte Soler (des del 30.10.2018)
--------------	---

Societat Catalana d'Economia

President: Eduard Arruga i Valeri

Societat Catalana d'Estudis Clàssics

President/a: Montserrat Jufresa i Muñoz
(fins al 12.6.2019)
Carles Garriga Sans
(des del 13.6.2019)

Societat Catalana d'Estudis Hebraics

President: Pere Casanellas i Bassols

Societat Catalana d'Estudis Històrics

President: Jaume Sobrequés i Callicó

Societat Catalana d'Estudis Jurídics

President: Josep Cruanyes i Tor

Societat Catalana d'Estudis Litúrgics

President: Miquel dels Sants Gros i Pujol

Societat Catalana d'Estudis Numismàtics

President: Miquel de Crusafont i Sabater
(fins al 8.4.2019)
Rossend Casanova i Mandri
(des del 9.4.2019)

Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica

President: Alfons Zarzoso Orellana

Societat Catalana d'Ordenació del Territori

President: Josep A. Báguena Latorre

Societat Catalana de Biologia

Presidenta: Montserrat Corominas i Guiu

Societat Catalana de Comunicació

President: Jordi Bèrrio Serrano
(fins al 16.10.2018)
Sergi Cortiñas Rovira
(des del 17.10.2018)

Societat Catalana de Filosofia

President: Josep Monserrat i Molas

Societat Catalana de Física

President: Joan Parellada Sabata

Societat Catalana de Geografia

President: Josep Oliveras i Samitier

Societat Catalana de Llengua i Literatura

President: Manuel Llanas i Pont

Societat Catalana de Matemàtiques

President/a: Xavier Jarque i Ribera
(fins al 6.2.2019)
Dolors Herbera i Espinal
(des del 7.2.2019)

Societat Catalana de Musicologia

President: Jordi Ballester Gibert

Societat Catalana de Pedagogia

President/a: Martí Teixidó i Planas
(fins al 18.6.2019)
Carme Rider i Serra
(des del 19.6.2019)

Societat Catalana de Química

President: Carles Bo i Jané

Societat Catalana de Sociolingüística

President: Joan Pujolar Cos
(fins al 30.5.2019)
Miquel Àngel Pradilla Cardona
(des del 31.5.2019)

Societat Catalana de Tecnologia

Presidenta: Núria Salán Ballesteros

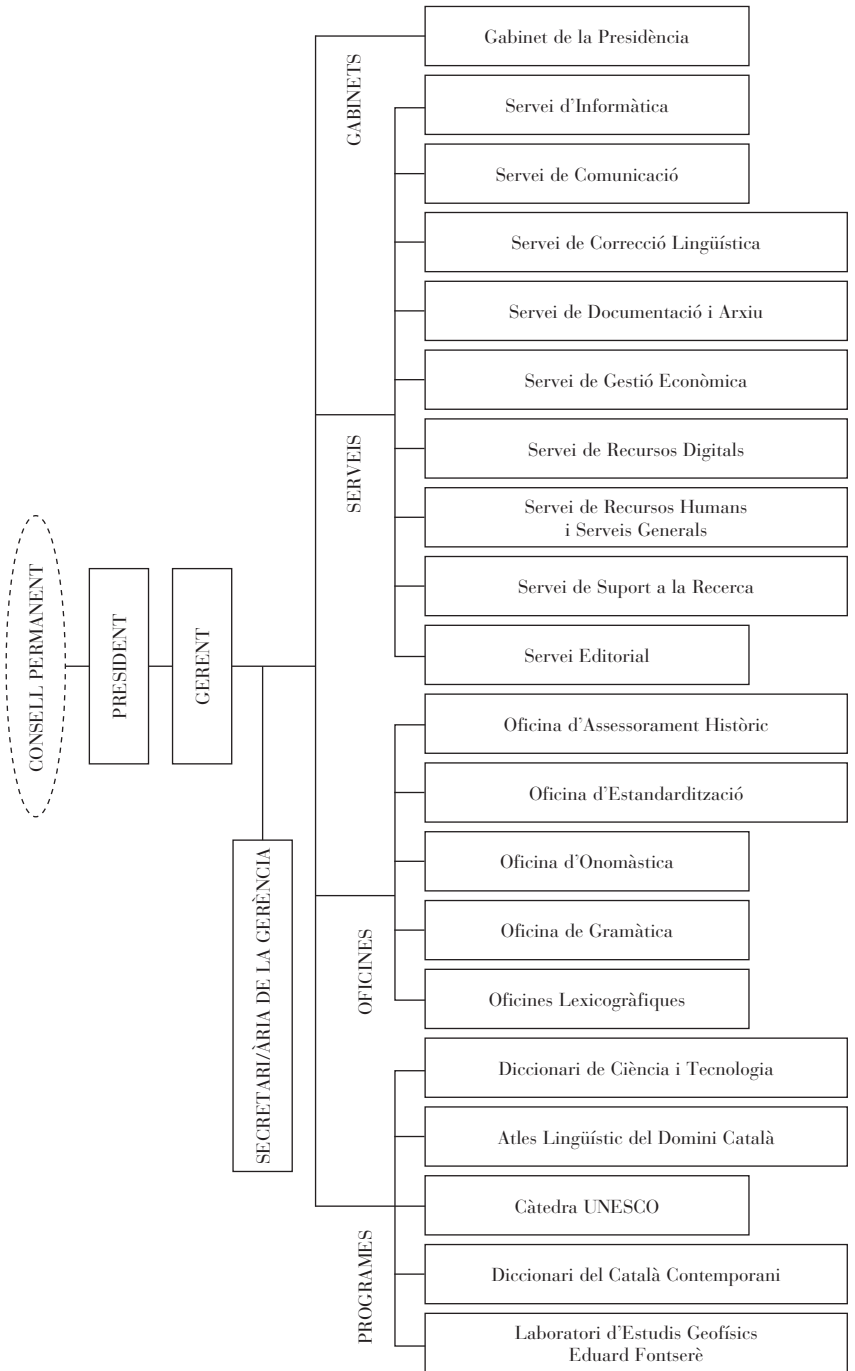
Societat Catalana de Terminologia

President: Miquel-Àngel Sànchez i Ferriz

Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana

President: Joan Soler i Mata

Estructura administrativa

Nòmina del personal

Sara Adell i Roura

Marc Alcalà i Borrell

M. Teresa Balagué i Sort

Marta Balasch Guerrero

M. del Mar Batlle Gutiérrez

Blanca Betriu Recha

Antònia Blanco Ruiz

Gemma Boada Pérez

Silvia Braitó

M. Cristina Bustó i Menéndez

Ferran Cabellos Romero

Laia Campañà Mormeneo

Eduard Campos Jiménez

Roger Cascales Puerto

Laia Castanyer Teixidó

M. Lluïsa Castellón i Molina

Mercè Castells i Baldrich

Anna Chamizo i Tarté

Albert Clavero Arnau

Irene Comas i Alsina

Ramon Corbella Bosch

Fàtima Duarte i Ortega

Marta Ejarque i Pavia

Antoni Escolà i Banqué

Marta Fabregat i Marco

Eva Faustino Vidal

Judit Feliu Cortès

F. Xavier Ferré i Mariscot

Antònia Ferrer i Gràcia

Marta Folia i Campos

Anna Font Reñé

Carla Fontclara Serrallonga

Eva Forés Castell

Imma Fradera i Castillo

M. Rosa Franquesa i Bonet

Núria Fuster i Postico

Mariàngels Gallego i Ribó

Roser Gatell Pujol

Eva Gil Bel

Georgina Goberna Baradat

Cristina Guirado Gil

Núria Jolis i Masjuan

Kimberly Katte

Robert Latorre Soto

Ernest Llompart Carbó

Lídia Lluís Gavaldà

Sílvia López i Caballer

Daniel Luján Cazalilla

Mercè Martí Bassols

Cora Martín Paños

M. Àngels Martínez Salom

Begonya Masdefiol Aldeano

Josep M. Mestres i Serra

Eulàlia Miret i Raspall

Pere Montalat i Buscató

Maria Amor Montané March

Mercè Montaña i del Agua

Isabel Munujos i Sala

Santiago Muxach Riubrogent

Lluís Olivé Duran

Bernat Oliver Majó

David Ordóñez i García

Josep Maria Palau Baduell

Manuel Pascual i Rodríguez

Berta Pedemonte Miquel

Ester Pedreño Puertas

Lliris Picó Carbonell

Mar Pongiluppi Gomila

Ester Prat Alsina

Gemma Pujol Vallès

Joan Antoni Rabella i Ribas
Jordi Ribas i Bisbal
Eulàlia Ribera Llonc
Montserrat Rius Mentuy
Roser Rodríguez Vila
Xavier Rofes i Moliner
Núria Roma i Peix
Montserrat Roma Uguet
Aina Rusca Mestre
M. Teresa Sadurní i Villaronga
Francesc Salvador Carvajal
Jaume Salvanyà Cristòbal
Maite Sànchez i Riera
Roser Sanromà i Borrell
Carolina Santamaria i Jordà
Lluís Maria Sol i Salvadó

Lourdes Sola i López
Joan Soler i Bou
José Soriano Moreno
M. del Mar Tapia Jiménez
Claudine Tarrene
Sílvia Teulats Castells
Montserrat Torras Conangla
Xavier Torrents Casas
Joana Torres Bosch
Albert Torres Sanglas
Mireia Trias i Freixa
Carme Vallès Foz
Marta Viñuales i Granel
Ana Wasmer Gimeno
Enkeleda Xhelo Çomo

L'organigrama de l'IEC és format per un total de 101 persones, distribuïdes en les categories laborals següents: cap superior (2), cap de secció (11), cap de negociat (5), oficial de primera administratiu (19), oficial de segona administratiu (5), auxiliar administratiu (1), col·laborador d'investigació (16), ajudant d'investigació (31), analista (3), tècnic de TIC (3), encarregat de Serveis Generals (1), oficial de primera d'oficis auxiliars (2) i auxiliar de segona de serveis (2).

II. El Ple

Resum de les sessions plenàries

Durant el curs 2018-2019, el Ple es reuní vuit vegades. A continuació presentem un breu resum de cada sessió.

Ple del dia 13 de setembre de 2018 (ordinari)

- Nota necrològica de Josep Jané Solà († 28.4.2018), president de la Societat Catalana d'Economia, a càrrec d'Eduard Arruga, president de la mateixa Secció
- Nota necrològica d'Eva Serra i Puig († 3.7.2018), membre de la Secció Històrico-Arqueològica, a càrrec d'Antoni Simon, membre de la mateixa Secció
- Nota necrològica de Joaquim Garriga i Riera († 20.7.2018), membre de la Secció Històrico-Arqueològica, a càrrec de Bonaventura Bassegoda, membre de la mateixa Secció
- Nota necrològica de Josep Castells i Guardiola († 30.7.2018), membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, a càrrec d'Àngel Messeguer, membre de la mateixa Secció
- Informe dels projectes per a l'establiment de la normativa que realitza la Secció Filològica (SF) per delegació de l'IEC, a càrrec de M. Teresa Cabré, presidenta de la SF
- Presentació de sis persones candidates a membre numerari, dues de la Secció de Ciències Biològiques i quatre de la Secció de Ciències i Tecnologia
- Aprovació del text de la *Gramàtica essencial*, presentat en el Ple del 7 de juny
- Resultats de la votació electrònica de candidats a membres numeraris presentats en el Ple del dia 7 de juny
- Presentació del pressupost de l'exercici 2018

Hi assisteixen vuitanta-nou membres numeraris i emèrits i cinc presidents de les societats filials.

Eduard Arruga, president de la Societat Catalana d'Economia, llegeix la nota necrològica de Josep Jané Solà, president de la mateixa Societat del 1994 al 2000, que traspassà el dia 28 d'abril de 2018.

Antoni Simon, membre de la Secció Històrico-Arqueològica, llegeix la nota necrològica d'Eva Serra i Puig, membre de la mateixa Secció, que traspassà el dia 3 de juliol de 2018.

Bonaventura Bassegoda, membre de la Secció Històrico-Arqueològica, llegeix la nota necrològica de Joaquim Garriga i Riera, membre de la mateixa Secció, que traspassà el dia 20 de juliol de 2018.

Àngel Messeguer, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, llegeix la nota necrològica de Josep Castells i Guardiola, membre de la mateixa Secció, que traspassà el dia 30 de juliol de 2018.

El president presenta per escrit el seu informe d'activitats i en destaca les següents: les entrevistes amb Francesc Xavier Grau, secretari d'Universitats i Recerca de la Generalitat de Catalunya; Montserrat Planelles, directora general de Cultura del Govern d'Andorra, i amb Laura Borràs, consellera de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Posa en relleu l'acte d'inauguració de la seu de la Delegació de l'IEC a l'Alguer; la inauguració a l'IEC de l'exposició sobre Pompeu Fabra, que fou presidida pel president de la Generalitat de Catalunya, Quim Torra, i l'acte de constitució del patronat honorífic del Centenari de l'Euskaltzaindia.

Informa de la sessió constitutiva del Consell Assessor del Parlament sobre Ciència i Tecnologia (CAPCIT), així com dels tres primers concerts que s'han fet del cicle *Música al claustre*, aquest any dedicat a les cobles i les capelles, i esmenta la celebració de la Diada de l'11 de setembre a l'IEC, en què Joan Martí i Castell va pronunciar el discurs «Pompeu Fabra: exemple d'infrangible lleialtat nacional».

M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica, exposa la doble funció que du a terme la Secció: la normativa i la científica, i presenta un informe sobre l'establiment de la normativa que realitza la SF.

Joaquim Gosálbez presenta la candidatura de Xavier Turon Barrera a membre numerari adscrit a la Secció de Ciències Biològiques.

M. Teresa Estrach presenta la candidatura d'Antoni Trilla i García a membre numerari adscrit a la Secció de Ciències Biològiques.

Marta Sanz presenta la candidatura de Joaquim Bruna Floris a membre numerari adscrit a la Secció de Ciències i Tecnologia.

Àngel Messeguer presenta la candidatura de Nora Ventosa i Rull a membre numeraria adscrita a la Secció de Ciències i Tecnologia.

Lluís Cabrera presenta la candidatura de Josep Anton Muñoz de la Fuente a membre numerari adscrit a la Secció de Ciències i Tecnologia.

Alicia Casals presenta la candidatura de Lluís Torner i Sabata a membre numerari adscrit a la Secció de Ciències i Tecnologia.

El Ple aprova per consens el text de la *Gramàtica essencial*, que fou presentat en el Ple del dia 7 de juny.

El secretari general informa del resultat de la votació de candidats a membres numeraris presentats en el Ple del dia 7 de juny de 2018.

El Ple de l'IEC elegeix com a membres numeraris adscrits a la Secció de Filosofia i Ciències Socials Xavier Besalú Costa i Bernat Sureda i Garcia.

El secretari general presenta la sol·licitud de dispensa d'obligacions d'Antoni Roca Rosell, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, amb motiu d'una estada de recerca a París. El Ple aprova la sol·licitud de dispensa d'assistència presentada pel senyor Roca per al període de l'1 de setembre de 2018 al 28 de febrer de 2019.

Ramon Corbella, gerent de l'IEC, presenta el pressupost de l'exercici 2018, presentat i aprovat en la reunió del Consell Permanent del dia 28 de juny de 2018.

Ple del dia 8 de novembre de 2018 (ordinari)

— Nota necrològica de Ramon Parés i Farràs († 30.9.2018), membre de la Secció de Ciències Biològiques, a càrrec de Joan Jofre, membre de la mateixa Secció

— Nota necrològica d'Alexandre Olivar i Daydí († 1.10.2018), membre corresponent de la Secció Històrico-Arqueològica, a càrrec de Josep Massot i llegida per Ramon Pinyol, president de la mateixa Secció

— Resultats de la votació de persones candidates a membre numerari presentades en el Ple del dia 13 de setembre de 2018

— Presentació de la *Gramàtica bàsica i d'ús de la llengua catalana*, a càrrec de M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica

— Semblança biogràfica de Josep M. Fontboté i Mussoles († 12.9.1989), membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, a càrrec de Pere Santanach, membre de la mateixa Secció

— Presentació de quatre persones candidates a membre numerari de la Secció Històrico-Arqueològica

Hi assisteixen vuitanta-dos membres i sis presidents de les societats filials.

Joan Jofre, membre de la Secció de Ciències Biològiques, llegeix la nota necrològica de Ramon Parés i Farràs, membre de la mateixa Secció, que traspassà el dia 30 de setembre de 2018.

Ramon Pinyol, membre de la Secció Històrico-Arqueològica, llegeix en nom de Josep Massot la nota necrològica d'Alexandre Olivar i Daydí, membre de la mateixa Secció, que traspassà el dia 1 d'octubre de 2018.

De l'informe que presenta per escrit, el president en destaca, en primer lloc, l'acte de recepció dels nous membres numeraris. A continuació, posa en relleu altres actes: l'homenatge a Josep Fontana i Làzaro, organitzat per la Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC); la celebració del Dia Internacional de les Persones Sordes de Catalunya 2018; l'acte «A l'IEC llegim Rodoreda», organitzat per la Presidència de l'IEC i la Fundació Mercè Rodoreda; la presentació de la Institució Francesc de B. Moll i l'espectacle «Gegants de la llengua», organitzat per la mateixa Institució i l'IEC; la inauguració de la commemoració del bicentenari de Marx, organitzada, entre d'altres, per la Societat Catalana d'Economia (IEC); la conferència «Catalunya-Espanya: l'encaix és possible?», organitzada per la Societat Catalana de Sociologia (IEC); la inauguració del congrés *La península Ibèrica com a cruïlla musical a través del temps: els intercanvis transculturals i la imatge de la música*, organitzat per l'ICTM Study Group on Iconography of the Performing Arts i la Societat Catalana de Musicologia (IEC); la inauguració, a l'IEC, de la quarta jornada científica de la Càtedra Pompeu Fabra: «La projecció de Fabra en l'àmbit catalanoparlant i a l'exterior», organitzada per la Càtedra Pompeu Fabra de la Universitat Pompeu Fabra (UPF) i l'IEC; la Festa «Fes-te de la llengua», organitzada per la Secció Filològica de l'IEC; la I Jornada de Literatura Catalana per a Alumnes de Batxillerat, organitzada pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i la Presidència de l'IEC; dins l'Any Capmany, la inauguració del Simposi Trias sobre Maria Aurèlia Capmany, organitzat per la Càtedra Ferrater Mora de la Universitat de Girona, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la Institució de les Lletres Catalanes, el Màster Oficial en Construcció i Representació d'Identitats Culturals (CRIC), la Universitat de Barcelona i el Centenari Maria Aurèlia Capmany, i, per acabar, la inauguració de la 23a edició de la Setmana de la Ciència, organitzada per la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació, que, per tercera vegada, té lloc a la seu de l'IEC.

Així mateix, informa que M. Teresa Cabré va ser investida doctora *honoris causa* per la Universitat de Ginebra; a l'acte d'investidura va assistir Manuel Castellet, en representació del president de l'IEC.

Posa en relleu que l'Equip de Govern va assistir, d'una banda, a l'acte de lliurament dels Premis Nacionals de Recerca, en què el membre de l'IEC Roderic Guigó va rebre un dels guardons, i, de l'altra, al lliurament dels Premis Pompeu Fabra i del Premi Robèrt Lafont, atorgats per la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, que van reconèixer la tasca dels membres de la Secció Filològica Mila Segarra, Jordi Mir i Georg Kremnitz. Així mateix, destaca l'acte d'ingrés de Mariàngela Vilallonga com a acadèmica numerària de la Reial Acadèmia Europea de Doctors, que va tenir lloc al saló d'actes de Foment del Treball.

Finalment, destaca la inauguració del curs de l'IEC 2018-2019, presidida per Quim Torra, president de la Generalitat de Catalunya, i anuncia la celebració del Simposi Pompeu Fabra, que tindrà lloc els dies 14, 15 i 16 de novembre a l'IEC.

El secretari general informa del resultat de la votació de candidats a membre numerari presentats en el Ple del dia 13 de setembre de 2018.

El Ple de l'IEC elegeix Antoni Trilla i García i Xavier Turon Barrera com a membres numeraris adscrits a la Secció de Ciències Biològiques, i Joaquim Bruna Floris, Josep Anton Muñoz de la Fuente, Lluís Torner i Sabata i Nora Ventosa i Rull com a membres numeraris adscrits a la Secció de Ciències i Tecnologia.

M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica, presenta la *Gramàtica bàsica i d'ús de la llengua catalana* (GBU), el text de la qual es posarà a disposició dels membres del Ple per mitjà de la Intranet de l'IEC perquè hi puguin fer les observacions i esmenes que considerin oportunes. En el Ple del dia 13 de desembre se'n demanarà l'aprovació, si escau. Amb aquesta obra, l'IEC tancarà l'any amb les tres gramàtiques aprovades (*Gramàtica de la llengua catalana*, *Gramàtica essencial* i *Gramàtica bàsica i d'ús*).

Pere Santanach presenta la semblança biogràfica de Josep M. Fontboté i Mussoles († 12.9.1989), que fou membre de la Secció de Ciències i Tecnologia des del 1980.

Rafael Cornudella i Carré presenta la candidatura d'Immaculada Lorés i Otzet; Antoni Simon i Tarrés, la de Patrici Pojada; Josep Maria Nolla i Brufau, la de Marta Prevosti i Monclús, i Francesc Fontbona i de Vallescar, la d'Eduard Vallès i Pallarès. Totes quatre candidatures són a membre numerari de la Secció Històrico-Arqueològica.

Ple del dia 13 de desembre de 2018 (ordinari)

- Resultats de les votacions dels candidats a membre numerari adscrit a la Secció Històrico-Arqueològica proposats en el Ple del dia 8 de novembre
- Aprovació, si escau, del text de la *Gramàtica bàsica i d'ús de la llengua catalana*, presentat en el Ple anterior
- Informe de les activitats de la Secció Històrico-Arqueològica, a càrrec de Ramon Pinyol, president de la Secció
- Presentació del projecte «*In lumine sapientia*. El procés d'urbanització a Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears a la llum de la imatge satel·litària nocturna de la Terra», a càrrec d'Oriol NeHo, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC
- Presentació de la proposta de pressupost per al 2019

Hi assisteixen seixanta-sis membres i vuit presidents de les societats filials.

De l'informe que presenta per escrit, el president en destaca, en primer lloc, l'acte de recepció dels nous membres de l'Institut. A continuació, posa en relleu diverses activitats, com ara la reunió tinguda amb Mònica Borrell, directora del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona; Anton Remola, conservador del Museu, i Eugènia Serra, directora de la Biblioteca de Catalunya, per a parlar de la celebració del centenari, el 2019, de les excavacions del teatre romà de Tàrraco, així com l'entrevista amb Mònica Pereña, presidenta de Linguapax, amb vista a col·laborar en les activitats del 2019 relacionades amb les llengües autòctones.

Informa de la visita institucional de Joan Elies, director de la Institució de les Lletres Catalanes, i de l'acte de signatura del conveni de cessió del Fons Joan Sales i dels documents de Mercè Rodoreda.

Així mateix, destaca altres actes, com ara la inauguració del Simposi Pompeu Fabra, organitzat per l'IEC; la presentació del llibre pòstum d'Eva Serra, *La formació de la Catalunya moderna (1640-1714)*, editat conjuntament per l'IEC i Eumo Editorial, i, per acabar, l'acte de presentació del document «La cultura, eina de transformació», que tingué lloc al Palau de la Generalitat i fou presidit per Quim Torra, president de la Generalitat de Catalunya, i Laura Borràs, consellera de Cultura.

El secretari general informa dels resultats de la votació a candidats a membre numerari presentats en el Ple del dia 8 de novembre.

El Ple elegix com a membres numeraris adscrits a la Secció Històrico-Arqueològica Immaculada Lorés i Otzet, Patrici Pojada, Marta Prevosti i Monclús i Eduard Vallès i Pallarès.

El Ple aprova per consens la *Gramàtica bàsica i d'ús de la llengua catalana*, el text de la qual, presentat en el Ple del dia 8 de novembre, es va posar a disposició dels membres perquè hi poguessin fer observacions.

Ramon Pinyol, president de la Secció Històrico-Arqueològica (SHA), presenta l'informe de les activitats que la Secció ha dut a terme entre el 15 de desembre de 2017 i el 13 de desembre de 2018. A banda de presentar el nou Equip de Govern de la SHA, destaca algunes de les publicacions de la Secció, així com la tasca de l'Oficina d'Assessorament Històric en l'elaboració d'informes preceptius de béns d'interès cultural i nacional, i informa de l'estat actual dels programes de recerca de la SHA.

Oriol Nel·lo, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, presenta el projecte «*In lumine sapientia*. El procés d'urbanització a Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears a la llum de la imatge satel·litària nocturna de la Terra», que ha elaborat juntament amb Joan Checa, Aina Gomà i Joan López, del Grup d'Estudis sobre Territori i Societat de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Ramon Corbella, gerent de l'IEC, presenta el pressupost de l'Institut per al 2019, aprovat pel Consell Permanent del dia 21 de novembre de 2018, per un import total de 7.290.856,58 euros. El president recorda que el pressupost es podrà votar, mitjançant la plataforma del vot electrònic, a partir de l'endemà del Ple.

Ple del dia 17 de gener de 2019 (ordinari)

- Nota necrològica de Josep M. Domènech i Mateu († 2.1.2019), membre de la Secció de Ciències Biològiques, a càrrec de Mercè Durfort, membre de la mateixa Secció
- Resultats de la votació electrònica del pressupost per al 2019
- Informe d'activitats de la Secció de Ciències i Tecnologia, a càrrec d'Àlicia Casals, presidenta de la Secció
- Presentació de persones candidates a membre numerari de la Secció de Ciències Biològiques

Hi assisteixen cent dos membres i onze presidents de les societats filials.

Mercè Durfort, membre de la Secció de Ciències Biològiques, llegeix la nota biogràfica de Josep M. Domènech i Mateu, membre de la mateixa Secció, que traspassà el dia 2 de gener de 2019.

El resultat de la votació electrònica del pressupost per al 2019 ha estat el següent: 124 vots emesos, 118 a favor, cap en blanc i 6 en contra.

Abans de destacar els punts més rellevants de l'informe que presenta per escrit, el president dona la benvinguda als nous membres de l'IEC i informa que l'Institut és, d'ara endavant, un espai sense fum, la qual cosa implica que no es pot fumar en cap dels espais, tampoc al claustre.

Pel que fa als actes en què ha pres part, el president destaca, en primer lloc, la recepció als nous membres de l'Institut i, a continuació, l'acte de lliurament de la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya, que ha estat atorgada, entre d'altres, a Carles Viver i Pi Sunyer, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials.

Així mateix, posa en relleu la sessió inaugural del curs del Consell Interacadèmic de Catalunya, que tingué lloc el dia 14 de desembre a la Reial Acadèmia de Farmàcia de Catalunya; la presentació davant els mitjans de comunicació de la *Gramàtica essencial de la llengua catalana*, a càrrec de la seva directora, Maria Josep Cuenca, i de la presidenta de la Secció Filològica, M. Teresa Cabré, així com l'aperitiu de Nadal amb el personal i els membres de l'IEC, el passat 18 de desembre.

Alícia Casals, presidenta de la Secció de Ciències i Tecnologia (SECCT), presenta el funcionament de la Secció, les societats filials i les institucions que en formen part, així com la memòria de les activitats organitzades per la Secció durant l'any 2018. Així mateix, informa del desenvolupament i els resultats de cada una de les activitats organitzades per la SECCT.

Cèlia Marrasé, membre de la Secció de Ciències Biològiques, presenta la candidatura de Dolors Vaqué a membre numerària adscrita a la mateixa Secció.

Jaume Reventós, membre de la Secció de Ciències Biològiques, presenta la candidatura de Xavier Matias-Guiu Guia a membre numerari adscrit a la mateixa Secció.

Ple del dia 14 de febrer de 2019 (ordinari)

— Nota necrològica d'Aina Moll i Marquès († 9.2.2019), membre de la Secció Filològica i primera directora general de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, a càrrec de Ramon Sistac, membre de la mateixa Secció

— Resultats de la votació electrònica de candidats a membre numerari presentats en el Ple del dia 17 de gener de 2019

— Informe d'activitats de la Secció de Ciències Biològiques, a càrrec de Pere Puigdomènech, president de la Secció

— Reports sobre la vinculació internacional de l'IEC, a càrrec de Josep Guitart, Pere Puigdomènech i Martina Camiade

Hi assisteixen setanta-vuit membres i nou presidents de les societats filials.

Ramon Sistac, membre de la Secció Filològica, llegeix la nota necrològica de la filòloga Aina Moll i Marquès, que traspassà el dia 9 de febrer de 2019.

En absència del president, que es troba a Palma per a assistir al funeral d'Aina Moll, la vicepresidenta, Mariàngela Vilallonga, presenta per escrit l'informe de la Presidència, del qual destaca l'acte de recepció dels nous membres de l'IEC; l'entrevista que el president va tenir amb Xavier Gil, nou president de la Xarxa Vives d'Universitats; la sessió inaugural del 1r Congrés de la Societat Ibèrica d'Ecologia, en què es va homenatjar Ramon Margalef, que va ser membre de l'IEC, amb motiu del centenari del seu naixement; l'acte inaugural de l'Any Internacional de la Taula Periòdica dels Elements Químics, organitzat per la Societat Catalana de Química de l'IEC i presidit per Àngels Chacón, consellera d'Empresa i Coneixement de la Generalitat de Catalunya; la presentació del Pacte Nacional per a la Societat del Coneixement; la reunió tinguda amb Joan Gómez Pallarès, director general de Recerca, per a tractar temes relacionats amb el pacte esmentat.

Posa en relleu la roda de premsa en què es va presentar als mitjans de comunicació la *Gramàtica essencial de la llengua catalana*, a càrrec de Maria Josep Cuenca, directora del projecte, i M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica; la participació de l'IEC en la Biennal Ciutat i Ciència, amb l'activitat Nit de les Acadèmies, i l'aturada de deu minuts que el dia 12 de febrer van fer els membres i treballadors de l'Institut en senyal de protesta per l'empresonament dels polítics independentistes.

El secretari general informa del resultat de la votació electrònica de candidats a membre numerari presentats en el Ple del dia 17 de gener.

El Ple elegeix com a membres numeraris adscrits a la Secció de Ciències Biològiques Dolores Vaqué Vidal i Xavier Matias-Guiu Guia.

Pere Puigdomènech, president de la Secció de Ciències Biològiques (SECCB), presenta el Consell de Govern de la Secció, fa un repàs de la nòmina de membres i recorda els membres que han traspassat durant el curs. Informa de les activitats que s'han dut terme a la Secció durant el darrer curs i de les que estan previstes per als propers mesos, així com de l'estat actual dels programes de recerca en què participa la SECCB.

Josep Guitart, membre de la Secció Històrico-Arqueològica i representant de l'IEC a la Unió Acadèmica Internacional (UAI), fa una exposició detallada sobre el funcionament de l'organització, creada per a promoure la cooperació internacional entre acadèmies de l'àmbit de les humanitats i les ciències socials.

Pere Puigdomènech, president de la SECCB i representant de l'IEC a l'All European Academies (ALLEA), presenta les activitats i els projectes en què participen les diverses acadèmies que aplega la institució, que té com a finalitat promoure l'intercanvi de coneixement i d'experiències entre acadèmies d'àmbits diversos.

Martina Camiade, delegada del president de l'IEC a Perpinyà i representant de l'IEC a la Transfrontier Euro-Institut Network (TEIN), exposa les característiques d'aquesta xarxa, transversal i interdisciplinària, que aplega diverses institucions acadèmiques europees, i informa dels projectes i les activitats en què participa.

La vicepresidenta afegeix, pel que fa a la vinculació internacional de l'IEC, que en la memòria de l'Institut de l'any 1960 ja es parla de la relació entre l'IEC i la UAI, institució que celebrarà el seu centenari a finals de 2019.

Ple del dia 14 de març de 2019 (ordinari)

— Presentació i aprovació, si escau, de les propostes de les ponències per a l'adjudicació del premi del LXXXVIII Cartell

- Presentació del projecte «*Natura, ús o abús? Llibre blanc de la gestió de la natura als Països Catalans. 40 anys després de la publicació*», a càrrec de Ramon Folch i Josep Peñuelas, membres de la Secció de Ciències Biològiques, i David Serrat, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia
- Semblança d'Alexandre Galí, que fou membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, per Josep González-Agàpito, membre de la mateixa Secció
- Informe sobre el Programa INTERREG Espanya-França-Andorra (POCTEFA), a càrrec de Martina Camiade i Jaume de Puig, membres de la Secció de Filosofia i Ciències Socials
- Presentació i aprovació, si escau, de la liquidació del pressupost de 2018

Hi assisteixen setanta-nou membres i nou presidents de les societats filials.

De l'informe que presenta per escrit, el president en destaca les activitats següents: l'entrevista del secretari general amb l'alcalde de Tossa de Mar, per a tractar sobre la finca de la Vila Romana dels Ametllers, de la qual l'IEC és copropietari; l'entrevista amb Sito Alarcón, president del Zoo de Barcelona, per a parlar de possibles activitats conjuntes de recerca; la reunió amb Lluïsa Migliorati, membre de la Unió Acadèmica Internacional (UAI), i Josep Guitart i Antoni Riera, delegats de l'IEC a la UAI. També posa en relleu diversos actes, com ara el lliurament de premis de l'Olimpíada de Biologia de Catalunya; l'homenatge a Josep Jané Solà, que fou president de la Societat Catalana d'Economia; la inauguració del II Congrés del Món de la Masia: «Una mirada de futur al territori rural català», organitzat per la Institució Catalana d'Estudis Agraris, que comptà amb la presència de Teresa Jordà, consellera d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya; l'acte de descobriment d'una placa a la Biblioteca de la Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona en memòria de Creu Casas i Sicart, que fou membre de l'IEC; la commemoració dels 40 Anys d'Ajuntaments Democràtics, acte en què Oriol Nello, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, va pronunciar una conferència sobre el futur de les metròpolis al segle XXI, i la reunió del Ple del Consell Social de la Llengua Catalana, tinguda al Palau de la Generalitat. Així mateix, informa que l'Equip de Govern de l'IEC va assistir, al Palau de la Generalitat, al lliurament dels guardons Narcís Monturiol al mèrit científic i tecnològic, que es van atorgar, entre d'altres, a Mariàngela Vilallonga, vicepresidenta de l'IEC, i a Xavier Bellés, membre de la Secció de Ciències Biològiques.

El Ple de l'IEC ratifica la proposta de les ponències dels Premis Sant Jordi 2018, corresponents al *LXXXVIII Cartell de premis i de borses d'estudis*, presentada pel secretari general i aprovada en la reunió del Consell Permanent del dia 7 de març.

David Serrat, secretari científic de l'IEC, presenta el projecte «*Natura, ús o abús?* Llibre blanc de la gestió de la natural als Països Catalans. 40 anys després de la publicació», acompanyat de Josep Germain, secretari i redactor de la publicació en línia *Natura, ús o abús?* (2018-2019), que n'exposa amb detall les característiques i el contingut.

Josep González-Agàpito, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, presenta la semblança biogràfica del pedagog Alexandre Galí, que fou membre de la mateixa Secció, amb motiu del cinquantè aniversari de la seva mort.

Jaume de Puig, vicepresident de l'IEC, exposa les línies generals del Programa INTERREG Espanya-França-Andorra (POCTEFA), del qual l'IEC ha obtingut finançament per a liderar el projecte Catalunya Carolíngia (CATCAR). A continuació, Martina Camiade, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, explica en què consisteix el CATCAR i quines són les fases que el formen. D'altra banda, remarca que l'Institut compleix tots els requisits per a participar en programes de finançament internacional.

Ramon Corbella, gerent de l'IEC, presenta la liquidació del pressupost de l'IEC de 2018, aprovada pel Consell Permanent del dia 7 de març de 2019. El Ple aprova la proposta de liquidació del pressupost, de 8.493.651,60 euros.

Ple del dia 23 de maig de 2019 (ordinari)

— Nota necrològica de Giuseppe Tavani († 22.3.2019), membre corresponent adscrit a la Secció Filològica, a càrrec de Joan Martí i Castell, membre de la mateixa Secció

— Presentació del projecte «Distribució de *Galemys pyrenaicus* a Catalunya: possibles variacions després de quinze anys», per Joaquim Gosálbez, membre de la Secció de Ciències Biològiques

— Semblança de Creu Casas i Sicart († 20.5.2007), membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, a càrrec de Jaume Terradas, membre de la mateixa Secció

— Presentació i aprovació, si escau, de nous Estatuts de les societats filials

Hi assisteixen cinquanta-dos membres numeraris i emèrits i set presidents de les societats filials.

Joan Martí i Castell, membre de la Secció Filològica, presenta la nota necrològica de Giuseppe Tavani, membre corresponent adscrit a la mateixa Secció que traspasà el 22 de març de 2019.

El president presenta per escrit el seu informe i en destaca les activitats següents: la reunió amb Quim Salvi, rector de la Universitat de Girona, i Joan Gómez Pallarès, di-

rector general de Recerca de la Generalitat de Catalunya, per a parlar de la cessió a l'IEC de personal docent universitari per tal que l'Institut pugui sol·licitar projecte de recerca; la reunió amb l'alcalde de Tossa de Mar, a propòsit de la reordenació urbanística que afecta la finca Vila dels Ametllers, copropietat de l'Institut; la reunió que va tenir amb Mariàngela Vilallonga, consellera de Cultura, i els presidents de les dues acadèmies veïnes de l'IEC, la de Medicina i la de Farmàcia, per a tractar sobre l'estat de degradació en què es troba l'entorn proper a les tres acadèmies; la reunió amb Josep Vallcorba i la trobada amb Cesc Casadesús, director del Festival Grec, amb vista a una possible organització d'actes del Grec l'any vinent. Així mateix, el president posa en relleu altres actes, com ara la presentació del llibre *Pompeu Fabra, vida i obra en imatges*, de David Paloma i Jordi Manent; l'acte *Història i compromís*, organitzat per la Secció Històrico-Arqueològica i la Universitat de Barcelona, en memòria d'Eva Serra i Puig, professora de la Universitat de Barcelona i membre de la Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut; la presentació de la versió digital del *Manual d'estil*, de Josep M. Mestres, Joan Costa, Mireia Oliva i Ricard Fité; la presentació del llibre *Ramon Llull, els trobadors i la cultura del segle XII*, que forma part del projecte Corpus des Troubadours; la inauguració del congrés *Vicent Ferrer: ideologia i pràctica d'una predicació*, organitzat per la Secció Històrico-Arqueològica; Jornada sobre Canvi Climàtic i Salut, organitzada per la Secció de Ciències Biològiques; la presentació del llibre *Alimentació i nutrició a Catalunya: industrials, productors i científics* i, per acabar, l'acte en record de Ramon Margalef, patrocinat per l'IEC i la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, que va tenir lloc al Teatre Poliorama i que s'emmarca dins l'Any Margalef. També destaca que va assistir a l'assemblea general de l'ALLEA (All European Academies), a Berna (Suïssa). Així mateix, informa que l'Equip de Govern va assistir a diversos actes, com ara el de presa de possessió com a consellera de Cultura de la Generalitat de la senyora Mariàngela Vilallonga, que fins aleshores havia estat vicepresidenta de l'IEC; el de lliurament de la Medalla d'Or al Mèrit Esportiu a Joaquim M. Puyal, membre de la Secció Filològica, el qual va ser investit, dies després, doctor *honoris causa* per la Universitat Autònoma de Barcelona; el de lliurament de les Creus de Sant Jordi, que aquest any van reconèixer la trajectòria professional de tres membres de l'IEC: Gemma Rigau i Joaquim Rafel, de la Secció Filològica, i Jaume Terradas, de la Secció de Ciències Biològiques, així com la Fundació Carles Salvador, vinculada a l'IEC. Per acabar, valora positivament els actes de celebració de la Diada de Sant Jordi a l'IEC, així com el del lliurament dels Premis Sant Jordi, que va tenir lloc el 30 d'abril.

El doctor Joaquim Gosálbez, membre de la Secció de Ciències Biològiques, presenta el projecte «Distribució de *Galemys pyrenaicus* a Catalunya: possibles variacions després de quinze anys».

Jaume Terradas, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, presenta la semblança de Creu Casas i Sicart († 20.5.2007), que va ser membre de la mateixa Secció.

El Ple ratifica l'esmena presentada per les societats filials següents: Societat Catalana d'Estudis Hebraics, Societat Catalana d'Estudis Clàssics, Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Societat Catalana de Biologia, Societat Catalana de Filosofia, Societat Catalana de Llengua i Literatura, Societat Catalana de Musicologia, Societat Catalana de Pedagogia i Societat Catalana de Tecnologia.

Ple del dia 13 de juny de 2019 (ordinari)

— Semblança de Josep Roca-Pons († 28-8-2000), membre de la Secció Filològica, a càrrec d'August Bover, membre de la mateixa Secció

— Informe de les activitats de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, per Maria Corominas, presidenta de la Secció

— Presentació del projecte Catalunya Carolíngia de la Secció Històrico-Arqueològica, per Ignasi J. Baiges, membre de la mateixa Secció

— Presentació de l'*Atlas lingüístic del domini català*, a càrrec de Joan Veny, membre de la Secció Filològica i director del projecte

— Presentació de quatre persones candidates a membre numerari de la Secció Històrico-Arqueològica:

Teresa Abelló i Güell, per Albert Balcells

Montserrat Bacardí i Tomàs, per Ramon Pinyol

Marià Carbonell i Buades, per Bonaventura Bassegoda

Miquel Molist Montaña, per Ramon Pinyol

Hi assisteixen seixanta-nou membres numeraris i vuit presidents de les societats filials.

August Bover, membre de la Secció Filològica, presenta la semblança de Josep Roca-Pons (1914-2000), que fou membre de la mateixa Secció des de l'any 1989. A l'acte van assistir familiars del doctor Roca-Pons.

Jaume de Puig, vicepresident de l'IEC, presenta per escrit l'informe de la presidència —atès que el president és a Filadèlfia, participant en el simposi internacional *Future of Learned Academies*— i en destaca diverses activitats, com ara l'entrevista que el president va tenir amb Iolanda Batallé, directora de l'Institut Ramon Llull, per a parlar de possibles acords entre les dues institucions; la presentació del projecte *Tabula Imperii*

Romani, a la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears, a Palma, amb motiu de la recent incorporació de les Illes Balears al projecte. Així mateix, posa en relleu l'acte de presentació del *Diccionari descriptiu de la llengua catalana*, un projecte elaborat per la Secció Filològica i dirigit per Joaquim Rafel, i el del lliurament del Premi Ferran Soldevila, atorgat per la Fundació Congrés de Cultura Catalana, a l'obra *La formació de la Catalunya moderna, 1640-1714*, d'Eva Serra († 3.7. 2018). D'altra banda, el vicepresident anuncia que el dia 4 de juliol es farà el primer dels tres concerts del cicle *Música al claustre*, que enguany està dedicat a compositors catalans des del Renaixement fins al Barroc. Per acabar, destaca l'acte de presentació dels resultats de l'edició de 2013 de La Marató de TV3, que va tenir lloc el dia 12 de juny a l'IEC, i elogia l'organització i la qualitat humana i professional de les persones que hi participaren.

Maria Corominas, presidenta de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, presenta l'informe de les activitats dutes a terme dins la Secció al llarg del darrer curs. Així, fa un resum de les reunions, dels discursos de recepció dels nous membres, dels projectes i programes de recerca, de les publicacions, etc.

Ignasi J. Baiges, membre de la Secció Històrico-Arqueològica, fa una presentació del projecte Catalunya Carolíngia, del qual dona informació detallada sobre el procés de recerca dels documents diplomàtics de Catalunya dels segles VII-X i la publicació dels resultats (fins ara, vuit toms), entre altres dades.

Joan Veny, membre de la Secció Filològica, presenta el projecte Atlas Lingüístic del Domini Català (ALDC), que finalitza amb la publicació del novè tom de què consta la publicació dels resultats de la recerca que el doctor Veny, director del projecte, i l'equip de col·laboradors han dut a terme durant quasi setanta anys.

Diversos membres de la Secció Històrico-Arqueològica presenten les candidatures per a cobrir quatre vacants a la mateixa Secció: Albert Balcells presenta la candidatura de Teresa Abelló i Güell; Ramon Pinyol, les de Montserrat Bacardí i Tomàs i Miquel Molist Montaña, i Bonaventura Bassegoda, la de Marià Carbonell i Buades.

Declaracions i adhesions institucionals

Durant el curs 2018-2019, l'Institut d'Estudis Catalans ha fet públiques les declaracions següents:

Adhesió de la Delegació a Alacant de l'IEC al manifest Alacant pel valencià

E l 23 de novembre de 1983, les Corts Valencianes van promulgar la Llei d'ús i ensenyament del valencià (LUEV), l'única que les Corts han aprovat fora de la seu de València i, precisament, a la ciutat d'Alacant.

Aquella llei, si bé no s'ha dotat dels mecanismes que haurien permés la plena normalització de l'ús social del valencià en tots els àmbits comunicatius, ha fet possible, almenys, la introducció de la nostra llengua en el sistema educatiu i en l'Administració pública.

Amb motiu dels 35 anys de l'aprovació de la LUEV, s'ha constituït la plataforma Alacant pel Valencià, a l'entorn de la qual s'apleguen diverses entitats cíviques, polítiques i acadèmiques compromeses amb la normalització de la nostra llengua i de la nostra cultura a la ciutat d'Alacant.

A propòsit d'aquest 35é aniversari, la plataforma Alacant pel Valencià fa públic aquest manifest per expressar els aspectes sobre els quals considera que cal incidir per avançar en la normalització del valencià a Alacant.

1. El valencià, a l'ensenyament

Les entitats culturals i socials i les administracions han de fomentar que les xiquetes i els xiquets d'Alacant es matriculen en programes amb una alta presència del valencià. Són programes educatius de qualitat i els únics que garanteixen l'aprenentatge de les dues llengües oficials i d'una tercera llengua.

2. El valencià, als mitjans de comunicació

És necessari que els mitjans de comunicació locals, tant escrits com audiovisuals, facen un ús efectiu del valencià.

3. El valencià, a l'espai públic

Cal que la senyalització de la ciutat siga en valencià (noms de carrers, barris, localitats pròximes, edificis oficials, transport públic, etc.). Això exigeix la recuperació i la correcta

fixació de la toponímia. Els noms de lloc són part fonamental del patrimoni cultural de tots i totes. Atesa la importància d'Alacant com a nucli comercial per a la mateixa ciutat i per a les comarques meridionals, cal que hi haja accions directes que afavorisquen l'ús oral i escrit del valencià en les botigues, els restaurants i les superfícies comercials. Això ajudarà a garantir en aquest àmbit els drets lingüístics de tots els ciutadans, d'Alacant i de fora.

4. El valencià, a l'Administració

L'Administració pública ha de garantir que els ciutadans que vulguen usar el valencià ho puguem fer amb completa normalitat. Més encara: demanem mesures per a promoure que la ciutadania faça servir el seu dret de dirigir-se a l'Administració. Això implica que tot el personal de la funció pública d'Alacant ha de poder atendre en valencià.

5. Benvinguts i benvingudes!

Animem els alacantins i les alacantines a convertir-se en valencianoparlants actius. Les llengües s'aprenen amb l'ús, fent-les servir, parlant-les a l'escola, al carrer, a les botigues, als mitjans de comunicació, a l'Administració...

Signants:

La Cívica - Escola Valenciana

Departament de Filologia Catalana - Universitat d'Alacant

Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana

Acció Cultural del País Valencià (Alacant)

Institut d'Estudis Catalans (Delegació d'Alacant)

Compromís

Esquerra Unida

Podem

Esquerra Republicana del País Valencià

PSPV-PSOE

PCPV

Muixeranga d'Alacant

Casal Popular Tio Cuc

Colla Corball de l'Alacantí

Comissions Obreres del País Valencià (CCOOPV)

UGT-PV

Intersindical Valenciana

Gatzara (sindicat d'estudiants de la Universitat d'Alacant)
Colla de dimonis Puto del Socós
Meka: Mesa de Carnestoltes d'Alacant
Plataforma pel Dret a Decidir d'Alacant
Colla Cocó. Dolçaines i Tabals
Kali Nord

Alacant, 27 de novembre de 2018

Carta de suport als membres de la Sindicatura Electoral del Primer d'Octubre

L' Institut d'Estudis Catalans sempre s'ha mostrat compromès en la defensa dels principis de llibertat, democràcia, justícia i solidaritat, i en afavorir la col·laboració dels acadèmics i dels investigadors en totes aquelles activitats que denoten un compromís social i el foment dels principis esmentats.

Davant de l'acusació dels delictes d'usurpació de funcions i de desobediència, i de la petició d'una pena de fins a dos anys i nou mesos de presó als membres de la comunitat universitària Jordi Matas, Marta Alsina, Marc Marsal, Tània Verge i Josep Pagès per haver format part, com a acadèmics de prestigi reconegut, de la Sindicatura Electoral del referèndum de l'1 d'octubre, el Consell Permanent de l'Institut d'Estudis Catalans rebutja l'enjudiciament penal de professorat universitari a qui, des de la seva expertesa acadèmica en l'àmbit del dret i de la ciència política, el Parlament de Catalunya va requerir vetllar per la transparència i objectivitat del procés electoral i l'exercici efectiu dels drets electorals, en la seva condició de membres de la Sindicatura Electoral. L'admissió a tràmit per part del Tribunal Constitucional de la impugnació de la Resolució 807/XI del Parlament de Catalunya, que designava els membres de la Sindicatura Electoral, en va comportar la suspensió. La Sindicatura es va dissoldre després de rebre la notificació del Tribunal Constitucional. L'1 d'octubre de 2017, data del referèndum, la Sindicatura no va exercir, de fet, cap funció i, per tant, decauen les acusacions de desobediència i d'usurpació de funcions. Per tot això, l'IEC dona suport a la retirada a tots els efectes de les acusacions esmentades i al sobreseïment i arxivament definitiu de la causa.

Barcelona, 7 de març de 2019

Declaració de l'IEC a favor d'un model sostenible d'usos del territori

L' Institut d'Estudis Catalans manifesta la seva preocupació per l'activació en diverses comarques del Principat de nombrosos projectes de desenvolupament urbanístic que incideixen sobre el medi ambient, el paisatge i la qualitat de vida dels seus habitants, i demana a totes les administracions amb competències en la gestió del territori que impulsin urgentment mesures efectives per afavorir un urbanisme sostenible i aturar les iniciatives que no compleixin estrictament els criteris de preservació del medi ambient, del paisatge i dels valors socials i culturals que hi són associats.

Des de diferents punts de vista, la Costa Brava, la Costa Daurada, els Pirineus o altres indrets de la Catalunya interior —per esmentar només alguna de les àrees afectades— han ultrapassat la seva capacitat de càrrega, i qualsevol nou impacte sobre els recursos disponibles significa un risc per a la sostenibilitat ambiental i l'equilibri del territori. És especialment preocupant el cas de la Costa Brava, on als problemes esmentats s'afegeix l'amenaça a un model turístic de qualitat i, en conseqüència, a la base econòmica que el sosté.

Sembla que la destrucció del patrimoni natural i paisatgístic i el desenvolupament urbanístic desordenat són incompatibles amb la recent candidatura de la Costa Brava perquè sigui declarada Reserva de la Biosfera, que identifica territoris on l'activitat humana es desenvolupa amb criteris mediambientals i ecològics.

Alguns d'aquests territoris, a més, pateixen inundacions d'una manera recurrent. La urbanització indiscriminada de les zones inundables incrementa el risc tant per a la població com per a les infraestructures i els béns afectats, pot posar en perill vides humanes i pot augmentar les pèrdues econòmiques.

Coneixem bé la importància del capital natural, patrimonial i social, que es veu de nou en perill per actuacions en el territori, l'urbanisme i la mobilitat que no són sostenibles. El patrimoni cultural de Catalunya està també indissolublement lligat al territori i al paisatge. Per això, afirmem que cal protegir tant el patrimoni natural amenaçat com el patrimoni cultural, que n'és inseparable, de projectes que generen uns suposats beneficis econòmics. A més, sovint es pretén construir nous polígons industrials en zones on ja n'hi ha sense ocupar o augmentar l'espai urbanitzable programat no gaire lluny d'on hi ha nombroses parcel·les sense edificar.

La Generalitat de Catalunya ha establert recentment moratòries en la tramitació de llicències d'obra nova i la tramitació d'instruments de planejament i gestió en alguns projectes en el litoral gironí. Celebrem aquestes moratòries com un gest adequat, atesa la

urgència d'aquest problema, però són insuficients per a garantir la protecció de tot el patrimoni natural i humà en perill. És del tot necessari que el nou Pla Director Urbanístic en què s'està treballant sigui valent en la promoció d'un model sostenible d'usos del territori i es basi en l'estalvi de l'ocupació del sòl, el compliment estricte de la legalitat urbanística i la protecció del medi ambient i del paisatge.

Barcelona, 5 de juliol de 2019

Així mateix, l'Institut d'Estudis Catalans s'ha sumat a les aturades següents:

Els assistents a la presentació de la Institució Francesc de B. Moll i l'espectacle «Gegants de la llengua», a la seu de l'IEC, fan un minut de silenci en record de les víctimes de l'aiguat que va afectar l'illa de Mallorca el dia abans de l'acte (10 d'octubre de 2018).

Els membres i treballadors de l'IEC se sumen a l'aturada davant els centres de treball convocada per l'Assemblea Nacional Catalana i Òmnium Cultural, a les dotze del migdia, en protesta per l'empresonament dels polítics i coincidint amb l'inici del judici a Madrid (12 de febrer de 2019).

Els membres

Nous membres

SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA

Membres numeraris

Immaculada Lorés i Otzet

Immaculada Lorés i Otzet, nascuda a Barcelona l'any 1961, es va llicenciar en història de l'art a la Universitat de Barcelona l'any 1984, i es va doctorar a la mateixa Universitat l'any 1991, amb la tesi *L'escultura dels claustres de la catedral de Girona i del monestir de Sant Cugat del Vallès*. Va iniciar la seva tasca docent, l'any 1988, a la Facultat de Lletres de l'Estudi General de Lleida, aleshores integrat a la Universitat de Barcelona, fins que va esdevenir Universitat de Lleida, l'any 1992. Sempre com a docent de la Universitat de Lleida, va esdevenir-ne professora titular l'any 1997 i catedràtica el desembre de 2017. La seva autèntica vocació com a ensenyant i el seu compromís amb la millora de la qualitat de la docència l'han portat a assumir no poques responsabilitats en l'àmbit de la gestió acadèmica a la universitat: vicedegana i cap d'estudis de la Facultat de Lletres (1995-1997), adjunta al rector de la Universitat per a la reforma dels plans d'estudis de la Facultat de Lletres (1997-1998), directora del Departament d'Història de l'Art i Història Social (1998-2001), vicedegana (2001-2006) i degana (2007-2010) de la Facultat de Lletres.

Des de l'any 1996, Immaculada Lorés és membre d'un equip de recerca —fundat per ella mateixa i dirigit per Milagros Guàrdia—, que és reconegut per l'abast i l'excel·lència de la seva producció científica; em refereixo a *Ars Picta*, acrònim de Anàlisi i Recerques

sobre Pintura i Iconografia Tardoantiga i Altmedieval, residenciat a la Universitat de Barcelona, que ha obtingut projectes competitius de manera continuada, tant del Ministeri com de la Generalitat, que el va reconèixer i finançar com a Grup Consolidat des de 2005. Des de 2017, però, en fusionar-se amb un altre equip que treballa sobre patrimoni arqueològic, ha pres el nom 3DPatrimoni. Estudi, Digitalització, Documentació i Divulgació del Patrimoni Artístic i Arqueològic: Recerca i Transferència.

En el marc d'aquestes línies de recerca, Immaculada Lorés ha publicat una gran quantitat de treballs —llibres, articles, capítols de llibres, contribucions a congressos—, tant en publicacions catalanes com internacionals, que acrediten un rigor acadèmic i una amplitud d'interessos notabilíssims i que constitueixen aportacions imprescindibles a la història de l'art català medieval, especialment del període romànic, per bé que no hi falten treballs dedicats a altres episodis precedents de l'art tardoantic i altmedieval. Un dels temes que l'ha ocupat d'una manera més persistent, d'ençà de la tesi doctoral i fins avui, ha estat sens dubte l'escultura romànica i la seva lectura dins del context arquitectònic i en relació amb els espais i els seus usos i qualificació litúrgics, responent d'una manera intel·ligent a un fecund corrent actual de la historiografia medievalista que, com és sabut, ha experimentat un «gir» litúrgic i funcional, tot insistint en aspectes com l'enfocament topolíturgic i l'estudi de l'ecosistema de les imatges, en la seva topografia. És el que ha aplicat de manera particular a l'estudi de l'escultura dels claustres de la catedral de Girona i de Sant Cugat del Vallès, amb treballs publicats en el *Butlletí del MNAC* (2003) i en publicacions internacionals, com *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa* (2015) i *Medioevo, Arte e Storia* (Parma, 2008). Aquesta perspectiva no li ha fet oblidar, tanmateix, altres enfocaments que continuen essent fonamentals en la nostra disciplina, com l'anàlisi estilística, els problemes atributius i la crítica d'autenticitat, la qüestió de la circulació i la transmissió dels models, el paper respectiu i les relacions entre promotors i artistes, etcètera. No podem deixar de subratllar, en definitiva, el rigor amb què Immaculada Lorés ha sabut combinar, alternar i sobretot integrar una àmplia gamma de temàtiques i d'estratègies metodològiques.

Són nombrosos els monuments de l'arquitectura i de l'art catalans d'època altmedieval i romànica que han centrat l'atenció d'Immaculada Lorés, als quals ha dedicat un gran nombre de publicacions, que de vegades tenen en compte el conjunt del monument i altres vegades aspectes més parcials i d'un interès especial. Recordem, per exemple, els seus treballs sobre els monestirs de Sant Pere de Rodes (amb un llibre que és la primera monografia sencera sobre el conjunt), de Santa Maria de Ripoll, de Sant Miquel de Cuixà, de Sant Andreu de Sureda, de Sant Cugat del Vallès, sobre les catedrals romàniques de Girona, de Barcelona i de Roda d'Isàvena (en aquest cas, amb publicacions internacionals

recents, com la contribució a un llibre publicat per Picard, o articles a *Hortus Artium Medievalium*), o la catedral tardoromànica de Lleida, la Seu Vella i, finalment, Sant Climent de Taüll. Val a dir que Lorés no s'ha limitat a fer aportacions valuoses a l'estudi de l'escultura del segle XII, el focus clàssic de la historiografia romànica a Catalunya, sinó que, prestant l'atenció que mereixen els testimonis textuais referits a obres desaparegudes, ha insistit també en els orígens de l'escultura monumental al segle XI, especialment en la primera meitat d'aquesta centúria, en el moment inicial del romànic. D'altra banda, ha proposat també noves lectures i ha corregit sovint les cronologies que s'havien adjudicat a alguns dels conjunts clau del nostre primer romànic, com Sant Pere de Rodes, Ripoll o Cuixà.

Un altre tret característic en la recerca de Lorés ha estat sens dubte l'accent que sempre, i encara de manera progressivament creixent, ha posat en la consideració de les «biografies» seculars dels conjunts del romànic català, la transformació del monument al llarg del temps, incloent-hi el moment de la recuperació i la restauració des de finals del segle XIX i, sobretot, al llarg del segle XX. Les vicissituds històriques i les intervencions han modificat, de vegades d'una manera radical, la percepció i la lectura que avui en podem fer, i, en aquest sentit, cal tenir-les sempre presents, però Lorés no ha perdut mai de vista l'interès que tenen també *per se* les intervencions i les lectures retrospectives dels monuments de l'arquitectura i l'art medievals, i en aquesta línia ha dedicat un interès poc freqüent —si més no, poc habitual per la seva intensitat— a les lectures contemporànies d'aquests monuments, des del primer impuls de l'esperit conservacionista i l'historicisme vuitcentistes, passant per les aportacions dels pioners de la historiografia del segle XX, com Puig i Cadafalch o mossèn Josep Gudiol i Cunill, per les grans campanyes de prospecció, descoberta i salvament de la nostra pintura mural romànica, i fins a les polítiques, els projectes i els debats més actuals sobre la conservació, la interpretació i la difusió del nostre patrimoni artístic. De mossèn Gudiol, per exemple, en va trobar el manuscrit de la memòria inèdita de l'expedició de l'IEC a la Vall d'Aran i la Ribagorça, del 1907, i l'ha publicada el 2013 en un llibre signat conjuntament amb Milagros Guàrdia, *El Pirineu romànic vist per Josep Gudiol i Emili Gandia*.

Un terreny, en definitiva, en el qual la mateixa Immaculada Lorés no només ha fet sentir la seva veu autoritzada, sinó que ha col·laborat en diversos projectes, n'ha liderat alguns i ha prestat el seu assessorament en d'altres. Sense temps per a esmentar totes aquestes aportacions, recordaré almenys la seva participació en la redacció del Pla Director de la Seu Vella de Lleida (1992), o l'elaboració del Pla de Museus de Lleida (1993), per encàrrec de l'Ajuntament d'aquesta ciutat. Immaculada Lorés va treballar durant un temps al Museu Nacional d'Art de Catalunya com a conservadora d'art romànic (1991-1993),

comissariat en aquell moment una exposició pionera sobre la descoberta i els primers estudis de la pintura mural romànica. I, posteriorment, ha continuat col·laborant amb altres institucions patrimonials en tasques de comissariat, assessorament i recerca científica: comissariat l'exposició «Proemium» per al Museu de Lleida Diocesà i Comarcal (1997), treballant en l'inventari del fons lapidari medieval del Museu d'Història de Barcelona (2002), elaborant el projecte museològic i museogràfic del Museu de Sant Cugat del Vallès (2012-2013), comissariat l'exposició «*Sub tuum presidium*: la imatge de la Mare de Déu al bisbat de Solsona» (2016), etcètera.

Aquest interès i aquest compromís amb la gestió i la conservació del patrimoni historicoartístic també s'han traslladat i s'han vehiculat a través de la seva tasca docent, en un procés de «transferència» —per dir-ho així— d'anades i vingudes, de sinergies i de diàleg entre la recerca, la gestió, la difusió i l'ensenyament superior. És, finalment, aquest triple compromís amb la recerca, la cura del patrimoni i la docència, junt amb l'excel·lència dels resultats, sense oblidar el seu compromís amb el país i la seva llengua, allò que ens porta a proposar la candidatura de la professora Immaculada Lorés per a la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC.

Text llegit pel senyor Rafael Cornudella i Carré en el Ple del dia 8 de novembre de 2018

Patrici Pojada

Patricí Pojada va néixer a Pàmies, País de Foix, el 5 de novembre de 1965. Actualment és catedràtic d'història moderna de la Universitat de Perpinyà. L'any 1996 es va doctorar a la Universitat de Tolosa II, amb una tesi sobre la història de la Vall d'Aran al segle XVII dirigida per Jean-Pierre Amalric, que seria publicada dos anys més tard amb el títol *Une vallée frontière dans le Gran Siècle. Le Val*

d'Aran entre deux monarchies, en la col·lecció «Universatim», dirigida per Jean-Michel Minovez.

La recerca històrica realitzada per Patrici Pojada durant tres dècades s'ha centrat en les relacions humanes, econòmiques, politicomilitars i culturoolingüístiques que es donaren a banda i banda dels Pirineus en els segles de la primera modernitat, un àmbit territorial i històric que Patrici Pojada sempre ha definit com el propi d'una «comunitat occitanocatalana». Aquest gran eix de recerca l'ha portat a estudiar les migracions i la mobilitat de les poblacions, l'activitat i les xarxes dels petits i mitjans comerciants, les relacions dels poders locals pirinencs amb els governs centrals de les monarquies francesa i espanyola, així com les formes de sociabilitat, i també de conflictivitat, en aquesta zona de frontera muntanyenca.

A banda de la ja esmentada tesi doctoral, les seves recerques han quedat reflectides en un bon grapat de monografies publicades tant en llengua francesa com en llengua catalana, entre les quals destaquem: *Une société marchande. Le commerce et ses acteurs dans les Pyrénées modernes (haut Pays de Foix, vers 1550-1700)* (2008), *Le Voisin et le Migrant. Hommes et circulations dans les Pyrénées modernes (XVIIe-XIXe siècle)* (2011) i *Viure com a bons veïns. Identitats i solidaritats als Pirineus (segles XVI-XIX)* (2017). Així mateix, Patrici Pojada ha divulgat les seves investigacions en revistes especialitzades, com la *Revue d'Histoire Moderne et Contemporaine*, *Afers*, *Fulls de Recerca i Pensament*, *Recherques*, *Annales du Midi*, *Histoire et Sociétés Rurales*, *Diasporas*, *Histoire des Alpes*, *Pedralbes*, *Manuscrits*, etc., llibres i articles als quals cal afegir un nombre molt considerable de contribucions a obres col·lectives, ponències a congressos, participació en catàlegs d'exposicions i textos de divulgació.

Totes aquestes aportacions es caracteritzen per un treball pacient i rigorós realitzat tant en els arxius municipals, parroquials, privats, diocesans o departamentals de la zona pirinenca com en els grans dipòsits documentals de Madrid, Simancas, París i Barcelona; però també aquestes són unes recerques fetes a partir del coneixement directe, profund i sentit de la realitat actual de la comunitat occitanocatalana. Tal com ha manifestat públicament en més d'una ocasió, la llengua familiar de Patrici Pojada ha estat i continua sent la llengua occitana.

Perquè paga la pena destacar que a la Universitat de Tolosa, on es va formar, Patrici Pojada no tan solament estudià història, sinó també lingüística romànica. I, de fet, ens trobem davant un historiador doblat a lingüista amb obres de gran rellevància per a la història de la llengua occitana com *L'occitan parlé en Ariège* (1992); el *Dictionari occitan-catalan / català-occità* (2005), elaborat en col·laboració amb Claudi Balaguer, o el *Repertoire toponymique des communes de la région Midi-Pyrénées* (2009).

Un doble vessant de dedicació i de vocació, històrica i lingüística, que també resta reflectit en els reconeixements i en la tasca institucional intensa desplegada per Patrici Pojada en favor de la cultura occitanocatalana durant tres dècades. Patrici Pojada és membre de l'Acadèmia Aranesa de la Lengua Occitana, ha estat president del Grup de Lingüística Occitana de la Generalitat de Catalunya, membre del consell d'administració de l'Association des Journées Internationales d'Histoire de Flaran, membre del consell d'administració de la Federation Historique de Midi-Pyrénées, vicepresident de la secció regional de Midi-Pirineus de l'Institut d'Estudis Occitans, director adjunt del Centre de Recherches Historiques de les Sociétés Méditerranées, així com membre del consell editorial o de redacció de revistes especialitzades com *Annales du Midi*, *Recerques*, *Manuscrits*, *Drassana*, *Ripacurtia*, etc.

Finalment, voldria remarcar que Patrici Pojada ha col·laborat amb l'Institut d'Estudis Catalans en diverses ocasions. Així, va coordinar, juntament amb Oscar Jané, l'edició de les actes del congrés *Construcció i projecció de la memòria personal a l'època moderna*, celebrat a l'IEC l'any 2011 i publicat tres anys més tard per la Casa de Velázquez. Altrament, Patrici Pojada també pronuncià la conferència inaugural del congrés sobre la Guerra de Successió als Països Catalans, organitzat per la Secció Històrico-Arqueològica l'any 2014. La llavors presidenta de la Secció, la malaguanyada doctora Maria Teresa Ferrer, i el que subscriu aquests mots van ser testimonis, com a organitzadors del congrés, d'una ofensiva per part d'alguns estaments de l'Estat espanyol per a desencoratjar els ponents internacionals a participar-hi. El congrés es va realitzar poc després d'un altre que, promogut per la Societat Catalana d'Estudis Històrics, va aixecar una notable polseguera pel títol posat a la trobada científica. Algun ponent va cedir a les pressions i a l'ambient de coacció que es va crear. Patrici Pojada va presentar un preciós text titulat «Unes Catalunyaes sense Noves Plantes? La Guerra de Successió d'Espanya i les seves conseqüències», el qual es troba dins el volum *1714* de la col·lecció «Sèrie Major», publicada per la Presidència de l'IEC.

Per aquest bagatge de mèrits científics, per la voluntat de la Secció Històrico-Arqueològica d'estrènyer els lligams amb les institucions de recerca de la Catalunya del Nord i potenciar els estudis occitanocatalans, així com pel compromís mostrat amb la nostra institució, creiem que Patrici Pojada és un magnífic candidat per a ingressar com a membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans.

Text llegit pel senyor Antoni Simon i Tarrés en el Ple del dia 8 de novembre de 2018

Marta Prevosti i Monclús

Marta Prevosti i Monclús va néixer a Barcelona el dia 9 de novembre de 1952. Ha dedicat la seva vida professional a l'arqueologia clàssica, àmbit en què és coneguda i reconeguda. Afegeix a una sòlida formació una gran intel·ligència i unes idees molt clares, que han estat decisives en la seva vida acadèmica. Fou professora de la Universitat de Barcelona i, ara mateix, és investigadora de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC), des d'on ha codirigit un projecte sobre l'ager *Tarraconensis*, d'una ambició poques vegades vista en aquest país, que ha donat uns resultats excel·lents i que ha estat objecte de diverses publicacions absolutament modèliques. En tot moment ha estat una investigadora compromesa amb la seva llengua i el seu país. Recordem que ha estat responsable de la recuperació de la figura i l'obra de Josep de C. Serra i Ràfols, el gran arqueòleg —traspasat l'any 1970— que posà les bases de l'arqueologia catalana moderna però que patí les conseqüències d'una guerra perduda i d'una llarga postguerra.

A continuació, resumim els trets principals d'una carrera exemplar.

Formació universitària

Va cursar la carrera d'història antiga a la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Barcelona (1970-1975) i aconseguí el grau l'any 1976, amb el treball *Cronologia i poblament a l'àrea rural de Baetulo*, que dirigí el professor Miquel Tarradell i Mateu i que rebé la qualificació d'excel·lent.

Es va doctorar en filosofia i lletres, secció d'història antiga, a la Universitat de Barcelona, l'any 1980, amb la tesi *Cronologia i poblament a l'àrea rural d'Iluro*, dirigida pel professor Miquel Tarradell i Mateu, la qual obtingué la màxima qualificació (excel·lent per unanimitat *cum laude*).

Activitat professional

L'activitat professional de la doctora Prevosti s'ha desenvolupat, pel que fa a l'àmbit de la docència, en el Departament d'Arqueologia de la Universitat de Barcelona. De 1975

a 1980, va ser ajudanta de la càtedra d'arqueologia, epigrafia i numismàtica; de 1981 a 1984, ajudanta interina; el 1984, va prendre possessió de la plaça d'adjunta numerària d'arqueologia, requalificada posteriorment com a professora titular d'arqueologia. Des de 2005, és investigadora sènior de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC).

A banda de la seva activitat acadèmica, ha estat directora gerent del Museu de l'Estampació de Premià de Mar (2002-2005 i 2010-2013), on va elaborar el projecte museogràfic i museològic de l'exposició permanent del Museu de l'Estampació de Premià de Mar, entre d'altres. També ha col·laborat en diverses exposicions, com ara «L'arqueologia a Catalunya, avui», organitzada pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, o «Història i salvaguarda d'un jaciment ibèric: la Cadira del Bisbe», organitzada pels ajuntaments de Premià de Mar i Premià de Dalt, el 1997, i n'ha comissariat d'altres: «Viatge al passat per l'A-19», promoguda pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i ACESA, «Tapissos estampats de Dalí» (2004-2005) i «L'arqueologia de Premià» (2012).

Així mateix, ha dirigit i codirigit diversos projectes de recerca, com ara, entre molts d'altres: «Morfologia històrica del territori en la Catalunya romana. Estudi de mapes i fotografies aèries, prospecció aèria amb dos vols amb avioneta, dels jaciments romans del Maresme entre Arenys i el Besòs», CAYCIT (1985-1989); «Estudi del paisatge arqueològic antic de la Cossetània oriental», AUCAT i dins de les activitats de l'Institut d'Estudis Catalans (1998-2002), i «Estudi global de la vila dels Antigons (Reus)», ICAC (2007-2013). Fora de Catalunya, ha dirigit les prospeccions *intra site* del jaciment de Sidi Zahruni, *Neapolis*, Tunísia (2012), i ha participat en els projectes «Mesures arqueomagnètiques en forns romans de Tarragona» i «Estudios arqueométricos en yacimientos arqueológicos del nordeste español y Túnez».

Des de 2004, forma part de l'equip d'investigació al voltant del projecte *Tabula Imperii Romani - Forma Orbis Romani*, dirigit per Josep Guitart (UAB) i promogut per la Unió Acadèmica Internacional, l'Institut d'Estudis Catalans i l'ICAC. Actualment dirigeix un projecte d'R+D per construir l'aplicació informàtica per a generar el mapa en línia de l'Imperi romà.

Va ser assessora de l'empresa ACESA en les relacions de l'empresa amb el Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya (1991-1995 i 1996-1997) i, del 2008 al 2014 va gestionar, per encàrrec d'ACESA a l'ICAC, els treballs d'arqueologia relacionats amb l'ampliació del tercer carril de l'autopista AP-7 (des de la Jonquera fins a Salou). Així mateix, va ocupar el càrrec de vocal de la Junta de la Societat Catalana d'Estudis Històrics, filial de l'Institut d'Estudis Catalans, de la qual és l'editora general del *Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*; n'ha editat deu números (2009-2018), que estan

publicats en línia al Portal de Publicacions de l'IEC. Convé assenyalar que ha coordinat el volum d'homenatge a Josep de C. Serra i Ràfols i ha liderat les actuacions adreçades a recuperar la seva memòria i a situar on pertoca la tasca ingent realitzada que, de resultes de la Guerra Civil, va quedar vergonyantment amagada o aprofitada.

Ha excavat en diversos jaciments. Destaquem, tanmateix, les tasques realitzades a Torre Llauders (Mataró) i Can Ferreros (Premià de Mar), dues vil·les del Maresme importants.

Premis

Premi Iluro de Monografia Històrica 1980, concedit per la Caixa d'Estalvis Laietana, que comportava la publicació del treball, *Cronologia i poblament a l'àrea rural d'Iluro* (Barcelona, Dalmau, 1981, 2 v., 633 p., 69 fig., 14 làm.).

Publicacions

És autora d'una obra important des del punt de vista qualitatiu, i sobretot quantitatiu, que preferentment, però no pas exclusivament, té com a tema el món rural d'època romana. En aquest camp, els seus estudis han estat i són d'una importància considerable i a bastament utilitzats. Ha publicat diverses monografies, com ara *Cronologia i poblament a l'àrea rural de Baetulo* (1981), i ha estat editora i coeditora de llibres i dossiers, de col·laboracions en jornades, taules rodones, congressos i simposis. Així mateix, és autora de nombrosos articles i coautora de molts altres, publicats en revistes nacionals i internacionals, entre les quals destaquen *Journal of Cultural Heritage* i *Studies on the Rural World in the Roman Period*.

Text llegit pel senyor Josep Maria Nolla i Brufau en el Ple del dia 8 de novembre de 2018

Eduard Vallès i Pallarès

Eduard Vallès i Pallarès va néixer el 20 de novembre de 1971 a Horta de Sant Joan (Terra Alta). Besnebot del pintor Manuel Pallarès, íntim amic de Picasso des de la infantesa, es formà influït fortament per aquests antecedents familiars. Recordem que Picasso deia sempre que tot el que ell coneixia de la vida ho havia après a Horta, el poble del seu amic, on passà nou mesos de la seva infantesa.

Vallès es doctorà en història de l'art per la Universitat de Barcelona, amb la tesi *La influència de l'art català sobre Picasso a través de dues generacions: Santiago Rusiñol i Isidre Nonell com a paradigmes (1897-1904)*, llegida el gener de 2016. També és màster en estudis avançats en història de l'art per la mateixa Universitat, postgraduat en direcció d'institucions, plataformes i equipaments culturals per la Universitat Pompeu Fabra i màster en desenvolupament local i regional per la Universitat de Barcelona, amb un treball final sobre l'Ecomuseu dels Ports.

Es va formar al costat de Josep Palau i Fabre, que li va encarregar, l'any 2002, la direcció de la seva fundació, a Caldes d'Estrac, de la qual va ser el primer director. És conservador d'art modern i contemporani del Museu Nacional d'Art de Catalunya i també és membre de l'equip de direcció del Centre Picasso d'Horta de Sant Joan. Anteriorment, havia estat conservador del Museu Picasso de Barcelona. En l'àmbit docent, és coordinador del mòdul de conservació i restauració del Postgrau de Museologia (Universitat Pompeu Fabra) i ha estat professor del Màster d'Estudis Avançats en Història de l'Art (Universitat de Barcelona).

S'ha especialitzat en l'obra de Picasso i en l'art català del final del segle XIX i principi del segle XX. Va ser responsable de la xarxa catalana d'entitats picassianes. És autor de diversos llibres sobre Picasso, com ara *Picasso i Rusiñol. La cruïlla de la modernitat* (Consorci del Patrimoni de Sitges, 2008), que el va revelar com un gran investigador, i *Picasso. Obra catalana i Picasso i el món literari català* (Enciclopèdia Catalana, 2015). Aquest darrer treball va ser el resultat d'una llarga recerca iniciada l'any 2006, després

d'haver obtingut un ajut del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya per a la recerca. En aquest llibre s'estudia en profunditat la relació de Picasso amb els literats i les publicacions catalans durant els anys que va viure a Barcelona.

Ha estat director científic, amb Malén Gual, de la *Guia del Museu Picasso de Barcelona* (Museu Picasso de Barcelona, 2015), publicada en diversos idiomes. Així mateix, ha estat comissari de diverses exposicions sobre Picasso i ha elaborat textos de fons per als catàlegs corresponents, com ara *Picasso. Amics catalans de joventut* (Centre Picasso d'Horta, 2009); *Picasso versus Rusiñol* (Museu Picasso de Barcelona, 2010); amb Isabel Cendoya, *Yo Picasso. Autoretrats* (Museu Picasso de Barcelona, 2013), i *Picasso-Perpinyà. El cercle íntim, 1953-1955* (Museu Jacint Rigau, Perpinyà, 2017).

També ha participat amb textos sobre Picasso en catàlegs d'exposicions, com *Paisatges del sud* (Caixa de Tarragona, 2008), *Picasso 1936. Emprems d'una exposició* (Museu Picasso de Barcelona, 2012), *El primer Picasso. A Coruña 2015* (Museo de Belas Artes da Coruña, 2015), *Picasso et les arts et traditions populaires* (Musée de Civilisations de l'Europe et de la Méditerranée, 2016) i *El taller compartit: Picasso, Fin, Vilató i Xavier* (Museu Picasso de Barcelona, 2017). Així mateix, ha escrit pròlegs per a llibres, com ara *Picasso-Cataluña. 1896-1973. Guía de exposiciones* (de Rafael Inglada, 2012) i *Antoni Tàpies. Picasso el héroe* (Fundación Picasso Museo Casa Natal, Màlaga, 2015).

Ha estat director de diversos cursos universitaris sobre Picasso, com ara *Picasso i Catalunya* (amb Núria Gil; Universitat Rovira i Virgili, 2007), *Picasso i Barcelona* (amb Mireia Freixa; Universitat de Barcelona, 2008) i *Picasso. Amics i paisatges* (amb Núria Gil; Universitat Rovira i Virgili, 2009). Ha estat assessor científic del documental *On tot va començar... Picasso i Barcelona* (2011), així com membre del comitè científic de l'esmentada exposició, «El primer Picasso. A Coruña 2015», i, també, de l'exposició «Picasso. Bleu et rose», que tingué lloc al Museu d'Orsay a final de l'any 2018, en coproducció amb el Museu Picasso de París.

Com a director de la Fundació Palau, va alternar la conservació del fons literari de Palau i Fabre amb la de la seva col·lecció artística, en què, a més de Picasso, es conserven obres de Joaquim Torres Garcia, Pau Gargallo, Josep Mompou, Joan Rebull, Antoni Clavé, Antoni Tàpies i Miquel Barceló, entre d'altres. Ha treballat, amb Elias Gastón, sobre l'obra de Manuel Pallarès a partir del catàleg *Manuel Pallarès - Pablo Picasso. 78 anys d'amistat* (Centre Picasso d'Horta de Sant Joan, 2001), així com la de Carles Casagemas, amb l'exposició «Carles Casagemas. L'artista sota el mite» (Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC), Barcelona, 2014) i la de «Torné Esquiús. Poètica quotidiana» (MNAC, 2017). Aquestes mostres van donar com a resultat biografies i inventaris d'obres molt reveladors dels tres artistes.

També ha assessorat científicament i ha coordinat exposicions d'altres artistes, com ara «Perejaume. Can Riera de Fuirosos, Ca l'Oller de la Cortada» (Fundació Palau, Caldes d'Estrac, 2003) i «Ismael Smith, reivindicat» (Fundació Palau, Caldes d'Estrac, 2005).

Ha escrit articles en catàlegs d'exposicions sobre Perejaume (Fundació Palau, 2004) o Josep Mompou (Fundació Caixa de Catalunya, 2009), entre d'altres. Ha redactat fitxes per a catàlegs d'institucions, com la Fundació Francisco Godia, el Museu de Montserrat o el Museu del Cau Ferrat de Sitges. Ha col·laborat amb articles en volums col·lectius, com ara *Història de les Terres de l'Ebre* (Ilercavònia, 2010), el portal Culturcat (Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, 2009), *Pintura modernista* (Enciclopèdia Catalana, 2016) o el *Diccionari d'historiadors de l'art català, valencià i balear*, que edita en línia l'IEC. En un altre registre, ha realitzat recerques sobre colleccionisme artístic, com ara el colleccionisme de l'obra de Picasso a Catalunya («Memoria Artium», Universitat Autònoma de Barcelona, 2014), així com una biografia del mecenes barceloní Lluís Garriga Roig, acompanyada de la història del seu llegat artístic i la reconstrucció virtual de la seva col·lecció (amb Isabel Cendoya; «Memoria Artium», Universitat Autònoma de Barcelona, pendent de publicació).

A part de la competència profunda que el doctor Vallès té sobre l'art català i internacional dels segles XIX i XX, el seu nivell de coneixements sobre Picasso i la seva obra és espectacular, virtut que li és reconeguda internacionalment. És, sens dubte, un dels millors especialistes mundials del tema, cosa que li ha permès de fer aportacions destacades ja consolidades, abans desconegudes, a la biografia i l'obra del gran artista, que solen enfortir els lligams que tenia la seva obra amb orígens catalans.

D'altra banda, tot i viure a Barcelona, Vallès no s'ha desvinculat mai de la Terra Alta, on continua tenint residència i interessos culturals, circumstància que accentuarà la presència de l'IEC en aquella regió del país.

Text llegit pel senyor Francesc Fontbona i de Vallescar en el Ple del dia 8 de novembre de 2018

Membres numeraris

Xavier Matias-Guiu Guia

Xavier Matias-Guiu Guia va néixer a Barcelona el 3 de març de 1958. Doctor en medicina per la Universitat Autònoma de Barcelona (1988) i catedràtic d'anatomia patològica a la Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida, ha treballat en el camp de la patologia diagnòstica en diversos hospitals catalans. El doctor Matias-Guiu sempre ha estat interessat a entendre la imatge microscòpica dels tumors a la llum de les bases genètiques i epigenètiques. Va aprendre patologia durant la seva residència a l'Hospital de Sant Pau, amb els doctors Lorenzo Galindo i Jaume Prat, tots dos molt reconeguts a escala mundial en l'àmbit de la patologia i formats als Estats Units.

Va obtenir el títol de doctor l'any 1987, amb un estudi immunohistoquímic dels antígens de grup sanguini a l'estómac. Entre 1986 i 2002, va treballar, amb el doctor Jaume Prat, en el camp de la patologia ginecològica a l'Hospital de Sant Pau. El curs 1991-1992, va fer una estada, finançada per l'Institut de Salut Carles III, al New England Medical Center de la Universitat de Tufts (Boston), on es va especialitzar en tècniques de patologia molecular per a la investigació de les bases morfològiques dels tumors, sota la supervisió dels professors H. Wolfe i R. DeLellis.

L'any 2002, es va traslladar a Lleida, on va ocupar la càtedra d'anatomia patològica a la Universitat de Lleida i va dirigir el Servei d'Anatomia Patològica i Genètica Molecular de l'Hospital Universitari Arnau de Vilanova. El 2006, va ser nomenat director de l'Institut de Recerca Biomèdica de Lleida (IRBLleida), càrrec que va ocupar fins a l'any 2015. Des de novembre de 2015, combina els càrrecs de cap de Servei d'Anatomia Pato-

lògica de l'Hospital Universitari de Bellvitge i de l'Hospital Universitari Arnau de Vilanova amb la tasca de docent a la Universitat de Lleida i la direcció de dos grups de recerca en càncer ginecològic, a l'IRBLleida i a l'Institut d'Investigació Biomèdica de Bellvitge (IDIBELL).

Durant els anys que va dirigir l'IRBLleida, va crear l'estructura de recerca en salut a Lleida, tot unificant les estructures existents a la Facultat de Medicina, als hospitals universitaris en què treballava (Bellvitge i Arnau de Vilanova) i als centres d'assistència primària. Aquesta estructura sanitària és l'única de fora de l'àrea metropolitana de Barcelona acreditada com a institut de recerca sanitària per l'Institut de Salut Carles III. Com a reconeixement a aquesta feina, l'IRBLleida va rebre el Premi Internacional Ciutat de Lleida, i el doctor Matias-Guiu, diversos premis per part de la societat lleidatana.

El doctor Matias-Guiu, la carrera científica del qual s'ha centrat en l'ús de les eines moleculars per a entendre la imatge microscòpica dels càncers, ha estat tres vegades membre dels panels d'experts per a definir les classificacions de l'Organització Mundial de la Salut de determinats tipus de càncer: del sistema endocrí en dues ocasions (2003 i 2015) i del càncer ginecològic en una (2014). Quant a l'índex *h*, és el tercer patòleg espanyol amb menys de 65 anys amb un índex *h* de 49. Té publicats 341 articles a PubMed, amb un factor d'impacte global de 1.182 punts i més de 9.300 citacions. Moltes de les publicacions amb què ha contribuït a la recerca en el camp de la patologia endocrina se centren en l'estudi del carcinoma medul·lar de tiroïdes.

Xavier Matias-Guiu és membre dels comitès editorials de diverses publicacions, com ara *Endocrine Pathology*, *International Journal of Gynecological Pathology* o *Virchows Archives*. Així mateix, ha rebut diversos premis a la seva activitat de recerca, com ara el Premi Josep Trueta de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i les Balears (2009), la Medalla Narcís Monturiol de la Generalitat de Catalunya (2015) i el Premi a la Trajectòria Investigadora als Hospitals de l'Institut Català de la Salut (2017).

Durant la seva estada a Boston, al New England Medical Center (1991-1992), va estudiar l'expressió de RET en el carcinoma medul·lar de tiroïdes i en el feocromocitoma.

Quan es va saber que les mutacions germinals de RET eren responsables de les formes familiars de carcinoma medul·lar de tiroïdes, i la demostració posterior d'altres mutacions en altres síndromes, el doctor Matias-Guiu va estar involucrat en l'establiment d'estratègies per a detectar les mutacions, així com en l'estudi de múltiples informes sobre les característiques morfològiques i moleculars d'aquests tumors.

D'altra banda, i juntament amb el professor Jaume Prat, va col·laborar, a l'Hospital Sant Pau / Universitat Autònoma de Barcelona (1987-2002), en múltiples estudis entorn de les característiques patològiques i moleculars dels tumors del tracte genital fe-

mení, incloent-hi els de vulva, coll uterí, ovaris i, com veurem més endavant, endometri. Val la pena remarcar l'estudi de les mutacions de K-RAS en els tumors d'ovari, que va comportar l'aclariment de la patogènia dels tumors mucinosos que apareixen simultàniament en tumors d'apèndix en pacients amb pseudomixoma peritoneal. Com a conseqüència d'aquesta troballa, avui és obligatori buscar el tumor apendicular (a vegades, molt petit) en les pacients amb pseudomixoma peritoneal i afectació ovàrica, fet que té un impacte important en el pronòstic. Juntament amb el professor Prat, es va enfrontar, també, a l'estudi dels tumors ovàrics amb estroma funcionant, les alteracions moleculars de carcinomes serosos, hipercalcèmics de cèl·lula petita o la identificació per primera vegada, juntament amb el doctor Manuel Esteller, de la hipermetilació de BRCA1 en càncers d'ovari.

L'àrea en què Xavier Matias-Guiu ha estat més interessat és la de les alteracions moleculars del càncer d'endometri. Durant els darrers vint anys, el grup de recerca que lidera ha estudiat les alteracions moleculars d'aquest tumor des de la vessant morfològica, i ha usat diferents mètodes de biologia molecular i cel·lular, incloent-hi immunohistoquímica, hibridació *in situ*, tècniques basades en la PCR, anàlisis mutacionals, assaigs de metilació, cultius 2D i 3D, explants tumorals, anàlisis genètiques funcionals (sobrexpressió, silenciament gènic, inhibició farmacològica) i models animals (xenotransplants, KO). També ha fet servir tècniques d'anàlisi massiva, com ara la proteòmica, les matrius de DNA (cDNA *arrays*), les matrius de SNP (SNP *arrays*), la metabolòmica, la seqüenciació d'exomes...

Així mateix, ha participat en nombrosos estudis, centrats especialment en aquestes àrees: alteracions moleculars en vies de senyalització importants a l'EC; alteracions moleculars involucrades en invasió i metastasi; resistència a l'apoptosi, hipòxia i radioteràpia a l'EC; cultiu 3D de cèl·lules endometrials i models animals; teràpies dirigides, testant línies cel·lulars, models animals, i pacients i translació a la pràctica mèdica.

Resum del text llegit pel senyor Jaume Reventós Puigjaner en el Ple del dia 17 de gener de 2019

Antoni Trilla i García

Antoni Trilla i García va néixer a Barcelona

el 1956. El 1980 es va llicenciar en medicina —amb el premi extraordinari de llicenciatura— a la Universitat de Barcelona (UB), on es va doctorar, l'any 1990, amb el premi extraordinari de doctorat. Va obtenir el Màster de Gestió Hospitalària (UB) i el Màster d'Economia de la Salut (UB-UPF). L'any 1990 va rebre una beca de Postgrau de Formació en Epidemiologia Clínica i Recerca en Serveis de la Salut a la Universitat d'Iowa (Estats Units).

El doctor Antoni Trilla és especialista en medicina interna (MIR) i en medicina preventiva i salut pública (MESTO). La seva carrera professional ha estat vinculada a l'Hospital Clínic de Barcelona, on ha assolit la categoria de consultor sènior i ha ocupat càrrecs com ara el de director de Qualitat i Seguretat Clínica (2009-2017), membre del Comitè Ètic de Recerca Clínica (1990-2017), coordinador de la CSUR (Centros, Servicios y Unidades de Referencia) de Malalties Importades (Hospital Clínic - Hospital Sant Joan de Déu) (2014-2017), coordinador de la Unitat d'Aïllament d'Alts Nivells (UAAN) de referència a Catalunya (Hospital Clínic - Hospital Sant Joan de Déu) i cap del Servei de Medicina Preventiva i Epidemiològica (des de 2006).

Paral·lelament a la seva activitat professional en l'àmbit hospitalari, el doctor Trilla ha estat vinculat al món universitari. Com a docent, ha estat professor agregat de salut pública de la UB, on també ha coordinat algunes assignatures dels graus de medicina i infermeria, ha impartit classes en diversos màsters (també a la Universitat Autònoma de Barcelona i a la Universitat Pompeu Fabra) i ha dirigit diverses tesis doctorals, treballs de fi de grau i de màster. D'altra banda, ha estat secretari de la Facultat de Medicina i coordinador dels programes d'intercanvi internacionals de la Facultat de Medicina de la UB. Actualment, és vicedegà acadèmic i de relacions internacionals de la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut de la mateixa Universitat.

És membre de la Sociedad Española de Medicina Preventiva y Salud Pública, la Hospital Infection Society (Regne Unit) i la Society for Healthcare Epidemiology of Ame-

rica (EUA), entre altres societats, així com de diversos consells editorials i/o revisor de diferents revistes biomèdiques, tant nacionals com internacionals, com ara *Vaccine*, *Clinical Infectious Diseases*, *Emerging Infectious Diseases*, *Medicina Clínica*, *Gaceta Sanitaria*, etc. També ha participat en diverses comissions tècniques d'avaluació de projectes i d'ajuts a la recerca: AQuAS, FIS, ANEP, FBBVA, Swiss Research Foundation, Wellcome Trust o Innovate Medicines Initiative, algunes de les quals ha presidit. Així mateix, col·labora en mitjans de comunicació —ja sigui ràdio, premsa, televisió o xarxes socials (Twitter)— com a divulgador de temes relatius a la salut pública i la medicina preventiva; ha col·laborat en la redacció i avaluació del Pla de Salut de Catalunya (2010-2014 i 2014-2018); és consultor expert de l'European Science Foundation (ESF); vocal de la Junta de Govern del Col·legi de Metges de Barcelona; acadèmic corresponent de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya, i president del Consell Científic Assessor de Malalties Emergents del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, entre moltes altres col·laboracions i participacions en organismes i associacions relacionats amb la salut.

Pel que fa a la recerca, ha participat com a investigador en més de vint projectes nacionals i internacionals. És autor de més de cent cinquanta comunicacions, que ha presentat en congressos nacionals i internacionals, ha publicat més de dos-cents treballs en revistes biomèdiques indexades (índex *h*: 26) i ha escrit més de trenta capítols de llibres, tant nacionals com internacionals. Va ser secretari de redacció del *Tratado de medicina interna Ferreras-Rozman* i del *Tratado de medicina interna Rodés-Guardia*.

La seva dilatada carrera professional i acadèmica ha estat reconeguda amb diverses distincions, com el Premi a l'Excel·lència, atorgat pel Col·legi Oficial de Metges de Barcelona (2007); la Medalla Josep Trueta al Mèrit Sanitari (2015), atorgada per la Generalitat de Catalunya; la Medalla Big Vang de Comunicació Científica (2016), atorgada per l'Associació Catalana de Periodistes Científics, i la Distinció del Claustre de Doctors de la UB a la millor tasca de divulgació i comunicació científica (2018).

Adaptació del text llegit per la senyora M. Teresa Estrach i Panella en el Ple del dia 13 de setembre de 2018

Xavier Turon Barrera

Xavier Turon Barrera va néixer a Barcelona

l'any 1960. Es va llicenciar en biologia, amb premi extraordinari, a la Universitat de Barcelona (UB), el 1982, i s'hi va doctorar en zoologia marina l'any 1987, amb una tesi sobre els ascidis del litoral català i balear, per la qual obtingué el premi extraordinari de doctorat.

Va fer el postdoctorat, l'any 1988, al Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC), on va desenvolupar un projecte sobre ecologia química en les comunitats bentòniques marines. Més tard, va ser professor associat (1989-1990) i, després, professor titular (1990-2007) al Departament de Biologia Animal de la UB, on va continuar la seva recerca sobre invertebrats marins i va impartir docència de grau, màster i doctorat. Entre altres assignatures, va ensenyar zoologia d'invertebrats, zoologia general, origen de la vida i evolució, i estratègies reproductives en invertebrats.

Des de 2008, és professor d'investigació en el Centre d'Estudis Avançats de Blanes, pertanyent al CSIC, des d'on continua la seva col·laboració en programes de màster i doctorat de la UB. És membre del Programa Oficial de Doctorat en Genètica i del Programa Oficial de Doctorat en Biodiversitat, ambdós de la UB.

Ha exercit diverses tasques de gestió a les institucions on ha treballat, com ara secretari del Departament de Biologia Animal (1990-1996), membre de la Comissió de Recerca de la Divisió de Ciències Experimentals i Matemàtiques de la UB (1998-2003), coordinador de la Unitat d'Invertebrats del Departament de Biologia Animal (1998-2006), sotsdirector del Centre d'Estudis Avançats de Blanes (2010-2014), membre de la Comissió de l'Àrea de Recursos Naturals del CSIC (2012) o membre del Comitè Nacional de la International Union of Biological Sciences (2006-actualitat).

Entre les activitats d'avaluació de la recerca i el professorat, destaca el fet d'haver estat vocal de les comissions dels programes Ramon y Cajal i Juan de la Cierva en dues ocasions, vocal de la Comissió de Ciències i Tecnologies Marines del Pla Nacional d'R+D+I en una ocasió, avaluador per la National Science Foundation (NSF, EUA) i per l'EU-Israel Science Foundation, entre d'altres.

Actualment, és membre de la Comissió per l'Avaluació de la Recerca (CAR) de l'Agència per la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU, Generalitat de Catalunya) i membre de la Comissió d'Avaluació del Professorat de Ciències de la Vida, també de l'AQU.

Així mateix, és col·laborador habitual del TERMCAT, per a consultes terminològiques en català de l'àmbit de la zoologia.

Pel que fa a la recerca, els seus estudis s'han centrat principalment en el litoral català i balear, i en l'estudi de les poblacions d'invertebrats bentònics. És bus professional i la immersió amb escafandre és una de les seves eines de camp bàsiques. Ultra aspectes de recerca bàsica, ha realitzat estudis sobre la producció de substàncies d'interès farmacològic, sobre avaluació i gestió de recursos vius, i sobre l'impacte i la dinàmica d'espècies invasores en el medi marí.

Les línies de recerca en què treballa actualment són: biologia i dinàmica de poblacions d'invertebrats bentònics, en particular ascidis; equinoderms i sponges; genètica de poblacions, filogeografia i connectivitat d'invertebrats bentònics; dinàmica, genètica i interaccions d'espècies introduïdes o invasores; ecologia química d'invertebrats bentònics, i taxonomia d'ascidis.

Ha estat investigador principal en vint-i-tres projectes i contractes de recerca de diverses institucions (Unió Europea, MINECO del Govern espanyol, CSIC, Generalitat de Catalunya...) i empreses (PharmaMar, Ecoproges, «la Caixa»...), a més de formar part de l'equip investigador d'uns altres disset projectes.

Ha estat investigador principal del Grup de Recerca Consolidat de la Generalitat de Catalunya Grup de Recerca en Biologia i Ecologia Bentòniques (1998-2000, 2000-2002, 2006-2008); ha publicat 211 articles i capítols de llibre, 172 dels quals en revistes indexades (Web of Science Core Collection), i el seu nom apareix en els Essential Science Indicators. Acumula més de 5.400 citacions i té un índex *h* de 42 a la Web of Science. Ha actuat també com a editor en tres llibres: un volum especial d'hidrobiologia i dos volums de la col·lecció «Advances in Marine Science», dedicats a la biologia d'esponges.

Ha dirigit quinze tesis doctorals (dues amb premi extraordinari) i vint-i-vuit tesis de màster. També ha estat supervisor de cinc postdoctorats. Ha presentat 182 comunicacions en 96 congressos, majoritàriament internacionals, i hi ha estat convidat a impartir set conferències plenàries.

El doctor Turon és membre del comitè editorial de les revistes internacionals *Scientific Reports*, *Invertebrate Biology*, *Scientia Marina*, *Mediterranean Marine Science* i *Frontiers in Marine Science*, i editor del World Register of Marine Species (WoRMS) i del World Register of Invasive Marine Species (WRIMS).

La seva llarga carrera professional (cinc quinquennis d'activitat docent i sis sexennis de recerca) ha estat reconeguda nacionalment i internacional. Així, ha rebut el Premi Consorci de la Costa Brava, per la recerca que va codirigir sobre avaluació i cartografia de les poblacions d'ericons (1994); la Paul Illg Distinguished Lectureship in Invertebrate Zoology per la Universitat de Washington (2007), on va ser convidat a impartir dues conferències, i el 2017 va ser reconegut com a Adjunct Faculty a la Universitat de Carolina del Nord (EUA).

Adaptació del text llegit pel senyor Joaquim Gosálbez i Noguera en el Ple del dia 13 de setembre de 2018

Dolors Vaqué Vidal

Dolors Vaqué Vidal va néixer a Barcelona l'any 1953. És investigadora científica a l'Institut de Ciències del Mar de Barcelona (ICM, pertanyent al CSIC) i llicenciada en farmàcia (1976) i en biologia (1986). L'any 1989 es va doctorar en ciències biològiques per la Universitat de Barcelona (UB) i, el curs 1990-1991, va fer el postdoctorat al Cary Institute of Ecosystem Studies (Nova York), sota la direcció del doctor Michael L. Pace. Posteriorment, l'any 1991, s'incorporà, com a científica titular, a l'equip d'oceanografia biològica de l'ICM, on actualment és la cap del Departament de Biologia Marina i Oceanografia Biològica.

L'objectiu global de la seva carrera científica és l'estudi de l'estructura i la funció de les xarxes microbianes marines en relació amb factors físics i químics i en el context del canvi global. En particular, el paper de les xarxes microbianes en el flux de carboni i, per tant, en la regulació del clima. La seva participació continuada en estudis sobre ecologia microbiana i canvi global en projectes polars l'ha fet mereixedora del nomenament de delegada de la Secció de Ciències de la Vida en el comitè científic del Scientific Committee of Antarctic Research (SCAR).

Una altra línia de recerca és la centrada a avaluar el paper dels virus marins com a reguladors de la diversitat dels microorganismes eucariotes i procariotes (crucial per a entendre els canvis genètics que ocorren dins de les comunitats microbianes) utilitzant mètodes moleculars (*single-cell amplified genomes* (SAG) i aproximacions de metagenòmica, etc.).

També es dedica a l'estudi de pertorbacions naturals i experimentals en la funció i diversitat dels microbis marins, així com a avaluar el paper dels microorganismes que es troben en l'atmosfera i en la capa superficial del mar en la formació de núvols.

En els seus treballs de recerca, ha participat en nombrosos projectes de finançament competitiu, alguns dels quals ha liderat. Així mateix, ha utilitzat diverses aproximacions, des de cultius unicel·lulars fins a campanyes oceanogràfiques en diferents mars i oceans (el mar Mediterrani, i els oceans Atlàntic, Índic, Pacífic, Àrtic i Antàrtic).

És editora de tres revistes indexades al Web of Knowledge i ha publicat prop de cent vint articles, noranta dels quals en revistes del Science Citation Index (SCI) i el 62 % de Q1, i nou capítols de llibre, amb un índex *h* de 36 (ISI Web Knowledge Core Collection). Ha participat en més de quaranta projectes d'investigació —tots de finançament competitiu—, en dotze dels quals ha estat investigadora principal, i ha pres part en més de noranta congressos internacionals.

En la seva faceta de docent, ha participat en diferents programes de doctorat i de màster (nacionals i internacionals) i ha dirigit nombrosos treballs de fi de carrera, màster i doctorat, entre els quals la tesi de la doctora Julia Boras, mereixedora del premi extraordinari de la UB (2009-2010). Cal destacar, també, la seva activitat com a avaluadora, ja que ha revisat articles per a més de vint-i-cinc revistes internacionals i ha dut a terme l'avaluació externa de la unitat d'investigació de la Integrative Biology of Marine Organisms (Banyuls, França), així com la de projectes per a agències nacionals i internacionals. D'altra banda, col·labora en diversos mitjans de comunicació i activitats adreçades al públic en general com a divulgadora de l'ecologia microbiana.

La doctora Vaqué està vinculada a l'IEC des de l'any 2004, ja que va ser coordinadora de la Secció d'Ecologia de la Societat Catalana de Biologia, fins al 2006, i vocal de Publicacions de la mateixa Societat i directora de la revista *Treballs de la Societat Catalana de Biologia* (2013-2017).

Text llegit per la senyora Cèlia Marrasé Peña en el Ple del dia 17 de gener de 2019

Membres numeraris

Joaquim Bruna Floris

Joaquim Bruna Floris va néixer a Barcelona el 1953. L'any 1978 es doctorà en matemàtiques per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), on és catedràtic d'anàlisi matemàtica des de 1984 i on ha dirigit el Departament de Matemàtiques (1998-2002) i el Centre de Recerca Matemàtica (2007-2015).

El doctor Bruna, especialista en l'anàlisi de la variable complexa, l'anàlisi harmònica, les matemàtiques del processament del senyal i la matemàtica industrial, va fundar el Servei d'Estadística i de Consultoria Matemàtica de la UAB —adreçat a empreses—, el qual va dirigir fins a l'any 2002. En aquest sentit, cal esmentar que ha participat en diversos projectes amb empreses i que té la patent europea del codificador òptic incremental (*optical incremental encoder*) (2018). Així mateix, ha estat editor en cap de la revista *Publicaciones Matemáticas* i és autor o coautor de nombrosos d'articles de recerca, i també d'articles de divulgació, biografies i llibres de text. Ha dirigit deu tesis doctorals i ha estat professor visitant de diverses universitats europees (París Sud, Marsella i Tolosa de Llenguadoc) i americanes (Madison i Albany).

És membre de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona i de l'European Mathematical Society, i ha format part de diferents comitès tant d'àmbit nacional, com ara la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer i la Societat Catalana de Matemàtiques, com internacional, com el Congrés Internacional de Matemàtiques i l'European Consortium for Mathematics in Industry.

La Generalitat de Catalunya li atorgà la Distinció per a la Recerca Universitària (2001-2006) i la Medalla Narcís Monturiol al mèrit científic i tecnològic (2012).

Adaptació del text llegit per la senyora Marta Sanz-Solé en el Ple del dia 13 de setembre de 2018

Josep Anton Muñoz de la Fuente

Josep Anton Muñoz de la Fuente va néixer el 1959 a Lleida. L'any 1981 es va llicenciar en geologia a la Universitat de Barcelona (UB), i el 1985 s'hi va doctorar. Actualment, des de 2003, és catedràtic de geologia estructural a la Facultat de Ciències de la Terra a la mateixa Universitat.

Ha estat investigador principal de diversos projectes, com ara «Desarrollo y evolución tectonoestratigráfica de la cuenca de antepaís surpirenaica» (PB91-0805), SPGC - Secretaria d'Estat d'Universitats i Investigació (1992-1995); «Registro sedimentario de procesos tectónicos, climáticos y de evolución del relieve en las sucesiones oligoceno-neógenas del NE de Iberia. Evolución tectónica y del paleorelieve», SEID - Secretaria d'Estat d'Educació, Universitats, Investigació i Desenvolupament (1998-2001); «Reconstruction of geometrics and structures in 3D. Develop friendly tools for quick response to the needs at Gex. 4D Modelling based on field descriptions» (FBG-303938), Norsk Hydro (2006-2209), i l'acord de col·laboració per a la realització d'activitats d'emmagatzematge geològic de CO₂ entre Endesa Cogeneración, SA, i la Universitat de Barcelona, Endesa (2009-2011), entre d'altres.

Així mateix, és autor de més de dues-centes publicacions, llibres, capítols de llibre i mapes geològics i articles, molts d'aquests per a revistes d'àmbit internacional, com *Journal of Structural Geology* i *Geological Society of American Bulletin*.

El doctor Muñoz, responsable de la internacionalització del grup de recerca —del qual forma part el doctor Stuart Hardy, investigador de la ICREA— per a desenvolupar el programa de modelització mecànica a partir d'elements discrets i la seva aplicació a la comprensió del desenvolupament d'estructures en diversos contextos tectònics, ha aconseguit resultats molt destacables en el camp de la modelització, amb projectes com, per exemple, la modelització geodinàmica dels Pirineus (a partir d'una estada de llarga durada, el 1996, a la Universitat de Dalhousie, Halifax, Canadà), en col·laboració amb Chris Beaumont; la modelització per a la reconstrucció d'estructures geològiques en 3D, una línia de recerca que donà com a resultat nombrosos projectes de recerca amb institucions i empreses, quatre tesis doctorals i un bon nombre de publicacions, i el disseny i la implementació del laboratori de modelització analògica Geomodels-Sigmeo.

Adaptació del text llegit pel senyor Lluís Cabrera Pérez en el Ple del dia 13 de setembre de 2018

Lluís Torner i Sabata

Lluís Torner i Sabata va néixer a Berga l'any 1961. És llicenciat en ciències físiques per la Universitat Autònoma de Barcelona (1986) i doctor per la Universitat Politècnica de Catalunya (1989), de la qual és catedràtic des de l'any 2000. D'altra banda, ha fet estades postdoctorals en diversos centres dels Estats Units, com el Center for Research and Education in Optics and Lasers, la Universitat de Florida Central i la Universitat d'Arizona.

L'any 2002 fundà l'Institut de Ciències Fotòniques (ICFO), entitat que dirigeix des de la seva creació. L'activitat de recerca de l'ICFO, centre de gran prestigi internacional que ha aconseguit el suport de la Fundació Cellex i compta amb quatre-cents investigadors, se centra en la investigació en ciències fotòniques, sobretot en l'àmbit dels anomenats

solitons òptics —matèria en què el doctor Torner és reconegut internacionalment com a científic capdavanter—, i en els àmbits d'aplicació en biomedicina, energies renovables, nanotecnologia, grafè, tecnologies quàntiques i tecnologies de la informació. Així mateix, fou president de l'Associació Catalana d'Entitats de Recerca (ACER) (2009-2014) i és assessor de nombroses entitats públiques i privades europees, americanes i australianes. Ha presentat setanta-tres comunicacions en congressos, ha dirigit set tesis, ha registrat una patent i és autor de 383 articles, publicats en revistes especialitzades d'àmbit internacional (índex *h* de 60 i 14.581 citacions), com ara *Optics Letters*, *Physical Review*, *Optica Acta* o *Scientific Reports*.

El doctor Torner, membre del Patronat de la Fundació Catalunya La Pedrera i membre de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, forma part de l'Optical Society of America, de l'European Optical Society i de l'European Physical Society, alhora que ha rebut nombrosos premis i distincions per la seva trajectòria com a científic, com ara la Distinció de la Generalitat de Catalunya per la Promoció de la Recerca Universitària com a jove investigador (2000); la Medalla Narcís Monturiol, atorgada per la Generalitat de Catalunya (2009); el Premi de Lideratge d'àmbit mundial de l'Optical Society of America (2011); el Premi Nacional de Recerca de la Generalitat de Catalunya (2016), i el premi Nature Mentoring (2017).

Els detalls de la producció científica de Lluís Torner es poden consultar a <https://futur.upc.edu/LluisTornerSabata>.

Adaptació del text llegit per la senyora Àlicia Casals i Gelpí en el Ple del dia 13 de setembre de 2018

Nora Ventosa i Rull

Nora Ventosa i Rull va néixer a Barcelona

el 1963. És llicenciada en enginyeria química (especialitat de química orgànica) per l'Institut Químic de Sarrià i doctora per la Universitat Ramon Llull (1996). El 1997 es va incorporar a l'Institut de Ciències de Materials de Barcelona (ICMAB) del Centre Superior d'Investigacions Científiques (CSIC) com a becària postdoctoral en el grup liderat pels professors Jaume Veciana i Concepció Rovira. L'any 2000 va ser contractada com a investigadora postdoctoral del CSIC, i sis anys després guanyà la plaça de científica titular i s'adscrigué a l'ICMAB. El 2009 guanya la plaça d'investigadora científica del CSIC. D'altra banda, ha fet estades a l'empresa Colas Bewoid i a la Universitat de Keele, al Regne Unit.

La doctora Ventosa va iniciar una nova línia d'investigació en el Departament de Nanociència Molecular i Materials Orgànics de l'ICMAB del CSIC, basada en la química supramolecular. Aquesta és una temàtica que no compta amb cap representant a la Secció i tracta dels estudis sobre les interaccions no covalents entre molècules. Es basa, entre d'altres, en el fet del reconeixement molecular, el qual explica les afinitats que mostren uns composts químics per a interaccionar amb altres i promoure, com a conseqüència d'aquesta interacció de forces febles, la formació de noves entitats amb propietats diferenciades. En aquests últims anys, la química supramolecular s'ha vist complementada i les seves possibilitats s'han incrementat considerablement amb la irrupció de la nanotecnologia i el desenvolupament de la ciència dels materials orgànics.

En concret, la línia iniciada per la doctora Ventosa estava centrada en el desenvolupament i l'aplicació de tecnologies ecoeficients basades en l'ús de fluids comprimits, com ara el CO₂, per a la preparació de materials moleculars funcionals. Entre els resultats més rellevants hi ha el desenvolupament de noves plataformes de processament de materials microparticulats i nanoparticulats (en concret, la plataforma DELOS), que estan protegides per patents estatals i internacionals, i que en algun cas han estat llicenciades a empreses. Els processos DELOS han demostrat ser eficaços per a la nanoformulació de biomolècules terapèuticament actives, sense danyar-ne l'activitat biològica. En aquest marc, dos

dels resultats assolits més destacats han estat l'encapsulació de factors de creixement epitelial en noves estructures nanovesiculars, anomenades *quatsomes*, per al tractament d'úlceres complexes, i l'encapsulació d'enzims, deficients en malalties lisosomals, com ara la malaltia de Fabry, en nous nanoliposomes funcionalitzats amb pèptids directors. Les dues estratègies de nanoformulació han estat llicenciades a l'empresa Heber Biotech i Praxis Biopharmaceuticals, respectivament.

L'interès del sector industrial per la investigació dirigida per Nora Ventosa també es reflecteix en els múltiples projectes de col·laboració amb empreses privades, com ara el programa CENIT i els projectes Innpacko i Retos-Colaboración del Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat (MINECO). L'any 2006, el Centre d'Innovació i Desenvolupament de la Generalitat de Catalunya (CIDEM) va reconèixer aquest interès mitjançant la creació i incorporació a la Xarxa IT de TECNIO del Centre Nanomol, el qual Nora Ventosa dirigeix, juntament amb el professor Jaume Veciana. El mes de febrer de 2016, Nanomol va rebre de nou, mitjançant un procés selectiu, l'acreditació TECNIO, juntament amb cinquanta-tres centres catalans més, entre els quals hi ha grups universitaris i centres tecnològics. L'any 2009, el Banco Santander i el Parc de Recerca de la UAB van concedir una càtedra de transferència de tecnologia a la doctora Ventosa, com a reconeixement a la seva tasca investigadora de caràcter aplicat. D'altra banda, és sòcia cofundadora de l'empresa derivada Nanomol Technologies. Des de l'any 2007, Nora Ventosa és investigadora adscrita al Centre d'Investigació Biomèdica en Xarxa (CIBER), on participa i coordina diversos projectes interdisciplinaris en l'àrea de la nanomedicina. L'any 2016 va ser nomenada membre del Consell d'Administració d'ACCIÓ, agència del Govern català per a la promoció de la competitivitat de l'empresa.

En un context complementari, la doctora Ventosa ha dirigit i codirigit vuit tesis doctorals (actualment en dirigeix quatre més), a més de treballs de fi de grau i tesines de llicenciatura, i de supervisar la feina de deu postdoctorals i de dotze titulats superiors contractats per a projectes i contractes amb empreses. Ha participat en cinquanta-cinc projectes d'investigació, finançats per entitats públiques i privades, en dotze dels quals ha estat investigadora principal, i en més de vint contractes no competitius amb empreses i administracions. És coinventora de dotze patents i coautora de més de setanta-set articles i capítols de llibre, la majoria en revistes de primer ordre en el seu camp i en la química en general. La doctora Ventosa ha estat convidada a pronunciar conferències en reunions internacionals i ha estat membre del comitè d'organització de més de vint congressos d'àmbit català, estatal i internacional.

Pel que fa al seu tarannà personal, sempre ha mantingut una actitud ferma en defensa del país i ha mirat d'estendre el prestigi de la investigació científica catalana

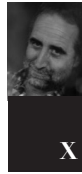
a través dels seus múltiples contactes amb investigadors, empreses i entitats internacionals.

La doctora Ventosa ha col·laborat de manera molt activa com a sòcia de la Societat Catalana de Química (SCQ), societat filial de l'IEC, i ha format part de la seva Junta des de 2011, de la qual és actualment vicepresidenta. En la seva trajectòria a la SCQ, ha mostrat un esperit infatigable per a treballar en la disseminació de la química catalana i un interès especial a acostar tant com sigui possible els sectors acadèmics als industrials.

Text llegit pel senyor Àngel Messeguer i Peypoch en el Ple del dia 13 de setembre de 2018

Membres numeraris

Xavier Besalú Costa

Xavier Besalú Costa va néixer a Sant Julià

de Ramis el 1953. Ha estat mestre de primària durant dotze anys i impulsor, en l'àmbit de l'educació no formal, de l'Escola de l'Esplai del Bisbat de Girona. És llicenciat en filosofia i lletres per la Universitat Autònoma de Barcelona i doctor en pedagogia per la Universitat de Girona —amb la tesi *Diversitat cultural i educació. Per una educació intercultural a les escoles d'educació primària*. Actualment, imparteix classes al Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona.

Les seves investigacions i publicacions sobre immigració, interculturalitat, escola i nouvinguts i models d'acollida, referent tant a Catalunya com a l'Estat espanyol, se centren a donar resposta a l'actual onada migratòria provinent de cultures properes, com ara les llatines, i d'altres molt diverses i allunyades de la nostra.

D'entre les moltes aportacions que Xavier Besalú ha fet per al replantejament del sistema educatiu i d'altres formes d'educació, en destaquen tres, les quals són una mostra prou significativa de la seva acció:

I. La pedagogia

No som aquí per rendir-nos. La pulsio ètica de la pedagogia (2016) és el títol d'un llibre recent de Besalú que defineix molt bé el seu combat des de l'educació per a construir una societat catalana culta i justa, edificada sobre una educació de qualitat i a l'abast de tothom. Besalú proposa una pedagogia adreçada a recuperar l'educació democràtica i impulsora de la llibertat i la igualtat. Advoca per l'educació com a lluita contra tot determinisme,

sigui social o biològic, i per bastir una pedagogia democràtica i crítica d'arrels humanistes i culturals, propostes que desenvolupa en el seu llibre *Pedagogia sense complexos. Entre fatalistes i saberuts*.

II. Immigració, cultura i llengua

Xavier Besalú, un dels dissenyadors del Pla per a la Llengua i la Cohesió Social, impulsat per la Generalitat de Catalunya, advoca per un model intercultural, que és una proposta pedagògica, ètica i política que s'adreça a edificar una escola i una educació per a tots, amb l'objectiu de construir un model de societat obert i més democràtic, alhora que respectuós amb els drets de les minories. Aquest plantejament afecta tot el currículum —que caldria reorganitzar per tal que permetés a l'alumnat comprendre el món actual com el millor antídoto contra el racisme i la xenofòbia—, l'acció del professorat i la implicació de totes les institucions educatives. No sols en l'educació formal sinó, especialment, en els àmbits de l'educació no formal.

III. Algunes idees sobre el professorat i la seva formació

El doctor Besalú, formador d'educadors, entén la tasca d'educar com un compromís moral, atès que, més enllà dels aprenentatges acadèmics, la manera en què actua el professorat influeix, directament o indirecta, en el desenvolupament dels alumnes com a persones. És per això que considera indispensable que el professional de l'educació sigui demòcrata i s'oposi a les ideologies que posen en dubte la igualtat i la dignitat de les persones, culte i interessat pel saber. En aquest sentit, remarca la importància de retornar, en la societat de la informació, la primacia del coneixement a l'acció educativa.

Forma part de diverses entitats i institucions de l'àmbit de la pedagogia, entre les quals destaquen la Societat Catalana de Pedagogia (societat filial de l'IEC), el Col·legi Oficial de Pedagogs de Catalunya i la Càtedra UNESCO de Desenvolupament Sostenible: Equitat, Participació i Educació Intercultural. Així mateix, ha estat membre del Consell Escolar de Catalunya, durant vuit anys; membre del comitè científic i del comitè organitzador del simposi *Llengua, educació, immigració*, organitzat per l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona i l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Girona (deu edicions), i vicepresident, durant vuit anys, dels Grups de Recerca i Actuació amb Minories Culturals i Treballadors Estrangers (GRAMC), entitat de la qual fou membre (1990-2015).

Col·labora amb el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya en el desplegament del Pla per a la Llengua, la Interculturalitat i la Cohesió Social, i amb el Centre per a la Innovació i Desenvolupament de l'Educació (CIDE), del Ministeri d'Edu-

ció espanyol, en la realització de recursos CREADE sobre educació intercultural. També és col·laborador de l'Ajuntament de Salt (Girona) en temes d'immigració i participa en la formació permanent del professorat en educació intercultural a les Illes Balears, Cantàbria, el País Basc, l'Aragó, Navarra, Andalusia i Castella i Lleó, i en programes de formació de la Fundació Jaume Bofill.

Des de 2013, és responsable de les publicacions generals de l'Associació de Mestres Rosa Sensat i director de la revista *Perspectiva Escolar*, editada per la mateixa entitat. Forma part del Consell de Redacció de la *Revista de Girona*, que edita la Diputació de Girona, i publica regularment a les revistes *Revista Catalana de Pedagogia*, de l'IEC; *Temps d'Educació* i *Perspectiva Escolar*, i en altres publicacions, com el *Diari de l'Educació de Catalunya*, *El Diario de la Educación* i *El Punt Escolars* (suplement setmanal d'*El Punt Avui*).

La seva activitat de recerca, fortament lligada al seu compromís social i cívic, se centra en les línies principals següents:

1. L'atenció a la diversitat, diversitat cultural i educació intercultural

Sobre aquest tema, ha publicat, entre d'altres, *Millors vincles, millors resultats? La relació entre docents i famílies per a l'èxit educatiu de tot l'alumnat* (Barcelona, Fundació Jaume Bofill, 2014) i *La buena educación: libertad e igualdad en la escuela del siglo XXI* (amb Ignasi Vila; Madrid, Los Libros de la Catarata, 2007).

2. El disseny, desenvolupament i avaluació del currículum

Podeu veure les seves propostes en aquest camp a *La educación intercultural en Europa. Un enfoque curricular* (ed.; Barcelona, Pomares-Corredor, 1998) i a *Escuela y sociedad multicultural. Propuestas para trabajar con alumnado extranjero* (amb Josep Tort; Sevilla, Mad Libros, 2009).

3. La formació de professionals de l'educació

Amb publicacions com: *Mestres del segle XXI. Competents, ben formades i justes* (ed.; Girona, CCG Edicions, 2007) o *Pedagogia: professionals de l'educació i la cultura* (ed. amb Jordi Feu; Girona, CCG Edicions, 2009).

4. Pobresa, marginació i exclusió social

Sobre aquest tema ha escrit: *Pobresa, marginació i exclusió social a la Garrotxa* (amb Jordi Feu; Olot, Càritas Garrotxa i Universitat de Girona, 2003) i *Construint identitats. Espais i processos de socialització dels joves d'origen immigrat* (ed. amb Teresa Climent; Barcelona, Mediterrània, 2004).

5. Les polítiques educatives

Xavier Besalú ha elaborat el modèlic i interessantíssim *Pla d'Escolarització Extensiva*. (Banyoles, Ajuntament de Banyoles, 2002) i, també, *Educar en societades pluriculturales* (Barcelona, Wolters Kluwer España, 2007).

Per acabar, volem constatar que Xavier Besalú és un candidat ideal, ja que serà un membre disposat a contribuir, des de la recerca i la participació actives, en les tasques de la Secció de Filosofia i Ciències Socials i en les de l'Institut.

Resum del text llegit pel senyor Josep González-Agàpito i Granell en el Ple del dia 7 de juny de 2018 (el senyor Xavier Besalú Costa va ser nomenat membre numerari de la SFCS en el Ple del dia 13 de setembre de 2019)

Bernat Sureda i Garcia

Bernat Sureda i Garcia va néixer el 30 de juliol de 1953 a Palma. És una de les personalitats més destacades del moviment que des de fa dècades impulsa la renovació i la qualitat educatives a les Illes Balears, tant en l'àmbit de l'educació formal com en el de l'educació fora de l'escola, una acció estretament unida a la voluntat de normalització lingüística de la xarxa escolar i universitària. Ja des dels anys setanta del segle passat, Sureda destacà en la defensa de l'ensenyament en català, al costat d'altres universitaris com Gabriel Bibiloni, Aina Moll o Martí March, que impulsaren la Comissió per a la Normalització del Català, la qual activà una acció unitària del professorat a favor de la normalització.

Fa molts d'anys, potser massa i tot, que vaig tenir la possibilitat de conèixer el doctor Bernat Sureda, ja que fou alumne meu en una assignatura de la llicenciatura de pedagogia. Uns anys més tard, li vaig dirigir l'anomenada aleshores *tesina*, ocasió en que vaig adonar-me de la manera rigorosa de treballar i de la seva passió per la recerca historicoeducativa. Acabada la llicenciatura, vaig fer tot el possible perquè pogués ser professor

del nostre incipient Departament de Pedagogia d'una encara *non nata* Universitat de les Illes Balears (UIB), dependent aleshores de les universitats catalanes. Doncs bé, des d'aleshores, o sia des dels inicis de la seva singladura acadèmica, el doctor Sureda i jo mateix hem fet feina plegats, al mateix departament, i, fins i tot, puc dir que els nostres despatxos han estat sempre un vora l'altre.

En aquestes dècades de convivència acadèmica i d'amistat personal, he tingut la possibilitat de convertir-me en un testimoni de la seva evolució, maduresa i afermament universitari; hem escrit plegats articles, llibres, comunicacions, i fins i tot li vaig presidir la seva càtedra universitària. Ara bé, tots aquests fets no impliquen ni signifiquen cap tipus de mestratge per la meua part. El doctor Sureda s'ha fet a si mateix, i en tot cas els dèbits que pugui tenir els sabrà ell.

Serveixin, doncs, aquestes ratlles inicials per a evidenciar la meua capacitat per a jutjar els mèrits del professor Sureda.

El 1976, va concloure a la Universitat de Barcelona els estudis de pedagogia, amb una tesina sobre la Il·lustració a Mallorca, que obtingué el premi extraordinari de llicenciatura; uns anys després, exactament el 1982, presentà, també a la mateixa Universitat, la seva tesi doctoral, que versà sobre un tema de gran envergadura, la recepció de Pestalozzi a les nostres latituds, la qual obtingué el premi extraordinari de doctorat de la Universitat de Barcelona, i que tot seguit li serví de plataforma per a iniciar ben aviat els seus estudis sobre el pensament liberal espanyol i la seva influència en el pensament educatiu. Fruit d'aquesta tasca fou la publicació, a més d'un bon esplet d'articles, de l'edició crítica de treballs de Pablo Montesino que romanien inèdits. Tot això li serví per a afermar-se com un brillant i reconegut historiador de l'educació dins l'àmbit estatal. Efectivament, la seva coneixença de l'època de la Il·lustració, les relacions de la pedagogia d'aquí amb els corrents europeus del moment, els seus treballs sobre el liberalisme, les aportacions documentals de fonts diplomàtiques, aviat varen fer de Bernat Sureda un referent en les qüestions de la seva especialitat en el si de la pedagogia de tot l'Estat.

Amb aquest bagatge, el 1985 fou nomenat professor titular de la UIB i sols cinc anys més tard, el 1991, catedràtic d'història de l'educació de la mateixa Universitat, que sortosament, quasi trenta anys després, podem dir que li ha servit de plataforma per a desenvolupar la història de l'educació de casa nostra i expandir-la tant en l'àmbit nacional com internacional.

De tota manera, guanyar la càtedra li dugué tota una sèrie d'obligacions institucionals que evidencien les seves capacitats de gestió i direcció:

— Vicerector de Planificació i Coordinació Educativa i Ordenació Acadèmica de la UIB.

— Membre de la comissió de seguiment del conveni entre el Ministeri d'Educació i Ciència i la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

— Assessor en temes educatius del Consell Executiu de la UIB.

— Membre del Consell Municipal d'Educació de l'Ajuntament de Palma.

— Vicerector d'Ordenació Acadèmica de la UIB.

— Vicerector de Coordinació Educativa de la UIB.

— President del Consell Escolar de les Illes Balears.

— Des de 2011, director del Departament de Pedagogia i Didàctiques Específiques de la UIB.

Independentment dels càrrecs universitaris, cal destacar que va presidir el Consell Escolar de les Illes Balears, el màxim òrgan consultiu del Govern de les Illes en matèria educativa.

Aquest seguit de càrrecs no li impedí mai seguir amb les seves obligacions acadèmiques. Efectivament, la càtedra li ha servit no sols per a fer escola, ensenyant joves investigadors a formar-se, sinó, a la vegada, per a expandir les seves recerques, ara més que mai, centrades en el país, fora de les nostres fronteres. Revistes de Portugal, Itàlia, França, Bèlgica, el Regne Unit i Sud-Amèrica li han servit de plataforma de les tasques que el seu grup d'investigació està duent a terme, ja que fou fundador i dirigeix el Grup d'Estudis d'Història de l'Educació de la UIB, reconegut i finançat com a grup competitiu per les Illes Balears. Ha rebut subvencions per a recerques del Ministeri d'Educació, del Programa Nacional d'Humanitats, del Programa Estatal de Foment de la Investigació Científica i Tècnica d'Excel·lència i del Ministeri d'Economia i Competitivitat, entre d'altres.

De les seves tasques investigadores, cal remarcar dues línies de recerca prou originals, una de les quals ajudarà a completar aquesta visió del doctor Sureda, que potser és la que ens interessa en aquests moments. Faig referència als seus treballs innovadors sobre imatges —fonamentalment fotografies— com a material de primer ordre per a especificar els estudis i la recerca educatius. L'altra és el conreu que sempre ha fet de l'educació extraescolar (els moviments i associacions juvenils, aspectes de l'educació social i higiènica, etc.), com a expert a historiar els fenòmens educatius fora de l'escola.

Aquest darrer punt fou paradoxalment el que li despertà les ganes de cursar la llicenciatura en pedagogia, ja que els inicis i la vocació cap als estudis pedagògics varen ser motivats per la seva pertinença, durant molts d'anys de la seva infància i joventut, al moviment escolta de Mallorca. Fou en el si de l'escoltisme quan Bernat Sureda es motivà envers l'educació i s'arrelà als valors i en la necessitat de defensa del país i, en conseqüència, en la catalanitat de les Illes. La seva dedicació a la recerca de la història de l'educació a les Balears i la seva producció historiogràfica, reflectida fonamentalment en els seus

treballs sobre l'educació a Mallorca i Menorca, així com la del seu grup de recerca, s'han fet tan patents que es pot dir que hi ha un abans i un després en la bibliografia sobre la nostra educació, que coincideix amb el seu accés a la càtedra.

La seva relació amb la cultura catalana li ve, doncs, des dels seus primers anys d'adult, fet que després s'ha manifestat en l'àmbit social i públic en formar part d'institucions i col·lectius ciutadans reconeguts per la defensa de la llengua i la cultura catalanes.

En aquest sentit, cal dir que ha mantingut tota hora un ferm compromís cívic, un bon exemple del qual ha estat la seva oposició activa a l'aplicació de l'anomenat *tractament integral de llengües* (TIL), en què, amb paraules seves, «amb l'excusa de millorar la formació en llengua anglesa, es trenca amb el model que garantia, al final de l'escolarització obligatòria, les competències bàsiques en les dues llengües oficials. Es persegueix eliminar els mecanismes que garanteixen la integració i la cohesió lingüístiques de la societat de les Illes Balears». I seguint aquesta línia, l'any 2016, el nou Govern balear li encarregava formar part de la petita comissió d'experts per a la normalització lingüística del català i un replantejament del model lingüístic escolar de les Illes Balears que servís de base per a assolir el consens de la comunitat educativa. Sobre aquesta important problemàtica, la nostra Secció acollí, en el Ple de l'octubre de 2013, una ponència de Bernat Sureda seguida d'un debat.

Com queda dit, Bernat Sureda és un reconegut investigador de la història de l'educació a les Illes, des d'on sempre ha evidenciat, en els seus treballs, el tronc comú amb la catalanitat, tenint present la comuna cultura i llengua catalanes i la seva dificultat en el marc de l'Estat espanyol. Una prova matinerana del que diem és el Premi Enric Larreta de l'Institut d'Estudis Catalans a la investigació històrica, el qual aconseguí, l'any 1978, pel seu llibre *L'educació a Mallorca. Aproximació històrica*.

Des del moment de la seva fundació, ha format part de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, on ha exercit diversos càrrecs directius. Actualment, és director de la revista *Educació i Història* de la Societat d'Història de l'Educació, filial de l'IEC, la qual ha assolit sota la seva coordinació un nivell notable, com constaten els principals sistemes d'avaluació.

Considero, aleshores, que el doctor Bernat Sureda reuneix sobradament els mèrits i les qualitats necessaris per a ser elegit membre numerari de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'Institut d'Estudis Catalans.

Text del senyor Antoni J. Colom i Cañellas, llegit pel senyor Josep González-Agàpito i Granell en el Ple del dia 7 de juny de 2018 (el senyor Bernat Sureda i Garcia va ser nomenat membre numerari de la SFCS en el Ple del dia 13 de setembre de 2019)

Membres emèrits

Són membres emèrits les persones que, havent estat membres numeraris, per raó d'edat són exonerables de les obligacions institucionals, d'acord amb el Reglament de règim interior. Els membres emèrits són els numeraris que han complert setanta anys d'edat, que durant el curs 2018-2019 han estat els següents:

SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA

Josep Maria Nolla i Brufau

Es doctorà en filosofia i lletres, en la secció d'història, a la Universitat Autònoma de Barcelona, amb la tesi *La ciutat romana de Gerunda* (1977). El 1978 va entrar a formar part del professorat de l'antic Col·legi Universitari de Girona (més endavant, Universitat de Girona), on ha desenvolupat la tasca acadèmica: el 1984, com a professor titular i, des de 1994, com a catedràtic. En aquesta Universitat també ha desenvolupat diferents càrrecs de gestió i govern, com a director de l'Institut de Patrimoni Cultural, secretari de la Facultat de Lletres i vicerector de Recerca. De manera paral·lela, en els primers anys d'activitat va ser tècnic superior de la Diputació de Barcelona i conservador del Conjunt Monumental i el Museu d'Empúries (1983-1985). Ha centrat l'activitat arqueològica en nombrosos jaciments: Empúries, Girona, Roses, el monestir de Sant Feliu de Guíxols, Sant Julià de Ramis, etc., i ha participat en divuit monografies, entre les quals destaquen *El poblament d'època romana al nord-est de Catalunya*, *El fòrum romà d'Empúries*, *La villa romana de Vilauba (Camós)* i *Aquae Calidae. Presència romana a la Selva*. Ha estat el promotor i organitzador de les Jornades d'Arqueologia de les Comarques Gironines, que se celebren des de 1992.

Montserrat Aguadé i Porres

És doctora en biologia i catedràtica de genètica a la Universitat de Barcelona, on actualment dirigeix el Grup de Recerca de Genètica Molecular Evolutiva. La seva recerca s'ha centrat en l'estudi de la variabilitat molecular i de la seva relació amb caràcters adaptatius com la mida del cos, la resposta immunològica, la competència espermàtica o la quimiorrecció, entre d'altres. Ha publicat més de vuitanta articles científics i ha estat editora de diverses revistes científiques internacionals, com ara *Genetics* i *Heredity*. També ha format part de diverses comissions nacionals i internacionals d'avaluació científica. Ha estat guardonada per la Generalitat de Catalunya amb la Distinció per a la Promoció de la Recerca Universitària, i per la Universitat de Barcelona amb dos ajuts del Programa d'Intensificació de l'Activitat Investigadora. El 2010 se li va concedir el Premi Nacional de Genètica per la Societat Espanyola de Genètica, en la categoria de genètica bàsica.

David Serrat i Congost

És doctor en geologia per la Universitat de Barcelona, on ocupa el càrrec de catedràtic de geodinàmica externa. Ha impartit docència de postgrau a la Universitat de São Paulo (Brasil), a la Universitat Catòlica del Nord (Xile) i al Centre Austral d'Investigacions Científiques (Argentina). Ha estat cap del Departament de Geologia Dinàmica, Geofísica i Paleontologia de la Universitat de Barcelona, secretari i degà de la Facultat de Geologia i vicerector de Recerca de la mateixa Universitat. De 2002 a 2006 fou rector de la Universitat de Vic. Ha estat el primer director de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya. Ha treballat en geomorfologia i geoarqueologia als Pirineus, a la Terra del Foc i la Patagònia, a l'Antàrtida i a les excavacions de les coves del Toll i Teixoneres (Moià) i de l'Esquerda (Roda de Ter). Ha estat secretari i president de la Institució Catalana d'Història Natural de l'IEC, president del Grupo Español de Trabajo del Cuaternario (actual AEQUA) i membre de ple dret de les comissions internacionals d'estratigrafia d'Europa i de gènesi i litologia dels dipòsits quaternaris, de la Unió Internacional per a la Recerca del Quaternari (INQUA). Va ser director general de Recerca de la Generalitat de Catalunya (1997-2002), va participar en els informes geològics del túnel del Cadí i de l'autopista de l'Ebre (Tudela-Saragossa) i en el d'impacte ambiental del traçat del tren d'alta velocitat (Lleida-Barcelona). Ha col·laborat en treballs de síntesi i de divulgació, com *Història natural dels Països Catalans* i *Els sistemes naturals del Principat d'Andorra*. Actualment, és membre del Consell Assessor del Parlament per a la Ciència i la Tecnologia (CAPCIT), del Consell de Protecció de la Natura (CPN), dels consells editorials de les revistes *Contributions to Science* i *Cuaternario y Geomorfología* i del consell assessor de la revista *Ausa*. És secretari científic de l'IEC des de 2014. Ha rebut la Medalla Narcís Monturiol al mèrit científic i tecnològic de la Generalitat de Catalunya (2015) i la distinció de membre de mèrit del Patronat d'Estudis Osonencs (2016).

Isidor Marí i Mayans

Licenciat en filologia catalana per la Universitat de Barcelona, començà la seva carrera acadèmica com a professor a la Universitat de les Illes Balears (1972-1980), on dirigí el Departament de Llengua i Literatura Catalanes i intervingué en la incorporació de la llengua catalana al sistema educatiu de les Illes Balears. Ha estat cap del Servei d'Assessorament Lingüístic (1980-1988) i subdirector general de Política Lingüística (1989-1996) de la Generalitat de Catalunya. Va ser director del TERMCAT de 1988 a 1997. De 1996 a 2009, va dirigir els estudis d'humanitats i filologia de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC). Fou director de la Càtedra de Multilingüisme Linguamón - UOC. Entre altres obres, ha publicat *Un horitzó per a la llengua. Aspectes de la normalització lingüística* (1992), *Plurilingüisme europeu i llengua catalana* (1996) i *Mundialització, interculturalitat i multilingüisme* (2006). Ha rebut el Premi Lupa d'Or de l'Associació de Sociolingüistes en Llengua Catalana (2007). Des de 2007 dirigeix l'Oficina d'Assessorament Lingüístic de l'IEC, que el 2015 adopta el nom d'Oficina d'Estandardització.

És doctorà en lletres per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), amb la tesi *Aspectes de la subordinació en català actual: per una sintaxi abstracta* (1975), que dirigí José Manuel Blecua. És catedràtic de filologia catalana de la Universitat de Girona (UdG). Desenvolupà diversos càrrecs de gestió a la UAB i fou un dels promotors de la creació de la UdG, el 1991, on va ser rector (1993-2002) i director del Departament de Filologia i Comunicació (2009-2012). És membre de l'Institut de Llengua i Cultura Catalanes i director de l'Observatori de les Llengües d'Europa i de la Mediterrània (ODELLEUM) de la UdG. Ha investigat la teoria generativista en la gramàtica, la història social de la llengua i la concepció del llenguatge en el procés de mundialització. Al costat de Modest Prats, s'interessà per la història de la llengua catalana, des d'un nou enfocament: l'estudi dels aspectes lingüístics en relació amb els de caràcter social i amb el context històric. El 1982 van publicar, conjuntament, el primer volum *Història de la llengua catalana: dels inicis fins al segle XV* —obra que va merèixer el Premi Lletra d'Or— i el 1996, el segon, *Història de la llengua catalana: el segle XV*. El 2009 rebé el Premi Jaume Vicens Vives a la qualitat universitària, concedit per la Generalitat de Catalunya.

Joaquim M. Puyal i Ortiga

És llicenciat en filologia romànica per la Universitat de Barcelona i en ciències de la informació per la Universitat Autònoma de Barcelona, doctor en lingüística per la Universitat de Barcelona i doctor *honoris causa* per la Universitat Rovira i Virgili. Ha desenvolupat la major part de la seva carrera periodística a la ràdio i la televisió en llengua catalana. El 1976 va presentar, a la Cadena Ser, el projecte «Futbol en català», primera transmissió en català sobre aquest esport. Creador, productor i presentador de diversos programes, va iniciar la seva carrera als estudis Miramar, al circuit català de Televisió Espanyola, on es va fer molt popular amb l'espai *Vostè pregunta*, amb entrevistes a figures destacades del món cultural català. A Televisió de Catalunya ha dirigit i presentat programes com *Vostè jutja*, *La vida en un xip*, *Tres pics i repicó* i *Un tomb per la vida*. Des de 1997, sense abandonar la ràdio, ha orientat el seu treball cap a l'activitat acadèmica a la Universitat de Barcelona i la recerca en l'àmbit de la teoria de la comunicació. Ha publicat *Aicnàlubma* (Columna, 2011), *La realitat inversa* (Destino, 2011) i *Llengua i esport: entre la creativitat i l'adequació* (UDL, 2013), a més de nombrosos articles, pròlegs i col·laboracions en publicacions diverses. Ha rebut el Premi Òmnium de comunicació, per la seva tasca periodística a la ràdio i la televisió (1983, 1986 i 1991), el Premi Ciutat de Barcelona (1983), el Premi Ondas de Ràdio i Televisió (1978, 1979, 1986 i 2004), la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya (1993), el Premi Nacional de Cultura (1997), el Premi Nacional de Radiodifusió, Televisió, Internet i Telecomunicacions en l'apartat de radiodifusió (2004), el Premi Ramon Fuster del Col·legi de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i Ciències (2005), el Premi Internacional de Periodisme Esportiu Manuel Vázquez Montalbán (2006), el Premi Ofici de Periodista (2006) i el guardó Català de l'Any (2012).

Gemma Rigau i Oliver

És doctora en filologia romànica per la Universitat de Barcelona i catedràtica de filologia catalana de la Universitat Autònoma de Barcelona, on ha estat directora dels departaments de Filologia Hispànica i de Filologia Catalana. Com a investigadora, destaquen les seves aportacions a la lingüística teòrica, que van des de la lingüística del discurs fins a la sintaxi oracional i l'estructura lèxica del català i les llengües romàniques. Darrerament, s'ha centrat en l'anàlisi de la microvariació sintàctica que mostren els parlars del català. Ha publicat *Gramàtica dels discurs* i nombrosos treballs apareguts com a articles de revista o com a capítols de llibre. Pel que fa als articles, a més de publicar en les revistes especialitzades de l'àmbit lingüístic català (*Els Marges*, *Randa*, *Caplletra*, *Estudis Romànics*, etc.), ha publicat a *Linguistic Inquiry*, *Revue des Langues Romanes*, *Journal of Linguistics*, *Probus* i *Syntax*, entre altres revistes internacionals. Ha col·laborat en la *Gramàtica del català contemporani*, dirigida per Joan Solà (2002-2008). Participa en projectes de recerca amb finançament públic nacional, estatal i internacional. Des de 1993, coordina el Grup de Lingüística Teòrica, grup de recerca consolidat de la Generalitat de Catalunya. Ha rebut el Premi Pompeu Fabra de l'IEC (1982), el Premi Manuel Sanchis Guarner a la unitat de la llengua de la Fundació Jaume I (1982) i la Medalla Narcís Monturiol al mèrit científic de la Generalitat de Catalunya (2006).

Carles-Enric Riba i Campos

És doctor en filosofia i ciències de l'educació, en l'especialitat de psicologia, per la Universitat de Barcelona (UB), de la qual és professor titular en el Departament de Metodologia de les Ciències del Comportament. La seva formació ha estat estretament lligada a Jordi Sabater Pi, amb qui ha promocionat l'enfocament etològic en la psicologia. És membre del Grup d'Estudis d'Evolució dels Homínids i d'altres Primats a la UB. Els seus treballs en aquest camp s'han centrat en l'estudi de la comunicació animal, a partir de la qual ha fet aportacions d'interès tant per a la comunicació verbal com per a la no verbal. És autor de nombroses publicacions nacionals i internacionals, entre les quals destaquen *La comunicació animal. Un enfocament zoosemiòtic* (1990), *La metodologia qualitativa en l'estudi del comportament* (2007) i *Introducció als mètodes d'investigació en psicologia* (2009). Ha participat en diversos projectes de recerca, darrerament consagrats a l'estudi dels primats i a l'anàlisi de l'estructura sociocomunicativa dels grups. Ha dirigit el projecte INTEGRA, centrat en l'educació ciutadana en relació amb l'entorn urbà.

Necrologies

Membres emèrits

Josep Castells i Guardiola

(27.5.1925 - 30.7.2018)

Josep Castells i Guardiola nasqué a Barcelona el 27 de maig de 1925. Estudià de manera molt brillant la carrera de química a la Universitat de Barcelona i decidí fer el doctorat en l'especialitat a la mateixa Universitat i sota la direcció del professor Josep Pascual Vila, el creador de l'anomenada Escola de Química Orgànica de Barcelona, si bé hagué de presentar la seva tesi a Madrid, l'any 1950, com era reglamentari aleshores.

El 1969 s'incorporà com a professor agregat a la recentment creada Universitat Autònoma de Barcelona. Les primeres classes encara les feia a aules de l'Hospital de Sant Pau. La seva capacitat de formar i dirigir equips es materialitzà amb el trasllat al Campus de Bellaterra, on promogué la consolidació d'un equip dins de l'especialitat de química orgànica i esdevingué catedràtic, envoltat de científics rellevants en l'àmbit de la química catalana que estaven, com ell fins aquells anys, als laboratoris del Centre d'Investigació i Desenvolupament del CSIC a Barcelona i que tenien, al mateix temps i com ell, una decidida vocació docent. Josep Font, Marcial Moreno i Fèlix Serratosa en són exemples rellevants.

De fet, durant els pocs anys d'estada als laboratoris del CSIC, primer als espais de l'edifici històric de la Universitat de Barcelona i més tard al centre de Pedralbes, és quan el professor Castells desenvolupà l'activitat investigadora més rellevant, ja que va ser pionera a l'Estat i, en certa manera, al món. De la seva estada al laboratori anglès de la Universitat de Manchester, on havia obtingut el seu segon doctorat en el camp dels esteroïdes, sota la supervisió del professor Ewart Ray Herbert Jones, en resultà una formació

fonamental en les innovadores tècniques espectroscòpiques per a la identificació de composts orgànics, com ara l'espectroscòpia d'infraroig i sobretot la ressonància magnètica nuclear. A ell es deu la compra i posada a punt (a base de nits al costat de l'aparell perquè els tramvies que passaven per la Gran Via no l'importuessin amb interferències) del primer aparell de RMN del país. Aquesta passió per la tècnica el forçà a adquirir una sòlida formació de química teòrica, especialitat que mirà d'impulsar a través de cursos de doctorat i de seminaris i conferències.

Amb tot, també va ser en aquells anys del CSIC quan estimulà i encapçalà una aportació pionera a escala mundial: l'ús de polímers insolubles com a suports per a fer reaccions químiques, l'anomenada *química en fase sòlida*. Fins que ell i el seu grup no comencen a treballar-hi, solament hi havia un científic nord-americà —posteriorment premiat amb el Nobel—, el professor Merrifield, que ho havia desenvolupat per a combinar aminoàcids i fer pèptids. Castells és qui amplià aquesta possibilitat a determinades reaccions clàssiques i bàsiques de la química orgànica en dissolució, les quals impliquen la formació d'enllaços carboni-carboni. Encara avui, en qualsevol revisió o tractat de química en fase sòlida surt la referència bibliogràfica dels treballs dirigits per Castells. A tall anecdòtic, al centre del CSIC de Pedralbes es conserva un manuscrit seu, pensat i redactat a finals dels anys seixanta i enviat a la Royal Society of Chemistry, on descrivia la possibilitat d'aplicar la química en fase sòlida a una gran varietat de reaccions orgàniques. La seva intenció era que constés la data de la idea per a posteriors articles de la seva recerca. Un document de gran vàlua històrica, sense cap dubte.

L'any 1975 es fa realitat un dels seus somnis i guanya la plaça de catedràtic de química orgànica de la Facultat de Química de la Universitat de Barcelona, posició en la qual romangué fins a la seva jubilació, l'any 1990. Al llarg d'aquests anys desenvolupà una intensa tasca de direcció del departament, d'organització dels seus grups d'investigació i d'una activitat docent remarcable. És fruit de la seva iniciativa l'organització, entre altres esdeveniments, de curssets d'estiu impartits per primeres figures de la química mundial, incloent-hi diversos premis Nobel.

Després de la seva jubilació, i fins pocs mesos abans del seu traspàs, Josep Castells seguí sent un científic profundament inquiet i curiós, apassionat pels avenços de la ciència i les seves aplicacions, a més d'interessat sempre en la divulgació del coneixement científic. Així doncs, treballà i aprofundí la seva formació en temes com ara l'ús de l'hidrogen com a vector energètic, l'aparició de nous materials orgànics com el fullerè i el grafè, la nucleosíntesi estel·lar o la cosmogonia evolutiva, especialment de la química del carboni com a element central i singular de la taula periòdica que, de manera ascendent (*bottom-up*), entronca necessàriament amb la biologia molecular i, per tant, amb la vida.

La trajectòria docent i investigadora de Josep Castells es veié reconeguda per la Generalitat de Catalunya amb la Medalla Narcís Monturiol i amb la Medalla d'Or al Mèrit Científic. Fou també Premi Solvay i Acadèmic de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona. L'any 1978 esdevingué membre de l'Institut d'Estudis Catalans.

Amb el seu traspàs, la química catalana ha perdut un dels seus referents principals. La munió de deixebles que ha deixat en donaren bon testimoni en ocasió de l'homenatge que se li organitzà en fer els noranta anys d'edat. Un científic rigorós, honest, capdavanter de múltiples iniciatives, creador i estabilitzador de grups de recerca, entre altres virtuts. Però també, manllevant les dues paraules pronunciades per la seva vídua el matí calorós del seu funeral, un «home bo». Moltes gràcies.

Text llegit pel senyor Àngel Messeguer i Peypoch en el Ple del dia 13 de setembre de 2018

Josep M. Domènech i Mateu

(3.10.1944 - 2.1.2019)

Nascut a Valls el 1944, Josep M. Domènech i Mateu va morir el passat dia 2 de gener, a l'edat de 74 anys i després d'haver passat un calvari de vuit anys entrant i sortint de centres hospitalaris i residències diverses. En períodes de tranquil·litat, però, venia a les reunions.

Llicenciat en medicina i cirurgia per la Universitat de Barcelona —va obtenir el Premi Fi de Carrera, atorgat per la Diputació de Barcelona—, va fer el doctorat a Madrid, sota la direcció de Francisco Orts Llorca, una autoritat en el camp de l'anatomia i l'embriologia. Va rebre el premi extraordinari de doctorat per la seva tesi, *Irrigación arterial extracoronaria del corazón*, que presentà el 1972 a la Universitat Complutense de Madrid.

El 1970 va guanyar les oposicions a la plaça de professor adjunt del Departament de Ciències Morfològiques i, el 1975, les de professor agregat a la càtedra d'anatomia humana del Departament de Ciències Morfològiques de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), on va ser catedràtic, des de 1983, i on va ocupar el càrrec de director del Departament esmentat.

La seva vida acadèmica i professional va estar dedicada exclusivament al Departament de Ciències Morfològiques de la UAB, tant en l'àmbit de la recerca com en el de la docència. Va aconseguir crear una embrioteca —que actualment pertany a la UAB i està considerada una de les millors d'Europa— formada per milers de preparacions d'embrions i mostres de fetus humans i d'alguns altres mamífers, que li feien arribar de diversos llocs i que serveixen per a detectar malformacions, principalment cardíaques i urogenitals. Inicialment, però, el doctor Domènech feia embriologia experimental amb embrions de pollastre i guatlles al Laboratori Biològic de Sarrià. Les primeres tesis que va dirigir versaven sobre els resultats de la seva experimentació.

Va ser un professor molt motivat, molt apassionat en les seves explicacions i un gran dibuixant a la pissarra. Tenia l'habilitat de treballar simultàniament amb les dues

mans i obtenir, així, unes magnífiques imatges simètriques. Sabia captar l'atenció del seu auditori, ja fos a l'aula o en un amfiteatre. Preferia la pissarra a les presentacions amb diapositives.

Impartia classes d'anatomia a la Universitat de les Illes Balears durant unes quantes setmanes l'any, gràcies a un conveni amb la UAB; l'anatomia és una disciplina que no únicament la conreen els metges, també ho fan els biòlegs i els veterinaris, que estudien els vertebrats.

Va ser soci numerari de la Societat Catalana de Biologia des de 1978, i el 1985 va ingressar a l'IEC com a membre numerari adscrit a la Secció de Ciències (quan la Secció encara no s'havia dividit). El doctor Domènech va col·laborar sempre en les tasques que li eren encomanades, com ara en el *Diccionari de medicina*, el DIEC o la valoració de textos de la seva especialitat.

El 1996 ingressà a la Reial Acadèmia de Medicina com a membre numerari. El seu discurs d'ingrés a l'Acadèmia, «Morfogènesi del sistema His-Tawara i record anatòmic de l'esquelet fibrós del cor», va ser un treball de referència, tot i que va suscitar una certa polèmica entre alguns anatomistes. El padrí del doctor Domènech, el doctor Josep Laporte, va presentar-lo davant l'Acadèmia fent esment del seu parentiu amb l'eminent metge català Joan Giné i Partagàs, de qui era descendent, i lloant la seva vàlua com a científic.

Va ser membre de la Secció de Ciències Bàsiques, Diagnòstiques i Terapèutiques de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya i membre fundador de la Societat Llatinoamericana de Cardiologia Pediàtrica. Va publicar més de dos-cents articles en revistes nacionals i internacionals i va assistir a nombrosos cursos i congressos relacionats amb la seva especialitat.

Va ser distingit amb diversos guardons, com ara el Premi Nacional de Cardiologia, el 1981; la Gran Creu del Mèrit Naval, el 1984; la Medalla Narcís Monturiol al mèrit científic, l'any 1986, i el premi de la Societat Espanyola d'Urologia, el 2011, entre d'altres. La seva trajectòria professional també va ser reconeguda internacionalment; així, va rebre el Premi Emmanuel Kaplan a l'excel·lència, concedit per la Societat Americana de Cirurgia, l'any 1991, el mateix any en què va ser nomenat membre d'honor de la Societat Xilena d'Anatomia. L'any 1990 va ser professor extraordinari de la Universitat de Trujillo, al Perú. Va treballar estretament amb la Universitat de Mèxic DF, concretament amb la doctora María Victoria de la Cruz, embrióloga cubana que va col·laborar durant molts anys amb el doctor Domènech a l'Institut Politècnic Nacional de Mèxic i que va ser investida doctora *honoris causa* per la UAB l'any 1981.

Fora de l'àmbit acadèmic, cal destacar que va rebre diversos homenatges a la seva ciutat natal, Valls, a la qual va estar sempre molt vinculat. L'any 1961 va rebre amb

emoció i alegria el seu nomenament com a padrí de la Colla Vella dels Xiquets de Valls i, el 1981, va ser banderer de les festes Decennals, de les quals va fer el pregó l'any 2011.

Dos dies després de la seva mort, la Colla Vella dels Xiquets de Valls li va dedicar un obituari ampli i molt entranyable. Descansi en pau.

Text llegit per la senyora Mercè Durfort i Coll en el Ple del dia 17 de gener de 2019

Joaquim Garriga i Riera

(17.8.1945 - 20.7.2018)

Joaquim Garriga va assistir —com feia habitualment— a la darrera reunió de la Secció Històrico-Arqueològica, el passat 7 de juny. Una setmana després encara feia vida normal, però ja patint símptomes de la seva malaltia, i tan sols un mes després ja ens havia deixat. Ha estat un cop molt sobtat i fort que encara ens manté trasbalsats.

Intentaré, ara, explicar breument per què el doctor Joaquim Garriga, com a historiador de l'art, i la seva obra mereixen un reconeixement singular, ja que és una baula clau en la renovació i consolidació de la nostra historiografia artística.

En primer lloc, cal recordar que el doctor Garriga va destacar per tenir una inusual i sòlida formació en les humanitats i les llengües clàssiques, gràcies a la seva estada, des de l'adolescència, al Seminari de Girona, que li va marcar la personalitat intel·lectual i l'amistat amb diversos mestres, com ara el filòleg i historiador de la llengua Modest Prats. Aquesta formació clàssica la va completar a Roma amb una diplomatura en arqueologia cristiana, el 1969, a l'Institut Pontifici d'Arqueologia Cristiana, i amb una llicenciatura en teologia, el 1970, a la Universitat Pontifícia Gregoriana. L'estada d'aquests anys a Roma va consolidar definitivament el seu interès envers l'estudi de les arts, que el dugué a llicenciar-se en història de l'art el 1975, a la Universitat de Barcelona (UB), i a doctorar-se, després, a la mateixa Universitat, el 1990, en ambdós casos amb premi extraordinari. Va esdevenir professor titular a la UB el 1992 i catedràtic a la Universitat de Girona el 1996. Ha estat vint anys professor de la UB, des de 1976 fins a 1996, i uns altres vint i escaig de la Universitat de Girona, de la qual va passar a ser-ne professor emèrit, després de la seva jubilació, el 2015. Les darreres actes de qualificació les va signar aquest juliol a l'hospital estant. Des de 2002 era membre de l'IEC.

El doctor Garriga ha estat l'historiador de l'art del país, de la seva generació i de les posteriors, que ha tingut un coneixement més exhaustiu de l'art italià i, de manera

especial, de l'art del Renaixement, sens dubte el període històric de les arts que, juntament amb l'art grecoromà, és objecte de més estudis internacionals i que disposa, per tant, d'una bibliografia gairebé oceànica. Ell n'era un enamorat i un fi coneixedor.

Dels seus primers treballs en vull destacar dos: en primer lloc, el volum *Renacimiento en Europa*, de la col·lecció «Fuentes y Documentos para la Historia del Arte», publicat per Gustau Gili, el 1983. Encara que el llibre i la col·lecció de la qual forma part semblen un producte de voluntat divulgativa, atès que és una antologia comentada dels tractats teòrics i pràctics de les arts i d'altres fonts documentals, aquest treball va tenir aleshores una gran influència en la professió, ja que va servir per a fer evident la complexitat de la disciplina mateixa i, alhora, facilitar una nova didàctica de la història de l'art. Amb aquest material —ara, per primer cop, fàcilment disponible en castellà—, es feia evident que la correcta anàlisi de les obres d'art del passat suposava també la familiaritat amb la rica literatura de formats diversos que el fet artístic havia generat al llarg de la història.

En segon lloc, el treball *L'època del Renaixement* també formava part d'un projecte més ampli —la famosa *Història de l'art català*, d'Edicions 62; el seu volum es va publicar el 1986, amb la col·laboració per a les arts decoratives de Marià Carbonell. Aquesta *Història de l'art català*, que va tenir una àmplia difusió i va ser un gran èxit editorial, va suposar la consagració d'una nova generació d'historiadors: Dalmases, Pitarch, Garriga, Triadó, Fontbona i Miralles, que oferiren per primer cop una síntesi ajornada i crítica del nostre passat artístic. El volum de Garriga fou un dels més reeixits i també potser el de més difícil resolució, per les limitacions i la dispersió dels treballs anteriors, ja que mentre les èpoques medievals, del segle XIX i XX, i, fins i tot, l'època barroca, amb la figura de l'arquitecte Cèsar Martinell, havien estat objecte de curiositat, el segle XVI era mancat d'una caracterització de conjunt i les informacions de detall eren molt i molt disperses. El seu llibre va aconseguir explicar les peculiaritats i pluralitats del nostre Renaixement, molt marcat per les continuïtats dels models constructius gòtics i per la influència de nombrosos artistes forans establerts a casa nostra en el camp de les arts figuratives, que lentament i amb ziga-zagues introduïren els models plàstics de la nova cultura italianitzant. Malgrat el temps transcorregut, el llibre conserva la plena vigència del marc interpretatiu del nostre Renaixement, i, francament, crec que romandrà molt de temps com una fita difícilment superable.

La part més original de la recerca de Joaquim Garriga és la derivada de la seva tesi doctoral, *Qüestions de perspectiva en la pintura hispànica del segle XVI. Criteris d'anàlisi i aplicació al cas de Catalunya*. En aquesta, i en un ampli conjunt de treballs posteriors, ha investigat la gènesi dels procediments moderns de representació perspectiva i la seva

difusió als tallers de pintors dels segles xv i xvi, sobretot en ambients de tradició artesana. A partir d'un estudi aprofundit dels tractats italians i especialment del de Leon Battista Alberti, de qui va traduir el llibre primer del seu *De Pictura* (1435) al català, ha fet notables aportacions als sistemes de representació perspectiva de pintors dels segles xv i xvi, com ara els quatrecentistes Lluís Borrassà, Jaume Ferrer II, Jaume Huguet o del pintor castellà Pedro Berruguete i d'altres tallers hispans coetanis, o del dit Mestre de Castelsardo, que va treballar a Sardenya i Catalunya, i d'altres pintors catalans del segle xvi, com ara Joan i Perot Gascó i Pere Mates, entre d'altres. Un camp de recerca en què li va caldre demostrar el seu sentit crític en la lectura dels antics tractats italians de perspectiva, una intensa familiaritat amb les convencions matemàtiques de la geometria descriptiva, a més de tota l'erudició pròpia d'un historiador de l'art del Renaixement.

El gros de les seves aportacions s'ocupen lògicament de les arts del Renaixement a Catalunya i les trobem en obres col·lectives, com ara *L'arquitectura en la història de Catalunya* (1987), *Història de la cultura catalana* (1997), i en nombrosos catàlegs d'exposicions, com ara *Thesaurus* (1986), *L'època dels genis* (1988), *Millenium* (1989), *Pallium* (1992), *Jaume Huguet. 500 anys* (1993), *Moble català* (1994), *Cathalonia* (1997), *El Renacimiento mediterráneo* (2001), *Cervera. Tresors secrets* (2001), *Pedralbes. Els tresors del monestir* (2005), *Alba daurada* (2006) i *Obras maestras del Museu de Montserrat* (2008), entre d'altres. En aquests treballs han estat molt nombroses les aportacions que desvetllaven la personalitat artística concreta de noms fins aleshores molt poc coneguts: Ayne Bru, Joan de Burgunya, els Gascó, Pietro Paolo de Montalbergo, Benet Sanxes Galindo, Antoni Toreno, etc. Especialment destacable en aquest sentit va ser el comissariat (amb J. Bosch) de l'exposició i el catàleg *De Flandes a Itàlia* (Girona, 1998), amb nombroses notícies biogràfiques inèdites. També cal recordar la seva codirecció del catàleg de les peces d'època moderna de la col·lecció del Museu Marés (1996) i les seves constants aportacions a la catalogació i l'estudi de les obres del fons de diferents museus, com ara el de Solsona, Mataró, Vic, Montserrat, Granollers, Tarragona, etc.

Un aspecte de gran interès ha estat l'estudi de les col·leccions d'art fetes a Catalunya al segle xvi: la d'antiguitats clàssiques del vicecanceller de l'emperador Miquel Mai, de qui va identificar el seu retrat en baix relleu, i la de l'ardiaca de Barcelona Lluís Desplà. També la història dels dos conjunts de tapisseries flamenques més importants que ens han arribat parcialment, la de la Generalitat, formada entre 1557 i 1583, i la del capítol de la seu vella de Lleida, coneguda per un inventari de 1588. La col·lecció lleidatana va ser objecte de dues exposicions: una a Lleida, el 1992 (comissariada amb J. Bosch), i una altra, també a Lleida, el 2010 (comissariada amb C. Berlabé), i que va donar peu a un congrés específic sobre tapissos el 2012.

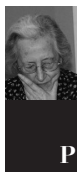
Ens ha deixat una obra enorme, trencadora metodològicament i, alhora, escrita amb una llengua i una estructura narrativa i argumental riques, elegants i sòbries. Fou també un mestre de l'escriptura.

El doctor Joaquim Garriga, en Quim per als que vam tenir la sort de ser els seus amics, no era només un estudiós i un savi exemplar. Fou sobretot un apassionat de les arts i el patrimoni, el de la seva admirada Itàlia i sobretot el de la seva estimada Catalunya. Sempre estava disposat a viatjar per a conèixer els edificis i les obres d'art objecte de la seva curiositat i el seu estudi, procurava no faltar a les grans exposicions internacionals de la seva especialitat. El record d'alguns d'aquests viatges que vam fer al llarg de quaranta anys de relació formen part dels moments de més felicitat i intensitat emocional de la meva trajectòria professional i personal. En Quim entenia el coneixement com una tasca que es podia i s'havia de compartir. D'aquí la fecunditat del seu mestratge, exercit naturalment a l'aula però també fora d'aquesta, en l'art de la conversa informal, en les llargues sobretaules, i, sobretot, gràcies al seu exemple personal d'exigència, treball rigorós, generositat intel·lectual i enorme bonhomia. Hem perdut una personalitat cabdal entre els historiadors de l'art del país; el trobarem molt a faltar. Intentarem ser fidels al seu exemple.

Text llegit pel senyor Bonaventura Bassegoda i Hugas en el Ple del dia 13 de setembre de 2018

Aina Moll i Marquès

(14.8.1930 - 9.2.2019)

Per als que no som historiadors no ens és fàcil de saber si els personatges cabdals, aquells que brillen amb llum pròpia, són recordats per la collectivitat per la seua influència sobre l'esdevenidor i fan avançar la civilització a sotrats o bé, al contrari, ells mateixos són fruit de la història, producte de la maduresa de les societats, que crea les condicions favorables perquè apareguin irremeiablement aquesta mena d'individus.

Aina Moll i Marquès ha estat un d'aquests personatges. No sé pas, doncs, si és ella qui ha fet una espenta a la història del català i a la de tots nosaltres o és la mateixa història, o potser la conjunció dels astres, la causa de la seua aparició. En qualsevol cas, és indiscutible que hi ha deixat petja, i que la nostra societat i, sobretot, la llengua que dignament intentem representar ací, no és igual després del seu pas per aquest món.

Ciudadellenca, filla d'un altre referent collectiu que també fou membre de la nostra institució, Francesc de B. Moll, ha mort a Palma a l'edat de vuitanta-vuit anys. Avançada al seu temps i en contextos difícils, feu la carrera de filologia a la Universitat de Barcelona, però ja abans s'havia iniciat en el camp de la dialectologia sota el guiatge de son pare mateix i del seu col·laborador, també membre de l'Institut, Manuel Sanchis Guarnier. Va completar els seus estudis a la Sorbona, a Estrasburg, a Frankfurt del Main i a Zuric al costat dels grans mestres de la filologia i la lingüística romàniques. A partir de 1954, però, abandonà la tasca universitària per dedicar-se de ple a l'editorial Moll i al *Diccionari català-valencià-balear*, fins que a començaments dels anys seixanta guanyà una càtedra de francès a l'Institut Joan Alcover de Palma. A partir d'aleshores i durant una vintena d'anys, doncs, compaginà les feines editorials amb les docents.

Podríem parlar, en aquest espai necessàriament molt reduït, dels seus molts altres mèrits, que es poden consultar a les enciclopèdies en línia, al mateix web institucional de l'IEC o als nombrosos articles panegírics que li han estat dedicats aquests dies. També ho

podríem fer de la seua dedicació activa i constant a la Secció Filològica. Deixeu-me, tanmateix, que em centre només en dos aspectes que, al meu parer, conformen la columna vertebral d'aqueixa dedicació al país que la converteix, com apuntava al començament, en un element cabdal de la nostra història col·lectiva. Primerament, en els consensos aconseguits en l'època que va assumir la direcció de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya —de fet, en fou la primera directora—, durant la dècada dels vuitanta. Consensos especialment difícils i, de vegades, força criticats en el moment, però que, amb el pas del temps, s'han revelat suficientment efectius perquè hagen permès la consolidació del català en l'àmbit administratiu, escolar i comunicatiu. Segurament la seua solidesa és el que ha impedit, en l'època d'involució democràtica que ens toca viure, el seu desballestament. I consensos que, d'altra banda, van ser exportats per ella mateixa a les Illes Balears, la dècada següent. En segon lloc, hi ha un episodi que pot semblar menor, almenys quantitativament, però que al seu nivell ha tingut molta transcendència. Faig referència a la constitució de la comissió que va permetre l'elaboració de les *Nòrmes ortogràfiques der aranés* (avui *Normes ortogràfiques der aranés*). En un ambient gairebé de «guerracivilisme» ortogràfic, i gràcies a un gran pacte entre tots els actors, propiciat per ella, l'aranès no solament no es va desvincular gràficament de la resta de l'occità, sinó que es va dotar de les eines necessàries perquè avui, amb el nom restablert de *occità*, siga considerat llengua pròpia i oficial de Catalunya.

En un article recent, Isidor Marí, que prou la coneixia i apreciava, en destacava com a qualitats «la disponibilitat, la tenacitat i el coratge». Encara hi afegiria la capacitat empàtica i una bonhomia no deslligada de l'exigència. Aina Moll, membre de l'IEC, doctora *honoris causa* de la Universitat Oberta de Catalunya, Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya, Premi Ramon Llull del Govern balear i Medalla d'Or del Consell de Mallorca, entre altres moltes i altíssimes distincions, companya i mestra, *sit tibi terra levis*.

Text llegit pel senyor Ramon Sistac i Vicén en el Ple del dia 14 de febrer de 2019

Ramon Parés i Farràs

(1.12.1927 - 30.9.2018)

El passat dia 30 de setembre ens va deixar als noranta anys el professor Ramon Parés i Farràs. No és feina fàcil glossar en poca estona la figura d'una persona amb una llarga trajectòria en l'àmbit de la ciència i del seu ensenyament, de l'estudi de la seva història, de la recerca científica, i de la seva aplicació i promoció.

Es va fer adult en els difícils temps de la postguerra. Tot i això, ja d'adolescent tenia una gran afició per la ciència, que va mantenir tota la vida. Durant els anys d'ensenyament secundari ja col·laborava en la conservació d'instruments científics de Comes i Solà, a la Vila Urània, i al laboratori de física experimental Mentora Alsina.

El 1951 es va llicenciar en ciències naturals per la Universitat de Barcelona i el 1956 es va doctorar en ciències per la mateixa Universitat, on, el 1964, va obtenir la primera càtedra de microbiologia de totes les facultats de ciències de l'Estat espanyol, des de la qual va desenvolupar pràcticament tota la seva tasca docent i de recerca fins al 1999, quan va ser nomenat professor emèrit. Ramon Parés és el darrer a deixar-nos d'una generació de magnífics professors, tots ells també membres de l'IEC, entre els quals trobem noms com el de Ramon Margalef, Antoni Prevosti i Oriol de Bolós. Tots ells van posar els fonaments de la que avui és la reconeguda Facultat de Biologia de la Universitat de Barcelona.

Des del punt de vista docent, Ramon Parés va ser un dels introductors a Espanya de l'ensenyament de la microbiologia «moderna», com s'entén ara, i va aportar la nova visió de la disciplina desenvolupada els anys cinquanta i seixanta bàsicament per microbiòlegs provinents de l'escola holandesa de Delf, que s'havien incorporat a universitats de la costa oest dels Estats Units d'Amèrica. Avui dia, no es concep organitzar l'ensenyament de la microbiologia d'una altra manera. En un moment en què la microbiologia era l'àrea del coneixement on es produïen els avenços més notoris de biologia molecular, bioquímica

i genètica, les seves classes d'ampliació de microbiologia (de ben segur que actualment en diríem microbiologia avançada) eren molt inspiradores.

La recerca de Ramon Parés es pot resumir en tres grans temes. Els primers anys de la seva activitat de recerca, que inclou la seva tesi doctoral, i fins a finals dels setanta, els va dedicar a l'estudi de diversos aspectes relacionats amb la fisiologia i la genètica dels bacteris i els llevats; especialment a l'herència extracromosòmica en bacteris, els actualment anomenats *plasmidis*, un tema molt innovador per a l'època.

Un segon tema, que va tractar amb intermitències, es va centrar en l'estudi dels cossos R (*R-bodies*), coneguts inicialment com a *partícules kappa*, ja que en els anys cinquanta els va estudiar en bacteris endosimbionts obligats del protozou *Paramecium*, i a finals dels anys setanta el doctor Parés i els seus col·laboradors els varen descriure per primer cop com a bacteris de vida lliure del gènere *Pseudomonas*.

Més endavant, a principis dels anys vuitanta, va estudiar la contaminació ambiental per microorganismes, tot centrant-se en la contaminació litoral a l'àrea de Barcelona. La Medalla d'Or al Mèrit Científic de l'Ajuntament de Barcelona i el doctorat *honoris causa* per la Universitat de Nancy són reconeixements a aquesta activitat. També va rebre altres guardons, com la Medalla Narcís Monturiol al mèrit científic i tecnològic, atorgada per la Generalitat de Catalunya, i la Medalla d'Or de la ciutat de Nancy; va ser elegit membre de l'Institut d'Estudis Catalans i acadèmic de la Reial Acadèmia de Farmàcia de Barcelona i de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona.

Avui que els científics vivim en un món marcat per les publicacions i la seva incidència, el doctor Parés apareix en alguns índexs, com per exemple l'índex *h*, amb valors que reflecteixen l'excel·lència entre els investigadors de la seva generació. Això, malgrat que no estava afectat de l'afany de publicar molt; sempre ens havia transmès la idea que només calia publicar quan es tenia quelcom a comunicar, i que no era desitjable convertir la publicació en un fi en si mateix. Ja l'any 1953 va publicar una petita nota a *Nature* titulada «Applications of nigrosine to the study of the salivary chromosomes»; no tots podem dir el mateix.

A la seva època, va ser pioner en la col·laboració des de la recerca universitària amb el sector industrial i les administracions per a donar respostes a aspectes aplicats de la microbiologia. Aquesta activitat actualment és molt ben valorada i considerada, però els anys setanta, quan ell va començar, no ho era. Aleshores, la majoria de sectors universitaris veien la universitat com un món aïllat de la societat i vivien, com se solia dir, a la seva torre d'ivori.

Totes aquestes activitats de docència i recerca varen agrupar al seu voltant un bon nombre de col·laboradors, de manera que la seva influència s'ha estès a diverses genera-

cions de microbiòlegs. Alguns d'ells ocupen actualment, o han ocupat en el passat, llocs destacats en universitats, centres de recerca i indústries d'arreu.

Preocupat per deixar una universitat millor de la que els joves de la seva generació s'havien trobat, va participar activament en la gestió de la universitat; va ser cap de departament, vicedegà, degà i membre del comitè acadèmic de la Universitat de Barcelona, entre altres càrrecs. Ho considerava un servei públic i una manera de fer país. Aquesta vocació de servei públic també va fer que al llarg de la seva vida s'impliqués en múltiples activitats no estrictament limitades a l'àmbit universitari; entre d'altres: president de la Societat Catalana de Biologia, director general d'Universitats de la Generalitat de Catalunya, president de la Comissió per a l'Estímul de la Cultura Científica de la Generalitat de Catalunya i president de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona. Recordo molt bé quan era president de la Societat Catalana de Biologia; molt sovint el venia a veure al Departament el doctor Babot, que n'era el secretari. Un dels treballs que estaven fent amb gran dedicació era un catàleg de biòlegs i metges catalans escampats pel món (feina complexa, ja que, tinguin-ho en compte, no hi havia Internet); jo, personalment, em vaig assabentar que un viròleg anomenat Jordi Casals, el principal expert mundial d'arbovirus o virus que es transmeten a través d'artròpodes, era de Viladrau. El doctor Casals, per cert, va descriure per primer cop el virus del Zika a finals dels anys quaranta del segle passat.

Una altra gran passió de la seva vida professional va ser la història i filosofia de la ciència i el pensament, sobretot pel que fa referència a aspectes científics i filosòfics. Deixin que els comenti una anècdota. Quan jo feia la tesi doctoral, els capvespres, moltes vegades ja sol al laboratori on em trobava preparant el material per a fer els experiments de l'endemà, sovint apareixia el doctor Parés, que, assegut en un tamboret de laboratori i després de parlar uns minuts dels resultats dels experiments recents, em solia comentar diferents aspectes relacionats amb els autors presocràtics. Això s'allargava fins que jo acabava la feina.

Durant els darrers anys de la seva vida dedicava moltes hores a revisar alguns aspectes de la història de l'astronomia dels segles XVI, XVII i XVIII. Quan la salut ja no l'acompanyava gaire em comentava que aquesta activitat li servia de gran ajut, ja que li donava una gran tranquil·litat d'esperit. Va publicar diversos llibres sobre història i filosofia de la ciència. Un dels que se sentia més orgullós era *Cartes a Núria. Història de la ciència*, en què, de manera epistolar, reflexiona sobre diferents aspectes de la història de la ciència amb la seva filla Núria. Va ser codirector, juntament amb el professor Joan Vernet, de l'obra *La ciència en la història dels Països Catalans*, publicada per l'Institut d'Estudis Catalans i la Universitat de València.

Sempre amatent a la seva família, i amic dels seus amics, el doctor Parés era un home vitalista a qui agradava gaudir de la vida. La conversa, la gastronomia i l'òpera es trobaven entre les seves debilitats. Sempre afirmava, seguint l'ideari de Nietzsche, que l'home ideal hauria de combinar el racionalisme d'Apol·lo amb la rauxa de Dionís. Li agradava tant aquesta idea que va titular *Apol·lo i Dionís* un dels seus llibres d'història de la ciència.

A més d'un «jefe», com la majoria dels seus deixebles, en el doctor Ramon Parés sempre vaig trobar-hi un mestre i un amic. Descansi en pau, crec que som molts els que el recordarem sempre.

Text llegit pel senyor Joan Jofre i Torroella en el Ple del dia 8 de novembre de 2018

Eva Serra i Puig

(27.7.1942 - 3.7.2018)

El 3 de juliol de 2018 es va produir el traspàs d'Eva Serra i Puig, un dels grans referents de la historiografia catalana de les darreres quatre dècades. Nascuda a Barcelona l'any 1942, la seva infantesa i primera joventut estigueren marcades per l'ambient de repressió i de penúries morals i materials de la postguerra. Una repressió i un exili interior que va viure en el mateix cercle familiar, per la depuració i relegació professional del seu pare, l'arqueòleg i prehistoriador Josep de Calassanç Serra i Ràfols, un dels deixebles més destacats de Pere Bosch i Gimpera. En aquells anys durs, viscuts en una família de valors republicans i catalanistes, Eva Serra també va conèixer la lluita tenaç del grup d'intel·lectuals i activistes amb els quals es relacionava el seu pare per tal d'endegar la represa cultural i nacional de Catalunya. Unes vivències que forjaren una personalitat que sempre estaria guiada per conviccions d'absolut compromís amb el treball científic i amb el país. Qualsevol que l'hagi tractada, sap perfectament que, darrere l'aparença de la seva fragilitat física, hi havia una historiadora i una activista política d'una fortalesa extraordinària.

L'any 1966, Eva Serra va publicar el seu primer llibre, *La Guerra dels Segadors*, tot abordant una temàtica històrica que marcaria la seva trajectòria investigadora posterior. Paga la pena remarcar que aquell llibret de cent onze pàgines era el sisè títol d'una col·lecció de divulgació de l'editorial Bruguera que portava per títol «Quaderns de Cultura. Una Universitat Popular», una col·lecció en què, durant els anys seixanta i inicis dels setanta, van col·laborar autors com Maurici Serrahima, Albert Jané, Salvador Pàniker, Eusebi Colomer o Francesc Candel. Aquest va ser un text confegit quan Eva Serra tenia poc més de vint anys, quan encara no havia acabat els seus estudis de filosofia i lletres, però ja s'hi entrelluca el seu tremp d'historiadora. Així, apartant-se de les interpretacions d'autoritats acadèmiques reconegudes, com Jaume Vicens Vives o John H. Elliott, que veien el règim institucional català anterior a 1714 com una rampoina enmig de la moder-

nitat de les grans monarquies de nou encuny, una jove Eva Serra asseverava que «les constitucions catalanes eren privilegiats oligàrquics, és cert, però també eren l'única arma de què disposava el país per fer front a l'absolutisme, que és el mateix que dir la castellanització».

L'interès de la jove Eva Serra per la Guerra dels Segadors provenia d'una motivació doble. D'una banda, a mitjan dècada dels anys seixanta, els fets de 1640 constituïen un referent històric per al Front Nacional de Catalunya, el moviment independentista en què ella militava, ja que entrellaçaven lluita política i mobilització popular. Però, d'altra banda, l'interès per la Guerra dels Segadors obeïa també a unes experiències vivencials. L'Eva i els seus germans s'havien criat al barri del Guinardó, però sempre mantingueren una relació molt intensa amb el de Sant Andreu del Palomar. Les restes de l'anomenada *capella dels Segadors* de l'església de la plaça de l'Orfila havien captivat l'atenció de la jove Eva Serra perquè allà, la jornada del 22 de maig de 1640, s'hi havien reunit els pagesos i el sometent popular que entrà a Barcelona per primera vegada i alliberà el diputat Francesc Tamarit de les presons reials. I, com avui tenim ben documentat, aquest episodi fou clau en el procés de la ruptura política entre la Cort de Madrid i les institucions catalanes.

Després de treballar en diversos projectes editorials —entre els quals la *Gran enciclopèdia catalana*, on es pot trobar un feix d'articles de la seva autoria d'una alta qualitat—, l'any 1970 inicià la seva carrera acadèmica a la recentment creada Universitat Autònoma de Barcelona, compartint departament i afanys de renovació universitària i historiogràfica amb un il·lusionat grup de joves professors, entre els quals s'hi comptaven Josep Termes, Josep Fontana, Albert Balcells i Borja de Riquer. L'any 1975 és traslladà a la Universitat de Barcelona per, posteriorment, impartir docència a la Universitat Pompeu Fabra (entre 1991 i 1997), i un altre cop a la Universitat de Barcelona, de la qual, d'ençà el 2012, seria professora emèrita.

La tasca desenvolupada per Eva Serra durant aquestes dècades ha resultat cabdal per a l'embranchida de la historiografia modernista catalana. Primerament, volgué encaminar la seves recerques cap a l'estudi de la vessant social i econòmica de la Guerra dels Segadors per esclarir els orígens de la revolta pagesa. Tanmateix, en no trobar unes fonts similars a les que havien permès a altres autors, com Boris Porchnev, analitzar els grans aixecaments camperols del Sis-cents, optà per aprofundir en el context general de les relacions de producció del camp català durant aquella centúria, tot incardinant l'estudi de l'economia agrària amb el de les relacions jurídiques i socials. Fruit d'aquest treball desenvolupat els anys setanta fou la seva tesi doctoral que, dirigida per Emili Giralt, fou presentada a la Universitat de Barcelona l'any 1978, i que seria publicada deu anys després

per l'editorial Crítica amb el títol *Pagesos i senyors a la Catalunya del segle XVII. Baronia de Sentmenat 1590-1729*.

Crec que paga la pena remarcar que en les seves recerques, fossin en el camp de la història agrària o de la història politicoinstitucional, Eva Serra sempre va estar atenta a incorporar-hi amb un sentit crític les aportacions teòriques i metodològiques derivades de l'evolució de la historiografia europea. Al mateix temps, però, també sempre va usar i apreuar la rica tradició historiogràfica d'estudiosos d'història del dret, d'història de l'Església i d'història local que, des de finals del vuit-cents i sovint al marge del món acadèmic, han realitzat a Catalunya una tasca sovint menysvalorada. El treball imponent de personalitats com Joan Serra Vilaró, Josep M. Pons i Guri, Antoni Pladevall, Jaume Codina o Eduard Junyent queda recollit i vindicat en els textos d'Eva Serra.

L'any 1991, a *1640. Una revolució política. La implicació de les institucions*, publicat per l'editorial Crítica, Eva Serra va realitzar una nova valoració sintètica del significat de la Guerra dels Segadors en la trajectòria de la formació històrica catalana. En definir els esdeveniments de 1640-1641 com una revolució política que va emprar i actualitzar el patrimoni institucional i legislatiu heretat dels segles medievals per defensar la comunitat catalana de l'investida fiscal i militar de l'absolutisme monàrquic de Felip IV i Olivares, Eva Serra remarcava que «les “aristocràtiques” constitucions i les “oligàrquiques” institucions salvaren el país de tants estralls i malvestats».

Encara que, tal com hem vist, la producció investigadora posterior hagi seguit camins prou rics i variats quant a les temàtiques d'estudi, indubtablement el gruix principal dels seus esforços durant les tres darreres dècades s'ha encaminat a l'anàlisi de les estructures institucionals i legislatives del constitucionalisme català anterior a 1714, unes recerques que s'han vertebat a partir de dos grans eixos. El primer seria proporcionar una base documental per a la seva anàlisi a partir de l'edició de textos cabdals per al coneixement de les Corts, la Diputació del General i el Consell de Cent en els segles de la primera modernitat. Acompanyada d'un equip de deixebles qualificats, Eva Serra ha abordat la publicació, en la col·lecció «Textos Jurídics Catalans», de diversos processos de les Corts de 1585, 1705-1706 i de la Junta General de Braços de 1713-1714. Així mateix, dins la col·lecció «Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica» de l'IEC, ha editat els llibres de l'ànima de la Diputació del General i del Consell de Cent (aquest darrer, en curs de publicació), és a dir, la relació de les persones amb drets de representació política en les dues principals institucions del país.

El segon gran eix d'aquesta línia de recerca sobre les estructures institucionals i legislatives de la Catalunya moderna s'ha concretat en un seguit d'articles i monografies que han examinat els fonaments teòrics i la pràctica política del «constitucionalisme antic»

català. En aquestes obres, Eva Serra ha remarcat els valors de representativitat, participació política, control i regulació del poder executiu sobre la base d'un criteri d'interès col·lectiu, així com la capacitat d'evolució que tenia el règim institucional i legal català anterior a 1714. Aquest feix de treballs de base documental i d'anàlisi històrica ha desarmat amb bases empíriques incontestables la vella cançó segons la qual les institucions i el règim constitucional català eren un model polític medieval, retardat, oligàrquic i corrupte que inevitablement havia de ser arraconat pel model modern, centralitzador i unitarista de matriu castellanocortesana.

Eva Serra, que l'any 2008 va rebre el Premi Justícia de Catalunya per l'enorme tasca realitzada en aquest camp de la història institucional i legislativa de la Catalunya moderna, va emprar les solemnitats acadèmiques per a divulgar aquestes idees. Així, en el discurs de recepció com a membre numerària de la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC, llegit el novembre de 2003 amb el títol «Les Corts catalanes, una bona font d'informació històrica», afirmava que les institucions històriques catalanes «eren la representació d'uns interessos més horitzontals que la monarquia de base clarament aristocràtica i també la garantia de la defensa de la identitat política secular d'una formació social concreta». També, en la conferència de l'any 2015 pronunciada al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona per commemorar l'emblemàtica jornada de l'Onze de Setembre de 1714, la qual portava el significatiu títol «La potencialitat democràtica de la Catalunya històrica», Eva Serra va defensar la tesi que en aquesta data els catalans no celebren cap derrota, sinó que reivindiquen un model polític i social avançat i modern, ja que, a inicis del segle XVIII, Catalunya «era una societat políticament molt madura, que estava encarant una contemporaneïtat segons el model britànic i holandès tot reactualitzant els vells instruments».

Aquest llegat investigador, ben generós en quantitat i qualitat, seria més que suficient per a fer d'Eva Serra un referent cabdal de la historiografia catalana; però, també ho és per un altre motiu tant o més important: Eva Serra sempre va viure d'acord amb els valors i les idees que va defensar, tot conjuminant honestedat i rigor científic, les dues bases principals que atorguen credibilitat al treball intel·lectual de l'historiador.

Text llegit pel senyor Antoni Simon i Tarrés en el Ple del dia 13 de setembre de 2018

Membres corresponents

Alexandre Olivar i Daydí

(1.2.1919 - 1.10.2018)

El dia 1 d'octubre de 2018 va morir a Montserrat el pare Alexandre Olivar i Daydí, membre corresponent de la Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut d'Estudis Catalans des de 1973 i fundador i president de la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics, filial de l'Institut, des de 1978. Nascut a Barcelona l'1 de febrer de 1919, havia complert no feia gaire noranta-nou anys i esperava amb il·lusió poder-ne complir aviat cent. Una caiguda que li va produir el trencament del fèmur, seguida d'una operació que no va poder superar, han impedit, per quatre mesos, la celebració d'aquest centenari. Va ser a temps, de tota manera, el 18 de novembre de 2017, de rebre, a Montserrat mateix, en un acte solemne, el doctorat *honoris causa* per l'Ateneu Universitari Sant Pacià, un reconeixement que coronava una llarga vida dedicada a l'estudi, la recerca i l'ensenyament.

Havia entrat molt jove al monestir de Montserrat —el juliol de 1934—, on feu la professió temporal l'agost de 1935, no sense que, com era costum en aquell moment, l'abat Antoni M. Marcet li canviés el nom de baptisme —Lluís, pel d'Alexandre, que conservà tota la vida i amb el qual va signar sempre l'extensa producció que va redactar en els camps de la bibliologia, la història de la litúrgia i la patristica. Entre el 1936 i el 1939 va haver de continuar els seus estudis a l'estranger, a causa de la Guerra Civil, que va impedir la continuïtat de la vida monàstica a Montserrat. Tingué la gran sort de poder residir successivament als monestirs de Maria Laach, a Alemanya, i de Maredsous, a Bèlgica, on va tenir professors excel·lents i on va aprofundir els coneixements que ja tenia d'alemany i de francès, dues llengües que li obriren un món que no abandonaria mai, al costat del llatí, que ja havia estudiat a Montserrat.

Tot just acabada la Guerra Civil, pogué retornar al seu monestir, on feu la professió solemne l'agost de 1940, fou ordenat sacerdot l'agost de 1942 i enllestí la seva llicència en teologia a la Universitat de Salamanca el 1945.

De 1948 a 1953, fou director de la Biblioteca de Montserrat, de la qual més endavant esdevindria, durant molts anys, conservador de la secció de manuscrits. Amic dels llibres de tota mena i gran lector, es dedicà amb afany a l'estudi dels incunables conservats a Montserrat, dels quals publicà dos catàlegs complementaris (1955 i 1990), i en quatre tongades va catalogar els manuscrits occidentals que tenia sota la seva cura (1969, 1977, 1991 i 2008), als quals va afegir igualment un bon nombre de treballs monogràfics. En aquest mateix terreny va publicar, en col·laboració amb un altre monjo de Montserrat, F. Xavier Altés, el catàleg dels incunables de la Biblioteca Episcopal de Vic (2000).

Professor de llatí, de metodologia, d'història de l'Església, de litúrgia i de patrologia al centre d'estudis teològics de Montserrat, va tenir molts deixebles —entre els quals em compto— que fruïren amb les seves classes, sempre impregnades d'humor i de bonhomia —algun cop estroncada a l'hora dels exàmens, a vegades excessivament exigents o fins i tot arbitraris—, i aprengueren molt del seu exemple i dels seus múltiples coneixements.

Aquesta tasca docent anà acompanyada d'una feina constant en els mateixos camps. D'una banda, els seus coneixements litúrgics el dugueren a Roma —on va fer, durant una temporada, de secretari del cardenal montserratí Anselm M. Albareda—, durant el Concili Vaticà II i, a Barcelona, fou vicepresident de la Comissió Interdiocesana per a la Versió dels Textos Litúrgics, un càrrec que havia tingut un preludi en la Secretaria General del II Congrés Litúrgic de Montserrat, el 1965, durant el qual el vaig poder ajudar de moltes maneres en els aspectes organitzatius i, sobretot, en l'edició dels quatre grans volums de les actes, que pràcticament van ser el preludi de la feina que aviat duria a terme des de Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

En el camp de la història de la litúrgia va preparar importants edicions del sacramentari de Vic (1953) i del de Ripoll (1964), i des de 1994 formava part de la comissió redactora del *Literaturbericht* de l'*Archiv für Liturgiewissenschaft*, de Maria Laach, revista en la qual durant molts anys va publicar llargues ressenyes sobre les publicacions de tema litúrgic fetes a l'Estat espanyol. Com ja hem assenyalat, va fundar, juntament amb Miquel S. Gros i amb José Janini, la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics, de la qual era en aquests moments president honorari. Dins aquesta Societat va impulsar la creació de la revista *Miscel·lània Litúrgica Catalana* i de la «Biblioteca Litúrgica Catalana», que han aconseguit un gran prestigi per les múltiples aportacions que han anat fent a la seva especialitat. Des de 1954 era també membre corresponent del Herwegen-Institut.

Finalment, en el camp dels estudis patristics, a banda de ser membre fundador de l'Association Internationale des Études Patristiques (1967), va dedicar moltes hores a dos temes molt concrets: la història de la predicació cristiana antiga, sobre la qual va publicar un extens volum, el 1991, i l'edició crítica dels sermons de sant Pere Crisòleg en tres volums de la *Serries latina* del «Corpus Christianorum» (1975, 1981 i 1982), que posà a l'abast del públic català, en col·laboració amb mossèn Jaume Fábregas i Baqué, en sis volums de la Fundació Bernat Metge (1985-2003). Ja abans, havia posat els fonaments per a aquesta edició en l'obra fonamental *Los sermones de san Pedro Crisólogo. Estudio crítico* (1962), apareguda, com la majoria dels seus llibres, a la col·lecció «Scripta et Documenta», de Montserrat.

Per tota aquesta immensa tasca, autèntica «obra de benedictins», va merèixer l'ingrés a l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, on l'abril de 1983 va llegir el discurs «Els auditoris cristians antics», contestat en nom de la corporació pel doctor Frederic Udina i Martorell. D'aleshores ençà, va assistir amb assiduitat a les sessions de l'Acadèmia i hi va col·laborar de grat, amb intervencions diverses, amb col·laboracions al butlletí de l'Acadèmia i amb respostes als discursos d'ingrés d'alguns nous acadèmics.

Tota una vida llarga i plena, dedicada en bona part a l'estudi i a la recerca, que aquests darrers anys s'havia anat esllanguint a causa dels problemes de salut. Així i tot, fins no fa gaire li agradava encara de redactar ressenyes per a la revista *Studia Monastica* i, malgrat la dificultat de visió que tenia, seguia amb atenció cada setmana els llibres nous que entraven a la biblioteca del monestir i contribuïa, amb el seu bon humor, a crear un bon ambient a la infermeria de la casa, on havíem conviscut gairebé un any i des d'on l'enyorarem per molts motius.

Text escrit per Josep Massot i Muntaner i llegit pel senyor Ramon Pinyol i Torrents en el Ple del dia 8 de novembre de 2018

Giuseppe Tavani

(21.3.1924 - 22.3.2019)

La *filologia*, en el sentit originari del terme, és una disciplina que exigeix un saber i uns mètodes de treball tan peculiars, que fa particularment difícil de sobresortir-hi amb excel·lència; s'han de tenir uns coneixements molt amplis i alhora aprofundits, per la qual cosa cada vegada són menys els qui es dediquen a l'estudi històric de les llengües i a l'anàlisi de la documentació que ens permet d'entendre'n l'evolució des d'una perspectiva global, d'interdependència de factors diversos, en què té un paper principal la realitat social en tots els vessants de l'activitat humana (polític, econòmic, cultural, internacional...). Altrament, la tendència en el món actual a l'atomització extrema en la recerca de qualsevol àmbit provoca que les disciplines que requereixen una capacitat d'interrelació estructural dels fenòmens universals restin progressivament marginades. I n'estem pagant les conseqüències, perquè perdem la perspectiva general de les ciències en un període en què, paradoxalment, es destaca tant el concepte de mundialització.

Giuseppe Tavani és un dels pocs grans filòlegs, en sentit estricte, del segle xx i dels inicis del xxi. Ens ha deixat fa pocs dies, el 22 de març proppassat. A la seva Universitat La Sapienza de Roma, practicà la recerca i la docència tan magistralment, i hi dedicà tota la seva vida professional tan intensament i profitosament, que es guanyà l'admiració i l'estimació dels col·legues més pròxims i també dels del món de la romanística en general: ha estat un amic generós i afable, i un savi que ha creat escola. Els seus terrenys principals foren l'època medieval europea, la joglaria, la narració, la poesia trobadoresca; la funció dels amanuenses o dels responsables dels diversos *scriptoria* per a investigar i catalogar una producció immensa, en què no és gens fàcil d'arribar a les autories segures, fins al punt que en moltíssims casos s'acaba abandonant la comesa. Tots aquests objectius foren la dèria científica de Tavani. No debades, un grup d'estudiosos eminents que continuen aquesta tasca li dedicaren ara fa tres anys una miscel·lània que intitularen *Il nome dell'au-*

tore. Studi per Giuseppe Tavani, en què col·laboren les figures més destacades de la filologia d'Itàlia (no dic *italiana*), i s'hi comprometeren sota el sentit de l'expressió «el nom de l'autor», que era tan repetida per l'homenatjat, perquè presidia la seva obsessió en la recerca.

La qüestió d'arribar a resoldre l'autoria no ha desaparegut com un dels motius essencials; en tenim constantment exemples de com és crucial i, doncs, de com neguiteja saber qui ha fet i qui fa la història de la cultura i de les llengües, fins a l'extrem que ara i adés, quan els dubtes envaeixen la veritat que tossudament s'amaga dels protagonistes de l'evolució o de la involució o de la revolució de l'univers medieval, exploten polèmiques saludables d'una vehemència singularíssima.

Giuseppe Tavani fou un estudiós de primer ordre de l'arqueologia del saber, que intentà, i hi reeixí, de recuperar el sentit de nombrosos artífexs culturals que apareixen escampats, com si no res, en els textos medievals de tota la Romània.

Itàlia i els Països Catalans han viscut i viuen encara una història que els uneix de manera estreta i que els fa entre si territoris més que germans. Era impossible que els interessos filològics de Tavani, en posar el focus en la península Ibèrica, passessin de llarg respecte a la nostra història, a la història de la nostra literatura, tant la que es generà en els anys dels orígens de la llengua catalana, com en els de la moderna. Catalunya visqué especialment vinculada a Itàlia i mai no s'han desfet (i que per molts segles més!) els llaços que, des de l'època medieval, ens estrenyen especialment. L'Alguer és l'exemple simbòlic més aparent, que no l'únic. Sardenya conserva encara la nostra llengua; amb greus dificultats, certament, però hem de reconèixer que la subsistència com a poble ha estat des del segle XVI fins ara mateix una lluita que cap altre poble de la Romània no ha hagut de viure. Ser catalans, o sia, ser, ras i curt, ha tingut i té uns costos fortament pesants, massa injustament pesants. Giuseppe Tavani ho sabia molt bé. I ho patia talment com els mateixos catalans, com qualsevol persona que, com ell, estima la llibertat i la democràcia. Fou sempre solidari amb el nostre dolor.

En qualitat de catedràtic de La Sapienza de Roma, hi introduí l'estudi de la llengua i la literatura catalanes antigues i modernes; en fou pioner: el primer a fer-ho oficialment, rigorosament i orgànicament en el seu país. La catalanística italiana neix sobretot dels esforços de Giuseppe Tavani en estudiar un idioma i la seva producció, de la qual cosa s'enamorà literalment. Contra la idea falsa que un filòleg en general s'abstreu dels contextos en què viuen les cultures i les llengües, Tavani demostrà que la filologia és, ha de ser, tan compromesa socialment com pot ser-ho qualsevol altra ciència històrica. Quan l'any mític 1968 publicà a Itàlia *Poesia catalana di protesta*, a la prestigiosa editorial Laterza, de Bari, posà de manifest la seva comprensió i se sumà per sempre a la lluita en favor de la

nostra identitat i de la nostra nació. Ell, que s'especialitzà molt particularment també en la literatura gallega i provençal medievals, de què ha estat un dels millors coneixedors d'arreu; que meresqué ser investit doctor *honoris causa* de la Universitat de Santiago de Compostella i de Lisboa, acabà coneixent tan bé i tan profundament la literatura catalana de tots els temps, que fou investit doctor *honoris causa* de la Universitat de Barcelona.

A Itàlia creà l'Associazione Italiana di Studi Catalani i en fou vicepresident. Com fou vicepresident i president de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, als col·loquis de la qual assistia regularment, com assistia habitualment als congressos internacionals organitzats per la Société du Linguistique Romane. L'any 1982, fou Tavani qui preparà a Roma el Sisè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes. Dirigi les col·leccions filològiques «Romanica Vulgaria» i «Quaderni di Romanica Vulgaria». Estudià, amb l'aplicació i l'elaboració del mètode «ritmètic» per a la comprensió dels textos medievals, autors com Ramon Vidal de Besalú, Andreu Febrer, Jordi de Sant Jordi i molts d'altres.

En el vessant més pròpiament sociolingüístic, participà en la confecció del *Llibre blanc sobre la unitat de la llengua*, sota l'empara del Segon Congrés Internacional de la Llengua Catalana, l'any 1986.

Em limitaré a remarcar alguna obra més, d'una producció de Giuseppe Tavani molt copiosa i especialment rellevant en la romanística general: *Preistoria e protostoria delle lingue ispaniche* (1968), *Foix, Pere Quart, Espriu: tres maneres de fer poesia* (1976), *Methodologie et pratique de l'édition critique des textes littéraires contemporains* (1985), *A poesia lírica galego-portuguesa* (1986), *Breu història de la llengua catalana* (1994), *Per una història de la cultura catalana medieval* (1996)...

L'any 1992 passà a formar part, com a membre corresponent, de l'Institut d'Estudis Catalans, adscrit a la Secció Filològica.

Fou guardonat amb el Premi Catalònia de l'Institut d'Estudis Catalans, l'any 1986. Rebé la distinció de la Creu de Sant Jordi l'any 1997, el Premi Internacional Ramon Llull l'any 2004 i el Premi Josep Maria Batista i Roca de l'Institut de Projectió Exterior de la Cultura Catalana l'any 2006. Faig referència exclusivament a alguns guardons pels mèrits del seu treball sobre la llengua i la literatura catalanes.

Feu donació del seu fons bibliogràfic a la Delegació del Govern de Catalunya a Itàlia.

Ens ha deixat un gran filòleg i una gran persona; un amic particular nostre, dels Països Catalans. Li devem màxima gratitud i honor, que podem manifestar-li no solament amb els estudis i la recerca, sinó també en la lluita en defensa del nostre poble d'un sotmetiment, avui com en altres èpoques, tan injust com cruel.

Com ens recorda el nostre col·lega i amic Josep M. Casasús en un article en el diari *Ara*, Giuseppe Tavani s'havia dedicat darrerament a difondre l'obra completa de Mercè Rodoreda i la peculiaritat de la seva figura humana; proposà noves versions de *La plaça del Diamant*, *El carrer de les Camèlies*, *Jardí vora el mar*, *Aloma...*

Acabem de celebrar el Sant Jordi amb la lectura oberta d'aquesta gran autora. M'imagino que Giuseppe Tavani n'hauria estat molt content, d'haver-hi pogut participar, i com ens hauria aplaudit la idea de fer-li homenatge el Dia del Llibre. Li haurà arribat sens dubte l'eco de les paraules de l'autora dites des d'aquesta Casa. Que descansi en pau.

Text llegit pel senyor Joan Martí i Castell en el Ple del dia 13 de maig de 2019

Josep Jané i Solà

(21.6.1936 - 28.4.2018)

Amb el vistiplau del Consell Permanent, el senyor Eduard Arruga i Valeri, president de la Societat Catalana d'Economia, fa un recordatori de Josep Jané i Solà, que fou president de la mateixa societat filial entre 1994 i 2000.

Josep Jané neix a Igualada el 1936 i mor a Barcelona l'abril de 2018. Estudia ciències econòmiques a la Universitat de Barcelona (1956-1961) i fa la tesi doctoral, sota la direcció de Fabià Estapé Rodríguez, sobre el problema dels salaris a Espanya. El 1968 obté el Premi Ciutat de Barcelona de tesis doctorals. La seva tesi és editada i reeditada diverses vegades (per Oikos-Tau). Practicant d'excursionisme i d'esquí, contribuí a la creació de les estacions d'esquí de Cerler i de Boí-Taüll.

El 1962 és nomenat professor ajudant de política econòmica a la Universitat de Barcelona (UB), on crea, a la Facultat de Ciències Polítiques, Econòmiques i Comercials, el Seminari d'Economia del Turisme. El 1969 obté la càtedra de política econòmica de la Universitat de Granada. El 1976 torna a la UB com a catedràtic i hi professa aquesta matèria fins al 2004. Publica diversos llibres sobre política econòmica i sobre l'empresa a Catalunya, així com més de cinc-cents articles en mitjans de comunicació (*La Vanguardia*, *Dossier Mundo* —revista dirigida pel nostre company Josep M. Casasús—, *Tecno-Hotel*, etc.).

Voldria destacar dues de les característiques del professor Jané: la claredat i el contingut de les seves explicacions, i l'impuls als alumnes a reflexionar.

El doctor Jané, que treballà al Servei d'Estudis de Banca Mas Sardà, fundà Boí-Taüll Resort, que presidí des de 1977 fins a la seva mort. El 1978 fou nomenat president de Bankpime —entitat que fou investigada per suposades irregularitats el 1993—, càrrec que abandonà el 2001.

Soci fundador de la Societat Catalana d'Economia (SCE), el 1986, en fou vicepresident entre 1990 i 1994 (amb Joaquim Muns com a president), i president entre novembre de 1994 i abril de 2000. Durant el seu mandat, la SCE augmentà considerablement el nombre de socis, consolidà els dos premis que atorga biennalment (Premi Catalunya d'Economia i Premi Societat Catalana d'Economia), recuperà el Premi Ferran Armengol i Tubau (d'assegurances) i organitzà homenatges a Laureà Figuerola i a Josep Marull.

Per acabar, voldria destacar que el doctor Jané era una persona de gran bondat i molt activa, un gran professor de política econòmica i un bon amic dels que l'envoltaven.

Text llegit pel senyor Eduard Arruga i Valeri en el Ple del dia 13 de setembre de 2018

Nòmina de membres

Membres numeraris

Enoch Albertí Rovira	Nicolau Dols i Salas
Ferran Arasa i Gil	Josep Domingo Ferrer
Ignasi J. Baiges i Jardí	Andreu Domingo i Valls
Damià Barceló i Cullerés	Martí Domínguez Romero
Josep Lluís Barona Vilar	Joan Egea i Fernández
Anna Bartra Kaufmann	Manuel Esteller Badosa
Ramon Bartrons i Bach	M. Teresa Estrach i Panella
Bonaventura Bassegoda i Hugas	Jordi Faulí i Oller
Xavier Bellés i Ros	Guillem Feixas i Viaplana
Jaume Bertranpetit i Busquets	Lluís Ferrer i Caubet
Xavier Besalú Costa	Antoni Josep Furió i Diego
Josep Vicent Boira i Maiques	Jordi Galí i Garreta
Xavier Bonfill i Cosp	José Enrique Gargallo Gil
August Bover Font	Albert Gras Martí
Joaquim Bruna Floris	Josep Maria Gregori i Cifré
Lluís Cabrera Pérez	Joan Grimalt i Obrador
Jordi Camí Morell	Roderic Guigó i Serra
Oriol Camps i Giralt	Jaume Guillamet Lloveras
Magí Camps Martín	Enric Guinot i Rodríguez
Miquel Canals i Artigas	Lluís Jofre i Roca
Salvador Cardús i Ros	David Jou i Mirabent
Albert Carreras de Odriozola	Lluís Jou i Mirabent
Alicia Casals i Gelpí	Josep Enric Llebot Rabagliati
Jaume Casals i Pons	Jordi Llorca Piqué
Jordi Casanova i Roca	Guillem López Casasnovas
Andreu Casero Ripollés	Ramon López de Mántaras i Badia
Bonaventura Clotet Sala	Mercè Lorente i Casafont
Rafael Cornudella i Carré	Immaculada Lorés i Otzet
Jordi Corominas i Dulcet	Cèlia Marrasé Peña
Maria Corominas i Piulats	Josep Martines Peres
Josepa Cucó i Giner	Vicent Martines Peres
Maria Josep Cuenca Ordinyana	Tomàs Martínez Romero

Joan Mas i Vives
Xavier Matias-Guiu Guia
Jaume Mensa i Valls
Concepció Mir i Curcó
Jaume Miranda i Canals
Tomàs de Montagut Estragués
Brauli Montoya Abat
Josep Anton Muñoz de la Fuente
Gabriel Navarro i Ortega
Oriol Nello i Colom
Joan Nogué i Font
Josep Olesti i Vila
Josep Peñuelas i Reixach
Juli Peretó i Magraner
Manuel Pérez Saldanya
Joan Peytaví Deixona
Ramon Pinyol i Torrents
Patrici Pojada
Lluís B. Polanco i Roig
Damià Pons i Pons
Miquel Àngel Pradilla Cardona
Marta Prevosti i Monclús
Enric Pujol i Casademont
Pere J. Quetglas i Nicolau
Ferran Requejo i Coll
Jaume Reventós Puigjaner
Pere Roca i Fabregat
Antoni Roca Rosell
Albert Rossich i Estragó

Flocel Sabaté i Curull
Ferran Sagarra i Trias
Jordi Salas-Salvadó
Roser Salicrú i Lluç
Josep Samitier Martí
Joan Sanmartí Grego
Marta Sanz-Solé
Mila Segarra i Neira
Joana Maria Seguí Pons
Francesca Soledat Segura Beltrán
Màrius Serra i Roig
Antoni Simon i Tarrés
Ramon Sistac i Vicén
Joan de Solà-Morales i Rubió
Bernat Sureda i Garcia
Lluís Torner i Sabata
Carme Torras i Genís
Antoni Trilla i García
Xavier Turon Barrera
Salvi Turró i Tomàs
Albert Turull i Rubinat
Eduard Vallès i Pallarès
Joan Vallès i Xirau
Dolors Vaqué Vidal
Nora Ventosa i Rull
Mariàngela Vilallonga Vives
Joan Viñas i Salas
Carles Viver i Pi Sunyer
Xavier Vives i Torrents

Membres emèrits

Montserrat Aguadé i Porres
Joaquim Agulló i Batlle
Salvador Alegret i Sanromà
Josep Amat i Girbau
Gabriel Amengual Coll
Joan A. Argenter i Giralt
Enric Argullol i Murgadas
Joaquim Arnau Querol
Francesc Asensi i Botet
Albert Balcells i González
Xavier Barral i Altet
Carles Bas i Peired
Pilar Bayer i Isant
Joan Becat i Rajaut
Ernest Belenguer i Cebrià
Vicenç Beltran i Pepió
Eduard Bonet i Guinó
Dolors Bramon i Planas
Josep M. Bricall i Masip
M. Teresa Cabré i Castellví
Jaume Cabré i Fabré
Anna Cabré i Pla
Joaquim Casal i Fàbrega
Jordi Casassas i Ymbert
Josep M. Casasús i Guri
Manuel Castellet i Solanas
Josep Castells i Guardiola († 30.7.2018)
Antoni Joan Colom Cañellas
Germà Colón Domènech
Jacint Corbella i Corbella
Jordi Cots i Moner
Josep M. Domènech i Mateu († 2.1.2019)
Eulàlia Duran i Grau
Mercè Durfort i Coll
Romà Escalas i Llimona
Marta Estrada i Miyares
Joan Estruch i Gibert
Gaspar Feliu i Montfort
Antoni Ferrando i Francès
Gabriel Ferraté i Pascual
Ramon Folch i Guillèn
Francesc Fontbona i de Vallescar
Màrius Foz i Sala
Octavi Fullat i Genís
Maria Dolors Garcia Ramon
Lluís Garcia i Sevilla
Jesús Andrés García Sevilla
Joaquim Garriga i Riera († 20.7.2018)
Carles A. Gasòliba i Böhme
Josep Gifreu i Pinsach
Salvador Giner de San Julián
Joan Girbau i Badó
Ramon Gomis de Barbarà
Pilar González Duarte
Francesc Gonzàlez i Sastre
Josep González-Agàpito i Granell
Joaquim Gosálbez i Noguera
Carme Gràcia Beneyto
Ricard Guerrero i Moreno
Joan Josep Guinovart i Cirera
Josep Guitart i Duran
Albert G. Hauf i Valls
Albert Jané i Riera
Joan Jofre i Torroella
Manuel Jorba i Jorba
Ramon Lapiedra i Civera
Joan Ramon Laporte i Roselló
Àngel Llàcer i Escorihuela

Jordi Lleonart i Aliberas
Xavier Llimona i Pagès
Pere Lluís Font
Joaquim Mallafrè i Cavaldà
Isidor Marí i Mayans
Abel Mariné i Font
Joan Martí i Castell
Andreu Mas-Colell
Josep Massot i Muntaner
Marc Mayer i Olivé
Àngel Messeguer i Peypoch
Joan-Francesc Mira i Casterà
Joan Miralles i Monserrat
Isidre Molas i Batllori
Aina Moll i Marquès († 9.2.2019)
Miquel de Moragas i Spà
Josep Moran i Ocerinjauregui
Josep M. Nadal i Farreras
Josep Maria Nolla i Brufau
Antoni Olivé i Ramon
Jaume Pagès Fita
Josep M. Panareda Clopés
Ramon Parés i Farràs († 30.9.2018)
Vicent Pascual Granell
Àngels Pascual de Sans
Josep Perarnau i Espelt
Josep Piera Rubio
Vicent Pitarch i Almela
Antoni Pladevall i Font
Jaume Porta i Casanellas
Jaume de Puig i Oliver
Pere Puigdomènech i Rosell

Joaquim M. Puyal i Ortiga
Joaquim Rafel i Fontanals
Josep-Enric Rebés i Solé
Carles-Enric Riba i Campos
Antoni Riera i Melis
Santiago Riera i Tuèbols
Gemma Rigau i Oliver
Encarna Roca i Trias
Joandomènec Ros i Aragonès
Vicenç M. Rosselló i Verger
Xavier Rubert de Ventós
Josep Maria Salrach i Marés
Pere Santanach i Prat
Francesc Serra i Mestres
Eva Serra i Puig († 3.7.2018)
Antoni Serra i Ramoneda
David Serrat i Congost
Carles Solà i Ferrando
Joan Antoni Solans i Huguet
Carlota Solé i Puig
Narcís Soler i Masferrer
Rolf Tarrach Siegel
Jaume Terradas i Serra
Josep-Maria Terricabras i Nogueras
Ricard Torrents i Bertrana
Josep Vallverdú i Aixalà
Josep Vaquer i Timoner
Joan Veny i Clar
Josep Vigo i Bonada
Joan Vilà-Valentí
Miquel Vilardell i Tarrés
Jordi Vives i Puiggròs

Membres corresponents

Cosme Aguiló Adrover	Nikolas Jaspert
Josep Amengual i Batle	Miljenko Jurkovic
Robert Archer	Simon Keay
Francesc Badia Gomis	Georg Kremnitz
Francesc Ballone	Christer Laurén
Isidre Bartumeu Martínez	Antoni Lloret i Orriols
Alà Baylac-Ferrer	Joan F. López Casasnovas
Joan Beltran i Cavaller	Vincenza Lucherini
Thomas Noël Bisson	Henry de Lumley-Woodyear
Carles Boix i Serra	Adélio Alcino Sampaio Castro Machado
Anthony Bonner	Joan Massagué i Solé
Denise Boyer	Federico Mayor Zaragoza
M. Carme Calderer	Jordi Mir i Parache
Martina Camiade Boyer	Ambler H. Moss
Marta Camps Arbestain	Carlos Ulises Moulines Castellví
Efrem Compte i Roux	José María Murià Rouret
Michel Contini	Olimpio Musso
Dominique de Courcelles	Bob de Nijs
Juan de Dalmau Mommertz	Alexandre Olivar i Daydí († 1.10.2018)
Michel Delseny	Veronica Orazi
Georges Fabre	José Antonio Pascual Rodríguez
Kálmán Faluba	Àngel Pellicer i Garrido
Paul Freedman	F. Xavier Pi-Sunyer
Roger Friedlein	Norberto Piccinini
Sergi Garcia i Mañes	Olivier Poisson
Joan Genescà i Llongueras	Paul Preston
Gonzalo Giribet	Josep Quer i Villanueva
Manuel González	Artur Quintana i Font
Maria Grossmann	Jorge-Óscar Rabassa
Montserrat Guibernau i Berdun	Lídia Rabassa Areny
Christian Guilleré	Philip D. Rasico
Joseph Gulsoy	Enric Ribes i Marí
Gonzalo Halffter Salas	Patrizio Rigobon
Jocelyn N. Hillgarth	Claude Roux

Xavier Sáez-Llorens
José Sarukhán Kermez
Anna Sawicka
Beatrice Schmid
Borís Pàvlovitx Sobolev
Paolo Sommella
Ildikó Szijj
Giuseppe Tavani († 22.3.2019)
Antoni Torre

Eliseu Trenc i Ballester
Andrés Urrutia Badiola
Miquela Valls
Jill Rosemary Webster
Max Woodfield Wheeler
Curt Wittlin
Alan Yates
Marie Claire Zimmermann
Michel Zimmermann

III. Les seccions

L'Institut d'Estudis Catalans és format per les cinc seccions següents: Secció Històrico-Arqueològica (SHA), Secció de Ciències Biològiques (SECCB), Secció de Ciències i Tecnologia (SECCT), Secció Filològica (SF) i Secció de Filosofia i Ciències Socials (SFCS), integrades per membres numeraris, emèrits i corresponents.

Els membres numeraris i els emèrits constitueixen el Ple de l'Institut, del qual també formen part els presidents de les societats filials.

Els membres numeraris són els que, elegits pel Ple, tenen tots els drets i les obligacions que estableixen els Estatuts. Els membres emèrits són els que, havent estat membres numeraris, per raó d'edat són exonerats de les obligacions corporatives.

Els membres corresponents col·laboren en les tasques científiques de l'Institut i no participen en els òrgans de govern.

<i>Any/membres</i>	<i>SHA</i>	<i>SECCB</i>	<i>SECCT</i>	<i>SF</i>	<i>SFCS</i>	<i>Total</i>
2014						
Numeraris	23	26	25	25	20	119
Emèrits	14	15	13	13	26	81
Corresponents	19	11	8	28	8	74
						274
2019						
Numeraris	23	24	27	21	27	122
Emèrits	22	27	22	21	34	126
Corresponents	24	11	10	28	11	84
						332

Secció Històrico-Arqueològica

Crònica

La Secció Històrico-Arqueològica (SHA) té actualment vint-i-tres membres numeraris, vint-i-dos membres emèrits i vint-i-quatre membres corresponents.

Aquest curs han ingressat a la Secció quatre membres numeraris nous: Immaculada Lorés, Marta Prevosti, Patricia Pojada i Eduard Vallès.

La SHA ha hagut de lamentar el traspàs del membre corresponent Alexandre Olivari i Daydí.

Actes acadèmics

El dia 26 d'octubre, Ramon Pinyol, president de la Secció, clou la I Jornada de Literatura Catalana per a Alumnes de Batxillerat a l'IEC, amb la conferència «Pompeu Fabra i els escriptors».

A la reunió del dia 8 de novembre, el senyor Marc Mayer, membre de la SHA i director del projecte *Corpus Inscriptionum Latinarum*, presenta l'evolució i l'estat d'aquest projecte. A més, explica la metodologia de treball i la difusió dels resultats de la recerca. Actualment, s'han publicat disset volums d'aquest projecte, de setanta parts, amb un nombre aproximat de 130.000 inscripcions.

El dia 22 de novembre, el president de la Secció va participar en l'obertura del 4t Congrés Internacional d'Arqueologia i Món Antic: «VII Reunió

d'Arqueologia Cristiana Hispànica. El cristianisme en l'antiguitat tardana. Noves perspectives», en la qual l'IEC col·labora, per delegació del president de l'IEC. Aquest Congrés va tenir lloc a Tarragona, del 21 al 24 de novembre, a la Universitat Rovira Virgili, que en va ser l'organitzadora, i segueix la línia encetada pel professor Pere de Palol, l'any 1967, amb la celebració de la Primera Reunió Nacional de Arqueología Paleocristiana, a la qual seguirien sis més.

El dia 28 de novembre de 2018, es van presentar les actes del congrés *Ferran II i la Corona d'Aragó*, que va tenir lloc a l'IEC els dies 26, 27 i 28 d'octubre de 2016, en el marc d'una conferència sobre Carles V, que es va dur a terme a la Sala Gòtica del Palau Requesens de Molins de Rei.

A la reunió de la Secció del dia 17 de gener de 2019, el senyor Vicenç Beltran, membre de la SHA i director del *Corpus des Troubadours* i BITECA, feu una presentació sobre l'estat i evolució d'aquests projectes i mostrà les seves pàgines web, amb les diferents possibilitats de cerca.

El dia 21 de març de 2019, es va celebrar un acte en memòria de la senyora Maria Teresa Ferrer i Mallol, reconeguda historiadora i membre destacada de la Secció, on va ocupar diversos llocs al

Consell de Govern de la Secció: secretària, vicepresidenta i presidenta. L'acte va comptar amb les intervencions de Joan-domènec Ros i Aragonès, president de l'Institut d'Estudis Catalans; Ramon Pinyol i Torrents, president de la Secció Històrico-Arqueològica, i dels medievalistes Nikolas Jaspert, Antoni Riera i Melis, Roser Salicrú i Lluch (membres de l'IEC), José Vicente Cabezuelo Pliego i Carles Vela Aulesa.

Els dies 3, 4 i 5 d'abril, es va celebrar el congrés internacional *Vicent Ferrer: ideologia i pràctica d'una predicació*, amb la col·laboració de la Facultat de Teologia de Catalunya i l'Acadèmia de la Llengua Valenciana, amb motiu del sisè centenari de la mort del predicador dominic a Gwened (Bretanya). Aquest esdeveniment ha estat un punt de trobada per a la reflexió sobre molts aspectes de la vida i obra de Vicent Ferrer: el seu paper en el Compromís de Casp i en el Cisma d'Occident, la predicació mendicant i la difusió de determinades idees escatològiques.

Els dies 10 i 11 d'abril, es van celebrar, conjuntament amb la Universitat de Barcelona, unes jornades en homenatge a la historiadora, companya i membre de la SHA Eva Serra (1942-2018), sota el títol *Història i compromís*. En aquest homenatge van participar-hi diversos historiadors i col·legues, que van abordar temes diversos en quatre blocs: «El règim feudal al camp català, segles XV-XVII»,

«Catalunya en una monarquia composta (1481, 1640, 1714)», «Les institucions de la Terra: Cort General i Diputació del General (fins a 1714)» i «Eva Serra i la historiografia catalana».

Els dies 8, 9, 10 i 11 de juliol de 2019, l'IEC va acollir, gràcies a la col·laboració de la SHA, el congrés internacional impulsat per la Institució Milà i Fontanals *Movement and mobility in the medieval Mediterranean (6th -15th Centuries)*, que aplegà més d'un centenar de medievalistes d'arreu del món. Aquest congrés, que s'emmarcava en la sisena conferència bianual de la Society for the Medieval Mediterranean (SMM), tenia com a objectiu analitzar la mobilitat de les persones pel Mediterrani al llarg de l'època medieval per causes diverses (pelegrinatges, comerç, diplomàcia, expedicions militars, migracions, etc.), així com els seus efectes no només en qüestions més directes com el comerç i la política, sinó també en la difusió d'idees religioses i culturals. El congrés va ser un punt de trobada interessant dels diferents investigadors. Les ponències principals del Congrés van anar a càrrec de Petra M. Sijpesteijn, «Global networks: Mobility and exchange in the Mediterranean (600-1000)», i d'Amy G. Remensnyder, «The restless Mediterranean, a sea in motion». Totes dues, juntament amb la sessió d'homenatge a Simon Barton, van ser enregistrades i afegides a la videoteca de l'IEC.

Premis i distincions

Diversos membres de la Secció han estat distingits o guardonats:

El dia 28 de febrer de 2018 es va lliurar la Medalla d'Or de les Illes Balears al senyor Josep Massot, membre i company de la SHA, que fou distingit en reconeixement per la seva vasta obra, en gran part dedicada a la Guerra Civil i la postguerra a les Illes Balears.

La historiadora i companya de la SHA Eva Serra, traspassada el 3 de juliol de 2018, va ser guardonada a títol pòstum amb el 34è Premi Ferran Soldevila que convoca la Fundació Congrés de Cultura Catalana, per l'obra *La formació de la Catalunya moderna (1640-1714)*, publicada en coedició per Eumo Editorial i l'IEC. L'acte de lliurament se celebrà a la Sala de Martí l'Humà al Museu d'Història de Barcelona, el dia 12 de juny de 2019.

Discurs de recepció

El dia 27 de setembre de 2018, el senyor Josep Maria Nolla i Brufau va presentar el seu discurs d'ingrés «Carlemany i Girona».

Propostes a les autoritats (després de debat intern)

A petició de la Secció, el president de l'IEC ha demanat a la Conselleria de Cultura que es torni a iniciar el procés d'incoació de la declaració de bé cultural d'interès nacional de la vil·la romana dels Ametllers, atès que havia quedat paralitzat.

Publicacions

- ABADAL I DE VINYALS, Ramon d'. *Catalunya carolíngia*. Vol. 3/1: *Els comtats de Pallars i Ribagorça*. 2a reimpr. Barcelona, 2007-2018. 224 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 76/1)
- *Catalunya carolíngia*. Vol. 3/2: *Els comtats de Pallars i Ribagorça*. 2a reimpr. Barcelona, 2007-2018, p. 227-554. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 76/2)
- *Catalunya carolíngia*. Vol. 7/1: *El comtat de Barcelona. Primera part: Prefaci. Introducció. Diplomatarí (doc. 1-572)*. Edició a cura d'Ignasi J. Baiges i Jardí i Pere Puig i Ustrell. Barcelona, 2019. 543 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 110/1)
- *Catalunya carolíngia*. Vol. 7/2: *El comtat de Barcelona. Segona part: Diplomatarí (doc. 573-1223)*. Edició a cura d'Ignasi J. Baiges i Jardí i Pere Puig i Ustrell. Barcelona, 2019, p. 549-1100. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 110/2)
- *Catalunya carolíngia*. Vol. 7/3: *El comtat de Barcelona. Tercera part: Diplomatarí (doc. 1224-1545). Mapes. Índex*. Edició a cura d'Ignasi J. Baiges i Jardí i Pere Puig i Ustrell. Barcelona, 2019, p. 1105-1631. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 110/3)
- BARRAL, Xavier. *Els Banys «Àrabs» de*

- Girona: Estudi sobre els banys públics i privats a les ciutats medievals*. 1a reimpr. Barcelona, 2018. 378 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 105)
- Catalan Historical Review*, núm. 11 (2018).
- Crisis frumentàries, iniciatives privades i polítiques públiques de proveïment a les ciutats catalanes durant la baixa edat mitjana*. Coordinació a cura d'Antoni Riera i Melis. Barcelona, 2013-2018. 300 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 94)
- Ferran II i la Corona d'Aragó*. Edició a cura d'Ernest Belenguier i Cebrià. Barcelona, 2018. 478 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 108)
- FERRER, M. TERESA. *El llibre de comptes de Nicolau de Mediona*. Barcelona, 2018. 198 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 107)
- Fontanella polidèdric: Poesia barroca i transmissió*. Edició a cura de Verònica Zaragoza i Pep Valsalobre. Barcelona, 2019. 274 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 109) [Coedició amb la Universitat de Girona]
- GREGORI I CIFRÉ, Josep Maria. *Fons de la Catedral de Girona*. Barcelona, 2019. 1.064 p. (Inventaris dels Fons Musicals de Catalunya; 10) [Coedició amb la Universitat Autònoma de Barcelona]
- *Fons de la Catedral de Girona*. Recurs digital. Barcelona, 2019. 1.064 p. (Inventaris dels Fons Musicals de Catalunya; 10) [Coedició amb la Universitat Autònoma de Barcelona]
- NOLLA I BRUFAU, Josep Maria. *Carlemany i Girona*. Discurs de recepció de Josep Maria Nolla i Brufau com a membre numerari de la Secció Històrico-Arqueològica, llegit el dia 27 de setembre de 2018. Barcelona, 2018.
- Ramon Llull, els trobadors i la cultura del segle XIII*. Edició a cura de Vicenç Beltran Pepió, Tomàs Martínez Romero i Irene Capdevila Arrizabalaga. Barcelona, 2018. 269 p. (Corpus des Troubadours; 7. Études; 4) [Coedició amb Fondazione Ezio Franceschini ONLUS i Union Académique Internationale]
- ROMANÍ SALA, Núria. *Carrers i serveis viaris a les ciutats romanes del Conventus Tarraconensis (s. II aC - II dC)*. Barcelona, 2019. 401 p. il·l. b/n; 30 cm + 1 CD-ROM. (Forma Conventus Tarraconensis. Serie Studia Archaeologica; 2) [Coedició amb la Universitat Autònoma de Barcelona i l'Institut Català d'Arqueologia]
- (Vegeu-ne les dades bibliogràfiques completes en el capítol x, «Publicacions».)

Membres

	DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT
Ferran Arasa i Gil	18.1.2016 Arqueologia
Ignasi J. Baiges i Jardí	18.1.2016 Història medieval, paleografia i diplomàtica
Albert Balcells i González	21.11.1986; emèrit des del 29.5.2010 Història contemporània, social i política de Catalunya
Xavier Barral i Altet	18.12.1992; emèrit des del 15.1.2017 Història de l'art antic i medieval
Bonaventura Bassegoda i Hugas	8.6.2017 Història de l'art
Ernest Belenguer i Cebrià	17.3.2014; emèrit des del 13.12.2016 Història moderna
Vicenç Beltran i Pepió	13.12.2010; emèrit des del 6.6.2018 Filologia romànica
Dolors Bramon i Planas*	27.2.2012; emèrita des del 31.12.2013 Filologia semítica
Jordi Casassas i Ymbert	27.2.2012; emèrit des del 22.6.2018 Història contemporània
Rafael Cornudella i Carré	8.6.2017 Història de l'art

* Fou membre corresponent d'aquesta Secció des del 17.6.1996 fins al 27.2.2012.

Eulàlia Duran i Grau	7.5.1990; emèrita des del 2.4.2004 Història i literatura catalana a l'època moderna
Romà Escalas i Llimona	17.6.2002; emèrit des del 5.7.2015 Musicologia
Gaspar Feliu i Montfort	26.2.2007; emèrit des del 18.4.2012 Història medieval (alta edat mitjana)
Francesc Fontbona i de Vallescar	18.12.1992; emèrit des del 20.7.2018 Història de l'art modern
Antoni Josep Furió i Diego	2.3.2015 Història medieval
Carme Gràcia Beneyto	17.12.2001; emèrita des del 29.5.2017 Història de l'art
Josep Maria Gregori i Cifré	8.6.2017 Musicologia
Enric Guinot i Rodríguez	17.12.2001 Història rural medieval
Josep Guitart i Duran	7.5.1990; emèrit des del 14.2.2016 Arqueologia
Albert G. Hauf i Valls	1.2.1991; emèrit des del 8.1.2008 Història de la literatura, edició de textos medievals i espiritualitat medieval
Manuel Jorba i Jorba	7.4.2003; emèrit des del 9.5.2012 Història de la literatura del segle XIX

DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT

	DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT
Immaculada Lorés i Oztet	31.07.2019 Història de l'art
Tomàs Martínez Romero	7.4.2003 Història de la literatura de l'edat mitjana
Joan Mas i Vives	25.2.2008 Història de la literatura (s. XVI-XIX)
Josep Massot i Muntaner	14.6.1999; emèrit des del 3.11.2011 Història de la literatura i història contemporània
Marc Mayer i Olivé	17.6.1996; emèrit des del 21.12.2017 Epigrafia, tradició clàssica i història antiga de Catalunya
Concepció Mir i Curcó	18.12.1992 Història sociopolítica contemporània
Tomàs de Montagut Estragués	17.12.2001 Història del dret
Josep Maria Nolla i Brufau	8.6.2017; emèrit des del 31.07.2019 Arqueologia
Ramon Pinyol i Torrents	17.3.2014 Història de la literatura catalana contemporània
Antoni Pladevall i Font	7.5.1990; emèrit des de l'11.2.2004 Història eclesiàstica i història de l'art

Patrici Pojada	13.12.2018 Història moderna i contemporània
Damià Pons i Pons *	2.3.2015 Assagística
Marta Prevosti i Monclús	13.12.2018 Arqueologia
Enric Pujol i Casademont	18.1.2016 Història moderna i contemporània
Antoni Riera i Melis	17.6.1996; emèrit des de l'1.12.2014 Història social de l'edat mitjana
Santiago Riera i Tuèbols	17.6.2002; emèrit des del 18.5.2005 Història de la ciència i de la tècnica
Albert Rossich i Estragó	17.3.2014 Literatura catalana de l'edat moderna i del segle XIX
Flocel Sabaté i Curull	2.3.2015 Història medieval
Roser Salicrú i Lluch	8.6.2017 Història medieval
Josep Maria Salrach i Marés	26.2.2007; emèrit des del 8.12.2015 Història medieval (alta edat mitjana)
Joan Sanmartí Grego	26.2.2007 Protohistòria (àrea d'arqueologia)

* Fou membre corresponent de la Secció Filològica des del 25.2.2008 fins al 2.3.2015.

Antoni Simon i Tarrés	26.2.2007 Història de la historiografia (àrea moderna i contemporània)
Narcís Soler i Masferrer	17.6.1996; emèrit des del 19.4.2018 Paleolític i prehistòria
Eduard Vallès i Pallarès	13.12.2018 Història de l'art (segles XIX i XX)

DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT

Membres corresponents*

Josep Amengual i Batle	13.2.1987 Història (Palma)
Thomas Noël Bisson	13.2.1987 Història medieval (Estats Units)
Efrem Compte i Roux	25.2.2008 Història medieval, paleografia i litúrgia (Estats Units)
Dominique de Courcelles	25.2.2008 Història de la literatura (França)
Georges Fabre	16.12.1996 Història romana (França)

DATA DE NOMEJAMENT I PROCEDÈNCIA

* Entre parèntesis consta el país de procedència o residència habitual, i la ciutat, en el cas dels membres procedents de l'Estat espanyol o de l'àmbit d'influència de llengua i cultura catalanes.

Paul Freedman	16.12.1996 Història medieval (Estats Units)
Roger Friedlein	7.6.2018 Filologia romànica (Alemanya)
Christian Guilleré	31.3.2008 Història medieval (França)
Jocelyn N. Hillgarth	16.12.1996 Història hispànica i dels Països Catalans (Regne Unit)
Nikolas Jaspert	31.3.2008 Història medieval peninsular (Alemanya)
Miljenko Jurkovic	7.6.2018 Art de l'alta edat mitjana i del període romànic (Croàcia)
Simon Keay	16.6.2008 Arqueologia catalana (Regne Unit)
Vincenza Lucherini	7.6.2018 Art de la baixa edat mitjana i del període gòtic (Itàlia)

DATA DE NOMENAMENT I PROCEDÈNCIA

	DATA DE NOMEJAMENT I PROCEDÈNCIA
Henry de Lumley-Woodyear	16.12.1996 Paleontologia humana (França)
Olimpio Musso	16.12.1996 Filologia grega i llatina (Itàlia)
Alexandre Olivar i Daydí	6.7.1973 († 1.10.2018) Litúrgia (Monistrol de Montserrat)
Veronica Orazi	7.6.2018 Literatura espanyola i llengua i literatura catalanes (Itàlia)
Olivier Poisson	31.3.2008 Història de l'art (Perpinyà)
Paul Preston	25.2.2008 Història contemporània d'Espanya (Regne Unit)
Patrizio Rigobon	7.6.2018 Literatura catalana (Itàlia)
Anna Sawicka	7.6.2018 Traducció (Polònia)
Paolo Sommella	7.6.2018 Topografia antiga (Itàlia)

Eliseu Trenc

DATA DE NOMENAMENT I PROCEDÈNCIA 16.6.2008
Història de l'art català dels segles XIX
i XX
(França)

Jill Rosemary Webster

16.12.1996
Història
(Canadà)

Michel Zimmermann

16.12.1996
Història cultural
(França)

Secció de Ciències Biològiques

Crònica

La Secció de Ciències Biològiques (SECCB) té vint-i-quatre membres numeraris, vint-i-set membres emèrits i onze membres corresponents.

Han estat nomenats nous membres numeraris Antoni Trilla i García, Xavier Turon Barrena, Xavier Matias-Guiu Guia i Dolors Vaqué Vidal.

Ha passat a ser emèrita Montserrat Aguadé i Porres.

La Secció ha hagut de lamentar la mort de Ramon Parés i Farràs, membre emèrit que traspasà el 30 de setembre de 2018, i de Josep M. Domènech i Mateu, membre emèrit que traspasà el 2 de gener de 2019.

Reunions

La Secció s'ha reunit en deu sessions ordinàries: el 20 de setembre, el 8 d'octubre, el 18 de novembre i el 10 de desembre de 2018, i el 14 de gener, l'11 de febrer, l'11 de març, el 8 d'abril, el 6 de maig i el 17 de juny de 2019. D'aquestes, les dels mesos de novembre i febrer han anat seguides d'una sessió conjunta amb la Secció de Ciències i Tecnologia.

Tema de l'any: *Canvi climàtic i salut a Catalunya*

S'ha organitzat un cicle de conferències i una jornada monogràfica al voltant del

tema *Canvi climàtic i salut a Catalunya*, que es tancaran amb la publicació d'un informe. Les sessions han estat:

— 20.9.2018: «Salut, clima i planeta», a càrrec de Josep M. Antó, director del Centre de Recerca en Epidemiologia Ambiental (CREAL).

— 10.12.2018: «Canvi climàtic, illes de calor i salut a Catalunya», a càrrec de Javier Martín Vide, catedràtic de geografia física de la Universitat de Barcelona.

— 11.3.2019: «Sistemas alimentarios y cambio climático», a càrrec de Marta Rivera, directora de la Càtedra Agroecologia i Sistemes Alimentaris de la Universitat de Vic.

— 11.4.2019: Jornada sobre Canvi Climàtic i Salut, amb les ponències «Re-avaluant el paper de la variabilitat i el canvi climàtics en la magnitud i l'aparició de brots epidèmics», de Xavier Rodó, d'ISGlobal; «Com afecta el canvi climàtic en la salut humana i què podem fer com a científics per pal·liar aquests efectes?», d'Elisa Berdalet, de l'Institut de Ciències del Mar; «Sostenibilitat i canvi climàtic», d'Humberto Llavador, de la Universitat Pompeu Fabra, i «El canvi climàtic a Barcelona. Efectes i accions previstes», d'Irma Ventayol, de Pla Clima de Barcelona. La sessió va finalitzar amb una

discussió general, i unes paraules de cloenda a càrrec de Josep Peñuelas, investigador del CREAF i membre de la Secció.

Discursos de presentació i altres activitats

— Discurs de presentació de Jordi Casanova i Roca com a membre numerari de la Secció de Ciències Biològiques: «La morfogènesi o com es genera la forma en els éssers vius» (8.10.2018).

— Contribució de la Secció al Simposi Pompeu Fabra, organitzat per l'IEC, amb la conferència «Pompeu Fabra i la terminologia biològica», a càrrec de Joan Vallès (16.11.2018).

— Conferència: «Els treballs de la Secció Filològica i les possibilitats de cooperació entre seccions», a càrrec de M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica (14.1.2019).

— Presentació del *Diccionari enciclopèdic de medicina* (DEMCAT), a càrrec d'Oriol Ramis, membre de la direcció editorial de l'obra (14.1.2019).

— Discurs de presentació de Roderic Guigó com a membre numerari de la Secció de Ciències Biològiques: «Sobre la naturalesa computacional de la vida» (11.2.2019).

— Discurs de presentació de Joan Vallès com a membre numerari de la Secció de Ciències Biològiques: «Etnobotànica: persones, plantes, cultura i benestar. Aspectes generals, i situació i perspectives als Països Catalans» (8.4.2019).

En el marc del debat general sobre els premis de l'IEC que s'ha esdevingut durant aquest curs, la SECCB ha acordat canviar el cartell i, a partir de 2019, convocar un sol premi que alterni anualment els àmbits de ciències de la vida i ciències de la salut.

Premis i distincions

Xavier Bellés ha rebut la Medalla Narcís Monturiol al mèrit científic i tecnològic (setembre 2018).

Ricard Guerrero ha estat nomenat soci d'honor de la Societat Catalana de Biologia (novembre 2018) i ha rebut el grau de doctor *honoris causa* per la Universidad Veracruzana (Xalapa, Veracruz, Mèxic).

Josep Peñuelas ha rebut el Premi Excel·lència de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres (novembre 2018), el Marsh Award for Climate Change Research Prize de la British Ecological Society (desembre 2018) i el Premi Ciutat de Barcelona en la categoria de ciències de la terra i ambientals (gener 2019). El 2019 ha estat nomenat membre del consell assessor científic de l'Ajuntament de Barcelona i col·legiat d'honor del Col·legi de Biòlegs de Catalunya (abril 2019).

Creu Casas i Sicart ha estat reconeguda per la Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació, que ha dedicat la seva biblioteca a qui va ser la primera professora de botànica de la Facultat de Farmàcia i també la primera dona nome-

nada membre numerària de l'IEC (març 2019).

Joandomènec Ros ha estat nomenat col·legiat d'honor del Col·legi de Biòlegs de Catalunya (abril 2019).

Jaume Terradas ha rebut la Creu de Sant Jordi de la Generalitat 2019 i la Distinció Luis Balaguer de l'Asociación Española de Ecología Terrestre 2018 (atorgada i lliurada el 2019).

Josep Lluís Barona Vilar ha estat nomenat membre de la Reial Acadèmia de Medicina de la Comunitat Valenciana (juny 2019).

Publicacions

El web Galeria de Científics Catalans ha incorporat o completat les entrades següents: Antoni Ballester i Nolla, Miquel Crusafont i Pairó (ampliació), Alexandre Frias i Roig, Pere Montserrat i Recoder, Jaume Palau i Albert, Josep Planas i Mes-

tres, Llorenç Presas i Puig, Jaume Ravenós i Pijoan, Juan Antonio Seoane i Camba i Josep Maria Vidal i Llenas. Els textos estan disponibles en català, castellà i anglès.

Etnobotànica: persones, plantes, cultura i benestar: Aspectes generals, i situació i perspectives als Països Catalans. Discurs de presentació de Joan Vallès i Xirau com a membre numerari de la Secció de Ciències Biològiques, llegit el dia 8 d'abril de 2019. Barcelona, 2019.

La morfogènesi o com es genera la forma en els éssers vius. Discurs de presentació de Jordi Casanova i Roca com a membre numerari, llegit el dia 8 d'octubre de 2018. Barcelona, 2018.

(Vegeu-ne les dades bibliogràfiques completes en el capítol X, «Publicacions».)

Membres

Montserrat Agudé i Porres

DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT
18.3.2013; emèrita des del 28.5.2019
Genètica

Francesc Asensi i Botet

15.6.1998; emèrit des del 24.11.2009
Pediatria

Josep Lluís Barona Vilar

9.3.2017
Història de la medicina i de la ciència

Ramon Bartrons i Bach	13.12.2010 Bioquímica
Carles Bas i Peired	14.4.1978; emèrit des del 3.8.1992 Ecologia dels recursos marins
Xavier Bellés i Ros	23.10.1992 Entomologia
Jaume Bertranpetit i Busquets	6.6.1994 Antropologia biològica
Xavier Bonfill i Cosp	16.6.2014 Medicina
Jordi Camí Morell	16.11.2017 Farmacologia
Jordi Casanova i Roca	16.6.2014 Biologia
Bonaventura Clotet Sala	22.6.2015 Medicina
Jacint Corbella i Corbella	20.12.1999; emèrit des del 25.1.2007 Toxicologia
Josep M. Domènech i Mateu	11.1.1985; emèrit des del 3.10.2014 († 2.1.2019) Embriologia humana
Martí Domínguez Romero	22.6.2015 Divulgació científica
Mercè Durfort i Coll	3.11.1989; emèrita des del 4.4.2013 Biologia cel·lular

DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT

	<i>DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT</i>
Manuel Esteller Badosa	22.6.2015 Medicina
M. Teresa Estrach i Panella	16.6.2014 Dermatologia
Marta Estrada i Miyares	7.4.2003; emèrita des del 27.6.2016 Ecologia marina
Lluís Ferrer i Caubet	13.12.2010 Patologia animal
Ramon Folch i Guillèn	17.3.1978; emèrit des del 20.2.2016 Ecologia vegetal i gestió ambiental
Màrius Foz i Sala	11.1.1985; emèrit des de l'1.3.1999 Endocrinologia
Lluís Garcia i Sevilla	15.6.1998; emèrit des del 8.10.2014 Psiquiatria
Jesús Andrés García Sevilla	6.6.1994; emèrit des del 27.4.2016 Farmacologia
Ramon Gomis de Barbarà	25.2.2013; emèrit des del 25.12.2016 Endocrinologia
Francesc Gonzàlez i Sastre	6.6.1994; emèrit des del 15.1.2009 Bioquímica clínica i patologia molecular
Joaquim Gosálbez i Noguera	23.10.1992; emèrit des del 18.12.2017 Zoologia
Ricard Guerrero i Moreno	6.6.1994; emèrit des del 29.9.2013 Microbiologia

Roderic Guigó i Serra	17.11.2016 Ciències de la vida
Joan Josep Guinovart i Cirera	13.12.2010; emèrit des del 3.7.2017 Bioquímica
Joan Jofre i Torroella	25.2.2008; emèrit des de l'1.11.2017 Microbiologia
Joan Ramon Laporte i Roselló	16.6.2014; emèrit des del 24.8.2018 Farmacologia
Àngel Llàcer i Escorihuela	13.6.2005; emèrit des del 22.6.2014 Cardiologia
Jordi Lleonart i Aliberas	6.6.1994; emèrit des del 10.5.2018 Biologia pesquera
Xavier Llimona i Pagès	23.10.1992; emèrit des de l'1.2.2013 Micologia i líquenologia
Abel Maríné i Font	7.4.2003; emèrit des del 26.5.2013 Nutrició i bromatologia
Cèlia Marrasé Peña	16.11.2017 Biologia marina i oceanografia
Xavier Matias-Guiu Guia	14.2.2019 Anatomia patològica
Ramon Parés i Farràs	23.10.1992; emèrit des de l'1.12.1997 († 30.9.2018) Microbiologia
Josep Peñuelas i Reixach	16.6.2014 Ecologia

DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT

	DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT
Juli Peretó i Magraner	20.12.1999 Bioquímica i biologia molecular
Pere Puigdomènech i Rosell	7.4.2003 Biologia molecular
Jaume Reventós Puigjaner	22.6.2015 Medicina
Joandomènec Ros i Aragonès	17.9.1990; emèrit des del 8.3.2016 Ecologia
Jordi Salas-Salvadó	25.2.2013 Nutrició i bromatologia
Jaume Terradas i Serra	14.6.2004; emèrit des del 19.12.2013 Ecologia
Antoni Trilla i García	8.11.2018 Medicina
Xavier Turon Barrera	8.11.2018 Zoologia
Joan Vallès i Xirau	17.11.2016 Ciències de la vida
Dolors Vaqué Vidal	14.2.2019 Biologia marina i oceanografia
Josep Vigo i Bonada	17.3.1978; emèrit des del 24.5.2007 Geobotànica
Miquel Vilardell i Tarrés	12.6.2006; emèrit des del 20.7.2016 Reumatologia i geriatria

Joan Viñas i Salas

13.12.2010

Cirurgia

Jordi Vives i Puiggròs

25.2.2008; emèrit des del 23.4.2011

Immunologia

DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT

Membres corresponents*

Michel Delseny

26.2.2007

Biologia molecular de plantes
(Perpinyà)

DATA DE NOMEJAMENT I PROCEDÈNCIA

Gonzalo Giribet

17.3.2014

Biologia animal
(Estats Units)

Gonzalo Halffter Salas

6.6.1994

Entomologia i ecologia
(Mèxic)

Joan Massagué i Solé

6.6.1994

Biomedicina
(Estats Units)

Federico Mayor Zaragoza

9.6.1997

Biomedicina
(Madrid)

Àngel Pellicer i Garrido

22.5.1995

Patologia
(Estats Units)

* Entre parèntesis consta el país de procedència o residència habitual, i la ciutat en el cas dels membres procedents de l'Estat espanyol o de l'àmbit d'influència de la llengua i la cultura catalanes.

F. Xavier Pi-Sunyer	26.2.2007 Endocrinologia i nutrició (Estats Units)
Claude Roux	26.2.2007 Liquenologia (França)
Xavier Sáez-Llorens	7.6.2010 Malalties infeccioses infantils (Panamà)
José Sarukhán Kermez	21.12.2009 Botànica agrícola (Mèxic)
Antoni Torre	26.2.2007 Naturalisme i zoologia (l'Alguer)

DATA DE NOMENAMENT I PROCEDÈNCIA

Secció de Ciències i Tecnologia

Crònica

La Secció de Ciències i Tecnologia (SECCT) té vint-i-set membres numeraris, vint-i-dos membres emèrits i deu membres corresponents.

Han estat nomenats nous membres numeraris Joaquim Bruna Floris, Josep Anton Muñoz de la Fuente, Lluís Torner i Sabata i Nora Ventosa i Rull.

Ha passat a la condició d'emèrit David Serrat i Congost.

El mes de novembre, després del procés electoral pertinent, s'ha fet el relleu del Consell de Govern, que ha quedat constituït per Àlicia Casals i Gelpí, presidenta; Miquel Canals i Artigas, vicepresident; Jaume Miranda i Canals, tesorero, i Àngel Messeguer i Peypoch, secretari.

Activitat de la Secció

La Secció ha celebrat onze sessions, els dies 17 de setembre, 15 d'octubre, 19 de novembre, 17 de desembre de 2018, i 21 de gener, 11 de febrer, 18 de març, 8 d'abril, 13 de maig, 17 de juny i 8 de juliol de 2019. Les reunions de novembre i febrer han anat seguides d'una sessió conjunta amb la Secció de Ciències Biològiques.

A més d'aquestes reunions, s'ha participat, coordinat o intervingut en aquestes altres activitats:

— Participació de Josep Amat a la Festa de la Ciència que s'organitza a la Bressola del Soler (Rosselló), amb dues conferències per a diferents grups d'alumnes, sobre els reptes tecnològics de la robòtica (5.10.2018).

— Presentació del llibre *Història de la matemàtica: Grècia IIa (els 'Elements' d'Euclides: llibres I, II, III, IV, V i VI)*, en què intervenen Josep Pla, autor del llibre i professor emèrit de la Universitat de Barcelona; Xavier Jarque, president de la Societat Catalana de Matemàtiques; Joan Antoni Solans, president de la Secció de Ciències i Tecnologia, i David Serrat, secretari científic de l'IEC (15.10.2018).

— Conferència «El barri, peça bàsica d'una mobilitat urbana sostenible», a càrrec de Lluís Jofre, com a col·laboració entre la SECCT i l'Ajuntament de Barcelona en el marc de l'Smart City Week. Antiga Presó Model (7.11.2019).

— Contribució de la Secció al Simposi Pompeu Fabra, organitzat per l'IEC, amb la conferència «Pompeu Fabra, estudiant i professor d'enginyeria (1883-1912)», a càrrec de Guillermo Lusa (16.11.2018).

— Participació de David Jou, Josep Amat, Àlicia Casals, Jordi Llorca i Carme Torras en el taller «Raó, emoció i coneixement segons la ciència», desen-

volupat al Palau Macaya de Barcelona i organitzat per la Fundació Joan Maragall (14.1.2019).

— Assistència de diversos membres de la Secció a la cerimònia inaugural de l'Any Internacional de la Taula Periòdica (2019), celebrada al Teatre Nacional de Catalunya. La Secció ha donat suport a l'organització d'aquesta commemoració, coordinada per la Societat Catalana de Química (SCQ). La SCQ té un paper rellevant en aquesta commemoració, en tant que coordinadora a Catalunya de diverses institucions i organismes que participen en l'esdeveniment. Hi participen Pilar González, amb la conferència inaugural; Àngel Messeguer, amb la lectura del *Manifest de l'Any de la Taula Periòdica*, i Carles Bo, president de la SCQ (5.2.2019).

— Adhesió de la SECCT a la sessió d'homenatge a Pere Santanach, celebrada a l'Aula Magna de la Facultat de Ciències de la Terra. Hi participa Miquel Canals, vicepresident de la Secció, i hi assisteixen diversos membres de la Secció (13.2.2019).

— Participació de la presidenta de la Secció, com a representant de l'IEC, a la Taula Permanent del Pacte Nacional per a la Societat del Coneixement (15.5.2019).

— Constitució d'una comissió per a coordinar les activitats de l'Any Monturiol, amb la participació de l'Oficina de Coordinació de la Secretaria d'Uni-

versitats i Recerca de la Generalitat (11.6.2019).

D'altra banda, el mes de març s'ha presentat al Consell Assessor del Parlament en Ciència i Tecnologia (CAPCIT) l'informe «Efectes econòmics i socials de la digitalització», elaborat per Josep Amat i Àlicia Casals, de la SECCT, i Alfred Pastor, de l'IESE, i l'1 de juliol s'ha lliurat al Parlament l'informe «Tecnologies en la cura de la gent gran a Catalunya», coordinat per la Secció, en el qual han participat, entre altres persones, Josep Amat, Àlicia Casals i Lluís Jofre.

Finalment, el mes d'abril la SECCT s'ha adherit al *Manifest per a una Nova Governança de la transició energètica*.

Discursos de presentació

— Discurs de presentació de Carme Torras i Genís com a membre numerària: «Aprentatge automàtic en xarxes i robots: reptes tecnocientífics i implicacions ètiques» (17.12.2018).

— Discurs de presentació de Carme Calderer com a membre corresponent: «Ciència i tecnologia a Catalunya, avui i demà: "Where next for Catalanian Science?"» (21.5.2019).

— Discurs de presentació de Jordi Llorca Piqué com a membre numerari: «L'aportació de la nanotecnologia al disseny racional de catalitzadors» (8.4.2019).

— Discurs de presentació de Jordi Faulí i Oller com a membre numerari:

«La columna d'Antoni Gaudí per a la Sagrada Família: la columna de doble gir helicoidal» (17.6.2019).

Premis i distincions

Jordi Corominas ha estat distingit amb la 1st LARAM Honor Lecture, a Fisciano, Itàlia (3.9.2018).

Carme Torras ha estat nomenada membre de l'Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE), associació tecnicoprofessional d'àmbit mundial dedicada, entre altres coses, a l'estandardització. És l'associació internacional sense ànim de lucre més gran formada per professionals de les noves tecnologies (desembre 2018).

Ramon López de Mántaras ha rebut el Premio Nacional de Investigación Julio Rey Pastor 2018 en Matemáticas y Tecnologías de la Información y la Comunicación, que atorga el Ministeri de Ciència, Innovació i Universitats (desembre 2018).

Pilar Bayer i Isant ha estat reconeguda per l'Institut Viladomat de Barcelona, que ha designat amb el nom d'Aula Pilar Bayer una de les tres aules de tecnologia del centre (inaugurat el 20 de desembre de 2018). En una línia semblant, l'Ajuntament de Getafe (Comunitat de Madrid) li ha dedicat un dels carrers del Polígon Industrial de los Gavilanes, que compta amb diversos carrers dedicats a científics. Pilar Bayer és una de les matemàtiques que forma part de la Tabla

Periódica de las Científicas, confeccionada sota la direcció de Teresa Valdés-Solís en un projecte del CSIC: <https://mujeresconciencia.com/2019/01/01/la-tabla-periodica-de-las-cientificas>.

Josep Domingo Ferrer ha guanyat el Premi ICREA-Acadèmia en la seva convocatòria de 2018 (que es va resoldre a principi de 2019).

Marta Sanz ha estat elegida acadèmica de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona i ha llegit la memòria d'ingrés (17 de gener de 2019).

Damià Barceló ha estat nomenat Honorary and Guest Professor at Zhejiang A & F University (Hangzhou, Xina) (maig 2019).

Carme Torras i Genís ha estat guardonada amb el IV Premio Julio Peláez a las Mujeres Pioneras de la Física, la Química y las Matemáticas, que atorga anualment la Fundació Tatiana Pérez de Guzmán el Bueno, per ser pionera en l'aplicació de models neuronals en la robòtica (4.6.2019).

Publicacions

L'anàlisi de conquestes: aproximació pluridisciplinària als estudis geològics i a l'exploració i gestió de recursos. Discurs de recepció de Lluís Cabrera Pérez com a membre numerari de la Secció de Ciències i Tecnologia, llegit el dia 19 de novembre de 2018. Barcelona, 2018.

L'aportació de la nanotecnologia al disseny racional de catalitzadors. Discurs

de presentació de Jordi Llorca Piqué com a membre numerari de la Secció de Ciències i Tecnologia, llegit el dia 8 d'abril de 2019. Barcelona, 2019.

Aprenentatge automàtic en xarxes i robots: reptes tecnocientífics i implicacions ètiques. Discurs de presentació de Carne Torras i Genís com a membre numerària de la Secció de Ciències i Tecnologia, llegit el dia 17 de desembre de 2018. Barcelona, 2018.

GRAY, Theodore. *Els elements: Una exploració visual de tots els àtoms coneguts de l'Univers.* 2a ed. València: Publicacions de la Universitat de València, 2019. 240 p. ISBN 978-84-9965-470-6 (IEC); 978-84-9134-417-9 (PUV). [Coedició amb la Universitat de València]

(Vegeu-ne les dades bibliogràfiques completes en el capítol X, «Publicacions».)

Membres

Joaquim Agulló i Batlle

23.10.1992; emèrit des del 13.11.2013
Enginyeria mecànica

Salvador Alegret i Sanromà

17.9.1990; emèrit des del 26.1.2017
Química analítica

Josep Amat i Girbau

17.9.1990; emèrit des del 29.7.2010
Informàtica industrial

Damià Barceló i Cullerés

15.6.1998
Química analítica

Pilar Bayer i Isant

18.6.2001; emèrita des del 12.2.2016
Teoria de nombres

Eduard Bonet i Guinó

7.7.1978; emèrit des del 7.11.2006
Probabilitats, estadística, lògica
i epistemologia

Joaquim Bruna Floris	8.11.2018 Matemàtiques
Lluís Cabrera Pérez	9.3.2017 Estratigrafia i sedimentologia
Miquel Canals i Artigas	27.6.2011 Geociències marines
Joaquim Casal i Fàbrega	3.11.1989; emèrit des del 30.5.2018 Enginyeria química
Àlícia Casals i Gelpí	26.2.2007 Arquitectura i tecnologia de computadors
Manuel Castellet i Solanas	17.3.1978; emèrit des del 19.12.2013 Àlgebra i topologia
Jordi Corominas i Dulcet	19.6.2000 Enginyeria geològica
Josep Domingo Ferrer	18.1.2016 Ciències de la computació i intel·ligència artificial
Jordi Faulí i Oller	16.11.2017 Arquitectura
Gabriel Ferraté i Pascual	7.7.1978; emèrit des del 3.3.2002 Enginyeria automàtica
Joan Girbau i Badó	17.9.1990; emèrit des del 14.3.2012 Geometria diferencial
Pilar González Duarte	14.6.2004; emèrita des del 26.1.2015 Química inorgànica

	DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT
Albert Gras Martí	28.2.2006 Física
Joan Grimalt i Obrador	17.12.2012 Química ambiental
Lluís Jofre i Roca	17.6.1996 Enginyeria de telecomunicació
David Jou i Mirabent	3.11.1989 Termodinàmica
Ramon Lapiedra i Civera	27.6.1986; emèrit des del 10.7.2010 Física relativista
Josep Enric Llebot Rabagliati	18.6.2001 Termodinàmica i física ambiental
Jordi Llorca Piqué	16.11.2017 Química
Ramon López de Mántaras i Badia	17.11.2016 Tecnologies de la informació i la comunicació
Àngel Messeguer i Peypoch	27.6.2011; emèrit des del 20.9.2016 Química
Jaume Miranda i Canals	15.12.2014 Geografia i cartografia
Josep Anton Muñoz de la Fuente	8.11.2018 Geologia
Gabriel Navarro i Ortega	28.2.2005 Teoria dels grups

Antoni Olivé i Ramon	27.6.2011; emèrit des de l'1.7.2016 Enginyeria industrial
Jaume Pagès Fita	23.10.1992; emèrit des del 18.11.2016 Enginyeria de sistemes
Jaume Porta i Casanellas	24.2.1997; emèrit des del 24.8.2014 Edafologia i química agrícola
Pere Roca i Fabregat	14.6.2004 Enginyeria de la construcció
Antoni Roca Rosell	15.12.2014 Història de la ciència i de la tècnica
Ferran Sagarra i Trias	17.12.2012 Arquitectura
Josep Samitier Martí	18.1.2016 Nanotecnologia aplicada a la biotecnologia
Pere Santanach i Prat	17.9.1990; emèrit des del 27.12.2016 Geologia estructural i tectònica
Marta Sanz-Solé	17.11.2016 Matemàtiques
Francesc Serra i Mestres	17.9.1990; emèrit des del 19.12.2010 Microelectrònica
David Serrat i Congost	17.6.1996; emèrit des del 30.6.2019 Geologia i geomorfologia
Carles Solà i Ferrando	23.10.1992; emèrit des del 28.11.2015 Enginyeria química

DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT

Joan de Solà-Morales i Rubió	17.12.2012 Matemàtiques
Joan Antoni Solans i Huguet	28.2.2005; emèrit des del 15.10.2011 Arquitectura
Rolf Tarrach Siegel	14.6.2004; emèrit des del 24.2.2018 Física
Lluís Torner i Sabata	8.11.2018 Fotònica
Carme Torras i Genís	9.3.2017 Intel·ligència artificial i robòtica
Josep Vaquer i Timoner	7.7.1978; emèrit des de l'1.7.1998 Geometria diferencial
Nora Ventosa i Rull	8.11.2018 Química

Membres corresponents*

M. Carme Calderer	7.6.2018 Física de la matèria condensada i la ciència de materials (Estats Units)
Marta Camps Arbestain	7.6.2018 Química dels sòls (Nova Zelanda)

* Entre parèntesis consta el país de procedència o residència habitual, i la ciutat en el cas dels membres procedents de l'Estat espanyol o de l'àmbit d'influència de la llengua i la cultura catalanes.

Juan de Dalmau Mommertz	17.12.2012 Enginyeria aeroespacial (Països Baixos)
Sergi Garcia i Mañes	7.6.2018 Biofísica (Londres)
Joan Genescà i Llongueras	28.2.2006 Química (Mèxic)
Antoni Lloret i Orrìols	2.3.1992 Física nuclear (França-Barcelona)
Adélio Alcino Sampaio Castro Machado	23.11.1992 Química ambiental (Portugal)
Norberto Piccinini	6.6.1994 Química (Itàlia)
Jorge-Óscar Rabassa	20.12.1999 Geologia (Argentina)
Borís Pàvlovitx Sobolev	17.5.1992 Química (Rússia)

DATA DE NOMENAMENT I PROCEDÈNCIA

Secció Filològica

Crònica

El curs 2018-2019 ha estat el primer del mandat del Consell de Govern que fou elegit el 8 de juny de 2018 per al període 2018-2022. En formen part M. Teresa Cabré, presidenta; Ramon Sistac, vicepresident; Màrius Serra, tresorer, i Mila Segarra, secretària. Aquest Consell continua les línies de treball del que va ser elegit per al període 2014-2018.

La Secció Filològica compta amb vint-i-un membres numeraris, vint-i-un membres emèrits i vint-i-vuit membres corresponents. Durant el curs 2018-2019 han passat a ser emèrits Gemma Rigau, Josep M. Nadal, Joaquim M. Puyal i Isidor Marí.

La Secció ha hagut de lamentar el traspàs d'Aina Moll, membre emèrita (Palma, 9 de febrer), i de Giuseppe Tavani, membre corresponent (Roma, 22 de març).

L'activitat del curs 2018-2019 s'ha dut a terme d'acord amb les línies d'actuació aprovades per la Secció Filològica en les reunions del 16 de febrer de 2018 (per a l'any 2018) i del 15 de febrer de 2019 (per a l'any 2019). Es tracta de plans de treball per als programes normatius o relacionats amb la normativa que desenvolupen els punts del programa electoral del Consell de Govern.

Per tal de dur a terme les activitats de la Secció Filològica, s'han continuat o

s'han establert relacions amb la resta de l'IEC i altres organismes. S'ha procurat, amb l'Equip de Govern de Presidència, mantenir la línia de concertació principalment en afers relacionats amb la llengua i, d'una manera especial, en les presentacions de les obres normatives *Gramàtica essencial de la llengua catalana* (presentada en roda de premsa el 17 de gener) i *Gramàtica bàsica i d'ús de la llengua catalana* (en curs de publicació). També s'han mantingut contactes amb les altres seccions, principalment en l'organització del Simposi Pompeu Fabra i en l'activitat de la Comissió de Terminologia Científica i Tècnica de l'Institut, integrada per un representant de cada Secció i pel president del Consell Supervisor del TERMCAT, i en el projecte de recerca Guaita Terminològica i Extract-CiT: Extracció de terminologia de corpus original en anglès i en català, i proposta de termes neològics per a la Comissió de Terminologia Científica i Tècnica de l'IEC. Així mateix, la presidenta va participar en el Ple de la reunió de la Secció de Ciències Biològiques, convidada pel seu president, amb la intervenció «Els treballs de la Secció Filològica i les possibilitats de cooperació entre seccions». D'una altra banda, ha continuat la col·laboració amb l'Institut Menorquí d'Estudis i la

Societat d'Onomàstica, entitats adherides a l'IEC.

Pel que fa als contactes de la Secció amb institucions externes, en aquest curs s'han realitzat principalment a l'entorn de la commemoració de l'Any Pompeu Fabra i també amb la continuació d'activitats de presentació i de formació de les novetats normatives, arran de la publicació de la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana*, i de la publicació de la *Gramàtica essencial de la llengua catalana*. En l'àmbit de l'Administració, s'ha cooperat amb les institucions següents: Generalitat de Catalunya (Direcció General de Política Lingüística del Departament de Cultura, i Departament d'Educació), Govern de les Illes Balears (Conselleria d'Educació i Direcció General de Política Lingüística de la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports), Ajuntament de Barcelona (Ponència del Nomenclàtor dels carrers de Barcelona), Autoritat del Transport Metropolità de Barcelona, Representació de la Comissió Europea a Espanya, Secretaria d'Estat per a l'Avenç Digital (Ministeri d'Economia i Empresa) i Grup d'Experts de les Nacions Unides en Noms Geogràfics.

En l'àmbit acadèmic, hi ha hagut relacions amb les universitats següents: Universitat d'Alacant (Departament de Filologia Catalana i seu de la Nucia), Universitat Autònoma de Barcelona (Departament de Filologia Catalana), Uni-

versitat de les Illes Balears (Departament de Filologia Catalana i Lingüística General), Universitat Pompeu Fabra (Càtedra Pompeu Fabra, Institut de Lingüística Aplicada), Universitat de València (Departament de Filologia Catalana) i Universitat Catalana d'Estiu. També han continuat les relacions amb la Xarxa Vives d'Universitats, els serveis lingüístics universitaris, l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana i la Institució Milà i Fontanals del Consell Superior d'Investigacions Científiques.

Pel que fa a les relacions amb les altres acadèmies de la llengua, s'ha tingut contacte amb l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, l'Institut d'Estudis Aranès - Acadèmia Aranesa de la Lengua Occitana i amb l'Euskaltzaindia, arran de la celebració del seu centenari.

Altres entitats amb les quals la Secció Filològica ha cooperat d'una manera més significativa en aquest curs han estat, per ordre alfabètic, les següents: Antàrtida Produccions Audiovisuales, Associació Catalana de Neohel·lenistes, Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, candidatura del Priorat-Montsant-Siurana a la Llista del Patrimoni Mundial, Catalunya Ràdio, Col·legi de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya, Consorci per a la Normalització Lingüística (CNL d'Osona i CNL L'Heura de Santa Coloma de Gramenet), Editorial Vicens Vives, Federació de Persones Sor-

des de Catalunya, Fundació Catalana per la Recerca i la Innovació, Institució Francesc de B. Moll, Maestrat Viu i Televisió de Catalunya.

Cal esmentar, especialment, la vinculació institucional de la Secció Filològica amb les entitats en què participa l'IEC: Fundació Mercè Rodoreda, Càtedra UNESCO de Diversitat Cultural, Fundació Carles Salvador, Institut Ramon Llull (i la seva Fundació) i TERMCAT. La Secció Filològica té representació oficial en el Consell de Direcció d'aquest centre de terminologia i en el seu Consell Supervisor, presidit per un membre de la Secció, i del qual formen part altres membres de diferents seccions de l'IEC i un tècnic de les Oficines Lexicogràfiques.

La Secció ha obtingut el suport de la Fundació Bancària «la Caixa», com en anys anteriors, per a dur a terme les activitats ordinàries del curs. Aquesta entitat també ha donat un finançament específic per a la publicació de la *Gramàtica bàsica i d'ús de la llengua catalana*. Així mateix, ha fet novament una aportació per a la realització d'accions de visibilitat de la Secció Filològica i d'incidència social de la llengua catalana, entre les quals destaquen les dues edicions de la Festa «Fes-te de la llengua», que també han rebut el patrocini de la Fundació Damm i, pel que fa a la primera edició, la col·laboració del Palau Robert i el patrocini de Frit Ravich i Caves Vilarau.

Reunions de la Secció Filològica

Durant el curs 2018-2019, el Ple de la Secció Filològica s'ha reunit mensualment els dies 14 de setembre, 5 d'octubre, 9 de novembre i 14 de desembre de 2018, i 18 de gener, 15 de febrer, 15 de març, 12 d'abril, 17 de maig, 14 de juny i 5 de juliol de 2019.

Com és habitual en les reunions plenàries de la Secció Filològica, s'han tractat temes propis de l'àmbit filològic i de la normativa lingüística, així com de funcionament de la Secció.

En el primer àmbit, les qüestions més destacades en què s'ha treballat han estat les següents: el seguiment de la recepció de la *Gramàtica de la llengua catalana* i de l'*Ortografia catalana*; l'actualització del *Diccionari de la llengua catalana* per a la versió en línia, amb la incorporació de les novetats normatives derivades de la publicació de la *Gramàtica de la llengua catalana* i de l'*Ortografia catalana*; el tancament de la *Gramàtica essencial de la llengua catalana* (ratificada en el Ple de l'IEC del 13 de setembre i posada en línia el 17 de gener); l'acabament i la publicació de la *Gramàtica bàsica i d'ús de la llengua catalana* (ratificada en el Ple de l'IEC del 13 de desembre); la publicació en línia de la *Proposta de transcripció del xinès al català* (aprovada en la reunió del 8 de març de 2018), i la continuació de l'elaboració del *Nomenclàtor mundial*, amb l'aprovació de les llistes d'exònims de Mèxic i

Amèrica Central, i d'Amèrica del Sud (reunió de la Secció del 14 de desembre).

En l'àmbit del funcionament, en les reunions plenàries s'han tractat qüestions relatives a l'organització de la Secció Filològica promoguda pel Consell de Govern des de 2014, per tal de dur a terme les actuacions normatives que aquesta Secció té encomanades, amb les implicacions en les línies de treball aprovades per a 2018 i per a 2019. Cal destacar l'aprovació del Reglament intern de funcionament de comissions, subcomissions i grups de treball de la Secció Filològica de l'IEC (acord pres en la reunió de la Secció Filològica del 15 de març de 2019). També s'ha procedit a debatre els criteris que s'han tingut en compte en els darrers anys en l'elecció de nous membres, per tal d'ordenar-ne el debat amb vista a cobrir places vacants, i s'ha acordat que, en la mesura que sigui possible, es tindran en compte, a més de l'origen territorial i de l'especialitat dels candidats, la prioritat de gènere i les necessitats de la Secció Filològica en el moment de la cobertura de les places. Aquestes necessitats són, a hores d'ara, els programes normatius o científics de gran envergadura que s'han de dur a terme en els pròxims anys (el més important dels quals és el Nou Diccionari Normatiu) i les activitats estratègiques de difusió i implantació de la normativa i la qualitat de la llengua als sectors socials (la comunicació a la societat en general i la vehiculació de la normativa a l'ensenyament).

Tal com s'ha fet des de 2002, en algunes de les sessions ordinàries de la Secció s'ha dedicat una part de la sessió (habitualment, a l'inici) a la presentació monogràfica d'un projecte de l'IEC o de l'activitat d'un organisme extern que pot interessar els membres de la Secció Filològica. Les exposicions fetes durant el curs han estat les següents: presentació dels resultats del projecte Neologismes per a l'Actualització del Diccionari Normatiu (NADIC), a càrrec de Josep Martines, ponent, i Judit Freixa, directora (14 de setembre de 2018); presentació de la nova interfície de consulta del Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana, a càrrec de Joaquim Rafel, director del projecte, i Joan Soler, coordinador (5 d'octubre de 2018); exposició sobre l'estat dels treballs del projecte Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae, a càrrec de Pere J. Quetglas, director del projecte, i de les investigadores Ana Gómez Rabal, científica titular del CSIC, i Mercè Puig, professora de la Universitat de Barcelona; exposició sobre la situació lingüística del Quebec, a càrrec de Jürgen Erfurt, professor de la Universitat de Frankfurt (14 de desembre de 2018), i exposició sobre l'estat actual de la normalització i la normativització de l'alguerès, a càrrec de Francesc Ballone, membre corresponent de la Secció Filològica (15 de febrer de 2019).

Pel que fa a les comissions delegades i als grups de treball de la Secció, el

nombre de reunions durant aquest any ha estat el següent: Comissió de Lexicografia, onze; Comissió de Gramàtica, quatre; Comissió d'Onomàstica, onze; Comissió de Transcripció i Transliteració, vuit; Comissió d'Infraestructura i Corpus, dues; Comissió d'Estandardització, deu; comissió delegada per a l'establiment de protocols en matèria normativa amb altres institucions acadèmiques de les terres de llengua i cultura catalanes, una; Àrea de Visibilitat, divuit.

Els membres del Ple de la Secció Filològica han participat en les ponències dels premis de l'IEC del Cartell de 2019: en la del Premi IEC de Filologia Nicolau d'Olwer, Antoni Ferrando, Pere J. Quetglas i Joan Peytaví; en la del Premi IEC de Teoria Literària Josep Carner, Jaume Cabré, Manuel Llanas i Josep Piera, i en la de la Borsa d'estudi de la Generalitat de Catalunya, Montserrat Jufresa.

Cal esmentar, per la seva especial incidència, la dedicació de quatre tècnics lingüístics de la Secció Filològica a la correcció de les proves d'accés a la universitat de la Generalitat de Catalunya que es fa a l'IEC (de gener a abril de 2019).

Celebracions, homenatges i distincions dels membres de la Secció Filològica

Membres numeraris i emèrits

M. Teresa Cabré va ser investida doctora *honoris causa* per la Universitat de Gine-

bra, a proposta de la Facultat de Traducció i Interpretació, el 12 d'octubre de 2018. Així mateix, la Universitat Autònoma de Manizales (Colòmbia), i la Xarxa Iberoamericana de Terminologia (RITerm) li van dedicar un reconeixement el 26 d'octubre de 2018 en el marc del XVI Congrés d'aquesta entitat, celebrat en la dita universitat del 21 al 28 d'octubre de 2018. Així mateix, el març de 2019 va ser nomenada presidenta d'honor de la Societat Catalana de Terminologia.

Mila Segarra va ser distingida (*ex aequo* amb Jordi Mir) amb el Premi Pompeu Fabra 2018, que concedeix la Generalitat de Catalunya, en la categoria «Trajectòria professional, científica o cívica». Van rebre el premi el 23 d'octubre de 2018 en un acte al Teatre Nacional de Catalunya.

Mariàngela Vilallonga va ingressar com a acadèmica numerària a la Reial Acadèmia Europea de Doctors el 30 d'octubre de 2018; l'acte va tenir lloc a la seu de Foment del Treball, a Barcelona. Així mateix, va rebre la Medalla Narcís Monturiol, que concedeix la Generalitat de Catalunya, el 19 de febrer de 2019 al Palau de la Generalitat de Catalunya.

Josep Piera va ser homenatjat per la Institució Alfons el Magnànim amb la presentació del volum de la seva *Poesia completa 1971-2018*, publicat per aquesta Institució, el 14 de març de 2019 a la Casa de Cultura de Gandia.

Antoni Ferrando va ser nomenat fill predilecte de Benicolet, per acord del ple de l'Ajuntament d'aquest poble, en atenció als seus mèrits, compromís i trajectòria en favor de la llengua, la cultura i les tradicions, el 30 de març de 2019. Així mateix, va ser homenatjat amb motiu de la seva jubilació amb un acte de comiat pel Departament de Filologia Catalana de la Universitat de València, el 28 de juny de 2019, i amb la publicació del volum *Nunc dimittis*, que aplega treballs d'investigació dedicats a alguns dels temes de la seva obra.

Joaquim M. Puyal va ser guardonat amb la Medalla d'Or al Mèrit Esportiu de l'Ajuntament de Barcelona, l'1 d'abril de 2019. Així mateix, va ser investit doctor *honoris causa* per la Universitat Autònoma de Barcelona, el 7 de maig de 2019.

Màrius Serra va ser distingit amb una felicitació concedida pels Mossos d'Esquadra per uns escrits sobre una comissaria històrica dels Mossos durant la República a Horta, el 12 d'abril de 2019, amb motiu de la celebració del Dia de les Esquadres de l'ABP Horta-Guinardó Regió Policial Metropolitana Barcelona.

Joaquim Rafel i Gemma Rigau van ser distingits amb la Creu de Sant Jordi, que concedeix la Generalitat de Catalunya, el 16 de maig de 2019, a l'Auditori del Fòrum de Barcelona.

Ramon Sistac va fer la lliçó de comiat com a professor a la Universitat de Lleida, el 29 de maig de 2019.

Josep M. Nadal va ser homenatjat per a la Universitat de Girona el 25 de juny de 2019, en el marc de l'XI Col·loqui Internacional «Problemes i mètodes d'història de la llengua: la llengua desitjada».

Jaume Cabré va rebre el Premi Nacional de Cultura de la Generalitat de Catalunya, el 4 de juliol de 2019, al Teatre l'Artesà del Prat de Llobregat. Així mateix, el Ministeri de Cultura de Grècia ha atorgat el Premi Nacional de Cultura a la millor traducció de 2018 a Evriviadis Sofós per la versió grega de la seva novel·la *Jo confesso*.

Membres corresponents

Jordi Mir va rebre (*ex aequo* amb Mila Segarra) el Premi Pompeu Fabra 2018. El 2 de novembre de 2018 va ser homenatjat per l'Ajuntament de Tremp amb la distinció de Fill Predilecte d'aquesta ciutat.

Georg Kremnitz va ser guardonat per la Generalitat de Catalunya amb el Premi Robèrt Lafont, que li fou lliurat en la cerimònia del 23 d'octubre de 2018 al Teatre Nacional de Catalunya.

Joan Beltran va ser distingit amb el Premi Carles Salvador, un dels guardons dels Premis Maestrat Viu, el 18 de maig de 2019 a Vinaròs.

Membres traspassats

Joan Solà va ser recordat amb l'exposició «Joan Solà, bibliòfil», al CRAI Biblioteca de Lletres de la Universitat de Barcelona

(del 18 de setembre al 30 de novembre de 2018), amb una mostra d'obres de la seva biblioteca privada donades per la família a la Universitat.

Modest Prats va ser homenatjat a Castelló d'Empúries, el 29 de març de 2019, amb motiu del cinquè aniversari de la seva mort, amb una taula rodona organitzada per l'Ajuntament d'aquesta vila i la Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada - Carles Fages de Climent de la Universitat de Girona. També s'hi va descobrir una placa commemorativa a la seva casa natal.

Joan Bastardas va ser homenatjat, els dies 11 i 12 de juliol de 2019, amb la celebració del Simposi Internacional «La lexicografia llatina medieval i els corpus documentals», a la Institució Milà i Fontanals (CSIC), organitzat per la Societat Catalana d'Estudis Clàssics.

Activitats

Activitats formatives i d'intercanvi d'informació entre membres i tècnics de la Secció Filològica

El 13 de setembre de 2018 es va celebrar la primera sessió d'obertura del curs amb els membres, el personal contractat i els col·laboradors externs de la Secció Filològica. S'hi va fer una exposició de l'estat actual dels projectes de la Secció següents: Gramàtica Essencial de la Llengua Catalana i Gramàtica Bàsica i d'Ús (a càrrec de Maria Josep Cuenca, directora dels

projectes), Diccionari Manual de la Llengua Catalana (a càrrec de Joaquim Rafel, director de les Oficines Lexicogràfiques), Nomenclàtor Mundial (a càrrec d'Enric Ribes, president de la Comissió d'Onomàstica), l'Acadèmia Oberta als Mitjans de Comunicació (a càrrec d'Oriol Camps, moderador d'aquesta plataforma) i activitats de l'Àrea de Visibilitat, especialment la Festa «Fes-te de la llengua» (a càrrec de Joaquim M. Puyal, president de l'Àrea, i Màrius Serra).

El 2 d'octubre de 2018 es va fer el VI Seminari de Formació del Personal Tècnic de la Secció Filològica, amb el títol «Gramàtiques habituals a l'escola: les gramàtiques pedagògiques, un model que té en compte l'aprenentatge», a càrrec d'Anna Camps i de Xavier Fontich, professors de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Activitats públiques

Ha continuat l'emissió de l'espai «Paraula d'acadèmia», secció mensual al programa *El matí de Catalunya Ràdio*, amb Nicolau Dols i Mònica Terribas, per iniciativa de l'Àrea de Visibilitat de la Secció Filològica. Aquesta activitat va començar el 19 de gener de 2018.

Els dies 19 i 20 d'octubre de 2018 es van celebrar les IV Jornades de Llengua i Literatura: «La llengua oral», organitzades pel Col·legi de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya, amb la col·laboració de la

Institució de les Lletres Catalanes i la Secció Filològica. Hi van participar, en representació de la Secció Filològica, el vicepresident, en la inauguració, i Oriol Camps, en la taula rodona «La llengua als mitjans de comunicació».

El 19 d'octubre de 2018 es va fer la I Festa «Fes-te de la llengua», als jardins del Palau Robert de Barcelona, organitzada per l'Àrea de Visibilitat de la Secció Filològica, adreçada al professorat d'ensenyament secundari i batxillerat, i als estudiants de filologia catalana. Hi van intervenir Màrius Serra i Carlota Benet (conductors de l'acte), Jaume Cabré i Nicolau Dols, i hi va haver les actuacions musicals de Ju i Biel Majoral.

El 3 de desembre de 2018 es va llançar la campanya del neologisme de l'any corresponent a 2018, organitzada per l'Observatori de Neologia del Departament de Traducció i Ciències del Llenguatge de la UPF i l'IEC. La paraula guanyadora va ser *sororitat*.

El 29 de març de 2019 es va celebrar la jornada sobre diccionarització, en el 30è aniversari de l'Observatori de Neologia, organitzada per IULATERM (Universitat Pompeu Fabra), amb la col·laboració de la Secció Filològica. Hi van participar, per part de la Secció, la presidenta, Mercè Lorente, Josep Martines i Carolina Santamaria.

El 9 d'abril de 2019, la presidenta i les caps de les Oficines Lexicogràfiques i d'Estandarització van visitar la Unitat de

Recursos Lingüístics de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, dirigida per Josep Lacreu, que havia visitat les Oficines de la Secció Filològica el 20 de març, acompanyat per la secretària de l'Acadèmia.

El 17 de maig de 2019 es va celebrar la sessió en memòria de Jordi J. Costa, traspasat el 22 de febrer de 2018, amb les intervencions del president de l'IEC, la presidenta de la Secció Filològica, Lluç Bonet, Alà Baylac-Ferrer, Josep Moran i Joan Peytavi Deixona (els tres darrers integraven la comissió organitzadora de l'acte).

El 18 de maig de 2019, l'IEC va acollir la II Festa «Fes-te de la llengua», organitzada per l'Àrea de Visibilitat de la Secció Filològica, adreçada als estudiants de primer cicle d'ESO. Hi van intervenir Màrius Serra i Laia Servera (conductors de l'acte), la cantant Leopolda Olda i el mag Sergi Armentano.

El 27 de maig de 2019, es va fer la presentació institucional del *Diccionari descriptiu de la llengua catalana*, amb les intervencions del president de l'IEC, la presidenta de la Secció Filològica, Joaquim Rafel (director del projecte) i la directora General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya.

Del 25 al 28 de juny de 2019, es va celebrar l'XI Col·loqui Internacional «Problemes i mètodes d'història de la llengua: la llengua desitjada», organitzat per la Universitat de Girona, amb la col·laboració de la Secció Filològica. Hi van

intervenir la presidenta de la Secció Filològica (a la inauguració), i Miquel Àngel Pradilla, Antoni Ferrando i Ramon Sistac. En el marc d'aquest col·loqui es va fer l'homenatge al senyor Josep M. Nadal, que hi va pronunciar la seva darrera lliçó.

El 26 de juny de 2019, es va lliurar la Menció Pompeu Fabra dels Premis Argó, de l'ICE de la Universitat Autònoma de Barcelona, per a treballs de recerca de batxillerat, atorgada pel Departament de Filologia Catalana de la UAB i la Secció Filològica. El guanyador de la menció va ser Elik Verdú Carrasco. Formaven part del tribunal Anna Bartra-Kaufmann (en representació de la UAB), Mercè Lorente (en representació de la SF) i Rosamaria Bruguera (professora de l'IES Forat del Vent, de Cerdanyola del Vallès).

El 4 de juliol de 2019, es va celebrar la cinquena trobada de l'Acadèmia Oberta als Mitjans de Comunicació, amb la participació de representants de la Secció Filològica (Comissió de Relacions amb els Col·lectius Lingüístics, Àrea de Visibilitat i altres membres) i un grup de responsables d'assessorament i divulgadors lingüístics dels mitjans de comunicació de tot el territori.

Any Pompeu Fabra

Ha continuat, durant aquest curs, la participació de la Secció Filològica en la commemoració del 150è aniversari del naixement de Pompeu Fabra (2018) amb les iniciatives següents:

Conversa de M. Teresa Cabré i Màrius Serra: «Fabra, l'enginyeria verbal», i taula rodona «L'estudi científic del llenguatge des de Fabra», amb la participació de Mila Segarra, en la inauguració de la Setmana de la Ciència, organitzada per la Fundació Catalana per la Recerca i la Innovació, amb la col·laboració de les universitats catalanes, l'Ajuntament de Barcelona i l'IEC, dedicada enguany a commemorar l'Any Fabra, l'Any Europeu del Patrimoni Cultural i l'Any Feynmann (IEC, 9 de novembre de 2018).

Simposi Pompeu Fabra de l'IEC, amb la participació de Joandomènec Ros, president de l'IEC; Laura Borràs, consellera de Cultura de la Generalitat de Catalunya; M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica; Ester Franquesa, directora general de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya; Jordi Ginebra, comissari de l'Any Pompeu Fabra; com a ponents, Jordi Casassas, Albert Balcells, Jaume Guillamet, Josep M. Casasús, Enric Pujol, Xavier Lamuela, Joan Martí i Castell, Joan A. Argenter, Josep M. Nadal, Gemma Rigau, Vicent Pitarch, Albert Jané, Josep Ruaix, Ramon Sistac, Francesc Ballone, Joan Miralles, Joan Peytaví, Antoni Ferrando, Jordi Mir, Joaquim Rafel, Mila Segarra, Guillermo Lusa, Joan Vallès, Josep González-Agàpito, Ramon Pinyol, i, com a presidents de sessió, Maria Coromines, Miquel Àngel Pradilla, Anna Bartra-Kaufmann, Joan Pujolar, Joan Veny i

Pere Puigdomènech (IEC, del 14 al 16 de novembre de 2018).

Així mateix, diversos membres de la Secció Filològica han participat en activitats de la commemoració del 150è aniversari de Pompeu Fabra promogudes per entitats de tot el territori.

Cursos de formació adreçats a públic extern

S'han continuat els cursos de formació específica, organitzats per la Secció Filològica, adreçats a públic extern, que són coordinats per caps d'oficines i impartits per membres i tècnics de la Secció i especialistes de fora l'IEC, i que es preveu celebrar periòdicament. Durant aquest curs s'ha fet el curs següent:

Curs de Correcció de Textos Administratius i Jurídics, coordinat pel senyor Josep M. Mestres, cap del Servei de Correcció Lingüística (3, 10, 17, 24 i 31 d'octubre de 2018). Professorat: Carles Duarte, Josep M. Mestres, Laia Campamà, Sílvia López, Núria Roma, Margarida Sanjaume, Núria Altés i Mireia Trias. Organitzat amb la col·laboració del Servei de Correcció Lingüística de l'IEC.

Així mateix, s'ha promogut la segona edició dels cursos d'onomàstica i de lexicografia pràctica, que es duran a terme a la tardor de 2019.

Difusió de novetats normatives

Han continuat les activitats relacionades amb la publicació de la *Gramàtica de la*

llengua catalana i l'*Ortografia catalana* (aparegudes l'any 2016), i se n'han fet de relacionades amb les noves obres normatives: *Gramàtica essencial de la llengua catalana* (obra en línia a disposició del públic des del 17 de gener de 2019) i *Gramàtica bàsica i d'ús de la llengua catalana* (obra en paper en via de publicació). Les activitats més rellevants de difusió d'aquestes obres han estat les següents:

El 15 de febrer de 2019, Maria Josep Cuenca va fer la conferència «Les noves gramàtiques de l'IEC i la terminologia gramatical: el glossari de la *Gramàtica essencial de la llengua catalana*», en el marc de les Jornades GrOC 2019: «L'actualització i unificació terminològica a les classes de llengua i les PAU», al Campus Poblenou de la Universitat Pompeu Fabra, organitzades pel grup de recerca GrOC (Gramàtica orientada a les competències) de la UAB, amb la col·laboració de la UPF i el Col·legi de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya (15 i 16 de febrer de 2019).

El 27 de febrer de 2019, es va fer una sessió sobre les novetats ortogràfiques i gramaticals i les ciències de la salut, a l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears, a càrrec de Josep M. Mestres i Júlia Florit, cap i estudiant en pràctiques, respectivament, del Servei de Correcció Lingüística de l'IEC.

El 19 de març de 2019, Xavier Rofes, cap de l'Oficina de Gramàtica, va fer una presentació de les gramàtiques de l'IEC a la Jornada Pedagògica Pompeu Fabra, adreçada a professors de secundària i organitzada pel Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, a la seu de l'IEC.

El 3 d'abril de 2019, el CNL L'Heura, de Santa Coloma de Gramenet, va organitzar una sessió de presentació de la *Gramàtica essencial de la llengua catalana* adreçada a professorat, a la Biblioteca del Fondo d'aquesta ciutat, que va anar a càrrec de Judit Feliu, tècnica de l'equip de la Gramàtica Essencial de la Llengua Catalana.

El 4 d'abril de 2019, Manuel Pérez Saldanya, director de l'Oficina de Gramàtica, va presentar la *Gramàtica de la llengua catalana* a la Universitat del País Basc, a Vitòria, en un acte organitzat pel professorat de filologia basca d'aquesta Universitat.

El 4 de maig de 2019, Maria Josep Cuenca, directora del projecte de la Gramàtica Essencial de la Llengua Catalana, va llegir la conferència «La *Gramàtica essencial de la llengua catalana* de l'IEC (2018): una gramàtica de consulta en línia», en el marc de la Jornada de Filologia Catalana per a Professionals «Estudiar, investigar i divulgar la llengua i la cultura literària», organitzada pel Departament de Filologia Catalana de la Universitat de València.

El 16 de juliol de 2019, Maria Josep Cuenca va presentar la *Gramàtica essencial de la llengua catalana* a la sala d'actes del Parlament de les Illes Balears, dins les 33es Jornades Internacionals per a Professors de Català organitzades per l'Institut Ramon Llull.

Activitats organitzades per altres entitats en què ha col·laborat la Secció Filològica

A més de les activitats suara esmentades, la Secció ha col·laborat en l'organització de les activitats següents d'altres institucions:

Programa de televisió i de ràdio *Pica lletres*, d'Antàrtida Produccions Audiovisuals, concurs lingüístic que consisteix a lletrejar paraules en català adreçat a estudiants de secundària.

XXVIII Jornada de Toponímia i Antroponímia, organitzada per la Universitat de les Illes Balears a Valldemossa. Intervenció «El futur de l'onomàstica. Algunes idees, constatacions, propostes i suggeriments per a una renovació creativa de l'activisme onomàstic», a càrrec de Joan Tort, president de la Societat d'Onomàstica, i Joan Anton Rabella, cap de l'Oficina d'Onomàstica (5 d'octubre de 2018).

V Col·loqui Internacional «La lingüística de Pompeu Fabra», organitzat per la Universitat Rovira i Virgili, que acull l'activitat, amb el patrocini de la Secció Filològica, i amb les intervencions dels membres Miquel Àngel Pradilla (pre-

sident de la comissió organitzadora del Col·loqui), Anna Bartra-Kaufmann, Gemma Rigau, Manuel Pérez Saldanya i Isidor Marí, i dels tècnics de la Secció Xavier Rofes i Ester Prat (cap i tècnica, respectivament, de l'Oficina de Gramàtica), i on Joan Anton Rabella (cap de l'Oficina d'Onomàstica) va fer una ponència conjunta amb la Societat d'Onomàstica (del 28 al 30 de novembre de 2018).

Campanya «A l'abril cada paraula val per mil», del CNL d'Osona, dedicada enguany a les endevinalles (primavera de 2019).

46è Col·loqui de la Societat d'Onomàstica: «Llengua, dialecte i frontera al nord del país», a Perpinyà, amb la participació de Joan Peytaví Deixona (coordinador); Alà Baylac-Ferrer, Albert Turull i Joan Anton Rabella (comitè científic); Enric Ribes (president de la Comissió d'Onomàstica), i Mar Batlle (tècnica de l'Oficina d'Onomàstica) (del 30 de maig al 2 de juny de 2019).

Premis Maestrat Viu, que concedeix l'associació Maestrat Viu. En el jurat de l'edició de 2019 van participar els membres de la Secció Filològica José Enrique Gargallo, en representació de la presidenta de la Secció, i Miquel Àngel Pradilla, com a guanyador del Premi d'Honor Maestrat Viu 2018 a la trajectòria personal. Els premis es van concedir el 18 de maig a Vinaròs i un dels guardonats va ser Joan Beltran, membre corresponent de la Secció.

Commemoració del centenari de la mort de Joaquim Miret i Sans: «Els primers textos en català i la seva importància en la història de la llengua», organitzada per l'Associació d'Amics de la Vall de Caboet, amb la intervenció de Joan Anton Rabella (la Seu d'Urgell, 28 de juny de 2019).

Activitats organitzades per altres entitats en què han participat membres i tècnics de la Secció

Filològica

Membres i tècnics de la Secció Filològica han participat en activitats relacionades amb la llengua i la cultura catalanes arreu del món. Les més significatives han estat les següents: 21è Congrés del Grup de Treball d'Exonímia del GENUNG, a Riga (del 24 al 26 de setembre de 2018); Espais Terminològics 2018: Converses terminològiques, organitzats pel TERMCAT (4 d'octubre de 2018); Jornada de Lexicografia «Els diccionaris: ara i demà. Homenatge a Francesc Ferrer Pastor», organitzada per l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, a la Universitat de València, amb la col·laboració de les universitats d'Alacant i Jaume I de València, i CEFIRE (del 15 al 18 d'octubre de 2018); XVI Congrés de RITerm (Red Iberoamericana de Terminologia) a la Universitat Autònoma de Manizales, a Colòmbia (del 21 al 28 d'octubre de 2018); XXXI Curs de Sociolingüística de la Nucua (23 i 24 de novembre i 14 i 15 de desembre de 2018); curs

La construcció de l'estàndard i el manteniment de les llengües locals, a la Universitat de la Basilicata, seu de Matera, a Itàlia (del 10 al 15 de desembre de 2018); reunió del comitè d'experts de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries del Consell d'Europa, a la seu de la Direcció General de Política Lingüística, convocada pel Secretariat d'aquesta Carta (12 de desembre de 2018); celebració del centenari de l'Euskaltzaindia (2018-2019), amb els congressos internacionals sobre dialectologia (Bilbao, 14 de gener), onomàstica (Vitòria, 14 de gener), llengües minoritzades (Pamplona, 17 de gener) i gramàtica (Sant Sebastià, 11 de juliol); III Congrés Internacional sobre l'Ensenyament de la Gramàtica, organitzat pel Grup d'Investigació sobre Ensenyament i Aprenentatge de Llengües, el Grup d'Investigació en Ensenyament de Llengües i la Facultat de Ciències de l'Educació de la UAB (UAB, del 23 al 25 de gener de 2019); acte «PomPen Fabra!», al districte de Gràcia, Barcelona, organitzat pel Pen Català, amb el suport de l'IEC (20 de febrer de 2019); homenatge de la Universitat d'Alacant a Pompeu Fabra, organitzat pel Departament de Filologia Catalana, el Vicerectorat de Cultura, Esport i Llengües, la Facultat de Filosofia i Lletres, l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana (seu de la UA), la Delegació de l'IEC a Alacant i l'ISIC-IVITRA (27 de març de 2019); XXIV Jornada de Sociolingüís-

tica d'Alcoi «Tenim recursos per a fer humor en valencià?», organitzada per la Universitat Politècnica de València, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, la Delegació a Alacant de l'IEC, l'Ajuntament d'Alcoi, el Centre Ovidi Montllor i la Coordinadora Alcoià i Comtat pel Valencià (29 i 30 de març de 2019); *De tramuntana a migjorn*. I Seminari de treball sobre l'eix cultural occidental, organitzat per la Delegació de l'IEC a Lleida (Esterrri d'Àneu, 28 i 29 de juny de 2019), i XXIX Congrés Internacional de Lingüística i de Filologia Romàniques, a la Universitat de Copenhagen, organitzat per aquesta institució i la Societat de Lingüística Romànica (de l'1 al 6 de juliol de 2019).

Visites rebudes per la Secció

Filològica

La Secció Filològica ha acollit la visita d'investigadors i de grups d'universitaris que han sol·licitat conèixer les seves activitats i funcions, especialment en recerca i normativa lingüística. Durant el curs, s'han rebut les visites de les persones i entitats següents: Esteve Campus, Andrea Marras i Carla Valentino, president, secretari i membre de la junta, respectivament, d'Òmnium Cultural de l'Alguer (22 de novembre de 2018); Joaquín García Palacios, professor del Departament de Traducció i Interpretació de la Universitat de Salamanca (23 de gener de 2019); un grup d'estudiants de filologia romànica

de la Universitat de Barcelona, acompanyats de José Enrique Gargallo (10 de maig de 2019), i Francisco Fernández Rei, professor de la Universitat de Santiago de Compostel·la i membre de la Real Academia Galega (24 de maig de 2019).

Publicacions

Documents de la Secció Filològica, V, a cura de Joan Martí i Castell. Barcelona, 2018.
Estudis Romànics, núm. 41 (2019).

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. SECCIÓ FILOLÒGICA. *Jornades de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans a l'Hospitalet de Llobregat (21 i 22 d'octubre de 2016)*. Edició a cura de Màrius Serra i Ramon Sistac. Barcelona, 2019.

VENY, Joan; PONS, Lúdia. *Atlas lingüístic del domini català*. Vol. 9. Barcelona, 2018.

(Vegeu-ne les dades bibliogràfiques completes en el capítol x, «Publicacions».)

Membres

Joan A. Argenter i Giralt

DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALTAT
3.11.1989; emèrit des del 17.2.2017
Lingüística i sociolingüística

Anna Bartra Kaufmann

14.12.2017
Llengua aplicada a l'ensenyament

August Bover Font

17.11.2016
Literatura catalana moderna

M. Teresa Cabré i Castellví

3.11.1989; emèrita des del 10.2.2017
Lexicologia i lexicografia

Jaume Cabré i Fabrè

19.6.2000; emèrit des del 30.4.2017
Escriptor

Oriol Camps i Giralt

18.1.2016
Codificació i estandardització

	DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT
Magí Camps Martín	14.12.2017 Mitjans de comunicació i difusió de la normativa
Germà Colón Domènech*	7.6.1993; emèrit des del 30.11.1998 Filologia romànica, lexicografia i edició de textos
Maria Josep Cuenca Ordinyana	13.6.2005 Gramàtica
Nicolau Dols i Salas	19.5.2014 Fonètica i fonologia
Antoni Ferrando i Francès	22.3.1985; emèrit des del 9.9.2017 Història de la llengua
José Enrique Gargallo Gil**	17.11.2016 Lingüística romànica
Josep Gifreu i Pinsach	22.11.1993; emèrit des del 31.10.2014 Sociolingüística i polítiques de comunicació
Albert Jané i Riera	19.6.2000; emèrit des del 19.6.2001 Gramàtica
Mercè Lorente i Casafont	18.1.2016 Lexicologia, lexicografia, terminologia i fraseologia

* Fou membre corresponent d'aquesta Secció des del 25.2.1966 fins al 7.6.1993.

** Fou membre corresponent d'aquesta Secció des del 19.5.2014 fins al 17.11.2016.

Joaquim Mallafrè i Cavauldà	21.5.1991; emèrit des del 2.6.2011 Traductor i escriptor
Isidor Marí i Mayans	3.11.1989; emèrit des del 4.4.2019 Sociolingüística
Joan Martí i Castell	23.10.1992; emèrit des del 17.11.2015 Lingüística diacrònica, història de la llengua, sociolingüística i lexicografia
Josep Martines Peres	13.6.2005 Lexicografia
Vicent Martines Peres	14.12.2017 Llengua i tecnologia: elaboració i explotació de corpus orals i escrits
Joan Miralles i Monserrat	14.6.1985; emèrit des del 15.11.2015 Història de la llengua, onomàstica i literatura popular
Aina Moll i Marquès	22.11.1993; emèrita des del 14.8.2000 († 9.2.2019) Lingüística
Brauli Montoya Abat	17.6.2002 Sociolingüística
Josep Moran i Ocerinjauregui	22.5.1995; emèrit des del 22.12.2014 Onomàstica i lingüística històrica
Josep M. Nadal i Farreras	23.2.2009; emèrit des del 24.2.2019 Història de la llengua
Vicent Pascual Granell	25.2.2013; emèrit des del 25.2.2014 Educació plurilingüe i intercultural

	DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT
Manuel Pérez Saldanya	9.6.1997 Gramàtica
Joan Peytaví Deixona	28.2.2005 Onomàstica
Josep Piera Rubio	28.2.2005; emèrit des del 30.5.2017 Escriptor
Vicent Pitarch i Almela	14.6.1985; emèrit des del 5.11.2012 Sociolingüística
Lluís B. Polanco i Roig	27.11.1989 Sociolingüística i lingüística
Miquel Àngel Pradilla Cardona	13.6.2005 Sociolingüística (variació i planificació)
Joaquim M. Puyal i Ortiga	21.12.2009; emèrit des del 24.3.2019 Teoria de la comunicació
Pere J. Quetglas i Nicolau	15.2.2016 Filologia llatina
Joaquim Rafel i Fontanals	24.10.1984; emèrit des del 13.10.2013 Fonètica i lexicografia
Gemma Rigau i Oliver	17.6.2002; emèrita des del 13.11.2018 Sintaxi i semàntica
Mila Segarra i Neira	28.2.2005 Gramàtica i història de la normativa
Màrius Serra i Roig	25.2.2013 Escriptor i traductor

Ramon Sistac i Vicén	14.12.1998 Dialectologia
Albert Turull i Rubinat	14.12.2017 Català nord-occidental
Josep Vallverdú i Aixalà	21.5.1991; emèrit des del 9.7.1993 Escriptor
Joan Veny i Clar	17.11.1978; emèrit des del 22.8.2002 Dialectologia i història de la llengua
Mariàngela Vilallonga Vives	28.2.2005 Filologia clàssica

Membres corresponents*

Cosme Aguiló Adrover	12.6.2006 Toponímia, dialectologia i etimologia (Santanyí)
Robert Archer	19.6.2000 Hispanista medievalista (Regne Unit)
Francesc Ballone	18.3.2013 Fonètica (l'Alguer)
Alà Baylac-Ferrer	20.6.2016 Sociolingüística (Perpinyà)

* Entre parèntesis consta el país de procedència o residència habitual, i la ciutat en el cas dels membres procedents de l'Estat espanyol o de l'àmbit d'influència de la llengua i la cultura catalanes.

	<i>DATA DE NOMENAMENT I PROCEGENÈCIA</i>
Joan Beltran i Cavaller	20.6.2016 Didàctica de la llengua (Tortosa)
Denise Boyer	27.6.2011 Literatura (França)
Michel Contini	28.2.2006 Dialectologia (França)
Kálmán Faluba	23.11.1992 Lingüística (Hongria)
Manuel González González	21.12.2009 Lingüística (Santiago de Compostela)
Maria Grossmann	18.3.2013 Lingüística (Itàlia)
Joseph Gulsoy	6.6.1994 Gramàtica històrica (Canadà)
Georg Kremnitz	16.6.2014 Lingüística (Àustria)
Joan F. López Casasnovas	28.2.2006 Cultura catalana a Menorca (Ciutadella)

Jordi Mir i Parache	20.6.2016 Lingüística (Trepç)
Bob de Nijs	19.6.2000 Poeta i novel·lista (Bèlgica)
José Antonio Pascual Rodríguez	9.6.1997 Lexicografia (Madrid)
Josep Quer i Villanueva	28.2.2006 Llengua de signes catalana (Veneçuela-Barcelona)
Artur Quintana i Font	28.2.2006 Llengua i literatura catalanes (La Franja - Barcelona)
Lídia Rabassa Areny	28.2.2006 Dialectologia (Tolosa de Llenguadoc)
Philip D. Rasico	9.6.1997 Llengua i literatura (Estats Units)
Enric Ribes i Marí	12.6.2006 Toponímia (Eivissa)
Beatrice Schmid	9.6.1997 Lingüística (Suïssa)

	DATA DE NOMEJAMENT I PROCEDÈNCIA
Ildikó Szijj	14.12.2017 Lingüística (Hongria)
Giuseppe Tavani	23.11.1992 († 22.3.2019) Literatura catalana medieval (Itàlia)
Andrés Urrutia Badiola	21.12.2009 Lèxic jurídic (Bilbao)
Max Woodfield Wheeler	9.6.1997 Fonologia i morfologia (Regne Unit)
Curt Wittlin	9.6.1997 Filologia romànica (Suïssa)
Alan Yates	28.2.2006 Llengua i literatura (Regne Unit)
Marie Claire Zimmermann	9.6.1997 Poesia d'Ausiàs March (França)

Secció de Filosofia i Ciències Socials

Crònica

La Secció de Filosofia i Ciències Socials (SFCS) té vint-i-set membres numeraris, trenta-quatre membres emèrits i onze membres corresponents, distribuïts en set àrees d'especialitat: filosofia, dret, economia, geografia i demografia, pedagogia i psicologia, comunicació i antropologia, i sociologia i ciència política.

Aquest curs han estat nomenats nous membres numeraris Xavier Besalú Costa i Bernat Sureda i Garcia. Ha passat a ser emèrit Carles-Enric Riba i Campos.

Reunions

La Secció ha celebrat tretze sessions plenàries: deu d'ordinàries, una d'itinerant i dues d'extraordinàries, una sobre recerca i una d'electors, que es va dedicar, d'acord amb la normativa interna de la Secció, a la presentació i votació de candidats a membre corresponent.

Les reunions ordinàries han inclòs les comunicacions següents, sobre les quals s'ha reflexionat i debatut al llarg de les sessions: «La geografia del descontentament: segregació urbana i actituds polítiques», a càrrec d'Oriol Nello, del Departament de Geografia de la UAB i membre de l'IEC; «El paper de les dones arabomusulmanes en la prevenció de conflictes a l'escola», a càrrec de Carlota Solé, catedràtica de sociologia i professo-

ra emèrita del Departament de Sociologia de la UAB i membre de l'IEC, i d'Olga Serradell, investigadora Ramón y Cajal al Departament de Sociologia de la UAB, i «El periodisme a la transició. Relats i comportaments polítics», a càrrec de Jaume Guillaumet, del Grup de Recerca en Periodisme de la Universitat Pompeu Fabra i membre de l'IEC, i de Marcel Mauri, del Grup de Recerca en Periodisme de la Universitat Pompeu Fabra. Dins del cicle *La filosofia, avui*, coordinat per Pere Lluís Font, es van debatre les comunicacions «Per què filosofia a l'època de la ciència», a càrrec de Jaume Casals, rector de la UPF des de 2013, catedràtic de filosofia del Departament d'Humanitats de la UPF i membre de l'IEC; «El lloc de la filosofia en la cultura europea actual», a càrrec de Josep Olesti, professor de filosofia de la UdG i membre de l'IEC, i «El pensament català medieval i nosaltres», a càrrec de Jaume de Puig, doctor en filosofia, membre emèrit i vicepresident de l'IEC. D'altra banda, dins el cicle *Migracions*, coordinat per Andreu Domingo, investigador del Centre d'Estudis Demogràfics (CED) i membre de l'IEC, es van presentar les comunicacions «Transformacions en les migracions recents a Catalunya», a càrrec del mateix Andreu Domingo; «Procés migratori i resultats

escolars a Catalunya: una mirada demogràfica a les desigualtats», a càrrec de Jordi Bayona, investigador CED i associat al Departament de Geografia de la UB, i «Augment i difusió espacial de la diversitat etnocultural a Catalunya», a càrrec de Juan Galeano, investigador del CED.

La Secció celebrà una reunió del seu Ple a Castelló i Morella els dies 28 i 29 de setembre de 2018, a l'edifici Menador Espai Cultural de Castelló el dia 28 i a l'Ajuntament de Morella el dia 29. L'objectiu dels plens itinerants, que es realitzen des de fa anys, és conèixer la realitat del territori de la mà de persones expertes. En aquesta ocasió, es va comptar amb la col·laboració de la Delegació de l'IEC a Castelló i del seu delegat, Vicent Pitarch —membre de la Secció Filològica—, la Universitat Jaume I, l'Ajuntament de Castelló i l'Ajuntament de Morella.

Els treballs que es van dur a terme en el Ple itinerant es van dividir en dues jornades acadèmiques. La primera, *Castelló: una anàlisi social, cultural i política. Reptes i perspectives*, constà de dues taules rodones: «El paper de la universitat: educació i territori» —centrada en l'àmbit de la societat i l'economia— va anar a càrrec de Jesús Lancis, vicerector d'Investigació i Transferència de la Universitat Jaume I; en aquesta, Joan Serafí Bernat, professor de la Universitat Jaume I, exposà la comunicació «L'aeroport de Castelló, una infraestructura dels i pels ciutadans» i Domingo García Marzá, catedràtic

d'ètica i filosofia moral de la Universitat Jaume I, «Societat civil, democràcia i participació: reptes oberts de futur». En la segona taula rodona es posà el focus en la societat, la llengua i la cultura, amb: «Mort i resurrecció del servei públic de radiotelevisió al País Valencià. Perspectives de futur per al sector audiovisual valencià», per Javier Marzal Felici, catedràtic de comunicació audiovisual de la Universitat Jaume I; «Què queda del “Castelló, capital cultural del PV” a la república?», per Vicent Pitarch, membre de la Secció Filològica de l'IEC, i «Llengua i escola», per Montserrat Ferrer, professora del Departament d'Educació de la Universitat Jaume I.

La segona jornada acadèmica, *Morella: una anàlisi social, cultural i política. Reptes i perspectives*, tingué lloc a la capital dels Ports i constà de tres ponències: «Morella i els Ports: un espai singular, una gent, una cultura», a càrrec de Joan F. Mira, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials; «El nord del País Valencià, terra de contrastos», per Francesca Segura, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, i «El desenvolupament socioeconòmic de les zones de l'interior de Castelló. El cas de Morella i la comarca dels Ports», per Anabel Ejarque, agent d'ocupació i desenvolupament local (AODL) de l'Ajuntament de Forcall.

El programa d'activitats es va completar amb una visita guiada a More-

lla i una altra a les Oliveres Mil·lenàries de la Jana, que realitzà Francesca Segura, membre numerària de la Secció.

Discursos de recepció

— El 5 de febrer de 2019, Josep Vicent Boira i Maiques va pronunciar el discurs «De l'espai i de la política: vindicació d'una nova relació»; li va respondre Salvador Cardús i Ros, membre numerari de la Secció.

— El 5 de juny de 2019, Martina Camiade Boyer va pronunciar el discurs «Practicar la cooperació transfronterera, pensar la frontera»; li va respondre Joan Becat i Rajaut, membre emèrit de la Secció.

Premis i distincions

El finlandès Christer Laurén, membre corresponent de la Secció, va rebre, el 23 de novembre de 2018, el Premi Internacional de Catalanística i a la Diversitat Lingüística Ramon Llull per la promoció dels programes d'immersió lingüística, atorgat conjuntament amb la Fundació Congrés de Cultura Catalana, per la seva tasca de promoció i difusió dels programes d'immersió lingüística com a instrument eficaç per a l'aprenentatge natural d'una segona llengua.

El 10 de gener de 2019, es va atorgar la Medalla d'Or de la Generalitat a Carles Viver i Pi Sunyer per ser un dels referents del dret i la magistratura del nostre país, amb un gran prestigi interna-

cional i amb un gran compromís amb la democràcia, els drets polítics, civils i socials, i les lleis, enteses com a eines de servei al ciutadà.

Publicacions

De l'espai i de la política: vindicació d'una nova relació. Discurs de recepció de Josep Vicent Boira i Maiques com a membre numerari de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, llegit el dia 5 de febrer de 2019. Barcelona, 2019. (Vegeu-ne les dades bibliogràfiques completes en el capítol x, «Publicacions».)

La Secció edita anualment la revista electrònica *Catalan Social Sciences Review*. El desembre de 2018 se'n publicà el número 8. L'objectiu de la revista és difondre en anglès articles que originalment són escrits en català i publicats en revistes catalanes. Els articles d'aquest número són: «The concept of nation, today», per Salvador Giner de San Julián i Oriol Homs i Ferret (sociologia); «Journalism and history in a change of era», per Jaume Guillamet Lloveras (comunicació); «Intergenerational transmission of gender roles in the household», per Marc Ajenjo i Cosp i Joan García Román (demografia); «The use of international private law as a criterion for the application of Catalan civil law in Catalonia», per Albert Font i Segura (dret); «Ramon Llull, inspirer and pedagogue of civil religion», per Pere Fullana

i Puigserver, i «Innovation and evaluation in the context of a changing paradigm in education», per Joan Mateo (pedagogia).

La revista, d'accés obert, es pot consultar a: https://issuu.com/institut-destudis-catalans/docs/cssr_5_2015_issuu/5.

Membres

	DATA DE NOMENAMENT ESPECIALITAT
Enoch Albertí Rovira	16.2.2017 Dret
Gabriel Amengual Coll	28.2.2006; emèrit des del 25.1.2013 Filosofia
Enric Argullol i Murgadas	1.2.1991; emèrit des del 12.2.2016 Dret administratiu
Joaquim Arnau Querol	16.6.2008; emèrit des del 27.9.2014 Psicopedagogia del llenguatge
Joan Becat i Rajaut	15.11.1991; emèrit des del 29.6.2011 Geografia
Xavier Besalú Costa	13.9.2018 Pedagogia
Josep Vicent Boira i Maiques	11.5.2017 Sociologia
Josep M. Bricall i Masip	28.2.2006; emèrit des del 28.2.2007 Economia
Anna Cabré i Pla	29.3.2010; emèrita des del 18.10.2013 Demografia

Salvador Cardús i Ros	16.6.2008 Sociologia
Albert Carreras de Odrizola	11.5.2017 Economia
Jaume Casals i Pons	27.6.2011 Filosofia
Josep M. Casasús i Guri	7.5.1990; emèrit des del 31.7.2014 Teoria del periodisme
Andreu Casero Ripollés	17.11.2016 Periodisme i comunicació política
Antoni Joan Colom Cañellas	14.6.2004; emèrit des del 17.9.2016 Teoria i història de l'educació
Maria Corominas i Piulats	16.6.2008 Estructura i polítiques de comunicació
Jordi Cots i Moner	13.2.1987; emèrit des del 17.2.2003 Dret de família
Josepa Cucó i Giner	27.6.2011 Antropologia
Andreu Domingo i Valls	16.11.2017 Demografia
Joan Egea i Fernández	27.2.2012 Dret civil
Joan Estruch i Gibert	20.12.1995; emèrit des del 24.7.2013 Sociologia de la religió

DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT

	DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT
Guillem Feixas i Viaplana	16.11.2017 Psicologia
Octavi Fullat i Genís	20.12.1995; emèrit des del 12.1.1998 Filosofia de l'educació
Jordi Galí i Garreta	23.2.2009 Teoria macroeconòmica i economia monetària
Maria Dolors Garcia Ramon	28.2.2006; emèrita des del 7.11.2013 Geografia i gènere
Carles A. Gasòliba i Böhm	12.1.1979; emèrit des del 22.11.2015 Economia
Salvador Giner de San Julián	22.5.1995; emèrit des del 10.2.2004 Sociologia
Josep González-Agàpito i Granell	15.11.1991; emèrit des del 3.10.2016 Teoria i història de l'educació
Jaume Guillamet Lloveras	15.12.2014 Història del periodisme
Lluís Jou i Mirabent	15.2.2016 Dret
Pere Lluís Font	7.5.1990; emèrit des de l'1.5.2004 Història de la filosofia
Guillem López Casasnovas	17.11.2016 Economia
Andreu Mas-Colell	13.6.2005; emèrit des del 29.6.2014 Economia

Jaume Mensa i Valls	15.2.2016 Filosofia medieval
Joan-Francesc Mira i Casterà	14.6.1999; emèrit des del 3.12.2009 Antropologia cultural
Isidre Molas i Batllori	22.11.1993; emèrit des del 12.10.2010 Dret constitucional
Miquel de Moragas i Spà	7.5.1990; emèrit des del 9.6.2013 Teoria de la comunicació
Oriol Nello i Colom	23.2.2009 Geografia
Joan Nogué i Font	17.3.2014 Geografia humana
Josep Olesti i Vila	15.12.2014 Filosofia
Josep M. Panareda Clopés	28.2.2006; emèrit des del 13.9.2015 Biogeografia
Àngels Pascual de Sans	28.2.2006; emèrita des del 3.12.2008 Estudis de població
Josep Perarnau i Espelt	7.5.1990; emèrit des del 8.7.1998 Filosofia
Jaume de Puig i Oliver	16.6.2008; emèrit des del 6.9.2014 Filosofia i textos medievals
Josep-Enric Rebés i Solé	16.6.2008; emèrit des del 10.3.2010 Dret

	DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT
Ferran Requejo i Coll	2.3.2015 Ciència política
Carles-Enric Riba i Campos	27.6.2011; emèrit des del 10.6.2019 Psicologia
Encarna Roca i Trias	22.5.1995; emèrita des del 26.4.2014 Dret civil
Vicenç M. Rosselló i Verger	1.2.1991; emèrit des del 12.9.2001 Geografia
Xavier Rubert de Ventós	13.6.2005; emèrit des de l'1.9.2009 Estètica
Joana Maria Seguí Pons	16.2.2017 Geografia
Francesca Soledat Segura Beltrán	22.6.2015 Geografia
Antoni Serra i Ramoneda	13.2.1987; emèrit des del 20.7.2003 Economia de l'empresa
Carlota Solé i Puig	7.5.1990; emèrita des de l'11.12.2014 Sociologia de les migracions i de les organitzacions (empresarials), estructura i canvi social (modernització)
Bernat Sureda i Garcia	13.9.2018 Pedagogia
Josep-Maria Terricabras i Nogueras	22.5.1995; emèrit des del 12.7.2016 Filosofia

Ricard Torrents i Bertrana	14.6.1999; emèrit des del 10.1.2007 Educació universitària i filosofia de l'educació
Salvi Turró i Tomàs	16.11.2017 Filosofia
Joan Vilà-Valentí	29.1.1990; emèrit des del 29.3.1995 Geografia regional i didàctica de la geografia
Carles Viver i Pi Sunyer	27.2.2012 Dret
Xavier Vives i Torrents	27.6.2011 Economia

Membres corresponents*

Francesc Badia Gomis	18.3.2013 Dret (Andorra)
Isidre Bartumeu Martínez	18.3.2013 Dret (Andorra)
Carles Boix i Serra	18.1.2016 Ciència política (Estats Units)

* Entre parèntesis consta el país de procedència o residència habitual, i la ciutat en el cas dels membres procedents de l'Estat espanyol o de l'àmbit d'influència de la llengua i la cultura catalanes.

	DATA DE NOMEJAMENT I PROCEDÈNCIA
Anthony Bonner	15.2.2016 Ramon Llull (Mallorca)
Martina Camiade	15.2.2016 Estudis transfronterers (Perpinyà)
Montserrat Guibernau i Berdun	27.6.2011 Sociologia (Regne Unit)
Christer Laurén	17.3.2014 Filologia medieval (Finlàndia)
Ambler H. Moss	16.6.2008 Política internacional (Estats Units)
Carlos Ulises Moulines Castellví	16.6.2008 Filosofia (França)
José María Murià Rouret	18.1.2016 Història de Jalisco (Mèxic)
Miquela Valls	23.2.2009 Humanitats (Perpinyà)

IV. Memòria econòmica

La informació que es presenta es divideix en tres apartats:

- informació dels estats comptables a 31 de desembre de 2018;
- informació sobre la liquidació del pressupost de 2018;
- informació sobre el pressupost de 2019.

1. Informació dels estats comptables i del balanç de situació el 31 de desembre de 2018

Els comptes anuals de l'exercici 2018 han estat confeccionats a partir dels registres comptables de l'Institut, seguint els principis de comptabilitat generalment acceptats, per tal de presentar la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats de l'Institut.

El balanç adjunt presenta les xifres del darrer exercici tancat per tal de facilitar-ne la comparació. Les bases d'elaboració, els principis comptables i les normes de valoració han estat aplicats de manera homogènia.

Balanç de situació el 31 de desembre de 2018 (expressat en €)

<i>Actiu</i>	<i>Exercici 2018</i>	<i>Exercici 2017</i>
A) ACTIU NO CORRENT	7.334.174,48	7.725.864,37
I. Immobilitzat intangible	12.813,16	15.046,58
1. Aplicacions informàtiques	12.813,16	15.046,58
II. Immobilitzat material	5.605.966,94	5.791.962,58
1. Instal·lacions tècniques	4.619.911,43	4.770.469,69
2. Maquinària	710,29	791,29
3. Mobiliari	118.875,22	142.065,53
4. Equips per a processament de la informació	147.901,43	175.153,65
5. Altre immobilitzat	13.140,81	15.183,81
III. Inversions immobiliàries	1.715.394,38	1.778.818,39
1. Construccions	1.715.394,38	1.778.818,39
IV. Inversions financeres a llarg termini	0,00	140.036,82
1. Valors representatius de deute	0,00	140.036,82
2. Altres actius financers	0,00	0,00
B) ACTIU CORRENT	5.457.273,56	5.226.804,41
I. Actius no corrents mantinguts per a la venda	39.979,40	39.979,40
II. Existències	246.327,04	280.116,58
1. Primeres matèries	2.476,99	2.274,08
2. Béns destinats a les activitats	243.850,05	277.842,50
III. Usuaris, patrocinadors i deutors de les activitats i altres comptes a cobrar	1.390.837,98	1.983.624,82
1. Usuaris i deutors per vendes i prestació de serveis	61.870,25	95.010,36
2. Patrocinadors i altres deutors de les activitats	257.460,78	150.621,57
3. Altres crèdits amb les administracions públiques	1.071.506,95	1.737.992,89
IV. Inversions financeres a curt termini	266.744,55	109.013,14
1. Valors representatius de deute	140.036,82	109.013,14
2. Altres actius financers	126.707,73	0,00
V. Periodificacions a curt termini	31.486,76	9.785,47
VI. Efectiu i altres actius líquids equivalents	3.481.897,83	2.804.285,00
1. Tresoreria	3.481.897,83	2.804.285,00
TOTAL ACTIU	12.791.448,04	12.952.668,78

Balanç de situació el 31 de desembre de 2018 (expressat en €)

<i>Passiu</i>	<i>Exercici 2018</i>	<i>Exercici 2017</i>
A) PATRIMONI NET	10.844.114,02	10.940.365,23
A-1) Fons propis	2.390.844,17	2.341.364,18
I. Fons dotacionals o fons socials	2.341.364,18	2.341.364,18
1. Fons dotacionals o fons socials	2.341.364,18	2.341.364,18
II. Excedent de l'exercici	49.479,99	0,00
A-2) Subvencions, donacions i llegats rebuts	8.453.269,85	8.599.001,05
I. Subvencions oficials de capital	6.613.965,37	6.943.000,52
II. Donacions i llegats de capital	1.541.365,54	1.395.003,04
III. Altres subvencions, donacions i llegats	297.938,94	260.997,49
B) PASSIU NO CORRENT	252.500,87	333.322,42
I. Deutes a llarg termini		
1. Deutes amb entitats de crèdit	252.500,87	333.322,42
C) PASSIU CORRENT	1.694.833,15	1.678.981,13
I. Deutes a curt termini	80.821,81	260.643,23
1. Deutes amb entitats de crèdit	80.821,81	260.643,23
II. Creditors per activitats i altres comptes a pagar	1.210.979,37	1.024.027,12
1. Proveïdors	114.059,68	113.998,61
2. Creditors diversos	688.580,25	520.066,69
3. Personal (remuneracions pendents de pagament)	107.486,33	103.928,35
4. Passius per impost corrent i altres deutes amb les administracions públiques	300.853,11	286.033,47
III. Periodificacions a curt termini	74.536,10	62.481,10
TOTAL PATRIMONI NET I PASSIU	12.791.448,04	12.952.668,78

2. Informació sobre la liquidació del pressupost de l'exercici 2018

El pressupost de l'exercici 2018 fou aprovat pel Ple de l'Institut el dia 1 d'octubre de 2018.

La liquidació del pressupost de l'exercici 2018 va ser aprovada pel Ple de l'Institut el 14 de març de 2019. Aquesta liquidació incorpora l'execució dels ingressos i les despeses previstos en el pressupost de l'IEC, així com els ingressos i les despeses provinents de l'activitat de les 28 societats filials de l'Institut d'Estudis Catalans.

El superàvit de 820.411,72 euros amb què es liquida el pressupost és conseqüència dels romanents positius que han generat els projectes de recerca finalistes de caràcter plurianual que ja han incorporat tots els seus ingressos, l'activitat dels quals ha de continuar més enllà de desembre de 2018.

Resum per capítols de la liquidació del pressupost d'ingressos de l'any 2018 (incloent-hi les societats filials) i resultat de l'exercici 2018

	<i>Pressupost 2018</i>	<i>% s/total</i>	<i>Liquidació 2018</i>	<i>% s/total</i>	<i>Estat d'execució 2018</i>	<i>% s/presupost</i>
Capítol 3. Ingressos propis	1.077.007,46	12,68 %	1.191.058,85	14,05 %	114.051,39	110,59 %
Capítol 4. Transferències corrents	5.091.879,03	59,95 %	4.987.250,35	58,85 %	-104.628,68	97,95 %
Capítol 5. Ingressos patrimonials	123.658,90	1,46 %	95.328,50	1,12 %	-28.330,40	77,09 %
Capítol 6. Inversions reals	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	—
Capítol 7. Transferències de capital	1.176.246,98	13,85 %	1.176.202,36	13,88 %	-44,62	100,00 %
Capítol 8. Variació d'actius financers	1.024.859,23	12,07 %	1.024.859,23	12,09 %	0,00	100,00 %
Capítol 9. Variació de passius financers	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
TOTAL DEL PRESSUPOST D'INGRESSOS	8.493.651,60	100,00 %	8.474.699,29	100,00 %	-18.952,31	99,78 %

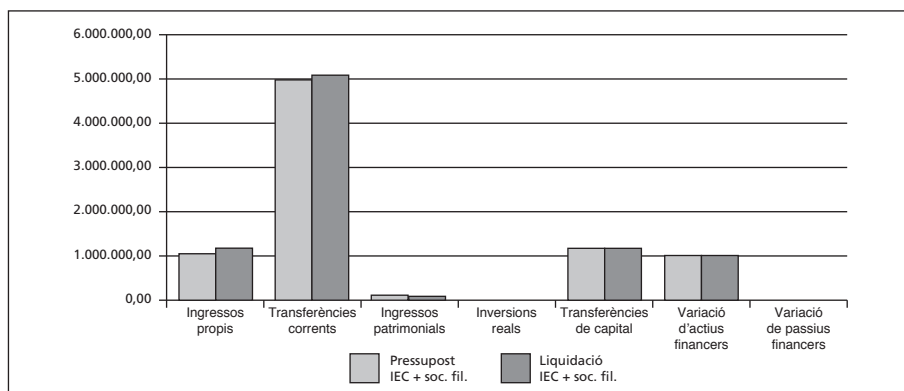
Resum per capítols de la liquidació del pressupost de despeses de l'any 2018 (incloent-hi les societats filials) i resultat de l'exercici 2018

	<i>Pressupost 2018</i>	<i>% s/total</i>	<i>Liquidació 2018</i>	<i>% s/total</i>	<i>Estat d'execució 2018</i>	<i>% s/pressupost 2018</i>
Capítol 1. Remuneracions de personal	3.997.458,78	47,06 %	3.997.908,15	52,23 %	449,37	100,01 %
Capítol 2. Despeses de béns corrents i serveis	2.316.930,96	27,28 %	2.086.707,89	27,25 %	-230.223,07	90,06 %
Capítol 3. Despeses financeres	30.941,96	0,36 %	22.071,55	0,29 %	-8.870,41	71,33 %
Capítol 4. Transferències corrents	241.679,50	2,85 %	250.739,86	3,28 %	9.060,36	103,75 %
Capítol 6. Inversions reals	1.645.997,42	19,38 %	1.036.217,15	13,54 %	-609.780,27	62,95 %
Capítol 9. Variació de passius financers	260.642,97	3,07 %	260.642,97	3,41 %	0,00	100,00 %
TOTAL DEL PRESSUPOST DE DESPESES	8.493.651,60	100,00 %	7.654.287,57	100,00 %	-839.364,03	90,12 %

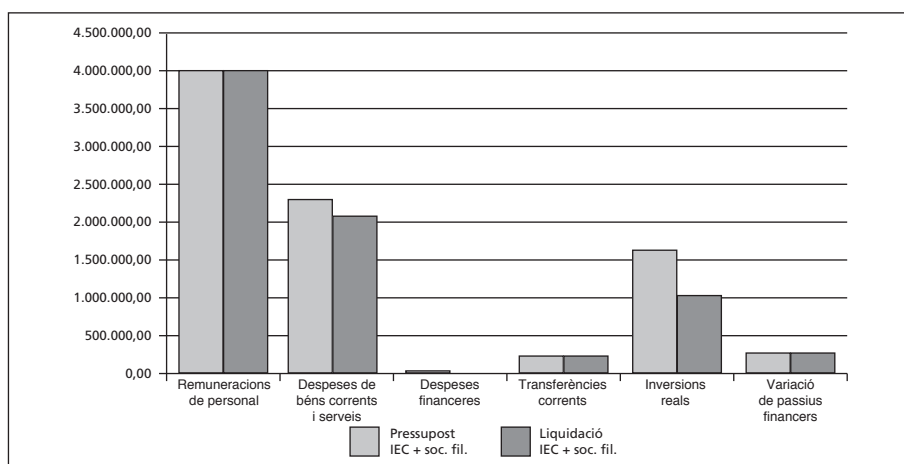
Romanent de l'exercici 2018 (incloent-hi les societats filials)

Total ingressos 2018	8.474.699,29
Total despeses 2018	7.654.287,57
ROMANENT TEÒRIC 2018	820.411,72

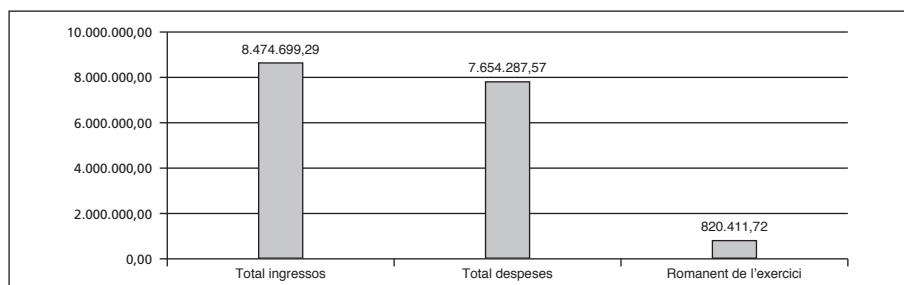
*Resum per capítols de la liquidació del pressupost d'ingressos de l'exercici 2018
(incloent-hi les societats filials)*

*Resum per capítols de la liquidació del pressupost de despeses de l'exercici 2018
(incloent-hi les societats filials)*

Romanent de l'exercici 2018 (incloent-hi les societats filials)

*Resum general per capítols, articles i serveis de la liquidació
del pressupost d'ingressos de l'exercici 2018
(incloent-hi les societats filials)*

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Liquidació pressupost 2018</i>
a) Operacions corrents		
30	Vendes i prestació de serveis	754.590,45
39	Altres ingressos	436.468,40
TOTAL CAPÍTOL 3. INGRESSOS PROPIS		1.191.058,85
40	De l'Administració de l'Estat	283.070,00
44	D'empreses públiques i d'altres ens públics	2.000,00
45	De la Generalitat de Catalunya	4.013.717,87
46	D'ens territorials	297.000,00
47	D'empreses privades	12.804,45
48	De famílies i institucions sense finalitat de lucre	368.658,03
49	D'organismes internacionals	10.000,00
TOTAL CAPÍTOL 4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS		4.987.250,35
52	Altres ingressos financers	819,52
54	Arrendaments	94.508,98
TOTAL CAPÍTOL 5. INGRESSOS PATRIMONIALS		95.328,50
TOTAL OPERACIONS CORRENTS		6.273.637,70
b) Operacions de capital		
60	Alienació de terrenys i béns naturals	0,00
61	Alienació d'edificis i altres construccions	0,00
TOTAL CAPÍTOL 6. INVERSIONS REALS		0,00

*Resum general per capítols, articles i serveis de la liquidació
del pressupost d'ingressos de l'exercici 2018
(incloent-hi les societats filials) (continuació)*

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Liquidació pressupost 2018</i>
70	De l'Administració de l'Estat	0,00
75	De la Generalitat de Catalunya	1.164.761,00
76	D'ens territorials	11.440,68
77	D'empreses privades	0,00
78	De famílies i institucions sense finalitat de lucre	0,00
79	Altres transferències de capital	0,00
TOTAL CAPÍTOL 7. TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL		1.176.202,36
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL		1.176.202,36
c) Operacions financeres		
87	Romanent d'exercicis anteriors	1.024.859,23
TOTAL CAPÍTOL 8. VARIACIÓ D'ACTIUS FINANCERS		1.024.859,23
91	Préstecs en euros	0,00
TOTAL CAPÍTOL 9. VARIACIÓ DE PASSIUS FINANCERS		0,00
TOTAL OPERACIONS FINANCERES		1.024.859,23
Resum		
Total operacions corrents		6.273.637,70
Total operacions de capital		1.176.202,36
Total operacions financeres		1.024.859,23
TOTAL GENERAL		8.474.699,29

*Resum general per capítols, articles i serveis de la liquidació
del pressupost de despeses de l'exercici 2018
(incloent-hi les societats filials)*

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Liquidació pressupost 2018</i>
a) Operacions corrents		
10	Sous i salaris	3.107.209,66
11	Assegurances i prestacions socials	890.698,49
12	Altres despeses socials	0,00
TOTAL CAPÍTOL 1. REMUNERACIONS DE PERSONAL		3.997.908,15
20	Comptes i aprovisionaments	294.778,41
21	Serveis exteriors	1.789.697,68
22	Tributs	2.231,80
28	Activitats i altres	0,00
TOTAL CAPÍTOL 2. DESPESES DE BÉNS CORRENTS I SERVEIS		2.086.707,89
30	Deute a llarg termini	3.519,01
31	Deute a curt termini i altres	18.552,54
TOTAL CAPÍTOL 3. DESPESES FINANCERES		22.071,55
48	A famílies i institucions sense finalitat de lucre	250.739,86
TOTAL CAPÍTOL 4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS		250.739,86
TOTAL OPERACIONS CORRENTS		6.357.427,45

*Resum general per capítols, articles i serveis de la liquidació
del pressupost de despeses de l'exercici 2018
(incloent-hi les societats filials) (continuació)*

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Liquidació pressupost 2018</i>
b) Operacions de capital		
64	Inversions en mobiliari i estris	1.941,93
65	Inversions en equips de processament de dades	11.697,08
66	Actuacions i inversions destinades a l'ús general	966.160,28
67	Inversions en altre immobilitzat material	53.856,01
68	Inversions en immobilitzat immaterial	2.561,85
TOTAL CAPÍTOL 6. INVERSIONS REALS		1.036.217,15
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL		1.036.217,15
c) Operacions financeres		
90	Amortització de deute a llarg termini	260.642,97
TOTAL CAPÍTOL 9. VARIACIÓ DE PASSIUS FINANCERS		260.642,97
TOTAL OPERACIONS FINANCERES		260.642,97
Resum		
Total operacions corrents		6.357.427,45
Total operacions de capital		1.036.217,15
Total operacions financeres		260.642,97
TOTAL GENERAL		7.654.287,57

3. Informe sobre el pressupost per a l'any 2019

El pressupost de l'Institut d'Estudis Catalans experimenta un desequilibri d'uns 550.000 euros anuals entre els ingressos i les despeses. Aquesta circumstància s'ha compensat amb la incorporació de recursos extraordinaris procedents de la venda de patrimoni immobiliari, de cànon, de romanents positius de projectes ja finalitzats i amb els romanents genèrics liquidats en exercicis anteriors.

Per revertir aquesta situació, s'han emprès diverses accions amb resultats desiguals. En primer lloc, l'Equip de Govern ha plantejat als responsables de les conselleries de les quals depèn el finançament de l'IEC la necessitat de revertir aquesta situació amb un increment de les aportacions. En aquest sentit, s'han mantingut converses amb la Secretaria d'Universitats i Recerca i amb la Conselleria de Cultura.

En segon lloc, cal remarcar que al llarg d'aquests anys l'IEC ha fet un esforç considerable per a incrementar els ingressos propis oferint serveis especialitzats de correcció (PAU i PACF) i realitzant encàrrecs per a diferents àmbits de l'Administració i del sector privat, així com estudis específics en diversos camps dels coneixement, com ara la sismologia o la sociolingüística. També s'ha intensificat la captació de fons de patrocini per a poder dur a terme determinades actuacions.

Atès aquest desequilibri pressupostari i el desconeixement de les previsions de les aportacions de la Generalitat de Catalunya i del Ministeri d'Educació i Formació Professional per al proper exercici, les línies generals per a l'elaboració del pressupost de l'IEC per al 2019 només es poden afrontar des d'un criteri de màxima prudència i de continuïtat en les previsions.

Les previsions contingudes en aquest avantprojecte de pressupost són les següents:

Pel que fa als ingressos

Es preveu que no variïn, respecte del 2018, els imports de les aportacions del Ministeri d'Educació i Formació Professional (283.070 euros) i la Diputació de Barcelona (240.000 euros), així com de la Generalitat de Catalunya (4.908.292 euros), que serà la mateixa que en l'exercici anterior, excepte la part de l'amortització i els interessos del préstec per a la primera fase de les obres de rehabilitació de la Casa de Convalescència.

Pel que respecta als ingressos procedents de la facturació de serveis, es calcula que seran els mateixos que el 2018: 90.120,00 euros per la correcció de les PACF i 163.473,20 euros per la de les PAU.

Es preveu la renovació del conveni amb l'ICGC (14.500 euros) i el manteniment de la facturació pel seguiment sísmic de les centrals nuclears d'Ascó i Vandellòs (34.500 euros).

S'actualitza el lloguer dels locals de Salvador Seguí (81.500 euros) i s'incrementa l'estimació d'ingressos pel lloguer de sales fins a 60.000 euros.

Pel que fa als ingressos per venda de llibres, es pressuposten 100.000 euros —es compta que hi haurà un increment d'ingressos per les vendes de la *Gramàtica bàsica i d'ús*—, mentre que per drets d'autor es preveu ingressar 50.000 euros.

Quant als ingressos financers, es calcula que l'import serà el mateix que el 2018.

Respecte als ingressos procedents de la Generalitat per a fer front als interessos i l'amortització dels préstecs de les obres de rehabilitació de la Casa de Convalescència, només es pressuposten els corresponents al préstec per a la segona fase de les obres.

Així mateix, es preveu ingressar en concepte de quotes de socis i inscripcions a cursos i jornades el mateix import que el 2018. D'altra banda, s'incorpora una previsió de romanent genèric de 2018 de 200.000 euros, així com una previsió d'ingressos per cànons i per romanents de projectes finalitzats de 88.176 euros.

Pel que fa a les despeses

S'incrementa la partida del capítol 1 el 2,89%, en espera de conèixer l'IPC de 2018 i de negociar amb els representants dels treballadors les condicions laborals per a 2019.

S'incrementa en 6.400 euros la dotació del *LXXXVIII Cartell de premis*.

S'ajusten les partides assignades a Presidència (15.000 euros per a l'Any Fabra) i a la Secretaria Científica (5.000 euros).

Es mantenen els imports de les partides de Recerca, 240.000 euros; d'assignació per a les delegacions, 10.000 euros, i de dotació de lliure disposició de les seccions, 45.000 euros.

Es consolida la dotació per a despeses de funcionament de la majoria de serveis i oficines, així com les aportacions a la Càtedra UNESCO i a l'Arxiu de Textos Catalans Antics (ATCA).

Es redueix l'assignació per a correcció centralitzada del Servei Editorial en 10.000 euros.

En el pressupost del Servei d'Informàtica es preveu la renovació dels servidors.

S'elimina la dotació per a inversions i millora de l'àmbit de serveis generals.

Es mantenen els imports de les partides de publicacions i activitats de les societats filials.

Es pressuposten les quantitats necessàries per a complir els compromisos de finançament de projectes, activitats i convenis amb entitats externes.

Es calcula un rendiment del llegat Sàlvia com si l'import del llegat estigués invertit a un tipus d'interès del 0,5% anual.

Finalment, cal remarcar que el dèficit resultant del desplegament d'aquestes línies generals s'assumirà amb recursos procedents de llegats.

Resum del pressupost de l'any 2019 consolidat per capítols

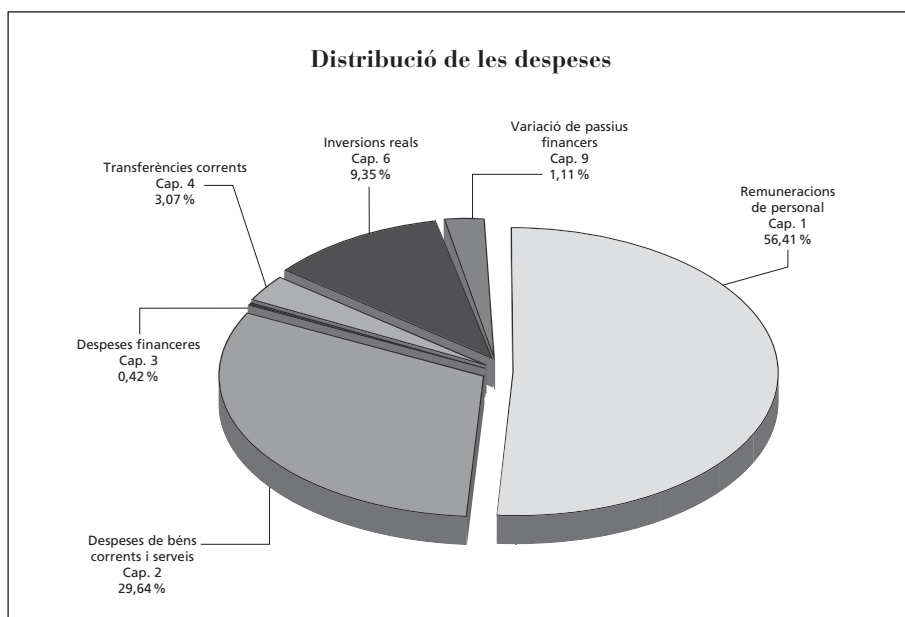
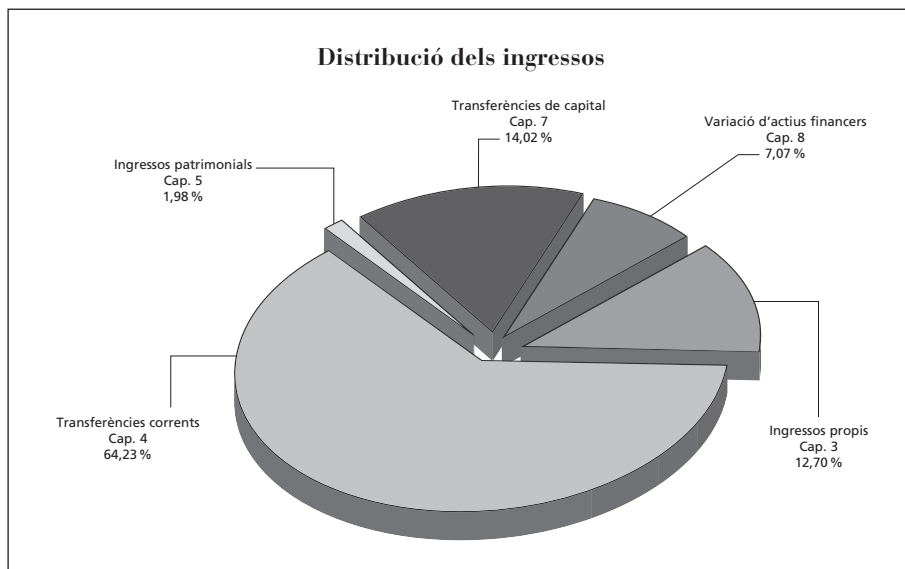
Resum del pressupost d'ingressos consolidat

Capítol 3	Ingressos propis	925.883,00
Capítol 4	Transferències corrents	4.682.788,00
Capítol 5	Ingressos patrimonials	144.410,00
Capítol 7	Transferències de capital	1.022.074,00
Capítol 8	Variació d'actius financers	515.701,58
TOTAL PRESSUPOST D'INGRESSOS		7.290.856,58

Resum del pressupost de despeses consolidat

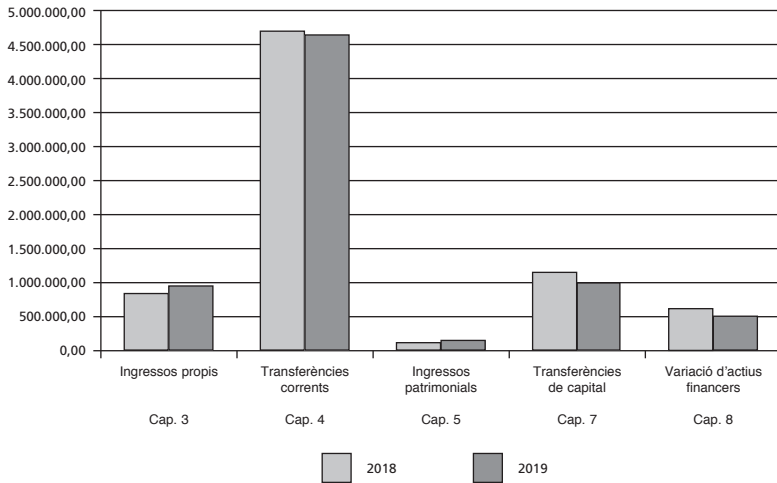
Capítol 1	Remuneracions de personal	4.113.108,58
Capítol 2	Despeses de béns corrents i serveis	2.160.896,00
Capítol 3	Despeses financeres	30.875,00
Capítol 4	Transferències corrents	223.996,00
Capítol 6	Inversions reals	681.392,00
Capítol 9	Variació de passius financers	80.589,00
TOTAL PRESSUPOST DE DESPESES		7.290.856,58

Gràfics de distribució percentual del pressupost de l'any 2019 consolidat

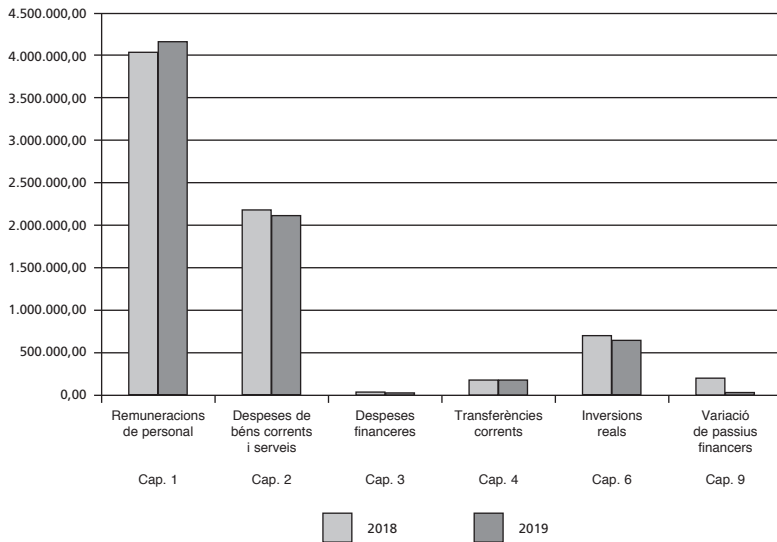
Gràfics comparatius del pressupost de l'any 2019 consolidat respecte al de 2018

Comparació del pressupost d'ingressos

204

Comparació del pressupost de despeses

Pressupost d'ingressos per naturalesa consolidat

Resum general per capítols, articles i serveis del pressupost d'ingressos consolidat de l'any 2019

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Pressupost 2019</i>
a) Operacions corrents		
30	Vendes i prestació de serveis	772.373,00
39	Altres ingressos	153.510,00
TOTAL CAPÍTOL 3. INGRESSOS PROPIS		925.883,00
<hr/>		
40	De l'Administració de l'Estat	285.070,00
44	D'empreses públiques i d'altres ens públics	7.000,00
45	De la Generalitat de Catalunya	3.936.218,00
46	D'ens territorials	287.000,00
47	D'empreses privades	18.500,00
48	De famílies i institucions sense finalitat de lucre	149.000,00
TOTAL CAPÍTOL 4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS		4.682.788,00
<hr/>		
52	Altres ingressos financers	2.910,00
54	Arrendaments	141.500,00
TOTAL CAPÍTOL 5. INGRESSOS PATRIMONIALS		144.410,00
TOTAL OPERACIONS CORRENTS		5.753.081,00

*Resum general per capítols, articles i serveis del pressupost
d'ingressos consolidat de l'any 2019 (continuació)*

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Pressupost 2019</i>
	b) Operacions de capital	
75	De la Generalitat de Catalunya	1.022.074,00
76	D'ens territorials	0,00
	TOTAL CAPÍTOL 7. TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL	1.022.074,00
	TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL	1.022.074,00
	c) Operacions financeres	
87	Romanent d'exercicis anteriors	515.701,58
	TOTAL CAPÍTOL 8. VARIACIÓ D'ACTIUS FINANCERS	515.701,58
	TOTAL OPERACIONS FINANCERES	515.701,58
	Resum	
	Total operacions corrents	5.753.081,00
	Total operacions de capital	1.022.074,00
	Total operacions financeres	515.701,58
	TOTAL GENERAL	7.290.856,58

Pressupost de despeses per naturalesa consolidat

Resum general per capítols, articles i serveis del pressupost de despeses consolidat de l'any 2019

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Pressupost 2019</i>
a) Operacions corrents		
10	Sous i salaris	3.178.860,17
11	Assegurances i prestacions socials	934.248,41
12	Altres despeses socials	0,00
TOTAL CAPÍTOL 1. REMUNERACIONS DE PERSONAL		4.113.108,58
<hr/>		
20	Compres i aprovisionaments	366.175,00
21	Serveis exteriors	1.586.375,00
22	Tributs	2.210,00
28	Activitats i altres	259.151,000
TOTAL CAPÍTOL 2. DESPESES DE BÉNS CORRENTS I SERVEIS		2.213.911,00
<hr/>		
30	Deute a llarg termini	2.525,00
31	Deute a curt termini i altres	28.350,00
TOTAL CAPÍTOL 3. DESPESES FINANCERES		30.875,00
<hr/>		
48	A famílies i institucions sense finalitat de lucre	223.996,00
TOTAL CAPÍTOL 4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS		223.996,00
TOTAL OPERACIONS CORRENTS		6.851.890,58

Resum general per capítols, articles i serveis del pressupost de despeses consolidat de l'any 2019 (continuació)

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Pressupost 2019</i>
b) Operacions de capital		
64	Inversions en mobiliari i estris	0,00
65	Inversions en equips de processament de dades	0,00
66	Actuacions i inversions destinades a l'ús general	681.392,00
67	Inversions en altre immobilitzat material	0,00
68	Inversions en immobilitzat immaterial	0,00
TOTAL CAPÍTOL 6. INVERSIONS REALS		681.392,00
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL		681.392,00
c) Operacions financeres		
90	Amortització de deute a llarg termini	80.589,00
TOTAL CAPÍTOL 9. VARIACIÓ DE PASSIUS FINANCERS		80.589,00
TOTAL OPERACIONS FINANCERES		80.589,00
Resum		
Total operacions corrents		6.581.890,58
Estalvi de gestió		-53.015,00
Total operacions de capital		681.392,00
Total operacions financeres		80.589,00
TOTAL GENERAL		7.290.856,58

V. Activitat institucional

Inauguració del curs

El 24 d'octubre de 2018 va tenir lloc a la Sala Prat de la Riba de l'Institut d'Estudis Catalans la sessió inaugural del curs 2018-2019.

Anna Cabré, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, impartí la lliçó inaugural, titulada «El sistema català de reproducció: demografia i identitat». L'acte, presidit per Quim Torra, president

de la Generalitat de Catalunya, i per l'Equip de Govern de l'IEC, també va incloure un discurs del president de l'Institut, Joandomènec Ros, i la lectura de la *Memòria* del curs anterior, a càrrec del secretari general de l'IEC, Josep Enric Llebot. La sessió es va cloure amb la interpretació d'una ensalada pel conjunt de música antiga La Caravaggia.

Discurs del president de l'Institut d'Estudis Catalans

Inaugurem avui solemnement el curs acadèmic 2018-2019, el que farà cent dotze de la història de l'Institut d'Estudis Catalans, que és l'Institut de les ciències i les humanitats i l'acadèmia de la llengua catalana de tots els països de llengua i cultura catalanes.

M'hauran de permetre que, tot just començar, faci un esment breu però sentit a la situació política actual. Enguany ens honora amb la seva presència el Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya, a qui agraeixo que hagi trobat un espai en la seva agenda, que imagino curulla d'activitats. Ara fa un any, qui ens presidia era l'Honorable Conseller de Cultura, el senyor Lluís Puig, que pocs dies després hagué de marxar a l'exili. L'Institut és una institució acadèmica,

dedicada a la recerca i l'estudi, i podria semblar que, en democràcia, tot el que està relacionat amb el joc polític queda lluny de les nostres activitats fonamentals. Però a més del vessant acadèmic, l'Institut té també un vessant de país, que es remunta al moment mateix de la seva fundació per Enric Prat de la Riba, el 1907, vessant que conviu sense problemes amb el científic i d'estudi, i al qual no volem renunciar.

És per això que l'IEC no pot restar indiferent davant de la situació absolutament anòmala i incomprensible per a un acadèmic que viu Catalunya des de fa més d'un any, com a conseqüència del tracte infame que tant els nostres polítics com el país en general han rebut del Govern i d'algunes institucions de l'Estat, i que

s'ha qualificat de «judicialització de la política».

L'Institut ha aprovat i ha fet públics, en els darrers anys, diferents manifestos sobre els drets del poble català, a favor del dret a decidir, en defensa dels polítics i de les institucions catalanes; ha format part del Pacte Nacional pel Dret a Decidir i del Pacte Nacional pel Referèndum, i ha subscrit les declaracions que aquests pactes han emès a propòsit dels diversos impediments que el poder judicial o el Govern espanyol han interposat a fi de poder exercir aquest dret sense traves. I, naturalment, ha denunciat el despropòsit que implica l'empresonament dels membres del Govern i dels presidents de les entitats cíviques, i ha demanat públicament el seu alliberament. També hem demanat als nostres juristes que ens informin sobre els aspectes legals i il·legals de la guerra bruta de l'Estat contra els nostres polítics i el nostre país, i als nostres economistes que ens expliquin l'abast real del canvi de seu social d'algunes empreses. Però algunes de les facetes d'aquest maltractament de persones i institucions per part del Govern de l'Estat espanyol potser haurien de ser objecte d'estudi per part dels nostres sociòlegs i psicòlegs.

L'IEC ha impulsat en els darrers anys —sol o en col·laboració amb altres entitats culturals— seminaris i estudis per aportar idees des de l'acadèmia sobre com haurien de ser la cultura, la recerca, l'ensenyament, l'economia, la llengua, la

societat, la política, etc., en la Catalunya del futur. Aquests documents s'han publicat i han estat recollits al web de l'IEC. Continuarem explorant els diferents aspectes socials, culturals i polítics que poden ser d'interès per al futur del país, i oferint els resultats de les nostres recerques a la societat catalana perquè en faci l'ús que cregui convenient.

I ho seguirem fent, tal com ens demanava el president Torra en la seva conferència del dia 4 de setembre al Teatre Nacional de Catalunya. Ens demanava llavors, cito textualment: «Sigui quina sigui l'organització en què participeu, enfortiu-la i desenvolupeu un pla estratègic, convertiu l'enorme força del moviment independentista en reflexió sobre el país que volem, en debat constituent, en la planificació acurada de les setmanes que vindran. Reflexioneu intensament sobre el curs de les accions que caldrà prendre. Tingueu sempre present que “només tindrem allò que sapiguem guanyar”».

Des d'aquí vull reiterar el nostre suport al Govern de la Generalitat de Catalunya, al Parlament de Catalunya i a totes les institucions del nostre país que malden per preservar la llibertat del nostre poble. I confirmo que seguirem oferint el nostre assessorament expert en tots aquells àmbits en què creguem que tenim alguna cosa a dir, sempre des d'aquest vessant acadèmic.

Agraeixo doblement al president Torra la seva presència, avui, aquí. Com

vostès saben, l'Institut rep la major part del seu finançament de la Generalitat, en especial dels departaments d'Empresa i Coneixement i de Cultura, amb els quals tenim de fa temps llaços estrets de col·laboració en activitats i projectes diversos. I confio que aquests llaços, així com el finançament, no només es mantindran, sinó que s'ampliaran tan aviat com la Generalitat pugui disposar de tots els recursos que necessita i que de fa molt temps se li escatimen. Gràcies per acompanyar-nos, Molt Honorable President, en l'obertura de curs d'aquesta casa que és la teva, i saps que aquesta no és una afirmació retòrica.

L'acte d'obertura del curs acadèmic inclou la presentació de la memòria del curs anterior, a càrrec de la Secretaria General; la lliçó inaugural dictada per un dels membres de l'Institut; unes paraules del president, i el parlament de la personalitat convidada a l'acte.

Demano al secretari general que llegeixi un extret de la memòria del curs 2017-2018, que vostès tenen als seients, alhora que en veurem el resum a la pantalla. *(El secretari general fa la lectura de la memòria 2017-2018.)*

Si és palès que ens trobem en una època d'incerteses de tota mena, també ho és que l'Institut d'Estudis Catalans es fonamenta en una certesa ben diàfana: la raó de ser de les seves seccions i dels seus membres, de les seves societats filials i dels seus socis és la recerca, l'estudi i la divul-

gació de pràcticament totes les ciències i les humanitats, en especial en allò que afecta els Països Catalans, el que hem anomenat *catalanística*. Això ho ha fet l'Institut des de la seva fundació per Enric Prat de la Riba, el 1907, tant en les èpoques de bonança com, en la clandestinitat i gràcies al mecenatge i a la complicitat de molts patriotes, en les èpoques de negra nit per al país i per a la nostra cultura. Encara que aquells anys foscos són cosa del passat, no tinc cap dubte que, si cal, sabrem superar, com ho feren els nostres predecessors en les tasques de l'Institut, les dificultats per al desenvolupament normal de les nostres activitats acadèmiques que es puguin derivar de la situació política actual, com hem fet recentment en ocasió de la crisi financera que ara sembla superada.

Vull posar com a exemple de les nostres activitats només algunes, no pas totes, de les que s'esdevindran en els propers dies i setmanes, com a mostra de la diversitat que caracteritza les tasques de l'Institut, i que moltes d'aquestes activitats es fan en col·laboració amb altres entitats sàvies. El secretari general els ha fet un breu resum de les activitats del curs passat, però jo vull parlar d'aquest futur immediat, del qual només donaré unes pinzellades.

Permetin-me que comenci per una activitat que compartim amb les altres acadèmies del país, amb les quals constituïm el Consell Interacadèmic de Catalu-

nya: enguany hem programat conjuntament un cicle de conferències sobre els aliments, la primera sessió del quals es feu en aquesta Casa de Convalescència, i la publicació resultant serà acabada de manera imminent. Les acadèmies de Catalunya tenen, com l'Institut, l'objectiu comú del conreu de les ciències i les humanitats, cadascuna en la seva especialitat; comparteixen amb l'Institut l'interès pel país i participen com la nostra institució en l'estudi del seu patrimoni històric, artístic, cultural i científic.

Una altra activitat és la continuació i la cloenda de l'Any Pompeu Fabra. Fabra fou membre destacat de la Secció Filològica i a ell devem la formació del català com a llengua moderna, apta per a tots els usos. D'aquí a quinze dies celebrarem el Simposi Pompeu Fabra a l'Institut, que s'afegirà a la munió d'actes que han recordat la persona i l'obra de mestre Fabra en tot l'àmbit de la catalanofonia. Vull esmentar també les Trobades Científiques de la Mediterrània, que ja fa trenta-quatre anys que se celebren a Menorca, gràcies a la intensa col·laboració entre la Societat Catalana de Física, una de les nostres vint-i-vuit societats filials, i l'Institut Menorquí d'Estudis, que és una de les nostres entitats adherides. He triat aquest exemple, dels molts possibles, per destacar les activitats de les nostres societats filials, que són una de les riqueses de l'Institut i que gairebé diàriament omplen les sales d'aquesta Casa de Convalescèn-

cia amb les seves activitats, i també per esmentar que l'IEC té establerts convenis de col·laboració amb algunes entitats adherides, amb les quals fem activitats ben diverses.

Acaba de cloure's el cicle de conferències *Microestats europeus: cooperació i diplomàcia*, fruit de la col·laboració amb institucions europees. I ja s'ha donat el tret de sortida de la Setmana de la Ciència, que patrocina la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació i que, com altres anys, tindrà l'acte inaugural a l'Institut. No m'estendré més: els convido a seguir les activitats pròpies i les acollides a l'Institut, en aquesta seu o en altres llocs, consultant l'agenda i les informacions que contínuament es posen al dia al web de l'IEC. Allà també tenen a disposició diversos recursos lingüístics, el catàleg de publicacions, el portal Fabra (entre d'altres) i el repositori de vídeos dels diversos actes que acull l'Institut.

Algunes d'aquestes activitats que es fan en punts diversos dels Països Catalans, les organitzen les seccions i les filials de l'Institut, i en especial les delegacions. Els delegats del president de l'Institut a Perpinyà, Castelló, València, Alacant, Palma, l'Alguer i Lleida estenen a tot el territori la presència i les activitats de l'Institut. Enguany, la Delegació de l'Alguer gaudeix d'un espai adient, cedit per l'Ajuntament de la Barceloneta, de Sardenya.

L'Institut d'Estudis Catalans fou creat per Enric Prat de la Riba per a

«produir ciència i facilitar la investigació que dugui a saber directament tot el que tenim de propi; constituir-nos com un centre d'investigació metòdica que supleixi les deficiències produïdes més per falta de mitjans i d'organització que no pas de persones competents, i assessorar el Govern, com a nucli científic, en tot el que pugui convenir a les urgents demandes d'aquesta terra». Al llarg del segle i escaig de la seva existència, l'Institut ha complert fidelment aquests objectius; mitjançant les seves recerques, l'IEC ha estudiat i ha posat de manifest el valor del patrimoni històric, cultural, artístic, científic, tecnològic i natural del país; s'ha fet un nom en la ciència internacional i, molt especialment, ha contribuït a recuperar el sentit de pertinença a una nació amb un passat i un present esponerosos, que la pressió uniformitzadora de l'Estat espanyol havia amagat en bona part des de fa tres segles.

Mitjançant les seves recerques, l'IEC és un dels forjadors de la nostra identitat nacional. És per això, per aquesta descoberta i posada en relleu del patrimoni nacional dels Països Catalans que, sense exageració, afirmem que l'IEC és, ja des de la seva fundació, una veritable estructura d'Estat.

Però, benvolgudes i benvolguts col·legues, això forma part de la història de l'Institut, d'un passat que, malgrat els trasbalsos polítics que tots coneixem, ha estat brillant i útil al país i a la ciència en general. Avui dia, maldem per continuar

fent ciència i fent país alhora, però les condicions de contorn han canviat tant que —algú ens ho ha suggerit de bona fe— potser les tasques de l'Institut ja no serien necessàries com ho foren ara fa un segle. Ho continuen sent, i tant que sí!

És cert que avui hom podria plantejar que la recerca, l'estudi i la posada en relleu del patrimoni històric, cultural, artístic, natural, l'estudi de la llengua, etc., dels Països Catalans ja els fan també altres institucions, entre les quals les universitats i els centres de recerca, molts dels quals centres d'excel·lència a Catalunya i en els altres territoris, i al món, i que l'IEC podria abandonar en gran mesura la recerca.

Vull declarar de manera ben diàfana que la funció de l'IEC dins del panorama científic i acadèmic de la Catalunya i dels Països Catalans del segle XXI és encara ben vàlida per tota una sèrie de raons, que van des de la molta feina que queda per fer en els camps d'estudi de la catalanística fins a l'ús (i la creació) de terminologia científica en català, passant per la publicació en la nostra llengua d'obres erudites i de divulgació i, molt particularment, per l'elaboració de corpus i bases de dades, fonamentals per a bastir-hi posteriorment les recerques que calguin. Per definició, la ciència no tanca mai cap dels diferents camps de recerca: com més va, més se n'obren de nous; l'àmbit de la catalanística no n'és una excepció.

A més, la recerca que fa l'Institut no es veu modulada per les línies prioritàries que les agències de recerca estatals o europees estableixen sovint; els nostres membres fan la recerca que entenen més necessària per al coneixement del patrimoni del país.

D'altra banda, mentre que la publicació dels resultats de la recerca gairebé exclusivament en anglès, tant en el camp de les ciències experimentals com en el de les humanes i socials, té l'avantatge de la gran difusió d'aquests resultats a tot el món, en especial de manera instantània gràcies a Internet i a l'accés obert, també té l'inconvenient de preterir les llengües pròpies i el perill que, per manca de terminologia, acabin esdevenint inútils per a comunicar ciència. La labor de difusió científica de l'IEC intenta evitar aquesta situació. I en un món de la recerca en què la pressió per a publicar és angoixant, els membres de l'Institut, que ja han assolit l'excel·lència en els seus camps d'expertesa, es poden dedicar, sense presses per a publicar, a tasques erudites de llarga durada que normalment són evitades pels centres amb investigadors joves o en formació.

Però ens cal una redefinició de les activitats científiques de l'Institut. Si fullegen les pàgines de l'apartat de recerca de la *Síntesi memòria*, veuran que el nombre dels programes de recerca és elevat; l'abast d'alguns d'aquests és restringit i són pensats per a assolir resultats

al llarg dels tres anys de durada del programa, mentre que d'altres tenen una durada més llarga, o bé abasten àmbits més extensos. Volem propiciar aquell tipus de programes de recerca que signifiquen una contribució raonable a la ciència universal alhora que fan país, que impliquen al mateix temps fites importants per a la Ciència, en majúscula, i per al coneixement del patrimoni català. I si, a més, aquests programes de recerca tenen prou al·licient perquè el finançament es garanteixi amb fons externs, encara millor. No és fàcil trobar el desllorigador per a fer recerques de país i alhora d'excel·lència, però fa més d'un segle que ens hi dediquem i els resultats ens avalen.

Després de l'èxit de vendes que han tingut des de la seva publicació fa un parell d'anys dues obres fonamentals de la Secció Filològica i de l'Institut, la *Gramàtica* i l'*Ortografia* de la llengua catalana, ara és acabada la *Gramàtica essencial*, i s'està treballant per a tenir enllestida ben aviat la *Gramàtica bàsica*; esperem que tindran la mateixa acceptació.

Em complau constatar que no només aquestes obres lingüístiques han assolit vendes extraordinàries pel tipus de publicacions que fa l'Institut; també ens ha calgut fer reimpressions d'obres recents, històriques, geològiques, econòmiques, geogràfiques i d'altres, cosa que desmenteix que allò que publiquem sigui només interessant per a una minoria d'experts. Aquest curs esperem poder

reinstal·lar la llibreria de l'Institut en aquesta Casa de Convalescència, oberta al carrer del Carme; confiem que això ajudarà a la difusió de les nostres publicacions, que són, m'agrada recordar-ho sovint, les de la primera editorial científica en català.

I cada vegada un nombre més important de la cinquantena de revistes que publiquen les nostres seccions i societats filials assoleixen llocs destacats en el CARHUS Plus+, la classificació de revistes científiques que fa l'AGAUR.

Finalment, dues reflexions sobre el futur de l'Institut, que alguns de vostès ja m'han sentit dir en alguna ocasió. L'autoritat lingüística de l'IEC s'estén per tota la catalanofonia, i tenim membres numeraris i emèrits de tots els territoris, així com membres corresponents de tot el món. En una futura Catalunya sobirana, la funció de l'IEC com a acadèmia de la llengua no ha de canviar. Tampoc no es veuria afectada l'activitat de recerca i d'estudi, ni la pertinença a l'IEC de membres dels diferents territoris. Dit d'una altra manera, l'Institut, que va néixer el 1907, abans de l'establiment de la Mancomunitat, i que ha viscut èpoques espurnoses i altres d'eixorques, encara amb il·lusió el futur de llibertat que s'albira per a Catalunya, segur que la seva activitat continuarà sent necessària per al país i per a la ciència i la cultura en general.

L'altra reflexió és a més curt termini. Senyores i senyors, ni la conjuntura

econòmica desfavorable, ni els nous anhels de llibertat política que ens arriben de la societat catalana, han de destorbar les activitats fonamentals de l'Institut, que són la recerca i l'estudi, la creació i la integració del coneixement col·lectiu, les trobades científiques, les publicacions i els projectes acadèmics d'abast nacional i internacional. Al llarg del curs que avui inaugurarem, aquestes activitats han de continuar; trobarem a faltar en aquestes tasques els membres que ens han deixat durant el curs passat, tots ells persones molt volgudes a la casa, però tindrem la participació dels nous membres que avui hem acollit a l'Institut i que, en certa manera, han rebut la torxa dels absents. Quan al llarg del curs passat hem entregat als nous membres les insígnies de l'IEC, els hem encoratjat a treballar per la ciència i pel país. Entre tots ho farem com s'ha fet sempre a l'Institut d'Estudis Catalans, per fer-nos mereixedors de la confiança del país i del suport que la Generalitat de Catalunya i la resta d'entitats que financen el funcionament de l'Institut ens aporten any rere any, i per la noble i meravellosa tasca d'interrogar la natura i la societat per a descobrir-ne i divulgar-ne els secrets.

Ens agradarà dur a terme aquestes activitats en companyia de les universitats, de les acadèmies, dels centres de recerca, de les entitats culturals que ens hi vulguin acompanyar, amb els quals hem trobat en el passat i trobarem en el

futur immediat espais comuns de col·laboració. Durant aquest curs s'escaurà el centenari de la Unió Acadèmica Internacional, a la qual l'IEC s'incorporarà ben aviat i que tingué presidents i membres de la junta que eren i són membres de l'Institut. I des de fa cinc anys formem part de l'ALLEA, i un membre de l'IEC forma ara part de la seva junta. Treballarem també amb aquestes federacions d'acadèmies. Estimats col·legues, senyores, senyors, us agraeixo l'assistència i que m'hàgiu escoltat amb tanta atenció.

El discurs reglamentari d'enguany, que versarà sobre «El sistema català de reproducció: demografia i identitat», serà impartit per la Il·lustríssima Senyora Anna Cabré, demògrafa i membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC. Demano a la senyora Anna Cabré que ens dicti la lliçó inaugural. Properament els farem arribar la publicació corresponent. *(Anna Cabré fa el seu discurs.)*

Demano, ara, al President Torra que ens dirigeixi la paraula. *(El president*

de la Generalitat de Catalunya fa el seu discurs.)

Tradicionalment, l'acte que obre el curs acadèmic compta amb una actuació musical, que ens recorda que l'Institut de les ciències i les humanitats i l'acadèmia de la llengua catalana que és l'Institut d'Estudis Catalans se sent molt proper, també, a la cultura artística. L'Institut valora, i molt, el fet musical català com una altra manifestació cultural del país, i en els concerts i les actuacions que s'hi fan procurem remarcar aquest arrelament al patrimoni musical històric o contemporani; els tres concerts al claustre d'enguany i en els anys anteriors no han sigut una excepció. Avui clourà l'acte el conjunt de música antiga La Caravaggia, que ens va acompanyar en un d'aquests concerts al claustre de l'Institut el passat mes de juliol. *(Actuació musical.)*

Senyores i senyors, amb aquesta interpretació es clou l'acte inaugural. Els agraeixo la seva assistència i els desitjo un curs acadèmic 2018-2019 ple d'encerts.

Lliçó inaugural

El sistema català de reproducció: demografia i identitat, per Anna Cabré i Pla

Aquest discurs reglamentari té per títol *El sistema català de reproducció: demografia i identitat*; en realitat, jo havia pensat posar-li un altre títol, que és *Trenta anys després, revisitem el sistema català de reproducció*, però em vaig adonar que la majoria del meu públic no deu haver visitat mai el sistema català de reproducció ni té l'obligació de saber que existeix. Per tant, he optat per una presentació doble, que serà, d'una banda, fer una visita tan breu com sigui possible al sistema català de reproducció i, de l'altra, fer-ne la «revisita» trenta anys després. Finalment, espero que quedi temps per poder fer algunes reflexions sobre el tema de la identitat, tot i que el discurs serà bàsicament demogràfic.

El sistema català de reproducció és el meu únic llibre, que està basat en la meua tesi doctoral, dirigida pel doctor Jordi Nadal i presentada el 1989 a la Universitat Autònoma de Barcelona amb el títol *La reproducció de les generacions catalanes 1856-1960*, que vaig tenir la gran satisfacció que fos guardonada amb el Premi Jaume Carner i Romeu de l'Institut d'Estudis Catalans l'any 1990. De fet, el llibre no es va publicar fins anys més tard, el 1999; per tant, l'any que ve farà vint anys de la seva publicació, prou temps perquè es puguin fer algunes consideracions sobre com ha estat l'evolució del sistema català de reproducció i sobre els riscos de predir el futur, com veurem més endavant. Aquest ha estat un llibre que ha tingut una difusió força limitada, des del punt de vista de la venda, i que, en canvi, m'ha sorprès amb un èxit bastant notable de públic que n'utilitza les dades o que l'esmenta, i que em trobo sovint als llocs més inesperats. Us en posaré un exemple que servirà per avançar en matèria: no fa gaire vaig llegir una entrevista a l'humorista Òscar Andreu i, en una de les preguntes que li van fer, esmentant l'autora, es definia ell mateix com un «producte del sistema català de reproducció», que, com tothom sap, consisteix que la meitat dels catalans es fan pels procediments biològics habituals i l'altra meitat s'importen. Em va sorprendre aquesta definició, encara més breu i contundent que la meua, i la vaig adoptar.

El meu treball va ser concebut com una resposta a Josep Anton Vandellós i Solà i com una refutació al seu llibre *Catalunya, poble decadent*, publicat el 1935 i que va tenir un impacte considerable unes dècades més enllà de la vida de l'autor, que malauradament va morir el 1950, prematurament, a l'edat de cinquanta anys. Josep Anton Vandellós era

un economista i estadístic que va tenir una vida curta però molt intensa. Va ser el primer president de l'Institut d'Estadística de Catalunya durant la Generalitat republicana; era un gran patriota i una persona molt ben formada professionalment, que estava molt al dia dels últims progressos en la metodologia estadística i demogràfica. Va combinar les dues metodologies en aquest cas exemplar, gairebé únic, de mescla científicopatriòtica que és *Catalunya, poble decadent*, el qual recomano de llegir a qui encara no ho hagi fet.

La tesi de Vandellós és que Catalunya, com a societat i com a poble, estava en greu perill degut a la baixa natalitat que hi havia en aquell moment i que preveia que ho seria encara més en el futur. Vandellós va treballar a Itàlia amb Corrado Gini i utilitzava una metodologia capdavantera en l'època que estava basada en la teoria de les poblacions estables i feia servir la taxa neta de reproducció, coneguda com l'*indicador de Kuczynski*, que relaciona el nombre de dones d'una generació mare al moment de néixer amb el nombre de les generacions filles. És a dir, es basa en les relacions numèriques entre mares i filles. Segons la teoria de les poblacions estables, si aquesta població és superior a 1, es manté, però si és inferior a 1, decau. De fet, el missatge durant els anys vint i trenta del segle XX, en els països occidentals, era el següent: «De moment, encara neix més gent que no pas la que mor, però això és causat només per l'estructura de la població i, en realitat, anem malament, ja que la taxa neta de reproducció és inferior a la unitat i, vist en perspectiva, un dia la població començarà a decreixer». Vandellós, a més, tenia l'inconvenient que gairebé no disposava de dades, ja que el cens del 1920 no es va publicar fins als anys quaranta. Quan va arribar a l'edat de trenta-un anys i va esdevenir el director de l'Institut d'Estadística de Catalunya, va aprofitar per fer una publicació que és única i només la tenim a Catalunya, que són els esdeveniments del moviment natural dels municipis i comarques al nostre país (1923-1936). Aquesta publicació ens proporciona una finestra que ens permet veure un període del qual no se sabia res. Va organitzar el cens del 1936 i, d'altra banda, va fer molts estudis sobre l'índex de preus al consum (més en la branca d'economia i que jo no conec prou bé). En tot cas, com que les dades de què disposava no li permetien fer tots els càlculs que jo sí que vaig poder fer després, va inventar sistemes enginyosos d'aproximar-se a la realitat. Per exemple, llegia les necrològiques de *La Vanguardia* i es fixava en quants fills havien tingut les senyores difuntes de més de cinquanta anys; amb aquesta informació, arribava a fer uns càlculs aproximatius sense estadístiques. A partir del seu treball, va arribar a la conclusió que la situació era greu: a Catalunya la fecunditat era massa baixa i preveia que la situació empitjoraria amb el temps. Per això, va fer una crida al redreçament patriòtic, a abandonar actituds egoistes massa centrades en la promoció social pròpia i dels fills, i a pensar que Catalunya necessitava més naixements, perquè de gent n'hi continuaria havent: la immigració vindria igualment —l'eco-

nomia la necessitava— i, si la natalitat no començava a millorar, arribaria un dia que Catalunya estaria plena de gent que no serien catalans. Aquest era el missatge de Vandellós, que ja en el seu moment va causar molta polèmica i va provocar veus discordants.

El meu encontre amb Vandellós es va produir l'any 1966 —bé, amb les idees de Vandellós, ell ja era mort— per mitjà del demògraf Armand Sáez, que va venir a París, on jo estudiava, i me'l va fer conèixer. En aquells moments, jo, que estudiava gràcies a una beca de l'Oficina Francesa de Protecció de Refugiats i Apàtrides, i estava mig exiliada i molt enyorada, quan vaig veure el títol *Catalunya, poble decadent*, vaig sentir una gran indignació. No vaig caure en el fet que allò s'havia escrit en una altra època i un altre context, de més o menys autogovern, i amb una finalitat concreta. Em vaig enfadar moltíssim i vaig pensar: «Bajanades! Això que diu no és veritat. La fecunditat era suficient, el que passa és que ell no sabia el que jo sé —la petulància pròpia i extrema de la joventut— i jo demostraré que Catalunya sí que s'hauria mantingut comportant-se tal com es comportava».

Què sabia jo que no sabia ell? Havia llegit un article del 1965 de Louis Henry, que va ser un dels meus mestres, dins l'edició francesa de la revista *Population*, titulat «Réflexions sur les taux de reproduction». En realitat, jo no estudiava demografia —permeteu-me que continuï estirant aquest fil personal—, però estava immersa en un dilema particular i moral que tenia relació amb la reproducció. A França, es va establir la famosa llei del 1920, l'endemà de la Primera Guerra Mundial, per mitjà de la qual s'intentaven esmenar els estralls de la guerra promovent la natalitat, però no es va promoure per la via del foment sinó per la via de la repressió, amb penes molt greus per a tots els que feien possible l'avortament, l'anticoncepció i, fins i tot, la informació sobre aquests temes. Aquesta llei va perviure quaranta-cinc anys (fins al 1965). De fet, la seva inutilitat es nota perquè en el temps que va durar hi hagué els períodes de més baixa fecunditat, amb més avortaments que naixements, i un *baby-boom* considerable a partir del 1944, en què es va doblar el nombre de naixements. Tot va passar sota la mateixa llei, una llei que va amargar la vida de molta gent; entre d'altres, la meva. Jo vaig arribar encara a temps de patir-la: era una estudiant que tenia una filla petita i era un objectiu de les polítiques natalistes, que ens deien que s'havien de tenir els fills més seguits, quan s'era jove, i que se n'havien de tenir tres, perquè si no, podien passar greus desastres des del punt de vista de les pensions i dels països veïns, que ja ens havien envaït tres cops perquè tenien més natalitat. Mentrestant, va aparèixer la píndola anticonceptiva, volguda per les consumidores però sobretot pels fabricants farmacèutics; un medicament que tot un sector important de la població s'hauria de prendre cada dia durant una sèrie d'anys de la seva vida era un negoci important que no es volien perdre. Aquí va començar una discussió que va sortir als diaris sobre

retirar la llei. Hi havia uns demògrafs que no estaven d'acord a retirar-la i defensaven que les dones tinguessin els fills que volguessin; d'altres hi estaven a favor. Al final, la llei es va retirar, però entremig, amb les amigues i les veïnes de la mateixa edat, teníem discussions morals sobre si fèiem bé o malament, si ens comportàvem com devíem... I, de sobte, un dia, passant per davant de l'editorial Presses Universitaires de France, a la plaça de la Sorbona, vaig veure a l'aparador una revista de color carabassa titulada *Population*, que contenia un article que es deia «Réflexions sur les taux de reproduction». La vaig comprar, me la vaig emportar a la perruqueria i, allà, sota l'assegador, vaig llegir l'article i se'm va aclarir tot. Va ser la primera vegada, i em sembla que l'última, que el fet de llegir un article d'una revista científica em va canviar la vida.

Què deia Louis Henry? Ell, d'una manera molt elegant, va intervenir en la polèmica sense entrar-hi de ple. Va fer la reflexió següent: «Bé, diuen que si la taxa neta de reproducció és inferior a la unitat, la població no es manté; però, a França, durant el segle XIX, totes les generacions van tenir una reproducció inferior a la unitat i el país no va decreïxer mai; més aviat va créixer i no hi havia migració. Per tant, alguna cosa estranya passa». Es va referir a dades anteriors d'un altre investigador que es deia P. Depoid, que l'any 1941 va escriure sobre les taxes de reproducció històriques (no modèliques) i va observar que si comparàvem mares i filles en el moment de néixer, sempre hi havia més mares que filles; que si les comparàvem al cap de trenta anys, estaven força equilibrades, i que si les comparàvem al cap de seixanta anys, sempre hi havia més filles que mares. Era així perquè en una població model com eren les poblacions estables, la mortalitat era constant i, en una mortalitat constant, les filles vivien tant com les mares i la relació de naixement es mantenia. Però si ens trobem en una situació històrica en què contínuament s'allarga l'esperança de vida, les filles sempre viuen més que les mares i, per tant, el que va perdre França amb menys naixements, ho va guanyar en l'allargament de la vida, la qual cosa mostrava que era un sistema intel·ligent fer menys esforç reproductiu, ja que es mantenia la mateixa població o augmentava. És el que jo després en vaig dir «òptica hostalera»: en el negoci de l'hostaleria, el que fa prosperar no és mantenir el nombre d'entrades, sinó mantenir el nombre de nits; i les nits són el producte de les entrades per l'estada. Si s'allarga l'estada, es poden reduir les entrades i segurament encara hi haurà beneficis. Això és el que va passar amb la població francesa. Per tant, Henry diu que si a diferents edats les taxes de reproducció són diferents, el que hem de fer és un indicador sintètic que reculli totes les edats, i va arribar a una conclusió molt senzilla: la taxa de reproducció dels anys viscuts és igual a la taxa de reproducció de les persones per un factor que és la relació entre l'esperança de vida de les mares i l'esperança de vida de les filles. Si viuen igual els anys viscuts, evolucionen com les persones, i si viuen més els anys

viscuts, creixen més que el nombre de persones. És a dir, si l'esperança de vida s'allarga un 25 %, i això ha passat en moltes generacions entre les mares i les filles, només que tinguem vuitanta filles per cent mares és suficient, perquè el 80 % multiplicat per 1,25 dona el famós 1. Es pot mantenir el mateix resultat allargant la vida. Henry arribava a aquesta conclusió: que la baixada de la natalitat no sempre implicava un decreixement, perquè les poblacions no eren fruit de les màquines de calcular, sinó que eren fruit de la història. I la història, en el nostre cas, incloïa aquest allargament de la vida. Quan vaig veure això, com en el *Decameró*, vaig dir: «Non è peccato!». Ja no havia de patir més, el que importava era que els meus fills i parents visquessin el màxim de temps possible; no calia que fes més criatures. Aquí se'm va acabar el patiment!

Poc temps després em va arribar, per mitjà d'Armand Sáez, el coneixement del treball de Vandellós, i vaig pensar que Vandellós no va conèixer Louis Henry: «Si ho hagués sabut, no hauria dit el que va dir. Per tant, jo ho calcularé, a més, jo ara tinc les dades que ell no tenia» (em pensava que les tindria, les vaig tenir a mitges). I aquí va néixer el meu projecte, que mai no hauria vist la llum si no hagués estat per l'interès i la insistència del doctor Nadal. Al final, a través de tot un treball d'arqueologia estadística, perquè moltes dades les vaig haver d'estimar, vaig arribar a reconstruir la mortalitat i la fecunditat d'aquestes cent cinc generacions catalanes nascudes entre el 1856 i el 1960. I vaig veure si havien complert o no havien complert amb la pàtria.

Això es podia veure com si fos un examen amb dos avaluadors diferents: l'avaluador Vandellós amb el mètode Kuczynski i l'avaluador Cabré amb el mètode Henry. Pel mètode Kuczynski, de cent cinc generacions només n'aproven quinze. Per sort, jo estava entre les que aprovaven, que eren les dones nascudes del 1935 al 1950; no eren les més antigues, com hauríem pogut pensar, sinó les més recents. Això fou així, perquè, a banda de la immigració, en aquestes generacions es va casar tothom i ho van fer de molt joves; és la diferència de la nupcialitat el que explica que tinguessin una reproducció molt alta i també el fet que hi hagués una forta caiguda de la mortalitat infantil. Per tant, aquesta generació som la que més fills hem tingut a la taula de Nadal en l'edat adulta. Amb el meu mètode, aprovava tothom excepte vint-i-cinc generacions nascudes entre el 1900 i el 1925, i encara en vaig voler rescatar algunes canviant l'indicador i incloent-hi el sexe masculí —això que només comptin les femelles és el que jo anomeno «òptica ramadera»—, ja que la taxa de reproducció masculina acostuma a ser una mica més alta perquè hi havia menys homes en l'edat adulta (avui en dia, no és així i, en canvi, neixen més nens que nenes). D'aquesta manera, si hi posàvem pares i mares i fills i filles, encara salvàvem deu generacions, del 1900 al 1910, i en quedaven quinze, del 1910 al 1925, que no hi arribaven de cap manera. Tot i això, aquestes quinze també les podríem aprovar perquè al capdavall

són damnificades històriques absolutes per l'època de guerra i postguerra que els va tocar viure. Per tant, vaig guanyar l'aposta, però va ser una victòria pírrica: es veia què havien fet les generacions, però faltava saber què havia passat amb la població, havia crescut o decrescut? Vaig fer un exercici, amb totes les dades que tenia, consistent a agafar els quasi dos milions d'habitants del 1900 i projectar-los amb la fecunditat i la mortalitat que s'havia donat, però sense deixar entrar ni sortir ningú, i aquí vaig trobar que en cap moment del segle XX havien decrescut, excepte entre el 1950 i el 1955, que en els meus càlculs es perdien cinquanta persones. Arribats al 1980, la població de Catalunya fora de dos milions tres-cents seixanta mil i tothom sabia que érem sis milions. Per tant, la diferència entre els dos milions tres-cents seixanta mil que hauríem pogut ser i els sis milions que érem dona el pes acumulat dels efectes directes i indirectes de la immigració entre el 1900 i el 1980.

D'aquí va sortir, sense haver-ho buscat, tota la documentació sobre la immigració: la quantificació per generacions, per moments, etc., i, a sobre, vaig poder respondre aquella afirmació de Vandellós que deia que arribaria un dia que Catalunya estaria plena de gent que no serien catalans. I vaig saber quin dia seria. Bé, el dia exacte no, però l'any sí: el 1964, l'any en què hi havia el doble de gent de la que hi hauria hagut sense migracions; tenint en compte que, a més, hi va haver sortides, fetes de grat o per força. Per tant, el moment en què el pes acumulat de la immigració va ser tan gran com el que hi havia el 1900 devia ser el 1960 o el 1961. Això voldria dir, i és important, que fa més de cinquanta anys que vivim en una Catalunya sense catalans, que la major part de la població que viu actualment a Catalunya només devia haver conegut aquesta Catalunya sense catalans. No ho retrec, això, a Vandellós, perquè ell va morir el 1950, i fou una gran pèrdua des de tots els punts de vista. Quan jo escrivia la tesi —ell hauria tingut noranta anys si hagués viscut—, li vaig anar agafant una gran admiració, realment era molt lúcida. Tot i que no estava d'acord amb les seves interpretacions, reconec que va fer un treball genial. Sempre em preguntava què en pensaria ell si hagués viscut i ho hagués vist; intel·ligent com era, segurament hauria canviat de punt de vista, i trobava que era una pena no poder-ho discutir amb ell.

Com que no buscava la immigració i la vaig trobar, vaig veure que, gràcies a la immigració, Catalunya va mantenir el seu pes en l'àmbit mundial durant cent trenta anys. L'any 1850, em sembla que els catalans eren un trenta-set per mil dels humans; i l'any 1980, després de tenir les fecunditats més baixes del món i després de l'explosió demogràfica mundial, continuaven sent un trenta-tres per mil dels habitants del món. O sigui, que havíem mantingut la quota mundial i havíem augmentat moltíssim la quota dins d'Espanya i dins d'Europa; tot, per aquesta manera sistemàtica d'importar immigrants.

Amb això, vaig arribar a la conclusió que la immigració és una variable endògena del sistema català de reproducció. No és una cosa que ens passa només perquè a algú se li acut de venir a viure aquí, perquè els que venen van canviant d'origen, de tipologia, etc. Si observem el fil del temps, veurem que les persones immigrants van canviant contínuament i que, en canvi, Catalunya no canvia però va absorbint gent. Els protagonistes de l'emigració, des dels diversos llocs d'origen, són ells, però la protagonista de la immigració, de l'atracció, és Catalunya —és la societat i el sistema catalans. Aquesta immigració, entre altres característiques, podem dir que no és lineal, és sincopada, és cíclica, arriba en temporades bones de l'economia i s'atura en els moments de recessió, i no s'acostuma a revertir.

Ara farem la revisita. La primera cosa que voldria visitar és la coberta del llibre. L'editor em va donar molt bones idees, com ara treure algun capítol, posar els annexos metodològics al final i canviar el títol del llibre, perquè el de *La reproducció de les generacions catalanes* era poc atractiu. Li vam canviar el títol i va ser tot un encert, sobretot perquè d'aquesta manera es va posar el focus sobre «el sistema». L'editor em va demanar quina il·lustració m'agradaria posar a la coberta i li vaig dir que hi volia una fotografia dels Bordegassos de Vilanova. «I aquests qui són?», va preguntar estranyat. «Una colla castellera», vaig respondre. Em va demanar si havien de ser precisament els d'aquesta colla i li vaig dir que sí, perquè són els que tenen l'enxaneta negra. No me'n vaig preocupar més fins que vaig veure la primera prova de la coberta. Efectivament, hi va posar una fotografia, molt bonica, amb la senyera al balcó de l'Ajuntament de Vilanova, l'enxaneta negra i les noies en els nivells superiors —la qual cosa era una gran novetat. Després hi tornaré, perquè tant l'enxaneta com les noies en els nivells superiors són coses que realment es veuen. Un altre aspecte distintiu és que els Bordegassos porten unes boniques camises de color groc terrós. Vint anys després de la publicació del llibre, tornen a sortir les camises grogues dels Bordegassos, que han estat exclosos d'un anunci publicitari pel color de les camises i per la qual cosa se'ls ofereix que canviïn de camisa. La resposta de la colla ha estat: «No podem, és la nostra identitat», i això té relació amb l'altra revisita que vull fer.

Primer he volgut visitar la coberta perquè, en aquests moments, el tema d'avui em produeix una gran impressió i un gran respecte, que crec que és el que m'ha impedit de reflectir la meua intervenció per escrit (vindrà, però). Era massa compromès..., i al final ho dic igualment. En tot cas, l'enxaneta de raça negra dels Bordegassos volia simbolitzar que no era d'aquí, però vaig saber que es tractava de Sulayman Bah, un nen nascut a l'Estartit l'any en què jo escrivia la meua tesi; a la fotografia, doncs, tenia deu anys. Aleshores, tot i ser cepat, era molt àgil i un gran enxaneta. Quan feia difusió del llibre per

diversos llocs, vaig conèixer una de les seves educadores de la llar d'infants de Torroella de Montgrí, on aquest nen va formar part de la seva primera promoció. Per tant, era un nen català, però en ser negre jo el veia com si fos de fora. Aquesta serà part de la conclusió sobre què veiem com a català i què no. Si l'enganeta hagués estat d'un altre color, no hi hauria parat esment.

Revisitem ara la població. En aquells moments, vaig dir: «Mireu, això ha sigut el que ha passat fins ara, però potser això no passarà més perquè, d'una banda, tenim un gran estol de joves i, de l'altra, els estocs possibles d'immigrants espanyols estan pràcticament exhaurits i els estrangers és molt difícil que vinguin perquè han de passar fronteres, necessiten papers, la distància és llarga; per tant, no vindran o no vindran tant». Aquí veiem com ens podem equivocar. Al llarg dels darrers cinquanta anys, els naixements han anat pujant i baixant. L'any 1965 havien sigut cent dotze mil; al final dels anys vuitanta, eren seixanta mil; el 1995, van arribar a baixar fins a cinquanta-tres mil; el 2008 van arribar fins a noranta mil, i actualment han tornat a baixar a seixanta-sis mil cinc-cents. Per tant, els naixements continuen baixos i, a més, amb les muntanyes russes que hem vist al llarg del segle XX.

La població, aquells famosos sis milions, la sabia qualsevol persona que anava pel carrer, i semblava que havíem de ser sis milions per sempre, quan, de sobte, el president Maragall va dir que érem set milions i vam pensar que no s'ho sabia. I sí que ho sabia, el que va passar és que havíem crescut tan de pressa que no n'érem conscients. Vam passar dels sis milions tres-cents mil, en el cens del 2001, als set milions i mig, en el cens del 2008. Hi va haver més de cent mil migrants per any i el creixement va ser tan portentós com el dels anys cinquanta i els anys seixanta, inclús més concentrat en el temps. Per tant, quan vaig dir que segurament el sistema català de reproducció s'havia acabat en el moment d'escriure'l jo, em vaig equivocar. Ha continuat. I això és molt important perquè ja tenim un episodi més, molt potent, que reafirma la capacitat dels migrants de passar les fronteres, venint d'horitzons variats, i possiblement no serà l'últim. M'he tornat prudent i no vull dir què passarà en un futur, però d'ara fins que s'esgotin els estocs mundials (que tard o d'hora s'esgotaran) potser encara hi ha un marge. Vull fer notar que la immigració és molt més variada que l'anterior —que també ho va ser, amb una forta onada provinent d'Andalusia i d'altres indrets d'Espanya.

Finalment, sobre la identitat, he dit que un dels resultats del meu treball és que de cada generació, aproximadament la meitat de les persones, com deia Òscar Andreu, són nascudes a Catalunya i l'altra meitat hi han arribat en algun moment, des de les que hi arriben a l'edat de dos anys fins a les que hi arriben passats els cinquanta. De fet, es nota que la migració va per onades i que, segons de quina generació són les persones, arriben

més joves o més vells. Hi ha generacions que han vingut de joves —i llavors de vells ja no en venen— o generacions que no van venir quan eren joves i que venen quan tenen quaranta anys. Però si els agafes arribats als seixanta, hi trobes una gran estabilitat: gairebé totes les generacions tenen almenys una meitat de persones que han vingut des de fora. La pregunta és com es manté la identitat o la catalanitat en una població que en cada generació incorpora el seu pes amb nous nadius, que també es reproduïxen, i que, per tant, els efectes directes o indirectes d'aquesta immigració són més de la meitat. Quan vaig escriure el meu treball eren els efectes directes o indirectes, que vol dir els immigrants autèntics: aquests compten el 100 %, els seus fills, el 50 % si el pare o la mare era d'aquí, i els nets poden comptar la quarta part... La suma d'aquestes fraccions representava, l'any 1980, un 62 % de la població. De persones vinculades a la immigració n'hi havia moltes més; vinculades per ascendència podien passar del 70 %. Si això ho féssim en el moment actual, després de l'arribada de la immigració estrangera, segurament ens donaria que som dos milions cinc-cents mil habitants sense immigrants, però som set milions i mig. Això vol dir que les dues terceres parts són fruit de les migracions a partir del 1900, incloent-hi l'última onada, i, no obstant això, és com un miracle, perquè tenim països com Irlanda que eren amigratoris, on pràcticament no venia ningú de fora, i han perdut l'idioma, i, en canvi, aquí, amb tota aquesta immigració, s'ha mantingut aquesta identitat, tossuda, fins al punt que els tres estatuts de Catalunya (el de Núria, el de Sau i el de Miravet) resulta que s'han votat quan hi havia el màxim percentatge de persones nascudes fora. En l'últim dels tres, potser això no compta gaire perquè molts eren estrangers i no podien votar, però en els altres dos sí. I sempre s'han obtingut grans majories en els moments en què la població contenia més forasters. Aquest miracle del manteniment de la catalanitat, de la llengua (en competència amb l'espanyol)..., com s'ha mantingut tot això?

Prendré un símil del llibre *Tristos tròpics*, de l'antropòleg Claude Lévi-Strauss, que vaig llegir als anys seixanta, quan era estudiant. Me'n recordo que hi havia un poble que es deia Mbayà-Guaicurú, que estava a l'Amazònia, al peu dels Andes. Era un poble molt particular que havia cridat molt l'atenció de Lévi-Strauss: els seus habitants eren artistes, guerrers, gent força sofisticada que es feien unes pintures corporals molt creatives, cadascú tenia la seva i contínuament les renovaven. Aquesta gent, a part de moltes altres coses, tenien la particularitat que no els agradava tenir fills. Calculaven alguns que només el 10 % de cada generació eren fills de l'anterior; l'altre 90 % eren adoptats a l'edat de dos anys d'uns altres pobles que vivien al voltant. Aquests fills adoptats tampoc no els pujaven ells, sinó que els donaven a criar a una tercera persona i quan tenien una edat de deu o dotze anys els adoptaven definitivament. M'hauria agradat que Lévi-Strauss expliqués més aquesta qüestió de per què no volien tenir fills. Ell dona alguna explicació molt inte-

ressant en aquest sentit, com ara que no volien fer baixar l'escala social i que tenien terror de les diferències internes i entre parents. La manera que havien trobat de defugir les dissensions internes era la decisió extrema de l'adopció sistemàtica d'estrangers i, fins i tot, d'enemics. Pensaven que així no es barallarien entre ells. És una explicació que donaria de si. En tot cas, jo em preguntava per què en comptes de fer tants dibuixos no m'explicaven més el tema de la reproducció. I resulta que van ser els dibuixos els que em van servir de desllorigador a la meua pregunta sobre com s'ho feien per convertir-los en un dels seus si no eren fills propis ni els havien criat ells mateixos. La resposta és pintant-los. Si un individu es pinta de guaicurú, és que té dret a ser un guaicurú —sempre que tingui el dret de ser-ho i sigui reconegut com a tal.

Aleshores, a mi, que m'interessava fer la comparació amb els catalans per la similitud de la baixa fecunditat i de l'adopció sistemàtica, de sobte, vaig dir: «Això és com el català! Si tu parles la llengua, qui pot dir que no ets d'aquí? Inclús no cal que la parlis gaire, només prou per dir, en un moment determinat, jo soc d'aquí perquè vaig pintat de guaicurú». Al principi no n'estava gaire segura, en dec a l'antropòloga Teresa San Román la confirmació. Ella em va dir que tenia raó, perquè tant els idiomes com les pintures són indicadors identitaris suaus, mentre que els tatuatges són indicadors durs. Les característiques físiques i racials són indicadors identitaris durs; la religió és duríssima (no pots anar canviant de religió cada dos per tres); en canvi, tant les pintures com la llengua es treuen i es posen i, per tant, sí que tenen una cosa en comú. He volgut mostrar-ho amb un símil.

En aquesta casa, que és el temple de la llengua, és molt important veure que mantenir la llengua catalana en bon estat i vitalitat, amb ús social, no és només una afirmació d'una continuïtat de consciència o perquè els que tenim una edat avançada encara tenim setze rebesavis catalans (n'hi ha pocs, d'aquests, però encara n'hi ha); el manteniment d'aquests signes d'identitat de lliure adhesió és una porta oberta perquè els nouvinguts puguin afirmar el seu dret de pertinença sense que ningú els el pugui negar per una cosa que està al seu abast com és parlar. També ho podem observar en altres signes identitaris com ara el pa amb tomàquet: en els bars dels barris d'immigració, fins i tot els entrepans de formatge es fan amb pa amb tomàquet, perquè és la norma. Per tant, l'adopció de les normes identitàries de lliure adhesió és una construcció actual i, per això, es mantenen, no per la força de la tradició sinó perquè són utilitzades com una eina de cohesió social. Cal mantenir la llengua, posar-la a l'abast de tothom. No cal que els immigrants la facin servir vint-i-quatre hores al dia si la forma en què viuen no ho fa possible, però és bo que la gent pugui conèixer i utilitzar quan convé la llengua comuna i amb això exhibir el seu carnet d'identitat. És un gran èxit i l'hem de tenir més present que mai. I aquí acabo la meua intervenció, amb l'enganeta, el Sulayman: el vaig voler posar a la coberta del meu

llibre perquè es veïés que era estranger i va resultar que no ho era. Si l'hagués sentit en comptes de mirar-lo —aquest noi devia parlar amb accent de Torroella—, no se m'hauria acudit pensar que no era català. He estat analitzant els indicadors identitaris suaus i durs i he vist que finalment els durs són els que l'individu rep sense haver-los triat (físic, religió, pertinença, orígens...), mentre que els indicadors suaus (pertànyer a associacions, parlar idiomes...) són de lliure elecció. Com que som una societat oberta que ho vol continuar sent, que volem acollir, que no volem canviar la manera de fer de ningú, i com que ara en sabem més que abans, cuidem els indicadors identitaris suaus i, sobretot, mantinguem ben distants i controlem tant com puguem els durs. La immigració dels anys seixanta era tota del mateix color, però ara tenim gent racialitzada i ho continuaran sent els seus descendents. Si permetem que s'installi una qualificació basada en el tret físic, en la criminalització d'una filiació religiosa o en l'esment continuat dels orígens, no anirem bé. És a dir, ens hem d'allunyar de tot el que sigui acceptar, promoure i estendre indicadors identitaris durs, i acostar-nos a tot el que impliqui fomentar els indicadors identitaris suaus, que són de lliure adhesió.

Bibliografia

- BÀBLER, Oriol (2018). «Vinc d'una tradició d'humor català que moltes vegades ha hagut d'anar a l'Audiència espanyola». Entrevista a Òscar Andreu. *VilaWeb* [en línia] (5 juny) <<https://www.vilaweb.cat/noticies/oscar-andreu-vinc-duna-tradicio-dhumor-catala-que-moltes-vegades-ha-hagut-danar-a-laudiencia-nacional>>.
- CABRÉ, Anna (1999). *El sistema català de reproducció: Cent anys de singularitat demogràfica*. Barcelona: Proa.
- HENRY, Louis (1965). «Réflexions sur les taux de reproduction». *Population*, núm. 20 (1), p. 53-69.
- LEVI-STRAUSS, Claude (1955). *Tristes tropiques*. París: Plon.
- VANDELLÓS, Josep Anton (1985). *Catalunya, poble decadent*. Barcelona: Edicions 62. [Pròleg de Jordi Nadal; annex de Jordi Pascual]

Parlament del Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya, senyor Quim Torra

President Ros, vicepresidents, secretaris, amigues i amics de l'Institut, membres, benvolguda doctora Anna Cabré, deixeu-me començar amb dos agraïments:

En primer lloc, a tots els que heu sigut participants d'aquesta *Memòria*, de la tasca que hi ha darrere aquesta publicació. Enhorabona per aquests estudis, recerques, publicacions, seminaris, conferències... que omplen i palesen de manera prou evident la importància d'aquesta estructura d'estat que comentava el president, i els millors desitjos per a l'any que ve.

En segon lloc, benvolguda doctora Cabré, moltíssimes gràcies. Estarem expectants de llegir la conferència, però jo diria, i segurament compartireu, que dubto que arribi a assolir el grau de simpatia, d'intel·ligència, que ha suposat aquesta exposició pública, realment una sessió magistral, i penso que amb els millors auguris per a un any excel·lent d'estudis i de recerca, que és el que jo us voldria desitjar.

Sabeu, ho diem des del discurs d'investidura, que volem bastir el projecte republicà per a aquest país sota el que a mi em sembla que han estat sempre els elements bàsics que han format el catalanisme i la voluntat transformadora que tenia el catalanisme en aquest país, com

la llibertat, la cultura i el talent. I potser en pocs llocs com aquí, en aquesta casa, aquest temple de la llengua, és prou evident que, efectivament, aquest ha estat sempre el projecte del catalanisme, que avui majoritàriament abraça el que és una solució que no hem provat mai els catalans, com és la independència de Catalunya, i que de sobte se'ns ha tornat com la més raonable possible, precisament per a poder fer front a tots els reptes del nostre país.

Jo voldria també, de manera molt especial, agrair a tots els membres en un any tan complicat i tan complex la vostra fidelitat al país, la vostra lleialtat a les institucions catalanes. Durant mesos sabeu que el nostre Parlament va ser suprimit; el nostre Govern, abolit; els nostres representants públics, als quals la majoria dels votants de Catalunya de manera democràtica i pacífica havien encarregat un mandat —que era la celebració d'un referèndum d'autodeterminació i que el van complir—, van ser empresonats, i altres van haver de marxar a l'exili. I vosaltres, els membres de l'Institut, heu seguit treballant, heu seguit fidels al que representava aquell mandat, i jo avui em sento amb l'obligació d'agrair-vos-ho, perquè penso que de nou l'Institut ha demostrat que està al costat del país i el país està al costat de l'Institut.

Jo també tinc una petita història personal amb l'Institut d'Estudis Catalans per les meves recerques del periodisme dels anys vint i trenta. M'he passat algunes hores a l'arxiu d'aquesta casa i ara em trobo sovint que passejo també per la sala de l'Institut d'Estudis Catalans que hi al Palau de la Generalitat, que és on d'alguna manera també va començar l'Institut. Ho hem explicat poc; entres al Palau de la Generalitat i aquell palau encara no explica exactament el que ha passat durant sis-cents anys. Penso que una bona manera d'explicar la història del país és segurament explicant la història del Palau de la Generalitat, i enlloc, gairebé enlloc, no apareix la sala de l'Institut d'Estudis Catalans. Em comprometo a corregir-ho com, si Déu vol, també corregirem algunes altres coses més artístiques també del Palau de la Generalitat, i històriques, espero que sí.

M'ha agradat molt la vostra exposició, doctora, perquè jo avui també vull referir-me a la llengua en un any com el que hem passat, l'Any Fabra. Vaig tenir l'oportunitat de participar-hi, des de la Direcció General de Política Lingüística van tenir la gentilesa d'invitar-me a fer algunes conferències sobre el Fabra ciutadà —seria incapaç de fer-les sobre el Fabra lingüista o sobre el Fabra gramàtic, però alguna cosa sí que vaig poder llegir sobre el Fabra ciutadà. Va ser un home compromès amb el país, que potser representa del millor que aquesta societat ca-

talana ha sigut capaç de concebre. Un home tan compromès amb el país que assumeix com a pròpia la desfeta republicana i, per tant, com tants catalans intel·lectuals, aquella desfeta política, aquella desfeta humana, va ser també una desfeta intel·lectual, de la qual ens costa, potser encara fins i tot avui, recuperar-nos. La pèrdua de *talent*, per això és tan important que aquesta paraula torni a estar sobre la taula.

La frase «només tindrem allò que sapiguem guanyar» és una de les de Fabra que jo també utilitzo sovint. La va dir en una conferència al Palau de la Música Catalana, quan va ser escollit president de Palestra, un pre-Òmnium, per entendre'ns, una entitat que va saber aglutinar de manera molt transversal aquell catalanisme que sempre ha estat així, que sempre ha estat un moviment transversal i que a vegades ha despuntat quan ha sabut trobar aquells punts d'unió, de contacte, de cohesió. Però avui deia que m'agradava especialment la conferència de la doctora Cabré perquè no ha mirat endarrere, ens ha presentat una llengua de futur, una llengua que és una porta oberta. I penso que aquesta manera d'entendre la llengua catalana com una porta oberta, com una de les portes de cohesió social del país, em sembla que és una visió molt ambiciosa, és una visió enormement positiva i constructiva en aquests moments de la llengua catalana, i voldria especialment remarcar-la.

I si em permeteu, en un dia, en unes hores, en què a vegades la immediatesa de les reaccions davant d'alguns comentaris o d'algunes presentacions públiques potser ens fa dir coses que no voldríem a tots plegats, o entenem coses que potser no eren exactament les que es proposaven comunicar, a mi m'agradaria, avui especialment aquí en aquesta casa, deixar molt clar que la normalització lingüística no es toca, que l'escola catalana és un projecte d'èxit, és un projecte de futur, és un projecte que ens cohesiona, i que, per tant, en aquest va inclòs el model de normalització lingüística, que, insisteixo, és compromís d'aquest Govern, com el compromís d'avançar sempre en la normalització del català, i que si vam decidir que havíem de normalitzar la llengua és perquè partíem d'una situació d'absoluta

desnormalització. A vegades oblidem que per normalitzar abans hi ha hagut un intent, que, com recordeu perfectament, Josep Benet va qualificar d'intent de genocidi cultural de la llengua. Per això ens vam proposar normalitzar la llengua, i per això és compromís d'aquest Govern avançar sempre en la normalització lingüística, que, insisteixo, no es toca.

Desitjo per a aquest nou curs tot l'èxit de l'Institut d'Estudis Catalans; sabeu que ens teniu al vostre costat com a Govern de Catalunya. Us agraeixo, com ja va fer durant la dictadura de Primo de Rivera, com també es va fer durant la dictadura de Franco, que l'Institut seguís tirant endavant durant l'aplicació de l'article 155. Us agraeixo de nou aquesta fidelitat. A tots, molts èxits, bona recerca i feliços estudis.

Convenis de col·laboració

Durant el curs 2018-2019, l'Institut d'Estudis Catalans ha establert els convenis de col·laboració següents (per ordre cronològic de signatura):

- El 7 de setembre de 2018, amb el Govern d'Andorra, un conveni de col·laboració per a l'elaboració del volum IX de l'*Atlas lingüístic del domini català*.
- L'1 d'octubre de 2018, amb Eumo Editorial, un conveni per a la coedició de l'obra *La formació de la Catalunya moderna (1640-1714)*, d'Eva Serra i Puig.
- El 2 d'octubre de 2018, amb la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), un conveni de col·laboració per a l'adaptació i la transcripció de noms xinesos al català, especialment en el camp de l'onomàstica.
- El 4 d'octubre de 2018, amb la UAB, un conveni per a la coedició de l'obra *Afer d'estat. La llengua i la literatura catalanes a la secundària i a la universitat*, de Daniel Casals i Francesc Foguet.
- El 18 d'octubre de 2018, amb VINSEUM, Museu de les Cultures del Vi de Catalunya, una modificació del conveni de col·laboració signat el 19 de març de 2004 per a regular la donació del fons documental del senyor Giralt i de les publicacions editades per l'IEC al Centre de Documentació de VINSEUM.
- El 22 d'octubre de 2018, amb la Fundació Carles Salvador, una addenda al conveni de col·laboració per a l'any 2018.
- El 30 d'octubre de 2018, amb la Fundació Bancària «la Caixa», un conveni de col·laboració per a l'organització del cicle *Diàlegs ciència i ciutadania: una societat que avança*.
- El 30 d'octubre de 2018, amb la UAB, un conveni per a la coedició de l'obra *Fons de la Catedral de Girona* (volum 10 de la col·lecció «Inventaris dels Fons Musicals de Catalunya»).
- El 8 de novembre de 2018, amb la Fundació Eroski mitjançant el Centre Català de la Nutrició de l'IEC, un conveni de col·laboració per a la promoció d'una alimentació equilibrada.
- El 19 de novembre de 2018, amb l'Institut d'Estudis Baleàrics, un conveni per a col·laborar en el projecte de recerca internacional *Tabula Imperii Romani - Forma Orbis Romani (TIR-FOR)*.
- El 19 de novembre de 2018, amb la Fundació Catalunya La Pedrera i la Federació d'Entitats per a l'Ensenyament de

les Matemàtiques a Catalunya, un conveni de col·laboració per al programa «Bojos per la ciència: Matemàtiques 2019».

- El 20 de novembre de 2018, amb la Diputació de Barcelona, un conveni de col·laboració per a les activitats de l'any 2018.
- El 20 de novembre de 2018, amb MAGMA, Associació per Promoure la Recerca Jove, un conveni de col·laboració mitjançant la Societat Catalana de Tecnologia per al desenvolupament de l'activitat Exporecerca Jove.
- El 30 de novembre de 2018, amb l'Associació Nuclear Ascó - Vandellòs II, una renovació de l'acord de col·laboració signat el 29 de juliol de 1982.
- El 14 de desembre de 2018, amb Leonard Muntaner Editor, un conveni per a la coedició de l'obra *Articles costumistes*, de Miquel dels Sants Oliver.
- El 14 de desembre de 2018, amb la Universitat Rovira i Virgili, i a través de la Societat Catalana de Llengua i Literatura, un conveni per a la coedició de l'obra *Literatura catalana contemporània: patrimoni i identitat*, de Montserrat Corretger i Oriol Teixell.
- El 18 de desembre de 2018, amb l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut

de Catalunya i de Balears - Fundació Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears, Enciclopèdia Catalana, el Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya i el Consorci del TERMCAT, un acord específic per al 2018 per a impulsar l'actualització i la difusió de les dades terminològiques del *Diccionari enciclopèdic de medicina*.

- El 9 de gener de 2019, amb la Institució de les Lletres Catalanes, un conveni marc de col·laboració.
- L'1 de febrer de 2019, amb el Centre UNESCO de Catalunya, un conveni per a la coedició de l'obra *Declaració d'Incheon i Marc d'Acció per a la implementació de l'Objectiu de Desenvolupament Sostenible 4*.
- El 27 de febrer de 2019, amb Helvetia Compañía Suiza, SA, de Seguros y Reaseguros, un conveni de col·laboració per al finançament del cicle de concerts *Música al claustre*.
- El 6 de març de 2019, amb Sternalía Productions, un conveni marc i tres convenis específics per a la cessió d'espais per a actes, per a sopars culturals temàtics i per a visites guiades a la Casa de Convalescència.
- El 21 de març de 2019, amb Publicacions de la Universitat de València, un

conveni per a la coedició de l'obra *Els elements. Una exploració visual de tots els àtoms coneguts de l'Univers*, de Theodore Gray.

- El 26 de març de 2019, amb la Universitat de Barcelona (UB), un acord de col·laboració per a la publicació de l'obra *Atles del mar. Fets i dades sobre les amenaces als ecosistemes marins*.

- El 27 de març de 2019, amb la Secretaria d'Universitats i Recerca del Departament d'Empresa i Coneixement de la Generalitat de Catalunya, un contracte administratiu de serveis d'edició dels exàmens de les proves d'accés a la universitat per a l'any 2019.

- El 28 de març de 2019, amb el Centre de Recerca Matemàtica, una pròrroga del conveni de col·laboració per al Programa de Visitants Lluís Santaló.

- El 28 de març de 2019, amb l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya, un conveni de col·laboració en matèria de sismologia per a l'any 2019.

- El 5 d'abril de 2019, amb ZEBA Productions, un contracte per a la gravació i el muntatge del documental *Catalunya del Nord, la llengua enyorada*.

- El 9 d'abril de 2019, amb la Societat d'Onomàstica, un conveni de col·laboració específic per a l'edició de les obres guanyadores del Premi Ramon Amigó i Anglès.

- El 3 de maig de 2019, amb Lingua-pax Internacional, un acord marc de col·laboració.

- El 6 de maig de 2019, amb la Fundació Carles Salvador, un acord de col·laboració per al 2019.

- El 6 de maig de 2019, amb la Fundació Privada Salvador Alibau, un acord de col·laboració per al 2019.

- El 13 de maig de 2019, amb la UB, un conveni de cooperació per al desenvolupament i la projecció de l'Observatori «Aula Carles Riba».

- El 13 de maig de 2019, amb Núria Salán i Pere Molera, un contracte per a la traducció, de l'anglès al català, del text *Fundamentals of materials science and engineering*, de William D. Callister.

- El 3 de juliol de 2019, amb la Fundació Bancària «la Caixa», un conveni de col·laboració per al desenvolupament de la tercera fase del projecte «Desenvolupament i implantació del portal de Recursos Lingüístics».

Representació en institucions

Institucions d'àmbit català

Biblioteca de Catalunya	<i>Consell Rector</i> <i>Vicepresident segon</i> President de l'IEC (representant nat)
Casa-Museu Prat de la Riba	<i>Vocal</i> Albert Balcells i González
Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF)	<i>Patronat</i> President de l'IEC
Consell Assessor de les Comunitats Catalanes de l'Exterior del Departament d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència	Àngel Messeguer i Peypoch
Consell Interuniversitari de Catalunya	<i>Conferència general</i> President de l'IEC (representant nat)
Consell Nacional d'Arxius de la Generalitat de Catalunya	<i>Vocal</i> Roser Salicrú i Lluch
Consell Social de la Llengua Catalana de la Generalitat de Catalunya	<i>Vicepresident</i> President de l'IEC (representant nat)
Consorci Centre de Recerca Matemàtica (CRM)	President de l'IEC (membre nat)
Consorci del Centre de Terminologia (TERMCAT)	President de l'IEC (representant nat) Presidenta de la SF (representant nada)
Consorci Institut Ramon Llull	<i>Consell de Direcció</i> President de l'IEC

**Federació d'Organitzacions Catalanes
Internacionalment Reconegudes (FOCIR)** *Tresoreria*
Àngel Messeguer i Peypoch

Junta de Museus de Catalunya *Ple*
Vocal
Josep Guitart i Duran

Institucions d'àmbit estatal

Comité Español de Ciencias Históricas Antoni Riera i Melis

Museo Arqueológico Nacional de Madrid *Reial Patronat*
Marc Mayer i Olivé

Institucions d'àmbit internacional

**Centre d'Estudis Catalans
de la Universitat de París IV
(París-Sorbona)** President de l'IEC (representant nat)

Institut Franco-Català Transfronterer President de l'IEC (representant nat)

Unió Acadèmica Internacional *Delegats*
Josep Guitart i Duran (titular)
Antoni Riera i Melis (adjunt)

Patronats

Fundació Carles Salvador Joandomènec Ros i Aragonès (vicepresident)
Ramon Sistac i Vicén
Vicent Pitarch i Almela

Fundació Ferran Sunyer i Balaguer	President de l'IEC Secretari general de l'IEC Presidenta de la Secció de Ciències i Tecnologia President de la Societat Catalana de Matemàtiques (representants nats)
--	---

Fundació Mercè Rodoreda	<i>Membres nats</i> Membres del Consell Permanent <i>Membres electius</i> Maria Mercè Boronat i Blanch Joaquim Mallafrè i Cavaldà Josep Massot i Muntaner Damià Pons i Pons <i>Comissió Tècnica</i> Joaquim Mallafrè i Cavaldà Josep Massot i Muntaner Damià Pons i Pons
--------------------------------	--

Fundació Pau Casals	President de l'IEC (membre nat)
----------------------------	---------------------------------

Fundació Pere Coromines d'Estudis Filosòfics, Històrics, Literaris i d'Investigació Lingüística	President de l'IEC (membre nat)
--	---------------------------------

Fundació Tot Raval	Ramon Corbella i Bosch
---------------------------	------------------------

Fundació Universitat Catalana d'Estiu	President de l'IEC (representant nat)
--	---------------------------------------

Monestir de Poblet	President de l'IEC (representant nat)
---------------------------	---------------------------------------

Monestir de Santes Creus	Josep Guitart i Duran
---------------------------------	-----------------------

Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici	Delfí Sanuy Castells Eva Muelas Lupien (suplent)
--	---

Villa Romana dels Ametllers de Tossa	Narcís Soler i Masferrer
---	--------------------------

Assistència a actes, visites i missions institucionals

El president de l'IEC, Joandomènec Ros, ha presidit o participat en els actes següents:

2018

- Conferència «El nostre moment», pronunciada pel president de la Generalitat, Quim Torra, al Teatre Nacional de Catalunya (TNC, Barcelona). 4 de setembre.
- Entrevista amb Francesc Xavier Grau, secretari d'Universitats i Recerca de la Generalitat, a la seu de la Secretaria d'Universitats i Recerca (Barcelona). 5 de setembre.
- Sessió de benvinguda del congrés *Instrumenta Inscripta VIII: «Plumbum litteratum. L'escriptura sobre plom a l'època romana»*, celebrat a l'IEC i organitzat per l'Institut, la Societat Catalana d'Estudis Clàssics, la Universitat de Barcelona (UB) i l'Academia Europaea. 5 de setembre.
- Inauguració oficial del curs universitari 2018-2019, al recinte modernista de Sant Pau (Barcelona). 6 de setembre.
- Entrevista a l'IEC amb Montserrat Planelles, directora general de Cultura del Govern d'Andorra, i firma del conveni de col·laboració per al finançament de l'Atlas Lingüístic del Domini Català. 7 de setembre.
- Inauguració a Barcelona de la 36a Setmana del Llibre en Català, a l'avinguda de la Catedral. 7 de setembre.
- Acte institucional amb motiu de la Diada Nacional de Catalunya, organitzat per la Generalitat i el Parlament de Catalunya i celebrat a la plaça de Sant Jaume (Barcelona). 10 de setembre.
- Entrevista a l'IEC amb Francesc Rotger, director de l'Institut d'Estudis Baleàrics. 10 de setembre.
- Participació de l'Equip de Govern en la Diada Nacional de Catalunya a l'IEC. 11 de setembre.
- Entrevista amb Laura Borràs, consellera de Cultura de la Generalitat, a la seu de la Conselleria de Cultura (Barcelona). 12 de setembre.
- Esmorzar informatiu del Fòrum Europa - Tribuna Catalunya amb Roger Torrent, president del Parlament de Catalunya, a l'Hotel Palace (Barcelona). 13 de setembre.
- Reunió del jurat de la setena edició dels Premis Pompeu Fabra, a la seu de la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat (DGPL, Barcelona). 14 de setembre.
- Acte de cloenda i presentació de conclusions del congrés *Catalunya i futur*, a l'IEC. 15 de setembre.
- Inauguració de l'exposició «Pompeu Fabra i la Universitat. “Si la llengua fallava, fallava tot”», al vestíbul principal de l'Edifici Històric de la UB. 18 de setembre.

- Acte inaugural del curs acadèmic 2018-2019 de l'Escola Superior de Música de Catalunya, a l'Auditori de Barcelona. 19 de setembre.
- Assistència de Pere Puigdomènech (president de la Secció de Ciències Biològiques, SECCB), en representació del president de l'IEC, a la reunió del grup de treball d'Ètica i Ciència de l'ALLEA (All European Academies), a Dublín (Irlanda). 19 de setembre.
- Esmorzar informatiu del Fòrum Europa - Tribuna Catalunya, amb la consellera de Cultura, Laura Borràs, a l'Hotel Avenida Palace (Barcelona). 19 de setembre.
- Lliurament a l'IEC dels premis de l'onzena edició del concurs literari «Un mar de paraules», convocat per l'Institut Europeu de la Mediterrània (IEMed) i la Fundació Anna Lindh, i amb la presència de la consellera de Cultura, Laura Borràs. 19 de setembre.
- Assistència de David Serrat (secretari científic de l'IEC), en representació del president, a la inauguració a l'Institut del 19è Congrés Internacional de Museus d'Història de la Medicina, coorganitzat pel Museu d'Història de la Medicina de Catalunya i la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica. 20 de setembre.
- Acte d'homenatge a Josep Fontana, organitzat per la Societat Catalana d'Estudis Històrics i celebrat a l'IEC, amb la presència de Pere Aragonès (vicepresident de la Generalitat). 26 de setembre.
- Assistència, juntament amb la vicepresidenta Mariàngela Vilallonga, a la reunió del Consell Rector de l'Institut Ramon Llull (IRL), duta a terme a la seu d'aquest organisme (Barcelona). 26 de setembre.
- Assistència del vicepresident de l'IEC, Jaume de Puig, a la inauguració del curs acadèmic 2018-2019 de l'Ateneu Universitari Sant Pacià (AUSP), celebrada a l'Aula Magna d'aquesta entitat (Barcelona). 26 de setembre.
- Entrevista a l'IEC amb Martín Checa, president suplent de la Red de Científicos Españoles en México. 26 de setembre.
- Assistència de la vicepresidenta, Mariàngela Vilallonga, a la inauguració de l'exposició «Transgresoras. Mujeres de ambos lados del océano», exhibida a la seu del Memorial Democràtic (Barcelona) i coorganitzada per aquest organisme i el Consolat General de l'Uruguai a Barcelona. 27 de setembre.
- Assistència de la vicepresidenta, Mariàngela Vilallonga, representant de l'IEC a la Institució de les Lletres Catalanes (ILC), a la reunió de la Junta de Govern i del Consell Assessor de la ILC, celebrada a la seu d'aquesta institució (Barcelona). 27 de setembre.
- Presentació, a la Sala de la Caritat de la Biblioteca de Catalunya (BC, Barcelona), del llibre electrònic *Mistral a Catalunya*, publicat per aquesta institució. 27 de setembre.
- Acte de benvinguda a la celebració, a l'IEC, del Dia Internacional de les Persones Sordes de Catalunya 2018, organitzat per la Federació de Persones Sordes de Catalunya, amb

la presència de Laura Borràs (consellera de Cultura) i Ester Franquesa (directora general de Política Lingüística). 28 de setembre.

- Acte d'inauguració de la Fira LIBER 2018, celebrada a la Fira de Barcelona i organitzada per la Federación de Gremios de Editores de España. 2 d'octubre.
- Funeral de Ramon Parés, membre emèrit de la SECCB, al tanatori de les Corts (Barcelona). 2 d'octubre.
- Assistència de Ramon Pinyol (president de la Secció Històrico-Arqueològica, SHA), en representació del president de l'IEC, al funeral d'Alexandre Olivar (membre corresponent d'aquesta Secció), a l'Abadia de Montserrat. 3 d'octubre.
- Assistència de la vicepresidenta, Mariàngela Vilallonga, a la inauguració de la trobada Espais Terminològics, que organitza el TERMCAT, als Lluïsos de Gràcia (Barcelona). 4 d'octubre.
- Inauguració de les jornades commemoratives del bicentenari de Marx, dutes a terme a l'IEC i organitzades per diverses societats filials de l'Institut. 8 d'octubre.
- Acte de presentació, a l'IEC, de la Institució Francesc de B. Moll i l'espectacle «Gegants de la llengua». 10 d'octubre.
- Participació de l'Equip de Govern en l'acte «A l'IEC llegim Rodoreda», celebrat al jardí Mercè Rodoreda de la Casa de Convalescència i organitzat per la Presidència de l'IEC. 10 d'octubre.
- Assistència del membre de l'IEC Manuel Castellet, en representació del president, a l'acte d'investidura de M. Teresa Cabré (presidenta de la Secció Filològica, SF) com a doctora *honoris causa* de la Universitat de Ginebra, celebrat en el marc de la cerimònia del Dies Academicus 2018 d'aquesta Universitat (Ginebra, Suïssa). 12 d'octubre.
- Assistència del vicepresident, Jaume de Puig, al debat a l'IEC *Catalunya-Espanya: l'encaix és possible?*, organitzat per l'Associació Catalana de Sociologia i amb la participació d'Ernest Maragall (conseller d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència). 15 d'octubre.
- Lliurament dels Premis Nacionals de Recerca, al TNC, i on el membre de la SECCB Roderic Guigó va ser una de les persones guardonades. 15 d'octubre.
- Inauguració del congrés *La península Ibèrica com a cruïlla musical a través dels temps: els intercanvis transculturals i la imatge de la música*, celebrat a l'IEC i coorganitzat per la Societat Catalana de Musicologia i el Consell Internacional de Música Tradicional. 17 d'octubre.
- Inauguració de la Quarta Jornada de la Càtedra Pompeu Fabra: «La projecció de Fabra en l'àmbit catalanoparlant i a l'exterior», organitzada per la Càtedra Pompeu Fabra de la Universitat Pompeu Fabra i portada a terme a l'IEC. 18 d'octubre.

- Dotzè Esmorzar Internacional de la Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes: «Cap a on va Europa?», celebrat a l'IEC i amb la participació de l'eurodiputat Ramon Tremosa. 19 d'octubre.
- I Festa «Fes-te de la llengua», organitzada per la SF i celebrada als jardins del Palau Robert (Barcelona). 19 d'octubre.
- Entrevista amb el president de la Diputació de Barcelona, Marc Castells, a la seu d'aquesta institució (Barcelona). 23 d'octubre.
- Lliurament dels Premis Pompeu Fabra i del Premi Robèrt Lafont, atorgats al TNC per la DGPL, i on van ser guardonats els membres de l'IEC Jordi Mir, Mila Segarra i Georg Kremnitz. 23 d'octubre.
- Participació de l'Equip de Govern en la inauguració del curs 2018-2019 de l'IEC, duta a terme a la Sala Prat de la Riba i amb la presència del president de la Generalitat, Quim Torra. 24 d'octubre.
- Primer Fòrum BIB, organitzat per Bioinformàtics Barcelona i celebrat al CosmoCaixa (Barcelona). 24 d'octubre.
- Assistència de Josep González-Agàpito (membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, SFCS), en representació del president, a la inauguració de les XXIII Jornades d'Història de l'Educació, celebrades a la Facultat d'Educació, Psicologia i Treball Social de la Universitat de Lleida i promogudes per aquesta universitat i la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana. 25 d'octubre.
- Assistència de la vicepresidenta, Mariàngela Vilallonga, a la reunió de la Junta de Govern de la ILC, a la seu d'aquesta institució. 25 d'octubre.
- Sessió de benvinguda, a l'IEC, de la I Jornada de Literatura Catalana per a Alumnes de Batxillerat, organitzada pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat i l'IEC. 26 d'octubre.
- Reunió del Consell Interacadèmic, a la seu del Departament de Justícia (Barcelona). 29 d'octubre.
- Reunió del Jurat del Premi Ramon Margalef d'Ecologia, al Palau de la Generalitat (Barcelona). 29 d'octubre.
- Assistència, juntament amb el vicepresident, Jaume de Puig, a l'acte d'ingrés de la vicepresidenta, Mariàngela Vilallonga, com a acadèmica numerària de la Reial Acadèmia Europea de Doctors, al saló d'actes de Foment del Treball (Barcelona). 30 d'octubre.
- Reunió del Consell de Direcció del Premi Ramon Margalef d'Ecologia, al Palau de la Generalitat. 31 d'octubre.
- Sessió constitutiva de l'Assemblea Urbana de Catalunya, al Palau de la Generalitat. 5 de novembre.

- Inauguració del Simposi Trias sobre Maria Aurèlia Capmany, celebrat a l'IEC i organitzat en el marc de l'Any Maria Aurèlia Capmany per la Càtedra Ferrater Mora de la Universitat de Girona (UdG), el Màster en Construcció i Representació d'Identitats Culturals de la UB i la ILC. 7 de novembre.
- Presentació, a la sala del claustre del monestir de Sant Cugat del Vallès, del llibre *Escrits dispersos d'història*, d'Hilari Raguer, organitzada per Òmnium Sant Cugat del Vallès, la Diputació de Barcelona, l'Ajuntament de Sant Cugat i l'IEC. 7 de novembre.
- Acte de recepció a l'IEC, a càrrec del secretari general, Josep Enric Llebot, dels nous membres numeraris de la SFCS Xavier Besalú i Bernat Sureda. Imposició d'insígnies per part del president. 8 de novembre.
- Acte inaugural de la 23a Setmana de la Ciència a Catalunya, que organitza la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació, celebrat a l'IEC i amb la presència del director general de Recerca de la Generalitat, Joan Gómez Pallarès. 8 de novembre.
- Reunió del Patronat de la Fundació Carles Salvador, a la seu de la Fundació (Benassal, Castelló). 10 de novembre.
- Presentació, a la Setmana del Llibre en Català de Palma, de *Mallorca: el sud i sud-est (municipis de Llucmajor, Campos, Ses Salines, Santanyí, Felanitx i Manacor)*, obra de Vicenç M. Rosselló i Verger coeditada per l'IEC i l'Institut d'Estudis Baleàrics (IEB). 12 de novembre.
- Acte d'obertura del Fabra Fòrum «Pompeu Fabra, la llengua d'un poble», organitzat per la Ruta Pompeu Fabra i pels Amics de les Homilies d'Organyà, i celebrat al Centre Excursionista de Catalunya (Barcelona). 13 de novembre.
- Inauguració, a la Sala Prat de la Riba, del Simposi Pompeu Fabra que va organitzar l'IEC, amb la intervenció de la consellera de Cultura, Laura Borràs. 14 de novembre.
- Reunió del Consell Consultiu del congrés *Catalunya i futur*, a l'IEC. 14 de novembre.
- Assistència de la vicepresidenta, Mariàngela Vilallonga, a la reunió de la Junta de Govern de la ILC, duta a terme a la seu de la Institució. 15 de novembre.
- Presentació, a l'Institut, de *Mallorca: el sud i sud-est (municipis de Llucmajor, Campos, Ses Salines, Santanyí, Felanitx i Manacor)*, llibre de Vicenç M. Rosselló i Verger coeditat per l'IEC i l'IEB. 19 de novembre.
- Presentació, al Col·legi Major Rector Peset (València), d'*Enyego d'Àvalos i l'autoria del 'Curial'*, llibre d'Albert Soler publicat per la Institució Alfons el Magnànim i l'IEC. 20 de novembre.
- Assistència del president de la SHA, Ramon Pinyol, en representació del president de l'Institut, al IV Congrés Internacional d'Arqueologia i Món Antic, organitzat per l'IEC

- i la Càtedra d'Arqueologia Cristiana de la UB, i celebrat al Campus Catalunya de la Universitat Rovira i Virgili (Tarragona). 22 de novembre.
- Assistència del vicepresident, Jaume de Puig, a la presentació de l'informe anual sobre l'estat de la cultura i de les arts *Dimensió social de la cultura* (publicat pel Consell Nacional de la Cultura i de les Arts), al Centre de Cultura de Dones Francesca Bonnemaison (Barcelona). 22 de novembre.
 - Lliurament dels Premis Literaris Ciutat de Benicarló, al Magatzem de la Mar (Benicarló). 22 de novembre.
 - Simposi *Carles Fages de Climent*, coorganitzat per l'IEC, la Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada - Carles Fages de Climent de la UdG i la ILC, i dut a terme a la Sala Prat de la Riba de l'IEC. 22 de novembre.
 - Presentació, a l'Institut, del llibre d'Eva Serra *La formació de la Catalunya moderna (1640-1714)*, publicat per l'IEC i Eumo Editorial. 26 de novembre.
 - Concert «Construir ponts musicals a la Mediterrània. Cançons d'Algèria, Armènia i el Kurdistan», darrer del cicle *Música al claustre*, organitzat per l'IEC, en col·laboració amb l'Academia Europaea i ofert a la Sala Gimbernat de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya (RAMC). 29 de novembre.
 - Jornada d'Estudi Montserrat Abelló: «La ploma als dits, delit de paraules», organitzada per l'IEC i la ILC, i duta a terme a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, amb l'assistència de la consellera de Cultura, Laura Borràs. 29 de novembre.
 - Celebració del Dia de l'Ateneu, a l'Ateneu Barcelonès (Barcelona). 30 de novembre.
 - Inauguració, a la capella de Santa Clara (Castelló d'Empúries), del VIII Fòrum del Patrimoni Literari: «Els anys literaris», organitzat per la Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada - Carles Fages de Climent. 30 de novembre.
 - Conferència commemorativa del 150è aniversari del naixement de Francesc Moragas, organitzada per la Fundació Bancària «la Caixa» i impartida per Isidre Fainé, president de la Fundació, a la seu central de l'entitat (Barcelona). 3 de desembre.
 - Acte de recepció a l'IEC, a càrrec de Josep Enric Llebot (secretari general), dels nous membres numeraris Joaquim Bruna, Nora Ventosa, Josep Anton Muñoz i Lluís Torner, de la Secció de Ciències i Tecnologia (SECCT), i Antoni Trilla, de la SECCB. Imposició d'insígnies per part del president. 4 de desembre.
 - Reunió a l'IEC amb Mònica Borrell, directora del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona; Josep Anton Remolar, conservador d'aquest Museu, i Eugènia Serra, directora de la BC. 4 de desembre.
 - Assistència de Roser Salicrú (membre de la SHA), en representació del president, a la reunió del Ple del Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental, celebrada a la seu de la Conselleria de Cultura. 5 de desembre.

- Reunió del Consell de Direcció de l'IRL, a la seu d'aquest organisme. 10 de desembre.
- Reunió del Patronat de la Fundació Pau Casals, a la seu de la Fundació, a la Casa del Gremi dels Velers (Barcelona). 10 de desembre.
- Assistència, juntament amb la vicepresidenta, Mariàngela Vilallonga, a l'acte de presentació del document *La cultura, eina de transformació*, presidit pel president de la Generalitat, Quim Torra, i la consellera de Cultura, Laura Borràs, i celebrat al Palau de la Generalitat. 11 de desembre.
- Assistència del secretari científic de l'IEC, David Serrat, en representació del president, a l'acte de celebració dels 30 anys del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF), a l'Auditori de la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). 11 de desembre.
- Lliurament dels Premis CCNIEC, a l'IEC. 11 de desembre.
- Reunió del Patronat de la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer (FFSB), a l'IEC. 11 de desembre.
- Entrevista a l'IEC amb Mònica Pereña, presidenta de Linguapax. 13 de desembre.
- Reunió del Consell de Protecció de la Natura (CPN), a la seu de la Secretaria de Medi Ambient i Sostenibilitat de la Generalitat (Barcelona). 14 de desembre.
- Reunió del Patronat de la Fundació Universitat Oberta de Catalunya, a la seu d'aquesta entitat (Barcelona). 14 de desembre.
- 68a Nit de Santa Llúcia, organitzada per Òmnium Cultural i celebrada a la Fira de Sabadell. 14 de desembre.
- Col·laboració del president atenent trucades com a voluntari de La Marató de TV3, a la Fira de Barcelona. 16 de desembre.
- Assistència, juntament amb la vicepresidenta, Mariàngela Vilallonga, a l'acte de cloenda de l'Any Pompeu Fabra, presidit per Quim Torra, president de la Generalitat, i celebrat al TNC. 17 de desembre.
- Homenatge a Jordi Sales, organitzat per la Societat Catalana de Filosofia i dut a terme a la Facultat de Filosofia de la UB. 18 de desembre.
- Reunió a l'IEC del Patronat de la Universitat Catalana d'Estiu. 19 de desembre.
- Reunió del Consell de Direcció del TERMCAT, a la seu d'aquest organisme (Barcelona). 19 de desembre.
- Assistència de la vicepresidenta, Mariàngela Vilallonga, a la reunió de la Junta de Govern de la ILC, celebrada a la seu de la Institució. 20 de desembre.
- Brindis de Nadal a l'Ateneu Barcelonès. 20 de desembre.
- Inauguració del 1r Seminari d'Hivern de la Societat Catalana d'Economia, a l'IEC. 21 de desembre.

2019

- Reunió a l'IEC del Consell Directiu del congrés *Catalunya i futur*. 8 de gener.
- Lliurament, al Palau de la Generalitat, de la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya a Carme Forcadell, el membre de l'IEC Carles Viver i Pi Sunyer i RCR Arquitectes. 10 de gener.
- Sessió inaugural del curs del Consell Interacadèmic de Catalunya, a la seu de la Reial Acadèmia de Farmàcia de Catalunya (RAFC, Barcelona). 14 de gener.
- Presentació, a l'IEC, del monogràfic de la *Revista de Catalunya* dedicat a Pompeu Fabra. 15 de gener.
- Reunió de la Comissió Tècnica de l'Assemblea Urbana de Catalunya, a la seu del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat (Barcelona). 16 de gener.
- Acte de recepció, a l'IEC, dels nous membres de la SHA Immaculada Lorés, Patrici Pojada, Marta Prevosti, Eduard Vallès i Verónica Orazi, a càrrec de Josep Enric Llebot (secretari general). Imposició d'insígnies per part del president. 17 de gener.
- Assistència de la vicepresidenta, Mariàngela Vilallonga, a la reunió de la Junta de Govern de la ILC, a la seu de la Institució. 17 de gener.
- Roda de premsa de presentació de la *Gramàtica essencial de la llengua catalana*, a l'IEC. 17 de gener.
- Presentació, a l'Observatori Fabra (Barcelona), de l'*Atlas de núvols*, obra de l'Observatori publicada per la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona (RACAB). 18 de gener.
- Reunió del Jurat dels Premis Crítica Serra d'Or, a la seu de Publicacions de l'Abadia de Montserrat (PAMSA). 21 de gener.
- Reunió del Consell Assessor Sectorial del Campus Patrimoni Cultural i Natural de la UdG, a la seu d'aquesta plataforma (UdG, Girona). 23 de gener.
- Reunió del Consell de Direcció del Centre de Recerca Matemàtica (CRM), a la seu de la Secretaria d'Universitats i Recerca. 30 de gener.
- Roda de premsa de presentació de l'Any Internacional de la Taula Periòdica, a l'IEC. 30 de gener.
- Sessió de benvinguda a la 7a edició de la *master class* «Trans/fronteres i diàleg de les disciplines», organitzada per la Delegació de Perpinyà, amb la col·laboració de l'Institut Catòlic de la Mediterrània i impartida a l'IEC, amb l'assistència de Cyril Piquemal (cònsol general de França a Barcelona). 30 de gener.
- Assistència de la vicepresidenta, Mariàngela Vilallonga, a la presentació del Pacte Nacional per a la Societat del Coneixement, al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona. 31 de gener.

- Assistència de la vicepresidenta, Mariàngela Vilallonga, a la reunió de la Junta de Govern de la ILC, a la seu de la Institució. 31 de gener.
- Assistència del secretari científic, David Serrat, en nom del president, a la presa de possessió de Josep Eladi Baños com a rector de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya, a l'Aula Magna d'aquesta universitat (Vic). 31 de gener.
- 8a edició del Dissabte Transfronterer de les Matemàtiques a l'Alt Empordà, organitzada per la FFSB i l'Ajuntament de Figueres, i portada a terme al Centre de Formació Integrat Ferran Sunyer i Balaguer (Figueres). 2 de febrer.
- Entrevista, a l'IEC, amb Martí Sans i David Molina, de la productora audiovisual Altervideo. 4 de febrer.
- Sessió inaugural del 1r Congrés de la Societat Ibèrica d'Ecologia, a la Facultat de Biologia de la UB. 4 de febrer.
- Acte inaugural, a l'Institut del Teatre (Barcelona), de l'Any Internacional de la Taula Periòdica dels Elements Químics, presidit per Àngels Chacón (consellera d'Empresa i Coneixement de la Generalitat) i organitzat per la Societat Catalana de Química. 5 de febrer.
- Assistència del secretari científic de l'IEC, David Serrat, en representació del president, a la reunió del Patronat del CREAF, celebrada a la seu de la Secretaria de Medi Ambient i Sostenibilitat de la Generalitat. 5 de febrer.
- Assistència del vicepresident, Jaume de Puig, al MedCat Partners Forum, organitzat pel Departament d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència de la Generalitat, en el marc del Forum Catalogne Mediterranée i celebrat al Palau de Pedralbes (Barcelona). 5 de febrer.
- Presentació del llibre *Els sistemes naturals del delta del Llobregat*, coorganitzada per la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN), l'Ajuntament del Prat de Llobregat i l'Àrea Metropolitana de Barcelona, i portada a terme al Cèntric Espai Cultural del Prat de Llobregat. 6 de febrer.
- Entrevista amb Xavier Gil (president de la Xarxa Vives d'Universitats) a la seu de la Universitat Internacional de Catalunya. 7 de febrer.
- Presentació, a l'IEC, del llibre *La mitra de l'exili*, del membre de la SECCT Manuel Castellet. 7 de febrer.
- Assistència de la vicepresidenta, Mariàngela Vilallonga, a l'acte de cloenda de l'Any Montserrat Abelló, al Palau de la Generalitat. 8 de febrer.
- Inauguració del Col·loqui Internacional Héloïse «Pedagogies de la democràcia i la resistència a l'Europa del segle xx i fins avui», organitzat per la SFCS i celebrat a l'IEC, amb l'assistència de Josep Vallcorba (director general de Currículum i Personalització del Departament d'Educació de la Generalitat). 8 de febrer.

- Inauguració de la jornada *Impacte de l'agricultura 4.0 en el marc de la PAC*, portada a terme a l'IEC i coorganitzada per la Institució Catalana d'Estudis Agraris (ICEA), el Consell de Col·legis Oficials d'Enginyers Agrícoles i el Col·legi Oficial d'Enginyers Tècnics Agrícoles i Perits Agrícoles de Catalunya. 11 de febrer.
- Inauguració del 6è Congrés d'Energia de Catalunya, organitzat per l'Associació Congrés d'Energia de Catalunya, amb la col·laboració de la Societat Catalana de Tecnologia, i celebrat a l'IEC. 12 de febrer.
- Taula rodona «El suport econòmic a la cultura», organitzada pel Consell Social de l'Ateneu Barcelonès dins el cicle *Barcelona és cultura* i celebrada a l'Ateneu. 12 de febrer.
- Entrevista, a l'IEC, amb Armand Puig, degà de l'AUSP. 13 de febrer.
- Juntament amb la vicepresidenta, Mariàngela Vilallonga, reunió a l'IEC amb Joan Gómez Pallarès (director general de Recerca de la Generalitat). 13 de febrer.
- Assistència de la vicepresidenta, Mariàngela Vilallonga, a la reunió de la Junta de Govern de la ILC, a la seu de la Institució. 14 de febrer.
- Assistència del secretari general, Josep Enric Llebot, a la sessió de benvinguda del taller «Stem amb tu a la UAB» (dins del grup guanyador del Premi Creu Casas de l'IEC), impartit a la sala d'actes de les facultats de Ciències i de Biociències de la UAB, amb motiu del Dia Internacional de la Dona i la Nena a la Ciència. 14 de febrer.
- Funeral d'Aina Moll (membre de la SF), a la basílica de Sant Francesc (Palma). 14 de febrer.
- Assistència de la membre de la SF Montserrat Jufresa, en representació del president, a la cloenda de les jornades *L'epístola literària des de l'antiguitat clàssica fins al segle XX*, organitzades per l'Aula Carles Riba (UB-IEC) i celebrades a l'Edifici Josep Carner de la UB. 15 de febrer.
- Lliurament, a l'IEC, dels premis de l'Olimpíada de Biologia de Catalunya, organitzada per la SCB, juntament amb la majoria de les universitats catalanes i altres entitats. 15 de febrer.
- Acte d'homenatge a Josep Jané, organitzat per la SCE i celebrat a l'IEC. 18 de febrer.
- Reunió del Ple del Consell Social de la Llengua Catalana, al Palau de la Generalitat. 18 de febrer.
- Assistència de l'Equip de Govern a l'acte de concessió de la Medalla i de la Placa Narcís Monturiol al mèrit científic i tecnològic, celebrat al Palau de la Generalitat i en el qual la vicepresidenta, Mariàngela Vilallonga, fa el discurs en nom dels guardonats. 19 de febrer.
- Assistència de la vicepresidenta, Mariàngela Vilallonga, a la cloenda de l'Any Fages de Climent, a l'Ateneu Barcelonès. 28 de febrer.

- Entrevista del secretari general, Josep Enric Llebot, amb l'alcaldessa de Tossa de Mar, Gisela Saladich, a l'Ajuntament d'aquest municipi. 1 de març.
- Entrevista, a l'IEC, amb Sito Alarcón, director del Zoo de Barcelona. 6 de març.
- Acte de descobriment de la placa en memòria de la membre de l'IEC Creu Casas, a l'entrada de la Biblioteca de la Facultat de Farmàcia de la UB. 11 de març.
- Entrevista, a l'IEC, amb Luisa Migliorati, membre del Bureau de la Unió Acadèmica Internacional (UAI), juntament amb Josep Guitart i Antoni Riera, delegats de l'IEC a la UAI. 12 de març.
- Presentació, a l'IEC, del llibre *L'univers vivent d'Hildegarda de Bingen: perspectives filosòfiques*, de Georgina Rabassó i guardonat amb el Premi Rafael Patxot i Jubert. 12 de març.
- Reunió del Consell Assessor del Parlament sobre Ciència i Tecnologia, al Palau del Parlament de Catalunya (Barcelona). 12 de març.
- Acte commemoratiu, al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona, dels 40 Anys d'Ajuntaments Democràtics, amb conferències de Saskia Sassen i Oriol Nello al voltant del tema «El futur de les metròpolis al segle XXI. El cas de Barcelona». 13 de març.
- Assistència de la vicepresidenta, Mariàngela Vilallonga, en representació del president, a la inauguració de la Jornada Pedagògica Pompeu Fabra, organitzada per la Presidència de l'Institut i el Departament d'Educació de la Generalitat, i duta a terme a l'IEC. 13 de març.
- Inauguració del II Congrés del Món de la Masia, amb l'assistència de Teresa Jordà, consellera d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat (el congrés va ser organitzat per la ICEA i celebrat a l'IEC). 13 de març.
- Assistència de la vicepresidenta, Mariàngela Vilallonga, a la reunió de la Junta de Govern i del Consell Assessor de la ILC, portada a terme a la seu de la Institució. 14 de març.
- Reunió del Consell Directiu del congrés *Catalunya i futur*, a l'IEC. 14 de març.
- Assistència de la vicepresidenta, Mariàngela Vilallonga, a la inauguració del curs acadèmic de l'Acadèmia de Ciències Veterinàries de Catalunya, a la seu de l'Acadèmia (Barcelona). 18 de març.
- Reunió del Patronat de la FFSB, a l'IEC. 19 de març.
- Acte acadèmic d'homenatge a Ramon Parés i Farràs (membre de la SECCB), organitzat per la UB, la RACAB i l'IEC, i dut a terme a l'Aula Magna de la Facultat de Biologia de la UB. 21 de març.
- Presentació, a l'IEC, del llibre *Pompeu Fabra. Vida i obra en imatges*, de Jordi Manent i David Paloma. 21 de març.
- Reunió de la Comissió Permanent del CPN, a la seu de la Secretaria de Medi Ambient i Sostenibilitat de la Generalitat. 21 de març.

- Sessió en memòria de M. Teresa Ferrer i Mallol (membre de la SHA), a l'IEC. 21 de març.
- Assistència dels membres del Consell Permanent i de membres de la SF a la presa de possessió de la vicepresidenta, Mariàngela Vilallonga, com a consellera de Cultura de la Generalitat, al Palau de la Generalitat. 25 de març.
- Lliurament del XXX Premi Internacional Catalunya a l'enginyer nord-americà Vinton Cerf, al Palau de la Generalitat. 25 de març.
- Vuitena edició, a l'IEC, del cicle *Lliçons de la Càtedra* (organitzades per la Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada - Carles Fages de Climent, amb la col·laboració de l'Institut), amb el membre de la SHA Josep Massot com a convidat i l'assistència de la consellera de Cultura, Mariàngela Vilallonga. 26 de març.
- Presentació de l'edició digital del llibre *Manual d'estil. La redacció i l'edició de textos*, de Josep M. Mestres, Joan Costa, Mireia Oliva i Ricard Fité, a l'IEC. 27 de març.
- Assistència del vicepresident, Jaume de Puig, al lliurament, a l'IEC, dels II Premis Gaudemus PROJECTA (que atorga el Col·legi Oficial de Disseny Gràfic de Catalunya), amb la intervenció de la consellera de Cultura, Mariàngela Vilallonga. 28 de març.
- Reunió ordinària del Consell de Direcció del TERMCAT, a la seu d'aquest organisme. 28 de març.
- Assistència del vicepresident, Jaume de Puig, a la presentació, a l'IEC, del llibre *Ramon Llull, els trobadors i la cultura del segle XIII*, del projecte del Corpus des Troubadours. 1 d'abril.
- Lliurament de la Medalla d'Or al Mèrit Esportiu al membre de la SF Joaquim M. Puyal, al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona. 1 d'abril.
- Acte de benvinguda, imposició d'insígnies i lliurament de documentació de l'Institut als nous membres numeraris de la SECCB Xavier Matias-Guiu i Dolors Vaqué, a l'IEC. 2 d'abril.
- Acte de cloenda de l'Any Raimon Panikkar, al Palau de la Generalitat. 2 d'abril.
- Inauguració del Seminari Interdisciplinari de Recerca, organitzat per l'IEMed i impartit a l'IEC. 2 d'abril.
- Acte de proclamació dels Premis Crítica Serra d'Or, atorgats per PAMSA, a l'Espai Endesa (Barcelona). 3 d'abril.
- Inauguració del congrés internacional *Vicent Ferrer: ideologia i pràctica d'una predicació*, organitzat per la SHA i celebrat a l'IEC. 3 d'abril.
- A instància de la vicepresidenta, Mariàngela Vilallonga (no hi pot assistir després d'haver estat nomenada consellera de Cultura), entrevista, a l'IEC, amb Quim Salvi (rector de la UdG) i Joan Gómez Pallarès (director general de Recerca de la Generalitat). 4 d'abril.

- Reunió del Consell de Direcció del Consorci de l'IRL, a la seu d'aquest organisme. 4 d'abril.
- Entrevista amb Gisela Saladich (alcaldessa de Tossa de Mar), juntament amb el membre de la SECCT Joan Antoni Solans, a l'Ajuntament d'aquest municipi. 5 d'abril.
- Inauguració de l'exposició «5 segles d'obres d'economia d'autors catalans», organitzada per la SCE i exhibida al pati de l'IEC. 8 d'abril.
- Reunió preparatòria del Consell Interacadèmic de Catalunya, a la seu de la RAFC. 8 d'abril.
- Presentació, a l'IEC, del llibre *Art i cultura de postguerra. Barcelona 1939-1962*, coeditat per l'Ajuntament de Barcelona i l'editorial Àmbit. 9 d'abril.
- Visita dels membres de l'Equip de Govern al Palau Güell de Barcelona, convidats per Nico Pérez Sánchez (directora en funcions del Palau). 9 d'abril.
- Assistència del vicepresident, Jaume de Puig, a la cerimònia de nomenament de Joaquim Nadal com a doctor *honoris causa* de la Universitat de Perpinyà, al Campus Mailly de la Universitat. 10 d'abril.
- Presentació, a l'IEC, del llibre *Sobre la República catalana*, d'Hèctor López Bofill, organitzada per la Societat Catalana d'Estudis Jurídics i amb l'assistència d'Elsa Artadi (diputada del Parlament de Catalunya). 10 d'abril.
- A la Facultat de Geografia i Història de la UB, cloenda d'*Història i compromís*, acte en memòria de la membre de la SHA Eva Serra, organitzat per aquesta Secció i l'Àrea d'Història Moderna del Departament d'Història i Arqueologia de la UB, amb la presència del president de la Generalitat, Quim Torra. 11 d'abril.
- Jornada sobre Canvi Climàtic i Salut a l'IEC, organitzada per la SECCB. 11 d'abril.
- Lliurament, a l'Aula Magna de la Universitat Abat Oliba CEU de Barcelona, dels premis de la Lliga de Debat Universitària 2019, organitzada per la Xarxa Vives d'Universitats. 11 d'abril.
- Reunió de la Comissió Permanent del CPN, a la seu de la Secretaria de Medi Ambient i Sostenibilitat de la Generalitat. 11 d'abril.
- Participació en l'acte Lletres al Parlament, organitzat per la ILC i el Parlament de Catalunya, i portat a terme al Palau del Parlament. 12 d'abril.
- Al Palau Macaya de Barcelona, edició especial dels Diàlegs amb Música: «Europa, un projecte de pau i progrés», en commemoració dels 100 anys de la tornada de Pau Casals a Europa i organitzada per l'Oficina del Club de Roma a Barcelona i la Fundació Pau Casals. 15 d'abril.
- *Per Sant Jordi, a l'IEC llegim Rodoreda*, amb la lectura de fragments de l'obra *Quanta, quanta guerra...* i la participació de personalitats com la consellera de Cultura,

- Mariàngela Vilallonga, i la directora general de Política Lingüística, Ester Franquesa. 23 d'abril.
- Concert *Completos de la Solemnitat de Sant Jordi a la Generalitat de Catalunya (1614)*, del compositor Joan Pau Pujol, organitzat per Presidència de la Generalitat i ofert al Palau de la Generalitat. 24 d'abril.
 - Nit Literària de Sant Jordi, amb el lliurament del Premi Catalunya del Nord de l'IEC, organitzada per entitats de la Catalunya del Nord i la Casa de la Generalitat a Perpinyà, i celebrada al Palau de Congressos de Perpinyà. 26 d'abril.
 - Presentació, a l'IEC, del projecte BioGenoma dels Països Catalans. El Genoma de Gaia als Països Catalans, de la SECCB, la SCB i la ICHN. 29 d'abril.
 - Assistència del vicepresident, Jaume de Puig, en representació del president, a l'obertura de l'acte de commemoració dels 40 anys del Grup Promotor Santillana, organitzat per la SCP i celebrat a l'IEC. 30 d'abril.
 - Juntament amb el vicepresident, Jaume de Puig, i el secretari general, Josep Enric Llebot, lliurament, a la Sala Prat de la Riba, dels Premis Sant Jordi corresponents al *LXXXVIII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, amb la intervenció de Jordi Puigneró (conseller de Polítiques Digitals i Administració Pública). 30 d'abril.
 - Entrevista de Toni Pou (diari *ARA*) en relació amb l'Any Margalef, a l'IEC. 2 de maig.
 - Juntament amb el secretari científic, David Serrat, entrevista, a l'IEC, amb Carles Campuzano (diputat per Barcelona i portaveu del Partit Demòcrata al Congrés dels Diputats). 2 de maig.
 - Presentació de les Jornades d'Arqueologia de Calaceit, organitzades per l'IEC i l'Ajuntament de Calaceit, i celebrada al Saló de Plens de l'Ajuntament, amb l'assistència de Joaquim Monclús (president de l'Associació Cultural del Matarranya). 3 de maig.
 - A la seu de la Conselleria de Cultura i juntament amb Jaume Casas (president de la RAFC) i Josep Antoni Bombí (president de la RAMC), entrevista amb la consellera Mariàngela Vilallonga sobre l'entorn dels edificis de les respectives acadèmies. 7 de maig.
 - Presentació del llibre *Alimentació i nutrició a Catalunya: industrials, productors i científics*, organitzada pel CCNIEC i l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació, i portada a terme a l'IEC. 7 de maig.
 - Salutació institucional als assistents a la reunió dels Equips d'Assessorament de Llengua i Cohesió Social, organitzada per la SCP i portada a terme a l'IEC. 7 de maig.
 - Assemblea general de l'ALLEA i commemoració del seu 25è aniversari, al palau de congressos Kursaal de Berna (Suïssa). 8-10 de maig.
 - Entrevista amb el director general de Currículum i Personalització del Departament d'Educació de la Generalitat, Josep Vallcorba, a la seu del Departament (Barcelona). 13 de maig.

- Sessió en record de Ramon Margalef, impulsada per la RACAB i l'IEC, dins dels actes de l'Any Ramon Margalef i celebrada al Teatre Poliorama. 13 de maig.
- Entrevista a l'IEC amb Cesc Casadesús, director del Teatre Grec. 15 de maig.
- Juntament amb els membres Andreu Domingo (SFCS) i Flocel Sabaté (SHA), entrevista a l'IEC amb Gemma Aubarell, responsable d'Estratègia Mediterrània i Xarxes a la Direcció General de Relacions Exteriors de la Generalitat. 15 de maig.
- Juntament amb el vicepresident, Jaume de Puig, assistència al lliurament de les creus de Sant Jordi, atorgades per la Generalitat a vint-i-vuit personalitats (entre les quals els membres de l'IEC Joaquim Rafel, Gemma Rigau i Jaume Terradas) i a quinze entitats (entre les quals la Fundació Carles Salvador, estretament vinculada a l'Institut), a l'Auditori Fòrum del Centre de Convencions Internacional de Barcelona. 16 de maig.
- Descoberta de la placa en homenatge al metge i físic Francesc Salvà, a la seu de la RACAB. 17 de maig.
- Lliurament dels Premis Maestrat Viu, a la plaça Parroquial de Vinaròs (Castelló). 18 de maig.
- Sessió de benvinguda al II Congrés d'Economia, organitzat per la SCE i celebrat a l'IEC. 24 de maig.
- Assistència, juntament amb el vicepresident, Jaume de Puig, a la presentació del *Diccionari descriptiu de la llengua catalana*, a l'IEC, i amb la participació de la directora general de Política Lingüística, Ester Franquesa. 27 de maig.
- Lliurament, al Teatre Poliorama, dels Premis Cangur, convocats per la Societat Catalana de Matemàtiques. 27 de maig.
- Lliurament del XII Premi Ferran Armengol i Tubau, convocat per la SCE. 27 de maig.
- A la seu de l'IEMed (Barcelona), i juntament amb el membre de la SHA Flocel Sabaté, entrevista amb Josep Ferrer, director general en funcions de l'IEMed. 29 de maig.
- Entrevista, a l'IEC, amb Iolanda Batallé, Ariadna Puiggené i Izaskun Arretxe, directora de l'IRL i directores de les àrees de Llengua i Universitats, i Literatura i Pensament d'aquest organisme, respectivament. 29 de maig.
- Assistència del vicepresident, Jaume de Puig, a l'acte de conferiment del doctorat *honoris causa* de l'AUSP a Sergio Pagano (prefecte de l'Arxiu Secret Vaticà) i a Carme Batlle (professora emèrita de la UB), celebrat a l'Aula Magna del Seminari Conciliar de Barcelona. 30 de maig.
- Conferència de premsa de presentació del projecte Tabula Imperii Romani (TIR) - Balears, amb Fanny Tur (consellera de Cultura, Participació i Esports del Govern balear), Josep Guitart (membre de la SHA i director del projecte) i Maite Orfila (arqueòloga), duta a terme a la seu de la Conselleria de Cultura (Palma). 31 de maig.

- Lliurament del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes a Marta Pessarrodona, al Palau de la Música (Barcelona). 3 de juny.
- Reunió del Patronat de la Fundació Mercè Rodoreda, a l'IEC. 4 de juny.
- Sessió de recepció de Martina Camiade com a membre corresponent de la SFCS, a l'IEC. 4 de juny.
- Conferència General del Consell Interuniversitari de Catalunya, al Palau de Pedralbes. 7 de juny.
- Assistència del vicepresident, Jaume de Puig, a la sessió de cloenda del 20è Simposi de la Fundació La Marató de TV3, celebrat a l'IEC. 12 de juny.
- International Symposium on the Future of Learned Academies, organitzat per la Societat Filosòfica Americana i celebrat a Filadèlfia (Estats Units). 12-14 de juny.
- Assistència del president de la SHA, Ramon Pinyol, en representació del president de l'IEC, a la reunió de la Junta de Govern de la ILC, celebrada a la seu de la Institució. 13 de juny.
- Assistència del secretari general, Josep Enric Llebot, a la sessió ordinària del consorci CRM, duta a terme a la seu de la Secretaria d'Universitats i Recerca de la Generalitat. 17 de juny.
- Reunió del Consell del Centre d'Estudis Catalans de la Facultat de Lletres de la Universitat de la Sorbona, a la seu del Centre Català a París (França). 18 de juny.
- Assistència del vicepresident, Jaume de Puig, a la reunió del Comitè Editorial de RACO (Revistes Catalanes amb Accés Obert), a la BC. 19 de juny.
- Entrevista de Josep Enric Llebot (secretari general de l'IEC) amb Joana Barbany (directora general de Societat Digital de la Generalitat), a la seu del Departament de Polítiques Digitals i Administració Pública de la Generalitat (Barcelona). 21 de juny.
- Reunió de la Comissió de Commemoracions, al Palau de la Generalitat de Catalunya. 21 de juny.
- Assistència del secretari científic, David Serrat, en representació del president, a la reunió del Patronat del CREAF, celebrada a la seu del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat. 25 de juny.
- Reunió de la Junta del Patronat de la Fundació Privada Salvador Alibau, a l'IEC. 25 de juny.
- Reunió de la Junta del Patronat de la Fundació Universitat Catalana d'Estiu, a l'IEC. 26 de juny.
- Entrevista amb Lluís Noguera (director de CosmoCaixa Barcelona), a la seu d'aquest museu (Barcelona). 28 de juny.
- Inauguració del II Congrés Internacional de Recerca en Comunicació, organitzat per la Societat Catalana de Comunicació i celebrat a l'IEC. 28 de juny.

- Sessió telemàtica del Consell de Direcció del Consorci de l'IRL. 1 de juliol.
- Acte de commemoració del 15è aniversari de la creació de l'Institut Ramon Muntaner, a l'IEC. 2 de juliol.
- Obertura de la sessió plenària del grup de recerca Fem l'Escola Plurilingüe, organitzada per la Societat Catalana de Pedagogia (SCP) i duta a terme a l'IEC. 2 de juliol.
- Al pati de l'IEC, «Joan Cererols i el seu entorn musical», primer concert del cicle *Música al claustre*, amb el cor Ad Fines i el conjunt La Caravaggia. 4 de juliol.
- Lliurament dels Premis Nacionals de Cultura de la Generalitat, al teatre L'Artesà del Prat de Llobregat. 4 de juliol.
- Reunió de la Comissió Permanent del CPN, a la seu de la Secretaria de Medi Ambient i Sostenibilitat de la Generalitat. 4 de juliol.
- Presentació, a l'IEC, de les actuacions de l'Institut d'Estudis Aranès - Acadèmia Aranès de Lengua Occitana i de les seves produccions, amb l'assistència de la directora general de Política Lingüística, Ester Franquesa. 5 de juliol.
- 2a Universitat Catalana d'Estiu a Manresa, a l'Institut Lluís de Peguera. 5 de juliol.
- Reunió del Consell de Direcció del Premi Ramon Margalef d'Ecologia, al Palau de la Generalitat. 9 de juliol.
- Entrevista, a l'IEC, amb Agustí Alcoberro i Marta Rovira, president i directora, respectivament, de la Fundació Congrés de Cultura Catalana. 10 de juliol.
- 4a Nit de la Biologia i lliurament dels Premis de la SCB, al CosmoCaixa Barcelona. 10 de juliol.
- Al pati de l'IEC, «L'esplendor del Barroc a Catalunya. Del Barroc al classicisme. Recuperació mundial i primera interpretació de la cantata de Terradellas», segon concert del cicle *Música al claustre*, amb l'Orquestra Barroca Catalana. 11 de juliol.
- Cloenda del Congrés sobre Moviment i Mobilitat al Mediterrani Medieval (segles VI-XV), organitzada per la SHA i celebrada a l'IEC. 11 de juliol.
- Reunió de la tercera Taula Permanent del Pacte Nacional per a la Societat del Coneixement, a la seu de la Secretaria d'Universitats i Recerca. 19 de juliol.

Premis i distincions

2018

El senyor Andreu Mas-Colell, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials (SFCS), va ser guardonat amb el 22è Premi Gran Gresol, que atorga la Fundació Gresol, per la seva trajectòria en el camp de l'economia. CaixaForum Barcelona, 2 d'octubre.

La senyora M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica (SF), va ser investida doctora *honoris causa* per la Universitat de Ginebra. Edifici Uni Dufour de la Universitat de Ginebra (Suïssa), 12 d'octubre.

El senyor Roderic Guigó, membre de la Secció de Ciències Biològiques (SECCB), va rebre el Premi Nacional de Recerca 2017, atorgat per la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació. Teatre Nacional de Catalunya (TNC, Barcelona), 15 d'octubre.

El senyor Georg Kremnitz, membre corresponent de la SF, va ser guardonat amb el V Premi Robèrt Lafont, que atorga la Generalitat de Catalunya a les persones que s'hagin distingit per la defensa, la projecció i la promoció de la llengua occitana. TNC, 23 d'octubre.

La senyora Mila Segarra i el senyor Jordi Mir, membres de la SF, van rebre *ex aequo* el Premi Pompeu Fabra en la categoria de trajectòria professional, científica o cívica, concedit pel Departament de Cultura. TNC, 23 d'octubre.

El senyor Ramon Lapiedra, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia (SECCT), va ser condecorat amb la Medalla d'Honor de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. Monestir de Sant Miquel dels Reis (València), 9 de novembre.

El senyor Andreu Mas-Colell, membre de la SFCS, va rebre l'11è Premi IEF a l'Excehlència Financera en la categoria de carrera acadèmica, concedit per l'Institut d'Estudis Financers. Barcelona, 19 de novembre.

El senyor Christer Laurén, membre corresponent de la SFCS, va rebre el 28è Premi Internacional Ramon Llull de Catalanística i a la Diversitat Lingüística, convocat per la Fundació Ramon Llull i la Fundació Congrés de Cultura Catalana. Auditori Nacional d'Andorra (Ordino), 23 de novembre.

2019

El senyor Carles Viver, membre de la SFCS, va ser condecorat amb la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya. Palau de la Generalitat (Barcelona), 10 de gener.

La senyora Mariàngela Vilallonga, vicepresidenta i membre de la SF de l'IEC, i el senyor Xavier Bellés, membre de la SECCB, van rebre la Medalla Narcís Monturiol, amb què la Generalitat de Catalunya distingeix les persones i entitats que han contribuït significativament al

desenvolupament de la ciència i la tecnologia a Catalunya. Palau de la Generalitat, 19 de febrer.

El pare Josep Massot, membre de la Secció Històrico-Arqueològica (SHA), va ser distingit amb la Medalla d'Or de les Illes Balears, que concedeix el Govern de les Illes Balears. Recollí el guardó el senyor Biel Massot (germà del pare Massot) a la Llotja de Palma, 28 de febrer.

La senyora Mariàngela Vilallonga, vicepresidenta i membre de la SF de l'IEC, va prendre possessió del càrrec de consellera de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Palau de la Generalitat, 25 de març.

El senyor Joaquim M. Puyal, membre de la SF, va ser condecorat amb la Medalla d'Or al Mèrit Esportiu, que atorga l'Ajuntament de Barcelona. Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona, 1 d'abril.

Els senyors Joandomènec Ros (president de l'IEC) i Josep Peñuelas, membres de la SECCB, van ser guardo-

nats en la categoria de col·legiats d'honor dels Premis Dia del Biòleg, que atorga el Col·legi de Biòlegs de Catalunya. Auditori de l'Aquàrium de Barcelona, 25 d'abril.

El senyor Joaquim M. Puyal, membre de la SF, va ser investit doctor *honoris causa* per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Sala d'Actes del Rectorat de la UAB, 7 de maig.

Els senyors Joaquim Rafel (membre de la SF) i Jaume Terradas (membre de la SECCB) i la senyora Gemma Rigau (membre de la SF), així com la Fundació Carles Salvador (estretament lligada a l'IEC), van ser distingits amb la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya. Auditori Fòrum del Centre de Convencions Internacional de Barcelona, 16 de maig.

El senyor Joan Beltran, membre corresponent de la SF, va rebre el Premi Carles Salvador dels Premis Maestrat Viu. Plaça Parroquial de Vinaròs (Castelló), 18 de maig.

Seus i delegacions

Seu de Perpinyà

Any de creació: 1999

Delegada: Martina Camiade Boyer

Adreça: Casa dels Països Catalans

Universitat de Perpinyà

Camí de la Passió Vella

F-66860 Perpinyà Cedex

A/e: *perpinya@iec.cat*

Al llarg del curs 2018-2019, la Seu de Perpinyà s'ha encarregat de l'organització o ha intervingut en les activitats següents:

3a Jornada de Recerca i Homenatge

Pere Verdaguer: «Ciència ficció i canvi climàtic / Les cròniques lingüístiques»

Activitat organitzada amb la col·laboració de l'Institut Franco-Català i l'Associació per a l'Ensenyament del Català, en què especialistes com els membres de l'IEC Miquela Valls, Alà Baylac-Ferrer, M. Teresa Cabré i Joan Peytaví van abordar la figura de Pere Verdaguer des dels vessants científic i lingüístic. Se celebrà el 18 de desembre a la seu de la Delegació.

7a master class «Trans/fronteres

i diàleg de les disciplines:

“Diplomàcia territorial i cooperació territorial europea. Diàleg euromediterrani”»

La setena edició, organitzada amb la col·laboració de l'Institut Catòlic de la Medi-

terrània, va tenir lloc del 30 de gener a l'1 de febrer a Barcelona (Sala Prat de la Riba de l'IEC) i reuní un centenar d'estudiants i professors de màster provinents de les universitats d'Artois, Lió II, Montpeller III, Nantes, Niça Sophia Antipolis, Perpinyà, Estrasburg, Ais-Marsella, Pisa, Kehl i Autònoma de Barcelona.

Durant tres dies es va analitzar el paper de la diplomàcia territorial en la política europea, amb l'objectiu de construir una xarxa de formació acadèmica universitària d'alt nivell i d'excel·lència. En la presentació van intervenir Joandomènec Ros, president de l'IEC; Martina Camiade, delegada de l'IEC a Perpinyà, i Cyril Piquemal, cònsol general de França a Barcelona, i el programa va incloure sessions varies (conferències, debats, taules rodones...).

II Congrés de l'Espai Català

Transfronterer

Es va participar en aquest congrés, organitzat per la Secció d'Història i Arqueologia de l'Institut d'Estudis Empordanesos, per a donar a conèixer les novetats en matèria d'arqueologia a banda i banda de la frontera dels Pirineus, en jaciments que han incidit en el període comprès entre els segles VIII i XI (entre la fi del regne de Toledo i l'expansió dels comtats catalans). Va tenir lloc els dies 21 i 22 de març (la primera jornada a la Sala FAC de la Roca

de l'Albera i, la segona, al convent de Santa Clara de Castelló d'Empúries).

Premi Catalunya del Nord

Premi instituït el 2008 i ofert a un estudi, treball o document per a l'ensenyament del català a qualsevol nivell i per al coneixement de la Catalunya del Nord o de qüestions que l'afecten, així com per a les relacions transfrontereres amb qualssevol terres de llengua catalana. En l'onzena convocatòria, inclosa en el *LXXXVIII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, el premi es va lliurar a Claudi Balaguer per *Estudi lingüístic d'un fragment dels cartularis inèdits de Julià Bernat Alart: els llibres dels cònsols de Vinçà (1349-1459)*, el 26 d'abril, al Palau de Congressos de Perpinyà, durant la XXX Nit de Sant Jordi.

Exposició «El temps dels rebesavis»

La mostra comprèn trenta-sis postals de la col·lecció de Jean-Marc Million sobre els oficis i costums de la primera meitat del segle xx i és el resultat de dos anys de «Converses en català» animades per la delegada de l'IEC a Perpinyà, Martina Camiade. Es va inaugurar el 31 de maig a Sant Andreu de Sureda i s'exhibí del 15 de juliol al 15 d'agost a la Casa de la Generalitat a Perpinyà.

Taula rodona «Catalunya del Nord i el Procés»

Activitat organitzada per a oferir una visió des de la Catalunya del Nord de la

situació a Catalunya a través de personalitats de la societat civil i d'altres sectors, com ara Joandomènec Ros (president de l'IEC), Pere Becque (vicepresident d'Òmnium Cultural a la Catalunya del Nord) i Joan Pau Billés (alcalde de Pesillà de la Ribera). Es va dur a terme el 22 d'agost al Liceu Renouvier de Prada de Conflent, dins el marc de la 51a Universitat Catalana d'Estiu, i va ser moderada pel membre de l'IEC Joan Becat.

Seu de Castelló

Any de creació: 2001

Delegat: Vicent Pitarch i Almela

Adreça: Menador Espai Cultural

Plaça de l'Hort dels Corders, 4
12001 Castelló de la Plana

A/e: castello@iec.cat

La Seu de Castelló, conjuntament amb el Centre Excursionista de la ciutat, s'ha encarregat d'organitzar els actes de l'Any Pompeu Fabra 2018 a les comarques castellonenques: el delegat de l'IEC a Castelló, Vicent Pitarch, va pronunciar la conferència «Pompeu Fabra, el País Valencià i l'excursionisme», el 12 de setembre a la seu del Centre Excursionista; el 15 de setembre, es va fer una passejada pel tram d'El Camí del País Valencià que uneix Benafigos i Culla; el 7 de novembre, Jordi Mir, membre de la Secció Filològica de l'IEC, va impartir la conferència

«Vigència de l'obra i la figura de Pompeu Fabra», al Menador Espai Cultural, i el 30 de novembre, Vicent Pitarch va impartir la conferència «Pompeu Fabra, una figura clau al País Valencià contemporani», a la seu social de la Penya Setrill de Benicarló.

Així mateix, al llarg del curs 2018-2019, la Delegació de l'Institut a Castelló ha participat en diverses activitats, entre les quals destaquen les següents:

— 28 i 29 de setembre: Ple itinerant de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC. El Ple d'aquesta Secció es va reunir al Menador Espai Cultural (primera jornada) i a l'Ajuntament de Morella (segona jornada), amb l'objectiu de compartir amb les entitats locals una anàlisi social, cultural i política del territori.

— 19-21 d'octubre: XIII Jornades Culturals de la Plana de l'Arc. Com és habitual, es va col·laborar en aquestes jornades, que en la tretzena edició van dur per títol «Pobles vius: aprenent del passat, construint el futur», i es van celebrar a les Coves de Vinromà. El programa va incloure activitats varies, com presentacions de llibres, exposicions, xerrades i tastos de productes locals.

— 11 de desembre: taula rodona «LGTBIfòbia als diccionaris». Hi van intervenir Joan Rafael Ramos, vicepresident de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua; Vicent Pitarch, delegat de l'IEC a Castelló; Jordi Pilar, vocal de Castelló

LGTBI; Alicia Salvadó, responsable del Grup de Polítiques Trans de Castelló LGTBI, i, com a moderadora, Pastora de Florencio, presidenta de Castelló LGTBI. Va ser organitzada per Castelló LGTBI i duta a terme a la sala d'actes de la Casa dels Caragols (Castelló).

— 15 de desembre: commemoració dels 86 anys de les Normes de Castelló. Com cada any, es va participar activament en aquest acte promogut per la plataforma cívica Castelló per la Llengua, que es va celebrar a la plaça Major sota el lema «Decidim valencià!».

— 17 i 24 de febrer: 50a Renovació de la Flama de la Llengua Catalana (en col·laboració amb el Centre Excursionista de Castelló).

— 5 d'abril: visita sociolingüística dels estudiants de l'assignatura «Variació i política lingüístiques» del grau de filologia catalana de la Universitat de Barcelona. El grup va fer una visita d'estudi a Castelló, coordinada pel professor Avel·lí Flors, que va incloure una sessió a la Delegació de l'IEC i a la Casa de les Normes, a càrrec de Vicent Pitarch i al voltant del tema «Castelló de la Plana i la planificació del corpus del català».

— 14 d'abril: Festa per la Llengua. Aquesta edició de la trobada d'escoles en valencià es va celebrar al Parc de Ribalta de Castelló i va dur per títol «Som i serem paraules», en homenatge al lexicògraf i activista cultural Francesc Ferrer

i Pastor. S'hi van oferir un bon nombre d'activitats culturals i educatives, com ara tallers, danses populars, visites guiades i muixerangues.

Seu de Lleida

Any de creació: 2005

Delegat: Ramon Sistac i Vicén

Adreça: Edifici Polivalent

Universitat de Lleida

Carrer de Jaume II, 71

25001 Lleida

A/e: *lleida@iec.cat*

Durant la primera dècada d'aquest segle, la Delegació de l'IEC a Lleida, en col·laboració amb l'Institut Menorquí d'Estudis i la Universitat de Lleida (UdL), va organitzar les trobades científiques *De Fraga a Maó: eix d'una cultura*, amb l'objectiu d'analitzar les relacions longitudinals entre els territoris de llengua catalana. Per al curs 2018-2019, la Delegació ha preparat el seminari *De tramuntana a migjorn. Primer seminari de treball sobre l'eix cultural occidental*, a fi d'analitzar les relacions latitudinals: aquest altre eix que enllaça els Pirineus amb Lleida, Tortosa, València i Alacant i que no és només lingüístic, ja que conforma un espai cultural compartit.

El seminari es va impartir a Esterri d'Àneu (Pallars Sobirà) del 28 al

30 de juny i es va organitzar amb la col·laboració de l'Ajuntament d'aquest municipi, el Consell Cultural de les Valls d'Àneu, el Departament de Filologia Catalana i Comunicació de la UdL, el Departament de Filologia Catalana de la Universitat d'Alacant i l'Institut Superior d'Investigació Cooperativa (ISIC-IVITRA) d'aquesta Universitat. Sota el títol «Les persones i el territori: demografia i onomàstica», en la primera jornada es van oferir sessions sobre l'expansió pel territori al llarg del temps, l'antroponímia i la toponímia. El segon dia es va dedicar als temes «La llengua: l'eix occidental i l'estàndard» (s'abordaren els dialectes; el català occidental en l'estàndard català, i el català pirinenc i les adaptacions de l'estàndard) i «Cultura popular: el ponent i el llevant, de tramuntana a migjorn» (es van analitzar la gastronomia; l'arquitectura popular: el mas, la borda i la cabana; l'etnopoètica i la fraseologia, i els jocs, les creences, les festes i els rituals). Finalment, en la darrera jornada es va fer una ruta turística pel patrimoni natural, històric i arquitectònic de les Valls d'Àneu (es van visitar els pobles de Son, Sorpe, Isil i el castell de València d'Àneu).

Totes les persones que van participar-hi van poder assistir gratuïtament a Dansàneu, Festival de Cultures del Pirineu, que es va celebrar els mateixos dies que el seminari.

Seu d'Alacant

Any de creació: 2005

Delegat: Brauli Montoya Abat (fins al 31.3.2019)

Vicent Martines Peres (des de l'1.4.2019)

Adreça: Seu Ciutat d'Alacant

Universitat d'Alacant

Av. de Ramón y Cajal, 4

03001 Alacant

A/e: *alacant@iec.cat*

La Seu d'Alacant gestiona la Biblioteca Enric Valor - IEC, que conté el fons bibliogràfic de l'Institut i un fons bibliogràfic i documental d'Enric Valor. La biblioteca, situada a la Seu Ciutat d'Alacant, és oberta al públic dilluns i divendres de 10 a 12 hores i dimecres de 16 a 20 hores.

A continuació, es presenten les activitats que ha organitzat o en què ha participat la Seu d'Alacant durant el curs 2018-2019:

Sessions de conversa en valencià

S'ha continuat oferint aquesta activitat, integrada en el programa «Voluntariat per la llengua» i adreçada a totes les persones interessades a practicar la conversa en valencià. Les sessions, moderades per Lliris Picó (secretària de la Seu d'Alacant), consisteixen en lectures i debats sobre textos procedents tant de la premsa diària com del fons bibliogràfic de l'IEC i del fons bibliogràfic i documental d'Enric Valor. S'han dut a terme dilluns i di-

mecres a la Biblioteca Enric Valor - IEC i han inclòs visites als museus i edificis més representatius de la ciutat d'Alacant.

Curs *Divulgar la ciència en el segle XXI*

Des de la primera edició, es col·labora en l'organització d'aquesta iniciativa de la Universitat d'Alacant (UA) per a fomentar en la ciutadania l'interès per la ciència, ensenyant diverses maneres d'abordar els reptes científics de l'actualitat des de diferents perspectives. El 2018 s'impartí del 5 al 7 de setembre al saló d'actes de l'Edifici Germà Bernàcer del Campus de Sant Vicent del Raspeig, i va comprendre debats i vuit ponències de reconeguts científics i divulgadors de la ciència, entre els quals Adolfo de Azcarraga (president de la Reial Societat Espanyola de Física) i Martí Domínguez (director de la revista *Mètode*).

Club de lectura de Sant Vicent del Raspeig: el Club de la Lliris

Des de fa cinc anys, cada darrer dissabte de mes es reuneix el club de lectura en valencià a la llibreria Libros 28, coordinat i moderat per Lliris Picó. Les obres tractades aquest curs han estat: *El que pensen els altres*, de Clara Queralto (29 de setembre); *Sara i els silencis*, de Maria Escalas (27 d'octubre); *Secundaris*, de Núria Cadenes (24 de novembre); *A la platja de Camus*, d'Elvira Cambrils (29 de desembre); *Les quatre vides de l'oncle Antoine*, de Xavier Aliaga (26 de gener); *Barcelona 2101*, de Valentí Puig (23 de febrer);

Aprendre a parlar amb les plantes, de Marta Orriols (30 de març); *La mirada de vidre*, d'Anna Moner (25 de maig); *La taverna del Negre*, de Jesús Moncho (29 de juny), i *El paradís a les fosques*, de Vicent Usó (27 de juliol).

Cicle literari *Escriure el país*

Com és habitual, s'ha col·laborat en aquest cicle coordinat per Isabel Marcillas des del Departament de Filologia Catalana de la UA, en què autors valencians són convidats a escriure un relat sobre la seva comarca perquè el llegeixin davant els assistents. En aquesta edició van participar Muriel Villanueva, el 15 d'octubre, a la Facultat d'Educació; Joanjo Garcia, el 19 d'octubre, a la Facultat de Filosofia i Lletres, i Gemma Miralles, el 21 de novembre, a l'Edifici Polivalent del Campus de Sant Vicent del Raspeig.

Actes d'homenatge

a Maria Mercè Marçal

Conjuntament amb la UA, es van organitzar diversos actes per a homenatjar Maria Mercè Marçal, amb motiu de la commemoració dels vint anys de la seva mort:

La xerrada «Projecte Maria Mercè Marçal», a càrrec de Lluïsa Julià, biògrafa de l'autora, i M. Àngels Francés, professora del Departament de Filologia Catalana de la UA. Es va oferir el 9 de novembre al saló d'actes de la Facultat d'Educació i va incloure una exposició de treballs d'alumnes de batxillerat sobre l'escriptora.

La taula rodona «Quatre mirades a Maria Mercè Marçal», amb M. Àngels Francés, Lluïsa Julià, Anna Esteve (professora del Departament de Filologia Catalana de la UA) i les escriptores Itxaro Borda i Gràcia Jiménez (aquesta última va fer de moderadora). Es va celebrar a l'Edifici Sant Ferran de la UA, també el 9 de novembre.

L'espectacle de poesia *He ensenyat una dona a fer servir la veu*, interpretat per Txus Garcia a la Sala Altamira de la Seu Universitària Ciutat d'Alacant, el 16 de novembre.

I l'espectacle teatral *Dona-foc. La dona que crema*, a càrrec de Les Fugitives. Va tenir lloc el 22 de novembre al Centre Cultural Les Cigarretes d'Alacant.

Conferència «Pompeu Fabra, l'obra decisiva al País Valencià actual»

Vicent Pitarch, delegat de l'IEC a Castelló, va pronunciar aquesta conferència el 23 de novembre a la Seu Universitària de la Nucia (UA).

Jornada internacional 100 anys de l'obra de Pompeu Fabra

Es va participar en aquesta jornada de la UA, en què M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica de l'IEC, va oferir la ponència «Pompeu Fabra: sistematitzat i pervivència», i Antoni Ferrando, membre d'aquesta Secció, va parlar de «Pompeu Fabra i els valencians» i presentà el seu llibre *Fabra, Moll i Sanchis*

Guarner. La construcció d'una llengua moderna de cultura des de la diversitat. Va tenir lloc el 27 de març a l'Aula Magna de la Facultat de Filosofia i Lletres.

XXIV Jornada de Sociolingüística

d'Alcoi

La 24a edició de la jornada conjunta amb la Universitat Politècnica de València (UPV), l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL), l'Ajuntament d'Alcoi, la Coordinadora Alcoià - Comtat pel Valencià i el Centre Ovidi Montllor, es va celebrar els dies 29 i 30 de març a la sala de graus Roberto García Payá del Campus d'Alcoi de la UPV. Sota el títol «Tenim recursos per a fer humor en valencià?», s'hi va abordar l'humor en valencià com a manifestació social del llenguatge, analitzant aspectes com les possibilitats d'un humor valencià propi o mediatitzat, les diferents aplicacions en mitjans audiovisuals i escrits, els contextos lingüístics, la capacitat d'influència social i les interferències. La inauguració va anar a càrrec de Francisco Mora, rector de la UPV; Antoni Francés, alcalde d'Alcoi; Ramon Ferrer, president de l'AVL, i Brauli Montoya, delegat del president de l'IEC a Alacant.

Plaça del Llibre

Es va participar en la tercera edició d'aquesta iniciativa d'Escola Valenciana - La Cívica, FULL - Fundació pel Llibre i la Lectura i altres entitats per a promou-

re el llibre en valencià i fomentar la lectura amb activitats per a tots els públics. Va tenir lloc del 22 al 24 de febrer a la plaça del Port d'Alacant, i la Delegació de l'IEC va exhibir-hi les seves publicacions.

Fira del Llibre d'Alacant

Sota el lema «Dones de paraula», la 49a edició d'aquesta fira, organitzada per l'Ajuntament i la Diputació d'Alacant, es va celebrar del 28 de març al 7 d'abril a la plaça de Sèneca. A més de tenir-hi un estand amb les publicacions de l'IEC i signatures de llibres de diverses autores (per exemple, Victòria Cremades i Mari Carmen Sáez), la Delegació hi va participar organitzant la presentació dels llibres *Res a amagar*, d'Anna Boluda (31 de març); *L'univers literari de les escriptores valencianes dels segles XVI-XVIII*, de Maria de los Ángeles Herrero (3 d'abril), i *Il·luses, santes, falsàries*, d'Albert Toldrà (6 d'abril).

Presentació del llibre *Gat vell*.

Dites marineres

Aquesta obra, de Francesc Xavier Llorca, es va presentar el 9 maig a la Sala Miguel Hernández de la Seu Universitària d'Alacant, en un acte en què intervingueren l'autor mateix, Núria Sendra (l'editora) i Josep Maria Baldaquí (UA).

El pati de la ciència

Activitat coorganitzada amb la UA, en què experts imparteixen tallers de divulgació

científica als infants de l'Escola d'Estiu de la Universitat. Les sessions d'aquest curs, dutes a terme a la sala d'actes de l'Aulari II de la UA, van anar a càrrec d'Antxon Anta Unanue (Collegi Alemany Sant Albert Magne de Sant Sebastià, 5 de juliol), Fina Guitart (Centre de Recursos Pedagògics Específics de Suport a la Innovació i la Recerca Educativa del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, 9 de juliol) i Juan Roldán (director de l'àrea de matemàtiques del Museu Didàctic i Interactiu de Ciències del Baix Segura, 12 de juliol).

Delegació de València

Any de creació: 2005

Delegat: Juli Peretó i Magraner

Adreça: No té seu pròpia, les activitats organitzades es duen a terme principalment a l'Octubre Centre de Cultura Contemporània (carrer de Sant Ferran, 12, 46001 València)

A/e: *valencia@iec.cat*

Al llarg del curs 2018-2019, la Delegació de l'IEC a València ha organitzat les activitats següents:

Espai Ciència

L'Espai Ciència és un programa d'activitats patrocinat per l'IEC, Acció Cultural del País Valencià i la Càtedra de Divulgació de la Ciència / Unitat de Cultura Cien-

tífica de la Universitat de València (UV), amb el suport del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC). En el marc del programa, s'han portat a terme les activitats que es presenten seguidament, generalment en els diferents espais de l'Octubre Centre de Cultura Contemporània (OCCC).

Bar de Ciències

Les sessions del *Bar de Ciències* d'aquest curs, moderades per la periodista Reis Juan, van ser les següents:

— 3 d'octubre: «Malalties rares», amb Lluís Montoliu (Centre Nacional de Biotecnologia del CSIC, Madrid).

— 12 de febrer: «Intel·ligència artificial i robòtica, amb els membres de l'IEC Carme Torras i Ramon López de Mántaras (sessió entorn de la publicació del monogràfic de la revista *Mètode*, «Interconnectats. Màquines i humans davant del segle 10101», i commemorativa del Dia de Darwin).

— 12 de març: conversa amb David Ibáñez (Federació Valenciana de Divulgació Científica) i José David Martín Guerrero (Departament d'Enginyeria Electrònica de la UV).

Cicle Els dijous de Frankenstein

Activitat per a homenatjar Mary Shelley i el doctor Frankenstein en el bicentenari de la publicació. Va constar de set sessions:

— 18 d'octubre: projeccions de *Frankenstein* (J. Searle Dawley, 1910) i

Bride of Frankenstein (James Whale, 1935), comentades pel crític de cinema Tomás Fernández Valentí.

— 25 d'octubre: projecció de *Frankenstein must be destroyed* (Terence Fisher, 1969), comentada pel crític de cinema Carlos Losilla.

— 30 d'octubre: projecció de *Remando al viento* (Gonzalo Suárez, 1988), comentada pel crític de cinema Ramón Alfonso.

— 8 de novembre: conferència «Frankenstein y el estudio del cerebro», per Javier S. Burgos (Hospital La Fe de València).

— 15 de novembre: conferència «Les sis malediccions de Mary Shelley», per l'escriptor Ricard Ruiz.

— 22 de novembre: conferència «Cor Cordium», per l'escriptora Anna Moner.

— 28 de novembre: conferència «Frankenstein o la identidad monstruosa», per Isabel Burdiel (UV).

Presentacions de llibres

— 19 de desembre: *Històries naturals*, de Martí Domínguez (Pòrtic). Hi van intervenir l'autor i Perico Pastor (il·lustrador de l'obra).

— 27 de març: *Editando genes: recorta, pega y colorea. Las maravillosas herramientas CRISPR*, de Lluís Montoliu (Nextdoor Publishers). A més de l'autor, hi va participar Francis J. Mojica (autor del pròleg).

Els premis Nobel del 2018

Cicle de conferències en què experts van analitzar les contribucions a la ciència i a la literatura dels guardonats amb els premis Nobel l'any 2018. Va comprendre cinc sessions:

— 14 de gener (Fisiologia o Medicina): «Immunoteràpia i càncer: principi o final?», d'Adela Cañete (Unitat d'Oncohematologia Pediàtrica de l'Institut d'Investigació Sanitària, Hospital La Fe de València).

— 16 de gener (Química): «Aprofitant el poder de l'evolució», per Ismael Mingarro (Departament de Bioquímica i Biologia Molecular de la UV).

— 23 de gener (Economia): «Com impulsar un creixement econòmic sostingut i sostenible», amb Matilde Mas (Departament d'Anàlisi Econòmica de la UV).

— 24 de gener (Literatura): com que el 2018 no es va atorgar el Premi Nobel de Literatura, es va projectar la pel·lícula *The remains of the day*, de James Ivory (1993), basada en la novel·la de Kazuo Ishiguro (premi Nobel de Literatura 2017). La sessió va ser comentada per Lola Nomdedeu i Octavi Monsonís, lectors d'Ishiguro.

— 30 de gener (Física): «Ferramentes òptiques», pronunciada per Eugenio Roldán (Departament d'Òptica, Optometria i Ciències de la Visió de la UV).

Dia de Darwin

Per a celebrar el Dia de Darwin, a més de la sessió del *Bar de Ciències*, es va organitzar la conferència «Una perspectiva genòmica de l'evolució dels cordats». La pronuncià Héctor Escrivà (Observatori Oceanogràfic de Banyuls de la Marenda, Rosselló), el 13 de febrer, a la Sala Darwin del Campus de Burjassot-Paterna de la UV.

Cicle de conferències Any

Internacional de la Taula Periòdica

Va constar de les conferències següents:

— 5 de març: «Els xips de la pròxima dècada: intel·ligència artificial i medi ambient», de José Duato (catedràtic de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Informàtica de la UPV).

— 10 d'abril: «150 anys d'un descobriment científic cabdal: la taula periòdica», per la membre de l'IEC Pilar González Duarte.

— 8 de maig: «Disciplina, ordre i llei: el sistema periòdic i la pedagogia química del segle XIX», a càrrec de Josep Ramon Bertomeu (director de l'Institut Interuniversitari López Piñero).

— 4 de juny: «Homenatge al carboni. La transcendència d'allò minúscul», per David G. Jara (guanyador del Premi Europeu de Divulgació Científica «Estudi General» 2018).

Altres activitats

A més de les activitats promogudes dins del programa Espai Ciència, la Delegació

va organitzar dues conferències de Vicent Pitarch (membre de la Secció Filològica i delegat de l'IEC a Castelló), amb motiu de l'Any Pompeu Fabra. La primera, titulada «La penetració del fabrisme al País Valencià», es va oferir el 13 de novembre a l'OCCC. I la segona, a la seu de la Societat Coral El Micalet de València, va dur per títol «Pompeu Fabra i les Normes de Castelló».

Delegació de Palma

Any de creació: 2009

Delegat: Damià Pons i Pons

Adreça: No té seu pròpia, les activitats organitzades es duen a terme en diversos indrets.

A/e: *palma@iec.cat*

La Delegació de Palma ha participat en la presentació de *Mallorca: el sud i sud-est (municipis de Llucmajor, Campos, Ses Salines, Santanyí, Felanitx i Manacor)*, obra de Vicenç M. Rosselló, coeditada per l'IEC i l'Institut d'Estudis Baleàrics (IEB). L'acte es va fer el 12 de novembre de 2018 al Parc de ses Estacions, en el marc de la XXIX Setmana del Llibre en Català de Palma. A més de l'autor, hi van intervenir Joandomènec Ros, president de l'IEC; Francesa Tur, consellera de Cultura, Participació i Esports i presidenta de l'IEB; Onofre Rullan, catedràtic de geografia de la Universitat de les Illes Balears, i, com

a moderador, Francesc M. Rotger, director de l'IEB.

Seu de l'Alguer

Any de creació: 2016

Delegat: Antoni Torre

Adreça: Palau Serra

Plaça Cívica, 2

07041 L'Alguer

A/e: *alguer@iee.cat*

La Delegació de l'IEC a l'Alguer va participar en la VIII Jornada Alguerresa a la Universitat Catalana d'Estiu, que va dur per títol «Llengua, ambient i tradició». La presentació de la Jornada, que constà

de sis ponències i una degustació de productes típics, va anar a càrrec d'Antoni Torre, delegat de l'IEC a l'Alguer. Així mateix, Torre va impartir la darrera ponència, que versà sobre els paisatges del territori municipal de l'Alguer. Va tenir lloc el 22 d'agost de 2019 al Liceu Renouvier de Prada de Conflent.

Antoni Torre també va participar en els actes de les Festes 31 d'Agost, que organitza l'Obra Cultural de l'Alguer en col·laboració amb la Diputació de Barcelona, el Parc Nacional de l'Asinara i el Parc Natural de Port del Comte. Les Festes es van celebrar del 29 al 31 d'agost, a l'Alguer i a Porto Torres, i van comprendre activitats diverses, com recitals de poesia i concerts.

VI. Activitat de recerca

Programes de recerca

Secció Històrico-Arqueològica

Banc de dades de monedes catalanes

Director: Miquel Crusafont i Sabater

Ponent: Gaspar Feliu i Monfort

L'objectiu inicial d'aquest projecte és recuperar els grans fitxers de monedes, generalment catalanes, de Miquel de Crusafont i Leandre Villaronga. El fitxer de Miquel de Crusafont comprèn, essencialment, monedes catalanes medievals i modernes, mentre que el de Leandre Villaronga està format per monedes de l'edat antiga de la península Ibèrica, amb especial dedicació als tallers monetaris de l'àrea catalana.

Al llarg del curs, s'ha treballat en la creació d'una base de dades informatitzada de les fitxes.

Catàleg i corpus documental del brodat a Catalunya: segles XIV i XV

Director: Rafael Cornudella i Carré

L'objectiu d'aquest projecte és l'estudi integral del brodat a Catalunya als segles XIV i XV. Malgrat ser una etapa especialment brillant en aquest àmbit, el brodat —a diferència d'altres disciplines artístiques, com la pintura o el vitrall, que ja

compten amb grans corpus catalogàfics i documentals— ha estat poc estudiat fins a l'actualitat. En aquest sentit, el projecte pretén pal·liar el buit historiogràfic que això representa. De fet, gran part de la producció brodada que es conserva té una dimensió pictòrica innegable que, tanmateix, caldrà integrar, des d'una perspectiva historicocrítica actualitzada, a la història de la pintura catalana, que fins avui s'ha centrat en la pintura sobre fusta, la pintura mural i la il·luminació del llibre.

El projecte té dues vessants complementàries. D'una banda, la confecció d'un corpus documental sobre brodadors i brodats, a partir de la prospecció en diferents arxius, entre els quals cal destacar l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona, l'Arxiu de la Corona d'Aragó i diversos arxius eclesiàstics —s'ha localitzat una quantitat important de material inèdit de gran valor, que sens dubte enriquirà el coneixement del nostre patrimoni artístic. I, d'altra banda, l'elaboració d'un catàleg raonat i exhaustiu dels brodats catalans dels segles XIV i XV, en el qual s'inclouran els que es conserven en territori català, els que en algun moment s'han exportat i es conserven en col·leccions públiques i privades fora de Catalunya i

els que van ser importats a Catalunya en època gòtica (com, per exemple, el magnífic brodat florentí de Geri di Lapo per a la col·legiata de Santa Maria de Manresa).

Catalunya Carolíngia

Directors: Gaspar Feliu i Montfort
Josep Maria Salrach
i Marés

L'objectiu d'aquest programa de recerca és publicar tots els documents referents a Catalunya fins a l'any 1000, incloent-hi els preceptes dels reis francs expedits per al nostre país. Aquest corpus documental té un interès excepcional per a la història dels segles IX i X no tan sols de Catalunya, sinó també de l'Europa occidental de l'època carolíngia.

Aquest curs s'han publicat els tres toms del volum VII, dedicat al comtat de Barcelona. Amb el volum VIII, que inclou la documentació dels comtats de Cerdanya, Urgell i Berga i que està previst que es publiqui l'any 2020, es donarà per finalitzada la publicació dels documents de tots els comtats. Per acabar el projecte, faltará l'edició de la segona part del volum I, d'introducció general, i un volum d'apèndix, en el qual s'està treballant, que inclourà l'epigrafia, nous documents, correccions i índexs.

Corpus Antiquitatum

Americanensium

Directora: Victòria Solanilla Demestre
Ponent: Josep Guitart i Duran

Projecte de la UAI que l'IEC desenvolupa, pel que fa a Catalunya, en col·laboració amb la Universitat Autònoma de Barcelona. La seva directora, Victòria Solanilla, coordina la part europea del projecte, que té com a objectiu la publicació dels catàlegs de totes les col·leccions museístiques especialitzades en antiguitats precolombines conservades en museus d'Amèrica i d'Europa. Fins ara, han participat en el projecte deu països —que han publicat una trentena de fascicles—, per bé que actualment s'estan duent a terme gestions amb acadèmies d'altres països per tal que s'hi adhereixin, amb la finalitat d'enfortir la vitalitat d'aquesta sèrie de catàlegs i augmentar-ne la utilitat científica.

El dia 16 de maig de 2019, en el marc del Congrés Internacional sobre Iconografia Precolombina del Corpus Antiquitatum Americanensium, es va presentar l'obra *Los pueblos de La Aguada. Vida y arte*, el desè fascicle publicat per l'Argentina, un dels països que participen en el projecte. Com a cloenda de l'acte, Josep Guitart, ponent del projecte, va glossar la figura de César García Belsunce († 9.8.2019), que fou president de l'Academia Nacional de la Historia de la República Argentina, vicepresident de la Unió Acadèmica Internacional (UAI) i

impulsor decisiu del Corpus Antiquitatum Americanensium al continent americà.

Corpus des Troubadours

Directors: Vicenç Beltran i Pepió
Tomàs Martínez Romero

L'IEC actua com a director internacional d'aquest projecte de la Unió Acadèmica Internacional, dedicat a reunir dins una col·lecció completa i homogènia els textos trobadorescos dispersos en un gran nombre de publicacions de qualitat desigual i no sempre accessibles. La recerca se centra, principalment, en l'anàlisi de l'empremta trobadoresca en la tradició cultural europea, prestant una atenció especial als trobadors catalans i a la tradició literària occitana a Catalunya.

Al llarg d'aquest curs, s'han incorporat un bon nombre d'edicions alemanyes al web del projecte, el qual ha rebut 6.207 consultes de 2.742 usuaris diferents. Així mateix, l'abril de 2019 es va presentar, a l'IEC, el llibre *Ramon Llull i els trobadors*, amb edició a cura de Tomàs Martínez Romero, Vicenç Beltran i Pepió i Irene Capdevila Arrizabalaga.

Corpus Documental de les Relacions Internacionals de Catalunya i de la Corona d'Aragó

Directors: Antoni Riera i Melis
Carles Vela Aulesa

Aquest projecte té per objecte la publicació en edició crítica dels tractats internacionals i de la documentació diplomàtica de Catalunya, i després de la Corona d'Aragó, des del segle XII fins a la mort de Ferran el Catòlic.

Després de l'edició dels dos toms del primer volum, en què s'estudiaven les relacions internacionals del comtat de Barcelona i després de la Corona d'Aragó fins a la mort del rei Pere el Catòlic, durant aquest curs s'ha continuat treballant en l'estudi de les relacions internacionals durant el regnat de Jaume I el Conqueridor.

Corpus Internacional des Timbres Amphoriques

Directors: Cèsar Carreras Monfort
Josep Guitart i Duran

Programa de recerca de la UAI que té per objecte elaborar un corpus internacional de marques d'àmfora gregues i llatines. L'IEC porta a terme la part del Corpus corresponent a Catalunya.

Aquest curs s'ha completat la impressió del quart volum de la sèrie catalana corresponent a les terrisseries i marques d'àmfora documentades a la Laietània interior, és a dir, a les actuals comarques del Vallès. Està previst que el volum sigui presentat en els actes de celebració del centenari de la UAI, a la tardor de 2019.

Corpus Signorum Imperii Romani (CSIR). Corpus d'escultura romana dels Països Catalans

Director: Ferran Arasa i Gil

L'objectiu d'aquest projecte és la recuperació, l'anàlisi i l'estudi de totes les manifestacions escultòriques d'època romana trobades al País Valencià que es poden datar entre els segles II ANE i V DNE, realitzades tant en pedra com en metall —incloses les de temàtica cristiana—, en les modalitats de relleu i escultura exempta, amb les funcions ornamental, votiva i funerària. També s'hi inclou l'escultura desapareguda (coneguda a través de fonts bibliogràfiques i manuscrites) i l'escultura petita en metall.

En aquest curs, s'ha iniciat la revisió de totes les escultures romanes dels museus i col·leccions del País Valencià, amb l'anàlisi i la fotografia de les peces. Aquesta tasca s'ha portat a terme als museus següents: Museu de Belles Arts de Castelló, Museu Arqueològic de Sagunt, Museu Arqueològic de Lliria, Museu Nacional de Ceràmica, Museu Històric Municipal (València), Museu de la Ciutat de València, Museu Arqueològic i d'Història d'Elx, Museu Arqueològic de l'Alcúdia d'Elx i Museu Arqueològic Nacional (Madrid), així com al Servei d'Investigació Arqueològica Municipal del Col·legi-Seminari Corpus Christi (València). De manera paral·lela, s'ha iniciat l'estudi de les peces mitjançant consultes en biblio-

teques especialitzades, tant de les universitats i els museus catalans com de centres de recerca a Madrid i Roma (Institut Arqueològic Alemany).

Corpus Textual de la Catalunya del Nord

Direcció: Eulàlia Duran i Grau
(fins al novembre de 2018)
Albert Rossich i Estragó
(des del novembre de 2018)

Programa dedicat a estudiar i inventariar les manifestacions impreses al Rosselló entre 1500 i 1840. El fet que l'equip d'investigadors que treballa en el projecte sigui pluridisciplinari permet oferir una visió completa de les premses en territori rossellonès durant aquest període. La base sobre la qual s'estructura la recerca que es du a terme en el marc del Corpus Textual de la Catalunya del Nord (CTCN) és el catàleg tipobibliogràfic d'impresos (Catàleg d'Impresos Rossellonesos, CIR). Els resultats de la investigació, aconseguits gràcies al CIR, han permès iniciar la construcció i el posterior desenvolupament d'un catàleg de paratextos i de dos catàlegs d'efimers, un de goigs i un altre sobre les manifestacions dispositives del Consell Sobirà; paral·lelament, s'estudia la història de la cultura escrita i del llibre, és a dir, el producte resultant de les premses i els artífexs que el van fer possible (impremta i llibreteria), així com la seva incidència social.

El 25 de gener de 2019, l'IEC va acollir la II Jornada del Corpus Textual de la Catalunya del Nord, «Els efímers i la premsa rossellonesa», organitzada per la SHA.

Deute sobirà i construcció de l'Estat a la Corona d'Aragó a la baixa edat mitjana

Director: Antoni Josep Furió i Diego

L'objectiu d'aquest projecte és estudiar les finances de les tres diputacions permanents de les corts catalanes, valencianes i aragoneses (la Generalitat de Catalunya, la Generalitat Valenciana i la Diputació General d'Aragó) en la baixa edat mitjana. Per bé que inicialment havia estat plantejat com a programa de recerca de l'IEC, amb disset investigadors de diferents universitats de l'àmbit de l'antiga Corona d'Aragó, finalment aquest projecte està finançat per la SHA i compta amb un equip de tres investigadors —Miquel Faus Faus, Laura Peris Bolta i Lledó Ruiz Domingo— i és supervisat per Antoni Josep Furió, membre de l'IEC.

Aquest curs, els investigadors han treballat en la recollida d'informació sobre les tres institucions objecte de l'estudi. Així, s'han obtingut les dades de la Generalitat de Catalunya corresponents als anys 1465, 1483 i 1490. Cal dir que d'aquesta font, conservada a l'Arxiu de la

Corona d'Aragó, només queden els registres corresponents als anys 1464-1467, 1482-1485 i 1488-1491. Per tant, s'ha agafat un any de cada període. Quant a la Generalitat Valenciana, se n'han extret les dades corresponents als anys 1418, 1425, 1450, 1465, 1475, 1483, 1490 i 1500, procedents dels registres d'ingressos d'aquesta institució, conservats a l'Arxiu del Regne de València. Finalment, pel que fa a la Diputació General d'Aragó, les dades procedeixen de l'Arxiu Històric Provincial de Saragossa i corresponen als anys 1417, 1450, 1475 i 1500.

Diccionari d'Historiadors de l'Art Català-Valencià-Balear

Directors: Francesc Fontbona
i de Vallescar
Bonaventura Bassegoda
i Hugas

Aquest programa té per objecte elaborar el *Diccionari d'historiadors de l'art català-valencià-balear* en línia. Les entrades contenen una breu biografia professional i el perfil del treball intel·lectual dels historiadors de l'art de tots els territoris de llengua i cultura catalanes. En total, es disposa de més de set-centes biografies, la majoria d'autors del Principat, entre els quals s'han inclòs des de l'inici els de la Catalunya del Nord.

Aquest curs s'ha continuat treballant en les tasques de revisió i compleció

de les dades. Actualment, es pot consultar en línia la desena edició del *Diccionari*, amb 752 fitxes d'historiadors, d'entre els quals hi ha estudiosos en actiu i d'altres ja traspassats.

Dietaris de Ferran Soldevila

Director: Enric Pujol i Casademont

Aquest projecte té la finalitat d'editar els quaderns referits a les etapes de joventut i vellesa de Ferran Soldevila, els quals han estat donats recentment al director del projecte.

Aquest curs s'ha completat la transcripció dels diferents dietaris inèdits que componen el volum que es vol publicar, amb un total de cent sis pàgines. El volum s'organitza en tres parts. La primera, la integren els *Dietaris de joventut* (1922-1925), que ocupen quaranta-cinc pàgines; la segona està formada per dos dietaris dels anys cinquanta: *Dietari d'un viatge al País Valencià i a l'Aragó* (1956) i *Quadern de 1955*. Finalment, la tercera part correspon al bloc dels *Dietaris de la vellesa*, formats per *Quadern de 1964*, *Quadern de 1965* i *Quadern de 1966*.

Així mateix, s'ha treballat en la revisió del text sencer i en la inclusió de notes al peu de pàgina, així com en la redacció d'un estudi introductor i en què s'explicaran els avatars pels quals ha passat la publicació dels dietaris soldevilians que fins ara no s'han pogut editar.

L'estudi inclourà, també, les característiques del present recull i una explicació del contingut global, amb una notació de context per a cadascun dels quaderns que conformen el volum que preparem, el qual està previst que es pugui lliurar al Servei Editorial durant l'any 2020.

El *Corpus Inscriptionum Latinarum* dels Països Catalans: redacció, edició de les inscripcions amb atenció especial a les formes de suport i escriptura

(Inscripcions rupestres de la Cova Doidorus, a Torrellafuda, Ciutadella, Menorca)

Director: Marc Mayer i Oliver

L'objectiu d'aquest programa de recerca, que es realitza sota els auspicis de la UAI, és redactar una nova edició del volum II del catàleg d'inscripcions en llengua llatina *Corpus Inscriptionum Latinarum* (CIL), que inclourà inscripcions a Hispània.

Al llarg d'aquest curs, s'ha continuat l'estudi de les inscripcions en grec, llatí i llengües preromanes del territori que comprèn l'actual Catalunya i la Catalunya del Nord en el marc del CIL, amb contribucions, també, sobre altres zones, com ara Castella-la Manxa. D'altra banda, s'han incorporat noves inscripcions al programa sobre les Illes Balears, *Conventus Carthaginiensis*, i s'ha completat l'estudi dels epígrafs de la necròpoli de Sa Car-

rotja, que ha proporcionat novetats notables. Així mateix, s'ha enllestit l'edició de les inscripcions de *Ruscino*, Castell Roselló (Perpinyà), amb una nova edició del corpus epigràfic, revisat *in situ* l'agost de 2019, que es publicarà properament i que tanca aquest capítol de la recerca. Així mateix, s'ha treballat en la preparació del dissetè volum de la revista *Sylloge Epigraphica Barcinonensis*, corresponent a 2019, del qual s'han preparat dos annexos.

Els investigadors del projecte han participat durant el curs en diverses trobades científiques, tant nacionals com internacionals. D'altra banda, està en preparació la publicació de les actes del col·loqui que tingué lloc el setembre de 2018 a la seu de l'IEC, sota el títol «*Plumbum litteratum*. L'escriptura sobre plom a l'època romana». L'epigrafia de la ciutat de Barcelona ha estat objecte d'atenció preferent; en aquest moment hi ha preparats dos terços de l'edició en llatí, la qual s'ha revisat incorporant-hi les novetats. El text definitiu, que inclourà les inscripcions d'*Ilerda* (Lleida) i el seu territori, serà publicat en el fascicle del *Corpus Inscriptionum Latinarum* dedicat al *Conventus Caesaraugustanus*. Paralelament, es continua treballant en la preparació del corpus epigràfic d'*Emporiae* (Empúries), amb una nova comprovació de textos i addició de bibliografia. L'esforç feixuc de manteniment dels fitxers de l'epigrafia de la zona i la bibliografia general de referència és una de les tasques en què

l'equip de l'IEC manté una col·laboració important amb els altres centres d'edició i redacció del CIL II2, situats a Alcalá de Henares, Alacant, Munic i Berlín. Pel que fa a la col·laboració establerta fa anys amb Croàcia i Itàlia, cal destacar que properament es publicarà el fascicle sobre l'epigrafia de la ciutat romana de *Narona*.

Els mercats i el comerç d'aliments a l'edat mitjana: la seva incidència en el desenvolupament agrari i la integració comercial dels Països Catalans

Director: Antoni Riera i Melis

Aquest projecte té com a objectiu principal estudiar la distribució i els mercats dels aliments com a factors de desenvolupament econòmic, especialització agrària i integració comercial als Països Catalans des de mitjan segle XIII fins a la darrera del segle XV.

Aquest curs, i d'acord amb la programació establerta, l'equip d'investigadors ha treballat en els llibres de clavaria de la Ciutat de Mallorca, els protocols notariais de Girona i els llibres de la recaptació de la lleuda de Mallorca, i ha recollit tota la informació relativa al comerç de forment i d'altres aliments bàsics. Antoni Riera i Antonio Ortega han treballat en la transcripció del *Manual de clavaria de la Universitat de Mallorca* —obra que editarà l'IEC—, corresponent

a l'any 1374, que els permetrà quantificar per primera vegada els costos de les mesures adoptades pel consistori mallorquí durant l'«Any de la Fam», per pal·liar les seqüeles de la segona crisi alimentària més intensa i prolongada que van patir els Països Catalans al llarg de l'edat mitjana. L'investigador Joel Colomer ha dedicat aquest curs a la consulta dels protocols notariais de l'Arxiu Provincial de Girona corresponents al bienni de 1333-1334, durant el qual es va produir el «Mal Any Primer», la primera crisi alimentària de la baixa edat mitjana. L'objectiu de la recerca és calibrar la participació de la iniciativa privada en l'abastament frumentari durant una fam i les seqüeles que va provocar en les economies domèstiques. D'altra banda, Lluís Tudela ha continuat buidant els registres de la recaptació de la lleuda de Mallorca, per tal de calcular les entrades i sortides d'aliments de les Illes Balears durant els biennis de 1333-1334 i 1374-1375. Joan Montoro Maltas i Pau Alcover Cateura han acabat la redacció de les seves tesis doctorals. La de Joan Montoro, *Carresties, fams i crisis de mortalitat a Catalunya. 1253-1351*, va ser llegida el 15 de juliol de 2019 i va obtenir la qualificació màxima, mentre que la de Pau Alcover, *Els mercats alimentaris de la Corona d'Aragó a través de la documentació municipal*, serà defensada la segona quinzena d'octubre del mateix any.

Durant aquest curs, s'han publicat diversos articles amb els resultats parcials de la recerca:

- RIERA I MELIS, Antoni. «Alleviating hunger without pleasing the palate: The dietetic proposal of the Cistercian order in the first half of the Twelfth Century». A: PIERA, Montserrat (ed.). *Forging communities. Food and representation in medieval and early modern Southwestern Europe*. Fayetteville: University of Arkansas Press, 2018, p. 105-130 i 165-274. ISBN: 9781610756426.
- «De la mortificació al plaer: la carne en las mesas medievales». A: SABATÉ, Flocel (ed.). *Els animals a l'edat mitjana*. Lleida: Pagès Editors, 2018, p. 169-230 i 287-292. ISBN: 978-84-1303-032-6.
- «El regne de Mallorca al segon terç del segle XIII: les conseqüències demogràfiques, econòmiques, socials i polítiques de la conquesta feudal catalanoaragonesa». A: BELTRAN, Vicenç; MARTÍNEZ, Tomàs; CAPDEVILA, Irene (cur.). *Ramon Llull, els trobadors i la cultura del segle XIII*.

Així mateix, dins el marc d'aquest projecte, s'ha reimprès l'obra coordinada per Antoni Riera *Crisis frumentàries, iniciatives privades i polítiques públiques de proveïment a les ciutats catalanes durant la baixa edat mitjana*, de la col·lecció «Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica», ja que se n'havia esgotat la primera edició (2013).

**Fontes Musicae Cataloniae:
catalogació, edició i difusió dels
repertoris compositius, iconogràfics
i de tradició oral de Catalunya
(1450-1950)**

(Catalogació del Fons Bernat Calbó Puig de l'Arxiu Provincial dels Caputxins de Catalunya)

Director: Josep Maria Gregori

Projecte de la Societat Catalana de Musicologia dedicat a coordinar les diferents iniciatives que existeixen, principalment les de la Universitat Autònoma de Barcelona i la Institució Milà i Fontanals del CSIC, relacionades amb la recuperació del patrimoni musical de Catalunya.

Durant aquest curs, s'han dut a terme els treballs següents:

— Actualització de les bases de dades de l'Inventari dels Fons Musicals de Catalunya (IFMuC), la Iconografia Musical de Catalunya (IcMuC), els Llibres de Polifonia Hispana (LHP) i el Fons de Música Tradicional (FMT), que formen part del portal de l'IEC Patrimoni Musical Català (<https://fontes-musicae-cataloniae.iec.cat/>).

— Compleció de la catalogació del Fons Musical de la Catedral de Girona, amb un resultat final de 1.248 manuscrits d'autor, 439 manuscrits anònims, 89 llibres corals (cant pla), 7 llibres de faristol i 169 impresos. El catàleg (volum 10), coeditat amb la UAB, es va publicar l'abril de 2019 dins la col·lecció «IFMuC -

Inventaris dels Fons Musicals de Catalunya».

— Catalogació (en procés) dels fons musicals de l'Arxiu Diocesà de Girona (Sant Feliu, santuari dels Arcs, Santa Maria de la Bisbal, Casa Carles i Narcís Figueras), del subfons antic del Fons J. Cumellas i Ribó (CESC), del Fons Bernat Calbó Puig de l'Arxiu Provincial dels Caputxins de Catalunya i dels fons E. Mestres i E. Portell de l'Arxiu Municipal de Blanes.

— Preparació de l'edició del volum 11 de la col·lecció «IFMuC - Inventaris dels Fons Musicals de Catalunya», prevista per a la tardor de 2019.

D'altra banda, del 17 al 19 d'octubre de 2018 va tenir lloc, a l'IEC, el congrés *La península Ibèrica com a cruïlla musical a través del temps: els intercanvis transculturals i la imatge de la música / Iberian musical crossroads through the ages: Images of music-making in their transculturals exchange*, organitzat per la Societat Catalana de Musicologia, de l'IEC, i l'International Council of Traditional Music (ICTM - Study Group on Iconography of the Performing Arts).

Així mateix, l'investigador Jordi Ballester ha presentat, al llarg del curs, dues ponències relacionades amb el projecte: «Musical echoes, feelings and emotions: The total artwork ideals in the late 19th Century paintings and writings by Santiago Rusiñol (1861-1931)», dins el congrés *Music and the figurative arts in*

the Nineteenth Century (Lucca, Itàlia, 17.11.2018), i «Los ángeles músicos de la antigua sillería del coro de la catedral de Girona (Cataluña): un caso paradigmático sobre los problemas de preservación de las fuentes iconográficas y su interpretación iconológica», dins el V Congreso Latinoamericano de Iconografía Musical (Ciutat de Mèxic, 5.11.2018). Per la seva banda, el director del projecte, Josep Maria Gregori, ha publicat l'article «Pere Vila (ca. 1465-1538), organista de les catedrals de Vic i València, probable autor del *Magnificat* a 4 (BC:M 1167, *òlin* E: TarzC 2/3)», a la *Revista Catalana de Musicologia*, XI (2018), p. 31-62.

Justícia i resolució de conflictes a la Catalunya medieval. Col·lecció diplomàtica. Segles IX-XIII

Directors: Tomàs de Montagut
Estragués
Josep Maria Salrach i Marès

L'objectiu d'aquest programa és la publicació d'un diplomatar de la justícia catalana altmedieval.

Aquest curs s'ha continuat treballant en la preparació de l'edició dels documents corresponents al segle XII.

Recerca arqueològica de la ciutat romana de Iesso (Guissona)

Director: Josep Guitart i Duran

Programa desenvolupat en el marc de col·laboració del Patronat d'Arqueologia de Guissona, del qual l'IEC és membre fundador des de la seva creació, el 1995, i l'Ajuntament de Guissona, un dels principals impulsors institucionals. Té com a objectius principals l'estudi arqueològic de la ciutat romana de *Iesso* i el seu territori, i la potenciació de la difusió i la socialització de coneixements que genera la recerca.

Durant aquest curs han continuat les excavacions al Parc Arqueològic de Guissona. La campanya desenvolupada l'estiu de 2019 s'ha centrat en dos punts del jaciment: les termes públiques de la ciutat, concretament el *caldarium* i el *tepidarium* de l'edifici termal, i l'edifici extramurs al nord del recinte emmurallat i a tocar de la torre de defensa de la porta nord de la ciutat. A causa de l'ajust pressupostari que per diverses circumstàncies ha patit el Museu de Lleida, s'ha ajornat la inauguració de l'exposició —prevista per al setembre de 2019 i promoguda per l'esmentat museu—, dedicada a l'arqueologia de les tres ciutats romanes del ponent català: *Ilerda* (Lleida), *Iesso* (Guissona) i *Aeso* (Isona). S'ha conclòs, però, la preparació del llibre-catàleg *Arqueologia de les tres ciutats romanes del ponent català: Ilerda (Lleida), Iesso (Guissona) i Aeso (Isona)*, que presenta una síntesi de la realitat arqueològica actual d'aquestes tres ciutats romanes i els seus territoris.

Recerca i transcripció de l'himnari del segle XIII-XIV

Director: Romà Escalas i Llimona

Aquest projecte té per objecte recuperar la part del manuscrit despresa i perduda del volum actual, corresponent als folis 127 al 144, completar la transcripció de tots els himnes amb un estudi crític dels tipus de notació i la seva evolució cronològica i la publicació sencera de les transcripcions, amb les diferents versions rítmiques que se'n deriven, completades amb un estudi descriptiu i crític de l'himnari. Finalment, quedaria el repte de relacionar aquests himnes amb el repertori musical emprat per Ramon Llull.

Al llarg d'aquest curs, s'han fet transcripcions d'obres que tenien indicacions rítmiques posteriors a sobre de la notació pneumàtica antiga. Es preveu que s'hi incorporin dues persones per a fer un equip de treball dedicat a completar les transcripcions musicals.

Repertori de col·leccionistes i col·leccions d'art i arqueologia de Catalunya

Directors: Bonaventura Bassegoda
i Hugas
Francesc Fontbona
i de Vallescar

L'objectiu d'aquest programa és recollir i posar en xarxa una sèrie d'informacions

i notícies que han de posar nom i donar visibilitat a les iniciatives individuals —i, excepcionalment, collectives— de recull i valoració del nostre patrimoni artístic i arqueològic. El projecte s'ocupa, sobretot, de col·leccions i col·leccionistes desapareguts, però n'incorpora també d'actuals, especialment aquelles que ja s'han manifestat mitjançant la creació de fundacions amb vocació de servei públic o aquelles que, romanent privades, han prestat peces a exposicions amb denominacions pròpies i no anònimes.

Repertori de la memòria personal a la Catalunya contemporània

Director: Albert Balcells i González

La finalitat d'aquest projecte és elaborar un repertori crític i comentat d'autobiografies, memòries, dietaris, epistolaris i llibres d'entrevistes de la Catalunya contemporània. Es comença per fer un inventari de totes les obres des de la segona meitat del segle XIX fins a l'actualitat. La selecció i el buidatge dels textos —la quantitat de documents que s'ha consultat equival a uns cinc-cents llibres— es fan a partir dels catàlegs de biblioteques públiques i d'altres institucions, com l'Ateneu Barcelonès, i dels fons d'editorials amb col·leccions sobre temàtica catalanística.

Al llarg del curs, s'ha continuat treballant en l'elaboració d'una bibliogra-

fia crítica de memòries i dietaris. L'obra, que serà d'accés lliure en línia, conté un resum de cada publicació, les seves característiques i tipologia, el perfil de l'autor i una relació de les persones més esmentades en cada obra.

Tabula Imperii Romani - Forma Orbis Romani (TIR-FOR)

Director: Josep Guitart i Duran

Programa internacional promogut per la UAI que té per objecte la publicació del gran mapa de l'Imperi romà. Des de l'any 2013, l'IEC presideix la Comissió Internacional per a la TIR-FOR, que actualment compta amb la participació activa de les acadèmies nacionals d'onze països europeus, del nord d'Àfrica i de l'Àsia. La informatització del projecte, liderada per l'IEC, ha permès la implementació d'una base de dades unitària i interactiva al servei dels equips dels diferents països actius en el projecte. Pel que fa al desenvolupament de l'aplicació, en col·laboració amb el Laboratori d'Informació Geogràfica i Teledetecció (LIGIT) de la UAB, enguany s'ha fet un pas endavant important que l'ha convertit en una eina potent al servei de la recerca i la divulgació. El 20 de novembre de 2018 es va signar un conveni de col·laboració amb la Conselleria de Cultura del Govern Balear per tal de procedir, durant el 2019, a la digitalització i posada al dia de la TIR corres-

ponent a les illes Balears, tasca que ja s'ha completat i que es va presentar públicament a Palma el 31 de maig de 2019, amb la presència de la consellera de Cultura i el president de l'IEC. D'altra banda, cal destacar que s'ha completat la digitalització de les dades dels Països Catalans, Romania i una part del nord d'Itàlia —publicades anteriorment en paper—, les quals es poden consultar en línia a partir d'ara al web del projecte. Ara caldrà, però, actualitzar la informació apareguda des de l'edició en paper dels volums corresponents als països esmentats.

Un petit país llatí: Catalunya i l'exposició de 1929, de Nicolae Iorga

Director: Enric Pujol i Casademont

L'objectiu d'aquest projecte és traduir al català el llibre *Un petit país llatí: Catalunya i l'exposició de 1929* (1930), de l'historiador romanès Nicolae Iorga. Recuperar, ara en català, aquesta obra, una introducció a la història i la cultura catalanes adreçada al públic romanès, permetrà saber com érem vistos els catalans al primer terç del segle XX.

Altres programes de recerca de la SHA

Ager Tarraconensis

Direcció: Josep Guitart i Duran
Marta Prevosti i Monclús

La Secció continua col·laborant en aquest programa, que es va iniciar amb un conveni de l'Institut d'Estudis Catalans i l'Institut d'Arqueològica Clàssica amb ACESA i diverses entitats i ajuntaments, l'any 2005.

Malgrat que la col·laboració econòmica d'ACESA va finalitzar l'any 2008, s'ha continuat treballant en el projecte.

Després de la realització del treball de camp i dels diversos estudis derivats d'aquest, s'han publicat ja els volums següents: 1. *Aspectes històrics i marc natural* (2010), 2. *El poblament* (2011), 3. *Les inscripcions romanes* (2010), 4. *Els Antigons. Una vil·la senyorial al camp de Tarragona* (2014) i 5. *Paisatge, poblament, cultura material i història: actes del simposi internacional* (2013). Actualment, està en preparació el volum 6, darrer de la sèrie, que inclourà el catàleg de jaciments i les conclusions generals.

Oficina d'Assessorament Històric

Director: Albert Balcells i González

L'Oficina d'Assessorament Històric (OAH) ha respost algunes consultes de caràcter històric i artístic plantejades a

l'IEC, tant les de particulars, com sobretot les referents a informes i dictàmens preceptius de la Secció demanats per la Generalitat sobre els símbols dels ens locals i els béns culturals d'interès nacional.

Enguany s'han emès dos informes preceptius sobre expedients de declaració com a bé cultural d'interès nacional (BCIN), a més de dictaminar set escuts heràldics i vuit banderes de diversos municipis de Catalunya. Tots aquests informes han estat aprovats per la Secció.

L'Oficina s'ocupa, per encàrrec de la Secció, de la preparació de la revista *Catalan Historical Review*, en anglès i en català, que difon balanços sobre els grans temes referents a tots els aspectes històrics, literaris i culturals dels Països Catalans. Han sortit publicats el desè i l'onzè volums, corresponents a 2017 i a 2018, respectivament, i se n'ha preparat el dotzè, corresponent a 2019.

A més, aquest curs, l'Oficina ha elaborat, per encàrrec de la Generalitat, una llista d'efemèrides dels anys 2018-2027 a partir de la qual el Departament de Cultura farà la tria de les commemoracions que la Generalitat celebrarà institucionalment.

Secció de Ciències Biològiques

Anàlisi dels aspectes socials dels fons de l'Arxiu de la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona, en el període 1770-1870

Director: Jacint Corbella i Corbella

Des de la darrerria del segle XVIII i els dos primers terços del XIX, l'Acadèmia de Medicina ha estat l'element més important en les relacions exteriors de la medicina catalana amb la resta de països veïns. Així mateix, ha estat l'element més important, i gairebé únic, al capdavant de la sanitat a Catalunya en aquells temps.

Aquest projecte, endegat l'any 2013, té per objectiu fer conèixer els documents dels fons de l'Arxiu de la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona i valorar les informacions recollides sobre informes i consultes a l'Acadèmia, relatius sobretot a qüestions de salut urbana, contaminació per gasos i fums, per productes químics, lesions per màquines, destí d'espais urbans, edificabilitat, habitatges, ubicació de cementiris, manicomis, hospitals i abastiment d'aigües.

També és important el material sobre aspectes sanitaris en relació amb les comarques catalanes. Precisament, l'activitat d'aquest curs s'ha centrat a continuar la recopilació de dades sobre els metges dels diversos partits mèdics (més de quaranta a Catalunya en el segle XIX) i a prosseguir la cerca de reculls iconogrà-

fics (aquesta vegada més enfocats a les caricatures obtingudes a partir de fulletons d'aniversari d'algunes promocions).

D'altra banda, aquest curs s'ha col·laborat, juntament amb la Reial Acadèmia de Medicina, en l'exposició «El fil per a cosir la història de la medicina», organitzada pel CRAI Biblioteca del Campus Clínic de la Universitat de Barcelona (UB). I, pel que fa a les publicacions, els treballs presentats al XX Congrés d'Història de la Medicina Catalana (Vic, 8-10 de juny de 2018) han quedat recollits en les actes d'aquest congrés («Subdelegats mèdics de partit. Valoració de la seva importància a Catalunya en el segon terç del segle XIX. Signatures», «Aportació al coneixement dels metges i cirurgians del partit de la Bisbal de l'Empordà l'any 1831. Dades i signatures», «Aportacions al coneixement dels metges i cirurgians del partit mèdic de Mataró. 1831. Valoració de les signatures com a font de material gràfic» i «Cirurgians del partit mèdic de Tortosa. 1831. Dades i signatures», a *Gimbernat. Revista d'Història de la Medicina i de les Ciències de la Salut*, 69).

Briòfits

Directora: Montserrat Brugués
i Domènech

Ponent: Josep Peñuelas i Reixach

Projecte iniciat el 2018 i que engloba, d'una banda, l'abocament de l'herbari de briòfits BCB (Barcelona Ciències Bellaterra - Facultat de Ciències, Universitat Autònoma de Barcelona) al Global Biodiversity Information Facility (GBIF) i, de l'altra, el manteniment del web Cartografia de Briòfits. Península Ibèrica i Illes Balears.

Abocament de l'herbari BCB al GBIF

L'herbari BCB és el més representatiu de la brioflora dels Països Catalans i comprèn més de 64.000 mostres, recol·lectades des del segle XIX fins a l'actualitat. El projecte pretén abocar les dades d'aquest herbari al portal GBIF (<https://www.gbif.org>), una infraestructura mundial d'informació sobre biodiversitat.

Un cop introduïda la informació de les espècies previstes per al 2018 a un Excel que permetia l'abocament a l'estàndard Darwin Core, les dades lliurades es van fer visibles a <https://datos.gbif.es> al principi de 2019. Durant el primer semestre de 2019, s'ha treballat amb les espècies que es preveu d'abocar a final d'any; ha estat necessari revisar i completar la base dades de l'herbari BCB, principalment corregint els topònims perquè la informació que es visualitzi sigui correcta i georeferenciant les mostres.

Manteniment del web Cartografia de

Briòfits. Península Ibèrica i Illes Balears

El projecte «Cartografia de briòfits» s'en- degà l'any 1983 amb l'objectiu d'elaborar

mapes de distribució geogràfica d'espècies de molses i hepàtiques de la península Ibèrica i les illes Balears, les Canàries, Madeira i les Açores. El 2009 es va reprendre el projecte, però reduint l'àrea d'estudi a la península Ibèrica i les illes Balears, i publicant els resultats a Internet, mitjançant una base de dades (<http://briofits.iec.cat>).

Tot i que el projecte finalitzà el 2017, es realitzen tasques de manteniment de la base de dades, que conté els mapes de 450 espècies de briòfits. Això comporta recopilar les noves dades publicades d'Espanya, Andorra i Portugal; incorporar les dades obtingudes perquè es visualitzin als mapes corresponents, i actualitzar tant els mapes com la nomenclatura de les espècies cartografiades.

Briòfits. Actualització del llibre

Handbook of mosses of the Iberian Peninsula and the Balearic Islands

Directora: Montserrat Brugués
i Domènech

Ponent: Josep Peñuelas i Reixach

La primera edició del llibre *Handbook of mosses of the Iberian Peninsula and the Balearic Islands*, de Creu Casas, Montserrat Brugués, Rosa M. Cros i Cecilia Sérgio, va ser publicada per l'IEC el 2006. L'obra, actualment exhaurida, comprèn 791 espècies de molses i inclou claus de determinació genèriques i específiques,

descripcions morfològiques dels gèneres i les característiques diferencials de les espècies, i un glossari de termes propis del grup de moltes i les il·lustracions corresponents a cada una de les espècies. La seva publicació en anglès va ser determinant en la bona acceptació que va tenir per part dels briòlegs d'arreu del món.

L'objectiu d'aquest projecte, engegat el 2019, és fer una nova edició del *Handbook of mosses of the Iberian Peninsula and the Balearic Islands* actualitzada i consultable en línia al web de l'IEC. Ja s'hi ha començat a treballar seguint la metodologia següent: actualització del catàleg de moltes d'Espanya, Portugal i Andorra per a veure les espècies que hi calia afegir o eliminar; modificació de la clau genèrica, i elaboració de les claus específiques de les moltes acrocàrpiques.

Ciència ciutadana i estudi de les orquídies a Catalunya

Directora: Jordina Belmonte Soler

Ponent: Joaquim Gosálbez i Noguera

Aquest projecte es va començar el curs passat per a donar un suport addicional als projectes de ciència ciutadana de la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN, societat filial de l'IEC adscrita a la SECCB) centrats en l'estudi de les orquídies de diferents comarques de Cata-

lunya. En cadascun d'aquests projectes, la ciutadania contribueix a facilitar dades sobre la diversitat, abundància, fenologia i distribució de les orquídies d'un àmbit territorial concret, sota la supervisió científica de reconeguts experts en aquest grup botànic, de manera que els participants, a més de millorar el seu coneixement d'aquest grup d'organismes, recullen un seguit de dades d'alt valor científic.

A grans trets, aquests projectes consisteixen en una etapa inicial de formació de les persones interessades a participar-hi, a continuació es fa el treball de camp durant tres o quatre anys, es preparen les bases de dades corresponents, es publiquen els resultats i s'introdueixen les dades obtingudes en les bases de dades de biodiversitat de lliure accés.

Les activitats realitzades durant el curs 2018-2019, en el marc del projecte «Ciència ciutadana i estudi de les orquídies a Catalunya», estan descrites en l'apartat de la ICHN (en el capítol VIII, «Societats filials»).

El projecte BioGenoma dels Països Catalans. El Genoma de Gaia als Països Catalans

Directora: Montserrat Corominas i Guiu

Ponent: Roderic Guigó i Serra

Gaia, el nom grec per a la mare Terra, és també la teoria d'acord amb la qual la Terra funciona com un sistema cibernètic

en què els éssers vius col·lectivament, interactuant amb l'entorn inorgànic, defineixen i mantenen les condicions que fan possible la vida. L'activitat frenètica de l'espècie humana altera substancialment aquestes condicions i ha reduït dramàticament la biodiversitat. Per aquest motiu, cal un esforç planetari a fi de revertir o controlar l'impacte de l'activitat humana sobre la biosfera i mantenir-ne la biodiversitat.

L'Earth BioGenome Project (EBP) té com a objectiu obtenir la seqüència del genoma de totes les espècies eucariotes que habiten la Terra. Aquesta seqüència constitueix el substrat genètic de la biodiversitat: és el genoma de Gaia.

L'EBP ha d'involucrar les societats i els pobles de tot el món, que són dipositaris del coneixement sobre l'entorn natural en què viuen, i des de l'IEC (SECCB, Societat Catalana de Biologia i ICHN) es vol contribuir a aquesta iniciativa posant en marxa el Catalan BioGenome Project (CBP).

Aquest projecte té com a objectiu a llarg termini seqüenciar, catalogar i caracteritzar els genomes de les espècies eucariotes que viuen als Països Catalans. A fi de donar a conèixer el CBP, s'ha creat un web que conté informació sobre els seus objectius, els científics que el lideren i les accions que s'hi duen a terme (*scb.cat/biogenoma*). Així mateix, se n'ha fet difusió a través de les xarxes socials (Facebook, Twitter i Instagram) i s'està preparant un simposi que se celebrarà a la seu de l'IEC a principi del curs que ve.

Fauna aquàtica en coves anquihalines del País Valencià: un món encara per descriure

Director: Ferran Palero Pastor

Ponent: Juli Peretó i Magraner

Els sistemes anquihalins són estuaris subterranis presents en terrenys càrstics i volcànics connectats amb el medi marí, que contenen una fauna molt peculiar i un bon nombre d'endemismes. Aquest projecte s'ha endegat el 2019 per a completar la identificació i el catàleg dels crustacis presents en coves anquihalines del País Valencià.

L'equip de recerca ha pogut accedir a una cova anquihalina de la província de València que no s'havia explorat mai, i l'activitat d'aquest primer curs s'ha centrat principalment a mesurar els paràmetres fisicoquímics de la cova i a recollir-hi material.

El col·laborador Jørgen Olesen (Universitat de Copenhagen) ha visitat València per recollir material i processar-lo mitjançant fotografia digital i microscòpia electrònica d'escombratge. S'ha pogut confirmar la presència, entre d'altres, d'una població de *Thermosbaenacea* (primera espècie trobada en costa catalana) i d'una família d'amfípodes endèmics de València (*Sensonatoridae*) que ja no es pot trobar en les localitats típus.

S'ha començat la descripció i il·lustració de les noves espècies, així com la caracterització molecular de la fauna

estudiada. Es preveu que els resultats es publiquin en diferents revistes indexades al Journal of Citation Reports.

Microbiota, nutrició i evolució humana: de la *Tarraconensis* a la Catalunya d'avui

Director: Ramon Gomis de Barbarà

Projecte iniciat el curs passat i que es duu a terme en col·laboració amb l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica i l'Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer. L'objectiu principal és establir un vincle entre l'antiga ciutat de Tàrraco i la societat actual, a partir de l'estudi de l'evolució del microbioma resident al càlcul dental.

L'estudi es realitza analitzant i comparant l'ADN present al càlcul dental de mostres antigues (pertanyents a restes humanes exhumades a diferents necròpolis de Tàrraco d'entre els segles III i VII) i de mostres actuals (cedides per voluntaris). El projecte s'ha dividit en tres fases: selecció de mostres i extracció d'ADN; ultraseqüenciació, i anàlisi de resultats. Les dues primeres fases es van acabar el curs anterior.

La primera fase va comprendre la selecció de les mostres antigues i de les actuals, i la introducció de la informació associada en bases de dades (es van seleccionar 77 mostres antigues i 38 actuals). La segona fase va consistir a seqüenciar

les mostres antigues i, un cop obtingut l'ADN, es van enviar a la plataforma de genòmica de la Universitat Pompeu Fabra. I la tercera fase, l'anàlisi de les dades obtingudes de la seqüenciació, va començar el curs passat i s'ha continuat al llarg del curs 2018-2019.

A continuació, es detallen els principals resultats:

La població antiga està formada, principalment, per un 71 % de tàxons ambientals, un 25 % d'orals i el 5 % restant no s'ha pogut classificar. La població actual està integrada per un 85 % de tàxons orals i un 15 % d'ambientals.

El 90 % dels tàxons orals són presents tant en la població antiga com en l'actual, mentre que el 4,63 % són exclusius de l'antiga, i el 4,73 %, de l'actual. Pel que fa al grup ambiental, aproximadament el 55 % dels tàxons estan compartits en les dues poblacions i gairebé el 45 % són exclusius de l'antiga.

Quant a la diversitat d'unitats taxonòmiques operatives (UTO), la població antiga presenta valors similars d'abundància i diversitat, tant per a tàxons orals com ambientals. En canvi, en la població actual, la diversitat d'UTO orals és més baixa (70 %) que la seva abundància (85 %) i, a l'inrevés, les UTO ambientals són més diverses (27 %) que abundants (15 %).

Si observem la diversitat dels tàxons únics i compartits entre les dues poblacions, el grup oral és més homo-

geni en diversitat que en abundància. Hi ha més diversitat en les UTO orals compartides entre les dues poblacions (42,25 %) que les presents únicament en l'antiga (38 %) i les exclusives de l'actual (19 %). Passa el contrari amb el grup ambiental, en què el 91 % de la diversitat correspon a la població antiga i només comparteix un 7,46 % de la diversitat amb l'actual.

Respecte a l'anàlisi taxonòmica, no totes les UTO s'han pogut assignar a un grup, atesa la mida del fragment seqüenciat. En termes de fílum i classe, s'han classificat, respectivament, el 99 % i el 93 % de les seqüències. A partir de l'ordre, el percentatge de les seqüències classificades disminueix considerablement en la població antiga en comparació amb l'actual. I, pel que fa al gènere, en la població antiga l'assignació s'ha reduït al 76 % de les seqüències i al 84 % en l'actual. Els filums més abundants i compartits entre les dues poblacions són: firmicuts, actinobacteris, proteobacteris i bacteroidets.

L'ordre compartit més abundant és el dels *Clostridiales*, que trobem a la cavitat oral. En la població actual, és el doble d'abundant que en l'antiga. A continuació, els ordres més abundants en la població antiga són *Bacillales*, *Pseudonocardiales* i *Actinomycetales*, i representen quasi el 33 % de l'abundància de la població. Els dos primers es troben només en la població antiga, mentre que

l'ordre *Actinomycetales* també és present en l'actual, tot i que hi és menys abundant.

Finalment, a escala de família i gènere, els tàxons més abundants pertanyen a la cavitat oral en totes dues poblacions, però en l'antiga comparteixen protagonisme amb alguns tàxons ambientals. Entre les famílies més abundants i compartides en les dues poblacions, hi ha *Actinomycetaceae*, *Streptococcaceae* i *Synergistetes*, totes a la cavitat bucal. Les famílies més abundants ambientals i que només es troben en la població antiga són *Bacillaceae*, *Pseudonocardiaceae* i *Comamonadaceae*. Respecte al gènere, els més abundants són *Actinomyces*, *Fretibacterium*, *Streptococcus*, *Parvimonas* i *Eubacterium*; tots formen part de la cavitat oral i representen al voltant del 28 % de l'abundància en les dues poblacions. En l'antiga, els gèneres ambientals més abundants són *Bacillus*, *Saccharopolyspora* i *Brachymonas*.

A més de l'anàlisi exhaustiva de les dades, s'ha començat a fer difusió del projecte. L'estudi i els resultats preliminars es van presentar en la Nit Europea de la Recerca a Catalunya (29 de setembre de 2018, al Centre Cívic Vila Urània de Barcelona). Així mateix, s'ha donat a conèixer el projecte al programa *El bosque interior*, de Radio Nacional de España (28 de maig de 2019).

Millora de la presència de la llengua catalana dins de recopilacions internacionals de noms de plantes.

Vocabulari multilingüe de noms de plantes

Director: Eduard Parés i Español

Ponent: Mercè Durfort i Coll

Projecte endegat el 2009 per a millorar substancialment la presència de la llengua catalana en les recopilacions internacionals de plantes, col·laborant amb la base de dades multilingüe de noms de plantes més àmplia que existeix, la Multilingual Multiscript Plant Name Database (MMPND) de la Universitat de Melbourne (Austràlia). També té com a objectiu elaborar un vocabulari multilingüe dels noms de les plantes.

Durant aquest curs, s'han estudiat 91 tàxons i s'ha format el corresponent vocabulari multilingüe en català, castellà, anglès, francès, italià, alemany, portuguès i neerlandès (en alguns casos, s'hi ha afegit el nom en més llengües). Els 91 tàxons recopilats corresponen a les famílies de les juglandàcies (65 tàxons: *Carya*, 26; *Cyclocarya*, 1; *Juglans*, 28; *Platycarya*, 2; *Pterocarya*, 8) i de les oleàcies (26 tàxons: *Ligustrum*, 26). Cada tàxon s'ha tractat seguint el procediment habitual: revisant la informació de la MMPND i de les fonts bibliogràfiques, així com el nom científic i els sinònims, i afegint el nom en català i repassant o afegint les altres set llengües principals i d'altres presents a la MMPND.

A més de la tasca de recopilació, una bona part dels resultats s'han pogut editar provisionalment en l'apartat «Nomina plantarum» del web del projecte (<http://plantipodes.cat>). Així mateix, la informació obtinguda de noms catalans, noms científics i sinònims, distribució, forma vital, alçària, etc., s'ha afegit en forma de quadre als articles corresponents de la família de les juglandàcies i dels gèneres *Juglans*, *Carya*, *Platycarya* i *Pterocarya* de la Viquipèdia.

Natura, ús o abús? Llibre blanc de la gestió de la natura als Països Catalans. 40 anys després de la publicació

Directors: Ramon Folch i Guillèn

Josep Peñuelas i Reixach

David Serrat i Congost

Projecte iniciat el 2017, que compta amb la col·laboració i implicació de membres de la SECCB, de la SECCT i de la SFCS, així com de socis de la ICHN, professors de les universitats dels Països Catalans i investigadors del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF) i altres centres de recerca.

L'objectiu és oferir una nova versió de *Natura, ús o abús? Llibre blanc de la gestió de la natura als Països Catalans*, publicat el 1976. Aquesta obra colectiva fou un èxit editorial i ha constituït un referent per a moltes generacions d'estu-

diosos de la natura. L'any 1988 se'n va fer una segona edició corregida i actualitzada.

Aquest curs s'ha presentat *Natura, ús o abús?* (<https://natura.llocs.iec.cat>), la nova versió del llibre. Es tracta d'un producte elaborat amb la voluntat d'ampliar el camp de visió de les dues primeres edicions: mentre que els dos primers llibres se centraven en temes relacionats estrictament amb el medi natural, aquesta edició en línia inclou qüestions de caràcter socioeconòmic i s'adequa a la realitat socioambiental i sostenibilista del segle XXI.

Progressivament s'hi aniran publicant els articles —trenta-tres—, en els quals no només es farà una diagnosi, sinó que es proposaran solucions per a millorar la situació actual. La part propositiva dels articles serà la base per a organitzar sessions de debat obertes a la participació de tots els actors interessats. Així mateix, el web ofereix les dues edicions anteriors en format digital, gràcies a la col·laboració de la Fundació Carulla i l'editorial Barcino.

Organització per a la cartografia de les plantes vasculares als Països Catalans (ORCA)

Director: Xavier Font i Castell

Ponent: Jaume Terradas i Serra

L'Organització per a la Cartografia de les plantes vasculares als Països Catalans

(ORCA) es va constituir com a grup de treball permanent de la SECCB, el 1982. Té per objectius estudiar i representar amb exactitud la distribució geogràfica de les plantes vasculares dels Països Catalans i publicar-ne els resultats a Internet i dins les sèries de l'atles corològic i dels catàlegs florístics locals.

Durant el curs 2018-2019, s'ha incrementat el nombre de tàxons disponibles al portal Orca (<http://www.orca.cat>); actualment, es poden consultar 4.754 mapes que corresponen a gairebé tota la flora (autòctona i naturalitzada) dels Països Catalans. Pel que fa al volum de les dades puntuals, s'ha augmentat amb més de 30.000 noves observacions florístiques, que provenen sobretot del País Valencià; en total, a la base de dades hi ha més de dos milions d'observacions. Així mateix, s'ha continuat la revisió d'errors taxonòmics i de georeferenciació de les dades, i s'han realitzat tasques de manteniment i d'actualització del portal.

Participació de l'IEC en el projecte FORHOT d'estudi dels efectes del canvi climàtic sobre la pèrdua d'estocs de carboni àrtic, subàrtic i boreal

Director: Josep Peñuelas i Reixach

L'any 2012, un grup d'investigadors i investigadores de tot Europa, convençuts que Islàndia és el millor laboratori natural

per a estudiar els efectes del canvi climàtic al sòl a curt i a llarg termini, hi constituïren el consorci FORHOT (de la contracció en anglès de *forest*, ‘bosc’, i *hot*, ‘calor’). El 2018, l’IEC, en col·laboració amb el CREAF i la Unitat d’Ecologia Global CREAF-CSIC-UAB, s’hi va sumar.

Des del començament, la recerca ha tingut lloc a prop d’Hveragerdi, al sud-oest d’Islàndia. Es tracta d’una localització especial perquè presenta una activitat geotèrmica que fa que la temperatura del sòl vagi dels 0,5 als 40 graus, depenent de la distància fins als punts calents subterranis. A més, l’existència de gradients geotèrmics recents, originats per un terratrèmol de 2008, i de gradients geotèrmics de més de cinquanta anys d’antiguitat, va permetre, per primera vegada, comparar els efectes de l’augment de la temperatura sobre l’ecosistema del sòl a curt termini (5-8 anys) i a llarg termini (més de 50 anys).

S’observà que els primers anys d’escalfament del sòl l’ecosistema pateix una superreacció: el metabolisme dels microorganismes s’accelera, s’allibera carboni a l’atmosfera i la composició del sòl canvia. Però, al cap de cinquanta anys, aconsegueix un nou equilibri en què ja no hi ha canvis bruscos: les espècies d’èssers vius són diferents o s’han adaptat i, tot i que hi ha menys concentració de carboni, nitrogen i matèria orgànica al sòl, l’ecosistema aconsegueix un nou estat estacionari.

Tota aquesta recerca i els resultats obtinguts quedaran recollits en l’article que s’està acabant de preparar perquè properament surti publicat a la revista *Nature Ecology & Evolution*. D’altra banda, aquest curs, al CREAF, s’han estat analitzant i datant amb C¹⁴ les mostres de nuclis de molleres que es van obtenir a Suècia i Alaska mitjançant un nucli rus i un nucli de permagel.

Així mateix, Catalunya ha acollit una trobada de membres del projecte, que es va celebrar del 12 al 14 de març a l’Hotel Port Sitges. Hi van participar una cinquantena d’investigadors, que van exposar tant les tasques realitzades el darrer any com els nous objectius i les línies d’investigació.

Recerca etnobotànica als Països Catalans: prospeccions i base de dades

Director: Joan Vallès i Xirau

Programa interdisciplinari amb la SF i la SFCS, i dut a terme en col·laboració amb el Laboratori de Botànica de la UB i l’Institut Botànic de Barcelona. S’inicià el 2017 amb dos objectius principals: d’una banda, elaborar una base de dades pública d’etnobotànica als Països Catalans, a partir de la base de dades de treball ja existent que conté 1.100 tàxons provinents de més de 1.600 informants de quasi tots els territoris del domini lin-

güístic català, i, de l'altra, continuar les recerques etnoflorístiques als territoris de Catalunya, les Illes Balears, la Catalunya del Nord, Andorra, la Franja de Ponent, el País Valencià, el Carxe i l'Alguer.

D'entre les activitats realitzades al llarg del curs 2018-2019, destaquen les següents:

S'han realitzat tasques d'adequació i poliment de la base de dades de cara a l'inici de la seva difusió pública. També s'ha prosseguit el buidatge i la incorporació a la base de dades d'obres etnobotàniques provinents de diferents àrees dels Països Catalans.

Pel que fa a les prospeccions etnobotàniques, se n'han fet al Berguedà (s'ha començat per l'Alt Berguedà i es preveu acabar de cobrir la comarca el curs que ve), Andorra (s'hi està fent treball de camp i s'hi ha començat a treballar sobre receptaris de cuina popular per a extreure'n les dades etnobotàniques), Sant Feliu Sasserra i el Pla de l'Estany (s'hi han continuat les prospeccions etnoflorístiques), Parc de la Serra de Collserola (es preveu d'acabar-hi les entrevistes etnobotàniques en breu) i Eivissa (el treball de camp està en un estadi avançat).

També s'ha treballat en estudis comparatius i de metanàlisi de temes varis. Alguns d'aquests treballs s'han conclòs (per exemple, sobre plantes emprades en barreges, aliments funcionals

populars o plantes usades per al sistema cardiovascular).

S'ha col·laborat, amb un bon nombre de fitxes, en tres volums de l'*Inventario español de los conocimientos tradicionales relativos a la biodiversidad* i en un de l'*Inventario español de los conocimientos tradicionales relativos a la biodiversidad agrícola*. Així mateix, s'han publicat quatre articles científics (uns dels quals en una revista internacional amb factor d'impacte), tres articles divulgatius i una primera aproximació a l'etnobotànica de la Vall d'Aran (publicada com a llibre per Edicions de la UB sota el títol *Estudi etnobotànic ena Val d'Aran. Sabença populara e patrimoni naturau e culturau*).

En darrer terme, s'ha fet difusió del projecte en un bon nombre de conferències divulgatives sobre etnobotànica i en activitats vàries, com ara en la jornada tècnica *Associacionisme: clau en el desenvolupament del sector de les plantes aromàtiques i medicinals* (Solsona, 19 d'octubre), la Trobada Internacional HerbArt: «Art i ciència en confluència» (Barcelona, 8 d'abril), el taller «Elaboració de xiulells i trompes amb fusta de salze» (Guils de Cerdanya, 25 de maig) i el IV Taller de Preparació de Ratafia, segons Receptes Recollides a la Nostra Comarca (Cadaqués, 22 de juny).

Recuperació i difusió del patrimoni científic (II). Localització, digitalització i anàlisi de revistes catalanes, valencianes i balears de ciència, tecnologia i medicina anteriors a 1950

Director: Àlvar Martínez Vidal

Ponent: Josep Lluís Barona Vilar

L'objectiu del projecte és localitzar, digitalitzar i tractar informàticament un conjunt de revistes científiques publicades en català abans de 1950 per a recuperar-les i difondre-les. D'un total estimat de cinquanta-quatre revistes de ciències, tecnologia i medicina, se'n van prioritzar nou atenent a tres criteris: el de la pertinència, definida per l'antiguitat, la brevetat i l'interès; el de l'absència d'institucions hereves que puguin tenir-ne els drets de propietat, i el de l'existència d'un projecte de digitalització per part de les entitats responsables. El projecte consta de tres fases: localització de tots els números de cada revista a partir dels catàlegs de les biblioteques i la confirmació *in situ*; digitalització íntegra, amb reconeixement òptic de caràcters, a càrrec d'una empresa especialitzada, i creació d'un repositori digital de les revistes científiques en català amb motor de cerca propi i enllaços a altres repositoris similars.

Aquest curs, s'ha prioritzat la intervenció sobre les revistes antigues de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, concretament l'*Anuario del Hospital de*

la Santa Cruz y San Pablo (1919-1925), *Psiquiatria. Revista de Medicina Mental* (1922-1924), *Anales del Hospital de la Santa Cruz y San Pablo* (1927-1931) i *Annals de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau* (1932-1936). En aquesta prioritització, s'ha tingut en compte la celebració, al llarg de 2019, de les jornades *Barcelona hospitalària. La ciutat i els seus hospitals*, promogudes pel Museu d'Història de la Medicina de Catalunya i pel Museu d'Història de Barcelona. S'ha arribat a un acord amb la Fundació Privada de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, que es plasmarà en un conveni de col·laboració entre l'IEC i la Fundació. Així mateix, s'està tramitant el conveni de col·laboració amb la Biblioteca de Catalunya per a processar i difondre les revistes esmentades a Internet mitjançant el portal ARCA (Arxiu de Revistes Catalanes Antiques).

Seguiment transfronterer d'espècies de la flora amenaçada dels Pirineus orientals

Directora: Jordina Belmonte Soler

Ponent: Joaquim Gosálbez i Noguera

Projecte endegat el 2018 per a desenvolupar a Catalunya la xarxa de laboratoris a cel obert del programa FloraCat dins una xarxa de «Pobles botànics dels Pirineus». Aquesta xarxa englobaria un conjunt de municipis compromesos amb els valors botànics i disposats a treballar amb l'Ad-

ministració, els propietaris, els gestors i les associacions, promovent actuacions de recerca i coneixement del patrimoni botànic, de conservació, de divulgació i formació, tant per a la ciutadania en general com per als sectors professionals.

Les activitats dutes a terme al llarg del curs 2018-2019 estan recollides en l'apartat de la ICHN (en el capítol VIII, «Societats filials»).

**Terminologia de la genètica,
la genòmica i l'enginyeria genètica
humana en llengua catalana
dins el marc del manteniment
del *Diccionari de medicina* (DEMCAT)**

Director: Ramon Bartrons i Bach

El vocabulari dels camps de la genètica i la genòmica humana i les seves aplicacions en medicina humana ha evolucionat d'una manera accelerada els darrers quinze anys. Tot i que la comunitat científica catalana s'ha esforçat a emprar amb rigor la terminologia, no s'ha fet l'esforç sistemàtic de manteniment de tot el corpus que aquest nou projecte planteja dins el marc del manteniment del *Diccionari de medicina*, en col·laboració amb el TERMCAT.

Actualment, el *Diccionari enciclopèdic de medicina*, publicat en versió en línia al portal CiT de l'IEC, conté uns 1.750 termes relacionats més o menys directament amb l'àrea. Atès el gran desenvolupament dels darrers anys, és

necessari actualitzar l'àrea temàtica de genètica, genòmica i enginyeria genètica humanes i les àrees relacionades.

L'objectiu final d'aquest projecte és consolidar la terminologia científica en aquests camps. Es calcula que, un cop revisada, augmentarà sensiblement el nombre de termes catalans específics. Cada article presentarà la informació següent: terme català; categoria lèxica; remissions entre els termes catalans (sinonímia), si escau; equivalències en castellà; equivalències en francès; equivalències en anglès; equivalències en nomenclatures científiques, si escau; definició en català, i nota en català (si escau).

Durant aquest primer curs s'han assolit els objectius plantejats en la proposta, entre els quals el buidatge de fitxes de genètica del TERMCAT i d'altres vocabularis (1.750 fitxes); l'agrupació dels termes en les àrees de primer nivell de l'arbre de camp (Conceptes bàsics. Biologia i genètica molecular; Genètica mendeliana; Malalties genètiques; Altres malalties, i Temes diversos), i la compleció, revisió i actualització d'una part de les fitxes de l'àrea de genètica mendeliana (almenys unes 250).

*Altres programes de recerca
de la SECCB*

**Els jardins botànics de la ciutat de
Barcelona al llarg de la seva història**

Director: Jordi Cartaña Pinén

Galeria de científics catalans

Directora: Mercè Durfort i Coll

La flora dels estanys del Pirineu

30 anys després: resposta a les pressions i amenaces de canvi global

Directora: Esperança Gacia Pasola

Preparació per a la publicació de diversos treballs amb aportacions a la diversitat dels fongs i líquens dels Països Catalans

Director: Xavier Llimona i Pagès

Anàlisi del risc en cas d'incendi en la interfície urbanoforestal: impacte en infraestructures de GLP

Director: Joaquim Casal i Fàbrega

Els incendis que afecten la interfície urbanoforestal són un problema creixent a la Mediterrània i en altres zones, especialment amb la proliferació d'urbanitzacions i la manca de neteja dels boscos. I un apartat específic és el relacionat amb els dipòsits de gas líquid de petroli (GLP), que en cas d'afectació pel foc poden originar una explosió seguida d'una bola de foc, amb efectes molt destructius. Aquest projecte, endegat l'any 2018 en col·laboració amb el Centre d'Estudis del Risc Tecnològic de la Universitat Politècnica de Catalunya, estudia l'efecte del contacte directe de les flames (de l'incendi d'espècies arbustives o arbòries i de dolls de foc originats pel col·lapse d'una canonada) sobre aquests dipòsits.

Al llarg del curs 2018-2019, s'ha estudiat experimentalment l'impacte de dolls de foc de propà sobre una canonada d'acer, així com les característiques de la flama, emprant termoparells, radiòmetres i filmació amb imatge visible i infra-roja. En el doll de foc s'han identificat tres zones: la «blava», amb una combustió encara mancada d'aire; la de «transició», i la «frontal», amb caracte-

rístiques tèrmiques diferents. La interacció d'aquestes zones amb la canonada ha estat enregistrada i analitzada amb un sistema de termoparells situats dins la seva paret i en la flama. Els fluxos de calor més elevats han correspost a la zona frontal, amb valors de fins a 460 kW m^{-2} , els més alts enregistrats fins ara en la literatura especialitzada, i amb velocitats d'escalfament inicials de l'acer (en la zona per sobre del nivell de líquid) molt elevades, de fins a $19 \text{ }^\circ\text{C s}^{-1}$. El tractament de les dades ha permès obtenir els corresponents valors del coeficient de transmissió de calor flama-paret de la canonada. Aquestes dades posen de manifest el perill que representa el possible contacte directe d'aquest tipus de flames amb els dipòsits.

Així mateix, s'ha treballat en el mostreig de les espècies arbustives que s'acostumen a trobar a prop d'aquests dipòsits (*Cupressus sempervirens*), sovint en forma de tanca, i s'han efectuat incendis de mostres a escala real en un laboratori, enregistrant-ne la forma i les dimensions i mesurant-ne la radiació tèrmica en funció de la distància.

Carles Emili Montañés i Criquillion (1877-1974). Tècnica, indústria i política

Director: Antoni Roca Rosell

Projecte iniciat al final del curs passat amb la finalitat de publicar una biografia científica de l'enginyer industrial Carles Emili Montañés i Criquillion (Barcelona, 1877 - Madrid, 1974), a partir d'entrevistes amb la seva família i de documentació localitzada tant als arxius privats dels seus descendents com en arxius municipals i governamentals. El llibre ha d'abastar la complexitat de la figura de Montañés, entre la tècnica, la indústria i la política, i notable per obres com les següents:

— Com a enginyer en cap de la companyia Tramvies de Barcelona (1899-1907), va dur a terme el canvi de la tracció animal per l'elèctrica.

— L'any 1911, va portar a Barcelona l'enginyer i empresari Frederick Stark Pearson. S'associaren i van fundar la Barcelona Traction Light & Power (popularment coneguda com La Canadencia), que subministraria la força elèctrica necessària per a potenciar la industrialització de la comarca del Vallès i altres poblacions de la rodalia de Barcelona. Al mateix temps, crearen la companyia Ferrocarrils de Catalunya i van fer arribar el tren de Sarrià al Vallès, amb la intenció d'arribar a França.

— Va ser diputat a les Corts de Madrid pel districte de Vall-de-roures (1916-1923) i, el 1919, fou nomenat governador civil de Barcelona per a fer front a la vaga de La Canadencia (en una època en què ell havia sortit de l'empresa).

L'any 1920 fou el principal impulsor del rotarisme a l'Estat espanyol.

— Entre els anys 1923 i 1930, juntament amb el mallorquí Joan March, va electrificar i va portar els tramvies a les illes Balears i a les illes Canàries. Després de la Guerra Civil, també amb March, van aconseguir la Barcelona Traction Light & Power, que esdevindria FECSA.

— Resident a Madrid, el 1964 assumí la presidència del Cercle Català de Madrid. Hi va instaurar els Jocs Florals i va aconseguir erigir un monument en homenatge a la sardana al parc d'El Retiro.

Aquest curs s'ha arribat a la fase final de redacció del llibre, que, a més de la trajectòria de Carles Emili Montañés, ofereix una aproximació a la complexitat del segle XX a Catalunya i Espanya, on emprenedors com ell van haver de viure en circumstàncies convulses i dramàtiques. Així mateix, s'ha col·laborat en diverses activitats commemoratives dels cent anys de la vaga de La Canadencia.

Diccionari de matemàtiques i estadística. Edició en línia

Director: Joan de Solà-Morales i Rubió

El *Diccionari de matemàtiques i estadística* va sortir publicat en paper el 2002 i és fruit d'un conveni de col·laboració entre Enciclopèdia Catalana (EC) i la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC). Es

tracta d'un diccionari enciclopèdic que recull i explica la terminologia i els conceptes de les matemàtiques i l'estadística, i que s'adreça principalment a professionals d'aquests àmbits i a estudiants i professors universitaris i dels últims cursos de batxillerat. Conté 3.800 entrades amb definicions, sinònims, termes relacionats i equivalents en espanyol, anglès i francès. També inclou biografies dels matemàtics més rellevants de la història, figures i gràfics.

Tenint en compte que EC i la UPC van descartar reeditar l'obra i que l'IEC disposa del portal CiT (Terminologia de Ciències i Tecnologia), el curs passat es va posar en marxa aquest projecte, amb l'objectiu d'oferir-ne la versió en línia a través d'aquesta plataforma. Fins al febrer de 2019 es van fer diverses proves de digitalització amb materials editorials preliminars cedits per EC, i a continuació es va encomanar al Servei de Correcció Lingüística de l'IEC la correcció i l'edició digital del diccionari. En finalitzar el curs, ja s'han introduït a la base de dades la totalitat dels 4.202 registres del diccionari. Queden pendents tasques de revisió, d'introducció i enllaç d'imatges (en falten unes 200), de tractament de fórmules matemàtiques complexes (en falten unes 350), de tractament de taules i de redacció i edició d'alguns materials complementaris. Es preveu que la majoria d'aquestes tasques s'enllesteixin abans d'acabar l'any 2019.

Diccionari Multilingüe de la Ciència del Sòl (català, espanyol, gallec i portuguès amb equivalències en anglès, francès i eusquera)

Director: Jaume Porta i Casanellas

Projecte que es duu a terme en col·laboració amb el TERMCAT, consistent a elaborar el *Diccionari multilingüe de la ciència del sòl*. Es tracta d'un diccionari terminològic, sincrònic, dirigit a un públic universitari, plurilingüe, especialitzat, selectiu en ciències del sòl, digital i accessible en línia. Els resultats es publiquen al portal CiT de l'IEC (<https://cit.iec.cat/DiccMCS/inici.html>), on s'agrupen en quatre diccionaris: català, espanyol, gallec i portuguès, i, a mesura que avancen els treballs, es fan accessibles àmbit per àmbit de l'arbre de camp.

Al llarg d'aquest curs, s'han establert els continguts dels lemes corresponents als àmbits següents, en català i espanyol amb les equivalències en francès i anglès: Qualitat, avaluació, degradació i protecció de sòls; Gestió i ús sostenible del sòl; Informació de sòls i representació espacial del sistema edàfic, i Fertilitat química del sòl. El Servei de Correcció Lingüística de l'IEC n'ha fet la revisió.

El meteorit de Terrassa de 1704: estudi científic i valor històric

Director: Jordi Llorca Piqué

El 25 de desembre de 1704, en plena Guerra de Successió, va caure a Terrassa el meteorit més antic conegut a Catalunya. El fenomen es recull en nombrosos documents històrics, però no es coneixia la conservació de cap fragment del meteorit. Recentment, però, se n'han trobat dos fragments.

Els fragments del meteorit es van localitzar a la Col·lecció Salvador, actualment conservada a l'edifici de l'Institut Botànic de Barcelona. Es troben en un estat de conservació molt bo i constitueixen, juntament amb els fragments dels altres meteorits trobats a Catalunya, un patrimoni científic català de primer nivell.

Aquest projecte es va començar el 2018 amb dos objectius: analitzar l'estructura i la composició del meteorit de Terrassa i estudiar la vessant històrica de la seva caiguda. Durant aquest curs, s'han completat tant l'estudi científic del meteorit per a la seva caracterització i classificació, com la recopilació i revisió de documents del fons de la Col·lecció Salvador i d'altres arxius per a l'estudi històric de la caiguda. Així mateix, s'ha començat a preparar un article per a donar a conèixer els resultats a la comunitat científica internacional.

ExtractCiT. Extracció de terminologia de l'Hemeroteca Científica Catalana per a la Comissió de Terminologia de l'IEC (fins al desembre de 2018)

Director: Salvador Alegret i Sanromà

L'ExtractCiT té per objectiu extreure la terminologia de les revistes publicades a l'Hemeroteca Científica Catalana, i dona continuïtat al projecte «Portal CiT». Arran d'una proposta de la Secretaria Científica de l'IEC, a partir de 2019, l'ExtractCiT s'ha unit amb l'altre projecte de terminologia científicotècnica vigent a l'Institut, «Guaita Terminològica: Extracció de terminologia científica i tècnica de corpus original en anglès i proposta per a la cerca d'equivalents en català», de la Secció Filològica (SF). La unió ha donat lloc al projecte «Guaita Terminològica i ExtractCiT: Extracció de terminologia de corpus original en anglès i en català, i proposta de termes neològics per a la Comissió de Terminologia Científica i Tècnica de l'IEC». Aquest projecte conjunt, adscrit a la SF, conserva l'especificitat dels projectes anteriors que el conformen i dona continuïtat a les tasques previstes per a cadascun.

(Les activitats realitzades en el marc de l'ExtractCiT i la Guaita Terminològica durant el curs 2018-2019 estan recollides en l'apartat de recerca de la SF, en aquest mateix capítol.)

Història de la matemàtica, resultats, contextos i textos. Grècia IIIb, III i IV

Directora: Pilar Bayer i Isant

El 2015 s'endegà el projecte de redactar una història de la matemàtica grega en cinc volums (cadascun amb un corpus

històric i traduccions al català de textos grecs que constitueixen la base del corpus): Grècia I (de Tales i Pitàgores a Plató i Aristòtil); Grècia IIa (els *Elements* d'Euclides: llibres I, II, III, IV, V i VI), Grècia IIb (els *Elements* d'Euclides: llibres VII, VIII, IX, X, XI, XII i XIII), Grècia III (matemàtica grega del segle III aC, amb la resta de producció matemàtica d'Apolloni, Arquimedes, Eratòstenes i Euclides, entre d'altres) i Grècia IV (producció matemàtica grega clàssica restant: del segle II aC al segle IV dC, amb inclusió de Diofant, Hipàtia, Nicòmac, Ptolemeu, Teó d'Esmirna...). Els dos primers volums es van publicar en cursos anteriors.

Durant el curs 2018-2019 s'ha presentat el segon volum (Grècia IIa) en actes públics a la seu de l'IEC (15 d'octubre), a l'Aula Magna de l'Edifici Històric de la Universitat de Barcelona (3 d'abril) i a la sala de juntes de la Facultat de Matemàtiques i Estadística de la Universitat Politècnica de Catalunya (9 de maig). El tercer volum (Grècia IIb) s'ha finalitzat i es va lliurar al Servei de Publicacions de l'IEC el 25 de març. Així mateix, s'ha treballat intensament en el quart volum (Grècia III), que consta de tres parts: IIIa, dedicada a Aristeu el Vell, Eudem i Euclides (s'ha completat la redacció i se n'ha fet tant la correcció d'estil com la lectura tècnica); IIIb, dedicada a Arquimedes, Conó, Dositeu, Eratòstenes i Nicomedes (s'ha acabat de revisar i a principis de març se'n va començar la

correcció d'estil), i IIIc, dedicada a Apolloni, Diocles i Zenòdor (es preveu d'entrestir a final de 2019 i inclourà la traducció dels set llibres de les *Còniques*).

Lingüística quantitativa: les lleis lingüístiques en el català

Director: Antoni Hernández
Fernández

Ponent: Ramon López de Mántaras
i Badia

Les lleis lingüístiques són les regularitats estadístiques que es troben en les llengües humanes; les més conegudes són la llei de Zipf, la llei de Menzerath-Altmann, la llei de brevetat i la llei de Heaps-Herdan. El seu potencial, tant en aplicacions lingüístiques (p. e., tecnologies de reconeixement de veu o sistemes automàtics d'anàlisi textual) com en altres àmbits de recerca molt diversos (p. e., comunicació animal i genòmica), tot just es comença a explotar.

Aquest nou projecte té la finalitat d'explorar per primera vegada les lleis lingüístiques en corpus orals del català, des del nivell subfonèmic fins a nivells superiors (fonemes, paraules i oracions). La idea principal és determinar si en el català se segueixen els patrons estadístics més coneguts (tant de llengües romàniques com d'altres), alguns plantejats com a universals, o si es dona alguna especificitat estadística pròpia. A aquest efecte,

es partirà de l'anàlisi de corpus escrits coneguts per després passar a l'estudi de corpus orals i determinar-ne les diferències, si n'hi ha.

Durant els primers mesos de treball, tot i que no s'ha pogut començar la recerca experimental sobre el català, s'han assolit alguns dels objectius inicials del projecte, així com d'altres no previstos:

— S'ha aconseguit el corpus oral Glissando (sota llicència Creative Commons), en català i castellà, i posteriorment s'ha posat en contacte un dels seus creadors, Juan Manuel Garrido (Universitat Nacional d'Educació a Distància) amb dos dels responsables de la creació d'un corpus oral del català, Lluís de Yzaguirre (Universitat Pompeu Fabra) i Nicolau Dols (Universitat de les Illes Balears), a fi que el Glissando es pugui integrar en aquesta futura base de dades de corpus orals del català.

— S'han desenvolupat els primers programes informàtics necessaris per a l'exploració estadística dels corpus i s'han posat a prova amb èxit en el corpus de

l'anglès americà Buckeye, en el qual es va inspirar, en part, Glissando.

— S'ha fet l'estudi teòric i experimental de l'anglès, s'han desenvolupat nous models teòrics i s'han presentat dues comunicacions en forma de pòster al congrés internacional *Interdisciplinary advances in statistical learning* (Sant Sebastià, 27-29 de juny de 2019).

— Es va enviar un article de recerca amb els models teòrics i l'anàlisi de l'anglès a la revista *Royal Society Open Science*, que s'ha publicat el 21 d'agost de 2019 (Ivan GONZÁLEZ TORRE, Bartolo LUQUE, Luca LACASA, Christopher T. KELLO i Antoni HERNÁNDEZ-FERNÁNDEZ (2019), «On the physical origin of linguistic laws and lognormality in speech», *Royal Society Open Science*, 6, 191023, disponible en línia a: <http://dx.doi.org/10.1098/rsos.191023>).

Així, doncs, els resultats són esperançadors per a continuar el projecte i iniciar l'anàlisi del corpus Glissando a la tardor.

Secció Filològica

1. *Programes normatius*

Actualització i difusió de la normativa lingüística en el projecte Optimot (Servei de consultes de la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya)

Comissió d'Estandardització. Oficina d'Estandardització

Direcció: Isidor Marí i Mayans
(fins a l'abril de 2019)
Mila Segarra i Neira
(des de l'abril de 2019)

Descripció de les tasques del curs 2018-2019

L'Oficina duu a terme les tasques relacionades amb la participació de la Secció Filològica en el projecte del servei integrat de consultes Optimot, especialment el control de l'actualització i la difusió de la normativa lingüística per mitjà d'aquest servei. En aquest sentit, cal destacar especialment la supervisió de 187 fitxes de l'Optimot, entre fitxes de nova creació i versions de fitxes ja existents, la majoria de les quals relacionades amb la gramàtica normativa i la nova actualització del DIEC2.

A més, en relació amb el projecte de l'Optimot, també s'ha respost a 190 consultes adreçades al servei d'atenció personalitzada de l'Optimot que, per la

complexitat d'estudi que requerien, l'equip de lingüistes del nivell 1 de l'Optimot ha derivat a l'IEC. Finalment, s'han supervisat certes tasques derivades de la difusió pública de l'Optimot (en general, apunts al blog de l'Optimot que difonen novetats al cercador, o piulades i respostes a consultes a través de Twitter).

D'altra banda, fora del projecte de l'Optimot, l'Oficina també s'ocupa d'atendre les consultes lingüístiques que s'adrecen a l'IEC i altres peticions relacionades amb la normativa lingüística vigent. Pel que fa a aquesta tasca, s'han atès 216 consultes adreçades directament a l'Oficina, algunes de les quals han comportat un estudi per a valorar les repercussions en les obres normatives.

Finalment, cal tenir en compte que, en relació amb les consultes ateses en el marc del projecte de l'Optimot i amb les que s'han adreçat directament a l'IEC, l'Oficina va rebre l'encàrrec de dissenyar una base de dades que pugui contenir les consultes lingüístiques rebudes, perquè se'n pugui explotar la informació lingüística. Un cop s'ha enllestit el disseny d'aquesta base de dades, s'ha començat el buidatge de les consultes rebudes entre els anys 2017 i 2019.

Actualització periòdica del DIEC2

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

L'objectiu principal del projecte és actu-

alitzar periòdicament el DIEC2 en línia amb les modificacions aprovades per la Secció Filològica i procedents d'òrgans diversos.

Al llarg del curs 2018-2019, s'han recollit i classificat les propostes de modificació del DIEC2 rebudes a les Oficines Lexicogràfiques (OL). S'han redactat els informes corresponents a les propostes que ha d'estudiar la Comissió de Lexicografia (CL) i s'ha elaborat la llista de les modificacions aprovades per la CL que han de ser sotmeses al Ple de la Secció Filològica. Un cop aprovades pel Ple, aquestes modificacions s'han introduït a la base de dades del DIEC2 en línia (maig de 2018). Aquesta actualització del diccionari en línia incorpora quinze articles nous i prop de dues-centes modificacions, moltes de les quals són conseqüència de la inclusió al diccionari d'algunes de les novetats de la *Gramàtica de la llengua catalana*, publicada per l'IEC el 2017. Per tal que els usuaris del DIEC2 tinguin la relació exhaustiva dels canvis introduïts, les OL els han recollit en una llista que es pot consultar des de la pàgina web del diccionari.

Paral·lelament a les tasques d'actualització del DIEC2, les OL han seguit treballant, en col·laboració amb el Servei d'Informàtica, en el projecte de migració total de la base de dades del DIEC2 (BDOL, base de dades de les OL) a un entorn de base de dades relacional i desenvolupament web. Durant aquest curs

s'han fet proves sobre el funcionament de la nova base, s'ha fet el disseny de la fitxa tècnica dels articles i de la fitxa de remissions i s'ha comprovat que totes les informacions de la base de dades en AS/400 s'hagin migrat correctament a la nova estructura. Les OL també han participat en el disseny de la nova interfície de consulta del DIEC2 en línia.

Quant a la resolució de consultes, les OL n'han respost un total de 107, la majoria de caràcter lèxic i relacionades directament amb el DIEC2 i procedents de particulars i d'organismes diversos, com el TERMCAT, Enciclopèdia Catalana, l'IULA, la Fundació Gala-Salvador Dalí, l'Oficina d'Onomàstica, l'Oficina d'Assessorament Lingüístic o l'Acadèmia Europaea.

Diccionari manual de la llengua catalana. Segona edició

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

Projecte per a elaborar la segona edició del *Diccionari manual de la llengua catalana* de l'IEC (DM2), que parteix de la primera d'aquest mateix diccionari (DM1), publicada l'any 2001, i de la segona edició del *Diccionari de la llengua catalana* de l'IEC (DIEC2), publicat el març de 2007. La distribució de la informació en articles respon a criteris formals i les accepcions s'ordenen d'acord amb el criteri d'ús (de més usual a menys

usual). Les subentrades formen una secció a part dins dels articles i s'ordenen alfabèticament. Així mateix, als articles s'incorporen comentaris amb informacions de caràcter funcional, dialectal, sintàctic i morfològic per a orientar millor l'usuari.

Entre les actuacions dutes a terme al llarg d'aquest curs, destaquen el tractament de 4.125 entrades de la base de dades, de les quals 3.436 han generat un article del diccionari, mentre que 689 han estat desestimades; l'adequació d'articles redactats als canvis en la normativa introduïts per la *Gramàtica* de l'Institut, i la validació de dos-cents usos apareguts durant la redacció i no recollits explícitament en l'article corresponent del DIEC. Així mateix, s'ha fet un control de l'aplicació en el *Diccionari manual* de les esmenes introduïdes en l'actualització del DIEC de maig de 2018 i s'han revisat les accepcions verbals que formen part d'una alternança causativa.

Estudi de la variació i la prescripció en les orientacions normatives de la Secció Filològica

Comissió d'Estandardització. Oficina d'Estandardització

Direcció: Isidor Marí i Mayans
(fins a l'abril de 2019)
Mila Segarra i Neira
(des de l'abril de 2019)

Descripció de les tasques del curs 2018-2019

Entre els projectes prioritaris que té presents la Comissió d'Estandardització, hi ha la convocatòria d'un seminari en el qual siguin debatuts els criteris que convé seguir en la presentació de la variació i en la prescripció de les orientacions normatives. El projecte fou degudament presentat a diferents comissions de la Secció Filològica, en una reunió tinguda l'11 d'abril de 2019.

Amb l'objectiu d'obviar que el seminari derivi en dispersions conceptuals sobre nocions bàsiques tals com norma i estàndard lingüístics, la Comissió d'Estandardització s'ha dedicat, de manera prioritària durant el curs 2018-2019, a la redacció d'un document marc que provisionalment s'intitula «Criteris generals sobre la llengua normativa i la llengua estàndard», i el qual està previst que sigui aprovat pel plenari de la Secció Filològica, durant la pròxima reunió de setembre.

El document, que recull els criteris comuns en les orientacions normatives sobre la variació (dialectal i funcional) i l'àmbit d'aplicació de les diverses opcions (segons els gèneres, les característiques i l'abast de la comunicació), pretén construir un marc conceptual compartit amb altres institucions de tot el territori lingüístic, amb les quals la Comissió d'Estandardització té previst de dur a terme sessions d'estudi i planificació de la

llengua catalana i, en concret, de la seva dinàmica estandarditzadora.

D'altra banda, la Comissió d'Estandardització de la Secció Filològica també ha participat en la tasca de canalitzar les qüestions plantejades en la Comissió Mixta SF-AVL perquè posteriorment el Ple de la Secció Filològica adopti les decisions pertinents.

Finalment, arran de la dissolució del grup d'ortografia un cop presentada la nova *Ortografia catalana*, la Comissió d'Estandardització també ha assumit formalment les tasques que deriven d'aquesta obra normativa.

Gramàtica de la llengua catalana **(versió revisada en línia)**

Comissió de Gramàtica. Oficina de Gramàtica

Direcció: Manuel Pérez Saldanya
Gemma Rigau i Oliver

L'objectiu principal del projecte és difondre i fer accessible en xarxa la *Gramàtica de la llengua catalana* (GIEC), mitjançant una plataforma de consulta amb un cercador integrant-la en el conjunt d'obres de l'Institut d'Estudis Catalans que estan disponibles en xarxa, esmenar-ne i actualitzar-ne el text vigent d'acord amb les novetats normatives introduïdes d'ençà de l'aparició de la GIEC i els treballs que s'han publicat sobre la GIEC o sobre aspectes tractats per la GIEC.

Descripció dels treballs ***del curs 2018-2019***

a) S'ha fet el seguiment de la recepció de la GIEC durant el bienni 2018-2019, que ha de servir per a la redacció de la memòria corresponent que s'ha de presentar a la Secció Filològica el primer trimestre del curs 2019-2020.

b) S'ha continuat la recopilació de propostes de possibles modificacions de la *Gramàtica de la llengua catalana* a partir de les consultes rebudes (internes i externes) i de l'anàlisi dels treballs apareguts sobre la GIEC o sobre aspectes tractats per la GIEC: principalment, les guies de Ginebra i Nogué, ressenyes de la GIEC i treballs de final de grau sobre la GIEC.

c) S'han sistematitzat, contrastat i valorat les propostes de modificació que afecten els capítols de fonètica i fonologia i de morfologia de la GIEC (capítols 1-12), i se n'ha elevat la proposta de resolució mitjançant el document «Propostes de modificació dels capítols de fonètica i fonologia i de morfologia de la GIEC» a la Comissió de Gramàtica, perquè dicta mini quines són les modificacions aplicables al text de la GIEC i poder-les sotmetre posteriorment a informació i sanció de la Secció Filològica.

d) S'ha completat la guia bibliogràfica de la GIEC, que s'ha concretat en l'elaboració dels documents «Memòria de l'elaboració del repertori bibliogràfic complementari de la *Gramàtica de la*

llengua catalana», «Repertori bibliogràfic de la *Gramàtica de la llengua catalana*» (amb més de tres mil referències bibliogràfiques) i «Bibliografia. Presentació» (amb prop de dues-centes referències de les fonts bibliogràfiques del repertori bibliogràfic), que ja ha estat validada per la Comissió de Gramàtica i la Secció Filològica, se n'ha fet la revisió lingüística i tipogràfica i se n'ha enllestit la versió per a la publicació en línia.

e) S'ha concorregut a la convocatòria d'ajuts de la Fundació PuntCat per a sufragar part de l'edició en línia de la GIEC, per a la qual ha calgut preparar la «Memòria del projecte d'edició en línia de la *Gramàtica de la llengua catalana*» d'acord amb les bases establertes. L'execució del projecte d'edició en línia està pendent de l'aprovació pressupostària.

Percentatge de feina feta en relació amb la totalitat del projecte

a) Feina enllestida:

- Confecció dels estudis tècnics de la plataforma informàtica de la versió en línia de la *Gramàtica* (2017).

- Elaboració de la guia bibliogràfica de la *Gramàtica* (2017-2019).

b) Feina en curs:

- Recopilació i estudi de propostes de possibles modificacions de la *Gramàtica* (2016-).

- Estudi de les novetats introduïdes per les gramàtiques essencial i bàsica (2016-).

- Avaluació i, segons el cas, aprovació de les propostes de modificacions de la *Gramàtica* (2019-).

c) Feina pendent:

- Desenvolupament de la plataforma informàtica de la versió en línia de la *Gramàtica*.

- Adaptació del text de la *Gramàtica* a la versió en línia.

- Actualització de la bibliografia entre la publicació en paper i la versió en línia (2016-2019).

- Publicació en línia.

Difusió dels treballs (publicacions, participació en congressos, etc.)

PÉREZ SALDANYA, Manuel (2018). «Gramàtica de la llengua catalana». Conferència a la Universitat de València (València, 4 desembre 2018).

— (2019). «La *Gramàtica de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans». (Euskal Herriko Unibertsitatea, Vitòria-Gasteiz, 3 abril 2019).

PÉREZ SALDANYA, Manuel; RIGAU, Gemma (2018). «Estirant el fil de la sintaxi». Conferència en el V Col·loqui Internacional «La lingüística de Pompeu Fabra» (Tarragona, Universitat Rovira i Virgili, 28-30 novembre 2018).

PRAT, Ester; RUFES, Xavier (2018). «La difusió de la normativa gramatical en els manuals del Principat fins al 1939». Comunicació en el V Col·loqui Internacional «La lingüística de Pompeu Fabra» (Tarragona, Universi-

tat Rovira i Virgili, 28-30 novembre 2018).

- RIGAU, Gemma (2018). «Norma i descripció gramatical». Conferència en el [II] Simposi Pompeu Fabra (Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 14-16 novembre 2018).
- (2019). «La *Gramàtica de la llengua catalana*: descripció y prescripció». Conferència presentada en la Jornada Acadèmica «Las gramáticas en el siglo XXI» (Euskaltzaindia, Sant Sebastià, 11 juliol 2019).
- ROFES, Xavier (2019). «La *Gramàtica de l'IEC*. Característiques generals». Comunicació en la Jornada Pedagògica Pompeu Fabra (Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 19 març 2019).

Gramàtica Essencial de la Llengua Catalana

Comissió de Gramàtica

Directora: Maria Josep Cuenca
Ordinyana

L'objectiu del projecte és adaptar els continguts de la *Gramàtica de la llengua catalana* (GIEC) amb la voluntat que la descripció i la normativa gramatical arribin a un públic més ampli. La *Gramàtica essencial de la llengua catalana* (GEIEC) és una versió reduïda de la GIEC adaptada per a ser consultada en línia (<https://geiec.iec.cat>). Conté explicacions organitzades al voltant de 245 quadres resum.

Com a element de suport, incorpora un glossari en línia amb 569 termes. A partir de la GEIEC, s'ha elaborat una gramàtica més breu, en paper, la *Gramàtica bàsica i d'ús* (GBU), obra de consulta pensada per a un usuari amb coneixements gramaticals generals que necessita resoldre dubtes en l'ús. L'accés a la informació té un suport important en el disseny de la maqueta i en la utilització de recursos gràfics diversos que, entre altres coses, donen informació rellevant sobre la valoració normativa d'un fenomen. La GBU i la GEIEC s'entenen com a obres relacionades i coherents entre si, així com amb la *Gramàtica de la llengua catalana* (GIEC) i amb l'*Ortografia catalana* (OIEC), de les quals són versions progressivament més resumides.

Al llarg d'aquest curs, s'han aprovat les dues obres en el Ple de l'IEC (13 de setembre de 2018 i 13 de desembre de 2018, respectivament), s'ha millorat la plataforma de la GEIEC, que s'ha actualitzat al juliol de 2019, i s'ha tancat el procés d'aprovació, revisió i edició de la GBU. A més, s'ha completat l'enregistrament dels àudios que s'inseriran en la plataforma de la GEIEC i s'han preparat les pàgines de fitxers de so per a la GBU. S'han realitzat diverses accions de difusió, incloent-hi presentacions, conferències, cursos, articles en premsa especialitzada i un vídeo tutorial de la GEIEC disponible en línia.

Nomenclàtor Toponímic de les Illes Balears (NOTIB)

Comissió d'Onomàstica

Director: Joan Miralles i Monserrat

Durant el present curs, s'ha continuat la feina en el NOTIB, tant en la correcció dels errors com en les modificacions i/o addicions de materials. Es vol destacar les modificacions en la senyalització amb una P (pronúncia) dels topònims que ofereixen algun tret lingüístic especialment rellevant, i hem ressaltat 54 trets lingüístics presents en alguns dels 51.000 topònims de què consta el NOTIB.

D'altra banda, s'han introduït nous topònims, sobretot en els municipis d'Alcúdia, a Mallorca, i d'Alaior, a Menorca, amb alguns centenars de nous exemples i amb algunes modificacions en alguns dels topònims que ja figuren al NOTIB.

Pel que fa a la difusió dels resultats del projecte, està previst que es presenti, en el marc de la Diada de l'Onomàstica, la ponència «Entorn d'alguns trets lingüístics presents en els topònims del NOTIB», a càrrec d'un equip de toponimistes dirigit pel doctor Joan Miralles.

Nou Diccionari Normatiu de la Llengua Catalana

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

És un projecte destinat a la creació d'un nou diccionari normatiu d'acord amb els

principis de la lexicografia moderna i sense les limitacions de la tradició lexicogràfica catalana.

El març de 2019, la Comissió de Lexicografia (CL) va acordar crear, dins la mateixa Comissió, un grup de treball integrat per quatre membres que s'havia de dedicar exclusivament a elaborar el projecte del nou diccionari normatiu (objectius, estructura, etc.). Aquest grup, que adoptà el nom de Grup de Treball per al Nou Diccionari Normatiu, es reuní per primer cop el 12 de juny. La primera tasca que ha dut a terme ha estat la redacció del document «Fonaments del nou diccionari normatiu».

Projecte de base de dades lexicogràfica de la llengua de signes catalana

L'equip de treball el formen Eulàlia Ribera (coordinadora), Santiago Frigola (expert sord), Alexandra Navarrete (col·laboradora) i Aida Villacéjia (col·laboradora), sota la direcció de Josep Quer.

La finalitat del projecte és crear una base de dades lexicogràfica en format digital que centralitzi el coneixement existent sobre el lèxic de la llengua de signes catalana (LSC), a partir de l'estudi i el buidatge dels vocabularis i diccionaris existents, que tenen cobertures i enfocaments varis, així com del lèxic documentat en el corpus que es desenvolupa

lupa en paral·lel. L'objectiu últim és disposar de la descripció detallada de les unitats lèxiques de la LSC, també amb l'estudi del material contingut en el corpus. Amb això, es vol aconseguir una eina útil per a la consulta lingüística, per a la recerca i per a l'elaboració de materials lexicogràfics de LSC, incloent-hi el diccionari normatiu que caldrà elaborar més endavant.

Al llarg del curs 2018-2019, s'ha ampliat la llista de signes procedents del buidatge de noves obres lexicogràfiques i de la incorporació de noves gravacions revisades del corpus. També s'han establert els criteris tècnics lexicogràfics, basats en el percentatge d'aparició en el corpus i en les obres lexicogràfiques analitzades, que permetran configurar la llista dels signes que inicialment formaran part de la base de dades lexicogràfica. Així mateix, s'ha treballat en la instal·lació del programari informàtic de la plataforma SingBank, base de dades on s'introduiran els signes seleccionats, juntament amb tota la informació associada al signe.

Projecte de constitució del corpus de referència de la llengua de signes catalana

L'equip de treball el formen Gemma Barberà (coordinadora), Santiago Frigola (expert sord), Delfina Aliaga (anotadora), Xavi Álvarez (anotador) i Alexandra

Navarrete (revisora), sota la direcció de Josep Quer.

La finalitat del projecte és documentar l'estat actual de la llengua de signes catalana (LSC), mitjançant una mostra àmplia i representativa de diferents tipus de discurs signat per part de signants nadius de diferents localitats del territori català. Així mateix, també té per objecte elaborar una anotació neutra i descriptiva a partir del programa d'anotació multimodal ELAN. Amb això, es vol aconseguir una eina útil per a la consulta lingüística, per a la recerca i per a l'elaboració de materials lexicogràfics de LSC, incloent-hi la base de dades lexicogràfica que es desenvolupa en el projecte de l'IEC paral·lel.

Al llarg del curs 2018-2019, s'ha ampliat l'anotació descriptiva dels nous enregistraments amb el programa d'anotació multimodal ELAN i s'ha contactat amb les associacions de les terres de Tarragona (Cambrils) i de la Catalunya Central (Vic i Manresa). Tot i les dificultats, s'han concertat sessions de recollida de dades per a la tardor de 2019 (Cambrils) i primavera de 2020 (Catalunya Central). També s'han concretat els criteris d'anotació. Així mateix, s'ha treballat en la preparació i l'edició dels vídeos que apareixeran en breu en la publicació del mapa interactiu en línia.

Projectes de l'Oficina d'Onomàstica

Comissió d'Onomàstica

Director: Josep Moran i Ocerinjauregui

L'activitat principal de l'Oficina d'Onomàstica (OdO) és l'atenció i la resposta a les consultes onomàstiques, tant de toponímia com d'antroponímia, adreçades a l'IEC. Les consultes provenen dels centres de normalització lingüística del Consorci per a la Normalització Lingüística, de diversos departaments de la Generalitat de Catalunya (Territori i Sostenibilitat, Justícia, Medi Ambient, Cultura, Governació, etc.), dels serveis de llengua catalana dels ajuntaments i universitats, de diverses entitats públiques i privades (com associacions, editorials, i també molt sovint dels mitjans de comunicació) i de particulars. Així mateix, l'OdO s'ocupa de l'expedició de certificats per a la normalització de la grafia dels noms i, sobretot, dels cognoms catalans.

L'OdO participa en els projectes de la Comissió d'Onomàstica (CdO) de la Secció Filològica següents:

— L'aigua a Mollet: participació en l'estudi i la difusió, per mitjà de conferències, exposicions, publicacions i activitats, del patrimoni cultural, toponímic i històric relacionat amb la hidrografia de Mollet del Vallès.

— Nomenclàtor Geográfico Básico de España: revisió del nom dels embassaments de Catalunya dins el marc de col·laboració amb la Comisión Especiali-

zada de Nombres Geográficos (CENG) del Consejo Superior Geográfico del Ministerio de Foment.

— Nomenclàtor Mundial: establiment d'un corpus d'exònims oficial en català, basat en la revisió d'una base de dades de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC) d'uns 7.000 topònims per part de l'OdO i la CdO, en què s'ha analitzat i aprovat la toponímia d'Europa, d'Amèrica, d'Àsia i d'Oceania.

— Actualització del *Nomenclàtor oficial de toponímia major de Catalunya* (2a ed., 2009), iniciada el 2015 i finalitzada l'octubre de 2018; aquesta actualització del *Nomenclàtor oficial* ha estat aprovada pel Govern de la Generalitat de Catalunya, el 28 de maig de 2019.

A partir de la signatura del conveni de col·laboració entre l'IEC i la Societat d'Onomàstica, entitat adherida a l'IEC des del 18 de gener de 2016 (vegeu l'apartat «Convenis de col·laboració», del capítol v), l'OdO i la Societat d'Onomàstica han programat activitats conjuntes, com la participació de l'aleshores president de la Societat d'Onomàstica (SdO), Joan Tort, i del cap de l'OdO —i actualment vicepresident de la SdO— a la XXVIII Jornada d'Antroponímia i Toponímia de la Universitat de les Illes Balears, celebrada a Valldemossa el 5 d'octubre de 2018, amb la conferència conjunta «El futur de l'onomàstica. Algunes idees, constatacions, propostes i suggeriments per a una renovació creativa de l'activisme

onomàstic», en què la UIB reprenia una ja llarga trajectòria en la recerca i la difusió de l'onomàstica.

També en col·laboració amb la SdO, s'ha participat en la Jornada sobre la Toponímia a la Ribera d'Ebre (Tivissa i Miravet), el 16 de març de 2019, i en l'organització i la realització del 46è Col·loqui de la Societat d'Onomàstica «Llengua, dialecte i frontera al nord del país», a Perpinyà, del 30 de maig al 2 de juny de 2019.

Així mateix, des de l'OdO s'ha participat en altres projectes, activitats i tasques d'assessorament sobre onomàstica:

— Participació en el jurat del II Premi Ramon Amigó i Anglès sobre investigació en onomàstica convocat per la Universitat Rovira i Virgili (URV) i la Direcció General de Política Lingüística, que va guanyar el projecte sobre l'estudi de l'*Onomàstica del terme municipal de Torredembarra*, de Carme Miquel i Ramon Pere, i que es va lliurar l'11 de desembre de 2018 a Tarragona.

— Participació del cap de l'OdO en el V Col·loqui Internacional «La lingüística de Pompeu Fabra», celebrat a la URV el 29 de novembre de 2018, amb la ponència «Pompeu Fabra i l'onomàstica».

— Participació del cap i de la tècnica de l'OdO en la Jornada d'Onomàstica Hispànica «Normalització i investigació», celebrada a la Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació de la Universitat de València, els dies 9 i 10 de maig de 2019.

— Participació del cap de l'OdO en el Congrés Internacional sobre Onomàstica per a celebrar el centenari de l'Euskaltzaindia, amb la conferència «El Institut d'Estudis Catalans y la normalización toponímica», a Vitòria, els dies 13 i 14 de juny de 2019.

— Col·laboració amb l'Autoritat del Transport Metropolità (ATM).

— Assessorament als Serveis Lingüístics de TV3.

— Assessorament a la Comissió de la Ponència de Nomenclàtor dels carrers de Barcelona.

— Publicació i assessorament a la realització de monografies onomàstiques. Durant aquest curs, s'ha portat a terme el procés de publicació del treball pòstum de Ramon Amigó i Anglès sobre l'*Onomàstica de l'antic terme de la Mussara* (que apareixerà el setembre de 2019) i s'ha continuat l'assessorament en les monografies onomàstiques *Toponímia de Capafonts*, de Jordi Fort i Joan Prats Sobrepera, i l'*Onomàstica de l'Espluga Calba*, de Rosa Maria Anglès.

Proposta de Transcripció del Xinès al Català

Comissió de Transcripció i Transliteració
 Director: Lluís B. Polanco i Roig

Després de la recepció, estudi i discussió de les propostes rebudes dels consultors externs durant el curs 2017-2018, els

membres del grup de treball inicial van revisar de nou el document i en van presentar la versió definitiva en el Ple de la Secció Filològica, que la va aprovar en la reunió extraordinària del 9 de març de 2018. Després d'una rigorosa adaptació, amb l'assessorament del Servei de Correcció de l'IEC, als criteris estilístics i tipogràfics de l'IEC, que ha obligat a una limitada però exigent revisió d'alguns punts (tant del cos del text com d'altres seccions: quadres, bibliografia, etc.), el document es va publicar en línia, en format PDF, el 2018.

Posteriorment, l'abril de 2019, se n'ha fet una versió nova en línia, però amb format d'impressió en paper, ajustat als criteris tipogràfics de l'IEC i dins les col·leccions de la Secció Filològica.

Proposta per a un Estàndard Oral de la Llengua Catalana. Lèxic

Comissió de Català Estàndard

Director: Joan Veny i Clar

Projecte iniciat l'any 1995 com una subcomissió de la Proposta per a un Estàndard Oral de la Llengua Catalana. Els membres de la Subcomissió de Lèxic de la Comissió d'Estàndard Oral són Francesc Ballone, Antoni Ferrando, Josep Gifreu, Josep Martines, Joan Miralles, Joan Peytaví, Ramon Sistac i Joan Veny, i en el passat en van formar part Aina Moll i Carles Miralles.

Al llarg del curs 2018-2019, s'ha enllestit la correcció i revisió de l'obra i s'ha dut a terme l'adequació del format per a la publicació en línia. El 9 d'abril de 2019 es va presentar públicament la *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana, III. Lèxic* (PEOLC-Lèxic); s'enllaça a l'apartat «Llengua» del web de l'IEC. Així mateix, l'Acadèmia Oberta als Escriptors, Traductors i Correctors en fa difusió al seu portal. La publicació genera valoracions i comentaris per part dels usuaris que la consulten; s'anoten i s'estudien les propostes de correcció rebudes. D'altra banda, arran de la publicació de les *Esmenes introduïdes en la versió en línia* del DIEC2 (maig de 2019), s'estudien i es preparen les esmenes que caldrà fer a la PEOLC-Lèxic per tal de posar d'acord les unitats lèxiques amb la normativa actualitzada. Amb la compilació de tot aquest material, s'està en disposició de fer una edició en paper de l'obra, així com una nova edició en línia.

Proposta sobre el Sistema de Transcripció del Grec Modern al Català

Comissió de Transcripció i Transliteració

Director: Lluís B. Polanco i Roig

Tal com ja es va indicar, el juny de 2018 es va reprendre el projecte de transcripció del grec modern (neogrec), iniciat per la

Comissió de Transcripció els anys 2008-2009 i interromput per diversos motius. Amb aquesta finalitat, es va constituir un grup de treball específic, format pels membres de la Comissió de Transcripció i Transliteració de la SF; la presidenta de la Societat Catalana d'Estudis Clàssics, filial de l'IEC, i dos representants de l'Associació Catalana de Neohellenistes. Al llarg del curs 2018-2019, s'ha anat revisant i debatent en profunditat, i a molt bon ritme, la redacció del document, a partir de la nova proposta dels ponents de l'Associació Catalana de Neohellenistes, amb l'objectiu d'adaptar-lo a les finalitats previstes, a les necessitats dels destinataris potencials i a les característiques dels documents de transcripció i transliteració aprovats per la Secció Filològica.

A hores d'ara, la Comissió de Transcripció i Transliteració ha enllestit la redacció inicial del document «Proposta sobre el sistema de transcripció del grec modern al català» i la Secció Filològica en gestiona la tramesa als consultors externs, per tal de rebre les seues observacions a principis del mes de novembre de 2019. La redacció final, prenent en consideració aquestes propostes, pot ser aprovada per la Comissió de Transcripció i Transliteració en les reunions del mes de novembre o desembre de 2019. D'acord amb aquesta previsió, la Secció Filològica podria prendre en consideració, revisar i aprovar definitivament el document a finals de 2019 o durant els primers mesos de 2020.

Proposta sobre el Sistema de Transcripció i Transliteració dels Noms Russos al Català

Comissió de Transcripció i Transliteració

Director: Lluís B. Polanco i Roig

El text aprovat per la Secció Filològica en la sessió del 13 de novembre de 2015 (que actualitzava l'aprovat inicialment el 14 d'octubre de 1994) es va publicar en línia, després de rebre nombroses esmenes, el juny de 2017. Al llarg del curs 2017-2018, es va treballar en unes últimes i mínimes adaptacions tipogràfiques als criteris de l'IEC, tant per a les edicions impreses com per a la versió del document en línia.

Durant aquest curs, el document ha aparegut finalment publicat en paper dins el volum v dels *Documents de la Secció Filològica*, editat a cura de Joan Martí i Castell.

2. *Programes científics d'especial rellevància*

Atles Lingüístic del Domini Català

Direcció: Joan Veny i Clar

Lídia Pons i Griera

Projecte de dialectologia catalana iniciat l'any 1964 a la Universitat de Barcelona i acollit i patrocinat per l'IEC des de 1989. Té com a objectiu posar a l'abast dels

investigadors i del públic en general un corpus de materials lingüístics recollits entre els anys 1964 i 1978, per mitjà d'enquestes realitzades a 190 localitats de tot el domini català.

Aquests materials es difonen en forma de llibre i, a mesura que es publiquen els volums, s'implementen en el portal del projecte, on figura també la relació d'activitats i d'altres publicacions que s'hi relacionen.

Durant aquest curs, s'ha treballat:

a) En dues de les tres línies de recerca iniciades en el marc del projecte (*Atlas lingüístic del domini català*, *Petit atlas lingüístic del domini català* i *Etnotextos*).

b) En la preparació d'un volum que edita les cròniques redactades pels investigadors durant l'etapa del treball de camp.

c) En la implementació al portal d'Internet dels volums publicats, per tal de fer-los accessibles a la consulta en línia.

A continuació, es concreten amb més detall les quatre actuacions que s'acaben d'esmentar:

Atlas lingüístic del domini català (ALDC)

Atlas descriptiu que recupera una part del patrimoni de la llengua oral de les dècades dels seixanta i setanta; presenta una radiografia de l'estat i la variació dialectal de la llengua catalana en aquella època.

Els resultats es publiquen classificats per volums temàtics.

Durant la darrera part de l'any 2018 es van completar els treballs de redacció i supervisió dels materials del novè i darrer volum, que va sortir a la llum a principis del mes d'abril de 2019. A més d'una breu introducció i d'una relació de les darreres publicacions i els darrers actes vinculats al projecte, el llibre consta de 200 mapes, de 72 llistes i d'uns índexs numèrics i alfabètics dels mapes i de les llistes, presentats en català, castellà, francès i italià:

VENY, Joan; PONS I GRIERA, Lúdia. *Atlas lingüístic del domini català*. Vol. 9: 19. *Morfologia verbal*; 20. *Sintaxi*; 21. *Fonosintaxi*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2018. 303 p. ISBN obra completa: 978-84-7283-720-1; ISBN vol. 9: 978-84-9965-444-7.

Des del segon trimestre de 2019 s'està treballant en un índex de formes lèxiques que agrupa les diferents formes fonètiques corresponents als resultats dels mapes i de les llistes dels nou volums publicats; estan en fase de supervisió els índexs del volum primer.

Petit atlas lingüístic del domini català (PALDC)

Atlas interpretatiu elaborat segons les dades de l'ALDC, seleccionades, comentades i presentades en mapes de síntesi de colors.

Durant el curs s'han acabat els treballs de redacció i preparació del volum 7,

lliurat a impremta durant el mes de juliol de 2019. El volum consta de 157 mapes, comentats des d'una perspectiva lingüística, a més d'una introducció, d'una relació de la bibliografia consultada, d'un índex dels mots comentats i d'un glossari de terminologia lingüística. Es complementa amb 31 fotografies que, a peu de pàgina, il·lustren els mapes referits als noms dels ocells.

Edició de les cròniques

Edició en un volum de nou dietaris amb les cròniques de les incidències diàries que escrivien els investigadors durant l'etapa de realització de les enquestes, entre 1964 i 1978.

Aquests dietaris s'han transcrit en un document de Word, de més de 400 pàgines en format convencional. Des de començament de 2019 s'estan ordenant i revisant les cròniques, per tal d'editar-les cronològicament, seguint les campanyes dels diferents equips d'investigadors.

La previsió és de lliurar a impremta aquests materials durant el darrer trimestre de 2019.

Consulta en línia

Durant el curs 2018-2019, s'ha obert al públic l'accés al volum 8 de l'ALDC i al volum 6 del PALDC.

També s'han implementat en el portal del projecte els materials del volum 9 de l'ALDC i una part important dels etnotextos publicats l'any 1998 (Joan VENY i Lúdia PONS I GRIERA, *Atlas lingüístic del*

domini català. Etnotextos del català oriental, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1998, 526 p. i casset amb 152 etnotextos enregistrats, ISBN 84-7283-435-2), però encara no són d'accés públic.

Diccionari Descriptiu de la Llengua Catalana

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

El projecte de redacció del *Diccionari descriptiu de la llengua catalana* (DDLC) és la segona fase del programa d'activitats Diccionari del Català Contemporani (DCC), iniciat l'any 1985. En aquesta segona fase s'ha completat la redacció d'un diccionari descriptiu basat en els recursos lingüístics —fonamentalment, CTILC i BDLex— constituïts en la primera fase del DCC.

El 27 de maig de 2019 fou presentada, en un acte institucional, l'aplicació d'accés per a la consulta del DDLC que ha substituït l'anterior, que es limitava a la consulta d'articles a partir del mot d'entrada. El DDLC, que ha estat concebut des dels seus inicis com un diccionari electrònic, té la forma d'una estructura de dades complexa, amb múltiples elements relacionats i caracteritzats formalment per determinades propietats. Mitjançant la nova aplicació de consulta, hom podrà accedir no només als articles a través dels seus mots d'entrada, sinó també a través dels diferents elements estructurals del

diccionari (patró sintàctic, definició, col·locacions, etc.).

3. *Programes científics de creació d'infraestructura lingüística per al desenvolupament de la normativa*

Continuació del Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana (CTILC2)

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

El projecte CTILC2 té com a objectius fonamentals l'actualització i la continuació del CTILC amb textos posteriors a 1988. S'articula en dues fases: una fase inicial, amb la finalitat d'establir tots els elements i protocols de treball necessaris per al desenvolupament del projecte, i una fase executiva, en què es desenvoluparà el corpus pròpiament dit. En el curs 2018-2019, ha continuat la fase executiva del projecte, iniciada a principis de 2018, que s'ha concretat en les accions següents:

— Continuació dels treballs de compleció quantitativa del CTILC, mitjançant la introducció, l'etiquetatge (lemmatització) i la incorporació progressiva dels textos etiquetats al CTILC. A finals del curs 2018-2019, el total de mots incorporats de nou al corpus és de 16.033.377. Això representa la compleció dels grups cronològics 1989-1993, 1994-1998 i 1999-2003, i d'una part del 2004-2008. Amb aquesta incorporació,

el CTILC té actualment una extensió global de 67.285.747 mots.

— Disseny i implementació, a partir de la interfície d'ús intern ja existent, d'una aplicació per a la consulta pública del CTILC, destinada a substituir les dues aplicacions (cerca bàsica i cerca avançada) actualment instal·lades al web de l'IEC. Aquesta línia de treball s'ha completat i s'ha presentat a la Comissió d'Infraestructura i Corpus de la Secció Filològica, que hi ha donat el vistiplau. La instal·lació en els servidors de l'IEC es produirà a principis del curs 2019-2020, un cop el Servei d'Informàtica hagi enllestit l'actualització de la infraestructura informàtica.

— Establiment de les previsions per a l'actualització permanent del CTILC (fase de manteniment), sobre els mateixos criteris de disseny i equilibri. Durant aquest curs, s'han portat a terme algunes accions preliminars per a l'establiment de les previsions de treball que implicarà aquesta tasca (obtenció de dades bibliogràfiques per a la selecció dels textos, estratègies per a la selecció de textos de publicació recent, etc.).

— Com a activitat complementària, preparació del corpus de diccionaris per al portal de Llengua de l'IEC.

Observatori de Neologia

Grup IULATERM (IULA-CER). Universitat Pompeu Fabra

Directora: Judit Freixa

Consell de Coordinació: M. Teresa Cabré (presidenta), Ona Domènech, Rosa Estopà i Mercè Lorente.

Equip de treball: actualment, l'Observatori és un col·lectiu de cinquanta persones.

Objectiu principal del projecte

L'Observatori de Neologia analitza el fenomen de l'aparició de neologismes en l'ús i té com a objectius generals:

— Disposar d'un corpus de neologia de gran difusió en català i en castellà, corresponent al buidatge de textos escrits i orals.

— Descriure i analitzar els recursos d'innovació lèxica amb treballs que realitza el grup i que es donen a conèixer amb diverses publicacions i amb la participació en conferències, ponències i comunicacions.

— Difondre periòdicament les noves creacions lèxiques en forma de llistes generals no publicades, a través de la Neolosfera (*Neolosfera. Cada dia una paraula nova*, <https://neolosfera.wordpress.com/>) i d'altres iniciatives.

— Contribuir a l'actualització del lèxic contingut en diccionaris de llengua general.

— Liderar l'intercanvi amb altres grups de treball i recerca en neologia.

— Promoure i organitzar activitats, reunions científiques i fòrums de reflexió a l'entorn de la neologia teòrica i descriptiva.

Descripció dels treballs del curs 2018-2019

a) Buidatge: l'any 2018 s'han recollit 4.473 neologismes procedents de textos catalans de premsa, revistes i programes de ràdio. En relació amb el buidatge, cal esmentar que l'Observatori continua coordinant la xarxa Neoxoc (xarxa d'observatoris de neologia catalans).

b) Projecte GARBELL: durant el primer any del projecte s'ha treballat en la conversió dels criteris identificats i aplicats manualment en el projecte NADIC cap a un conjunt de criteris potencialment automatitzables, i s'ha desenvolupat una primera versió de l'eina que treballa amb gairebé tots els criteris d'ús i amb dos criteris documentals. Durant l'any 2019 (amb una concessió de 6.000 euros), s'ha treballat sobretot en el desenvolupament informàtic: s'ha preparat una primera versió de la plataforma web, i s'avançarà en l'augment dels criteris documentals automàtics i en la creació dels camps per a poder aplicar els criteris lingüístics de manera assistida (però no automàtica).

c) Divulgació: Neolosfera i *Backup*: l'Observatori ha difós, durant el curs 2018-2019, més de dos-cents neologismes a la Neolosfera (<https://neolosfera.wordpress.com/>) i s'ha continuat elaborant el *Backup*, un butlletí electrònic que resumeix la feina feta a l'Observatori durant cada mes (<https://www.upf.edu/web/obneo/backup>).

d) «El neologisme de l'any»: el mes de gener de l'any 2019, es va donar a conèixer el neologisme de l'any 2018, que va ser la paraula *sororitat*. En aquesta cinquena edició de la campanya, llançada des de l'Observatori de Neologia i l'Institut d'Estudis Catalans, hi van participar més de 5.000 persones i va tenir un ressò mediàtic molt ampli.

e) Jornada sobre diccionarització: l'Institut d'Estudis Catalans va acollir, el 29 de març de 2018, una jornada sobre diccionarització organitzada per l'Observatori de Neologia de la Universitat Pompeu Fabra, en què van participar investigadors d'arreu del domini lingüístic, majoritàriament investigadors del projecte NADIC, que van tractar aspectes concrets de l'actualització lexicogràfica a partir de paraules noves documentades en l'ús.

Difusió dels treballs (publicacions, participació en congressos, etc.)

Els membres de l'Observatori de Neologia han fet difusió científica en forma de llibres i articles i amb la seva presència als principals congressos de l'àrea:

— XVI Simposio de la Red Iberoamericana de Terminología (RITerm) (Colòmbia, 23-26.10.2018);

— IV Congreso SICELE / I Encuentro de Observatorios Iberoamericanos de la Lengua (Argentina, 7.11.2018);

— XLVIII Simposio Internacional de la Sociedad Española de Lingüística (València, 30.1.2019);

— Globalex Workshop on Lexicography and Neologism - Dictionary Society of North America (Indiana, Estats Units, 8.5.2019).

Pla d'incorporació a la infraestructura de dades procedents de projectes de la Secció Filològica: portal de Recursos Lingüístics

Comissió d'Infraestructura i Corpus Lingüístics

Directora: M. Teresa Cabré

Objectiu principal del projecte

Difondre en línia els recursos de llengua elaborats pels projectes de la Secció Filològica que permeten aquesta opció i aplegar els recursos en línia de contingut lexicogràfic de projectes de l'IEC en una plataforma que en permeti la consulta i l'explotació textual.

Els objectius dels treballs fets fins ara han estat l'obertura de la consulta de la *Gramàtica essencial de la llengua catalana* al web de recursos lingüístics de l'IEC (portal de Llengua); la incorporació de mostres de so de la *Gramàtica bàsica i d'ús de la llengua catalana* al portal de Llengua, i la continuïtat de la incorporació de la Neoloteca i el Cercaterm al portal esmentat.

Al llarg d'aquest curs, s'han dut a terme els treballs de remodelació del portal de Llengua de la Secció Filològica.

Refranyer Aguiló

Director: Germà Colón Domènech

El *Refranyer Aguiló* és la col·lecció de parèmies (més de 40.000 fitxes) que Marià Aguiló i Fuster va recollir al llarg de la seva vida, en diferents indrets del domini lingüístic català o de les informacions que rebia de personalitats destacades.

La base de dades del *Refranyer* té com a camps obligatoris per a emplenar les pestanyes «Entrada» —en què figura el lema o la paraula clau del refrany— i «Refrany». Les pestanyes «Obra», «Autor», «Territori» i «Temàtica» poden estar omplertes o buides en funció de cada fitxa. La pestanya «Variants» pot recollir el refrany o refranys que continguin variacions dialectals, ortogràfiques o bé que siguin exactament iguals que el refrany d'entrada, però que apareguin documentats en una obra, autor o territori diferent. I la pestanya «Observacions» presenta informació relacionada amb la datació del refrany, comentaris explicatius de qui ha recollit el refrany o bé una nota del director del projecte.

En aquest curs, s'ha començat a introduir material nou a la base de dades, les fitxes de la lletra F (aquesta tasca ha estat condicionada a la disponibilitat horària de la tècnica que hi treballa, que durant quatre mesos ha estat destinada a un altre projecte).

Vocabulari de la Llengua Catalana Medieval de Lluís Faraudo de Saint-Germain

Director: Germà Colón Domènech

Projecte iniciat l'any 2000 que ha posat a l'abast del públic el *Vocabulari de la llengua catalana medieval*, un conjunt de fitxes fruit de les recerques de català antic que va dur a terme l'erudit Lluís Faraudo mitjançant el despullament de nombrosos textos medievals.

Al llarg del curs, s'ha fet la revisió i correcció dels lemes i de les definicions de la lletra A (aquesta tasca ha estat condicionada a la disponibilitat horària de la tècnica que hi treballa, que durant quatre mesos ha estat destinada a un altre projecte). Així mateix, s'ha treballat en la correcció final de la versió en línia del *Vocabulari* i en la selecció d'entrades de la base de dades, amb vista a publicar-ne un volum de paper (previst per a 2020), d'acord amb un criteri d'innovació i representativitat. La verificació de les entrades és una feina complexa, que requereix més temps del que inicialment s'havia previst.

4. *Programes científics autònoms
(no són de suport als treballs
de normativa lingüística)*

Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae

Director: Pere J. Quetglas i Nicolau

Coordiadores: Ana Gómez Rabal (CSIC)
i Mercè Puig Rodríguez-
Escalona (UB)

Equip de compilació, redacció i edició:
Maria Antònia Fornés (UB), Joan Maria
Jaime Moya (CSIC), Carlos Prieto Espi-
nosa (UB), Anahí Álvarez Aguado (UB) i
Rocío Extremera (UB)

Col·laborador: Salvador Iranzo Abe-
llán (UB)

El projecte *Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae* (GMLC), sota els auspicis de la Unió Acadèmica Internacional, té la finalitat d'oferir als investigadors i al públic interessat un ampli diccionari en què són consignades críticament les innovacions lèxiques i semàntiques del llatí medieval de l'alta edat mitjana catalana (800-1131) i també el lèxic pertanyent a la mateixa llengua catalana d'aquest període. L'execució pràctica i material es porta a terme a la Institució Milà i Fontanals del Consell Superior d'Investigacions Científiques, i amb el suport de la Universitat de Barcelona.

El GMLC s'articula al voltant de dues línies de treball: d'una banda, la redacció dels articles que conformen el glossari i, de l'altra, la digitalització dels textos que serveixen com a punt de partida per a la redacció del *Glossarium* i la publicació digital d'aquests textos a través de la base de dades lèxica *Corpus Documentale Latinum Cataloniae* (CODOLCAT), de consulta pública i gratuïta.

Atenent a aquestes dues línies de treball, al llarg del curs 2018-2019, s'ha continuat amb la redacció d'entrades lexicogràfiques i amb la preparació de la publicació digital del GMLC, que està prevista per a 2020; alhora, s'ha ampliat i desenvolupat el CODOLCAT, mitjançant el tractament (nou procés de correcció, marcatge, etiquetatge i reedició, seguint uns criteris uniformes) de cartularis i textos que ja han estat digitalitzats. Així, el desembre de 2018 s'ha publicat la versió 7, amb la incorporació de 1.000 nous documents, i s'està treballant en la versió 8, prevista per al desembre de 2019.

Obres completes de Pompeu Fabra

Directors: Joan Solà i Cortassa (†)
i Jordi Mir i Parache

Les *Obres completes* de Pompeu Fabra són el resultat d'un projecte de recerca de l'IEC, la Generalitat de Catalunya i el Govern de les Illes Balears, fruit d'un conveni de col·laboració signat el 2002. Els nou volums que les formen recullen des de la bibliografia essencial de Fabra fins a escrits ignorats i fins i tot inèdits:

El primer volum inclou les tres primeres gramàtiques, de 1891, 1898 i 1912; el segon, les cinc gramàtiques publicades entre 1918 i 1946 i diversos cursos orals; el tercer, la gramàtica francesa de 1919 i l'anglesa de 1924, juntament amb articles tècnics publicats entre

1887 i 1926; el quart volum comprèn l'obra ortogràfica de Pompeu Fabra (el *Tractat d'ortografia*, de 1904; les *Normes ortogràfiques*, de 1913, i el *Diccionari ortogràfic*, de 1917-1937) i els manuals lingüístics publicats per l'editorial Barcino; el cinquè, el *Diccionari general de la llengua catalana*, de 1932; el sisè, les gramàtiques de 1918-1933, la gramàtica catalana de 1946 i la gramàtica pòstuma de 1956, a més de les traduccions teatrals; el setè inclou les *Converses filològiques*; el vuitè, l'*Epistolari de Fabra* i el *Curs de llengua catalana per correspondència*, i el novè ofereix textos i materials del lingüista trobats en diferents publicacions, una cronologia general de la seva vida i obra i una bibliografia sobre l'obra i la figura de Fabra.

Una vegades publicats els nou primers volums, el projecte ha continuat aquest curs amb l'elaboració del desè, que conté els índexs de les *Obres completes*, i la digitalització d'aquestes.

Elaboració del volum d'índexs de les Obres completes de Pompeu Fabra

Equip de treball: Jordi Mir, Mila Segarra, Lluís de Yzaguirre, Laura Farré, Mònica Montserrat, Ester Pedreño, Anna Pineda i Eulàlia Anna Salvat, i Josep Lluch (edicions Proa)

El projecte té per objectiu elaborar uns índexs globals de conceptes, noms propis i mots de les *Obres completes* de Pompeu

Fabra i editar-los en paper (volum x de la col·lecció).

Al llarg del curs 2018-2019, s'han millorat les aplicacions que les generen d'acord amb els requisits de l'editorial i s'està a punt de completar un procés de revisió minuciosa, per tal de resoldre les mancances detectades durant la validació de la consistència i la sistematicitat de les llistes.

Digitalització de les Obres completes de Pompeu Fabra

Equip de treball: M. Teresa Cabré, Lluís de Yzaguirre, Francesc Salvador, Santi Muxach, Ester Pedreño, Mercè Cabo i Montserrat Espinós (UPF), i el Servei Informàtic de la UPF

Aquest projecte, que s'inicià el 2017 i que va finalitzar el març de 2018, té per objectiu la creació d'un portal que permeti recuperar les pàgines que continguin un mot determinat per tal d'apropar-ne els continguts a qualsevol persona que els vulgui consultar. El portal Pompeu Fabra, consultable des de març de 2018, aplega les obres de Fabra escrites en català i en castellà —llevat de les lexicogràfiques— incloses en les *Obres completes* de Pompeu Fabra, a cura de Jordi Mir i Joan Solà (Barcelona, ECSA, Edicions 62; València, Edicions 3i4; Palma, Moll, 2005-2013). El portal fou presentat el 5 de març de 2018 a la Sala Pere i Joan Coromines de l'IEC, dins les activitats de celebració del

cent cinquantè aniversari del naixement de Pompeu Fabra (1868-1948). També es presentà, el dia 26 de març, a l'Institut Menorquí d'Estudis (Maó, Menorca).

Aquest curs s'ha treballat en la millora del cercador de continguts de les obres que conté el portal.

Publicació de l'obra gramatical d'Antoni Febrer i Cardona

Coordinadora: Maria Paredes Baulida

El Comitè d'Edició de la publicació de l'obra completa d'Antoni Febrer i Cardona ha estat format (2002-2018) per qui en va ser el director fins que traspassà, Jordi Carbonell (IEC), juntament amb Josep Miquel Vidal (IME) (†), Josefina Salord (IME), Àngel Mifsud (IME) (†), Josep Massot (IEC i PAMSA), Jordi Ginebra (URV), Joan R. Veny-Mesquida (UdL), Francesc Feliu (UdG) i Gemma Albiol (IME).

El projecte de publicació de l'obra completa d'Antoni Febrer i Cardona permet disposar d'edicions filològiques d'un dels autors més significatius de la Il·lustració en l'àmbit català. L'obra gramatical i la preceptiva poètica de Febrer i Cardona són publicades per l'IEC mitjançant un conveni amb l'Institut Menorquí d'Estudis (volums I-VI), i els volums restants (VII-XVIII), per Publicacions de l'Abadia de Montserrat i la Universitat de les Illes Balears. L'obra gramatical i lexico-

gràfica, així com la preceptiva poètica, es transcriu literalment a partir dels manuscrits de l'autor, a fi de respectar i transmetre fidelment les seves propostes ortogràfiques, lèxiques i sintàctiques pel que fa a la llengua escrita, i la prosòdia i la mètrica pel que fa a la preceptiva poètica.

S'han publicat les obres següents:

— *Diccionari menorquí, espanyol, francès i llatí* (edició de Jordi Carbonell i Maria Paredes);

— *Obres gramaticals I* (edició de Jordi Ginebra);

— *Preceptiva poètica* (edició de Joan Ramon Veny);

— *Obres gramaticals II* (edició de Francesc Feliu i Gemma Albiol).

Estan pendents de publicació:

— *Obres gramaticals III i IV*, corresponents a l'obra gramatical francesa de l'autor, compresa en els manuscrits intitolats *Principis generals de la llengua francesa* i *Principis generals i particulars de la llengua francesa*, ambdós datats el 1807.

L'Institut Menorquí d'Estudis (IME) i Publicacions de l'Abadia de Montserrat, juntament amb la Universitat de les Illes Balears, editen les obres d'Antoni Febrer i Cardona que no són de temàtica lingüística. Fins ara, han publicat els títols següents:

— *Versions teatrals* (edició de Joan Mas i Maria Isabel Ripoll);

— *Poesies I. Gloses i cobles* (edició de Maria Paredes i Josefina Salord);

— *Obres didàctiques I. Exercici sobre la mitologia. Compendi de la filosofia moral. Les aventures d'Aristònou* (edició de Maria Paredes);

— *La creació del món. Oratori de Joseph Haydn* (edició de Maria Paredes; introducció de Xavier Dauí);

— *Obres didàctiques II. Mètode de cant* (edició i introducció de Xavier Dauí).

En la reunió de la Comissió de Publicacions de la Secció Filològica de l'IEC (30.4.2019) es decidí proposar a l'IME de publicar els textos corresponents a l'obra gramatical francesa (volums III i IV de les *Obres gramaticals* d'Antoni Febrer) en edició facsímil amb una introducció, a fi d'abaratir-ne els costos. L'Institut Menorquí d'Estudis, representat per Miguel Ángel Limón, president del Consell Científic; Xavier Patiño, cap de la Secció de Llengua i Literatura, i Josefina Salord, coordinadora científica i membre de l'IME en el comitè d'edició de l'obra completa d'Antoni Febrer i Cardona, valorà favorablement la proposta. La curadora dels volums III i IV de les *Obres gramaticals* d'Antoni Febrer és Maria Teresa García Castanyer (Departament de Llengües i Literatures Modernes de la Universitat de Barcelona).

Tal com estableix el conveni de col·laboració entre l'Institut d'Estudis Catalans i l'Institut Menorquí d'Estudis per a l'edició de l'obra gramatical d'Antoni Febrer i Cardona (de 16 de ju-

liol de 2002), correspon a les dues entitats acordar el pressupost corresponent a les despeses de digitalització dels manuscrits i de preparació de l'edició facsímil del text, impressió i pagament a la curadora dels volums.

5. *Altres programes científics*

Analitzador de la diccionariabilitat dels neologismes catalans

(GARBELL)

Directora: Judit Freixa Aymerich
 Ponent: Mercè Lorente i Casafont
 Col·laboradores: Elisenda Bernal, Rosa Estopà i Mercè Lorente (Observatori de Neologia del Grup IULATERM de la Universitat Pompeu Fabra)

Així com el projecte NADIC («Neologismes per a l'actualització del diccionari normatiu» PR2015-S04-FREIXA, 2015-2017) va tenir com a objectiu seleccionar i analitzar els neologismes dels diversos observatoris de neologia del territori català per oferir a la SF de l'IEC un corpus integrat per un miler de neologismes candidats a ser introduïts al diccionari normatiu acompanyats de diverses informacions lingüístiques i pragmàtiques, el projecte GARBELL (PR2015-S04-FREIXA) és una continuació (per això també l'anome-

nem NADIC2) que pretén construir una eina informàtica que valori el grau de diccionariabilitat dels neologismes amb l'automatització parcial dels criteris lingüístics, d'ús i documentals que es van aplicar manualment en el NADIC.

Durant l'any 2018, es va treballar en la conversió dels criteris identificats i aplicats manualment en el projecte NADIC cap a un conjunt de criteris potencialment automatitzables, i es va desenvolupar una primera versió de l'eina que treballa amb gairebé tots els criteris d'ús i amb dos criteris documentals. Durant l'any 2019, s'ha treballat sobretot en el desenvolupament informàtic: s'ha preparat una primera versió de la plataforma web, s'ha avançat en l'augment dels criteris documentals automàtics i s'han creat els camps per a poder aplicar els criteris lingüístics de manera assistida (però no automàtica).

A finals de 2019, s'espera poder tenir tancada la primera versió (interna) del GARBELL i també se'n preveu la difusió dels resultats amb una publicació en una revista d'impacte. L'objectiu per a l'any 2020 és elaborar el web públic del GARBELL i refinar els criteris ja automatitzats.

Constitució d'un corpus textual per a una gramàtica del català modern (GCM) (i III)

Director: Josep Martines Peres

Projecte iniciat el 2015 a fi de constituir un corpus textual per a una gramàtica del català modern. Es duu a terme dins un conveni de col·laboració amb la Universitat d'Alacant i, concretament, amb l'Institut Superior d'Investigació Cooperativa IVITRA (ISIC-IVITRA), que aporta el suport tècnic (instal·lacions, escàner, programari i maquinari) per al tractament dels textos i la constitució del corpus.

Es tracta d'un projecte amb un objectiu concret: enllestir la constitució d'un corpus textual del català de l'edat moderna suficientment representatiu quant al volum de materials i als àmbits territorial (variació dialectal), funcional (variació diafàsica o de registre) i temporal. A hores d'ara, es duu a terme la fase final de constitució d'aquest corpus dins l'actual període de recerca de tres anys; enguany, com s'havia previst, s'ha posat atenció en la compleció de la variació territorial, específicament amb textos del català nord-occidental i septentrional.

Al llarg del curs 2018-2019, s'han incorporat al corpus cinquanta textos. Així mateix, col·laboradors del projecte han presentat un bon nombre de ponències i comunicacions relacionades amb aquest en trobades científiques, nacionals i internacionals. Així, per exemple, i només quant a les organitzades directament, convé esmentar el congrés internacional *El coneixement compartit: entre la pragmàtica i la gramàtica* (Universitat d'Alacant, seu de la Nucia, Marina Baixa, 29

i 30 de maig de 2019) o el simposi internacional *Delits prohibits: sexe, erotisme, bellesa, estètica, gaudi, dret, pecat i prohibició. Un esguard segons els clàssics, l'etnopoètica, la història i la lingüística de corpus* (Universitat d'Alacant, seu de la Nucia, Marina Baixa, 17 i 18 de juny de 2019).

Corpus Oral de la Llengua Catalana

Director: Nicolau Dols i Salas

El projecte Corpus Oral de la Llengua Catalana, iniciat com a preprojecte el 2018, ha arribat aquest 2019 a superar les 300.000 paraules incorporades al corpus. En aquest moment, l'equip compta amb una plataforma de treball que integra l'aplicació TextGrids del programa d'anàlisi acústica Praat dins l'eina de cerca RETOC, dissenyada al Laboratori de Tecnologia Lingüística de la Universitat Pompeu Fabra.

Actualment, l'equip continua treballant en l'àmbit dels usos formals no espontanis, majorment generats pels mitjans de comunicació i, en concret, sobre els materials cedits per l'Ens Públic de Radiotelevisió de les Illes Balears. S'han fet gestions per aconseguir materials comparables procedents d'À Punt (Societat Anònima de Mitjans de Comunicació) per a l'anàlisi de mostres de procedència valenciana.

Pel que fa a la formació de personal investigador, en el si de l'equip s'ha

dirigit un treball de fi de grau de la Universitat de les Illes Balears. L'estudiant responsable ha fet una aplicació de la tecnologia desenvolupada per l'equip a mostres d'intervencions orals al Parlament de les Illes Balears, i n'ha cedit el material, que ha estat supervisat per l'equip investigador. Aquest subcorpus, anomenat IBParl, ha servit de banc de proves per al sistema d'etiquetatge del corpus.

Quant als objectius explicitats en la sol·licitud del projecte, s'han acomplert tots els previstos per a l'any 2019, excepte el referit a la primera fase de segmentació de la mostra del valencià, a causa dels ajustos que s'han hagut de fer per la diferència entre el finançament sol·licitat i el finançament obtingut. En l'àmbit del finançament, cal esmentar que el passat 27 de setembre, el Consell de Govern de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears va acordar la concessió d'una subvenció directa de 30.000 euros —a raó de 10.000 euros anuals— a l'IEC per al sosteniment d'aquest projecte.

El projecte, juntament amb els seus primers resultats, serà presentat el 20 de setembre de 2019, en una sessió de formació de la Secció Filològica, i el 22 de novembre serà presentat en una sessió de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes que s'ha de celebrar a la seu universitària de la Nucia, de la Universitat d'Alacant. Aquesta presentació coincidirà amb l'inici del període d'anàlisi de les mostres d'origen valencià.

**Cultura, memòria, llengua:
la construcció de la identitat
en els territoris fronterers
de la llengua catalana**

Director: Josep M. Nadal i Farreras

Projecte iniciat el gener de 2015, que té per objectiu principal analitzar com es representa el català a les dues bandes de la frontera administrativa catalana: la Franja (Catalunya/Aragó), la frontera del Sènia (Catalunya / País Valencià), la frontera de les Alberes (Catalunya/França) i el cas aïllat de Menorca. Amb això es vol conèixer fins a quin punt la frontera administrativa afecta la representació de la llengua i els sentiments i el comportament lingüístics.

**Guaita Terminològica: Extracció
de terminologia científica i tècnica de
corpus original en anglès i proposta
per a la cerca d'equivalents en català
(fins al desembre de 2018)**

Directora: M. Teresa Cabré i Castellví
Equip de recerca: Mercè Lorente (Secció Filològica), Salvador Alegret (Secció de Ciències i Tecnologia), Jaume Martí (Comissió de Terminologia Científica i Tècnica de l'IEC), Juana Torres (tècnica lingüística de la Secció Filològica) i M. Amor Montané (tècnica lingüística col·laboradora de la Secció Filològica)
Col·laboracions externes: Centre de Terminologia TERMCAT i Jordi Vivaldi

(Institut de Lingüística Aplicada - Universitat Pompeu Fabra, IULA-UPF)

A partir de 2019, aquest projecte es va incorporar a un altre de més envergadura, arran d'una proposta de la Secretaria Científica, que va motivar la unificació dels dos projectes sobre terminologia científicotècnica vigents a l'IEC. Per aquest motiu, Guaita Terminològica (de la Secció Filològica) i ExtractCiT (de la Secció de Ciències i Tecnologia) es van associar a un nou projecte conjunt: «Guaita Terminològica i ExtractCiT: Extracció de terminologia de corpus original en anglès i en català, i proposta de termes neològics per a la Comissió de Terminologia Científica i Tècnica de l'IEC».

A continuació, es descriuran les tasques que s'han dut a terme en cadascun dels projectes durant el curs 2018-2019 sota el nou apartat conjunt, que és el que està vigent actualment.

**Guaita Terminològica i ExtractCiT:
Extracció de terminologia de corpus
original en anglès i en català,
i proposta de termes neològics
per a la Comissió de Terminologia
Científica i Tècnica de l'IEC
(des del gener de 2019)**

Directora: M. Teresa Cabré i Castellví
Equip de recerca: Mercè Lorente (Secció Filològica), Salvador Alegret (Secció de Ciències i Tecnologia), Juana Torres (tèc-

nica lingüística de la Secció Filològica) i M. Amor Montané (tècnica lingüística col·laboradora de la Secció Filològica)
Col·laboracions externes: Centre de Terminologia TERMCAT, Jaume Martí (IULA-UPF) i Jordi Vivaldi (IULA-UPF)

Aquest projecte conjunt conserva l'especificitat dels projectes anteriors que el conformen (Guaita Terminològica i ExtractCiT) i dona continuïtat a les tasques previstes per a cadascun. Per aquest motiu, més endavant es presenten els resultats obtinguts durant el curs 2018-2019 de manera separada.

El projecte Guaita Terminològica té com a objectiu explorar manuals especialitzats en anglès de diferents períodes temporals, per extreure'n els termes nous, a fi de buscar-los un equivalent català adequat, i anticipar així la difusió del manlleu. També es proposa la verificació d'una metodologia per a la detecció de terminologia neològica.

L'ExtractCiT té com a finalitat l'extracció de terminologia de les revistes publicades a l'Hermetoteca Científica Catalana (HCC) i dona continuïtat al projecte «Portal CiT». Es concep com una eina que permetrà observar els termes en el seu context d'ús, procedent dels articles de les revistes.

La proposta d'unificació d'ambdós projectes també aporta una innovació relacionada amb la neologia terminològica en català. Es pretén analitzar la termi-

nologia catalana extreta de revistes especialitzades a través de l'ExtractCiT per a detectar-hi els termes neològics, seguint la metodologia del Guaita, basada en un criteri lexicogràfic. Els termes neològics es faran arribar a la Comissió de Terminologia Científica i Tècnica de l'IEC, perquè discuteixi si cal fer-los arribar a la Comissió Lexicogràfica de l'IEC, perquè en determini la possible incorporació al nou diccionari normatiu, o enviar-los al TERMCAT, perquè en realitzi una recerca puntual i els validi o proposi termes alternatius, els quals la Comissió de Terminologia, al seu torn, haurà de ratificar.

Durant el curs 2018-2019, s'han acomplert les tasques següents en relació amb el projecte Guaita Terminològica:

1. Obtenció de llistes bilingües anglès-català de termes a partir dels índexs analítics de les edicions antigues de manuals especialitzats. S'han recuperat vuit índexs analítics, entre anglès i català, s'han paralelitzat i s'han depurat, per a elaborar llistes bilingües que contenen termes exclusivament.

2. Obtenció de llistes de termes en anglès a partir dels índexs analítics de les edicions recents de manuals especialitzats. S'han digitalitzat quatre índexs analítics, s'han revisat els resultats del reconeixement òptic de caràcters (OCR) i s'han depurat, per a elaborar llistes de termes en anglès.

3. Comparació de llistes per a l'obtenció de candidats a termes neològics

en anglès. S'han comparat les llistes de termes en anglès dels quatre parells de manuals disponibles i se n'han extret els candidats, és a dir, termes que es documenten en les llistes recents, però no en les antigues.

4. Obtenció de llistes de termes en anglès a partir dels textos de les edicions antigues i recents dels manuals especialitzats. S'ha extret automàticament la terminologia del manual especialitzat d'economia amb l'extractor de termes de Terminus 2.0, tant de l'edició antiga (que es trobava en els arxius de l'IEC) com de l'edició recent (que s'ha comprat en paper i s'ha escanejat amb OCR). Està pendent la comparació per a l'obtenció de candidats a termes neològics. Es tracta d'una estratègia addicional que permetrà comparar els resultats terminològics obtinguts entre el buidatge dels índexs analítics i el buidatge dels textos, comprovar-ne les eventuais dissimilituds i valorar quina estratègia és més òptima.

5. Comprovació dels candidats neològics. S'utilitza el criteri lexicogràfic, a partir de la cerca dels candidats al Cercaterm del TERMCAT i a altres fonts (com ara diccionaris d'àmbits afins, corpus textuals dels manuals antics, diccionaris generals d'anglès...), per a comprovar si els candidats a termes neològics són efectivament termes nous en anglès. També es comprova la presència o absència de l'equivalent català. Actualment, aquesta tasca s'ha realitzat per a tres

àmbits: microbiologia, economia i bioquímica.

6. Vehiculació dels termes nous en anglès sense equivalent català cap a la Comissió de Terminologia Científica i Tècnica de l'IEC. S'estan preparant les llistes de termes nous en anglès, amb la inclusió d'almenys un context d'ús. Actualment, la llista de microbiologia està essent revisada per un expert i s'està preparant la llista de bioquímica, perquè també pugui ser revisada abans d'enviar-la a la Comissió.

7. Elaboració i publicació del lloc web del projecte Guaita Terminològica. Té com a objectiu difondre el projecte i els resultats que se'n derivin. El setembre de 2019 s'ha fet públic. Inclou la descripció actualitzada del projecte i del corpus de treball. Pel que fa a l'accés a la terminologia generada, actualment inclou el vocabulari bilingüe anglès-català i els neologismes en anglès de l'àmbit de la microbiologia. S'està treballant perquè gradualment s'hi incorporin la resta de terminologies. També s'hi enllaçaran les eventuales publicacions i presentacions relacionades amb el projecte.

Durant el curs 2018-2019, s'han acomplert les tasques següents en relació amb el projecte ExtractCiT:

1. Proposta de disseny de la interfície de consulta de l'ExtractCiT, que inclou els termes, els contextos d'ús i la resta d'informacions incloses en els extrems terminològics proporcionats pel grup

IULATERM (la categoria gramatical dels termes, el grau de terminologicitat, el número de la revista on apareixen i l'any de publicació, i un enllaç que permet consultar l'article on es documenten). S'incorporarà a l'actual portal CiT.

2. Revisió, per part d'experts, dels candidats a terme que va proporcionar IULATERM, per a confirmar-ne la pertinència. Actualment, s'han revisat els candidats de les revistes *Educació Químic*a, *EduQ* i *Revista de la Societat Catalana de Química*.

3. Adaptació dels extrems terminològics, proporcionats per IULATERM en format de full de càlcul, per a ajustar-los a l'estructura de les bases de dades amb què es treballa en el portal CiT i en la interfície dissenyada. Actualment, s'ha completat l'adaptació dels extrems terminològics de la revista *Educació Químic*a, *EduQ* i de la *Revista de la Societat Catalana de Química*.

4. Detecció de terminologia catalana nova. A partir de les llistes de termes revisades i validades, es detecten els termes nous en català procedents de les revistes científiques de l'IEC. Actualment, s'ha detectat la terminologia neològica d'*Educació Químic*a, *EduQ*.

5. Vehiculació de la terminologia nova cap a la Comissió de Terminologia Científica i Tècnica de l'IEC. Actualment, s'hi ha enviat la de l'àmbit de la química procedent de la revista *Educació Químic*a, *EduQ*.

6. Suport tecnològic per a l'actualització de diccionaris i per a l'edició d'altres obres terminològiques en línia, en el marc del portal CiT. S'ha donat suport a l'edició de la traducció catalana del *Gold book* de la IUPAC i a la incorporació al portal CiT de l'actualització del *Diccionari enciclopèdic de medicina* (realitzada pel TERMCAT).

La difusió del projecte i dels resultats es farà en congressos de referència en neologia, terminologia i lingüística de corpus, així com en revistes indexades internacionalment.

La gestió normativa en contextos politicoadministratius sociolingüísticament complexos

Director: Miquel Àngel Pradilla Cardona

Projecte iniciat el juny de 2017. Hi col·laboren: Isidor Marí i Mayans, de la Comissió d'Estandardització de la SF-IEC; Mila Segarra, de la Comissió d'Estandardització de la SF-IEC; Georg Kremnitz, de l'Institut de Romanística de Viena (professor emèrit); Jurgén Erfurt, de la Universitat de Frankfurt; Klaus Bochman, de la Universitat de Frankfurt (professor emèrit); Margarita Correia, de la Universitat de Coïmbra; Carla Amorós Negre, de la Universitat de Salamanca, i Joan Costa, de la Universitat Pompeu Fabra. Dirigeix el projecte Miquel Àngel Pradilla Cardo-

na, membre de la Secció Filològica de l'IEC, director de la Xarxa CRUSCAT i president de la Societat Catalana de Sociolingüística, professor del Departament de Filologia Catalana de la Universitat Rovira i Virgili.

L'objectiu és aportar llum al debat que s'ha suscitat en el marc de la catalanofonia i avaluar diversos estudis de cas de gestions normatives en comunitats lingüístiques que comparteixen un tret en comú amb la catalana: l'escapçament administratiu de l'àmbit lingüístic. L'avaluació de les dinàmiques normatives seguides per les llengües elegides hauria de permetre substanciar l'estratègia més adequada perquè l'IEC participi en el nou horitzó des de la centralitat que li pertoca per prestigi i història.

Aquest projecte s'ocuparà, doncs, d'analitzar els casos de llengües com l'espanyol, el gallec, el neerlandès, el francès i l'alemany, casos que ocupen llengües de comunicació internacional plenament consolidades i casos de llengües de demografia més reduïda, amb problemes de funcionalitat i estatus de minorització.

Durant l'any 2019 es realitzaran dues estades universitàries: una a la Universitat de Sevilla i una altra a Portugal, on es visitaran diverses institucions de recerca a les universitats de Braga, de Coïmbra i de Porto.

L'estada a la Universitat de Sevilla (20, 21 i 22 de maig de 2019) s'ha fet

de la mà del Grupo de Investigación El Español Hablado en Andalucía (EHA/HUM 134), integrat en el Departamento de Lengua Española, Lingüística y Teoría de la Literatura. Sota els auspicis del grup de recerca esmentat, s'ha participat en un seminari sobre la normalització i la normativització de situacions lingüístiques en situació de pluricentrisme. L'estada ha propiciat contactes amb investigadors destacats en l'estudi de la presència i la percepció de la varietat andalusa en l'espanyol formal, com ara Francisco Narbona i Elena Méndez García de Paredes. Miquel Àngel Pradilla es va ocupar de presentar la nova conjuntura normativo-estandarditzadora de la llengua catalana a propòsit de la compleció normativa recent. Així mateix, està previst que l'equip de gestió lexicogràfica —en què participa Margarita Correira, investigadora que pronuncià una conferència en la reunió de la SF tinguda el 9 de març de 2018— faci una estada a Portugal, del 29 d'octubre al 4 de novembre de 2019, a les universitats de Braga i de Coïmbra, per a participar en diversos simposis sobre pluricentrisme.

En el marc del projecte, també s'ha assistit a dues trobades acadèmiques rellevants. La primera, a Girona (25-28 de juny de 2019), a l'XI Col·loqui Internacional «Problemes i mètodes d'història de la llengua: la llengua desitjada». La segona, a Lisboa (4 i 5 de juliol), al Simposio Internacional LAPI 2019. Les co-

municacions presentades (a càrrec de Miquel Àngel Pradilla, Carla Amorós i Joan Costa) es publicaran properament: «‘Compositionality’ in comparative standardology» i «Pluri-/policentrismo, composicionalidad y gestión de la variación lingüística».

Finalment, els dies 19-21 de setembre va tenir lloc una reunió-seminari a Santiago de Compostella, acollida per l’Instituto da Lingua Galega i la Real Academia Galega, en la qual es van posar les bases d’un futur projecte universitari en el marc de les convocatòries del Ministeri d’Educació i Ciència. S’intitularà «Estandardología comparada entre las lenguas de España: la gestión contemporánea de la normatividad».

Resten pendents de publicació dues ponències realitzades per membres de l’equip en el marc del V Col·loqui Internacional «La lingüística de Pompeu Fabra» («Individuació *vs.* pluricentrisme: el cas gal·lec-portuguès-brasilera», de Miquel Àngel Pradilla, i «Presupuestos e implicaciones glotopolíticas de la normativización lingüística», de Klaus Bochmann).

En relació amb els resultats previstos, s’ha elaborat un primer informe sobre el cas de l’espanyol, com a llengua pluricèntrica. També s’està avançant en l’elaboració d’un corpus bibliogràfic, que serà tan exhaustiu com sigui possible.

6. *Projecte de connexió amb els col·lectius socials: l’Acadèmia Oberta*

L’Acadèmia Oberta als Ensenyants

Moderadora: Mercè Lorente

(fins a febrer de 2018)

Anna Bartra Kaufmann

(des de febrer de 2018)

Objectiu principal del projecte

L’objectiu principal de l’Acadèmia Oberta als Ensenyants (AOE) és dotar el col·lectiu d’ensenyants d’un espai on discutir els problemes lingüístics (en un sentit ampli, però bàsicament relacionats amb l’ensenyament de la llengua formal i normativa) amb què es troben en l’exercici de la seva professió i, alhora, facilitar-los el contacte amb la Secció Filològica de l’IEC.

Concretament,

a) que els ensenyants trobin en els materials de l’IEC no una feina afegida a les seves tasques habituals, sinó un ajut;

b) que tinguin un espai per a plantejar dubtes i fer consultes;

c) que tinguin la interlocució directa amb l’acadèmia i una interpretació institucional dels treballs normatius de l’IEC.

Descripció dels treballs

Al llarg d’aquest curs, s’han gestionat les inscripcions a l’AOE: dues altes des

del 7 de novembre de 2017, en total, 151 inscrits (20 als debats de primària, 131 als de secundària); s'ha celebrat una reunió amb Carles de Rosselló i Alba Conesa, del Consorci de Normalització Lingüística, per a parlar de possibles vies de col·laboració (17 d'octubre de 2018) i s'han fet arribar als inscrits a l'AOE les invitacions a la Festa «Fes-te de la llengua», a petició de l'Àrea de Visibilitat.

D'altra banda, cal destacar l'activitat de la plataforma: les entrades noves de la plataforma des del novembre de 2017 han estat vuit, en els apartats de notícies i activitats (3 al setembre, 4 a l'octubre, 1 al novembre).

Inici del replantejament de l'AOE

El març de 2019 es va fer una reunió, presidida per la presidenta de la Secció Filològica, M. Teresa Cabré, amb el coordinador de la Comissió de Relacions amb l'Exterior, Màrius Serra, i els coordinadors de l'Acadèmia Oberta als Mitjans de Comunicació, Oriol Camps, i de l'Acadèmia Oberta als Escriptors i Traductors, August Bové.

En aquesta reunió es van debatre diverses actuacions que podrien servir per a dinamitzar la plataforma i incentivar-ne l'ús per part del col·lectiu de professors, a més de les accions que duu a terme l'Àrea de Visibilitat i de les quals l'AOE fa difusió.

A més de la difusió periòdica d'activitats de la Secció Filològica o que hi

estiguin relacionades, es va proposar la creació d'un nou espai, el Blog Obert, per tal de fomentar l'interès dels docents en diversos aspectes de gramàtica i ortografia.

També va sorgir la necessitat de programar trobades presencials amb diversos sectors i col·lectius, tant per a presentar els materials normatius com per a debatre temes d'interès. Encara no s'han concretat, però caldria programar-les durant el tercer trimestre del curs 2018-2019, probablement un cop finalitzat el curs acadèmic. Més avall, en l'apartat d'actuacions previstes, se'n presenten algunes fórmules possibles.

Línies d'actuació que s'han iniciat

— Difusió de la *Gramàtica essencial*.

— Continuació de la difusió de materials de la Secció Filològica.

— Difusió d'activitats acadèmiques i institucionals.

— Reactivació dels debats sobre la nova normativa gramatical i ortogràfica.

Amb aquesta intenció s'ha obert una nova pestanya, que hem anomenat Blog Obert. Hi pengem unes fitxes breus que tracten una qüestió que, al nostre parer, presenta normalment dificultats per als estudiants (de secundària).

En primer lloc, s'hi planteja el problema; a continuació, es remet amb un enllaç a la secció o a l'apartat de la GEIEC en què s'hi dona la solució. Se suggereixen també les seccions de la GIEC en què es

pot ampliar la informació. En alguns casos, segons el tema, es pot remetre a alguna altra obra normativa (per ex., les fitxes de l'Optimot, articles d'Albert Jané, Joan Solà, entre d'altres).

Pretenem fer-ho amb una periodicitat aproximadament mensual. De moment, n'hi hem posat tres amb tres temes de sintaxi: els verbs lleugers o de suport, el gerundi de posterioritat i les oracions clivellades. Haurien de tractar també l'ortografia, la fonètica i la fonologia i la morfologia.

Els propers temes que s'hi podrien incloure són:

— «El català mira endavant» (les elisions sintàctiques i les anàfores).

— «El que tinc i el que no em cal» (els possessius): ús i abús.

— Elidir i apostrofar (*La Eva).

— «Allò que tal vegada es digué» (l'ús innecessari d'arcaïsmes).

— Els compostos i la [e] (superestructura/superstrat).

— «Aquesta sí que és bona» (ús anafòric dels demostratius).

— «El jardí dels lilàs» (combinacions de pronoms febles).

Sembla que les entrades han provocat un augment del nombre de visites a l'AOE, però cal dir que no n'hem tingut comentaris. Gràcies al suggeriment d'Oriol Camps, els coordinadors de les acadèmies obertes estem començant a familiaritzar-nos amb el Google Analytics. Esperem que aquesta eina ens permeti de veure l'efecte de les intervencions a la plataforma

i reorientar-les (vegeu l'apartat que hi ha a continuació, «Actuacions previstes fins a finals del curs 2018-2019»). La intenció de la coordinació de l'AOE seria promoure unes petites jornades presencials de debat sobre els temes del Blog Obert.

Actuacions previstes fins a finals del curs 2018-2019

— Continuació de les entrades al Blog Obert.

- Responsable: Coordinació. Seria desitjable poder comptar amb la col·laboració d'altres membres de la SF per a temes relacionats amb ortografia, lèxic, fonologia, etc.

- Difusió via xarxes socials per a incentivar-ne la consulta? Responsable: Coordinació i Difusió.

— Organització d'una jornada (sectorial) en què es presentarien la GEIEC i la GBU i es farien un parell de tallers pràctics sobre temes concrets.

— *Cafè amb bloc*. En relació amb el blog, es podrien fer tallers pràctics monogràfics breus per a grups reduïts. Podrien versar sobre els temes dels darrers posts del blog. En el taller, s'hi podrien proposar conjuntament propostes didàctiques, sempre relacionades amb la GEIEC i la GIEC.

- Responsable: Coordinació. Seria desitjable poder comptar puntualment amb la col·laboració d'altres membres de la SF.

— Noves entrades al Blog Obert.

— Trobades presencials amb ensenyants.

— Assistència a Jornades sobre Ensenyament Secundari de la UB (organitza: GELA).

— Contactes amb el Departament d'Educació, la DGPL i el CPNC.

L'Acadèmia Oberta als Escriptors, Traductors i Correctors

Moderador: August Bover Font

Creada l'any 2017, l'Acadèmia Oberta als Escriptors, Traductors i Correctors (AOETIC) té com a objectiu dotar el col·lectiu de professionals de la llengua (escriptors, traductors i correctors) d'un espai on discutir els problemes lingüístics amb què es troben en l'exercici de les seves professions i, alhora, facilitar-los el contacte amb la Secció Filològica de l'IEC.

Durant el curs 2018-2019, s'han fet 23 altes i actualment té 182 usuaris. Classificats segons la dedicació: 57 escriptors, 47 correctors i traductors, 44 tècnics lingüístics, 11 editors, 9 professors i, de 13, no ens en consta la dedicació.

Enguany, i d'acord amb Oriol Camps, moderador de l'Acadèmia Oberta als Mitjans de Comunicació (AOMC), s'ha iniciat l'intercanvi d'alguns debats entre aquestes dues acadèmies, per tal d'intentar dinamitzar la plataforma de l'AOETIC. Durant aquest període s'han traspassat tres debats de l'AOMC a l'AOETIC.

Durant aquest curs, hi ha hagut 26 entrades, repartides en els apartats següents: notícies (tretze entrades, generades per la moderació de l'AOETIC); lexicografia (set entrades); gramàtica (dues entrades); gramàtica, lexicografia i ortografia (una entrada); ortografia (una entrada); convencions gràfiques (una entrada), i onomàstica (una entrada).

A més d'aquestes entrades, s'ha actualitzat mensualment l'entrada «Represa de la secció “Paraula d'acadèmia”, a *El matí de Catalunya Ràdio*», amb enllaços a cada nou lliurament mensual.

L'Acadèmia Oberta als Mitjans de Comunicació

Moderador: Oriol Camps i Giralt

Membres

Entre el juny de 2018 i l'agost de 2019, l'Acadèmia Oberta als Mitjans de Comunicació (AOMC) ha guanyat sis membres i ha passat de 62 a 68. En el grup de Mitjans de Comunicació hi ha hagut dues baixes i quatre altes; s'hi han incorporat dos membres de la Secció Filològica, sense comptar amb Magí Camps, que n'ha esdevingut membre sense deixar de pertànyer al grup de Mitjans de Comunicació, i hi ha hagut una incorporació al grup de Divulgadors i Escriptors i una altra al d'Observadors.

Activitat

Durant aquests catorze mesos s'han publicat 35 entrades i 157 comentaris, amb una mitjana de 2-3 entrades per mes, excepte agost i abril, per vacances, compensades pels mesos següents. Moltes d'aquestes entrades tenen a veure amb l'actualitat: no cal dir-ho, les de la categoria «General», que són anuncis d'activitats de la Secció Filològica o de conferències i presentacions de llibres; però també moltes altres: «des-topall» (actualitat econòmica, juny 2018); «aforar» (actualitat jurídica, setembre 2018); «1 d'Octubre» (actualitat política, octubre 2018); «jupetí» i «armilles grogues» (política francesa, desembre 2018); «renuent», «guionet de prefixos amb sintagmes gramaticalitzats» (a propòsit del judici al Procés, març 2019), i, finalment, «a quantes ens convides?», a partir d'una falca radiofònica, i «una extrem o una extrema?», relacionada amb el futbol femení (juny 2018). Aquesta última s'ha emportat el rècord de comentaris: 23.

Altres entrades responen a qüestions més genèriques, no tan lligades a l'actualitat: «morgue», «guixeta», «tenir-ho magre», «fruits secs», «dièsel = gasoil», «El/La Vall d'Hebron»; a problemes d'escriptura, com «en forma de essa», «Almansor, Almansur, al-Mansur», o a inquietuds relacionades amb la manera com apareixen les qüestions sintàctiques al DIEC, com «mesurar trenta metres, transitiu», o «els usos dels verbs». Hi ha també una entrada que intenta donar

idees sobre les utilitats que es poden obtenir de la *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana, III. Lèxic*, recentment publicada en línia (9.4.2019).

A partir de l'abril es va incorporar a l'Acadèmia Oberta als Mitjans de Comunicació l'eina Google Analytics, que permet observar l'activitat al web, encara que no impliqui intervencions escrites.

L'Acadèmia Oberta als Mitjans de Comunicació va ser present en l'acte d'obertura del curs de la Secció Filològica, amb un informe sobre els seus tres primers anys de funcionament. Al llarg del curs es va informar en portada del decés d'Aina Moll (9.2.2019), del nomenament de Mariàngela Vilallonga com a consellera de Cultura (27.3.2019) i de la concessió de la Creu de Sant Jordi a Joaquim Rafel i Gemma Rigau (2.5.2019), tots quatre membres de la Secció Filològica; es va anunciar la Festa «Fes-te de la llengua» 2018 (24.9.2018), es va invitar els membres del fòrum a provar la GEIEC (14.11.2018) i es va informar de la presentació d'aquesta obra (15.1.2019); dins l'apartat «Onomàstica», es van posar a disposició dels membres del fòrum els *Criteris* i els capítols d'*Europa, Estats Units, Centreamèrica i Sud-Amèrica* del *Nomenclàtor mundial* (20.3.2019); es va informar, amb l'enllaç corresponent, de la presentació del *Manual d'estil* en línia (27.3.2019); es va facilitar als membres de l'AOMC l'adreça web de la *Proposta per a un estàndard oral de la llengua*

catalana, III. Lèxic (27.3.2019) perquè hi poguessin accedir abans que el públic en general (9.4.2019); es va anunciar la Festa «Fes-te de la llengua» 2019 (14.5.2019), la presentació del *Diccionari descriptiu de la llengua catalana* (DDLC) (27.5.2019) i l'actualització del DIEC2 en línia (5.6.2019).

El 4 de juliol de 2019 es va celebrar la V Trobada de Membres del Fòrum, amb la participació de representants dels mitjans de comunicació i de la Secció Filològica, en què Josep Martines i Mercè Lorente van presentar l'organització renovada i els projectes de la Comissió de Lexicografia.

En conjunt, doncs, l'Acadèmia Oberta als Mitjans de Comunicació compleix la seva funció de mantenir obert el canal d'intercanvi d'idees, inquietuds i iniciatives entre la Secció Filològica i els lingüistes dels mitjans de comunicació.

7. *Projecte per a les accions de visibilitat de la Secció Filològica*

Àrea de Visibilitat de la Secció Filològica

President: Joaquim M. Puyal i Ortiga

Visibilització de la Secció Filològica

Amb l'objectiu d'augmentar i millorar la presència, als mitjans de comunicació i als aparadors socials, de la Secció Filològica i de les seves activitats, l'Àrea de Visibilitat

ha ideat, impulsat i organitzat la Festa «Fes-te de la llengua», de la qual ja s'han dut a terme dues edicions, i també ha desenvolupat la producció de l'espai «Paraula d'acadèmia», una secció fixa a *El matí de Catalunya Ràdio* engegada el curs anterior a iniciativa de l'Àrea de Visibilitat.

A part de coordinar les accions ordinàries (els projectes previstos), l'Àrea de Visibilitat també està atent als debats de l'esfera pública que sorgeixen espontàniament arran d'alguna polèmica relacionada amb la llengua i davant dels quals es pot considerar que la Secció Filològica no es pot mantenir aliena. La gestió d'aquesta possible reacció és crucial per a la imatge pública de la Secció Filològica, i per això l'Àrea de Visibilitat posa tots els seus recursos al seu servei en el moment que calgui alguna actuació.

I Festa «Fes-te de la llengua» (Reconeixement al professorat de català)

Divendres 19 d'octubre de 2018, als jardins del Palau Robert (de 19.30 a 24 h).

Aquesta festa neix amb la voluntat de cohesionar els col·lectius que treballen per a difondre i consolidar la llengua catalana en els àmbits pedagògics, culturals, de mitjans de comunicació, socials, etc. La Festa «Fes-te de la llengua» també té l'objectiu d'encoratjar la seva tasca i contribuir a ampliar la difusió de la llengua catalana, i fer que aquests col·lectius se sentin més propers a la Secció

Filològica. En aquesta primera edició, el col·lectiu seleccionat van ser els professors de llengua i literatura catalanes d'ESO i batxillerat, així com els estudiants de filologia catalana d'arreu del territori. A més, a la festa, la llibreria de l'IEC hi va instal·lar una paradeta de llibres relacionats amb la llengua.

Hi van assistir al voltant de 400 persones (en total havíem rebut 539 inscripcions), entre les quals autoritats destacades com Josep Bargalló, conseller d'Ensenyament; Laura Borràs, consellera de Cultura, i Ester Franquesa, directora general de Política Lingüística.

En el recull de premsa que es va preparar i difondre en el seu moment, es va consignar l'impacte mediàtic següent: a *Els matins*, de TV3; *El matí de Catalunya Ràdio*, *Catalunya migdia* i *Catalunya vespre*, de Catalunya Ràdio; unitats mòbils per a fer connexions en directe des del Palau Robert al *Catalunya vespre* de Catalunya Ràdio i a les *Notícies vespre* de Betevé; *Via lliure*, de RAC1; *La Vanguardia*, i a Twitter (#festadelallengua).

II Festa «Fes-te de la llengua» (Una trobada d'alumnes d'ESO i professors de català)

Dissabte 18 de maig de 2019, claustre de l'IEC (d'11 a 13 h).

La segona festa continua amb la voluntat de cohesionar els col·lectius que treballen per a difondre i consolidar la llengua catalana en els àmbits pedagògics,

culturals, de mitjans de comunicació, socials, etc., i d'encoratjar la seva tasca i contribuir a ampliar la difusió de la llengua catalana, a més de fer que aquests col·lectius se sentin més propers a la Secció Filològica. En la segona edició, el col·lectiu seleccionat van ser els alumnes de primer i segon d'ESO i els seus professors de llengua i literatura catalanes, que van ser els protagonistes de la festa, perquè van poder pujar a l'escenari i parlar de les paraules que fan servir habitualment (que prèviament havien triat a classe).

Hi van assistir al voltant de 200 persones, la majoria alumnes d'ESO (de fet, és l'aforament màxim recomanat per al claustre), entre les quals hi havia autoritats destacades, com Mariàngela Vilallonga, consellera de Cultura, i Ester Franquesa, directora general de Política Lingüística.

En el recull de premsa que es va preparar i difondre en el seu moment, es va consignar l'impacte mediàtic següent: reportatge en profunditat a l'*Info K*, de TV3; connexions en directe amb una unitat mòbil d'*El suplement*, de Catalunya Ràdio; prèvia a *El matí de Catalunya Ràdio*; comentari a SER Catalunya; crònica d'Anna Ballbona al diari *Ara*; crònica al web de *La Vanguardia*, i notícia de la festa al web del diari *ABC*.

«Paraula d'acadèmia», a El matí de Catalunya Ràdio (amb Nicolau Dols)

El membre de la Secció Filològica Nicolau Dols ha continuat amb la secció mensual

«Paraula d'acadèmia», que regularment obre una finestra de la SF en un programa de màxima audiència. L'objectiu de l'espai és parlar de llengua des de múltiples vessants i aprofitar-ho per a explicar la tasca que duu a terme la SF. Així doncs, es comenten temes lingüístics d'interès general, es resolen dubtes de l'audiència i es difon l'activitat de la SF.

La col·laboradora de l'Àrea de Visibilitat Maria Rodríguez Mariné és l'encarregada del guió i la coordinació de l'espai. Aquest curs s'han fet els «Paraula d'acadèmia» següents:

- 18.10.2018: «És correcte dir *presumpte estafador*, *judicialitzar* o *interlocutòria*?»

Es parla del llenguatge periodístic i judicial. I també de què és el TERMCAT i el Cercaterm.

- 13.12.2018: «Nadal i altres festes»

El tema central és la fraseologia que acompanya les festes de Nadal i també el projecte de l'Atlas Lingüístic del Domini Català.

- 17.1.2019: «És injust carregar tota la responsabilitat del català sobre els parlants»

Es parla dels noms de persona i de tradicions diverses al voltant de l'antroponímia. També s'explica què és l'Oficina d'Onomàstica de l'IEC i els serveis que ofereix. I, finalment, també s'anuncia la presentació pública de la *Gramàtica essencial de la llengua catalana*.

- 29.3.2019: «Aspectes lingüístics al judici pel procés»

El tema central és la lingüística forense i es comenta l'informe de la membre de la SF i presidenta de la Comissió de Gramàtica adjuntat per una de les defenses al judici del Tribunal Suprem.

- 11.4.2019: «*Constipat*, *galipàndria*, *refredat*, *catarro*... Arriben els sinònims!»

Es parla dels diferents registres i del *Diccionari de sinònims* d'Albert Jané. Així mateix, es comenten totes les eines que estan a l'abast dels usuaris del DIEC2.

- 10.6.2019: «Que la RAE defineixi les dones com “el sexe dèbil” és una desgràcia moral»

S'enumeren els diferents tipus de diccionaris, es detalla l'actualització del DIEC2 i es parla del *Diccionari descriptiu de la llengua catalana*.

- 11.7.2019: «Dels vells errors en l'ús dels pronoms febles al nou llenguatge del futbol femení»

Es resolen dubtes enviats per l'audiència i també es parla de les diferents eines lexicogràfiques que la SF posa a disposició del públic, com el DIEC2, el *Diccionari descriptiu de la llengua catalana* i el *Diccionari català-valencià-balear*.

Intervencions en activitats de la Secció Filològica

Presentació de la *Gramàtica essencial de la llengua catalana* (GEIEC) (17 de gener de 2019); trobada de l'Acadèmia Ober-

ta als Mitjans de Comunicació (4 de juliol de 2019).

8. *Altres*

Laboratori de Fonètica

Director: Daniel Recasens
 Col·laboradores: Clara Rodríguez
 i Zoe Kotsoni

El Laboratori de Fonètica de l'Institut d'Estudis Catalans desenvolupa projectes de recerca de fonètica experimental des de 1990 ençà, sota la direcció del lingüista Daniel Recasens i la participació de personal contractat i becaris procedents dels camps de l'estadística.

S'ocupa de l'estudi de les característiques articulatòries i acústiques dels dialectes catalans, i de les tendències de canvi fonètic i fonològic en català antic i en català actual. També investiga els mecanismes de producció i coarticulació de vocals i consonants del català. Per a dur a terme la recerca, disposa d'un equipament per a l'enregistrament i l'anàlisi articulatòria i acústica de sons de parla (magnetòmetre, electropalatògraf, electroglotògraf i equip Kay Elemetrics), i també està equipat per a preparar tests de percepció i de temps de reacció per a l'avaluació de l'efectivitat de paràmetres acústics en la identificació de fonemes i sons.

Coordina un grup de recerca consolidat de la Generalitat de Catalunya, participa en altres projectes de recerca i

publica articles en llibres i en revistes de prestigi en el camp de la fonètica experimental, de la lingüística i de la filologia: *Diachronica*, *Estudis Romànics*, *Journal of the Acoustical Society of America*, *Journal of Phonetics*, *Journal of Speech, Language and Hearing Research*, *Language and Speech*, *Phonetica* i *Speech Communication*.

Al llarg del curs s'han analitzat dades d'ultrasons corresponents a l'articulació de vocals, consonants i grups consonàntics del català i d'altres llengües. Els resultats d'aquesta anàlisi han estat publicats en dos llibres (vegeu les dues primeres referències, més avall, en la secció «Treballs publicats, en premsa i en preparació») i una comunicació oral que apareixerà en les actes del 19th International Congress of the Phonetic Sciences (Melbourne) (vegeu la tercera referència més avall, en la secció esmentada suara).

Aquestes mateixes dades articulatòries i d'altres recollides al llarg dels anys al laboratori han permès d'elaborar algunes publicacions sobre l'evolució històrica i alguns processos fonològics relatius al vocalisme i al consonantisme del català i d'altres llengües romàniques. Els treballs s'ocupen de l'evolució de la vocal neutra tònica, de la relació entre consonants africades i fricatives i dels grups de consonants, així com de la palatalització i assibilació de consonants velars i labials. Convé destacar, també, altres contribucions de caire més teòric influenciades pels resultats de recerques portades a terme al

laboratori, i els treballs d'anàlisi acústica de produccions vocàliques de parlants barcelonins en el marc de la tesi doctoral de l'alumna Zoe Kotsoni, que serà defensada a la Universitat Autònoma de Barcelona en els propers mesos.

Les tasques de recerca del laboratori s'han beneficiat de la concessió de finançament a través del Grup de Recerca Consolidat Grup de Fonètica Experimental 2017SGR34 de la Generalitat de Catalunya, gestionat per l'IEC i coordinat per Daniel Recasens. Entre les tasques del grup, convé remarcar l'organització del taller internacional «4th Workshop on Sound Change», que tindrà lloc a la Universitat de Salamanca el 18 d'octubre de 2019 (<https://diarium.usal.es/fsmiret/4th-workshop-on-sound-change-salamanca-spain-friday-october-18-2019/>).

Treballs publicats, en premsa i en preparació

- RECASENS, Daniel (2018). *The production of consonant clusters: Implications for phonology and sound change*. Berlín: De Gruyter. (Phonology and Phonetics)
- (2019). *Configuració lingüal de vocals, consonants i grups de consonants del català: Dades d'ultrasons*. Bellaterra: Universitat de Barcelona. Servei de Publicacions.
- (2019). «Stressed /e/ centralization into schwa and related mid vowel developments in Catalan and elsewhere in the Romania». *Transactions of the Philological Society* [en línia].

— (2019). «Tipología de mezcla de gestos articulatorios en fonética y fonología». *Loquens*, 6 (1).

RECASENS, Daniel; MIRA, Meritxell (2019). «Articulatory setting, articulatory symmetry and production mechanisms for a subset of consonant sequences in three Catalan dialects». A: GIBSON, M.; GIL, J. (ed.). *Romance phonetics and phonology*. Oxford: Oxford University Press, p. 146-159.

RECASENS, Daniel; RODRÍGUEZ, Clara (2019). «The effect of voicing on tongue configuration for unaspirated stop sequences». A: *Proceedings of the 19th International Congress of the Phonetic Sciences, Melbourne, Australia 2019*. Austràlia: Australasian Speech Science and Technology Association.

Treballs presentats per a publicació

- RECASENS, Daniel. «The phonetic characteristics of stressed schwa». *Journal of the International Phonetic Association*.
- «Diachronic aspects about stressed schwa». *Diachronica*.

Consell Supervisor del TERMCAT (Centre de Terminologia Catalana de la Generalitat de Catalunya)

El Consell Supervisor del TERMCAT és un òrgan permanent i col·legiat, que es reuneix periòdicament per a estudiar els

dossiers de normalització corresponents als casos terminològics que s'han de normalitzar, o per a aprovar els documents de criteris lingüístics aplicables al treball terminològic. Està constituït per membres de l'Institut d'Estudis Catalans, per membres del Centre de Terminologia TERMCAT i per experts externs designats conjuntament per l'Institut d'Estudis Catalans i el TERMCAT. La seva activitat principal és la normalització de la terminologia catalana i l'establiment de criteris lingüístics d'interès terminològic.

Director del Consell

Albert Jané i Riera (president, per l'IEC)

Equip de treball

Albert Jané i Riera (president, membre de la SF designat per l'IEC)

Jordi Bover Font (pel TERMCAT)

Josep M. Casasús i Guri (per la Secció Filològica)

Maria Josep Cuenca Ordinyana (assessora geolingüística, per la Secció Filològica)

Pere Montalat Buscató (per la Secció Filològica), des del novembre de 2018

Joan Nunes Alonso (assessor adscrit)

Joan Rebagliato i Font (pel TERMCAT)

Carles Riera i Fonts (assessor adscrit)

Carolina Santamaria i Jordà (per la Secció Filològica), fins al novembre de 2018

Ramon Sistac i Vicén (assessor geolingüístic, per la Secció Filològica)

Joan Veny i Clar (assessor geolingüístic, per la Secció Filològica)

Dolors Montes i Pérez (secretària, pel TERMCAT)

Descripció dels treballs duts a terme entre l'1 de setembre de 2018 i el 31 d'agost de 2019

— Normalització i difusió de 260 termes nous d'àmbits diversos (botànica, matemàtiques, astrofísica, sociologia i ioga, entre d'altres).

— Establiment d'un criteri per a la denominació catalana de termes de ioga, amb una proposta d'adaptació de formes d'origen sànscrit al català.

— Aplicació de la classificació de neologismes establerta al TERMCAT a tots els termes normalitzats. La classificació inclou el motiu de normalització, el tipus de denominació normalitzada i el tipus d'intervenció del Consell Supervisor.

Difusió dels treballs

Difusió dels termes aprovats a través del web del TERMCAT (Cercaterm, diccionari Neoloteca i altres diccionaris en línia, comentaris, etc.), de l'Optimot, de diferents portals terminològics (per exemple, el portal Terminologia Jurídica, el portal DEMCAT, etc.), de les xarxes socials i, properament, del DOGC.

9. *Revista*

Estudis Romànics (revista de l'IEC)

Director: Joan Veny i Clar

Es tracta d'una revista científica, oberta a la recerca internacional, que recull treballs de dimensió lingüística, filològica i literària sobre les llengües i literatures romàniques, amb una atenció particular a l'àmbit català. *Estudis Romànics* es distribueix als centres d'investigació i universitats d'Europa i Amèrica.

Al març de 2019 se n'ha publicat el volum XLI. La revista acull en aquest

número onze contribucions dins la secció «Articles» i setze dins la secció «Miscel·lània». Completen el volum les seccions de «Recensions» (40), «Llibres rebuts», «Crònica» (27) i «Necrologies» (11).

Actualment, s'està treballant en la preparació dels volums XLII (2020) i XLIII (2021).

Secció de Filosofia i Ciències Socials

Cartografia històrica dels Països Catalans. Cartografia militar de la Ciutat de Mallorca (segles XVI-XIX)

Director: Vicenç M. Rosselló i Verger

L'objectiu d'aquest projecte és establir línies de successió en les sèries cronològiques de plànols o mapes i demostrar com la geografia ha influït en el coneixement de zones urbanes. La defensa o poliorcètica n'és essencial. La Ciutat de Mallorca té l'executòria cartogràfica impresa més remota dels Països Catalans.

Durant el curs, s'han fet tasques de recerca arxivística, en particular a l'Arxiu Intermedi Militar de Balears, per tal d'extreure'n reproduccions detallades dels fons.

Catàleg dels manuscrits de la Biblioteca Diocesana del Seminari de Girona, VI i VII. Ms. 271-378

Director: Jaume de Puig i Oliver

El fons de la Biblioteca Diocesana del Seminari de Girona (BDSC) aplega uns 350 manuscrits. A part de manuscrits medievals, el fons gironí allotja manuscrits moderns de filosofia, teologia, dret i història, complementaris dels de la mateixa naturalesa que es conserven, per exemple, a la Biblioteca de Catalunya. Es tracta de manuscrits que aclareixen molts

aspectes de la vida social i política de l'època moderna. Així, per exemple, els manuscrits de filosofia, teologia i dret, amb un fons especial de manuscrits sobre medicina, dibuixen nòmines precises de professors de col·legis de jesuïtes, o d'altres ordes religiosos, de la Universitat de Cervera i d'algunes altres universitats catalanes anteriors al Decret de Nova Planta.

Aquest projecte, començat el 2012, vol completar la base de dades (en línia) *Manuscrits catalans de l'edat moderna* i estimular la recerca en fons semblants d'altres municipis.

En l'estudi de les obres que transmeten aquests manuscrits, hom esbrina si n'hi ha còpies en d'altres biblioteques catalanes, essencialment a la Biblioteca de Catalunya i a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona, i en d'altres els fons manuscrits de les quals són coneguts per llurs catàlegs o per catàlegs que descriuen més d'un fons. En el curs d'aquest estudi, s'ha pogut conèixer l'autor d'alguns manuscrits de les biblioteques esmentades que es presenten com a anònims, gràcies al fet de ser esmentat en l'exemplar corresponent de Girona, i viceversa —de manera que és el coneixement de tot el fons en conjunt dels manuscrits moderns que hi surt guanyant—, i es recull una nòmina de creadors de les disciplines filosòfiques, teològiques, jurídiques i mèdiques a Catalunya en època moderna que fins ara no s'havia dreçat mai.

Aquest curs s'ha avançat en la preparació de la publicació del segon volum (manuscrits 51-100) del *Catàleg dels manuscrits de la Biblioteca Diocesana del Seminari de Girona*, que sortirà publicat en el núm. 32 d'*Arxiu de Textos Catalans Antics* (ATCA).

Catàleg històric general de la premsa en català

Director: Jaume Guillaumet Lloveras

Projecte destinat a l'elaboració d'un catàleg històric de totes les publicacions periòdiques en català, així com a l'estudi dels factors polítics, socials i culturals que hi intervenen, sobre la base dels criteris següents:

- la revisió crítica dels catàlegs històrics,
- l'actualització dels fons hemerogràfics i documentals,
- l'elaboració del catàleg històric general, així com de catàlegs especialitzats d'àmbits territorials i temàtics,
- les bases per a l'estudi i interpretació del procés d'aparició i desenvolupament de la premsa en català, en el context de l'evolució política, cultural i social i de l'evolució general del periodisme.

El projecte consta de tres parts: «L'eclosió de les publicacions (1810-1898)», realitzada i completada durant el trienni 2008-2011; «La renovació del

periodisme (1899-1939)», que comprèn tres fases, corresponents als períodes 1899-1909, 1910-1923 i 1924-1939, i «La prohibició i el ressorgiment (1939-1978)».

Al llarg del curs s'ha treballat per a completar la segona part, que va fins a 1939.

Cohesions i fractures a la Catalunya actual. Un informe sobre la realitat social i política de la Catalunya del segle XXI

Director: Salvador Cardús i Ros

Equip de recerca: Joaquim Arnau, Xavier Besalú, Maria Corominas, Andreu Domingo, Josep González-Agàpito, Guillem López-Casasnovas i Oriol Nelho, investigadors de la Secció de Filosofia i Ciències Socials (SFCS) de l'IEC; Isidor Marí, de la Secció Filològica de l'IEC, i Marc Guinjoan, de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Aquest programa de recerca, que s'inicia el 2018 i té una durada prevista de dos anys i mig, se centra en l'anàlisi dels canvis socials, la crisi econòmica i els esdeveniments polítics de l'inici del segle XXI. L'evolució de la situació a Catalunya, especialment entre 2006-2007 i 2017-2018, ha donat lloc a un debat públic que cal tractar més enllà de l'àmbit polític, i de manera rigorosa i objectiva, amb els millors experts de les diverses ciències socials conjuntament i interdisciplinària.

La SFCS vol realitzar un treball d'anàlisi que culminarà en un informe final que té com a objectiu donar una resposta raonada al desafiament que la recessió econòmica, els conflictes polítics i els canvis socials globals que s'han produït aquest principi de segle XXI han plantejat al que havia estat el principi fonamental del catalanisme del segle XX. És a dir, es tracta de revisar aquell «Catalunya, un sol poble», formulat amb diferents accents a principi dels anys 1960 per, entre d'altres, l'abat Aureli Escarré, Josep Benet o Paco Candel.

El 26 d'octubre de 2018, en el marc de les jornades *Eusko Ikaskuntza*, que tingueren lloc a Pamplona, Salvador Cardús va presentar la ponència relacionada amb aquest projecte «¿Qué significa y de qué depende la cohesión social en una sociedad abierta y plural? Unas notas sobre el caso catalán».

Diccionari històric de periodistes generalistes i especialitzats de l'àmbit dels territoris de llengua i cultura catalanes (quarta fase)

Director: Josep M. Casasús i Guri

Aquest projecte correspon a la quarta fase del programa de recerca que, també dirigit pel doctor Josep M. Casasús, s'ha portat a terme des de 2016 amb el suport de la Secció de Filosofia i Ciències Socials (SFCS), amb el títol «Bases d'un diccio-

nari de periodistes i articulistes, generalistes i especialitzats, en els territoris de llengua i cultura catalanes». Es tracta d'un estudi que avança en paral·lel amb el programa de recerca que dirigeix el doctor Jaume Guillaumet —«Catàleg històric general de la premsa en català»—, alhora que el complementa amb les aportacions dels investigadors d'altres àmbits territorials i culturals que col·laboren amb Josep M. Casasús: José Ignacio Armentia (Universitat del País Basc), Mercedes Roman (Universitat de Vigo), Fernando Martínez Vallvey (Universitat Pontifícia de Salamanca), Concha Edo (Universitat Complutense de Madrid) i Fernando López Pan (Universitat de Navarra). En el projecte també col·laboren els membres de la Secció Joan Egea, expert en dret, i Carles A. Gasòliba, economista, així com José María Murià, membre corresponent de la SFCS, i el professor Claudio Avendaño, ambdós especialistes en el periodisme català de l'exili i l'emigració, a Mèxic i Xile, respectivament.

Durant aquest curs s'ha treballat en la revisió i millora de les fases anteriors, així com en la preparació d'un primer índex, amb la finalitat d'encarregar a especialistes en cada època que elaborin una fitxa-article de cadascun dels periodistes que apareixen en el diccionari.

Diccionari Jurídic Català

Director: Josep Serrano Daura

Ponent: Joan Egea i Fernández

L'any 1996 es va començar a treballar en l'elaboració d'un diccionari jurídic català, segons un projecte inicialment promogut per la Fundació Callís, i, des de 1999, amb la participació de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, filial de l'Institut d'Estudis Catalans. Amb el nom de *Diccionari jurídic* des de 2013, l'obra recull els termes que formen part de les diverses disciplines del dret (dret públic, dret civil, dret penal, dret processal, dret canònic, dret ambiental, dret mercantil...) i també de la història del dret, ressenyes de juristes eminents ja traspassats i conceptes jurídics de diverses branques amb una definició breu.

Al llarg del curs s'ha treballat en tasques de revisió, actualització i ampliació de l'obra, la qual es pot consultar en línia al web de l'IEC.

Documentació arnaldiana conservada a l'Arxiu de la Catedral de València

Director: Jaume Mensa i Valls

L'objectiu d'aquest projecte és elaborar el diplomatarí d'Arnau de Vilanova, és a dir, fer una edició crítica de tota la documentació conservada sobre el metge i pensador català de l'Arxiu de la Catedral de València.

Durant aquest curs s'ha treballat en la transcripció de trenta-tres documents datats entre els anys 1279 i 1322

i conservats en pergamins a l'Arxiu Capitular de València, així com en l'anàlisi crítica de la documentació, la qual ha estat facilitada en format CD per l'Arxiu.

El paisatge de les pinedes mediterrànies

Director: Josep Maria Panareda Clopés

És pretén dur a terme un estudi global del paisatge de les pinedes mediterrànies, un dels conjunts del paisatge forestal més complexos i variats. Per això, s'ha elaborat un resum ampli de les característiques ecològiques i s'ha estudiat la dinàmica de les plantacions i l'evolució de les pinedes en funció de les estratègies d'aprofitament.

La part essencial de la recerca se centra en l'estudi del paisatge actual de les pinedes, condicionat per la valoració baixa dels productes forestals, per les plagues i els incendis. En general, es constata l'evolució de les pinedes mediterrànies cap a un bosc d'alzines, i no rarament de roures, fora de les àrees més seques, on el pi blanc es manté amb força.

L'objectiu d'aquest projecte és fer una anàlisi, sistematitzar i publicar com són els boscos des d'una perspectiva global, com a recurs des de perspectives múltiples, com a paisatge, comunitat vegetal, aprofitament forestal, espai de lleure i de salut i com a part essencial dels cicles biogeoquímics.

Fem l'Escola Plurilingüe (FEP)

Director: Martí Teixidó i Planas
 Ponent: Josep González-Agàpito
 i Granell

Programa de recerca que té com a finalitat estendre l'ensenyament plurilingüe a través d'un aprenentatge integrat que activi la transferència entre el català i el castellà, desenvolupi la capacitat d'intercomprensió entre les llengües romàniques i garanteixi l'aprenentatge de la llengua anglesa.

Aquest curs s'ha treballat en la fase d'innovació —en la qual estan actius tretze grups de treball distribuïts en xarxes territorials i institucionals—, amb els objectius de, entre d'altres, comparar resultats entre grups que han adoptat el model d'escola plurilingüe i grups que segueixen l'ensenyament convencional, i confrontar el plantejament i les accions del professorat pel que fa a l'ensenyament de llengües.

Fenomenologia del món social i polític

Directora: Marta Jorba i Grau
 Ponent: Salvi Turró i Tomàs

Aquest projecte se centra en l'estudi fenomenològic de l'àmbit social i polític, en què la intencionalitat col·lectiva i la naturalesa dels grups i altres ens socials en formen pilars fonamentals. Es tracta d'una investigació interdisciplinària entre

la filosofia i les ciències socials, una intersecció fructífera per a la comprensió del món social i polític. En particular, el projecte se centra en tres grans àmbits: l'espai publicopolític i la comunitat: com es construeix l'espai públic des de les experiències individuals i col·lectives que s'hi donen? Què és la política des d'una perspectiva fenomenològica?; les relacions econòmiques i monetàries: quines són les estructures de la realitat econòmica, monetària i dels bancs des d'un punt de vista fenomenològic?, i les desigualtats socials: quines eines aporta la fenomenologia per a entendre la precarietat, l'exclusió i les discriminacions per raó de gènere, raça, capacitat o edat?

Resultats

La celebració a l'IEC, el novembre de 2018, de les jornades *Fenomenologia del món social i polític* ha donat lloc a la preparació d'un volum especial amb el mateix nom, editat per Marta Jorba i Pau Pedragosa, que actualment està sota consideració per a publicació a *Enrahonar*, revista internacional de la raó teòrica i pràctica de la Universitat Autònoma de Barcelona.

In lumine sapientia. El procés d'urbanització a Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears a la llum de la imatge satel·litària nocturna de la Terra

Director: Oriol Neflo i Colom

Aquest projecte de recerca es proposa estudiar l'evolució del procés d'urbanització a Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears en el període 1992-2017, tot utilitzant una font relativament innovadora: la imatge satel·litària nocturna de la Terra. Així, a partir de les imatges de la National Oceanic and Atmospheric Administration dels Estats Units, s'analitza l'evolució dels llindars d'il·luminació urbana (valors de píxel 53 i superiors) en l'àmbit d'estudi. S'identifiquen, així mateix, les àrees de foscor o les zones relativament desproveïdes de centres emissors de lluminositat perceptibles des de l'espai.

Els antecedents del projecte són l'estudi «El procés d'urbanització» al Principat de Catalunya, que forma part de l'obra *Raó de Catalunya. La societat catalana al segle XXI*, impulsat per l'Institut d'Estudis Catalans i dirigit per Salvador Giner i Oriol Homs, i el projecte «La llum de la ciutat. L'evolució del procés d'urbanització d'Espanya a partir de la imatge nocturna de la Terra», realitzat pel Grup d'Estudis sobre Energia, Territori i Societat de la Universitat Autònoma de Barcelona (GURB). Aquesta recerca va ser dirigida per Oriol Nello durant els anys 2014-2016 i ha rebut el suport del programa Retos de la Sociedad, del Ministeri d'Economia i Competitivitat del Govern espanyol.

Des del punt de vista acadèmic, l'interès de recerca és triple, ja que el pro-

jecte permet: establir l'abast de la lluminositat urbana i la seva evolució en el darrer quart de segle, definir quina és la relació entre l'abast de la lluminositat urbana i el sòl artificialitzat i identificar l'eficiència lumínica dels desenvolupaments urbans en relació amb el creixement, la població, la renda, la freqüentació turística, les àrees protegides i altres variables.

Els resultats obtinguts des de l'inici del projecte són els següents:

1. La utilitat de la font. S'ha constatat que la imatge satel·litària nocturna resulta una font de gran utilitat per a l'estudi de l'evolució dels usos del sòl i del procés d'urbanització.

2. El llindar de lluminositat urbana. S'ha determinat l'abast de lluminositat urbana per al període 1992-2012 i s'ha estudiat l'evolució de la superfície de lluminositat urbana per períodes quinquennals. S'ha establert, així mateix, un nou llindar de lluminositat urbana per al període 2012-2017 i, en aquest cas, se n'ha pogut estudiar l'evolució estacional-temporal. Aquestes dades han permès conèixer l'abast d'allò que podrien considerar-se els usos urbans més intensos del territori i la seva evolució en els darrers vint-i-cinc anys.

3. La relació entre lluminositat i sòl artificialitzat. S'ha analitzat la relació entre les cobertes de sòl a Catalunya i la lluminositat captada per la imatge satel·litària per a l'any 2012. Així mateix, s'han estudiat els usos dels espais que no pre-

senten intensitats de lluminositat urbana, o «espais de foscor», cosa que ha permès constatar que els usos urbans s'estenen fins i tot en els espais que presenten nivells de lluminositat baixos.

4. Les intensitats espacials i estacionals dels usos urbans. S'ha estudiat la intensitat dels usos urbans del territori a escala comarcal, de corona urbana, de país i de conjunt de l'àmbit estudiat, tant en termes de superfície com de lluminositat mitjana, seguint la concepció segons la qual la urbanització és un procés que abraça la totalitat del territori i que es distingeix segons diverses intensitats. També s'han mesurat les variacions temporal-estacional de la lluminositat en relació amb els usos estacionals de l'espai i les aplicacions relatives a la distribució dels recursos i les dotacions d'equipaments i infraestructures.

5. L'eficiència en la lluminositat. S'ha identificat l'eficiència lumínica dels desenvolupaments urbans en relació amb el creixement del nombre d'habitants a cada una de les poblacions dels Països Catalans, s'han assajat avaluacions de l'eficiència lumínica en relació amb les variacions temporals-estacionals de l'ocupació a les Illes Balears i s'ha estudiat la relació entre la lluminositat urbana i les infraestructures per al conjunt de l'àmbit, amb especial referència a les infraestructures ferroviàries del corredor mediterrani.

Innovació en els projectes professionals de dones i homes joves en el medi rural. Una perspectiva de gènere sobre el desenvolupament rural en la Catalunya postcrisi

Directora: Maria Dolors Garcia Ramon

El projecte, que se centra en el caràcter innovador dels projectes professionals de dones i homes joves rurals en la Catalunya rural postcrisi, té per objecte analitzar les noves realitats socioespacials generades després de la crisi en els espais rurals catalans, i se centra en els nous actors i processos des d'una perspectiva de gènere i interseccional. En concret, s'examina el col·lectiu de persones joves, homes i dones, professionals que tornen al camp i/o generen activitats innovadores en aquest entorn.

Des de 2007, la crisi econòmica i financera ha impactat en els espais rurals en la mesura que ho ha fet a tot el territori català. Però en aquest context també s'ha produït un retorn al medi rural per part de dones i homes adults joves que s'hi han instal·lat decisivament per a emprendre-hi un projecte professional propi. Aquest procés no és exclusiu del món rural català —les zones millor comunicades o que permeten el *commuting* ('mobilitat pendular')—, sinó que també és observable en àrees rurals espanyoles i europees en les mateixes condicions. Aquest creixement residencial i turístic mostra nous processos de ruralització que

indiquen, inevitablement, noves relacions de poder entre homes i dones.

Els resultats mostren que els processos de canvi no són lineals i que les desigualtats prenen noves formes o sorgeixen nous mecanismes de poder. Els rols i les relacions de gènere són importants per a definir el present i el futur de les àrees rurals perquè, depenent de les noves formes que prenguin aquestes relacions de poder, asseguraran o no la presència, sobretot de dones joves, en el territori rural català.

L'estudi de la identitat personal amb la tècnica de la graella.
Creació d'una aplicació informàtica en accés obert, en línia i en català, per a investigadors i professionals
Director: Guillem Feixas i Viaplana

Nascuda dins de l'àmbit de l'estudi de la personalitat i la psicologia clínica, la tècnica de la graella ha esdevingut un instrument, a cavall entre els mètodes quantitativs i els qualitativs, que permet un estudi molt detallat i sistemàtic de la construcció que fa una persona de si mateixa i dels altres, espai on se situa la identitat personal. Aquesta tècnica també ha estat emprada en molts àmbits de les ciències socials, com en el camp de l'educació, l'estudi de mercats i la comunicació.

Com a resultat del projecte, s'ha elaborat una aplicació web d'accés lliure

per a la utilització de la tècnica de la graella.

La geografia a Catalunya vista des de la Societat Catalana de Geografia

Director: Enric Bertran González
Ponent: Maria Dolors Garcia Ramon

L'objectiu fonamental d'aquesta recerca memorial, basada en fonts orals i documentals, és oferir una visió del desenvolupament i la institucionalització de la geografia a Catalunya a través de la Societat Catalana de Geografia (SCG), en el context científic, social i polític en què s'ha emmarcat la seva trajectòria, des de la fundació, el 1935, fins a l'actualitat. Per això, es plantegen els objectius procedimentals següents:

— Fer un recull documental exhaustiu de tot allò que tracti de la història de la SCG: llibres, articles i revistes, convencionals i telemàtics; fotografies, actes, fulletons, etc., amb una especial atenció a l'*Obrador Obert* (butlletí digital de la SCG), i crear un fons digital de la SCG de fotografies, actes de la Junta de Govern i altra documentació rellevant.

— Fer una mirada analítica a l'activitat desenvolupada al llarg de més de vuitanta anys, en què la SCG ha mirat de dinamitzar la geografia a Catalunya (promovent el debat i, molt modestament, la recerca) i ser lloc de trobada de perso-

nes amb gran diversitat de perfils professionals però amb un interès compartit per la geografia.

— Fer un repàs de les diverses etapes d'aquesta trajectòria, adreçant un esguard especial a l'empremta deixada per les successives presidències i els seus equips de govern, a les relacions institucionals, a la selecció de temes tractats i no tractats a la tribuna de la SCG, en funció del moment científic i polític.

— Escatir els motius que van dur a la creació d'una nova filial de l'IEC durant l'Espanya republicana, en uns moments en què l'escola geogràfica francesa tenia gran influència a Catalunya. Analitzar l'etapa de postguerra en què la Societat sobreviu clandestinament, força al marge de la universitat.

— Estudiar com la SCG va esdevenir un lloc de trobada interdisciplinària, amb plantejaments teòrics diversos (geografies quantitativa, crítica, radical...), de la mà del professorat universitari durant els darrers temps del franquisme i l'adveniment de la democràcia.

— Adreçar una mirada analítica als darrers decennis, en què la SCG s'ha consolidat plenament com una institució acadèmica, dedicada a la divulgació científica, ensems que ha guanyat en presència arreu, tant en l'àmbit nacional com internacional.

Al llarg d'aquest curs, s'ha treballat en l'aplec de documents relacionats amb la història de la SCG i en les explo-

racions de la majoria de fons personals dipositats en arxius.

**Les bases socials
de l'independentisme a Catalunya,
Flandes i Escòcia a la darrerria
del segle xx i principis del XXI**

Direcció: Salvador Giner de San Julián
Montserrat Guibernau
i Berdun

El projecte, iniciat el 2018, té per objecte l'anàlisi i la interpretació de dades en tres nacions europees que demanen llur independència política: Catalunya, Escòcia i Flandes.

Durant aquest curs, s'ha continuat amb la compilació de documents i la realització d'entrevistes a acadèmics dels tres països.

**Models del dret i la filosofia política
catalanes: semàntica de les doctrines
juridicopolítiques del pactisme
en les seves diferents fases**

Directors: Pompeu Casanovas Romeu
Josep Monserrat i Molas
Ponent: Josep Olesti i Vila

El projecte pretén estudiar les bases de la filosofia política i jurídica catalana, seguint els resultats dels projectes anteriors, en què es van preparar les bases estructurals i de disseminació, es van perfilar

les hipòtesis de partida i es van identificar els problemes que calia superar, com, per exemple, la digitalització dels textos escollits.

El treball que s'ha dut a terme al llarg d'aquest curs s'ha dividit en dues parts:

— La recerca de punts rellevants de la literatura i filosofia política catalanes en la modernitat (especialment els segles XIX i XX).

— La identificació dels conceptes originaris continguts en el dret públic català medieval i selecció dels textos bàsics. És un programa de gran abast (des del segle XI), però amb punts molt específics de desenvolupament.

Publicació

CASANOVAS, Pompeu; CORRETGER, Montserrat; SALVADOR, Vicent (ed.). *The rise of Catalan identity: Social commitment and political engagement in the Twentieth Century*. Basilea: Springer, 2019. 289 p. ISBN 978-3-030-18143-7.

Programa de cooperació transfronterera Espanya-França-Andorra per a la digitalització de Catalunya carolíngia

Direcció: Martina Camiade
Jaume de Puig i Oliver

El programa, que continua i completa un programa anterior de l'IEC, Catalunya

Carolíngia, té per objecte la preparació del projecte transfronterer CATCAR, que consisteix en la digitalització dels volums de l'obra *Catalunya carolíngia*, d'una banda, i en la difusió i pedagogia dels resultats, de l'altra.

Repensar l'escola per a una societat en transformació. L'Escola de Mestres Rosa Sensat (1990-2018)

Director: Josep González-Agàpito
i Granell

Aquest projecte correspon a la tercera i darrera fase del programa «Repensar l'escola per a una societat en transformació», una aproximació als problemes, reptes i constants de Rosa Sensat, des de la seva fundació fins als nostres dies.

Durant aquest curs s'ha continuat treballant en l'anàlisi documental de les fonts escrites —tant documentació arxivística seleccionada en la primera fase com sobre l'hemeroteca— i s'han realitzat entrevistes als actors principals que en diferents moments i àmbits han tingut responsabilitats en l'entitat. Els eixos del treball han estat: la formació del magisteri i el professorat i la seva transformació i evolució; la defensa de l'escola pública i laica, el model de Rosa Sensat; l'escola catalana: accions i dificultats per a assolir-la en el context de les dues onades d'immigració (tractament de llengües i model plurilingües); l'Escola d'Estiu com

a eina de formació pedagògica i de reflexió social; la projecció de Rosa Sensat a la catalanofonia i en l'àmbit internacional; l'impuls als moviments de renovació pedagògica; les principals aportacions a la didàctica i a la innovació educativa; fites

i personatges que han marcat l'evolució; l'impuls d'una nova mirada a la infància: l'educació infantil a Rosa Sensat; la difusió dels coneixements i la recerca, i replantejar-se Rosa Sensat per a les noves coordenades de l'educació.

Presidència

Aula Carles Riba

Director: Josep Murgadas i Barceló

L'any 1969, amb motiu de la commemoració dels deu anys de la mort de Carles Riba, l'aleshores Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Barcelona (UB) va tenir la iniciativa d'homenatjar el mestre i de publicar una miscel·lània amb el títol *In memoriam Carles Riba*, que no es va editar fins anys més tard, el 1973. L'experiència de col·laboració dels diferents departaments i particularment dels estudiosos de grec i català es va fer fructífera i va néixer la idea de crear una Aula, llavors pensada com d'expansió de la universitat cap a la ciutadania, dedicada a temàtiques vinculades amb la cultura grega i la literatura catalana, presentada sota el record del gran humanista.

En aquells primers anys de la dècada dels setanta, es va constituir l'Aula Carles Riba, que van dirigir, de primer, els professors doctor Josep Alsina i doctor Antoni Comas. Més endavant, el doctor Carles Miralles va substituir el doctor Josep Alsina, com a representant del Departament de Grec.

El gener de 1996, un grup de professors de filologia catalana i de filologia grega de la Universitat de Barcelona, que feia temps que treballaven en unes directrius properes a les de l'antiga Aula Carles Riba, van reprendre'n la tasca i els objec-

tius, i el desembre de 1998 en van recuperar el nom. L'Aula va ser reconeguda per la Comissió de Recerca de la Divisió primera de la Universitat de Barcelona el maig de 1999 i va esdevenir Grup de Recerca Consolidat de la Generalitat de Catalunya el 2005.

L'any 2012 es va establir un conveni entre la Universitat de Barcelona i l'Institut d'Estudis Catalans pel qual ambdues institucions col·laborarien per impulsar l'Aula Carles Riba.

Després de la mort de Carles Miralles († 2015), la direcció va anar a càrrec de Montserrat Jufresa, catedràtica de la UB i presidenta de la Societat Catalana d'Estudis Clàssics (SCEC) de l'IEC, i l'any 2019, després de la jubilació de la doctora Jufresa de la UB i també del relleu en el càrrec de presidenta de la SCEC, n'ha pres la direcció Josep Murgadas, filòleg i traductor.

Durant els darrers anys, l'Aula ha mantingut una activitat de recerca i d'investigació que s'ha plasmat en diverses sessions de treball entre els seus membres, l'organització anual de jornades i simposis, i diverses publicacions.

Durant el curs 2018-2019 es van organitzar les jornades *L'epístola literària des de l'antiguitat clàssica fins al segle XX* (14 i 15 de febrer de 2019). Entre les diverses modalitats literàries conreades des de l'antiguitat, l'epístola ha estat una de les més versàtils. En trobem en l'època clàssica, tant en la literatura grega com

en la llatina, en l'edat mitjana i el Renaixement, en el Barroc i la Il·lustració, fins a arribar als segles XIX i XX i, encara, al XXI. L'epístola ha servit com a vehicle d'expressió i per a l'assaig històric o filosòfic, altres vegades ha adoptat la forma de poema versificat, i fins i tot el seu desenvolupament narratiu ha permès la creació de les novel·les anomenades justament *epistolars*. Les jornades organitzades per l'Aula Carles Riba s'inscrivieren en una de les seves línies d'investigació: la dedicada a la pervivència i la transformació dels gèneres antics en els temps moderns. Després de tractar de l'èpica, dels idil·lis i de la tragèdia, aquesta vegada va ser l'epístola l'objecte d'estudi triat. Les diferents intervencions van ser una aproximació a la presència d'aquesta modalitat literària en les lletres catalanes.

Les ciutats mediterrànies: els factors de desenvolupament i de progrés.

Ciutat i articulació territorial

Directors: Flocel Sabaté i Curull
Josep Guitart i Duran

Programa de recerca que participa del projecte de la Unió Acadèmica Internacional (UAI) «The Mediterranean towns: items for development. Diachronic, transversal and multidisciplinary analysis / Les villes méditerranéennes: les facteurs de développement. Analyse diachronique, transversale et multidisciplinaire». Aquest

marc internacional impulsa diverses línies d'actuació, entre les quals estructurar una recerca en l'àmbit europeu mitjançant sis eixos: ciutat i articulació política i territorial; morfologia urbana i identitat social; mobilitat i desplaçament de persones; dinàmiques econòmiques; relacions culturals, religioses i diplomàtiques, i relacions energètiques i canvi climàtic.

L'objectiu principal del programa és assolir una visió diacrònica de les regions i els països de la Mediterrània, partint del cas català i comparant-lo amb tot el conjunt.

Durant el curs 2018-2019, s'ha acabat de preparar el III Seminari Internacional «Ciutats mediterrànies: mobilitat i desplaçament de persones», que tindrà lloc a la seu de l'IEC el febrer de 2020, organitzat per l'IEC i l'Institut Europeu de la Mediterrània, sota els auspicis de la UAI, amb el comitè científic següent: Xavier Aragall (IEMed), Maria Eugènia Cadeddu (CNR), Josep Canals (MedCities), Àngel Casals (UB), Andreu Domingo (IEC), Josep Guitart (IEC), Oriol NeHo (IEC), Antoni Riera (IEC), Flocel Sabaté (IEC), Roser Salicrú (IEC) i Joan Sanmartí (IEC). La introducció al programa és el text següent: «La Mediterrània ha estat sempre un mar de persones i de ciutats. Cal conèixer aquesta dinàmica que s'ha anat adaptant al llarg dels segles a fi d'afrontar adientment els reptes presents. El moviment i el desplaçament de persones a la Mediterrània han estat un

tret característic de la zona, renovat permanentment al llarg de tota la història. Sens dubte, confrontar, en les ribes mediterrànies, l'envigoriment urbà de la protohistòria, els intercanvis del món clàssic, les confrontacions medievals, la mobilitat moderna i les problemàtiques actuals aportarà nova llum de conjunt. La present trobada vol, així, contribuir a assentar Barcelona com a seu de la reflexió sobre la Mediterrània. Es pretén resseguir el fil històric de la mobilitat i el desplaçament de persones a les ciutats mediterrànies, mitjançant la reunió d'especialistes internacionals destacats i, tot seguit, centrar-se en les taules rodones en què debatre obertament sobre les greus problemàtiques humanes que reclamen amb urgència la nostra atenció i la nostra actuació.

Registre i inventari dels vitralls catalans

Directores: Sílvia Cañellas Martínez
Núria Gil Farré

Coordinador: Antoni Vila Delclòs

Programa iniciat l'any 2009 i finançat per la Conselleria de Cultura de la Generalitat de Catalunya, té la finalitat de contribuir a la protecció del patrimoni històric de Catalunya en l'àmbit dels vitralls. Els objectius principals són inventariar els vitralls religiosos i civils dels estils i èpoques del període comprès entre el segle XVII i el primer quart del segle XX; es-

tablir un ordre d'actuació segons l'estat de conservació i valor històric; registrar les peces d'interès històric o artístic per evitar-ne la comercialització i exportació, i crear una base de dades amb les informacions i imatges de cada vitrall i amb el seu estudi. Els inventaris dels vitralls de les províncies de Barcelona i de Girona ja estan acabats, i s'està treballant en els de Tarragona i Lleida.

El curs 2018-2019 ha servit per a preparar el 30è Col·loqui Internacional del Corpus Vitrearum i l'11è Fòrum Científic per la Conservació dels Vitralls, que han de tenir lloc a l'IEC el juliol de l'any 2020.

El 30è Col·loqui del Corpus Vitrearum estarà dedicat a l'estudi del rol que diferents agents han tingut en la confecció dels vitralls. Qui és l'autor de la peça final? Quines van ser les influències dels vitralls medievals i què ens poden dir del seu creador? Sovint hem vist les influències d'altres manifestacions artístiques en els vitralls, però com han influït els vitralls en altres disciplines? Hem de considerar la repetició de dissenys al segle XIX com a sèrie o com a nova tècnica representativa d'aquest període? Quina formació han tingut els diferents agents que intervenen en la construcció d'un vitrall?

El tema d'aquest Fòrum se centrarà en la preservació de la «identitat» del vitrall històric en el procés de conservació/restauració. La recerca d'un equilibri entre els valors encarnats en aquestes peces és una qüestió de gran importància

per a la correcta conservació d'aquest fràgil patrimoni. Aquest Fòrum oferirà la possibilitat de reflexionar sobre aquest tema complex i aportar-hi noves solucions.

Les respostes que donem als problemes que envolten la conservació i la preservació de la identitat original de la peça són factors clau en la creació de plans de conservació, que poden assegurar la correcta transferència de la peça a les generacions futures. Com s'ha de combinar la conservació del vitrall amb respecte a tots els materials històrics que l'envolten? Fins on podem arribar sense alterar la integritat de la peça? Com fer que les alteracions en la superfície o l'estructura de l'obra respectin la seva antiguitat i originalitat? En quina etapa o nivell de qualitat, la intervenció obté un valor històric?

Xarxa CRUSCAT. Coneixements, representacions i usos del català

Director: Miquel Àngel Pradilla
Cardona

Consell Consultiu: F. Xavier Vila

i Moreno

Joaquim Torres i Pla

Brauli Montoya Abat

La Xarxa CRUSCAT, creada el 14 d'octubre de 2003, és una xarxa científica dependent de la Presidència de l'Institut d'Estudis Catalans que aplega diversos centres i grups de recerca que treballen sobre la situació i l'evolució del català arreu dels Països Catalans. L'objecte d'estudi principal són els usos, els coneixements i les representacions de la llengua. Per a una informació més detallada, vegeu l'apartat d'aquesta xarxa en el capítol VII, «Assessorament, promoció i difusió de la recerca».

Centres de recerca

Centres propis

Laboratori d'Estudis Geofísics Eduard Fontserè
Centre Català de la Nutrició
Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural
Laboratori de Fonètica

Centres consorciats

Centre de Terminologia Catalana
Centre de Recerca Matemàtica
Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals

Centres propis

Laboratori d'Estudis Geofísics Eduard Fontserè (LEGEF)

Directora: Emma Suriñach Cornet
Coordinadora: M. del Mar Tapia Jiménez

El Laboratori d'Estudis Geofísics Eduard Fontserè (LEGEF) va ser constituït l'any 1982 i està format per investigadors de diferents institucions amb la finalitat comuna de treballar i divulgar estudis en el camp de les ciències de la Terra. Aquest laboratori centra la seva activitat en l'estudi de la sismicitat i l'estructura interna (litosfera) de Catalunya, a partir de les dades de les estacions que gestiona o bé fent servir la informació proporcionada per altres institucions que treballen en el mateix camp.

L'estructura del LEGEF consta d'un director, un col·laborador científic

(que forma part del personal de l'IEC i realitza funcions de secretari i coordinador) i diversos col·laboradors de diferents institucions dins la mateixa àrea de treball. Segons un conveni establert amb la Universitat de Barcelona (UB) el novembre de 1994, els professors, investigadors i becaris de la mateixa Universitat adscrits al LEGEF desenvolupen les activitats de recerca al LEGEF i a la UB. Com a laboratori de l'Institut d'Estudis Catalans, el LEGEF té assignat un membre de l'IEC com a ponent.

El LEGEF disposa d'estacions pròpies que tenen la funció de laboratori, instal·lades al túnel del Cadí (CADI) i al monestir de Poblet (POBL), a més de gestionar, per mitjà d'un conveni, l'estació de la CN Vandellòs II (VAN2). D'altra banda, i gràcies a un conveni marc de

cooperació amb la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona (RACAB), gestiona també de manera conjunta amb aquesta institució les estacions digitals que envien senyal a l'Observatori Fabra (FBR i FONT). També rep senyals de les estacions sísmiques de Bardonecchia (BNI), de la MedNet i l'Institut Nacional de Geofísica i Vulcanologia (Itàlia); de Kerkira (KEK), de l'Institut de Geodinàmica de l'Observatori Nacional d'Atenes

(Grècia); de l'Ermita de los Tres Juanes (AETJ), a Granada; de Ceuta (CEUT), de l'Institut Andalús de Geofísica, i d'Hortiatís (HORT) i Coloumbo (CMBO), de la Universitat Aristotèlica de Tessalònica (Grècia).

La seu del LEGEF està situada a l'edifici del carrer de M. Aurèlia Capmany de l'Institut d'Estudis Catalans. Trobareu una informació més detallada sobre la seva activitat a <http://sismic2.iec.cat/drupal>.

Centre Català de la Nutrició (CCNIEC)

Director: Jordi Salas-Salvadó

L'objectiu fonamental del Centre Català de la Nutrició (CCNIEC) és contribuir a l'avenc de la recerca bàsica i aplicada en nutrició i millorar la qualitat de la informació i de la formació nutricional de la societat.

Funcions

Entre les principals funcions del CCNIEC destaquen les següents:

- Coordinar els esforços individuals i col·lectius dels grups d'investigació per a poder resoldre els problemes nutricionals de la ciutadania.
- Fomentar i difondre missatges d'educació nutricional correcta a la població.
- Assessorar les administracions públiques, els mitjans de comunicació, la

indústria alimentària i la població en general en temes relacionats amb la nutrició.

— Contribuir a la lluita en contra dels trastorns alimentaris i en contra de l'obesitat.

— Actuar com a element dinamitzador i coordinador de projectes d'investigació bàsica, clínica i epidemiològica relacionats amb la nutrició.

— Desenvolupar iniciatives en el camp de la docència en aspectes relacionats amb la nutrició, en col·laboració amb les universitats.

— Assessorar les administracions públiques en diferents problemes relatius a la competència i l'exercici professional en l'àmbit de la nutrició clínica.

Organització

Els grups que formen el CCNIEC són els següents:

— Grup de Recerca Nitrogen-Obesitat (Departament de Nutrició i Bromatologia, Universitat de Barcelona).

— Grup de Recerca Nutrició, Alimentació, Creixement i Salut Mental (NUTCRSM) (Facultat de Medicina de Reus, Universitat Rovira i Virgili).

— Grup de Recerca en Nutrició Comunitària (CRENC) (Parc Científic de la Universitat de Barcelona).

— Grup de Recerca en Nutrigenòmica (Universitat Rovira i Virgili).

— Grup Laboratori de Biologia Molecular, Nutrició i Biotecnologia - Nutrigenòmica (Universitat de les Illes Balears).

— Grup d'Estudi de l'Estat Nutricional - Biodisponibilitat d'Elements Minerals (BIONUTEST) (Universitat de València).

— Grup de Recerca Observatori de l'Alimentació (ODELA) (Parc Científic de la Universitat de Barcelona).

— Grup de Recerca Unitat de Trastorns de la Conducta Alimentària Infantojuvenil (Hospital Clínic de Barcelona).

— Grup de Recerca en Nutrició i Fisiologia (Universitat de Barcelona).

— Grup de Recerca Unitat de Nutrició, Medi Ambient i Càncer (UNAC) (Institut Català d'Oncologia - IDIBELL).

— Grup de Recerca Unitat Funcional d'Obesitat (Hospital Clínic de Barcelona).

— Grup de Recerca Fundació Dieta Mediterrània (Fundació Dieta Mediterrània, Barcelona).

— Grup de Recerca Risc Cardiovascular i Nutrició (Institut Municipal d'Investigació Mèdica, Barcelona).

— Grup de Recerca Antioxidants Naturals: Polifenols (Universitat de Barcelona).

— Grup de Recerca en Lípids (IDIBAPS) (Hospital Clínic de Barcelona).

— Grup de Recerca en Nutrigenètica i Genòmica Cardiovascular i de l'Obesitat (Facultat de Medicina de la Universitat de València).

— Grup de Recerca en Medicina Interna (Hospital Clínic de Barcelona).

— Grup de Recerca Nutrició, Lípids, Genòmica Nutricional i Risc Cardiovascular (Universitat Rovira i Virgili / Hospital Universitari Sant Joan de Reus).

— Grup de Recerca Aspectes Nutricionals i Bromatològics dels Lípids (Universitat de Barcelona).

— Grup de Recerca en Nutrició Comunitària i Estrès Oxidatiu (Universitat de les Illes Balears).

— Grup de Recerca Amines i Poliamines Bioactives dels Aliments (Universitat de Barcelona).

— Grup de Recerca Antioxidants - Tecnologia de Productes Vegetals (Universitat de Lleida).

— Grup de Recerca Qualitat Nutricional i Tecnològica dels Aliments (Universitat de Barcelona).

— Grup de Recerca Nutrició i Salut Mental (Universitat Rovira i Virgili).

— Grup de Recerca Aromes i Factors de Qualitat de Begudes i Aliments (Universitat de Barcelona).

— Grup de Recerca Biomarcadors i Metabolòmica Nutricional dels Aliments (Universitat de Barcelona).

Premis

L'acte de lliurament dels tres premis atorgats tingué lloc a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, l'11 de desembre de 2018. La ponència estava formada per Jordi Salas-Salvadó (director del CCNIEC), Joan Guix i Oliver (secretari de Salut Pública de la Generalitat de Catalunya) i Carmel Mòdol Bresolí (director general d'Alimentació, Qualitat i Indústries Agroalimentàries de la Generalitat de Catalunya).

Premi CCNIEC Ramon Turró, en reconeixement d'una trajectòria d'excel·lència en el camp de la nutrició (2018)

El CCNIEC, conscient de la importància del fet que la població tingui un estat nu-

tricional correcte, va concedir el premi en reconeixement a la trajectòria vital d'excel·lència en el camp de la nutrició a Catalunya i els Països Catalans a Andreu Palou Oliver.

Premi CCNIEC, a la millor iniciativa de la indústria alimentària en el camp de la millora de l'alimentació de la població o l'educació alimentària (2018)

El CCNIEC, conscient de la importància que té la indústria alimentària i la relació amb la nutrició a Catalunya i els Països Catalans, concedeix una distinció a la millor iniciativa en el camp de la innovació en els seus productes, la millora de l'alimentació de la població o l'educació alimentària d'aquesta. S'atorgà a l'empresa Ametller Origen.

Premi CCNIEC Marc Viader, a la innovació en productes alimentaris (2018)

S'atorgà a Borges Agricultural & Industrial Edible Oils.

Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural

Director: Joan A. Argenter i Giralt

Creació de la Càtedra

El 25 de febrer de 2002, la UNESCO i l'IEC signaren el conveni de creació de la Càtedra UNESCO de Llengües i Educació. L'organisme internacional i la institució

hoste n'han mantingut la vigència d'acord amb el procediment establert per a la renovació periòdica del conveni. Durant aquest període, la Càtedra UNESCO de Llengües i Educació promogué i cooperà amb projectes i activitats orientats a l'etnoeducació, l'objectiu de la qual és l'elaboració de programes escolars basats en la llengua, la cultura i els valors propis

d'aquells qui en són destinataris: les comunitats que són desposseïdes d'aquests valors precisament allí on més caldria respectar-los, el sistema escolar.

La Càtedra UNESCO ha contribuït, doncs, en projectes que afecten aspectes que el sistema oficial no preveu, sigui perquè la llei hi és aliena sigui perquè resta inaplicable.

Amb data 25 de febrer de 2012, la UNESCO i la institució hoste acorden la conversió de la Càtedra UNESCO de Llengües i Educació en Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural.

La Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural fomenta un sistema integrat d'activitats d'investigació, formació, informació i documentació en el camp de la diversitat lingüística i cultural.

Objectius

És objectiu de la Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural contribuir a l'estudi i la recerca, la documentació i el manteniment de la diversitat, l'elaboració de projectes orientats al seu coneixement, la conscienciació social i política sobre la seva incertesa i la difusió de bones pràctiques en la gestió dels problemes que hi són inherents.

Projectes de recerca

Arxiu d'Història Oral de Joan Miralles (2014-2018)

L'Arxiu d'Història Oral de Joan Miralles conté els enregistraments d'àudio i vídeo

duts a terme per Joan Miralles i Monserrat des de 1969 fins avui. En els primers anys, l'enregistrament es va fer amb un magnetòfon Grundig TK 14 L de bobina oberta i, després, amb diversos aparells de tipus casset i vídeo. El material ha estat digitalitzat recentment i se n'ha millorat la qualitat de so. En total, el nombre d'enregistraments arriba a les set-centes hores.

Els materials han estat classificats en sis grups temàtics segons la categoria dels interlocutors o la temàtica de les gravacions. El projecte de la Càtedra UNESCO se centra en aquest moment en un d'aquests grups:

— Gent des Pla. L'objectiu és la reconstrucció de la vida quotidiana dels pobles de la comarca des Pla de Mallorca sense costa des de la Restauració fins a la Guerra Civil a base de fonts orals, complementades amb fonts escrites i imatges. La temàtica és prou variada: història de vida, coneixement de la naturalesa, cultura popular material, cultura popular oral, usos i costums, creences i història local. Els enregistraments es feren entre 1969 i 1994, amb 310 informadors i informadores.

Es completen les dades de les fitxes dels informadors i informadores, i es transcriuen les entrevistes d'acord amb els criteris de transcripció aprovats per la Comissió Tècnica d'Assessorament Lingüístic (CTAL) i la Secció Filològica de l'IEC. Es constitueix una base de dades

de manera que el material sigui fàcilment consultable. Es fa una recerca de material gràfic (fotografies antigues i documentació escrita, manuscrita o inèdita, complementària de les fonts orals, junt amb noves fotografies de persones o indrets en relació amb l'entrevista). Se'n fa una publicació convencional amb un CD incorporat.

Els darrers parlants nadius de la Catalunya del Nord i la seva cultura verbal (2015-2018)

El català ha estat durant molt de temps i fins a mitjan segle xx la llengua habitual de comunicació oral entre les persones autòctones del que es coneix com la Catalunya del Nord. Diversos factors han donat lloc a un procés de substitució de la llengua autòctona pel francès. L'objectiu d'aquest projecte és localitzar els parlants nadius de català, que ara tenen més de vuitanta anys, i enregistrar-ne la parla, la cultura tradicional i el coneixement tradicional. Els materials fruit d'aquest estudi, actualment en preparació (un llibre, un documental, etc.), volen ser una eina útil en el procés de revitalització del català a la Catalunya del Nord.

Laboratori de Fonètica

(Vegeu el subapartat corresponent dins l'apartat «Secció Filològica», del capítol VI,

Activitats

El 27 de setembre de 2018, Joan A. Argerter, director de la Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural (IEC), participà en el seminari *Experiencias de revitalización de la lengua mapuche en Chile y la búsqueda de la igualdad de derechos lingüísticos y culturales*, organitzat per INCASI (International Network for Comparative Analysis of Social Inequalities), en col·laboració amb el GREIP (Grup de Recerca en Ensenyament i Interacció Plurilingües de la UAB).

D'altra banda, amb motiu de la celebració de la Setmana de la UNESCO 2018 (10-17 de novembre), el dia 19 de novembre va tenir lloc, a la Filmoteca de Catalunya, l'acte de commemoració del Dia de la UNESCO, amb diverses activitats culturals.

El 16 de maig de 2019 tingué lloc, al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, l'acte «La diversitat lingüística: per a què?», organitzat per la Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural (IEC) i Linguapax Internacional. Durant l'acte es van presentar les perspectives i els objectius de l'Any Internacional de les Llengües Autòctones, que se celebra el 2019.

«Activitat de recerca», per a una informació més detallada sobre els programes d'aquest laboratori.)

Centres consorciats

Centre de Terminologia Catalana (TERMCAT)

Director: Jordi Bover i Salvadó

L'Institut d'Estudis Catalans participa en el Centre de Terminologia Catalana (TERMCAT) amb la presència al Consell de Direcció i al Consell Supervisor.

Consell de Direcció

Vicepresident: President de l'IEC

Vocal: M. Teresa Cabré
i Castellví

Consell Supervisor

President: Albert Jané i Riera

Vocals: Carolina Santamaria
i Jordà
(fins a novembre de 2018)

Pere Montalat Buscató
(des de novembre de 2018)
Josep M. Casasús i Guri

Creat el 1985 per l'Institut d'Estudis Catalans i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, el Centre de Terminologia Catalana (TERMCAT) té per finalitat l'elaboració, la promoció i la difusió de recursos terminològics, la normalització dels neologismes catalans i la prestació de serveis d'assessorament per a facilitar l'ús de la llengua en els àmbits científics, tècnics i socioeconòmics.

Per a una informació detallada sobre l'activitat del TERMCAT, consulteu l'adreça www.termcat.cat.

Centre de Recerca Matemàtica (CRM)

Director: Lluís Alsedà i Soler

L'Institut d'Estudis Catalans participa en el Centre de Recerca Matemàtica (CRM) amb la presència al Consell de Direcció.

Consell de Direcció

Vicepresident: President de l'IEC

Vocals: Joaquim Agulló i Batlle
Joan de Solà-Morales
i Rubió

L'Institut d'Estudis Catalans creà, l'any 1984, el Centre de Recerca Matemàtica (CRM), amb l'objectiu principal de posar a la disposició dels matemàtics catalans un centre d'investigació que estimulés la millora de la recerca matemàtica a Catalunya, tant en l'aspecte qualitatiu com en el quantitatiu. El 2002, el CRM va esdevenir un consorci amb personalitat jurídica pròpia, integrat per l'Institut d'Estudis Catalans i la Generalitat de Catalunya, la qual hi participa per mitjà

del Departament d'Economia i Coneixement.

Per assolir aquest objectiu, el CRM convida destacats científics d'arreu a fer estades de recerca, facilita el contacte amb aquests i amb institucions científiques als nostres joves investigadors, duu a terme

programes de recerca, organitza congressos, seminaris i altres reunions científiques, i difon els resultats de la recerca.

Per a una informació detallada sobre l'activitat del CRM, consulteu l'adreça www.crm.cat.

Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF)

L'Institut d'Estudis Catalans participa en el Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF) amb la presència al Consell de Direcció i al Patronat.

Consell de Direcció

President: Joan Pino i Vilalta

Vocal: Xavier Bellés i Ros

El Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF) és un centre de recerca bàsica i aplicada en ecologia terrestre, especialment forestal.

La figura institucional del CREAF és la de consorci, creat pel Decret 300/1987, del 4 d'agost, i és constituït per la Generalitat de Catalunya, la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat de Barcelona i l'Institut d'Estudis Catalans.

Els seus objectius són:

— realitzar recerca bàsica i aplicada sobre els sistemes ecològics terrestres,

— desenvolupar eines conceptuals i metodològiques per a millorar la gestió del medi,

— difondre aquests coneixements mitjançant activitats de formació, assessorament i difusió.

El Patronat és el màxim òrgan de govern del CREAF. Un consell de direcció, nomenat pel Patronat, el regeix. El CREAF és un institut universitari adscrit a la Universitat Autònoma de Barcelona i un centre associat a l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA).

Òrgans de govern:

— Patronat: format pel president (conseller de Territori i Sostenibilitat), el secretari (director del CREAF), els vocals (la rectora de la Universitat Autònoma de Barcelona, el rector de la Universitat de Barcelona, el president de l'Institut d'Estudis Catalans, el president del CSIC, un representant del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació, un representant de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries, un representant del Departament de Territori i

Sostenibilitat, un representant del Departament d'Universitats i Recerca, de la Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments i un representant de la Institució CERCA), i els membres honoraris Jaume Terradas i Ferran Rodà.

— Consell de Direcció: format pel president (director del CREAM) i els vocals

(CSIC, Departament d'Empresa i Coneixement, Departament d'Interior, Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació i Universitat de Barcelona).

Per a una informació detallada sobre la seva activitat, consulteu l'adreça *www.cream.cat*.

Oficines

Oficina d'Estandardització
Oficina de Gramàtica
Oficines Lexicogràfiques
Oficina d'Onomàstica
Oficina d'Assessorament Històric

Oficina d'Estandardització

Direcció: Isidor Marí i Mayans
(fins a l'abril de 2019)
Mila Segarra i Neira
(des de l'abril de 2019)

L'Oficina d'Estandardització (OE) s'ocupa d'atendre les consultes lingüístiques que s'adrecen a l'IEC, tenint en compte la normativa fixada per a la llengua catalana, i també d'estudiar les consultes no fixades des del punt de vista normatiu

amb les altres oficines de la Secció Filològica. Realitza estudis de qüestions lingüístiques per a elaborar criteris i analitza dades lingüístiques per tal d'extreure'n resultats i possibles actuacions. També participa en l'actualització de l'Optimot (servei que ofereix la Direcció General de Política Lingüística en col·laboració amb l'IEC i el TERMCAT) i dona suport a la Comissió d'Estandardització de la Secció Filològica.

Oficina de Gramàtica

Director: Manuel Pérez Saldanya

L'Oficina de Gramàtica duu a terme, juntament amb la Comissió de Gramàtica, les tasques relatives a l'elaboració de la *Gramàtica essencial de la llengua catalana* i de la *Gramàtica bàsica i d'ús de la llengua catalana*. Pel que fa a la *Gramàtica de la llengua catalana* (IEC, 2016),

ha col·laborat en les tasques de recepció i difusió; ha treballat en la preparació de la seva edició en línia i en l'elaboració de la bibliografia que inclourà, així com en l'actualització tecnològica del Corpus Informatitzat d'Obres Gramaticals (CIOG), a fi de posar-lo a l'abast del públic. Adicionalment, també s'ha ocupat d'atendre consultes gramaticals procedents de l'Oficina d'Estandardització.

Oficines Lexicogràfiques

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

Les tasques que duen a terme les Oficines Lexicogràfiques (OL) tenen per objectiu principal el desenvolupament dels projectes lexicogràfics aprovats per la Secció Filològica. Per això, l'activitat de les OL s'estructura a l'entorn de tres eixos: l'actualització de la segona edició del *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans (DIEC2); l'elaboració

d'un nou diccionari normatiu, i la redacció de la segona edició del *Diccionari manual de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans. (Vegeu l'apartat «Secció Filològica», dins el capítol vi, «Activitat de recerca», per a una informació més detallada sobre els programes normatius.)

Les OL també s'ocupen d'atendre consultes sobre normativa lèxica del català i de fornir de materials lexicogràfics les institucions que en solliciten.

Oficina d'Onomàstica

Director: Josep Moran
i Ocerinjauregui

(Vegeu l'apartat «Secció Filològica», dins el capítol vi, «Activitat de recerca», per a una informació més detallada sobre els programes d'aquesta oficina.)

Oficina d'Assessorament Històric

Director: Albert Balcells i González

(Vegeu l'apartat «Secció Històrico-Arqueològica», dins el capítol vi, «Activitat de recerca», per a una informació més detallada sobre els programes d'aquesta oficina.)

Secretaria Científica

Secretari científic: David Serrat
i Congost

És funció de la Secretaria Científica l'assistència al Consell Permanent i a l'Equip de Govern en tot el que fa referència a la gestió científica de les activitats de recerca de l'Institut. També dona suport a la realització i la difusió d'activitats de recerca de les seccions, de les delegacions i de les societats filials, i potencia, fomenta i coordina activitats de recerca i desenvolupament en tot l'àmbit de les terres de llengua i cultura catalanes. Durant el curs 2018-2019, la Secretaria Científica ha intervingut en la preparació, realització i difusió de les activitats següents:

Reunions de la Comissió d'Investigació

La Comissió d'Investigació de l'IEC té l'objectiu de facilitar la tasca de decisió de govern de l'Institut mitjançant l'estudi i la valoració de les propostes de programes de recerca fetes per les seccions. El secretari científic actua com a secretari d'aquesta Comissió, que és presidida pel president de l'IEC i es compon de cinc membres, un per secció, presentats a proposta de cada una d'aquestes, i és nomenada pel Ple.

D'acord amb l'article 60 del Reglament de règim interior de l'IEC, el Ple aprova per assentiment la constitució de la nova Comissió d'Investigació, els mem-

bres de la qual són nomenats per un període de quatre anys i són renovables consecutivament una sola vegada. La composició actual és la següent:

— Flocel Sabaté i Curull, per la Secció Històrico-Arqueològica.

— Jaume Terradas i Serra, per la Secció de Ciències Biològiques.

— Àlícia Casals i Gelpí (fins al 14.2.2019) i Miquel Canals i Artigas (des del 14.2.2019), per la Secció de Ciències i Tecnologia.

— Joan A. Argenter i Giralt, per la Secció Filològica.

— Maria Dolors Garcia Ramon, per la Secció de Filosofia i Ciències Socials.

Durant aquest curs, la Comissió es va reunir quatre vegades.

Com cada any, s'ha fet la convocatòria d'ajuts per a les activitats de les societats filials per a l'any 2019 i se n'ha fet la resolució.

Setmana de la Ciència

La 23a Setmana de la Ciència a Catalunya (SC18), organitzada per la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació (FCRi), amb el suport del Departament d'Empresa i Coneixement (Secretaria d'Universitats i Recerca) i la col·laboració de l'Obra Social «la Caixa», AMGEN, Surt de Recerca per Catalunya, Fundació Banc Sabadell, Casio, HP i Abacus, se celebrà del 9 al 18 de novembre i agrupà

centenars d'actes de divulgació del coneixement científic i tecnològic arreu de Catalunya. La SC18 prengué com a eixos temàtics el patrimoni cultural, amb motiu de la celebració de l'Any Europeu del Patrimoni Cultural, promogut per la Unió Europea; la figura i l'obra de Pompeu Fabra, amb motiu de la celebració del 150è aniversari del naixement del lingüista i gramàtic català, i la figura del prestigiós físic nord-americà Richard Feynman, amb motiu de la celebració del centenari del seu naixement, promoguda pel Grup de Comunicació i Divulgació de la Nanotecnologia, EspaiNano.

La SC18 s'inaugurà el 8 de novembre a l'IEC, amb la conversa «Fabra, l'enginyeria verbal» —entre M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica i catedràtica de lingüística i terminologia de la Universitat Pompeu Fabra, i Màrius Serra, membre de la mateixa Secció, escriptor i periodista— i la taula rodona «L'estudi científic del llenguatge des de Fabra», organitzada per la FCRI amb el suport de l'IEC. El claustre de l'IEC acollí també la mostra dels cartells participants en el concurs de la Setmana de la Ciència. El cartell guanyador va ser l'obra de Marta Biel Tres.

VII. Assessorament, promoció i difusió de la recerca

Assessorament

Observatori de la Recerca

Direcció: Secretaria Científica

L'any 2003, la Secretaria Científica va posar en funcionament l'Observatori de la Recerca de l'IEC (OR-IEC). L'OR-IEC és un servei d'informació especialitzada per a l'anàlisi, planificació, coordinació i difusió de les activitats de recerca, desenvolupament i innovació (R+D+I) dins el sistema de ciència i tecnologia dels territoris de llengua i cultura catalanes. Des de la perspectiva rigorosa, central i independent de l'IEC, es tracta d'una iniciativa col·laboradora, amb la voluntat d'integrar i compartir informació amb els altres agents, facilitant-los un coneixement exhaustiu sobre el seu entorn científic i tecnològic.

Portal web i xarxes socials

El mes de maig de 2008 es presenta el portal web Meridià (Mesurament de la recerca, el desenvolupament i la innovació). L'abast cronològic de les dades comença l'any 2000 (en determinats informes, arriba al 1996). Respecte a l'abast geogràfic, recull actuacions d'R+D+I desenvolupades a Catalunya, el País Valencià, les Illes Balears i Andorra, i s'hi estableixen comparacions a escala estatal i

internacional. Per a organitzar i comparar les dades, l'OR-IEC disposa d'una trentena de classificacions científiques, tecnològiques, socioeconòmiques i geogràfiques. Aquestes classificacions poden evolucionar (versions) i establir relacions entre si (equivalències). L'any 2010 es crea el *Blog de l'Observatori de la Recerca* (OR-IEC).

El 28 de juny de 2017, l'OR-IEC posa en marxa un nou lloc web (<http://observatori.iec.cat>) que integra el portal Meridià i el *Blog de l'Observatori de la Recerca* (OR-IEC). Aquest nou lloc web és un servei d'informació especialitzada en les activitats de recerca, desenvolupament i innovació (R+D+I) realitzades a les terres de llengua i cultura catalanes, que són posades, també, dins d'un context internacional. L'objectiu és difondre i analitzar la informació especialitzada sobre el sistema científic i tecnològic de les terres de llengua i cultura catalanes, i establir un canal de comunicació amb la comunitat científica i amb el personal que hi col·labora.

El lloc web conté informació actualitzada i estructurada en diverses seccions d'informació: «Entrades» (notícies d'actualitat i anàlisis d'informació), «Dades» (informes estadístics elaborats

per l'OR-IEC i altres organismes especialitzats), «Documents» (memòries, informes, plans d'actuació, etc.) i «Enllaços» (llocs web recomanats). El web ofereix també un cercador exhaustiu. Les seccions d'informació s'organitzen en àmbits geogràfics: «Terres de llengua i cultura catalanes», «Estat espanyol», «Europa» i «Internacional», i, dins de cada àmbit, els informes s'ordenen per ordre alfabètic.

L'OR-IEC revisa periòdicament més de cent-cinquanta fonts d'informació fiables i contrastades —butlletins oficials, estadístiques, memòries, informes, blogs, bases de dades, etc.— i treballa segons la metodologia documental de selecció, anàlisi, recuperació i difusió. Dins el curs 2018-2019 s'han actualitzat diversos informes estadístics i altres documents relacionats amb projectes d'investigació,

convocatòries de beques i ajuts a la recerca, finançament, etc.

Pel que fa als canals d'informació i de comunicació de l'OR-IEC, aquest curs, seguint la tendència dels darrers anys, ha augmentat el nombre de visites al web (<https://observatori.iec.cat>). El compte de l'Observatori a la xarxa social Twitter [[@IEC_ObsRecerca](https://twitter.com/IEC_ObsRecerca)] ha superat enguany els cinc mil seguidors.

Així mateix, l'OR-IEC edita mensualment el *Butlletí de l'Observatori*, una revista electrònica que recull les darreres entrades publicades al web. Aquest butlletí, que es pot consultar en obert al portal de l'Observatori, s'envia cada mes a aquells usuaris que hi estan subscriptes (més de 3.300). Durant el curs s'ha treballat en el nou format de la publicació, que va ser presentat el mes de gener.

Xarxa CRUSCAT. Coneixements, representacions i usos del català

Director: Miquel Àngel Pradilla
Cardona

La Xarxa CRUSCAT és una xarxa científica creada l'any 2003, dependent de la Presidència de l'Institut d'Estudis Catalans, que aplega diversos investigadors que treballen sobre la situació i l'evolució del català. Les tasques principals que duu a terme són les següents:

- Reunir la informació existent i analitzar-la críticament.
- Arribar a criteris que facilitin l'avaluació consensual de la situació socio-

lingüística i les perspectives immediates i a mitjà termini.

- Destriar els factors crucials de l'evolució de la comunitat lingüística catalana.

- Generar sinergies entre els especialistes en estudis de l'ús.

La Xarxa CRUSCAT es vertebrava a partir d'equips de treball. L'estructura dels equips consta d'un director, els membres, els becaris i els investigadors associats.

Durant aquest curs, la Xarxa ha preparat les V Jornades «La recerca sociolingüística en l'àmbit de la llengua catalana», programades per al 30 de juny i l'1 de juliol de 2020 a l'IEC.

Organismes administratius en els quals l'IEC té assessors

Institucions d'àmbit català

Autoritat Catalana de Protecció de Dades	<i>Consell Assessor</i> Josep Domingo Ferrer
Comissió de Toponímia de Catalunya del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	<i>Vicepresident</i> Josep Moran i Ocerinjauregui <i>Vocal</i> Joan Anton Rabella i Ribas
Comissió mixta del seguiment del conveni marc entre l'Institut d'Estudis Catalans i la Federació de Persones Sordes de Catalunya (FESOCA)	Joan Martí i Castell
Consell de Protecció de la Natura del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya	<i>President</i> Joandomènec Ros i Aragonès
Consell Escolar de Catalunya del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya	Joaquim Arnau Querol
Institució de les Lletres Catalanes	<i>Consell Assessor</i> Ramon Pinyol i Torrents
Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA)	<i>Consell Assessor</i> Damià Barceló i Cullerés
Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya	<i>Junta de Protecció</i> Josep M. Mallarach i Carrera David Serrat i Congost Lluís Paluzié i Mir
Parc Natural del Cadí-Moixeró del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya	<i>Junta Rectora</i> Joaquim Gosálbez i Noguera
Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya	<i>Junta de Protecció</i> Gabriel Mercadal Corominas Josep Mas Pla Lluís Vilar Sais Jordi Sargatal i Vicens

Promoció

Premis i borses d'estudi de l'IEC - Premis Sant Jordi 2019

Premi Prat de la Riba de l'Institut d'Estudis Catalans

Ponència: Joandomènec Ros, Josep Enric Llebot, Mercè Durfort, Jaume Terradas i Xavier Turon.

Atorgat a l'obra *Atlas dels ocells nidificants de Barcelona*, impulsada per l'Institut Català d'Ornitologia, la Universitat de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona i la Fundació Barcelona Zoo.

Premi Creu Casas de l'Institut d'Estudis Catalans. Dones per canviar el món

Ponència: Josep Enric Llebot, Joan de Solà-Morales, Carme Torras, Núria Salán i Oriol Boix.

En la modalitat A, atorgat a Carme Mur pel seu perfil inspirador i la seva empremadoria.

En la modalitat B, al grup de treball Young IT Girls, per l'àmplia base d'edat i territorial de la seva proposta i per la qualitat i originalitat de les seves propostes d'actuació.

Premi Rafael Patxot i Jubert

Ponència: Manuel Castellet, Josep Massot i Jordi Tura.

Atorgat a Albert Rumbo i Soler pel treball *Festa, guerra i política: la cultura popular en temps convulsos i la seva utilització política. El cas de la Patum de Berga*.

Premi Catalunya del Nord

Ponència: Maria Corominas, Martina Camiade, Joan Martí i Castell, Enric Pujol i Alà Baylac-Ferrer.

Atorgat a Claudi Balaguer per l'obra *Estudi lingüístic d'un fragment dels cartularis inèdits de Julià Bernat Alart: els llibres dels cònsols de Vinçà (1349-1459)*.

Premi adjudicat i lliurat en acte públic el 26 d'abril de 2019, a Perpinyà, durant la XXX Nit Literària de Sant Jordi.

Premi IEC d'Història Contemporània Jaume Vicens i Vives

Ponència: Albert Balcells, Jordi Casassas i Santiago Riera.

Atorgat a Clara Florensa Rodríguez pel treball *El discurs sobre l'evolució en el franquisme (1939-1967)*.

Premi IEC d'Història de les Arts Josep Pijoan

Ponència: Bonaventura Bassegoda, Rafael Cornudella i Francesc Fontbona.

Atorgat a Maria Ribera Gibal pel treball *Emili Pujol (1886-1980), pedagog i intèrpret de la guitarra, en el context de l'estètica guitarrística de mitjans del segle XIX i primera meitat del segle XX a Catalunya.*

Premi IEC de Bioquímica o Ciències Fisiològiques August Pi i Sunyer

Ponència: Màrius Foz, Pere Puigdomènech i Jaume Reventós.

Atorgat a Marta Fontcuberta Pi-Sunyer pel treball *Desenvolupament de les noves estratègies per generar cèl·lules productores d'insulina.*

Premi IEC de Geologia Josep R. Bataller

Ponència: Lluís Cabrera, Miquel Canals i Jordi Corominas.

Atorgat a Marta Ferrater Gómez pel treball *Velocitat de desplaçament de la falla d'Alhama de Múrcia (Bètiques Orientals); implicacions en el seu potencial sísmic.*

Premi IEC de Filologia Lluís Nicolau d'Olwer

Ponència: Antoni Ferrando, Joan Peytaví i Pere J. Quetglas.

Atorgat a Pol Serrabassa i Puntí pel treball *La Renaixença literària a Vic: dels orígens a la consolidació.*

Premi IEC de Teoria Literària Josep Carner

Ponència: Jaume Cabré, Josep Piera i Manuel Llanas.

Atorgat a Maria Moreno Domènech pel treball *El tractament del grotesc a 'Primera història d'Esther'.*

Premi IEC de Comunicació Social Joan Givanel i Mas

Ponència: Andreu Casero, Jaume Guillamet i Miquel de Moragas.

Atorgat a Ester Boquera Diago pel treball *La batalla de la persuasió durant la Guerra Civil. El cas del Comissariat de Propaganda de la Generalitat de Catalunya (1936-1939).*

Menció honorífica atorgada a Reinald Besalú Casademont pel treball *TV3, «la nostra» pels castellanoparlants? Anàlisi de la proposta enunciativa de la cadena i dels discursos dels receptors.*

Premi Catalunya de Sociologia

Ponència: Xavier Bonal, Higiní Clotas, Josep Rodríguez, Cristina Sánchez, Carlota Solé, Marina Subirats i Xavier Trabado.

Atorgat a Ramón Flecha García, per la rellevància internacional i l'impacte social de les seves aportacions sociològiques.

Concurs de Joves Sociòlegs (per a estudiants)

Ponència: Amado Alarcón, Montserrat Ferràs i Andreu Peix.

Atorgat a Antonio Montañés Jiménez i Ramon Macià Trepal pel treball «*Tan bon punt dius que ets evangèlic, la gent ja no en vol saber res*». *Evangelisme urbà, cohesió i heroisme religiós a les esglésies pentecostals llatinoamericanes de Barcelona*.

Premi de la Institució Catalana d'Estudis Agraris a un treball de recerca de batxillerat (per a estudiants)

Ponència: Josep M. Pagès, Jordi Rosell i Jordi Sala.

Atorgat a Clàudia Alcañiz Garcia pel treball *Aprenent de formatger. Estudi de la influència del tipus de quall en l'elaboració de formatges amb llet de cabra de Can Pauet*.

Premi Societat Catalana d'Economia

Ponència: Eduard Arruga, Jordi Galí, Antoni Montserrat, Enric Fernández, Àngel Pes, Elisabet Viladecans-Marsal i Xavier Vives.

Atorgat a Massimo Motta, Chiara Fumagalli i Claudio Calcagno per l'estudi *Excursionary practices. The economics of monopolisation and abuse of dominance*, publicat per Cambridge University Press.

Premi Ferran Armengol i Tubau

Ponència: Eduard Arruga, Humbert Sanz, Mercedes Ayuso, Jordi Parrilla, Josep Lluís Pérez i Joan Maria Xiol.

Atorgat a Lluís Bermúdez i Dimitris Karlis pel treball *Tarifació d'assegurances amb múltiples garanties correlacionades*.

Premi Eduard Valentí de la Societat Catalana d'Estudis Clàssics

Ponència: Montserrat Jufresa, Carles Garriga i Mariàngela Vilallonga.

Premi no adjudicat. Accèssit atorgat a Maria Dinarès i Martín pel treball *Traducció i comentari de l'obra de Lígdam (Cor. Tíb. 3.1-6)*.

Premi Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica per a treballs de màster d'història de la ciència amb una orientació professional

Ponència: Miquel Carandell, Emma Sallent i Josep Simon.

Atorgat *ex aequo* a María Isabel Fuentes Darás pel treball *Linternas, espejos y vísceras. Diseño de un proyecto expositivo a partir de los instrumentos de exploración visual del Instituto «López Piñero»*.

Atorgat *ex aequo* a Laia Lleó-Godall pel treball *Anàlisi dels processos comunicatius de la revista 'Mujeres y Salud'*.

Premi Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica per a treballs de màster d'història de la ciència amb una orientació acadèmica

Ponència: Pasqual Bernat, Mònica Rius-Piniés i Eduardo Bueno.

Atorgat *ex aequo* a Sara Serrano Martínez pel treball *Aproximaciones médicas y psicológicas al suicidio en España antes de la Guerra Civil (1926-1936)*.

Atorgat *ex aequo* a Laura Gavioli pel treball *Reunir totes les plantes de Catalunya. Adquisició de 5 herbaris de l'Institut Botànic de Barcelona a través de les cartes de Pius Font i Quer*.

Premi de la Societat Catalana d'Ordenació del Territori (per a estudiants)

Ponència: Laia Grau, Loles Herrero, Marc Martí, Jacob Cirera, Josep A. Bágüena i Nella Saborit.

Atorgat a Maria Espín Martí pel treball *Acompanyar l'evolució*.

Accèssit atorgat a Sandra Murcia Aljama i Clara Grenzner Matheu pel treball *Rehabilitar la baixa densitat. Com ha de créixer la ciutat en el futur? Estudi del potencial d'activació del barri de Mas Gener, Sant Cugat del Vallès*.

Accèssit atorgat a Julia Isabella Cannata Pechs pel treball *Avaluació de la vulnerabilitat de la població a la calor extrema a l'àrea metropolitana de Barcelona. Guia tècnica per calcular la vulnerabilitat de la població a la calor extrema i recomanacions per a futures línies d'acció*.

Premi Societat Catalana de Biologia a la trajectòria professional

Ponència: Comitè Assessor de la Societat Catalana de Biologia.

Atorgat a Salvador Moyà-Solà (Grup de Recerca de Paleoprimatologia i Paleontologia Humana de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont).

Premi Societat Catalana de Biologia a un article científic

Ponència: Comitè Assessor de la Societat Catalana de Biologia.

Atorgat a Ben Lehner per l'article «Transgenerational transmission of environmental information in *C. elegans*».

Premi Societat Catalana de Biologia a la divulgació

Ponència: Comitè Assessor de la Societat Catalana de Biologia.

Atorgat a Oriol Cortacans, Pere Figuerola, Jordi Portals i Arnald Viladomat (amb la participació de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont, Batabat, TV3 i la Fundació Espanyola per a la Ciència i la Tecnologia) pel documental *L'últim gegant d'Europa*.

Premi Societat Catalana de Biologia al jove investigador

Ponència: Comitè Assessor de la Societat Catalana de Biologia.

Atorgat a Verónica Llorens Rico pel treball *Comprensió integradora de la transcripció en un model cel·lular mínim*.

Premi Societat Catalana de Biologia a un treball de recerca de batxillerat (per a estudiants)

Ponència: Comitè Assessor de la Societat Catalana de Biologia.

Atorgat a Guillem Castro Bono pel treball *Què s'hi amaga entre la Posidònia?* (Els cinc premis atorgats per la Societat Catalana de Biologia es van lliurar el dia 12 de juliol de 2019 al CosmoCaixa de Barcelona, en el marc de la 4a Nit de la Biologia)

Premi Jordi Porta i Jué de la Societat Catalana de Física (per a estudiants)

Ponència: Francesc Xavier Àlvarez, Maria Àngels Garcia i Josep Llosa.

Atorgat a Guillem Domènech Domingo pel treball *Disseny d'experiments basats en SPR* (surface plasmon resonance).

Premi Lluís Casassas i Simó de la Societat Catalana de Geografia (per a estudiants)

Ponència: Joaquim Farguell, Xavier Úbeda i Daniel Paül.

Atorgat a William Andrés Morales Rios pel treball *Estudis d'inundabilitat d'àmbit local a partir d'un vol de dron. El cas del còrrec dels Lladres al municipi de Garriguella (Alt Empordà)*.

Menció honorífica atorgada a Dafne Saldaña Blasco pel treball *El pati de l'escola en igualtat. Diagnòstic i intervenció de gènere a l'espai d'esbarjo*.

Menció honorífica atorgada a Àngels Pérez Mateos pel treball *Centres urbans: ús de l'espai públic obert i activitat comercial*.

Premi Albert Dou de la Societat Catalana de Matemàtiques

Ponència: Armengol Gasull, Núria Vila i Jordi Guàrdia.

Atorgat a Jaume Coll Guerrero pel treball *Políedres i papiroflèxia modular*.

Premi Emmy Noether (Societat Catalana de Matemàtiques)

Ponència: Rosa Camps, Carlos D'Andrea i Mercè Ollé.

Atorgat *ex aequo* a Abel Hernández Ruiz pel treball *Renormalization in complex dynamics*.

Atorgat *ex aequo* a Eduard Vilalta Vila pel treball *Teoria K per C^* -àlgebres. La successió exacta cíclica de sis termes*.

Menció honorífica atorgada a Sergi Burniol Clotet pel treball *Càlcul del grup de Selmer en famílies de corbes el·líptiques*.

Premi Évariste Galois de la Societat Catalana de Matemàtiques (per a estudiants)

Ponència: Andreu Delshams, Enric Nart i Marta Sanz-Solé.

Atorgat a Robert Cardona Aguilar pel treball *Singular symplectic manifolds and integrable systems*.

Accèssit atorgat a Clara Cufí Cabré pel treball *The parameterization method for invariant curves associated to parabolic points*.

Premi Joan Profitós d'assaig pedagògic (Societat Catalana de Pedagogia)

Ponència: Joan Mallart, Josep Gallifa, Conrad Vilanou, Elena Venini, Núria Rajadell i Marian Baqués.

Atorgat a Carles Armengol Siscars pel treball *Canviar el consum per canviar la vida. Una proposta educativa i de conversió ecològica*.

Menció honorífica atorgada a Xavier Blanch Gisbert pel treball *Incompetències bàsiques. Pals a les rodes del sistema educatiu*.

Menció honorífica atorgada a Isabel Serra Padrisa, Núria Trullà Roqueta, Raül Benítez Casañas i Roser Blàzquez Gómez pel treball *El bufó que va haver de marxar de palau. Projecte de consciència emocional i creixement personal*.

Premi de la Societat Catalana de Química (per a estudiants)

Ponència: Ciril Jimeno, Montserrat Heras i Rosa Maria Marcé.

Atorgat a Carlota Odena Juan pel treball *Accés a nous complexos de tipus (Cat) [Cu(CF₃)₂] com a eficients agents trifluorometilants en l'activació d'halurs d'aril.*

Premi Modest Reixach de la Societat Catalana de Sociolingüística

Ponència: Luci Nussbaum, Joaquim Torres i Josep Maria Nadal.

Atorgat a Elvira Riera Gil pel treball *Justícia lingüística i societats mixtes: una defensa de la pluralitat.*

Premi Societat Catalana de Tecnologia (per a estudiants)

Ponència: David Adrover, Frederic Luque i Sílvia Zurita.

Atorgat a Itzel Lorente Soteras pel treball *Implementació de líquid tònic amb optodes selectius d'ions en dispositius analítics microfluídics basats en paper per a la detecció de l'anió clorur.*

Premi CCNIEC Marc Viader, a la innovació en productes alimentaris

Ponència: Jordi Salas-Salvadó, Joan Guix i Carmel Mòdol.

Atorgat a l'empresa Borges Agricultural & Industrial Edible Oils.

Premi CCNIEC, a la millor iniciativa de la indústria alimentària en el camp de la millora de l'alimentació de la població o l'educació alimentària

Ponència: Jordi Salas-Salvadó, Joan Guix i Carmel Mòdol.

Atorgat a l'empresa Ametller Origen.

Premi CCNIEC Ramon Turró, en reconeixement d'una trajectòria d'excel·lència en el camp de la nutrició

Ponència: Jordi Salas-Salvadó, Joan Guix i Carmel Mòdol.

Atorgat a Andreu Palou Oliver.

Premi Matemàtiques i Societat (Fundació Ferran Sunyer i Balaguer)

Ponència: comitè internacional nomenat per la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer.

Atorgat a Albert Alemany Barber pel text i la direcció de l'obra *El misteri de Fermat.*

Borses Ferran Sunyer i Balaguer

Ponència: comitè internacional nomenat per la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer.

Atorgada a Iván Bailera Martín (Universitat Autònoma de Barcelona) pel projecte *Generalized Hadamard full propelinear codes.*

Atorgada a Julia Calatayud Gregori (Universitat Politècnica de València) pel projecte *From deterministic to random: some advances for systems with uncertainty. Theory and applications*.

Atorgada a Claudia Fanelli (Centre de Recerca Matemàtica i Universitat Politècnica de Catalunya) pel projecte *Mathematical modelling of nanofluid flow through a magnetic field*.

Atorgada a Joan Gimeno Alquézar (Universitat de Barcelona) pel projecte *On delay-time differential equations*.

Atorgada a Pietro Miraglio (Universitat Politècnica de Catalunya i Universitat de Milà) pel projecte *Estimates and rigidity for stable solutions to some nonlinear elliptic problems*.

Atorgada a Víctor Manuel Ortiz Sotomayor (Universitat Politècnica de València) pel projecte *Classes de conjugació i grups factoritzats*.

Atorgada a Christoph Spiegel (Universitat Politècnica de Catalunya) pel projecte *Sparse and probabilistic structures in arithmetic combinatorics*.

Premi Fundació Mercè Rodoreda

Ponència: Joaquim Mallafrè, Josep Massot i Damià Pons.

Atorgat a Montserrat Bacardí i Tomàs pel treball *Maria Dolors Orriols, viure i escriure*.

Menció honorífica atorgada a Marcela Janguito Camacho pel treball *Narratives of detachment and literary transculturation: Catalan exiles in Mexico*.

Ajuts Fundació Mercè Rodoreda

Ponència: Joaquim Mallafrè, Josep Massot i Damià Pons.

Atorgat a Carme Arnau i Faidella pel projecte «*Maleïdes les guerres...*», *la guerra en l'obra de Mercè Rodoreda*.

Atorgat a Alba Compte Rosich pel projecte «*Com defensar-se del misteri sublim que se'ls enduia*». *La construcció del desig en els contes de Rosa Leveroni*.

Atorgat a Catalina Mir Jaume pel projecte *Vint-i-dues aproximacions a la traïció com a tema literari. 'Vint-i-dos contes' de Mercè Rodoreda*.

Atorgat a Benjamí Heras Pino pel projecte *Mercè Rodoreda: bibliografia (2012-2018)*.

Borsa d'estudi Ramon d'Alòs-Moner

Ponència: Mercè Durfort, Xavier Llimona i Jaume de Puig.

Atorgada a Carles Burguera i Martin pel projecte *Estudi del recentment recuperat herbari de Jaume Capell (1907-1965): la botànica catalana a mitjans del segle xx*.

Borses d'estudi Eusko-Ikaskuntza - Institut d'Estudis Catalans

Ponència: Francesc Fontbona, Rafael Cornudella i Eduard Vallès.

Atorgada a Rosa de les Neus Marco Palau pel projecte 'Guer-Blanc', el 'Guernica' català. *La història d'un quadre singular de l'artista Palau Ferré*.

Borses d'estudi Generalitat de Catalunya

Ponència: Josep Maria Salrach, Montserrat Jufresa, Lúdia Pons, Ivan Serrano i Ariadna Puiggené.

Atorgada a Laure-Hélène Gouffran (França) pel projecte *El paper de les dones a les activitats econòmiques i comercials de Barcelona (1420-1430)*.

Atorgada a Sylvain Chevauché (França) pel projecte *Una font essencial per a la història de Catalunya: els arxius de Bernard Du Plessis-Besançon (1640-1641)*.

Atorgada a Valerio Luca Floris (Itàlia) pel projecte *La procuració reial al Regne de Sardenya i Còrsega. Estudi documental en el període 1413-1516*.

Borses d'estudi Països Catalans

Ponència: David Serrat, Ramon Pinyol, Antoni Riera, Mariàngela Vilallonga i Jaume de Puig.

a) En relació amb l'àmbit del País Valencià, les Illes Balears i Catalunya:

Atorgada a Miquel Faus Faus pel projecte *El valor de les armes: el negoci armamentístic català a la baixa edat mitjana (1336-1523)*.

b) En relació amb l'àmbit del País Valencià i Catalunya:

Atorgada a Martina del Popolo pel projecte *L'administració d'Elx i Crevillent a l'època d'Isabel la Catòlica i les relacions amb la Cambra de Catalunya*.

Relació de premis que no s'han adjudicat o han restat deserts

Premi Internacional Catalònia de l'Institut d'Estudis Catalans

Premi IEC d'Endocrinologia Experimental Leandre Cervera

Premi de Matemàtiques Josep Teixidor

Premi IEC de Geografia Lluís Solé i Sabarís

Premi dels Amics de l'Art Romànic (per a estudiants)

Premi M. del Carmen de la Torre Boronat de l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (per a estudiants)

Premi de la Institució Catalana d'Estudis Agraris (per a estudiants)

Premi Josep Ribera i Florit, de judaisme i hebraisme (per a joves graduats)

Premi Antoni Quintana i Marí per a treballs de recerca d'estudiants d'ensenyament secundari obligatori i postobligatori de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica

*Premi Joan Palau Vera de Geografia (Societat Catalana de Geografia)
(per a estudiants)*

Premi Ferran Sunyer i Balaguer

Borses d'estudi Pompeu Fabra

Relació d'activitats científiques organitzades, promogudes o acollides per l'IEC

Durant el curs 2018-2019, l'Institut d'Estudis Catalans ha organitzat, promogut o acollit 410 activitats científiques, la relació de les quals es detalla a continuació.

<i>Activitats</i>	<i>2018-2019</i>
Seminaris	18
Conferències	92
Discursos de presentació	10
Presentacions	54
Col·loquis	15
Jornades	62
Reunions i sessions científiques	17
Taules rodones i tertúlies	8
Debats	10
Simposis	9
Fires	2
Lliurament de premis	13
Congressos	17
Exposicions	2
Cursos i tallers	7
Commemoracions i homenatges	12
Concerts	4
Altres	58
<i>Total</i>	<i>410</i>

Seminaris

— IEC, 17 de setembre. Seminari de Teoria Sociològica Raimon Bonal, en què es debateren els primers nou capítols de

l'obra *La riquesa de les nacions* (1776), d'Adam Smith. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 26 de novembre. Seminari de Teoria Sociològica Raimon Bonal, amb la continuació del debat de *La riquesa de les nacions* (1776), d'Adam Smith. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 17 de desembre. Seminari de Teoria Sociològica Raimon Bonal, amb la continuació del debat *La riquesa de les nacions* (1776), d'Adam Smith. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 28 de gener. Seminari de Teoria Sociològica Raimon Bonal, amb la continuació del debat *La riquesa de les nacions* (1776), d'Adam Smith. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 30 de gener. Seminari sobre Eduard Nicol, a càrrec de Ricardo Horneffer, de la Universitat Nacional Autònoma de Mèxic, i de Joan Cuscó, de la Universitat de Barcelona. Organització: Associació Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 13 de febrer. Seminari *Ciència, creences i biaixos cognitius*, a càrrec de Sergi Oms, de Logos/BIAP, de la Universitat de Barcelona. Organització: Secció de Filosofia Analítica de la Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 25 de febrer. Seminari de Teoria Sociològica Raimon Bonal, amb la

darrera sessió del debat entorn del llibre d'Adam Smith *La riquesa de les nacions* (1776). Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 27 de febrer. Seminari de la Secció de Filosofia Analítica *10 reflexions filosòfiques entorn de la ciència*, amb la xerrada «La moda de los probióticos. ¿Ciencia o mero marketing?», a càrrec de Javier Suárez, de Logos/BAIP - Universitat de Barcelona. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 8 de març. Seminari *Between local and global: American roots music in Barcelona and beyond*, amb el col·loqui «Bluegrass music and boundaries: Local, global, and in-between», a càrrec de Lee Bidgood, del Departament of Appalachian Studies de l'East Tennessee State University. Organització: Grup d'Etnomusicologia de l'Institut Català d'Antropologia i el Museu de la Música de Barcelona, amb el suport de la comissió Fulbright Espanya i la col·laboració del Museu Etnològic i de Cultures del Món i l'IEC.

— IEC, 20 de març. Seminari de la Secció de Filosofia Analítica *10 reflexions filosòfiques entorn de la ciència*, amb la sessió «Prejuicios: de la psicología social a la reflexión filosófica (y viceversa)», a càrrec de Josefa Toribio, de la ICREA i Logos/BIAP - de la Universitat de Barcelona. Organització: Secció de Filosofia Analítica de la Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 25 de març. Seminari de Teoria Sociològica Raimon Bonal, amb l'inici del debat sobre el llibre de Robert K. Merton *Teoría y estructura sociales*. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 2 i 3 d'abril. Seminari interdisciplinari de recerca, inaugurat per Joandomènec Ros, president de l'IEC; Josep Ferré, director general en funcions de l'Institut Europeu de la Mediterrània (IEMed), i Mireia Borrell, directora general de Relacions Exteriors de la Generalitat de Catalunya. Organització: Institut Europeu de la Mediterrània.

— IEC, 29 d'abril. Seminari de Teoria Sociològica Raimon Bonal, amb la continuació del debat sobre el llibre de Robert K. Merton *Teoría y estructura sociales*. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 27 de maig. Seminari de Teoria Sociològica Raimon Bonal, amb la continuació del debat sobre el llibre de Robert K. Merton *Teoría y estructura sociales*. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 17 de juny. Seminari de Teoria Sociològica Raimon Bonal, amb la continuació del debat sobre el llibre de Robert K. Merton *Teoría y estructura sociales*. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 28 de juny. Seminari científic *Models del dret i la filosofia política catalanes: semàntica de les doctrines*

juridicopolítiques del pactisme en les seves diferents fases, amb la presentació del llibre *The rise of Catalan identity. Social commitment amb political engagement in the twentieth century* i una pluja d'idees sobre la modelització de l'obra *Llibre dels vuit senyals*, descoberta i editada per Pere Ripoll. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— Estèrri d'Àneu, 28-30 de juny. Primer seminari de treball sobre l'eix cultural occidental «De tramuntana a migjorn», amb la participació de diversos membres de la Secció Filològica. Organització: IEC.

— IEC, 23-24 de juliol. XI Seminari sobre Alimentación y Estilos de Vida Saludables: «Nuevos desarrollos, nuevas demandas». Organització: Universitat de les Illes Balears i Centre Català de la Nutrició de l'Institut d'Estudis Catalans.

Conferències

— Centre Excursionista de Castelló, 12 de setembre. Conferència en el marc de la commemoració de l'Any Pompeu Fabra: «Pompeu Fabra, el País Valencià i l'excursionisme», a càrrec de Vicent Pitarch, membre de la Secció Filològica i delegat a Castelló de l'IEC. Organització: Centre Excursionista de Castelló i IEC.

— IEC, 17 de setembre. Conferència: «Assajos de Montaigne», a càrrec de Jordi Bayod, professor de la Universitat de Barcelona. Organització: Secció de

Filosofia Pràctica de la Societat Catalana de Filosofia.

— IEC, 17 de setembre. Conferència: «Visitando de nuevo a Germán Bernàcer, con tipos de interés cero», a càrrec de Gumersindo Ruiz, catedràtic de la Universitat de Màlaga. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— Escola d'Administració Pública de Catalunya (Barcelona), 19 de setembre. Ponència: «De Fabra a l'enginyeria lingüística», a càrrec de M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica, en el marc de l'Any Pompeu Fabra. Organització: *Revista de Llengua i Dret* de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya.

— IEC, 20 de setembre. Conferència: «Salut, clima i planeta», a càrrec de Josep M. Antó, director científic de l'Institut de Salut Global Barcelona (IS-Global) Organització: Secció de Ciències Biològiques de l'IEC.

— Casino de Caldes, Caldes de Montbui, 21 de setembre. Conferència: «La llengua catalana abans i després de Fabra», a càrrec de M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica. Organització: Fundació Casino de Caldes de Montbui.

— Centre Cultural Can Roig de Llagostera, 21 de setembre. Conferència emmarcada en l'Any Pompeu Fabra: «Pompeu Fabra i un col·laborador llagosterenc del *Diccionari general de la llengua catalana*», a càrrec de Mariàngela

Vilallonga, vicepresidenta de l'IEC, catedràtica de filologia llatina a la Universitat de Girona i directora de la Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada - Carles Fages de Climent. Organització: Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada - Carles Fages de Climent.

— IEC, 26 de setembre. Conferència inaugural del curs 2018-2019 de la Societat Catalana de Física: «Feynman i els seus diagrames: una aportació clau a la teoria quàntica de camps», a càrrec del doctor Albert Bramon, del Departament de Física de la Universitat de Barcelona. Organització: Societat Catalana de Física (IEC).

— IEC, 3 d'octubre. Conferència inaugural del curs 2018-2019 de la Societat Catalana de Geografia: «Ciutadania i drets en una nova era. Barcelona, metròpolis, Catalunya», per Jordi Borja Sebastià, geògraf, sociòleg i polític. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— Seu de CCOO de Catalunya, 11 d'octubre. Conferència emmarcada en l'Any Pompeu Fabra: «Llengua, ciència i poesia», a càrrec de David Jou, membre de l'IEC, poeta i catedràtic jubilat de física de la matèria condensada de la UAB. Organització: CCOO Catalunya.

— IEC, 15 d'octubre. Conferència: «L'arxiu dels marquesos de Barberà. Un exemple de conservació del patrimoni», a càrrec de Coral Cuadrada Majó, de

la Universitat Rovira i Virgili. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 17 d'octubre. Ponència: «Nous medicaments per al tractament de les malalties conformacionals», a càrrec de Salvador Ventura, professor de bioquímica i biologia de la Universitat Autònoma de Barcelona. Organització: Secció d'Ensenyament de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 19 d'octubre. Conferència: «Espais insòlits del patrimoni geològic català (2a part)», a càrrec d'Isaac Camps Gamundi, geòleg, editor científic i guia de camp. Organització: Grup Mineralògic Català.

— IEC, 25 d'octubre. Conferència: «Una aproximació a la base de dades d'espais abandonats i degradats de Catalunya», a càrrec de Marc Vila Recio. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 26 d'octubre. Conferència: «La explotación humana de los recursos de la Franja Pirítica Ibérica», a càrrec de Mark Andrew Hunt Ortiz, del Departament de Prehistòria i Arqueologia de la Universitat de Sevilla i membre del Grup d'Investigació Atlas. Organització: Grup Mineralògic Català, amb el patrocini de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC) i del Museu d'Arenys de Mar.

— Facultat de Química de la Universitat de Barcelona, 7 de novembre. Inauguració de la Mostra del Fons Històric de Física i Química de la Universitat de

Barcelona: «Fritz Haber: cara i creu d'un Premi Nobel», amb la conferència: «Fritz Haber en el contexto científico, cultural y social de su tiempo», a càrrec del doctor Joaquim Pérez Pariente, del Centre Superior d'Investigacions Científiques. Organització: Societat Catalana de Física, Societat Catalana de Química, Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica i Universitat de Barcelona.

— IEC, 7 de novembre. Conferència: «El primer mapa 6D de la Via Làctia», a càrrec de Carme Jordi, del Departament de Física Quàntica i Astrofísica de la Universitat de Barcelona, Institut de Ciències del Cosmos, Institut d'Estudis Espacials de Catalunya. Organització: Societat Catalana de Física (IEC).

— Menador Espai Cultural (Castelló de la Plana), 7 de novembre. Conferència en el marc de l'Any Pompeu Fabra: «Vigència de l'obra i la figura de Pompeu Fabra», a càrrec de Jordi Mir, membre de la Secció Filològica. Organització: Centre Excursionista de Castelló i IEC.

— La Model, Barcelona, 7 de novembre. Conferència en el marc de l'Smart City Week: «Repensar el barri», a càrrec de Lluís Jofre, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia. Organització: Ajuntament de Barcelona.

— Octubre Centre de Cultura Contemporània (València), 13 de novembre. Conferència emmarcada en l'Any Pompeu Fabra: «La penetració del fabrisme

al País Valencià», a càrrec de Vicent Pitarch, membre de la Secció Filològica i delegat de l'IEC a Castelló. Organització: IEC.

— IEC, 15 de novembre. Conferència en el marc del Simposi Pompeu Fabra: «La selecció ben feta de les formes valencianes vivents», a càrrec de Vicent Pitarch, membre de la Secció Filològica i delegat de l'IEC a Castelló. Organització: IEC.

— IEC, 16 de novembre. Conferència «El Geoparc de la UNESCO de la Conca de Tremp-Montsec. Gènesi del Geoparc, recursos geològics i mineralògics i perspectives de futur», a càrrec de Guillem Puras Castells, enginyer agrònom i coordinador del Geoparc Mundial de la UNESCO Conca de Tremp-Montsec. Organització: Grup Mineralògic Català, amb el patrocini de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC) i del Museu d'Arenys de Mar.

— Centre d'Estudis Catalans (París), 19 de novembre. Conferència: «Pompeu Fabra: ideologia lingüística i principis essencials en la confecció de la normativa», a càrrec de Joan Martí i Castell, membre de la Secció Filològica de l'IEC. Organització: Centre d'Estudis Catalans.

— IEC, 19 de novembre. Conferència del cicle *Gòtic a l'abast*: «El monestir de Cuixà: de la destrucció al renaixement (segles XIX-XX)», a càrrec d'Oliver Poisson, arquitecte i historiador de l'art. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 19 de novembre. Conferència: «El concepte de l'economia del bé comú. Una caracterització a partir del pensament ètic i polític de Tomàs d'Aquino, en la interpretació que en fa John Finnis», a càrrec de Pere Guinjoan, soci de la Societat Catalana d'Economia i professor associat de la Universitat Abat Oliba CEU. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— IEC, 20 de novembre. Conferència: «Lev Landau: un científic fora d'estereotips», a càrrec de Youri Koubychine, membre de l'Institut de Tècniques Energètiques de la Universitat Politècnica de Catalunya. Organització: Societat Catalana de Física (IEC).

— Societat Coral El Micalet (València), 21 de novembre. Conferència en el marc de l'Any Pompeu Fabra: «Pompeu Fabra i les Normes de Castelló», a càrrec de Vicent Pitarch, membre de la Secció Filològica i delegat de l'IEC a Castelló. Organització: IEC.

— IEC, 23 de novembre. Conferència: «La història que expliquen els minerals de les Guillerries. Mobilitzacions i textures minerals de la zona», a càrrec de Mercè Corbella Cordoní, del Departament de Geologia de la Facultat de Ciències de la UAB. Organització: Grup Mineralògic Català, amb el patrocini de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC) i el Museu d'Arenys de Mar.

— La Nucia (Universitat d'Alacant), 23 de novembre. Conferència em-

marcada en l'Any Pompeu Fabra: «Pompeu Fabra, l'obra decisiva al País Valencià actual», a càrrec de Vicent Pitarch, membre de la Secció Filològica i delegat de l'IEC a Castelló. Organització: IEC.

— IEC, 27 de novembre. Conferència inaugural de la Societat Catalana de Biologia: «Eines moleculars per a esculpir el cervell en la discapacitat intel·lectual», a càrrec de Mara Dierssen Soto, investigadora del Centre de Regulació Genòmica de Barcelona. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 28 de novembre. Ponència: «En calen dos per al tango (assaig sobre l'origen del sexe)», a càrrec de Joan Lluís Pretus, de la Universitat de Barcelona. Organització: Secció d'Ensenyament de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Palau de Cerveró (València), 28 de novembre. Conferència del cicle *En el centenari de l'armistici: salut, medicina i humanitarisme arran de la I Guerra Mundial (1914-1918) / In the centenary of the armistice: Health, medicine and humanitarianism during WWI (1914-1918) and its aftermath*: «Visual representations of the medical and humanitarian assistance to the wounded and to the invalids», a càrrec Valérie Gorin, del Centre d'Enseignement et de Reserche en Action Humanitaire de Ginebra. Organització: Àlvar Martínez-Vidal (Institut López Piñero, Universitat de València), en col·laboració amb Josep Lluís Barona

(Universitat de València i IEC) i Jon Arizabalaga (CSIC, Barcelona).

— IEC, 29 de novembre. Conferència de l'assemblea general de socis de la Societat Catalana de Matemàtiques: «Hyperbolic geometry: Where battered gems retain their full beauty», a càrrec de Martin Bridson, professor de la Universitat d'Oxford i president del Clay Mathematical Institute. Organització: Societat Catalana de Matemàtiques (IEC).

— Museu de Ciències Naturals de Granollers, 29 de novembre. Xerrada: «La documentació dels herbaris històrics a Catalunya», dins del *Cicle a Granollers: la natura a la biblioteca*. Ponents: Neus Ibáñez i Laura Gavioli, de l'Institut Botànic de Barcelona. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— Peña Setrill (Benicarló), 30 de novembre. Conferència en el marc de l'Any Pompeu Fabra: «Pompeu Fabra, una figura clau al País Valencià», a càrrec de Vicent Pitarch, membre de la Secció Filològica i delegat de l'IEC a Castelló. Organització: IEC.

— IEC, 3 de desembre. Lliçó inaugural del curs 2018-2019 de la Societat Catalana de Filosofia: «Vindicació filosòfica de la matèria», a càrrec de la professora Mercè Rius, de la UAB. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 10 de desembre. Conferència: «Canvi climàtic, illes de calor i salut a Catalunya», a càrrec de Javier

Martín Vide, climatòleg i catedràtic de geografia física de la Universitat de Barcelona. Organització: Secció de Ciències Biològiques de l'IEC.

— IEC, 10 de desembre. Conferència: «William Nordhaus i l'economia del canvi climàtic», a càrrec d'Humbert Llavador, professor del Departament d'Economia de la UPF i de la Barcelona Graduate School of Economics. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— IEC, 12 de desembre. Conferència de Joan Costa Carrera sobre la seva obra *Sobre el «marc de condicions sociolingüístiques favorables» per a la implantació de la normativa lingüística catalana*, guanyadora del Premi Modest Reixach de Sociolingüística 2018. Organització: Societat Catalana de Sociolingüística (IEC).

— IEC, 12 de desembre. Conferència: «Evolució dirigida: de C. Darwin a F. H. Arnold», a càrrec de Pere Clapés, de l'Institut de Química Avançada de Catalunya (IQAC-CSIC). Organització: Societat Catalana de Química (IEC).

— IEC, 18 de desembre. Conferència: «Ansietats i imaginacions cartogràfiques urbanes: el mapa com a eina crítica», a càrrec de Núria Font, professora associada del Departament de Geografia de la Universitat de Barcelona. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 19 de desembre. Conferència: «La Devesa de Girona, un parc

urbà de plàtans centenaris», a càrrec de Narcís Motjé Surroca, enginyer de monts. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— IEC, 13 de gener. Conferència: «Biogeoquímica dels sòls», a càrrec de Marta Camps, membre corresponent de la Secció de Ciències i Tecnologia. Organització: Secció de Ciències i Tecnologia (IEC).

— IEC, 14 de gener. Conferència: «Els treballs de la Secció Filològica i les possibilitats de cooperació entre seccions», a càrrec de M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica. La xerrada va anar seguida de la presentació del *Diccionari enciclopèdic de medicina* (DEMCAT), a càrrec d'Oriol Ramis, membre de la direcció editorial de l'obra. Organització: Secció de Ciències Biològiques (IEC).

— IEC, 16 de gener. Conferència: «Les mentides de la ciència», a càrrec de Josep Clotet. Organització: Secció d'Ensenyament de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 21 de gener. Conferència del cicle *Gòtic a l'abast*: «Realitat i ficció: Bartolomé Bermejo i el virtuosisme pictòric», a càrrec de Joan Molina Figueras, professor de la Universitat de Girona i comissari de l'exposició «Bartolomé Bermejo». Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 21 de gener. Conferència sobre les aportacions del premi Nobel Paul Romer, a càrrec de Jordi Caballé, professor de la Universitat Autònoma de Barce-

lona. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— IEC, 23 de gener. Conferència: «Física a tot arreu: fins i tot a l'òpera», a càrrec de Rafael García Molina, catedràtic de física aplicada de la Universitat de Múrcia. Organització: Societat Catalana de Física (IEC).

— IEC, 24 de gener. Conferència del cicle *Objectes perduts. Explicar i exposar ciència a museus i altres llocs públics*: «La "silla grandiosa" y otros objetos perdidos en la colección de Juan de Espina», a càrrec de José Ramón Marcaida, professor d'història de l'art a la Universitat de Saint Andrews, Escòcia. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 28 de gener. Conferència del cicle *Romànic a l'abast*: «L'edat mitjana en pantalla, o com arriben els estereotips al gran públic», a càrrec de Juan Vicente García Marsilla, de la Universitat de València. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 30 de gener. Conferència del cicle *Història de Catalunya*: «El món romà i la Hispània tarraconense precatalana», a càrrec de Josep Maria Nolla i Brufau, catedràtic de la Universitat de Girona i membre de l'IEC. Organització: Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC).

— IEC, 31 de gener. Conferència: «Montaigne, lector de Aulo Gelió: la (paradòjica) invenció del ensayo», a càrrec

de Francisco García-Jurado, de la Universitat Complutense de Madrid. Organització: Societat Catalana d'Estudis Clàssics (IEC).

— IEC, 4 de febrer. Conferència del cicle *Romànic a l'abast*: «Sant Miquel del Fai», a càrrec de Stefano Maria Cingolani, de la Universitat de Barcelona. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 7 de febrer. Conferència del cicle *2019 SCMUS*: «Música y devoción en Barcelona (ca. 1550-1626)», a càrrec d'Andrea Puentes. Organització: Societat Catalana de Musicologia (IEC).

— IEC, 8 de febrer. Conferència en el marc de la Nit de les Acadèmies Científiques: «Canvi climàtic i justícia social», a càrrec de Josep Enric Llebot, catedràtic de física de la matèria condensada a la UAB i secretari general de l'IEC. Organització: IEC i Ajuntament de Barcelona.

— IEC, 11 de febrer. Conferència: «Dinámicas macroregionales en el Mediterráneo occidental: hacia una cooperación territorial renovada», a càrrec de Thomas Perrin, professor de planificació urbana de la Universitat de Lille (França). Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 18 de febrer. Conferència del cicle *Romànic a l'abast*: «Imatges sorprenents en el creatiu segle XII peninsular: *Varietas delectat*», a càrrec d'Ester Lozano López, del grup d'investigació Templa. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 19 de febrer. Conferència del cicle *2019 SCMUS*: «Entre la ciutat i el territori: una mirada sobre la vida musical a Catalunya cap al 1800», a càrrec de Lluís Bertran Xirau. Organització: Societat Catalana de Musicologia (IEC).

— IEC, 20 de febrer. Conferència: «Premi Nobel de Física de l'any 2018», a càrrec de Lluís Torner, fundador i director de l'Institut de Ciències Fotòniques (ICFO), catedràtic de la UPC i membre de l'IEC. Organització: Societat Catalana de Física (IEC).

— IEC, 25 de febrer. Conferència del XXXIII Cicle de Conferències: *La Barcelona baixmedieval*: «De diverses nacions e condicions. L'Hospital general de la Santa Creu de Barcelona», a càrrec d'Antoni Conejo da Pena, de la Universitat de Barcelona. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 27 de febrer. Conferència del cicle *Història de Catalunya. Una història universal*: «La revolució industrial europea i la industrialització a Catalunya», a càrrec de Jordi Maluquer de Motes, catedràtic de la Universitat de Barcelona. Organització: Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC).

— IEC, 28 de febrer. Conferència d'hivern del grup Jardins i Jardiniers: Art, Ciència i Ofici als Països Catalans: «Els jardins dels orats a la Barcelona del segle XIX», a càrrec de Montse Rivero, investigadora i membre del grup Jardins i

Jardiners. Organització: Secció de Jardineria i Paisatgisme de la Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— IEC, 4 de març. Conferència del XXXIII Cicle de Conferències: *La Barcelona baixmedieval*: «Palaus reials urbans: dimensió representativa i escenari privat», a càrrec de Francesca Español Bertran, dels Amics de l'Art Romànic i de la UB. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 6 de març. Conferència del cicle 2019 *SCMUS*: «Els arranjaments per tecla a finals del segle XVIII: discurs i consum», a càrrec d'Elena Pons. Organització: Societat Catalana de Musicologia (IEC).

— IEC, 11 de març. Conferència: «Sistemas alimentarios y cambio climático», a càrrec de Marta Guadalupe Rivera Ferre, directora de la Càtedra d'Agroecologia i Sistemes Alimentaris de la Universitat de Vic. Organització: Secció de Ciències Biològiques de l'IEC.

— IEC, 18 de març. Conferència del XXXIII Cicle de Conferències: *La Barcelona baixmedieval*: «Santa Maria del Mar. Retaules, promotors, memòria i devoció», a càrrec de Joaquim Graupera, dels Amics de l'Art Romànic. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 18 de març. Conferència: «Infraestructures i gestió de mobilitat: reflexions sobre l'impacte en el territori, ambiental i social», a càrrec d'Àlvar Garola, doctor del programa d'Enginyeria i

Infraestructures de Transport, professor del Departament d'Enginyeria Civil i Ambiental de la Universitat Politècnica de Catalunya i soci del Gabinet d'Estudis Econòmics. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— IEC, 19 de març. Conferència del cicle 2019 *SCMUS*: «Narcisca Freixas, compositora i pedagoga, 160 anys», a càrrec d'Ester Vela López. Organització: Societat Catalana de Musicologia (IEC).

— Convent de Santa Clara, Castelló d'Empúries, 22 de març. Conferència de cloenda del II Congrés de l'Espai Català Transfronterer (CECT): «Els segles VIII a l'XI a través de l'arqueologia», a càrrec de Jaume de Puig, vicepresident de l'IEC. Organització: Societat Catalana de Musicologia (IEC), Secció d'Història i Arqueologia de l'Institut d'Estudis Empordanesos, Casa dels Països Catalans i Delegació a Perpinyà de l'IEC.

— IEC, 25 de març. Conferència del XXXIII Cicle de Conferències: *La Barcelona baixmedieval*: «Equipaments gòtics per a la parròquia del Pi: noves construccions durant el segle XV», a càrrec d'Albert Cortés Burón. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 25 de març. Conferència: «Turistes, residents i consum d'aigua: com es gestiona a les Illes Balears», a càrrec de Celso García, del Departament de Geografia de la Universitat de les Illes Balears. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 26 de març. Conferències del cicle *Lliçons de la Càtedra*: «Les Publicacions de l'Abadia de Montserrat» i «L'Obra del Cançoner Popular de Catalunya», a càrrec del membre de la Secció Històrico-Arqueològica Josep Massot i Muntaner, que explicà la seva experiència com a professor universitari, assagista i editor. Organització: Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada - Carles Fages de Climent.

— IEC, 27 de març. Conferència: «¿Cómo se resuelven las controversias experimentales?», a càrrec de Romina Zuppone, de Logos/BIAP - Universitat de Barcelona, dins el Seminari de la Secció de Filosofia Analítica de la Societat Catalana de Filosofia. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— Casal de l'Espluga de Francofí, 28 de març. Conferència: «El més gran problema ecològic del nostre temps: el canvi climàtic», a càrrec de Joandomènec Ros, president de l'IEC. Organització: Formació Permanent del Casal de l'Espluga de Francofí.

— IEC, 1 d'abril. Conferència del XXXIII Cicle de Conferències: *La Barcelona baixmedieval*: «Els gremis i les confraries com a impulsors de la creació artística», a càrrec de Joan Valero Molina, dels Amics de l'Art Romànic. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 5 d'abril. Conferència: «Self-identity from the perspective of the body», a càrrec de James Mensch, de la

Universitat Charles de Praga. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 11 d'abril. Conferència: «Barcelona al cinema. On és l'ànima del porc després de la seva matança?», a càrrec de Juan Manuel García Ferrer. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 24 d'abril. Conferència del Seminari de la Secció de Filosofia Analítica de la Societat Catalana de Filosofia: «Algunes reflexions filosòfiques sobre els forats negres», a càrrec de Carl Hofer, de la ICREA/Logos/BIAP - Universitat de Barcelona. Organització: Secció de Filosofia Analítica de la Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 25 d'abril. Conferència: «L'amore nell'Hesperis di Basinio da Parma: la vistosa assenza di un modello epico nel primo poema latino del Quattrocento», a càrrec de Florian Schaffner, de la Universitat d'Innsbruck. Organització: Secció de Filosofia Analítica de la Societat Catalana d'Estudis Clàssics (IEC).

— IEC, 29 d'abril. Conferència del cicle *Gòtic a l'abast*: «El Palau Reial Major de Barcelona i el seu entorn urbà: els resultats d'una llarga recerca», a càrrec de Ramon J. Pujades Bataller, tècnic de recerca del Museu d'Història de Barcelona. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 6 de maig. Conferència del cicle *Romànic a l'abast*: «El frontal

del cardenal Margarit», a càrrec de Rosa M. Martín Ros, dels Amics de l'Art Romànic. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 8 de maig. Conferència del Seminari de la Secció de Filosofia Analítica: «Neurociència i misticisme», a càrrec d'Olga Fernández, de la Universitat Autònoma de Barcelona. Organització: Secció de Filosofia Analítica de la Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 15 de maig. Conferència: «La transformació recent dels espais urbanofluvials com a objecte d'estudi geogràfic», a càrrec d'Albert Santasusagna Riu, investigador postdoctoral i professor associat al Departament de Geografia de la Universitat de Barcelona. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 20 de maig. Conferència: «La revisió del sistema internacional d'unitats», a càrrec d'Estefania de Mirandés, física del Departament de Metrologia Física del Bureau International des Poids et Mesures (BIPM). Organització: Societat Catalana de Física (IEC).

— IEC, 21 de maig. Conferència: «Religion today in a postsecular society», a càrrec de Sari Hanafi, professor de la Universitat Nord-americana de Beirut i president de l'Associació Internacional de Sociologia. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 23 de maig. Conferència: «Els arbres monumentals de Catalunya, 30 anys de protecció», a càrrec d'Eduard

Parés, exresponsable de la gestió d'arbres monumentals de la Generalitat de Catalunya. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— IEC, 11 de juny. Conferència: «On sharing», a càrrec de la musicòloga Laura Tunbridge, i col·loqui posterior. Organització: Societat Catalana de Musicologia (IEC).

— IEC, 12 de juny. Conferència: «¿Soberanía alimentaria, neoliberalismo o un estado clientelar? El desarrollo desigual en la regulación de los sistemas agroalimentarios en el Caribe», a càrrec de Marion Werner, professora del Departament de Geografia de la Universitat de Buffalo (SUNY). Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 17 de juny. Conferència: «L'economia catalana al segle XXI. Evolució i perspectives», a càrrec de l'economista Joan Ramon Rovira. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— IEC, 27 de juny. Conferència: «Afectividad, motivación y decisión: horizontes de la autoconstitución de la subjetividad en la ética de Husserl», a càrrec del professor Ignacio Quepons, de la Universitat Veracruzana (Mèxic). Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 28 de juny. Conferència: «El ideal imposible de crearse a sí mismo: imaginación, contingencia y subjetividad en la filosofía de Jean Paul Sartre», a càrrec del professor Ignacio Quepons, de la Universitat Veracruzana (Mèxic). Or-

ganització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

Discursos de presentació

— IEC, 27 de setembre. Discurs de recepció de Josep Maria Nolla i Brufau com a membre numerari de la Secció Històrico-Arqueològica: «Carlemany i Girona».

— IEC, 8 d'octubre. Discurs de presentació de Jordi Casanova i Roca com a membre numerari de la Secció de Ciències Biològiques: «La morfogènesi o com es genera la forma en els éssers vius».

— IEC, 19 de novembre. Discurs de presentació de Lluís Cabrera Pérez com a membre numerari de la Secció de Ciències i Tecnologia: «L'anàlisi de conques. Aproximació pluridisciplinària als estudis geològics i a l'exploració i gestió de recursos».

— IEC, 17 de desembre. Discurs de presentació com a membre corresponent de la Secció de Ciències i Tecnologia de Carme Torras i Genís, que parlà sobre l'«Aprentatge automàtic en xarxes i robots: reptes tecnocientífics i implicacions ètiques».

— IEC, 5 de febrer. Discurs de recepció de Josep Vicent Boira i Maiques com a membre numerari de la Secció de Filosofia i Ciències Socials: «De l'espai i de la política: vindicació d'una nova relació». Li va respondre Salvador Cardús i Ros, membre de la mateixa Secció.

— IEC, 11 de febrer. Discurs de presentació de Roderic Guigó i Serra com

a membre numerari de la Secció de Ciències Biològiques: «Sobre la naturalesa computacional de la vida».

— IEC, 8 d'abril. Discurs de presentació de Joan Vallès i Xirau com a membre numerari de la Secció de Ciències Biològiques: «Etnobotànica: persones, plantes, cultura i benestar. Aspectes generals, i situació i perspectives als Països Catalans».

— IEC, 8 d'abril. Discurs de presentació de Jordi Llorca Piqué com a membre numerari de la Secció de Ciències i Tecnologia: «L'aportació de la nanotecnologia al disseny racional de catalitzadors».

— IEC, 5 de juny. Discurs de recepció de Martina Camiade Boyer com a membre corresponent de la Secció de Filosofia i Ciències Socials: «Practicar la cooperació transfronterera, pensar la frontera». Li va respondre Joan Becat i Rajaut, membre emèrit de la mateixa Secció.

— IEC, 17 de juny. Discurs de presentació de Jordi Faulí i Oller com a membre numerari de la Secció de Ciències i Tecnologia: «La columna d'Antoni Gaudí per a la Sagrada Família: la columna de doble gir helicoidal».

Presentacions

— IEC, 2 d'octubre. Presentació del llibre *Demografía y posverdad. Estereotipos, distorsiones y falsedades sobre la evolución de la población*, d'Andreu Domingo, membre de l'IEC. Organització: IEC.

— IEC, 15 d'octubre. Presentació del llibre *Història de la matemàtica: Grècia IIa (els 'Elements' d'Euclides: llibres I, II, III, IV, V i VI)*, amb la intervenció de Josep Pla, autor de l'obra i professor emèrit de la Universitat de Barcelona; Xavier Jarque, president de la Societat Catalana de Matemàtiques; Joan Antoni Solans, president de la Secció de Ciències i Tecnologia, i David Serrat, secretari científic de l'IEC. Organització: Societat Catalana de Matemàtiques i Secció de Ciències i Tecnologia (IEC).

— IEC, 23 d'octubre. Presentació del llibre *Fills del ferro*, a càrrec de Jordi Casanova i Roca, autor de l'obra i membre de la Secció de Ciències Biològiques, amb la intervenció d'Antoni Castells i Jaume Cela. Organització: Curbet Edicions.

— IEC, 5 de novembre. Presentació del llibre editat per l'IEC *Els Banyes «Àrabs» de Girona*, a càrrec de Joaquim Nadal i Farreras, catedràtic d'història contemporània a la Universitat de Girona, i de Xavier Barral i Altet, autor de l'obra i membre de la Secció Històrico-Arqueològica. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 6 de novembre. Presentació del llibre de Sergi Saladié i Gil *Conflicte entre el paisatge i l'energia eòlica. El cas de les comarques meridionals de Catalunya*, a càrrec de Maria Herrero i Canela, geògrafa dels Serveis d'Equips, Infraestructures Urbanes i Patrimoni Arquitectònic de la Diputació de

Barcelona. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 7 de novembre. Presentació del *Diccionari de seqüències vocàliques de la llengua catalana*, de Pere Porta i Roca, soci de la Societat Catalana de Llengua i Literatura. Organització: Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC).

— Monestir de Sant Cugat del Vallès, 7 de novembre. Presentació del llibre coeditat per l'IEC *Escrits dispersos d'història*, d'Hilari Raguier. Amb les intervencions de Joandomènec Ros, president de l'IEC; Lluís Bonet, president d'Òmnium Cultural de Sant Cugat, i Carmela Fortuny, alcaldessa de Sant Cugat del Vallès, entre d'altres. Organització: IEC, Òmnium Cultural de Sant Cugat del Vallès, Diputació de Barcelona i Ajuntament de Sant Cugat del Vallès.

— Setmana del Llibre en Català de Palma, 12 de novembre. Presentació del llibre de Vicenç M. Rosselló i Verger *Mallorca: el sud i sud-est (municipis de Lluçmajor, Campos, Ses Salines, Santanyí, Felanitx i Manacor)*, coeditat per l'IEC i l'Institut d'Estudis Baleàrics (IEB). Acte moderat per Francesc M. Rotger, director de l'IEB, amb les intervencions de Joandomènec Ros, president de l'IEC; Francesca Tur, consellera de Cultura, Participació i Esports i presidenta de l'IEB; Onofre Rullan, catedràtic de geografia de la Universitat de les Illes Balears, i Vicenç M. Rosselló i Verger, autor del llibre. Organització: IEC i IEB.

— Col·legi de Doctors i Llicenciats de Catalunya (Barcelona), 14 de novembre. Presentació del llibre de Joan Rué *Propuestas para un nuevo pacto sobre educación*, amb les intervencions de Josefina Cambra, degana del Col·legi de Doctors i Llicenciats de Catalunya; Martí Teixidó, president de la Societat Catalana de Pedagogia; Salvador Carrasco Calvo, sociòleg de la UB; Francina Martí, presidenta de l'Associació de Mestres Rosa Sensat, i Jordi Carmona, professor de la Fundació Pere Vergés - Escoles Garbí. Organització: Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya, IEC i Societat Catalana de Pedagogia (IEC).

— IEC, 19 de novembre. Presentació del llibre de Vicenç M. Rosselló i Verger *Mallorca: el sud i sud-est (municipis de Llucmajor, Campos, Ses Salines, Santanyí, Felanitx i Manacor)*, coeditat per l'IEC i l'Institut d'Estudis Baleàrics (IEB), amb les intervencions de Joandomènec Ros, president de l'IEC; Fanny Tur, presidenta de l'Institut d'Estudis Baleàrics; Vicenç M. Rosselló i Verger, autor del llibre, i Josep Oliveras i Samitier, president de la Societat Catalana de Geografia. Organització: IEC i IEB.

— Col·legi Major Rector Peset (València), 20 de novembre. Presentació del llibre d'Abel Soler *Enyego d'Àvalos i l'autoria del 'Curial'*, a càrrec de l'autor de l'obra, amb les intervencions de Joandomènec Ros, president de l'IEC; Josep

Lluís Canet, director de Publicacions de la Universitat de València, i Vicent Flor, director de la Institució Alfons el Magnànim. Organització: Institució Alfons el Magnànim i Centre Valencià d'Estudis i Investigació.

— IEC, 20 de novembre. Presentació del llibre d'Inés Padrosa Gorgot *La cartografia de la Colección Mascort. Escenas de la historia*, a càrrec de M. Carme Montaner, directora de la Cartoteca de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya, i de Ramon Mascort, president de la Fundació Mascort. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 23 de novembre. Presentació del llibre *Raïms. Les principals varietats catalanes: història, cultiu i vins*, amb les intervencions de Jaume Gramona, president de Caves Gramona; Jordi Sala, president de la Institució Catalana d'Estudis Agraris; Salvador Puig, director general de l'INCAVI, i alguns dels responsables de l'obra. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC), Vinseum i Edicions i Propostes Culturals Andana.

— IEC, 26 de novembre. Presentació de la publicació *Late Gothic paintings in the Crown of Aragon and the Hispanic Kingdoms*, a càrrec dels editors de l'obra, Albert Velasco, conservador del Museu de Lleida, i Francesc Fité Llevot, de la Universitat de Lleida. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 26 de novembre. Presentació del llibre d'Eva Serra *La formació*

de la Catalunya moderna (1640-1714), a càrrec de Joandomènec Ros, president de l'IEC; Joaquim Albareda, historiador i editor de l'obra; Josep Capdeferro, historiador, i Blanca Serra, lingüista i germana de l'autora. Organització: IEC i Eumo Editorial.

— IEC, 4 de desembre. Presentació dels resultats del primer any de l'Observatori de Papallones urbanes (uBMS), a càrrec de Yolanda Melero, del CREAM, i Constantí Stefanescu, del Museu de Granollers. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Ca n'Oleo (Palma), 14 de desembre. Presentació del *Mapa de les terres de llengua catalana*, reeditat amb motiu de l'Any Pompeu Fabra. Organització: Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya i Conselleria de Cultura, Participació i Esports del Govern de les Illes Balears.

— IEC, 19 de desembre. Presentació del llibre *Movimientos sociales y derecho a la ciudad*, amb la participació dels editors de l'obra, Ricard Gomà i Robert González. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— Claustre de Sant Bonaventura (Llucmajor, Mallorca), 9 de gener. Presentació del llibre de Vicenç M. Rosselló i Verger *Mallorca: el sud i sud-est (municipis de Llucmajor, Campos, Ses Salines, Santanyí, Felanitx i Manacor)*, a càrrec de Francesc M. Rotger, Josep Sacarès, Maties Garcies, Lluís Segura i l'autor de

l'obra. Organització: Institut d'Estudis Baleàrics i IEC.

— IEC, 9 de gener. Presentació del llibre *Salamanca - Ciudad lineal - Palamós. Las arcadas claustrales de Mas del Vent*, a càrrec de José Luis de las Heras, director del Servei de Publicacions de la Universitat de Salamanca; Gerardo Boto Valera, editor i coautor de l'obra, i d'altres autors del llibre. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— Espai Betúlia (Badalona), 15 de gener. Presentació del llibre *L'abecé de Pompeu Fabra*, a càrrec dels autors de l'obra, David Paloma i Mònica Montserrat. Organització: Espai Betúlia, Ajuntament de Badalona.

— IEC, 15 de gener. Presentació del monogràfic dedicat a Pompeu Fabra de la *Revista de Catalunya*, amb les intervencions de Joandomènec Ros, president de l'IEC; Ester Franquesa, directora general de Política Lingüística de la Generalitat; Agustí Pons, director de la *Revista de Catalunya*; Mireia Plana, vicepresidenta de la Plataforma per la Llengua, i Lluís Duran i Jordi Manent, coordinadors del llibre. Organització: Fundació Revista de Catalunya.

— IEC, 17 de gener. Presentació en roda de premsa de la *Gramàtica essencial de la llengua catalana*, a càrrec de Joandomènec Ros, president de l'IEC; M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica, i Maria Josep Cuenca, membre

de la Secció i directora del projecte. Organització: Secció Filològica de l'IEC.

— IEC, 18 de gener. Acte de presentació del llibre *Atlas de núvols de l'Observatori Fabra*, amb l'assistència de Joandomènec Ros, president de l'IEC. Organització: Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona.

— IEC, 24 de gener. Presentació del llibre *Paisatges després de la batalla: Geografies de la crisi immobiliària*, a càrrec de Josep Oliveras, president de la Societat Catalana de Geografia, i dels autors de l'obra, Aaron Gutiérrez i Antoni Domènech, professor i becari de doctorat, respectivament, de la Universitat Rovira i Virgili. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 29 de gener. Presentació del llibre *Diàleg amb 'El capital' de Marx*, a càrrec d'Antoni Puig Solé, autor de l'obra, i Antoni Montserrat, secretari de la Societat Catalana d'Economia, que obrí el debat posterior a la presentació. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— IEC, 30 de gener. Presentació en roda de premsa de l'Any Internacional de la Taula Periòdica dels Elements Químics, a càrrec de Joandomènec Ros, president de l'IEC, i Carles Bo, president de la Societat Catalana de Química. Organització: Societat Catalana de Química i IEC.

— Centre Cultural la Clau (València), 4 de febrer. Presentació del llibre *Fabra, Moll i Sanchis Guarnier. La cons-*

trucció d'una llengua moderna de cultura des de la diversitat, a càrrec de l'autor de l'obra, Antoni Ferrando, catedràtic emèrit de la Universitat de València i membre de la Secció Filològica. Organització: Universitat de València.

— Cèntric Espai Cultural (el Prat de Llobregat), 6 de febrer. Presentació del llibre *Els sistemes naturals del delta del Llobregat*, obra col·lectiva sobre la biodiversitat del Delta. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC), Ajuntament del Prat de Llobregat i AMB.

— IEC, 7 de febrer. Presentació del llibre *La mitra de l'exili*, amb les intervencions de Joandomènec Ros, president de l'IEC; M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica, i Manuel Castellet, autor de l'obra i membre de l'IEC. Organització: IEC i Editorial Grgal.

— IEC, 12 de febrer. Presentació del llibre *Les cendres de Prometeu*, a càrrec de l'autor de l'obra, Joaquim Sempere, i debat posterior, amb Josep Lluís Gordillo, professor de la UB. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— IEC, 5 de març. Presentació del llibre *Els heteròpters de Catalunya*, amb les intervencions de Marta Goula i Víctor Osorio, autors de l'obra; Jordina Belmonte, presidenta de la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN); Pere Luque, vicepresident de la ICHN, i José Manuel Sesma, entomòleg. Organització: Institució Catalana d'Història

Natural (IEC), Brau Edicions i Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

— IEC, 11 de març. Presentació del darrer volum de la col·lecció «Atles dels Comtats de la Catalunya Carolíngia», *Atles del comtat de Barcelona (801-993)*, amb les intervencions de Jordi Bolòs i Víctor Hurtado, autors de l'obra; Jaume Sobrequés, president de la Societat Catalana d'Estudis Històrics, Josep Maria Salrach, catedràtic de la Universitat Pompeu Fabra i membre de l'IEC, i Rafael Català Dalmau, editor. Organització: Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC).

— IEC, 12 de març. Presentació del llibre *L'univers vivent d'Hildegarda de Bingen: perspectives filosòfiques*, amb les intervencions de Joandomènec Ros, president de l'IEC; Rosa Rius, professora del Departament de Filosofia de la Universitat de Barcelona; Jesús Calderer, de la Diputació de Barcelona, i Georgina Rabassó, autora del llibre i Premi Rafael Patxot i Jubert 2018. Organització: IEC i Diputació de Barcelona.

— IEC, 18 de març. Presentació del llibre *Pompeu Fabra. Vida i obra en imatges*, amb les intervencions de Joandomènec Ros, president de l'Institut d'Estudis Catalans; Ester Franquesa, directora general de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, i Jordi Manent i David Paloma, autors de l'obra. Organització: IEC i Editorial Base.

— IEC, 20 de març. Presentació del llibre *Balnearios, veraneo, literatura. Agua y salud en la España contemporánea*, a càrrec de Josep Oliveras, president de la Societat Catalana de Geografia, i amb les intervencions d'Horacio Capel, de la Universitat de Barcelona, i Alfons Zarzoso, director del Museu d'Història de la Medicina de Catalunya i president de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica, així com de Narcís Figueras i Joaquim M. Puigvert, coordinadors del llibre. Organització: Societat Catalana de Geografia i Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC), amb la col·laboració de la Càtedra Martí Casals de Medicina i Salut en l'Àmbit Rural de la Universitat de Girona i la Red Internacional de Universidades Lectoras.

— Real Academia de Ingeniería (Madrid), 26 de març. Presentació dels volums VIII i IX de la col·lecció «Técnica e Ingeniería de España», amb les intervencions d'Antoni Roca, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, i els acadèmics Javier Aracil Santonja i Manuel Silva Suárez. Organització: Real Academia de Ingeniería, Institución Fernando el Católico i Universitat de Saragossa.

— Ateneu Barcelonès, 27 de març. Presentació del llibre *Salvador Giner. Dies i fets*, a càrrec de la sociòloga i coautora de l'obra, Maite Montagut, i amb les intervencions, entre d'altres, de Salvador Giner, doctor en sociologia, president

de l'IEC (2005-2013) i coautor del llibre; Jordi Sales, exdegà de la Facultat de Filosofia de la Universitat de Barcelona (UB), i Josep Monserrat, degà de la Facultat de Filosofia de la Universitat de Barcelona (UB). En el mateix acte també es presentà el llibre *Escrips sobre la filosofia catalana*, de Jordi Sales. Organització: Ateneu Barcelonès i Edicions Galerada.

— IEC, 27 de març. Presentació de l'edició digital del *Manual d'estil. La redacció i edició de textos*, amb les intervencions de Joandomènec Ros, president de l'IEC, i de Joan Costa, Ricard Fité i Josep M. Mestres, coautors de l'obra. Organització: IEC.

— IEC, 29 de març. Presentació dels primers volums dels materials de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya recollits a les Pitiüses l'any 1928, amb les intervencions de Carme Oriol i els curadors dels volums, Isidor Marí, membre de la Secció Filològica, i Cati Marí Serra. Organització: Grup d'Estudis Etnopoètics de la Societat Catalana de Literatura (IEC) i el Consell d'Eivissa.

— IEC, 1 d'abril. Presentació del llibre *Ramon Llull, els trobadors i la cultura del segle XII* del projecte del Corpus des Troubadours, amb les intervencions de Jaume de Puig, vicepresident de l'IEC; Ramon Pinyol, president de la Secció Històrico-Arqueològica; Irene Capdevila Arrizabalaga, coeditora del volum; Vicenç Beltran i Pepió i Tomàs Martínez Romero, curadors del volum, i Lola Badia Pàmies,

catedràtica de literatura de la Universitat de Barcelona, Organització: IEC.

— IEC, 9 d'abril. Presentació del llibre *Art i cultura de postguerra. Barcelona 1939-1962*, a càrrec dels coordinadors de l'obra, Aleix Catasús i Bernat Puigdollers, i Àlex Mitrani, conservador d'art modern del Museu Nacional d'Art de Catalunya. Organització: Ajuntament de Barcelona i Àmbit Serveis Editorials.

— IEC, 9 d'abril. Presentació del llibre de Miquel Crusafont *Sectors complementaris de la numismàtica catalana (de Benet XIII al BA)*, en un acte presidit per Francesc Fontbona i de Vallescar, delegat de l'IEC a la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics. Organització: Societat Catalana d'Estudis Numismàtics (IEC).

— IEC, 10 d'abril. Presentació del llibre d'Hèctor López Bofill *Sobre la República catalana*, a càrrec d'Elsa Artadi, diputada del Parlament de Catalunya, i de Ferran Armengol, president del Collectiu Maspons i Anglasesell. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC), amb el suport del Collectiu Maspons i Anglasesell.

— IEC, 29 d'abril. Presentació del projecte sobre la seqüenciació dels genomes de les espècies eucariotes dels Països Catalans, de la Secció de Ciències Biològiques, la Societat Catalana de Biologia i la Institució Catalana d'Història Natural. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 7 de maig. Presentació del llibre *Alimentació i nutrició a Catalunya: industrials, productors i científics*, a càrrec de Ramon Clotet i Màrius Foz, en un acte presidit per Joandomènec Ros, president de l'IEC; Montserrat Rivero, presidenta de l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (ACCA); Jordi Salas-Salvadó, president del Centre Català de Nutrició de l'Institut d'Estudis Catalans (CCNIEC), i Montserrat Barbany i Abel Mariné, editors del llibre. Organització: IEC, ACCA i CCNIEC.

— Seu Universitària d'Alacant, 9 de maig. Presentació del llibre *Gat vell. Dites marineres*, a càrrec de Josep Maria Baldaquí i amb les intervencions de l'autor de l'obra, Xavier Llorca Ibi, i l'editora, Núria Sendra. Aquest acte s'emmarca dins el Maig Literari de l'IEC. Organització: Delegació a Alacant de l'IEC i Universitat d'Alacant.

— IEC, 16 de maig. Presentació de *Los pueblos de La Aguada. Vida y arte*, el volum IX del Corpus Antiquitatum Americanensium, dins del Congrés Internacional sobre Iconografia Precolombina. Introducció a càrrec de Joandomènec Ros, president de l'IEC, i intervencions de Miquel Creus, Michelle Patricica Aanderud i Josep Guitart, entre d'altres. Organització: Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC.

— IEC, 27 de maig. Acte de presentació del *Diccionari descriptiu de la llengua catalana*, presidit Ester Franquesa, directora general de Política Lingüística,

i amb les intervencions de Joandomènec Ros, president de l'IEC; M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica, i Joaquim Rafel, director de l'obra. Organització: IEC.

— IEC, 28 de maig. Presentació del llibre *Azares y decisiones. Recuerdos personales*, amb la intervenció de Josep Oliveras, president de la Societat Catalana de Geografia (SCG); Francesc Nadal, de la Universitat de Barcelona; Rafael Giménez, secretari de la SCG, i Horacio Capel, autor del llibre. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 29 de maig. Presentació del llibre *La narrativa catalana al segle XXI, balanç crític*, a càrrec de Manuel Llanas, president de la Societat Catalana de Llengua i Literatura, amb la intervenció de Josep Camps, Maria Dasca, Màrius Serra, Francesco Ardolino i Maria Guasch. Organització: Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC).

— IEC, 19 de juny. Presentació del llibre *La màgia dels indicadors en educació*, d'Elvira Borrell i Xavier Chavarría. Organització: Societat Catalana de Pedagogia (IEC).

— IEC, 8 de juliol. Presentació de les actuacions de l'Institut d'Estudis Aranès - Acadèmia Aranesa de Lengua Occitana i de les seves produccions (IEA-AALO), amb l'assistència a l'acte de Joandomènec Ros, president de l'IEC, i de M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica, i la intervenció de Patrici Po-

jada, membre de la IEA-AALO i membre corresponent de la Secció Filològica, que feu una dissertació sobre Robèrt Lafont i Catalunya. Organització: Institut d'Estudis Aranesi - Acadèmia Aranesa de Lengua Occitana.

— IQS - Universitat Ramon Llull (Barcelona), 23 de juliol. Acte de presentació del llibre *La relació entre les propietats dels elements i llur pes atòmic*, de Dmitri Ivànovitx Mendeléiev, en el marc de l'Any Internacional de la Taula Periòdica dels Elements Químics. La presentació anà a càrrec de Carles Bo, president de la Societat Catalana de Química. Organització: Societat Catalana de Química (IEC), UNESCO i IQS.

Col·loquis

— Consell Comarcal d'Osona, 4 i 5 d'octubre. Col·loquis de Vic: «L'educació». Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC), Societat de Filosofia del País Valencià, Associació Filosòfica de les Illes Balears, Ajuntament de Vic, Consell Comarcal d'Osona, Universitat de Roma La Sapienza, Institut de Dret i Tecnologia (UAB) i Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya.

— IEC, 25 i 26 d'octubre. Col·loqui internacional *Formes del discurs literari i filosòfic a l'antiguitat*, en el marc de les Terceres Trobades Franco-Catalanes sobre l'Antiguitat Clàssica. Organització: Societat Catalana d'Estudis Clàssics (IEC).

— Centre Excursionista de Catalunya, 13 de novembre. Fabra Fòrum «Pompeu Fabra, la llengua d'un poble». Salutació institucional a càrrec de Joan Domènec Ros, president de l'IEC, i Ester Franquesa, directora general de Política Lingüística. Durant l'acte es projectà el documental *Pompeu Fabra, la llengua d'un poble*, presentat per David Paloma, i es va fer un col·loqui en què participaren Mila Segarra, Mònica Montserrat, Coloma Lleal i Jordi Manent. Així mateix, s'hi estrenà la composició musical *Oda a Pompeu Fabra*, d'Albert Carbonell. Organització: Ruta Pompeu Fabra i Amics de les Homilies d'Organyà, amb la col·laboració de l'IEC i del Centre Excursionista de Catalunya.

— IEC, 27 de novembre. Col·loqui del cicle *Objectes perduts. Explicar i exposar ciència a museus i altres llocs públics*: «Nombres en viatge: la gran bestia, las piedras de águila, las piedras del trueno», a càrrec d'Irina Podgorny. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— Museu d'Història de Catalunya, 27 de novembre. Col·loqui en el marc de l'Any Pompeu Fabra: «Pompeu Fabra: de l'exili a la recuperació (1939-1968)», amb la presència de Jaume Sobrequès i Callicó, director del Centre d'Història Contemporània de Catalunya i president de la Societat Catalana d'Estudis Històrics, i les intervencions de Lluís Duran, Coloma Lleal i Jordi Manent. Organitza-

ció: Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC) i Centre d'Història Contemporània de Catalunya.

— Universitat Rovira i Virgili, 28-30 de novembre. V Col·loqui Internacional «La lingüística de Pompeu Fabra», amb les intervencions de M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica, i de diversos membres de la Secció, com ara Isidor Marí i Miquel Àngel Pradilla, entre d'altres, i Joan Anton Rabella, de l'Oficina d'Onomàstica de la SF, que presentà la ponència «Pompeu Fabra i l'onomàstica». Organització: Departament de Filologia Catalana de la Universitat Rovira i Virgili (URV) i Equip de Recerca en Llengua, Estructura i Ús de la URV, amb el suport de la Direcció General de Política Lingüística.

— Capella de Santa Clara (Castelló d'Empúries), 30 de novembre. VIII Fòrum del Patrimoni Literari: «Els anys literaris». Organització: Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada - Carles Fages de Climent, amb la col·laboració de l'IEC, la Institució de les Lletres Catalanes i el Grup de Recerca de Patrimoni Literari de la Universitat de Girona.

— Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Industrial de Barcelona, 20 de desembre. XIII Col·loqui d'Història de la Tècnica, amb diverses intervencions sobre treballs en curs en història de la tècnica. Organització: Centre de Recerca per a la Història de la Tècnica, ETSEIB-UPC;

Càtedra UNESCO de Tècnica i Cultura (UPC), i Grup de Recerca d'Història de la Ciència i de la Tècnica (UPC). Amb la col·laboració de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC) i l'Associació del Museu de la Ciència i de la Tècnica i d'Arqueologia Industrial de Catalunya.

— IEC, 7-9 de febrer. Col·loqui Internacional Héloïse: «Pedagogies de la democràcia i la resistència a l'Europa del segle XXI i fins avui». La inauguració oficial anà a càrrec de Josep Vallcorba, director general del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya; Xavier Riondet, president d'Héloïse, i Joandomènec Ros, president de l'Institut d'Estudis Catalans. Organització: Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC.

— CosmoCaixa Barcelona, 8 de febrer. Col·loqui *Emmagatzemar energia. Molt més que carregar el mòbil*, a càrrec de Pedro Gómez Romero, de l'ICN2; Gonzalo Guirado-López, de la UAB; Jordi Llorca, de la UPC - Barcelona Tech i membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, i Rosa Palacín, de l'ICMAB. Organització: Societat Catalana de Química (IEC), IEC, Obra Social «la Caixa», BASF, Carbueros Metàlics, Covestro, DOW, Erccros, Quimidroga, Afaquim, Gremi Químic de CECOT, Fedequim, Expoquímia, ICN2, ICMAB, Universitat Autònoma de Barcelona i Universitat Politècnica de Barcelona.

— CosmoCaixa Barcelona, 8 de febrer. Col·loqui *Química i salut. La química és la resposta*, a càrrec d'Ernest Giralt (IRB), Olga López (IQAC) i José Ignacio Borrell Bilbao (IQS-URL). Organització: Societat Catalana de Química (IEC), IEC, Obra Social «la Caixa», BASF, Carburos Metàlics, Covestro, DOW, Ercros, Químidroga, Afaquim, Gremi Químic de CECOT, Fedequim, Expoquímia, ICN2, ICMAB, Universitat Autònoma de Barcelona i Universitat Politècnica de Barcelona.

— Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, 9 de febrer. Col·loqui *Ordre i llenguatge a la taula periòdica. Dues aproximacions a la icona química més coneguda*. Obertura a càrrec de Carles Bo, president de la Societat Catalana de Química, i amb les intervencions de Claudi Mans, Deborah Garcia Bello i Sílvia Simon. Organització: Societat Catalana de Química (IEC), IEC, Obra Social «la Caixa», BASF, Carburos Metàlics, Covestro, DOW, Ercros, Químidroga, Afaquim, Gremi Químic de CECOT, Fedequim, Expoquímia, ICN2, ICMAB, Universitat Autònoma de Barcelona i Universitat Politècnica de Barcelona.

— IEC, 21 de febrer. Col·loqui *Different waxes, diferent gazes: On the aesthetics of ceroplastics*, a càrrec de Pietro Conte, de la Universitat de Lisboa. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 24 d'abril. Col·loqui: «Acadèmia neoliberal i gestió productivista de la ciència», dins els col·loquis de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC). Organització: Eduard Aibar (UOC), dins el cicle *Ciència democràtica: una nova cultura científica en temps d'incertesa*, coordinada per Agustí Nieto-Galan (UAB).

— IEC, 25 de juny. XI Col·loqui Internacional Problemes i Mètodes d'Història de la Llengua: «La llengua desitjada», amb la participació, entre d'altres, de diversos membres de la Secció Filològica. Organització: Universitat de Girona i IEC.

Jornades

— IEC, 10 de setembre. I Jornada de Treball del Col·lectiu Pere Quart, presentada per Anton Carbonell i Joan Martori, i amb la intervenció de Ramon Bacardit, Montserrat Franquesa i Andreu Freixes, entre d'altres. Organització: Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC) i Col·lectiu Pere Quart, amb la col·laboració del Departament de Filologia Catalana de la UAB.

— Facultat de Ciències de la Universitat de Girona (UdG), 20 de setembre. Jornada sobre Nous Reptes en Química: «Nanovesícules i control integrat de plagues». Organització: Societat Catalana de Química (IEC) i Facultat de Ciències de la UdG.

— IEC, 26 de setembre. MetNet, jornada sobre mecanismes moleculars en

obesitat i diabetis. Ponent convidada: Jacqueline Stephens, del Pennington Biomedical Research Centre (Estats Units). Altres ponents: Laura Herrero, de la Universitat de Barcelona; Núria Casals, de la Universitat Internacional de Catalunya; Josep Julve, de l'Institut d'Investigacions Mèdiques Sant Pau, i David Sánchez-Infantes, de l'Institut Germans Trias i Pujol. Organització: Institut de Recerca Germans Trias i Pujol, Institut de Biomedicina de Barcelona i Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Direction des Relations Européennes et Internationales (Estrasburg), 4 d'octubre. Jornada *Microestats, cooperació i diplomàcia*, amb la presentació del projecte Jean Monnet «Petits estats, microestats, enclavaments i exclavaments», el seminari «Microestats europeus: cooperació i diplomàcia» i la taula rodona «El rol dels microestats en les organitzacions europees». Hi participaren Joandomènec Ros, president de l'IEC, i Maria Coromines, presidenta de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC. Organització: IEC i Sciences Po Strasbourg.

— Centres d'Estudis Avançats de Blanes (CEAB), 5 d'octubre. XV Jornada d'Avenços en Ecologia. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC), CEAB, Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals i Grup Excursionista Cultural i Alpinista.

— Valldemossa (Mallorca), 5 d'octubre. XXVIII Jornada de Toponímia

i Antroponímia, amb la presentació del treball *El futur de l'onomàstica. Algunes idees, constatacions, propostes i suggeriments per a una renovació creativa de l'activisme onomàstic*, a càrrec de Joan Tort, president de la Societat d'Onomàstica, i de Joan Anton Rabella, cap de l'Oficina d'Onomàstica de la Secció Filològica. Organització: Universitat de les Illes Balears.

— Sala d'Actes de la Sorbona i Amfiteatre Chasles (París), 12-14 d'octubre. XII Jornades d'Intercanvi Cultural, amb conferències a càrrec de Pere Quer, de la Universitat de Vic; Julien Lanes Marsall, de la Universitat de la Sorbona; Eliseu Trenc, de la Universitat de Reims Xampanya-Ardenes, i M. Àngels Verdguer, de la Universitat de Vic. Organització: Societat Verdguer, Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC), Càtedra Verdguer d'Estudis Literaris de la Universitat de Vic, Centre d'Études Catalanes, CRIMIC (Études Catalanes), amb la col·laboració de Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC), Centre d'Études Catalanes i Institut Ramon Llull.

— Universitat de València, 15 d'octubre. Jornada de Lexicografia: «Els diccionaris: ara i demà», en homenatge a Francesc Ferrer Pastor, amb ponències a càrrec de la presidenta de la Secció Filològica, de M. Teresa Cabré, i els membres de la SF Antoni Ferrando, Joan Veny, Mercè Lorente, Miquel Àngel Pradilla i Josep Martines, entre d'altres. Organitza-

ció: Acadèmia Valenciana de la Llengua, en col·laboració amb la Universitat d'Alacant, la Universitat Jaume I, la Universitat de València i el centre de formació CEFIRE.

— IEC, 18 d'octubre; Campus de la Ciutadella de la Universitat Pompeu Fabra, 19 d'octubre. Quarta Jornada de la Càtedra Pompeu Fabra: «La projecció de Fabra en l'àmbit catalanoparlant i a l'exterior». Organització: Càtedra Pompeu Fabra de la UPF i Secció Filològica de l'IEC.

— Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya (Barcelona), 19 i 20 d'octubre. IV Jornades de Llengua i Literatura: «La llengua oral», amb la participació del membre de la Secció Filològica Oriol Camps. Organització: Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya.

— La Cate de Figueres (Figueres), 20 d'octubre. Jornada *Science needs you! 2018*, dedicada al mar i les ciències del mar, amb la presentació del llibre de Josep Maria Gili *De terra o de mar*, editat amb el suport de l'IEC. Organització: Associació Catalana per a la Divulgació Científica (ACDIC).

— Facultat d'Educació, Psicologia i Treball Social de la Universitat de Lleida, 25-27 d'octubre. XIII Jornades Internacionals d'Història de l'Educació, amb l'assistència, a l'acte d'inauguració, de Josep González-Agàpito com a delegat

de l'IEC. Organització: Universitat de Lleida, Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana (IEC), Fundació del Món Rural, Facultat d'Educació, Psicologia i Treball Social.

— IEC, 26 d'octubre. Jornada de Literatura Catalana per a Alumnes de Batxillerat, amb la Ruta Pompeu Fabra, visites guiades a la Casa de Convalescència i al jardí Mercè Rodoreda, així com una conferència sobre Pompeu Fabra i els escriptors. Organització: IEC i Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

— IEC, 26 d'octubre. Jornada *La narrativa catalana al segle XXI, balanç crític*, coordinada per Josep Camps i Maria Dasca, i amb la participació d'escriptors, crítics i investigadors. Organització: Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC).

— IEC, 30 d'octubre. XVII Jornada de Virologia. Ponents: Mateo Iannaccone, del San Raffaele Scientific Institute de Milà; José Esté, de l'IrsiCaixa, i Joaquim Sagalés, de l'IRTA-CReSA. Organització: Secció de Virologia de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 6 de novembre. Jornada anual de la XCT-XVAC (Xarxa de Custòdia del Territori - Xarxa de Voluntariat Ambiental de Catalunya), amb la conferència inaugural «Conviure amb la diversitat dels valors de la natura: la clau per a la sostenibilitat», a càrrec del professor i investigador Unai Pascual. Organització:

Xarxa de Custòdia del Territori i Xarxa de Voluntariat Ambiental de Catalunya, amb la col·laboració de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC) i el suport de la Generalitat de Catalunya.

— IEC, 21 de novembre. XV Jornada CREAM-SCB-ICNH: «Reptes, idees i solucions per a fer ciència ciutadana útil i amb impacte». Organització: Societat Catalana de Biologia i Institució Catalana d'Història Natural (IEC) i Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals.

— IEC, 21 i 22 de novembre. III Jornades Internacionals Comunicació i Salut: «#parlemdeVIH?». Organització: Institut de la Comunicació de la UAB, amb la col·laboració de la Societat Catalana de Comunicació (IEC).

— IEC, 22 i 23 de novembre. Jornades *Fenomenologia del món social i polític*. Conferenciants convidades: Danielle Petherbridge, de la University College Dublin, i Silvia Stoller, de la Universitat de Viena. Organització: Grup d'Estudis Fenomenològics de la Societat Catalana de Filosofia i Secció de Filosofia i Ciències Socials (IEC).

— IEC, 29 de novembre. Jornada d'Estudi Montserrat Abelló: «La ploma als dits, delit de paraules», amb les intervencions de Joandomènec Ros, president de l'IEC; Laura Borràs, consellera de Cultura i comissària de l'Any Montserrat Abelló, i Joan-Elies Adell, director de la Institució de les Lletres Catalanes. Orga-

nització: Institució de les Lletres Catalanes i IEC.

— IEC, 11 de desembre. Jornada de Santa Llúcia 2018: «Conviure entre contaminació: pol·lució, salut i malaltia». Organització: Secció Biologia i Societat de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Facultat de Química de la Universitat de Barcelona, 18 de desembre. XVIII Conferència Enric Casassas: «Els avenços en la mesura analítica». Organització: Societat Catalana de Química i Secció de Ciències i Tecnologia (IEC) i Secció de Química Analítica de la Universitat de Barcelona.

— CaixaFòrum Barcelona, 20 de desembre. VI Jornada de Bioinformàtica i Genòmica, amb la participació de diversos científics de reconegut prestigi internacional. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC) i Associació Bioinformàtics Barcelona - BIB.

— IEC, 25 de gener. II Jornada del Corpus Textual de la Catalunya del Nord. La benvinguda a l'acte anà a càrrec de Ramon Pinyol, president de la Secció Històrico-Arqueològica, que donà la conferència «Els efímers i la impremta rossellonesa», i d'Eulàlia Miralles, coordinadora del programa de recerca Corpus Textual de la Catalunya del Nord. Organització: Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC.

— IEC, 29 de gener. XIV Jornada de Recerca del Departament de Física de la UPC. Ponents: M. Ángeles Serrano,

ponent convidada, i José E. García, Pietro Massignan, Elena Salinas i Hyuk Park, membres del Departament de Física de la UPC. Organització: Departament de Física de la UPC, amb el suport de la Societat Catalana de Física (IEC).

— IEC, 30 de gener. 7a edició de la *master class* «Trans/fronteres i diàleg de les disciplines: “Diplomàcia territorial i cooperació territorial europea. Diàleg euromediterrani”», amb la intervenció de Joandomènec Ros, president de l’IEC; Martina Camiade, delegada de l’IEC a Perpinyà, i Cyril Piquemal, cònsol general de França a Barcelona. Organització: Institut Catòlic de la Mediterrània i IEC.

— Centre de Formació Integrat Ferran Sunyer i Balaguer (Figueres), 2 de febrer. 8a edició del Dissabte Transfronterer de les Matemàtiques a l’Alt Empordà (DITMAE), amb les xerrades: «L’art de xifrar missatges: la criptografia, un duel d’enginy», «Xarxes òptimes» i «Blockchain i bitcoin», i un taller adreçat al professorat. A la jornada hi assistí Joandomènec Ros, president de l’IEC. Organització: Fundació Ferran Sunyer i Balaguer (IEC) i Ajuntament de Figueres.

— IEC, 4 de febrer. IV Jornada d’Estudis Hebraics, amb les conferències «La contribució del col·lectiu convers i jueu a les lletres catalanes medievals», a càrrec de Constantino Vidal Salmerón, i «Els evangelis en hebreu traduïts del català», a càrrec de Pere Casanellas i Bas-

sols. Organització: Societat Catalana d’Estudis Hebraics (IEC).

— Facultat de Química de la UB (Barcelona), 4 i 5 de febrer. 24a Conferència Fèlix Serratosa, amb les intervencions de Víctor S. Martín, de la Universitat de La Laguna (Tenerife), i Brian M. Stoltz, del California Institute of Technology (Pasadena, Califòrnia). La presentació de l’acte anà a càrrec d’Albert Moyano i Antoni Riera, de la Universitat de Barcelona. Organització: Societat Catalana de Química (IEC) i Real Sociedad Española de Química.

— IEC, 8 de febrer. Jornada de debat *La SOCS: mirada al futur*. L’obertura anà a càrrec de Joan Pujolar, president de la Societat Catalana de Sociologia (SOCS), i M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica. Organització: Societat Catalana de Sociolingüística (IEC).

— IEC, 11 de febrer. Jornada *Impacte de l’agricultura 4.0 en el marc de la PAC*, amb diverses ponències i taules rodones. La benvinguda a la jornada anà a càrrec de Joandomènec Ros, president de l’Institut d’Estudis Catalans; Jordi Sala i Casarramona, president de la Institució Catalana d’Estudis Agraris, i Javier Lorén Zaragoza, president del Consejo de Ingenieros Técnicos Agrícolas de España COITA. Organització: Consell de Col·legis Oficials d’Enginyers Agrícoles, Col·legi Oficial d’Enginyers Tècnics Agrícoles i Perits Agrícoles de Catalunya

(CETAFC) i Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— Universitat de Barcelona, 14 i 15 de febrer. Jornada *L'epístola literària des de l'antiguitat clàssica fins al segle XX*, amb diverses ponències i taules rodones. La cloenda de la jornada anà a càrrec de Joandomènec Ros, president de l'Institut d'Estudis Catalans. Organització: Aula Carles Riba (IEC i UB).

— Universitat de Barcelona, 14 i 15 de febrer. Jornada *Mengem futur (informe del CADS): el debat*, amb la presentació de l'informe del Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS) i un debat moderat per Ester Torres, vicepresidenta de la Institució Catalana d'Estudis Agraris. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— Universitat Pompeu Fabra (Campus del Poblenou i de la Ciutadella), 15 i 16 de febrer. Jornades GrOC 2019: «L'actualització i unificació terminològica a les classes de llengua i les PAU», amb la ponència «Les noves gramàtiques de l'IEC i la terminologia gramatical: el glossari de la *Gramàtica essencial de la llengua catalana*», a càrrec de Maria Josep Cuenca, que hi participà en representació de l'IEC. Organització: Grup de recerca GrOC (Gramàtica Orientada a les Competències) de la UAB, amb la col·laboració de la Universitat Pompeu Fabra i el Col·legi de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya.

— Escola Tècnica Superior, Lleida, 23 de febrer. Jornada *IDissabte de les Matemàtiques a Lleida (DiMAiLleida 2019)*, amb les xerrades «Xarxes òptimes», a càrrec de Nacho López, de la Universitat de Lleida; «Blockchain i bitcoin», a càrrec de Toni Lozano, de Tengen i la Universitat de Barcelona, i «Activitats experimentals a l'aula de matemàtiques, també a batxillerat, per què no?», a càrrec de Raül Fernández, de l'IES Vidreres. Organització: Fundació Ferran Sunyer i Balaguer (IEC), Ajuntament de Lleida, Institut d'Estudis Ilerdencs i Diputació de Lleida, amb la col·laboració de la Universitat de Lleida i del Centre de Recursos Pedagògics del Segrià.

— Universitat Pompeu Fabra (Barcelona), 28 de febrer. Jornada *Healthcom'19. Comunicació, llenguatge i salut: estratègies lingüístiques per millorar la comunicació amb el pacient*, amb la taula rodona «Estratègies lingüístiques per millorar la comunicació metge-pacient des de diverses perspectives», moderada per M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica. Organització: Universitat Pompeu Fabra i Institut Universitari de Lingüística Aplicada, amb el qual col·labora la Societat Catalana de Terminologia (IEC).

— IEC, 13 de març. XI Jornada ACCA. Durant la sessió, es va retre homenatge al doctor Robert Xalabarder. Organització: Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (IEC).

— IEC, 19 de març. Jornada Pedagògica Pompeu Fabra, en commemoració dels 150 anys del naixement de Pompeu Fabra i els 100 anys de la publicació de la *Gramàtica catalana*. Amb les intervencions de Mariàngela Vilallonga, vicepresidenta de l'IEC; Ester Franquesa, directora general de Política Lingüística, i Josep Vallcorba, director general de Currículum i Personalització del Departament d'Educació. Organització: IEC i Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

— Palau Maricel (Sitges), 20 de març. Jornada sobre Turisme Urbà i Desenvolupament Local, amb diverses comunicacions i una taula rodona. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC) i Diputació de Barcelona.

— IEC, 22 de març. IX Jornada de Cromatina i Epigenètica. Organització: Secció de Cromatina i Epigenètica de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat d'Alacant, 27 de març. Jornada Internacional «100 anys de l'obra de Pompeu Fabra», amb la participació de M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica; Antoni Ferrando, membre de l'IEC, de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua i de la Universitat de València, i Joan Peytaví, membre de l'Institut d'Estudis Catalans i de la Universitat de Perpinyà, entre d'altres. Organització: Universitat d'Alacant (UA),

Departament de Filologia Catalana de la UA, el Vicerectorat de Cultura, Esport i Llengües, la Facultat de Filosofia i Lletres, l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana (UA), amb la col·laboració de la Delegació de l'IEC a Alacant i l'ISIC-IVITRA.

— IEC, 29 de març. Jornada sobre Diccionalització, amb les intervencions de M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica, Cristina Gelpí i Josep Martines, així com d'investigadors del projecte NADIC d'arreu del domini lingüístic. Organització: Observatori de Neologia de la Universitat Pompeu Fabra i Secció Filològica (IEC).

— Universitat Politècnica de València (UPV), 29 i 30 de març. XXIV Jornada de Sociolingüística d'Alcoi: «Tenim recursos per a fer humor en valencià?». Organització: UPV, AVL, IEC, Ajuntament d'Alcoi, Centre Ovidi Montllor i Coordinadora Alcoià i Comtat pel Valencià.

— Jardí Botànic de la Universitat de València, 30 de març. VIII Jornada de la Biologia a l'Ensenyament. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC) i Col·legi Oficial de Biòlegs de la Comunitat Valenciana.

— IEC, 1 d'abril. VIII Jornada Humanitats i Tecnologia: «Ortega y Gasset: De la *Meditació de la tècnica* a la intel·ligència artificial», amb presentació a càrrec de Núria Salán, presidenta de la Societat Catalana de Tecnologia, i diversos

diàlegs divulgatius en què participaren, entre d'altres, el filòsof Joan Cuscó, l'escriptor i historiador Andreu Navarra i el professor de filosofia a la UPF Fernando Pérez-Borbujo. Organització: Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— IEC, 10 d'abril. X Jornada de Recerca de la Societat Catalana de Comunicació, amb la taula rodona «La recerca emergent sobre comunicació a les universitats catalanes» i el lliurament dels XXX Premis CAC a la investigació sobre comunicació audiovisual. Organització: Societat Catalana de Comunicació (IEC).

— IEC, 11 d'abril. X Jornada sobre Canvi Climàtic i Salut, inaugurada per Joandomènec Ros, president de l'IEC, i amb ponències de Xavier Rodó, Elisa Berdalet, Humberto Llavador i Irma Ventayol, i una discussió general moderada per David Serrat. La cloenda va anar a càrrec de Josep Peñuelas, investigador del CREAF i membre de l'IEC. Organització: Societat Catalana de Ciències Biològiques (IEC).

— Fundació Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears, 25 d'abril. Dia de la Immunologia: «Sepsis, challenges and new perspectives». Jornada dedicada a noves estratègies per a fer front a processos infecciosos sistèmics. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC) i Societat Catalana d'Immunologia.

— IEC, 26 d'abril. Jornada tècnica *El bernat marró marbrejat a Cata-*

lunya, amb la intervenció de diversos investigadors i experts en la matèria.

Organització: Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries, Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya i Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— Calaceit, 3-5 de maig. Jornades d'Arqueologia de Calaceit, dins els actes de commemoració de les excavacions de l'IEC al Matarranya, amb les intervencions de Joandomènec Ros, president de l'IEC; Joaquim Monclús, president de l'Associació Cultural del Matarranya, i Rafel Jornet Niella, professor de la Universitat de Barcelona i director científic de les jornades, així com una conferència, sessions de treball i una visita a dos jaciments de la zona sota el guiatge de Rafel Jornet, membre de la Societat Catalana d'Estudis Històrics. Organització: Ajuntament de Calaceit i IEC.

— Universitat Internacional de Catalunya, 4 de maig. Jornada Pedagògica per a l'Ensenyament de la Llengua Anglesa. Organització: Societat Catalana de Pedagogia (IEC) i Richmond, amb la col·laboració del Centre de Recursos Pedagògics de Sarrià - Sant Gervasi.

— IEC, 11 de maig. V Jornada d'Intercanvi Pedagògic Fem l'Escola Plurilingüe, amb una taula rodona de debat, experiències pedagògiques de referència i una conferència sobre l'oralitat i l'oratoría en una societat multilingüe, a

càrrec de Gemma Pasqual. Organització: Societat Catalana de Pedagogia (IEC).

— Hospital Universitari Dexeus, 16 de maig. XVI Jornada de Biologia de la Reproducció. Organització: Secció de Biologia de la Reproducció de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, 21 de maig. II Jornada de Celebració del Dia Mundial de la Metrologia (DMM2019): «El Sistema Internacional d'Unitats - Fonamentalment millor», amb l'exposició «Quàntica. A la recerca de l'invisible», entre altres activitats. Organització: Secció Catalana de Metrologia de la Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— IEC, 30 de maig. XVI Jornada de la SCATERM: «La Viquipèdia i la terminologia». La benvinguda a la Jornada anà a càrrec de M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica, i de Miquel-Àngel Sánchez, president de la Societat Catalana de Terminologia (SCATERM). Organització: Societat Catalana de Terminologia (IEC).

— IEC, 5 de juny. Novena jornada *Medi ambient i societat: pautes per a la gestió ambiental*. Organització: Dones d'Avui.Cat, Societat Catalana de Química (IEC), Aigües de Barcelona i Departament de Química Ambiental de l'Institut de Diagnòstic Ambiental i Estudis de l'Aigua (IDAEA-CSIC).

— IEC, 11 de juny. XXVI Jornada de Biologia Molecular. Ponents: Martí

Aldea (IBMB-CSIC), Vivek Malhotra (CRG), Elena Martínez (IBEC), Travis Stracker (IRB Barcelona) i José María Valpuesta (CNB-CSIC). Organització: Secció de Biologia Molecular de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 26 de juny. Jornada sobre Benestar Animal en Peixos. Organització: Secció d'Aqüicultura de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 28 de juny. XIX Jornada de Biologia Evolutiva, amb la participació de Stefano Mona, de l'Institut de Systématique, Évolution, Biodiversité (SYEB - UMR 7205), de París. Durant la Jornada es lliurà el XII Premi Antoni Prevosti de Biologia Evolutiva. Organització: Secció de Biologia Evolutiva de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Universitat de les Illes Balears, 16-19 de juliol. 33es Jornades Internacionals per a Professors de Català, amb la presentació de la *Gramàtica essencial de la llengua catalana*, a càrrec de Maria Josep Cuenca, membre de la Secció Filològica i directora de l'obra. Organització: Institut Ramon Llull.

— Liceu Renovier de Prada, 21 d'agost. Jornada *Catalunya del Nord i el procés*, en el marc de la Universitat Catalana d'Estiu de Prada. Hi participà Joan Domènec Ros, president de l'IEC. Organització: Delegació de l'IEC a Perpinyà.

Reunions i sessions científiques

— IEC, 7 de novembre. Sessió de Fotografia de Natura: «Dolomites. Les mun-

tanyes pàl·lides», a càrrec de Jordi Lluís Pi, en memòria de Pere Ignasi Isern. Organització: Societat Catalana de Fotògrafs de Natura de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Universitat de Barcelona, 22 de novembre. Sessió del cicle *Debats UB: Catalunya i Espanya*, amb la conferència «Llengua i identitat», a càrrec de Carme Junyent, professora del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la Universitat de Barcelona, i una taula rodona en què participaren Magí Camps, Albert Branchadell, M. Teresa Cabré i Francesc Xavier Vila. Organització: Universitat de Barcelona.

— IEC, 13 de desembre. 98a Sessió Acadèmica de la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics, en què Santiago Ruiz, de la Universitat de Salamanca, impartí la conferència «La transmisión del canto del aleluya de la Misa en las fuentes catalanas del Oficio divino». Organització: Societat Catalana d'Estudis Litúrgics (IEC).

— IEC, 23 de gener. Sessió científica dins el XVII Seminari Anual de la Secció de Filosofia Analítica de la Societat Catalana de Filosofia: «Vivim en un univers amb acció a distància? Una aproximació filosòfica a la mecànica quàntica i el teorema de Bell», a càrrec d'Albert Solé, de Logos/BIAP, de la Universitat de Barcelona. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 24 de gener. Sessió del cicle *Objectes perduts: explicar i exposar*

ciència a museus i altres llocs públics, amb Natasha Ruiz-Gómez, que tractà les interseccions entre art i ciència a partir de l'estudi d'escultures i fotografies mèdiques. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 7 de març. Sessió en commemoració del dia Internacional de les Dones: «Dones, geografia i acadèmia», amb la intervenció de les geògrafes Joos Droogleever, professora universitària als Països Baixos i vicepresidenta de la Unió Geogràfica Internacional, i de Maria Dolors Garcia Ramon, professora honorària de la UAB i presidenta de la Societat Catalana de Geografia. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC), amb la col·laboració de l'Asociación de Geógrafos Españoles.

— IEC, 2 d'abril. Sessió científica CCNIEC 2019: «Models alimentaris i canvi climàtic», coordinada per Carlos A. González Svatetz, de la Unitat de Nutrició i Càncer de l'Institut Català d'Oncologia, i inaugurada per Jordi Salas-Salvadó, president del Centre Català de la Nutrició de l'Institut d'Estudis Catalans (CCNIEC). Científics i especialistes en la matèria hi impartiren diverses conferències. Organització: CCNIEC.

— Biblioteca del Fondo (Santa Coloma de Gramenet), 3 d'abril. Sessió sobre la *Gramàtica essencial de la llengua catalana*, a càrrec de Judit Feliu, membre de l'equip del projecte de la Gramàtica

Essencial. Organització: Centre de Normalització Lingüística l'Heura.

— IEC, 3 d'abril. Sessió sobre Simbiosi: «El paper evolutiu de la simbiosi», amb introducció a càrrec de Carmen Chica, projecció d'una pel·lícula sobre la simbiosi i també diverses conferències impartides per científics i experts en la matèria. La sessió es tancà amb un col·loqui en què participà el públic. Organització: Acadèmia Europaea.

— IEC, 10 d'abril. Sessió científica del XVII Seminari de la Secció de Filosofia Analítica: «Reflexions entorn de la pràctica mèdica convencional i no convencional», a càrrec de Josefina Caminal, de la UManresa - Universitat Central de Catalunya. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 7 de maig. Reunió dels Equips d'Assessorament de Llengua i Cohesió Social (ELIC). Salutació institucional a càrrec de Joandomènec Ros, president de l'IEC. Organització: Societat Catalana de Pedagogia (IEC).

— Berna (Suïssa), 8-10 de maig. Assemblea general de l'ALLEA. Hi assistí el president de l'IEC, Joandomènec Ros. Organització: All European Academies (ALLEA).

— IEC, 9 i 10 de maig. Reunió *5th MetNet International Annual Meeting 2019*: «Targeting metabolism to develop new therapies», que inclogué el primer MetNet/SCB Workshop on Metabolism. Organització: Secció de Senyalització Cel-

lular de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 14 de maig. Sessió *Ment i matèria: una aproximació al pensament conscient simbiòtic de Raimon Panikkar, Ramon Margalef i James Lovelock*, amb les intervencions de Pere Monràs, del Biomimetics Science Institute, i Ricard Guerrero, director acadèmic de l'Acadèmia Europaea i membre de l'IEC. La sessió es clogué amb un concert de Lídia Pujol. Organització: Biomimetics Sciences Institute i Acadèmia Europaea.

— IEC, 22 de maig. Darrera sessió científica del XVII Seminari de la Secció de Filosofia Analítica: «Per què ciència?», a càrrec de José Díez, de Logos/BIAP-Universitat de Barcelona. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 4 de juliol. Trobada de l'Acadèmia Oberta als Mitjans de Comunicació, amb la presentació de les activitats de l'Acadèmia i de l'organització i els projectes de les Oficines Lexicogràfiques. Organització: Secció Filològica de l'IEC.

— IEC, 5 de juliol. 99a Sessió Acadèmica de la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics, en què Cristina Godoy, de l'Ateneu Universitari Sant Pacià, impartí la conferència «L'oracional de Verona i la topografia cristiana de Tàrraco al segle VII. Noves perspectives». Organització: Societat Catalana d'Estudis Litúrgics (IEC).

Taules rodones i tertúlies

— IEC, 17 de setembre. Tertúlia de Pro-tecció Vegetal, amb la conferència «El berrat marró marbrejat (*Halyomorpha halys*)», plaga molt polífaga i preocupant per als conreus a Catalunya», a càrrec de la doctora Adriana Escudero, de l'IRTA (Institut de Recerca i Tecnologia Alimen-tàries). Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— Fira de Montjuïc (Barcelona), 18 d'octubre. Taula rodona: «INdustry wOmeN», moderada per Gemma Navés, amb Ariadna Marín (COATRESA), Mar-tina Font (Font Packaging), Anna Martí (Mur & Martí) i Dolors Grau (UPC). Organització: Secció Indústria i Dona de la Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— Sala Tastavins de l'Agrícol, Vilafranca del Penedès, 26 d'octubre. Taula rodona: «La llengua és un organisme viu», coordinada pel professor i escrip-tor Pere Martí i Bertran i amb la partici-pació d'Agnès Esquirol, de l'escola Epiqueia (Sant Joan de Mediona); Enric Gomà, filòleg i escriptor, i Albert Pla Nualart, cap de Llengua del diari *Ara*. Organització: Òmnium Alt Penedès.

— Casa dels Caragols (Castelló de la Plana), 11 de desembre. Taula rodona: «LGTBifòbia als diccionaris», moderada per Pastora de Florencio López, presiden-ta de Castelló LGBTI. Organització: Castelló LGTBI, amb la col·laboració de l'IEC, la Generalitat Valenciana i l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

— IEC, 12 de març. Taula rodo-na: «Qui liderarà la revolució tecnològica del segle XXI?», amb les intervencions de Montse Guàrdia, d'Alastria; Meritxell Bautista, de Fibracat; Xantal Llavina, directora del programa de TV3 *Revolució 4.0*, i Núria Salán, professora de la UPC i presidenta de la Societat Catalana de Tecnologia. Organització: Societat Cata-lana de Tecnologia (IEC).

— IEC, 24 d'abril. Taula rodona: «La geografia als estudis de grau de les universitats catalanes», amb la partici-pació d'estudiants de diverses universitats catalanes. Organització: Societat Catala-na de Geografia (IEC).

— IEC, 8 de maig. Taula rodona: «Valors *p*, hem d'enterrar-los o hem d'aprendre com usar-los?», moderada per Lupe Gómez, de la UPC, i Rosa Lamarca, de la Societat Catalana d'Estadística i d'AstraZeneca. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 16 de maig. Taula rodo-na: «Més enllà de Rachel Carson: pestici-des, experts i controvèrsies públiques». Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC) i Cen-tre d'Història de la Ciència.

Debats

— IEC, 19 de setembre. Debat: «Aspectes ètics de la intel·ligència artificial», mode-rat per Aícia Casals, catedràtica d'arqui-tectura i tecnologia de computadors a la UPC, cap del Grup de Robòtica de l'Ins-

titut de Bioenginyeria de Catalunya i membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, i amb la participació de Maite López Sánchez, del Departament de Matemàtiques de la UB i coordinadora a la UPC del Màster Interuniversitari en Intel·ligència Artificial (UPC-UB-URV); Josep Domingo Ferrer, catedràtic de ciències de la computació i intel·ligència artificial de la URV i membre de la SECCT, i Begoña Roman, professora de filosofia a la UB. Organització: Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC.

— IEC, 15 d'octubre. Debat: «Catalunya-Espanya: l'encaix és possible?», moderat per Víctor Climent, director del Departament de Sociologia de la Universitat de Barcelona, amb la intervenció d'Ernest Maragall, conseller d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència de la Generalitat de Catalunya; Antón Costas, catedràtic de política econòmica de la Universitat de Barcelona, i la periodista Ana Pardo de Vera. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 7 de novembre. Debat: «Efectes econòmics i socials de la digitalització», moderat per Àlicia Casals, vicepresidenta de la Secció de Ciències i Tecnologia, amb Josep Amat, enginyer i membre de la Secció, i Alfred Pastor, economista. Organització: IEC.

— Palau Macaya, 13 de novembre. Debat del cicle *Diàlegs ciència i ciutadania: una societat que avança*:

«Què necessita l'educació a Catalunya de la recerca social?», amb Carles Martínez, secretari de Polítiques Educatives de Catalunya; Raquel García, directora del CEIP Joaquim Ruyra, guanyador del Premi Cercle d'Economia a la millor escola de Catalunya, i Ramon Flecha, catedràtic de sociologia de la Universitat de Barcelona. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 30 de gener. Debat: «BCN 2019; tu decideixes el futur de la ciutat. Si tu no decideixes, decidiran per tu», moderat per la periodista alemanya Krystyna Schreiber i amb la participació de Jordi Muñoz, de la Universitat de Barcelona, i Ana Surra, diputada al Congrés de Madrid. Organització: BCitizen, Foreign Friends of Catalonia i Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 25 de febrer. Debat: «Territori: reptes i desafiaments en el segle XXI», amb la conferència «Canvi climàtic i recursos alimentaris», a càrrec de Salvador Samitier, director de l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic (OCCC), i Jordi Bacaria, professor de la Universitat Autònoma de Barcelona i exdirector del Centre d'Estudis i Documentació Internacionals a Barcelona (CIDOB). Organització: Consell Superior d'Investigacions Científiques i Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— Palau Macaya, 12 de març. Debat del cicle *Diàlegs ciència i ciutadania: una societat que avança*: «Nous escenaris: nous reptes per a les dones i la

societat», moderat per Cristina Sánchez, doctora en sociologia, i amb la participació de Lise Widding Isaksen, presidenta del Comitè d'Estudis de Gènere de l'Associació Europea de Sociologia; Ana Contreras, presidenta de l'Associació Gitana de Dones Drom Kotar Mestipen; Arantxa Calvera, assistent acreditada del Parlament Europeu i portaveu del moviment MetooEP, i Maria Teresa Vidal, membre de la Plataforma Unitària contra les Violències de Gènere. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC) i Fundació Bancària «la Caixa».

— IEC, 8 d'abril. Debat: «SOS Costa Brava». Organització: Secció de Ciències Biològiques de l'IEC.

— IEC, 15 de maig. XXXI Debat de Química a l'IEC: «Celebrem l'Any Internacional de la Taula Periòdica (AITP2019)». Ponents: Pep Anton Vieta, Eduard Cremades, Marta Segura i Josep M. Valls. Carles Bo, president de la Societat Catalana de Química, moderà el debat «Com pot contribuir l'Any Internacional de la Taula Periòdica (AITP2019) a la divulgació i l'ensenyament de la química?». Durant aquesta activitat es van lliurar els Premis als Treballs de Recerca de Batxillerat dins l'Àmbit de la Química i es va presentar l'exposició «Elements amb caps. Una taula periòdica per a experimentar». Organització: Societat Catalana de Química (IEC).

— IEC, 21 de juny. «Ens estem quedant sols?». Debat sobre el darrer in-

forme d'avaluació global de la Plataforma Intergovernamental sobre Biodiversitat i Serveis Ecosistèmics (IPBES). Organització: Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF), Centre Tecnològic Forestal de Catalunya (CTFC), Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya i Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible.

Simposis

— IEC, 17-19 d'octubre. 15è Simposi del Grup d'Estudi TICM sobre la Iconografia de les Arts Escèniques: «Creacions musicals iberes a través dels anys: música, imatges i intercàrregues transculturals». Organització: Societat Catalana de Musicologia (IEC) i International Council for Traditional Music (ICTM).

— IEC, 7-9 de novembre. Simposi Trias sobre Maria Aurèlia Capmany, amb les intervencions d'especialistes en l'obra de l'escriptora. Organització: Càtedra Ferrater Mora de la Universitat de Girona, Màster en Construcció i Representació d'Identitats Culturals, Universitat de Barcelona, Institució de les Lletres Catalanes i IEC.

— IEC, 12-13 de novembre. XI Simposi de Neurobiologia: «Future technical advances», amb la participació d'investigadors en neurociències de Catalunya, les Illes Balears i el País Valencià. Organització: Secció de Neurobiologia Experimental de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 14-16 de novembre. Simposi Pompeu Fabra. Inauguració a càrrec de Joandomènec Ros, president de l'IEC; M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica, i Laura Borràs, consellera de Cultura de la Generalitat de Catalunya, i ponències a càrrec de diversos membres de l'IEC i d'altres estudiosos de l'obra i la vida de Fabra. Organització: IEC.

— IEC, 22 de novembre. Simposi *Carles Fages de Climent*, amb ponències a càrrec de Mariàngela Vilallonga, Enric Pujol, Jordi Canet, Anna Teixidor i Jaume Guillaumet, entre d'altres, i la lectura dramatitzada de l'obra *Les bruixes de Llers*, a càrrec de l'Aula de Teatre de la Universitat de Girona. Organització: IEC i Càtedra Fages de Climent.

— IEC, 4 i 5 d'abril. X Simpòsium Europeu «El laboratori clínic i la indústria del diagnòstic *in vitro*». Organització: Associació Catalana de Ciències del Laboratori Clínic i Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 12 de juny. 20è Simposi de la Fundació La Marató de TV3, amb la presentació dels resultats de la recerca biomèdica finançada per La Marató de 2013, dedicada a les malalties neurodegeneratives. Organització: Fundació La Marató de TV3.

— Library Hall i Franklin Hall (Filadèlfia, EUA), 12-14 de juny. International Symposium on the Future of Learned Academies. Hi participà Joando-

mènec Ros, president de l'IEC. Organització: Societat Filosòfica Americana.

— Institució Milà i Fontanals (Barcelona), 11 i 12 de juliol. Simposi *La lexicografia llatina medieval i els corpus documentals (Memorial Joan Bastardas)*, inaugurat per M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica, i Lluís Calvo, director de la Institució Milà i Fontanals del Consell Superior d'Investigacions Científiques. Organització: Societat Catalana d'Estudis Clàssics (IEC), Secció Filològica (IEC), Institució Milà i Fontanals del CSIC i Universitat de Barcelona.

Fires

— Avinguda de la Catedral (Barcelona), 7-16 de setembre. 36a Setmana del Llibre en Català. L'IEC hi presentà una selecció de les seves publicacions al mòdul 24, compartit amb Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Organització: Associació d'Editors en Llengua Catalana.

— Plaça del Port, Alacant, 22-24 de febrer. II Plaça del Llibre d'Alacant. Organització: Generalitat Valenciana, Full Fundació pel Llibre i la Lectura, Escola Valenciana, Universitat d'Alacant, Gremi de Llibreters Independents de les Comarques Alacantines, Acció Cultural del País Valencià, Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, Institut d'Estudis Catalans i Institució Alfons el Magnànim.

Lliurament de premis

— IEC, 19 de setembre. Lliurament de premis de l'IX edició del concurs «Un mar de paraules». La presentació de l'acte anà a càrrec de Josep Ferré, director general de l'Institut Europeu de la Mediterrània; Laura Borràs, consellera de Cultura de la Generalitat de Catalunya; Elisabetta Bartuli, coordinadora del jurat, i Joandomènec Ros, president de l'IEC. Organització: Institut Europeu de la Mediterrània i Fundació Anna Lindh, amb la col·laboració de l'IEC i la Sala Beckett.

— Teatre Nacional de Catalunya, 15 d'octubre. Lliurament dels Premis Nacionals de Recerca 2017. En l'acte, presidit per Quim Torra, president de la Generalitat, fou guardonat amb el Premi Nacional de Recerca el membre de la Secció de Ciències Biològiques (IEC) Roderic Guigó. Hi assistí Joandomènec Ros, president de l'IEC. Organització: Generalitat de Catalunya.

— IEC, 11 de desembre. Acte de lliurament dels Premis CCNIEC 2018, inclosos en el *LXXXVIII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, presidit per Joandomènec Ros, president de l'IEC; Carme Cabezas, del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, i Glòria Cugat Pujol, del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya. Organització: Centre Català de la Nutrició de l'IEC (CCNIEC).

— Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona, 5 de febrer. Acte de lliurament del Premi Europeu Barcelona Ciència Hipàtia, concedit a László Lovász, matemàtic hongarès i president de l'Acadèmia de Ciències d'Hongria. Organització: Ajuntament de Barcelona i Academia Europaea.

— IEC, 28 de març. Segona edició dels Premis GaudeamusPROJECTA. Exposició dels projectes seleccionats i acte de lliurament dels guardons, amb parlament de benvinguda a càrrec de Jaume de Puig, vicepresident de l'IEC, i Jesús del Hoyo, degà del Col·legi Oficial de Disseny Gràfic de Catalunya. Van clausurar l'acte Mariàngela Vilallonga, consellera de Cultura de la Generalitat de Catalunya, i Jesús del Hoyo. Organització: Col·legi Oficial de Disseny Gràfic de Catalunya.

— IEC, 29 de març. Lliurament de premis de la Societat Catalana de Física (premis de la fase catalana de l'Olimpíada Internacional de Física i els XVI Premis per als Treballs de Recerca de Batxillerat i del V Concurs de Fotografia d'imatges de Física), amb la conferència: «La química vista en dues dimensions (150è aniversari de la taula periòdica de Dmitri Mendeléiev)», a càrrec de Pere Grapí Vilumara, catedràtic de física i química. Organització: Societat Catalana de Física (IEC).

— IEC, 25 d'abril. Lliurament del XXI Premi Joan Profitós d'Assaig Pedagògic, inclòs en els Premis Sant Jor-

di de l'IEC, amb la conferència: «Viure i conviure al segle XXI», a càrrec de la professora Neus Lorenzo Galés. Organització: Fundació Joan Profitós, Societat Catalana de Pedagogia (IEC) i Escola Pia de Catalunya.

— IEC, 30 d'abril. Lliurament dels Premis Sant Jordi 2019 de l'IEC, corresponents al *LXXXVIII Cartell de premis i de borses d'estudi*, en un acte presidit per Jordi Puigneró, conseller de Polítiques Digitals i Administració Pública de la Generalitat de Catalunya, i per Joandomènec Ros, president de l'IEC. El parlament en nom dels premiats anà a càrrec d'Albert Alemany, guanyador del Premi Matemàtiques i Societat. Organització: IEC.

— IEC, 17 de maig. Lliurament de premis vídeoMAT 2019. Organització: Societat Catalana de Matemàtiques (IEC), Federació d'Entitats per a l'Ensenyament de les Matemàtiques a Catalunya (FEEM-CAT), Museu de Matemàtiques de Catalunya (MMACA) i el CESIRE (en representació del Departament d'Educació de la Generalitat).

— Plaça Parroquial de Vinaròs (Castelló), 18 de maig. Acte de lliurament dels Premis Maestrat Viu. En el jurat dels premis participaren els membres de la Secció Filològica José Enrique Gargallo, en representació de la presidenta de la Secció Filològica, i Miquel Àngel Pradilla, guardonat en l'edició anterior del Premis. Organització: Mestrat Viu.

— IEC, 27 de maig. Acte de lliurament del XII Premi Ferran Armengol i Tubau 2018, en què el professor Lluís Bermúdez presentà l'obra guanyadora, *Tarificació d'assegurances amb múltiples garanties correlacionades*. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— Teatre Poliorama (Barcelona), 27 de maig. Lliurament dels premis de la Prova Cangur 2019, amb la presència de Carles Martínez, secretari general de Polítiques Educatives, i les intervencions de Joandomènec Ros, president de l'IEC, i de Gerard Gómez, vicepresident de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona. Organització: Societat Catalana de Matemàtiques (IEC).

— CosmoCaixa Barcelona, 10 de juliol. Quarta Nit de la Biologia, en què es lliuraren els Premis de la Societat Catalana de Biologia, inclosos en el *LXXXVIII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

Congressos

— IEC, 5-7 setembre. Congrés internacional *Instrumenta Inscripta VIII: «Plumbum litteratum. L'escriptura sobre plom a l'època romana»*. Organització: IEC, Universitat de Barcelona, Societat Catalana d'Estudis Clàssics (IEC) i Academia Europaea.

— Bratislava (Eslovàquia), 11-14 de setembre. V Trobada de les Societats Txeca, Eslovena, Austríaca, Eslovaca i

Catalana de Matemàtiques. Organització: Universitat Eslovaca de Tecnologia i Societat Eslovaca de Matemàtiques.

— IEC, 20 de setembre. Acte inaugural del 19è Congrés Internacional de Museus d'Història de la Medicina (19-22 setembre), amb l'assistència de Joandomènec Ros, president de l'IEC; Jaume Padrós, president del Col·legi de Metges de Barcelona; Thomas Schnalke, president de l'European Association of Museums of the History of Medical Sciences, i Alfons Zarzoso, president de Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC) i Museu d'Història de la Medicina de Catalunya.

— IEC, 17-19 d'octubre. Congrés *La península Ibèrica com a cruïlla musical a través del temps: els intercanvis transculturals i la imatge de la música*. Organització: ICTM Study Group on Iconography of the Performing Arts i Societat Catalana de Musicologia (IEC).

— IEC, Palau de la Música i El Círcol (Martorell), 14-16 de novembre. Congrés *Joan Cererols: noves perspectives*, amb diverses ponències sobre l'obra i la figura de Joan Cererols. Organització: Societat Catalana de Musicologia (IEC).

— Pamplona, 17-18 de gener. Congrés sobre llengües minoritzades amb motiu de la celebració del centenari de l'Euskaltzaindia. Hi participà el membre

de la Secció Filològica Joan A. Argenter. Organització: Euskaltzaindia.

— Facultat de Biologia de la UB, 4-7 de febrer. Congrés fundacional de la Societat Ibèrica d'Ecologia (SIBECOL), amb la participació, entre d'altres, de Joandomènec Ros, president de l'IEC i catedràtic d'ecologia de la UB, i Cèlia Marrasé, presidenta de SIBECOL i membre de l'IEC. Organització: Facultat de Biologia de la UB, CREAM-UAB i ICM-CSIC.

— IEC, 12-13 de febrer. 6è Congrés d'Energia de Catalunya (CoEnerCat), amb diverses presentacions i taules rodones. La inauguració anà a càrrec de Joandomènec Ros, president de l'IEC; Núria Salán, presidenta de la Societat Catalana de Tecnologia, i Joaquim Corominas, president de l'Associació Congrés d'Energia de Catalunya. Organització: Associació Congrés d'Energia de Catalunya, amb la col·laboració de la Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— Aula Magna de la Universitat de Barcelona, 4-6 de març. Primera edició del Science & Cooking World Congress (Barcelona) 2019, emmarcat en el III Congrés Català de Cuina. Durant el Congrés, que comptà amb la presència de xefs, científics i experts de prestigi internacional, es lliuraren els premis Sferic Awards, avalats i patrocinats per l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (ACCA). Organització: Tercer Congrés Català de la Cuina, amb la col·laboració

de l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (IEC).

— IEC, 13-15 de març. II Congrés del Món de la Masia: «Una mirada de futur al territori rural català», presentat i coordinat per Assumpta Serra i Clota. La inauguració del Congrés anà a càrrec de Teresa Jordà, consellera d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya; Joandomènec Ros, president de l'IEC, i Jordi Sala i Casarramona, president de la Institució Catalana d'Estudis Agraris. Organització: IEC i Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— IEC, 3 i 5 d'abril; Facultat de Teologia de la Universitat de Barcelona, 4 d'abril. Congrés internacional *Vicent Ferrer: ideologia i pràctica d'una predicació*. Albert G. Hauf impartí la conferència inaugural, «Vicent Ferrer i Francesc Eiximenis: predicació oral i predicació escrita», mentre que Joan-Francesc Mira pronuncià la de cloenda, «Vicent Ferrer, entre la llegenda i el mite». També hi participaren altres estudiosos de la vida i l'obra de Vicent Ferrer. Organització: Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC.

— Biblioteca della Societ  Napoli di Storia Patria (Castelnuovo, Itàlia), 15 d'abril; Accademia Pontaniana (Nàpols, Itàlia), 16 d'abril. Congrés internacional *La Nàpols d'Alfons el Magnànim. Curial e Güelfa, la cavalleria literària i el roman  modern*, en què participaren el vicepresident de l'IEC,

Jaume de Puig, i els membres de la Secció Filològica Vicent Martines i Josep Martines. Organització: Universit  degli Studi de Napoli Federico II, Dipartimento Studi Umanistici, Universit  degli Studi Suor Orsola Benincasa, Societ  Napoletana di Storia Patria, IEC, AISC, Institució Alfons el Magnànim, Institut Ramon Llull, Delegació d'Itàlia del Govern de la Generalitat, entre d'altres.

— IEC, 24 i 25 de maig. II Congrés de la Societat Catalana d'Economia, al qual assistiren m s de dos-cents economistes d'universitats i centres de recerca d'Europa, l'Àsia i els Estats Units d'Amèrica. S'hi presentaren m s de cent quaranta comunicacions i diverses sessions de debat simultànies, entre altres activitats. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— Canillo (Andorra), 20-22 de juny. V Congrés Català de Filosofia, en el marc de la commemoració dels 600 anys del Consell de la Terra. Organització: Societat Andorrana de Ciències, Societat Catalana de Filosofia (IEC), Associació Filos fica de les Illes Balears i Societat de Filosofia del Pa  Valencià.

— IEC, 28 de juny. II Congrés Internacional de Recerca en Comunicació. Presentació a càrrec del Joandomènec Ros, president de l'IEC; Sergi Corti nas, president de la Societat Catalana de Comunicació (SCC), i Marta Civil, vicepresidenta de la SCC. Ponents: Jordi Berrio, Josep M. Casasús, Maria Corominas, Miquel de

Moragas, Josep Gifreu, Jaume Guilletet i Maria Josep Recoder. Durant l'acte se celebrà també la XXIX Conferència Anual de la SCC. Organització: Societat Catalana de Comunicació (IEC).

— IEC, 8-12 de juliol. 6è Congrés Biennal de la Society for the Medieval Mediterranean: «Moviment i mobilitat al Mediterrani medieval (segles VI-XV)». Amb la participació de més de cent-seixanta acadèmics d'arreu del món; les conferències magistrals anaren a càrrec de la doctora Petra M. Sijpesteijn, de la Universitat de Leiden, i de la doctora Amy Remnsneyder, de la Universitat de Brown. Organització: IEC, grup «La Corona catalanoaragonesa, l'Islam i el món mediterrani», Institució Milà i Fontanals, Consell Superior d'Investigacions Científiques, Govern d'Espanya, Arxiu de la Corona d'Aragó, entre d'altres.

— IEC i altres llocs de Barcelona, 9-12 de juliol. Congrés de Sociologia de la Religió: «The politics of religion and spirituality». Organització: Investigacions en Sociologia de la Religió (ISOR-UAB) i el Grup de Recerca sobre Exclusió i Control Socials (GRECS-UB), amb la col·laboració de l'Associació Catalana de Sociologia i de la Facultat de Comunicació i Relacions Institucionals Blanquerna (URL).

Exposicions

— IEC, 18-21 de març. Exposició-demostració de maquetes d'invents que han

canviat la història de la física, sota el guiatge de Ramon Magem, constructor de les maquetes. Organització: Societat Catalana de Física (IEC).

— IEC, 8 d'abril - 27 de maig. Exposició: «5 segles d'obres d'economia d'autors catalans», comissariada per Francesc Roca Rosell i coordinada per Xavier Farriols i Solà, ambdós membres de la Societat Catalana d'Economia (SCE). La inauguració anà a càrrec de Joan-domènec Ros, president de l'IEC, i Eduard Arruga, president de la SCE. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

Cursos i tallers

— IEC, 3-31 d'octubre (5 sessions). Curs de Correcció de Textos Administratius i Jurídics. Organització: Secció Filològica de l'IEC.

— IEC i altres llocs de Barcelona, 9-11 de novembre. Taller de filosofia pràctica, impartit per Oscar Brenifier, de la Universitat de París-Sorbona (París IV). Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC) i Institut de Practiques Philosophiques.

— IEC, 5 de desembre. X Workshop d'Avaluació del Risc a la Cadena Alimentària. Conferència inaugural a càrrec d'Abel Mariné, membre de la Secció de Ciències Biològiques. Organització: Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (IEC) i Agència Catalana de Seguretat Alimentària.

— IEC, 21 de desembre. 1st Winter Workshop de la Societat Catalana d'Economia, inaugurat per Joandomènec Ros, president de l'IEC. Comitè científic: Germà Bel, de la Universitat de Barcelona (UB); Jan Eeckhout, de la ICREA-UPF; Jordi Galí, del CREi; Joan Llull, del MOVE-UAB; Antonio Manresa, de la UB, i Clara Ponsatí, de la Universitat Saint Andrews. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— Facultat de Ciències de la UAB, 14 de febrer. Taller de cloenda del programa «Stem amb tu», amb la participació d'Anna Ortiz, sotsdirectora de l'Institut de Ciències de l'Educació de la UAB (ICE-UAB); Josep Enric Llebot, secretari general de l'IEC; Maite Paramio, presidenta de l'Associació de Dones Investigadores i Tecnòlogues a Catalunya (AMIT-CAT), i Gemma García, coordinadora d'«Stem amb tu» i vicedegana de la Facultat de Ciències de la UB. Organització: AMIT-CAT i ICE-UAB.

— Local social de Guils de Cerdanya, 25 de maig. Taller de xiulells i trompes, a càrrec de Joan Vallès, membre de la Secció de Ciències Biològiques. Organització: IEC, Institut Botànic de Barcelona, Universitat de Barcelona, Ajuntament de Guils de Cerdanya, Institut d'Estudis Ceretans i Amics de Cerdanya.

— IEC, 1-5 de juliol. Curs d'actualització: *Les dones en el món antic*. Organització: Societat Catalana d'Estudis Clàssics.

Commemoracions i homenatges

— Sala Centre Recreatiu (Cassà de la Selva, Girona), 22 de setembre. Acte d'homenatge: «Centenari de Xavier Carbó Maymí», amb la intervenció de Mariàngela Vilallonga, vicepresidenta de l'IEC. Organització: Ajuntament de Cassà de la Selva.

— IEC, 26 de setembre. Sessió inaugural del curs de la Societat Catalana d'Estudis Històrics en homenatge a Josep Fontana i Làzaro (1931-2018), presidida per Joandomènec Ros, president de l'IEC, i Pere Aragonès, vicepresident de la Generalitat de Catalunya, i amb les intervencions de Jaume Sobrequès i Callicó, president de la Societat Catalana d'Estudis Històrics; Joaquim Albareda i Salvadó, catedràtic de la UPF, i Borja de Riquer, catedràtic emèrit de la UAB. Organització: Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC).

— IEC, 8 i 15 d'octubre. *Bicentenari de Marx a l'Institut d'Estudis Catalans*, amb les intervencions de Jaume Guillamet, membre de la Societat Catalana de Comunicació; Marina Subirats, membre de l'Associació Catalana de Sociologia, i Joan Gonzàlez, membre de la Societat Catalana de Filosofia, entre d'altres. Organització: Societat Catalana d'Economia, Associació Catalana de Sociologia, Societat Catalana de Filosofia, Societat Catalana de Geografia, Societat Catalana de Comunicació i Societat Catalana d'Estudis Històrics, amb la col-

laboració de la Secció de Filosofia i Ciències Socials (IEC).

— Facultat de Lletres de la Universitat de Girona (UdG), 11 d'octubre. Acte d'homenatge a Joaquim Garriga i Riera, membre de la Secció Històrico-Arqueològica i professor d'història de l'art a la UdG, amb la intervenció, entre d'altres, de Mariàngela Vilallonga, vicepresidenta de l'IEC. Organització: Facultat de Lletres de la Universitat de Girona.

— Facultat d'Educació de la Universitat d'Alacant, 9, 16 i 22 de novembre. Homenatge a Maria Mercè Marçal. La presentació de l'acte anà a càrrec de M. Àngels Francès i Carles Cortès, de la Universitat d'Alacant, i Lliris Picó, de l'IEC. Organització: Delegació a Alacant de l'IEC i Vicerektorat de Cultura de la Universitat d'Alacant.

— IEC, 18 de febrer. Acte en record de Josep Jané Solà (1936-2018), catedràtic de les universitats de Barcelona i Màlaga i president de la Societat Catalana d'Economia (SCE) des de 1994 fins al 2000, amb les intervencions d'Òscar Jané, historiador i fill de Josep Jané, i els membres de la SCE Pere Puig i Antoni Montserrat. Van presidir l'acte Joandomènec Ros, president de l'IEC; Maria Corominas, presidenta de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, i Eduard Arruga, president de la SCE. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— IEC, 21 de març. Sessió en memòria de M. Teresa Ferrer i Mallol

(1940-2017), presidenta de la Secció Històrico-Arqueològica entre 2006 i 2014. A l'acte intervingueren, entre d'altres, Joandomènec Ros, president de l'IEC; Ramon Pinyol, president de la Secció Històrico-Arqueològica, i els medievalistes Nikolas Jaspert, Antoni Riera i Roser Salicrú (membres de l'IEC), José Vicente Cabezuelo i Carles Vela. Organització: IEC.

— Facultat de Biologia de la Universitat de Barcelona, 25 de març. Acte acadèmic d'homenatge al doctor Ramon Parés i Farràs (1927-2018). Hi intervingueren, entre d'altres, Joan Elias, rector de la Universitat de Barcelona (UB); Rosina Gironès, degana de la Facultat de Biologia; Joandomènec Ros, president de l'IEC, i Joan Jofre, president de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona (RACAB). Organització: UB, RACAB i l'IEC, amb la col·laboració de la Societat Catalana de Biologia i la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica, filials de l'IEC.

— IEC i Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona, 10 i 11 d'abril. *Història i compromís*, acte d'homenatge a Eva Serra i Puig (1942-2018), amb la participació de diversos historiadors, com ara els membres de l'IEC Enric Pujol, Antoni Josep Furió i Antoni Simon. Organització: Àrea d'Història Moderna del Departament d'Història i Arqueologia de la Universitat de Barcelona i Secció Històrico-Arqueològica (IEC).

— IEC, 30 d'abril. Acte de commemoració dels 40 anys del Grup Promotor Santillana. Obertura de l'acte a càrrec de Joandomènec Ros, president de l'IEC, i Núria Cuenca, secretària general d'Educació. Organització: Societat Catalana de Pedagogia (IEC).

— Teatre Poliorama, 13 de maig. Acte: *En record de Ramon Margalef*, amb la presentació de la nova edició de *La teoría de la información en ecología*, la representació de l'obra teatral *Ramon Margalef i l'aventura de la vida* i diversos parlaments. Organització: Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona i IEC.

— IEC, 17 de maig. Sessió en memòria de Jordi J. Costa (1939-2018), amb les intervencions de Joandomènec Ros, president de l'IEC; M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica; Lluç Bonet, deixeble de Jordi J. Costa i professor de català, i diversos membres de la mateixa Secció. Organització: IEC i Secció Filològica de l'IEC.

Concerts

— Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya, 29 de novembre. Darrer concert del cicle *Música al claustre 2018*: «Construir ponts musicals a la Mediterrània. Cançons d'Algèria, Armènia i el Kurdistan», amb The Gani Mirzo Band. Organització: IEC, amb la col·laboració de l'Academia Europaea.

— IEC, 17 de desembre. Concert conferència «El cant de la Sibília», a

càrrec de la cantant Laura de Castellet, acompanyada del Cor Ardit. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

Cicle *Música al claustre 2019*: «Del Renaixement al Barroc»:

• 4 de juliol: «Joan Cererols i el seu entorn musical», amb el grup Ad Fines i el grup La Caravaggia.

• 11 de juliol: «L'esplendor del Barroc a Catalunya», amb l'Orquestra Barroca Catalana.

Altres

— IEC, 11 de setembre. Celebració de la Diada Nacional de Catalunya, amb el discurs patriòtic «Fabra: exemple d'infrangible lleialtat nacional», a càrrec de Joan Martí i Castell; una actuació musical, a càrrec del violoncellista Marçal Ayats, i visites guiades a la Casa de Convalescència. Organització: IEC.

— Auditori de Castelló, Castelló de la Plana, 15 de setembre. Passejada pel tram d'El Camí entre Benafigos i Culla, en el marc dels actes de commemoració de l'Any Pompeu Fabra a les comarques de Castelló. Organització: Centre Excursionista de Castelló i IEC.

— Castelló de la Plana i Morella, 18 i 29 de setembre. Ple itinerant de la Secció de Filosofia i Ciències Socials. Organització: Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC.

— IEC, 28 de setembre. Dia Internacional de les Persones Sordes de

Catalunya 2018, amb la presentació de llibres, conferències i un curtmetratge, entre altres activitats. Organització: Federació de Persones Sordes de Catalunya.

— IEC, 3 d'octubre. Sessió audiovisual: «Jorge Wagensberg. El pensador intrús», a càrrec de Simone Biehler Mateos, Hernán Crespo, Rosa Carretero, Ambrosio García i Albert Masó. Organització: Societat Catalana de Fotògrafs de Natura de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Fira de Barcelona, 3-5 d'octubre. Liber 2018, Fira Internacional del Llibre. L'IEC hi exposà obres del fons bibliogràfic en un estand compartit amb el Consello da Cultura Galega. Organització: Fira de Barcelona.

— IEC, 5 d'octubre. Dia de l'Estadística 2018, amb la intervenció, entre d'altres, de Frederic Udina, director de l'Idescat; Rosa Lamarca, presidenta de la Societat Catalana d'Estadística, i Pere Puig, editor de *SORT*. Organització: Societat Catalana d'Estadística (IEC) i revista *SORT*.

— IEC, 10 d'octubre. Cicle *A l'IEC llegim Rodoreda*, amb la lectura en veu alta de fragments de l'obra *Semblava de seda i altres contes*, de Mercè Rodoreda. Organització: IEC.

— IEC, 10 d'octubre. Presentació de la Institució Francesc B. Moll, amb diversos parlaments i l'espectacle *Gegants de llengua*, entre d'altres. Organització:

IEC i Institució Francesc de B. Moll, amb el suport de la Conselleria de Cultura, Participació i Esports del Govern de les Illes Balears, la Diputació de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i l'Espai Mallorca.

— UNI Dufour. Ginebra, 12 d'octubre. Acte d'investidura de M. Teresa Cabré com a doctora *honoris causa* per la Universitat de Ginebra. La doctora Cabré hi presentà la conferència «La terminologie au service des langues: constats, croyances, actions». Hi assistí el membre de l'IEC Manuel Castellet en nom de Joan-domènec Ros, president de l'IEC. Organització: Universitat de Ginebra.

— IEC, 16 d'octubre. 15è aniversari del Grup de Filosofia Personalista: «Cultura i barbàries a la Catalunya dels anys trenta en la perspectiva personalista: Jaume Serra i Hünter», amb la intervenció de Josep Monserrat, president de la Societat Catalana de Filosofia, Xavier García Duran, Sergi Mas i Albert Llorca. Organització: Grup de Filosofia Personalista de la Secció de Filosofia Contemporània de la Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat d'Alacant, 19 d'octubre. Cicle *Escriure el país*, coordinat per Isabel Marcillas, de la Universitat d'Alacant (UA), i amb la intervenció de l'escriptor Joanjo Garcia. Organització: Facultat de Filosofia i Lletres de la UA, amb la col·laboració, entre d'altres, de l'IEC.

— IEC, 19 d'octubre. Dotzè Esmorzar Internacional de la FOCIR: «Cap a on va Europa?», amb la presència de Ramon Tremosa. Organització: Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes (FOCIR).

— Palau Robert (Barcelona), 19 d'octubre. 1a edició de la Festa «Feste de la llengua», conduïda per Màrius Serra, escriptor i membre de l'IEC, i Carlota Benet, professora de la Universitat Autònoma de Barcelona. Organització: Secció Filològica de l'IEC.

— IEC, 24 d'octubre. Acte inaugural del curs acadèmic 2018-2019 de l'IEC, amb la conferència: «El sistema català de reproducció: demografia i identitat», a càrrec d'Anna Cabré i Pla, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials. L'acte fou presidit per Quim Torra, president de la Generalitat de Catalunya, i per Joandomènec Ros, president de l'IEC. Organització: IEC.

— Llibreria Libros 28 (Sant Vicenç del Raspeig), 27 d'octubre. Club de lectura en valencià, amb l'obra *Sara i els silencis*, de Maria Escalas. Organització: Libros 28, amb la col·laboració de la Delegació a Alacant de l'IEC.

— Foment del Treball (Barcelona), 30 d'octubre. Sessió de recepció de Mariàngela Vilallonga com a acadèmica numerària de la Reial Acadèmia Europea de Doctors. La doctora Vilallonga pronuncià el discurs «Noucentisme, avantguardisme i model de país: la centralitat de la

cultura». Organització: Reial Acadèmia Europea de Doctors.

— Ajuntament de Tremp, 2 de novembre. Acte de concessió del títol de Fill Predilecte de Tremp a Jordi Mir, membre de l'IEC. Organització: Ajuntament de Tremp.

— IEC, 5 de novembre. Sessió inaugural del programa de Col·loquis de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica 2018-2019, amb la conferència «Dones i ciència: apologia de la història», a càrrec de la professora Montserrat Cabré. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 6 de novembre. Celebració del quarantè aniversari de la Societat Catalana de Lepidopterologia, amb les intervencions de Constantí Stefanescu, Jordi Dantart i Josep Maria Olmo, i una exposició al claustre de l'IEC. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— IEC, 8 de novembre. Acte inaugural de la 23a Setmana de la Ciència a Catalunya (SC'18), a càrrec de Joandomènec Ros, president de l'IEC, i Joan Gómez Pallarès, director general de Recerca de la Generalitat de Catalunya. Organització: Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació.

— IEC, 12 de novembre. Signatura del conveni de cessió del Fons Joan Sales i dels documents de Mercè Rodoreda d'aquest fons a la Fundació Mercè

Rodoreda de l'IEC. El conveni el van signar Joandomènec Ros, president de l'IEC, i Núria Sales i Folch, filla de Joan Sales. Després de l'acte de cessió, va tenir lloc una roda de premsa. Organització: Fundació Mercè Rodoreda de l'IEC.

— IEC, 21 de novembre. Lliçó magistral: «Protecció de la identitat digital i reputació *online* a la xarxa: Ciberseguretat i privacitat aplicada al dia a dia empresarial», a càrrec de Selva Orejón. Organització: Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— Aula Magna de la Universitat Rovira i Virgili (URV), 22 de novembre. Acte inaugural del IV Congrés Internacional d'Arqueologia i Món Antic - Tarraco Biennal, presidit per María José Figueras, rectora de la URV, i amb les intervencions de Ramon Pinyol, president de la Secció Històrico-Arqueològica (IEC); Joaquim Fortuny Vizcarro, vicari general de l'Arquebisbat de Tarragona; Josep Fèlix Ballesteros, alcalde de Tarragona, i Joaquín Ruiz de Arbulo, director del Departament d'Història i d'Història de l'Art de la URV. Organització: Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— IEC, 26 de novembre. Dia de l'Aqüicultura, amb la intervenció dels experts en aqüicultura Dolors Furones, François Chauvigne i Lluís Guerrero. Organització: Secció d'Aqüicultura de la Societat Catalana de Biologia (IEC), Clúster Acuïplús i Xarxa Marítima / Xarxa d'Aqüicultura.

— Col·legi Oficial de Veterinaris de Catalunya, Barcelona, 27 de novembre. Cloenda del curs acadèmic 2018 de l'Acadèmia de Ciències Veterinàries de Catalunya, amb la conferència «Bestiaris, faules i metamorfosis», a càrrec de Mariàngela Vilallonga, vicepresidenta de l'IEC. Organització: Acadèmia de Ciències Veterinàries de Catalunya.

— Campus del Poblenou, Universitat Pompeu Fabra, 14 de desembre. Cloenda de la primera edició del curs «Especialista docent en llengua de signes catalana. Gramàtica i didàctica per a professorat de LSC». Organització: Universitat Pompeu Fabra.

— Teatre Nacional de Catalunya, 17 de desembre. Acte de cloenda de l'Any Pompeu Fabra: «Estimat Mestre», presidit per Quim Torra, president de la Generalitat de Catalunya. Hi assistiren Joandomènec Ros, president de l'IEC, i Mariàngela Vilallonga, vicepresidenta de l'IEC. Organització: Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya.

— Palau de la Generalitat de Catalunya, 10 de gener. Acte de lliurament de la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya, concedida a Carme Forcadell, a RCR Arquitectes i a Carles Viver i Pi Sunyer, membre de l'IEC. Hi assistí Joandomènec Ros, president de l'IEC. Organització: Generalitat de Catalunya.

— Llibreria Libros 28 (Sant Vicenç del Raspeig), 26 de gener. Club de lectura en valencià: *Les quatre vides de*

l'oncle Antoine, amb la presència de l'autor de l'obra, Xavier Aliaga. Organització: Delegació a Alacant de l'IEC.

— Institut del Teatre de Barcelona, 5 de febrer. Acte inaugural de l'Any Internacional de la Taula Periòdica dels Elements Químics, presidit per Àngels Chacón, consellera d'Empresa i Coneixement. Hi participaren Joandomènec Ros, president de l'IEC; Rafael Homet, de la Diputació de Barcelona; Carles Bo, president de la Societat Catalana de Química, i Pilar Goya, presidenta de la Societat Europea de Química. Organització: Societat Catalana de Química, IEC, Obra Social «la Caixa», BASF, Carburis Metàlics, Covestro, DOW, Ercros, Quimidroga, Afaquim, Gremi Químic de CECOT, Fedequim i Expoquímia.

— IEC, 14 de febrer. Celebració del Dia Internacional de les Dones i les Noies en la Ciència: «Matemàtiques, substantiu femení i plural», esdeveniment adreçat a estudiants dels darrers anys de l'ESO i de batxillerat. Organització: Societat Catalana de Matemàtiques (IEC) i BGSMath.

— IEC, 15 de febrer. Acte de cloenda de l'Olimpíada de Biologia de Catalunya, amb les intervencions de Joandomènec Ros, president de l'IEC; Jaume Farrés, degà de la Facultat de Biociències de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), i els professors Josep Antoni Biosca, de la UAB, i Santi Garcia-Vallvé, de la Universitat Rovira i Virgili. Organitza-

ció: Secció d'Ensenyament de la Societat Catalana de Biologia (IEC) i la majoria de les universitats catalanes, entre altres entitats i institucions.

— Plaça Sanllehí (barri de Gràcia, Barcelona), 20 de febrer. *PomPen Fabra!*, acte en commemoració del 151è aniversari del naixement de Fabra, primer president del PEN Català, amb la intervenció, entre d'altres, de M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica, i Àngels Gregori, presidenta del PEN Català. Durant l'acte va tenir lloc una taula rodona, en què participaren diversos membres de la Secció Filològica, i l'espectacle *Fabra-cedari*, de Jordi Oriol. Organització: PEN Català, amb el suport del Departament de Cultura de la Generalitat, el districte de Gràcia, l'IEC i l'Any Pompeu Fabra.

— Ateneu Barcelonès, 28 de febrer. Cloenda de l'Any Carles Fages de Climent, en un acte presidit per la consellera de Cultura, Laura Borràs, i amb les intervencions de Joan-Elies Adell, director de la Institució de les Lletres Catalanes; Jordi Canet, comissari de l'Any Carles Fages de Climent, i Mariàngela Vilallonga, directora de la Càtedra de Patrimoni Lliterari Maria Àngels Anglada - Carles Fages de Climent de la Universitat de Girona i vicepresidenta de l'IEC, així com alguns familiars de l'escriptor. Organització: Generalitat de Catalunya.

— Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona, 11 de març. Acte de descobriment de la placa en me-

mòria de Creu Casas i Sicart a l'entrada de la Biblioteca de Farmàcia de la Universitat de Barcelona. Organització: Universitat de Barcelona.

— Palau de la Generalitat, 25 de març. Acte de presa de possessió de Mariàngela Vilallonga, vicepresidenta de l'IEC, com a nova consellera de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Hi assistiren Joandomènec Ros, president de l'IEC, i la resta dels membres del Consell Permanent. Organització: Generalitat de Catalunya.

— Auditori de la Universitat Pompeu Fabra, Campus de la Ciutadella, 26 de març. Nit de la Biodiversitat 2019. Hi assistí Joandomènec Ros, president de l'IEC. Organització: Ajuntament de Barcelona i Zoo de Barcelona.

— Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona, 1 d'abril. Acte de lliurament de la Medalla d'Or al Mèrit Esportiu al periodista i filòleg Joaquim M. Puyal, membre de la Secció Filològica. Hi assistí Joandomènec Ros, president de l'IEC. Organització: Ajuntament de Barcelona.

— Parlament de Catalunya, 12 d'abril. *Lletres al Parlament*, lectura de textos de les personalitats objecte de commemoració durant l'any. Hi participà Joandomènec Ros, president de l'IEC. Organització: Parlament de Catalunya.

— IEC, 23 d'abril. Cicle *A l'IEC llegim Rodoreda*, amb la lectura en veu alta de l'obra *Quanta, quanta guerra...*, de Mercè Rodoreda, i l'espectacle teatral

de la companyia Eòlia *18 escenes de 'La plaça del Diamant'*. Organització: Fundació Mercè Rodoreda i IEC.

— IEC, 23 d'abril. Diada de Sant Jordi a l'IEC, amb jornada de portes obertes i visites guiades a la Casa de Convalescència i al jardí Mercè Rodoreda. Organització: IEC.

— Universitat de Salamanca, 25-28 d'abril. XXX Olimpíada Espanyola de Física, en què participaren els vint-i-un estudiants de batxillerat seleccionats a l'Olimpíada de Física, organitzada per la Societat Catalana de Física (IEC). Organització: Olimpíada de Física USAL.

— Palau de Congressos de Perpinyà, 26 d'abril. Nit de Sant Jordi. Nit de trobada per a tots els catalans, de solidaritat i d'esperança, amb l'assistència de Joandomènec Ros, president de l'IEC. Durant l'acte es lliurà, entre d'altres, el Premi Catalunya del Nord, dotat per l'IEC. Organització: entitats catalanes de la Catalunya del Nord i la Casa de la Generalitat a Perpinyà.

— IEC, 7 de maig. LXVII Sessió de Fotografia de Natura: «Seguint les petjades del lleopard de les neus», a càrrec d'Oriol Alemany. Organització: Societat Catalana de Fotògrafs de Natura, Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Rectorat de la Universitat Autònoma de Barcelona, 7 de maig. Acte d'investidura com a doctor *honoris causa* de Joaquim M. Puyal, membre de la Secció Filològica. La presentació anà a càrrec

del doctor Miquel de Moragas, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials. Organització: Universitat Autònoma de Barcelona.

— Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, 16 de maig. Acte «La diversitat lingüística: per a què?», amb la intervenció de la doctora Carme Junyent i el doctor Matthias Brezinger. Organització: Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural (IEC) i Lingua-pax.

— IEC, 18 de maig. 2a edició de la Festa «Fes-te de la llengua». La benvinguda a l'acte anà a càrrec de M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica, i la presentació, a càrrec de l'escriptor i membre de l'IEC Màrius Serra i de la periodista Laia Servera. L'acte comptà amb la presència de la consellera de Cultura, Mariàngela Vilallonga. Organització: Secció Filològica de l'IEC.

— Institut Menorquí d'Estudis (IME), Maó, 23-25 de maig. 10a Escola de Primavera en Història de la Ciència i la Popularització: «Governant el cos, prenent el control: tecnologies del cos sexual», amb ponències, tallers, debats, etc., amb què es va fer una mirada a la història de la ciència des dels estudis de gènere i de les dones. Organització: IME i Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 31 de maig. Conferència de presentació del projecte *Tabula Imperii Romani* (TIR) - Balears, a càrrec de

Fanny Tur, consellera de Cultura, Participació i Esports del Govern balear; Joandomènec Ros, president de l'IEC; Josep Guitart, arqueòleg, membre de la Secció Històrico-Arqueològica i director del projecte, i Maite Orfila, arqueòloga. Organització: Govern Balear i IEC.

— IEC, 7 de juny. Festa dels quaranta anys de la Fundació Centre Obert Joan Salvador Gavina, una entitat social que atén persones del Raval en situació de vulnerabilitat econòmica i social. Organització: Fundació Centre Obert Joan Salvador Gavina.

— IEC, 12 de juny. VII Tarda de Jardins i Jardiners, amb les intervencions de Jordi Sala, president de la Institució Catalana d'Estudis Agraris, Júlia Roman Quetgles, Andreu Peralta i Mas i Francesc Fontbona i de Vallescar, i la projecció del curtmetratge *Amor que mata*, de Fructuós Gelabert. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— IEC, 18 de juny. Sessió audiovisual: «100 anys de Margalef. El rostre humà d'un ecòleg revolucionari», a càrrec Josep Maria Camarasa, Mercè Durfort, Ramon Margalef Mir i Albert Masó. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— IEC, 19 de juny. Acte: «Crida a l'enginy!», amb motiu de la commemoració del Dia Internacional de la Dona Enginyera (26 de juny). Núria Salán, presidenta de la Societat Catalana de Tecnologia, hi impartí la conferència

«Dones, ciència i tecnologia: una “carre-
ra” de fons». Organització: Secció Indús-
tria i Dona de la Societat Catalana de Tec-
nologia (IEC), amb el suport de 50a50.

— IEC, 20 de juny. Acte: «El sòl
està classificat, qui el desclassificarà?»,
presentat per Josep A. Bàguena, presi-
dent de la Societat Catalana d’Ordenació
del Territori, i amb les intervencions del
membre de la Secció de Filosofia i Cièn-
cies Socials i professor de la UAB Oriol
Nello, la jurista Àngels Gil Vernet i el
doctor en geografia del Departament de
Geografia de la UAB Jordi Martín i Oriol,
que pronuncià la conferència «L’ocupació
del sòl en procés de transformació urba-
nística a Catalunya. Metodologia d’anà-
lisi, quantificació i factors explicatius».
Organització: Societat Catalana d’Orde-
nació del Territori (IEC).

— IEC, 2 de juliol. Acte de cloen-
da dels quinze anys de l’Institut Ramon
Muntaner (IRMU), amb la participació
de Joandomènec Ros, president de l’IEC;

M. Àngels Blasco, directora general de
Cultura Popular de la Generalitat de Ca-
talunya; Josep Santesmases, president de
la Coordinadora de Centres d’Estudis
de Parla Catalana, i Xavier Gil, president de
la Universitat Internacional de Catalunya
i president de la Xarxa Vives. Organitza-
ció: Institut Ramon Muntaner i Departa-
ment de Cultura de la Generalitat de Ca-
talunya.

— Universitat d’Alacant, 5-12 de
juliol. Activitat: «El pati de la ciència».
Experiències científiques adreçades als
nens i les nenes de l’Escola d’Estiu de la
Universitat d’Alacant, a càrrec d’Anton
Anta Unanue, Fina Guitart i Juan Rol-
dán. Organització: Universitat d’Alacant
i IEC.

— Llibreria Libros 28, Sant Vin-
cent del Raspeig, 27 de juliol. Club de
lectura en valencià, a càrrec de l’escrip-
tora Lliris Picó: *El paradís a les fosques*,
de Vicent Usó. Organització: Delegació de
l’IEC a Alacant.

Difusió

Servei de Documentació i Arxiu de l'IEC

El fons documental i arxivístic de l'Institut d'Estudis Catalans és gestionat pel Servei de Documentació i Arxiu. D'una banda, la biblioteca està formada per les publicacions pròpies de l'IEC, que es cataloguen i es buiden bibliogràficament, i també per diversos fons especialitzats bàsicament en llengua i literatura. D'altra banda, l'Arxiu està format per dos conjunts documentals clarament diferenciats: la documentació històrica i administrativa que ha generat la mateixa institució des dels seus inicis (l'any 1907) fins ara, i nombrosos fons que corresponen a arxius d'entitats i arxius personals de membres de l'Institut i de personalitats destacades de la cultura catalana.

Amb l'objectiu de disposar d'un catàleg informatitzat que faciliti la conservació i la preservació, l'accés, la consulta i la difusió de la totalitat de la documentació que conté l'Arxiu de l'IEC, cada curs s'actualitza una base de dades documental que vol ser una eina de recerca, tant per a l'activitat interna de l'Institut com per als investigadors externs.

Llegats de l'Arxiu

ARXIU DE MEMBRES DE L'IEC

Fons Ramon d'Abadal i de Vinyals*

Fons Ramon d'Alòs-Moner i de Dou*

Fons Antoni M. Badia i Margarit

Fons Lluís Faraudó i de Saint-Germain*

Fons Pompeu Fabra de Jordi Mir*

Fons Maria Teresa Ferrer i Mallol

Fons Salvador Giner de Sociologia*

Fons Francesc Martorell i Trbal*

Fons Manuel Mundó i Marcet

Fons Lluís Nicolau d'Olwer*

Fons Josep Roca-Pons*

Fons Jaume Serra i Hünter*

Fons Josep de C. Serra i Ràfols*

Fons Ferran Soldevila*

* El quadre de classificació d'aquest fons es pot consultar a <https://arxiu.iec.cat>.

Fons Miquel Tarradell*

Fons Esteve Terradas*

Fons Josep Vallverdú i Aixalà - Jordi Rubió i Balaguer [correspondència]

ALTRES FONDS

Fons Amics de l'Art Vell

Fons Eduard Artells i Bové*

Fons Josep M. Batista i Roca

Fons del Congrés Internacional d'Arqueologia Clàssica (XIV: 1993: Tarragona)

Fons Editorial Pedagògica / APEC

Fons Estrella Casas

Fons de la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer*

Fons Masriera*

Fons Isidra Maranges i Prat*

Fons Patxot*

Fons Joan Prat (Armand Obiols)*

Fons Mercè Rodoreda*

Fons Subias i Galter*

Fons Estanislau Tomàs. La Farga Catalana*

Llegats rebuts durant el curs 2018-2019

L'Institut d'Estudis Catalans ha rebut els fons següents:

- **El Fons Guimerà de la família Domènech i Pérez (data: 8 d'octubre de 2018)**

Materials bibliogràfics del senyor Miquel Domènech i Pous, a qui Àngel Guimerà dedicà algunes obres d'aquest fons. S'ofereix a la Biblioteca de Catalunya, que accepta els materials el 17 de desembre de 2018.

- **El Fons Joan Sales (data: 12 de novembre de 2018)**

Comprèn peces fonamentals per a investigar l'obra literària de Joan Sales, abans i durant el franquisme. També inclou fotografies, manuscrits i correspondència, tant la que va mantenir des del front i l'exili com els epistolaris extensos amb escriptors de renom i amb agents i editors estrangers a partir dels anys cinquanta.

* El quadre de classificació d'aquest fons es pot consultar a <https://arxiu.iec.cat>.

• **El Fons Francesc Vallverdú Canes (data: 15 de novembre de 2018)**

Francesc Vallverdú, membre de la Secció Filològica, va llegar a l'IEC el seu fons documental, format per originals de l'obra literària, correspondència i nombrosos expedients de la seva activitat professional i acadèmica, generats pel seu vincle amb l'Institut d'Estudis Catalans i amb altres institucions, d'abans, durant i després de la transició.

• **Donació Josep Pi i Ferrer (data: 23 d'abril de 2019)**

Títol original de congressista del Congrés Internacional de la Llengua Catalana, atorgat a Antoni Ferrer i Ferrer. Acompanyat de diverses col·leccions de literatura catalana.

Consultes rebudes

Durant l'any 2018 es van dur a terme 345 consultes al Servei de Documentació i Arxiu i, durant el 2019, 202 consultes (fins a setembre).

Material digitalitzat per a la preservació i difusió

L'any 2019 s'han obtingut 6.130 imatges, procedents de la digitalització de les sèries documentals de l'Arxiu de l'IEC següents: «Treball del Premi Violant i Simorra», «Cartes Rodoreda-Vallverdú», CVMA i Fons Marganges (indumentària).

Materials publicats a l'Arxiu Digital de l'IEC

L'objectiu de l'Arxiu Digital de l'Institut d'Estudis Catalans (*arxiudigital.iec.cat/adiec*) és facilitar la preservació i la consulta de la documentació d'interès històric o científic conservada o generada per l'IEC. És un arxiu obert que va creixent amb la incorporació de noves col·leccions, i la documentació que s'ofereix en suport digital també es conserva en paper o en altres suports tradicionals.

Sèries de l'Arxiu de l'IEC

- Actes generals del Ple
- Actes de la Secció Històrico-Arqueològica
- Actes de la Secció de Ciències
- Actes de la Secció Filològica
- Actes de la Secció de Filosofia i Ciències Socials
- Anuaris inèdits
- Memòries inèdites
- Fotografies de membres

Altres fons

- Fons Esteve Terradas (inventari)
- Fons Mercè Rodoreda (mostra)

Pàgines web publicades

- Arxiu de l'Institut d'Estudis Catalans (www.iec.cat/arxiu)
- Espai Pompeu Fabra (pompeu-fabra.espais.iec.cat)
- Espai Patxot (patxot.espais.iec.cat)
- Originals del *Repertori de la literatura catalana* (vol. 2) de Jaume Massó i Torrents (<https://arxiu.iec.cat/originals-del-repertori-de-la-literatura-catalana-vol-2/>)

VIII. Societats filials

Les societats filials tenen per objectiu el conreu d'una o de diverses especialitats científiques o culturals. Són part integrant de l'estructura acadèmica i organitzativa de l'IEC com a entitats autònomes, i estan adscrites a una de les cinc seccions.

Les societats filials es regeixen per una reglamentació pròpia. Els presidents de les societats filials, durant l'exercici reglamentari de llur càrrec, assisteixen a les reunions de la Secció corresponent i als plens de l'Institut.

El president de l'IEC, els presidents de les societats filials i els delegats que hi té l'Institut constitueixen la Comissió de les Societats Filials, la qual s'ha de reunir, com a mínim, una vegada l'any per a tractar els afers d'interès comú.

A continuació, hi ha la relació d'activitats de les societats, ordenades segons l'any de creació.

Institució Catalana d'Història Natural

Any de fundació: 1899*

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 30 d'octubre de 2018

Presidència: JOAN PINO I VILALTA
Vicepresidència: PERE LUQUE PINO
Secretaria: EULÀLIA COMAS LAMARCA
Tresoreria: ROSER CAMPENY VALLS
Vocalia: ÒSCAR ALOMAR KURZ
JAUME AYGUADÉ AYGUADÉ
FERRAN CLIMENT COSTA
XAVIER ESCUTÉ GASULLA
ORIOL OMS LLOBET
JULI PUJADE-VILLAR
DELFI SANUY CASTELLS
FERRAN SAYOL ALTARRIBA

Delegat de l'IEC: JOAQUIM GOSÁLBEZ I NOGUERA

A partir del 30 d'octubre de 2018

Presidència: JORDINA BELMONTE SOLER
Vicepresidència: PERE LUQUE PINO
Secretaria: EULÀLIA COMAS LAMARCA
Tresoreria: FERRAN CLIMENT COSTA
Vocalia: DIEGO MARTÍNEZ MARTÍNEZ
ALBERT MASÓ PLANAS
JOAN PINO I VILALTA
JULI PUJADE-VILLAR
DELFI SANUY CASTELLS
FERRAN SAYOL ALTARRIBA

Delegada de l'IEC: MERCÈ DURFORT I COLL

A partir del 25 de juny de 2019

Presidència: JORDINA BELMONTE SOLER
Vicepresidència: JULI PUJADE-VILLAR
Secretaria: PERE LUQUE PINO
Tresoreria: FERRAN CLIMENT COSTA
Vocalia: EULÀLIA COMAS LAMARCA
ESTHER GARCÉS PIERES
DIEGO MARTÍNEZ MARTÍNEZ
ALBERT MASÓ PLANAS
JOAN PINO I VILALTA
DELFI SANUY CASTELLS
FERRAN SAYOL ALTARRIBA

Delegada de l'IEC: MERCÈ DURFORT I COLL

Representants de les delegacions:

Delegació del Bages: FLORENCI VALLÈS SALA
Delegació del País Valencià: MÀRIUS MARTÍNEZ MARTÍ
Delegació d'Osona: MARC VILELLA ANTONELL
Delegació de la Franja de Ponent: ÀNGEL ROMO DíEZ
Delegació de la Garrotxa: XAVIER OLIVER MARTÍNEZ-FORNÉS
Delegació de la Serralada
Litoral Central: JORDI CORBERA BENEDICTO

Grups de treball: Oxygastra, Grup d'Estudi dels Odonats de Catalunya
Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN)
Espais Naturals Protegits
Grup Orquidològic de Catalunya (GOC)
Felis, Grup de Recerca en Carnívors de Catalunya

Societats adherides: Centre d'Estudis de la Natura del Barcelonès Nord
Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà
Grup Mineralògic Català
Societat Catalana de Lepidopterologia
Societat Catalana de Micologia

Associació Catalana de Malacologia
 Objectiu Natura, Associació de Fotògrafs de Natura
 de Catalunya
 Associació d'Amics del Museu de Ciències Naturals
 de Barcelona
 Museu de Ciències Naturals de Barcelona
 Societat Catalana d'Herpetologia
 Centre Excursionista de Terrassa
 Associació Montphoto
 Consorci dels Espais Naturals del Delta del
 Llobregat
 El Cau del Cargol
 Xarxa per a la Conservació de la Natura
 Institut Català d'Espeleologia i Ciències del Karst
 Ateneu de Natura

Nombre de socis: 1.053

* Aquesta institució és filial de l'IEC des de 1915.

Activitats

A continuació, es presenten les activitats organitzades per la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN) durant el curs 2018-2019:

Activitats coorganitzades amb altres entitats

— 6-30 de novembre, exposició «Societat Catalana de Lepidopterologia, 40 anys de recerca lepidopterològica». Mostra coorganitzada amb la Societat Catalana de Lepidopterologia (SCL) per a celebrar els seus quaranta anys, formada per plafons

que presentaven la seva història i actuacions, acompanyats de materials i fotografies que ajudaven a entendre la recerca en papallones i la seva biologia. Es va poder visitar al claustre del pati de la Casa de Convalescència i s'inaugurà el dia 6, amb un acte que va incloure tres conferències de lepidopteròlegs: «Una diagnosi de l'estat dels ropalòcers catalans basada en 25 anys de seguiment del CBMS» (Constantí Stefanescu), «Estat del coneixement dels heteròcers de Catalunya: aportació de la Societat Catalana de Lepidopterologia» (Jordi Dantart) i «La conservació

dels lepidòpters de Catalunya» (Josep M. Olmo).

— 21 de novembre, XV Sessió Conjunta CREAM-SCB-ICHN: «Reptes, idees i solucions per a fer ciència ciutadana útil i amb impacte». En la quinzena edició d'aquesta activitat coorganitzada amb la Societat Catalana de Biologia i amb el Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF), experts de centres de recerca, entitats i administracions van debatre i reflexionar sobre aquests desafiaments, a fi d'aprendre com es pot incloure amb èxit la ciència ciutadana en la nostra estratègia científica, empresarial, educativa o d'innovació en la gestió. Se celebrà a la seu de l'IEC.

— 4 de desembre, presentació dels resultats del primer any del projecte uBMS (Urban Butterfly Monitoring Scheme). Acte celebrat a la seu de l'IEC, en què Yolanda Melero (CREAF) i Constantí Stefanescu (Museu de Granollers) van presentar els resultats de la xarxa de voluntaris de l'observatori de papallones urbanes del seu primer any, 2018.

— 10 de desembre, VI Trobada de Tècnics de Col·leccions de Ciències Naturals. Es va organitzar conjuntament amb el Museu de Ciències Naturals de Barcelona i amb el Museu de les Terres de l'Ebre, i es portà a terme a la sala d'actes d'aquest últim.

— 6 de febrer, presentació d'*Els sistemes naturals del delta del Llobregat* (19è número de la col·lecció «Treballs de

la Institució Catalana d'Història Natural»). Es va fer a la sala d'actes del Cèntric Espai Cultural (el Prat de Llobregat), amb la col·laboració de l'Ajuntament del Prat i de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

— 5 de març, presentació del llibre *Els heteròpters de Catalunya*. Es va organitzar conjuntament amb Brau Edicions i amb el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, i va tenir lloc a la seu de l'IEC. A més de dos dels autors, Marta Goula i Víctor Osorio, hi intervingueren l'entomòleg José Manuel Sesma i la presidenta i el vicepresident de la ICHN, Jordina Belmonte i Pere Luque, respectivament.

— 12 d'abril, presentació de *Les orquídiades del Solsonès* (llibre coeditat amb el Grup de Natura del Solsonès i amb el Centre d'Estudis Lacetans). Es va dur a terme a la Sala Homilies d'Organyà de la Biblioteca de Solsona.

Sortides tècniques a projectes de camp

— 6 d'abril, *Seguiment de flora amenaçada de la Garrotxa*. Visita anual de seguiment de tres espècies de flora amenaçades i protegides, guiada per Xavier Oliver (Delegació de la Garrotxa).

— 27 d'abril, *Introducció en el trampeig fotogràfic i en l'observació de rastres com a metodologies de seguiment de grans mamífers salvatges*. Activitat emmarcada en el Projecte Gat, que anà a càrrec de Ferran Sayol (ICHN) i de Marc

Vilella (Delegació d'Osona - Grup de Naturalistes d'Osona, GNO-ICHN).

— 11 de maig, sortida a la vall de l'Espinal (Argentona), en el marc del Projecte Fonts. Es van visitar dues fonts on se seguiren els protocols de mostreig del projecte: anàlisi de diferents característiques fisicoquímiques de l'aigua i determinació dels briòfits que hi creixen, amb Marcos Fernández i Jordi Corbera, de la Delegació de la Serralada Litoral Central.

— 29 de juny, *Seguiment d'indicadors ambientals a la fageda de l'Avenc (Tavertet)*. Es va fer un seguiment de banyarriquer del faig (*Rosalia alpina*), realitzant un cens basat en transectes pel medi forestal i un seguiment de ratpenats forestals amb l'estudi d'ultrasons i la captura científica, a càrrec de Jaume Soler (Dàurica, Serveis Ambientals i Biodiversitat).

— 10 i 11 d'agost, *Seguiment del gall fer al Solsonès*. Es va dur a terme al Port del Comte i consistí en un cens de llocades (comptatge de femelles amb polls i d'adults) en àrees de cria del Solsonès, sota el guiatge de David Guixé (Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya).

Cursos naturalistes

— 10-12 de maig, *La ciència marina actual sobre el territori del delta de l'Ebre*. L'impartiren Esther Garcés i Jordi Camp, investigadors de l'Institut de Ciències del

Mar (ICM), a la seu d'aquesta entitat (Barcelona).

— 18 i 19 de maig, *Introducció a l'aracnologia*. Va anar a càrrec de Miquel A. Arnedo, Adrià Bellvert i Marc Domènech, investigadors del grup de recerca de la Universitat de Barcelona (UB) Arthropod Systematics and Evolution, i es va dur a terme en diversos indrets d'Olot.

— 25 i 26 de maig, *Reconeixement, mostreig i estudi dels insectes de Catalunya*. El va impartir Víctor Sarto (Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals de la Universitat Autònoma de Barcelona, UAB) en diferents espais d'aquesta Universitat.

— 1 i 2 de juny, *Flora i vegetació de les serres litorals mediterrànies*. Va anar a càrrec de José M. Blanco (Secció de Botànica i Micologia de la UB) i dut a terme al Museu de les Terres de l'Ebre (Amposta), a la serra del Montsià i a la vall del riu dels Estrets (Arnes, Terra Alta).

— 7-9 de juny, *El vulcanisme permocarbonífer del Pirineu català*. L'impartí Joan Martí (Institut de Ciències de la Terra Jaume Almera) a la Casa dels Parcs dels Pirineus de la Seu d'Urgell, i va incloure sortides de camp a l'Alt Urgell, el Berguedà i la Cerdanya.

Projectes de recerca i treballs

— En el marc del Catalan Biogenome Project, es prepara el catàleg d'espècies de Catalunya. Aquesta tasca s'ha iniciat

en els grups següents: líquens, briòfits, mol·luscs, odonats, heteròpters i vertebrats.

— Preparació d'un informe sobre recerca i gestió del medi natural per al Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

Web

Els continguts del web de la Institució i de les seves delegacions i grups de treball s'actualitza permanentment. També s'actualitza i es fa un seguiment del web de la SCL.

Representació i participació

Pel que fa a la relació de la ICHN amb altres entitats i organismes:

— Participa en les juntes rectores de diversos espais naturals protegits: Alt Pirineu; Aigüestortes i Estany de Sant Maurici; Aiguamolls de l'Empordà; Cadí-Moixeró; Zona Volcànica de la Garrotxa; Collserola; Capçaleres del Ter i el Freser, i Alta Garrotxa.

— Participa en diversos consells i comissions: Consell de Protecció de la Natura; Comissió de Política Territorial i Urbanisme de Catalunya; Consell Assessor de l'Observatori del Paisatge de Catalunya; Comissió per a la Sostenibilitat de les Terres de l'Ebre; Comissió Tècnica de Boscos Singulars; Consell de Caça, i Consell de Pesca.

— Assumeix la coordinació dels representants de l'IEC i de les seves soci-

etats filials en espais naturals protegits i comissions relacionades amb la conservació de la natura i el medi ambient.

— És membre de la Xarxa de Conservació de la Natura.

— Ha signat el Compromís Ciutadà per a la Sostenibilitat - Agenda 21 de Barcelona.

— Col·labora amb les institucions signatàries de la *Declaració a favor del patrimoni natural de Catalunya* en el seguiment del seu compliment i en la realització d'altres activitats conjuntes.

Recerca participativa

Durant el curs 2018-2019, els grups de recerca participativa de la ICHN i de les seves delegacions i grups de treball han estat els següents:

- Les Orquídiades del Ripollès
- Les Orquídiades del Solsonès
- Els Coleòpters Florícoles del Vallès Occidental
- Les Orquídiades de la Garrotxa
- Els Ortòpters de la Garrotxa
- Els Odonats de la Garrotxa
- La Flora Vasculard de la Garrotxa i el Ripollès
- Els Líquens de la Garrotxa
- Els Briòfits de la Garrotxa
- Els Fongs de la Garrotxa
- Flora Amençada de la Garrotxa i el Ripollès
- Seguiment de les Libèl·lules de Catalunya
- Les Orquídiades d'Osona

- Les Papallones d'Osona
- Les Orquídiades de la Noguera

Delegació del Bages

Es va fer el cicle *Sortides naturalistes guiades*, sota el guiatge de Jordi Badia i Florenci Vallès, biòlegs, i d'Oriol Oms, geòleg, i d'acord amb el calendari següent: «El torrent del Puig, el salt de l'Olla i les marrades del camí ral Vic-Olot a Hostalets d'en Bas (Garrotxa)», el 6 d'octubre; «Travessa del Montseny, de Collformic a Fontmartina, pels cims de Matagalls, les Agudes i el turó de l'Home (Osona i Vallès Oriental)», el 10 de novembre; «El meandre de Castellbell, les Muntanyes Russes de Sant Vicenç, la riera de Castellet i Marganell (Bages)», el 15 de desembre; «El pla de Roques Albes i Fucimanya (Bages)», el 16 de febrer; «El puig de Solterra o de les Formigues des de Sant Hilari Sacalm (Selva)», el 23 de març; «Les Ripas de Vallobar (Baix Cinca)», el 13 d'abril; «La plana de la Cerdanya a Bellver», el 18 de maig; «El Perigord (França)», del 21 al 24 de juny, i «La vall de Sorteny», el 20 de juliol.

Delegació d'Osona - Grup de Naturalistes d'Osona

Descobreix els ecosistemes naturals

Cicle de sortides naturalistes guiades, coorganitzat amb el Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis del Museu del Ter, que va comprendre les sessions següents: «Les guixeres del sud d'Osona», el 15 de setembre;

«Nit dels ratpenats», el 22 de setembre; sessió matinal d'anellament científic d'ocells, guiada pel Grup d'Anellament Calldetenes-Osona, el 30 de setembre; «La geologia: com era el relleu fa milions d'anys?», el 6 d'octubre; «Dia Mundial dels Ocells», al Parc del Castell de Montesquiu, el 8 d'octubre; sortida matinal «Geologia i fòssils», el 21 d'octubre; sortida matinal «Bolets», l'11 de novembre; «L'anellament científic d'ocells», el 2 de març; «Petits paleontòlegs», el 23 de març; «Història geològica d'Osona a través de les seves roques», el 6 d'abril; «Els insectes, la biodiversitat que no es veu», el 27 d'abril; «Els amfibis i els altres habitants de la bassa», el 4 de maig; «Riu 4.0», l'11 de maig; «Flora i vegetació», el 25 de maig; «Bioblitz Osona», l'1 de juny; «Les papallones», el 29 de juny, i «Les libèl·lules», el 13 de juliol.

Projectes

— Gat Fer. Els principals objectius del projecte són conèixer millor la distribució geogràfica d'aquesta espècie, estimar la densitat de la població i estudiar el grau d'introgressió genètica causada per la hibridació. El projecte inicialment estava previst a Osona, però s'ha estès a altres zones properes i ha estat la base de la creació d'un grup de treball sobre carnívors de Catalunya.

— Atlas d'Orquídiades d'Osona. Projecte de recerca participativa començat

l'any 2013 amb l'objectiu de recollir dades per conèixer la distribució i la fenologia de les orquídies silvestres d'Osona. Se suma a projectes similars en marxa en altres comarques: la Garrotxa, el Ripollès i el Solsonès. El resultat final del projecte serà la publicació de l'atles de les orquídies silvestres de la comarca d'Osona.

— Fonts. Seguint l'exemple de la Delegació de la Serralada Litoral Central, es duu a terme a la comarca d'Osona l'estudi de l'estat de les fonts naturals mitjançant l'anàlisi fisicoquímica de les seves aigües i la identificació de les comunitats de briòfits que s'hi estableixen.

Delegació de la Garrotxa

Es van organitzar les activitats que es detallen a continuació, i que generalment van tenir lloc al Centre Cultural els Catòlics (Olot):

Viatges naturalistes pel món

Cicle de xerrades en què socs i sòcies de la Delegació expliquen i il·lustren amb fotografies les seves experiències en diferents indrets del món per a donar-ne a conèixer la flora, la fauna, la geologia o el paisatge. Les xerrades d'aquest curs van ser: «Viatges naturalistes pel món: Namíbia», per Miquel Àngel Pérez De-Gregorio, de l'Associació Micològica Joaquim Codina, AMJC (9 de novembre); «Viatges naturalistes pel món: Geòrgia i Armènia», amb Fran Trabalon, naturalista, ornitòleg

i viatger (23 de novembre), i «Viatge naturalístic pel NE d' Austràlia», a càrrec de Xavier Oliver, president de la Delegació (5 d'abril).

Tertúlies naturalístiques

Les *Tertúlies naturalístiques* són un punt de trobada per a tothom interessat en el patrimoni natural de la Garrotxa. Aquest curs es van celebrar les sessions «Les últimes invasions. Són un perill per a la biodiversitat?», el 16 de novembre, i «Les 10 urgències. El coneixement del patrimoni natural a la Garrotxa», el 14 de desembre.

Altres activitats

— 15 de setembre, sortida matinal *Els fongs de la Garrotxa*, a càrrec de micòlegs de l'AMJC. Activitat emmarcada en el projecte de recerca i divulgació «Els fongs de la Garrotxa» i coorganitzada amb l'AMJC i el Museu dels Volcans d'Olot, amb el suport del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

— 6 d'octubre, tercera sortida matinal per a identificar bolets per a l'elaboració del catàleg de fongs de la Garrotxa, a càrrec de l'AMJC.

— 27 d'octubre, sortida matinal *Els fongs de la Garrotxa*, amb micòlegs de l'AMJC i coorganitzada amb aquesta associació i amb el Museu dels Volcans d'Olot, amb el suport del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat

de Catalunya i la Diputació de Girona. Va comprendre una xerrada i una exposició de bolets a la sala d'actes de l'Hospici d'Olot.

— 10 de novembre, sortida *Els briòfits de la zona de Santa Pau*, amb Miquel Jover (botànic del Departament de Ciències Ambientals de la Universitat de Girona, UdG).

— 23 de febrer, XIII Seminari sobre Patrimoni Natural de la Comarca de la Garrotxa.

— 28 d'abril, sortida matinal *Els ocells del pla de la Pinya* (vall d'en Bas), a càrrec de l'ornitòleg Fran Trabalon.

— 15 de juny, sortida matinal *Visita a la població de teixos de La Cot*, a càrrec d'Antònia Caritat Compte (Grup de Recerca de Flora i Vegetació de la UdG).

— 5 i 6 de juliol, xerrada «Els principals grups de pol·linitzadors» i sortida de camp *Els pol·linitzadors de la Moixina, on, quan i com observar-los i fotografiar-los*. Va anar a càrrec de Luis Óscar Aguado, especialista en insectes pol·linitzadors i autor de diversos llibres, entre els quals destaca l'obra de referència ibèrica *Guía de campo de los polinizadores de España*.

— 2 d'agost, observació i estudi de papallones nocturnes a Olot (al Parc Nou, la Moixina i el Pla de Llac). Activitat emmarcada en la Nit Europea de les Papallones Nocturnes.

Publicacions

Annals de la Delegació de la Garrotxa, núm. 8 (Seminari sobre el Patrimoni Natural de la Garrotxa, 2016).

Catàleg de líquens de la Garrotxa. Barcelona, 2018.

S'està treballant en el catàleg i l'atles de fongs i en el de briòfits de la Garrotxa.

Projecte de recerca «Seguiment transfronterer d'espècies de la flora amenaçada dels Pirineus orientals» (2018 i 2019)

En el marc del projecte, que engloba entitats i administracions de la Catalunya del Nord, el Principat i Andorra, s'han fet les actuacions següents:

— Seguiment dels paràmetres poblacionals de tres espècies de flora amenaçada prioritàries del projecte Floracat al Ripollès (*Maianthemum bifolium*, *Gentiana pneumonanthe* i *Delphinium montanum*). També s'han efectuat prospeccions i caracterització de localitats d'altres espècies amenaçades però no prioritàries de moment per a la xarxa Floracat (*Arenaria marschliniü*, *Papaver aurantiacum* i *Woodsia alpina*).

— Desenvolupament de la xarxa de laboratoris a cel obert Floralab i establiment de les parcel·les control de les tres espècies.

— Creació de la xarxa de Pobles Botànics del Pirineu.

— Els seguiments de flora amenaçada duts a terme des de la ICHN i la seva conservació s'han difós en activitats de formació, a *Notícies de la Institució*, en l'elaboració de tres articles per al *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural* i al web de la Delegació de la Garrotxa.

Grups de recerca de la biodiversitat de la Garrotxa

Al llarg del curs s'ha treballat en l'atles i el catàleg de fongs, líquens i briòfits, i en el seguiment de la flora amenaçada.

Delegació de la Serralada Litoral Central

Trobades científiconaturalistes

Xerrades mensuals coorganitzades amb l'Agrupació Científico-Excursionista de Mataró i portades a terme a la seva seu, en què un expert ofereix una conferència i després s'obre un col·loqui amb els assistents. Les sessions d'aquest curs van ser les següents: «Respostes del canvi climàtic: adaptar-se, escapar o morir. Com s'ho faran les libèl·lules i els espiadimonis?», a càrrec d'Aida Viza (Departament de Biologia Evolutiva, Ecologia i Ciències Ambientals de la UB), el 3 d'octubre; «T'agrada la tonyina amb salsa de mercuri?», amb Isabel Sanz (ICM), el 7 de novembre; «Caient en l'espiral fatal: decaïment dels boscos de pi pinyer i atacs del seu depredador *Tomicus destruens*», impartida per Emília Gutiérrez (Departament de Biologia Evolutiva, Ecologia i

Ciències Ambientals de la UB), el 19 de desembre; «Messi y Ronaldo nos explican para qué sirve la biodiversidad», amb Cayetano Gutiérrez Cánovas (Departament de Biologia Evolutiva, Ecologia i Ciències Ambientals de la UB), el 13 de març; «Hidrats de metà: foc en el gel», a càrrec de Maria de la Fuente (Centre Nacional d'Oceanografia de la Universitat de Southampton), el 3 d'abril; «Els seguiments de la biodiversitat a llarg termini, una eina per a la gestió i la conservació», per Joan Real (grup de recerca de la UB Equip de Biologia de la Conservació), el 8 de maig; «Els orígens de l'agricultura i el futur de la seguretat alimentària, a càrrec de Catherine Prece (CREAF), el 5 de juny, i «La introducció de la gambúsia per al control de mosquits: una amenaça innecessària per al servei ecosistèmic natural», que impartí Oriol Cano (Secció de Zoologia i Antropologia Biològica de la UB), el 3 de juliol.

Altres activitats

— 10 de novembre, recollida anual de bolets per a mostrar a la 34a Exposició de Bolets, que s'obrí al públic a l'Ajuntament de Mataró, col·laborador de l'exposició.

— 5-28 de març, seminari *Els elements endreçats: la taula periòdica i els seus misteris*. Va comprendre conferències i tallers, i s'organitzà conjuntament amb la Direcció de Cultura de l'Ajuntament de Mataró per a celebrar

l'Any Internacional de la Taula Periòdica dels Elements Químics.

— 6 d'abril, sortida *Arlequins i altres papallones primaverals del Garraf*. Observació de papallones a Olesa de Bonesvalls.

Publicacions

S'ha publicat el 29è número de *L'Atzavara*, coeditat amb la Direcció de Cultura de l'Ajuntament de Mataró. Sota el títol «Tempus fugit», el volum recull les ponències del seminari homònim celebrat el març de 2018. Es va presentar el 14 de maig a la sala d'actes de Can Palauet (Mataró).

Projectes

— Gat Fer. Arran del bon funcionament del Projecte Gat per part del GNO-ICHN i l'estreta col·laboració que la Delegació de la Serralada Litoral Central manté amb aquest grup, l'any 2018 es va endegar el Projecte Gat Fer a la Serralada Litoral Central. S'han trobat referències orals que indiquen que hi havia hagut o que hi podria haver gat fer a diversos punts del Montnegre i el Corredor. L'objectiu del projecte era instal·lar tres càmeres de mostreig fotogràfic per a intentar determinar si és present a diferents zones de les serralades del Montnegre i el Corredor. La informació proporcionada per les càmeres ajudarà a conèixer millor la resta de fauna present a la contrada.

— Fonts. L'objectiu del projecte és conèixer l'estat en què es troben les fonts de Catalunya, mitjançant l'anàlisi fisicoquímica de les seves aigües i la identificació de les comunitats de briòfits que s'hi estableixen.

Grup de treball Grup Orquidològic de Catalunya (GOC)

Xerrades i sortides divulgatives

— 6 de novembre, xerrada «Les orquídi- es silvestres de Catalunya». La impartí Jordi Prat (GOC) a la sala d'actes de la Biblioteca del Casino de Manresa.

— 10 de novembre, Festa de Tardor. Va consistir en un dinar de germanor, amb les aportacions dels socis que hi assistiren amb les seves especialitats culinàries, i en projeccions de viatges de flora i orquídi- es. Es va celebrar a la plaça de l'Església de Calders.

— 8 de febrer, presentació del projecte Atlas d'Orquídi- es de l'Anoia a l'Adoberia Bella d'Igualada.

— 15 de juny, sortida orquidolò- gica per la Noguera. Es va organitzar conjuntament amb el Grup de Natura Terres de Ponent.

Mostres fotogràfiques

— «Les orquídi- es. Petites joies de la natura». Mostra educativa que s'exhibí a la sala d'actes del Centre Cultural la Misericòrdia (Palma), el 23 de novembre.

— «Les orquídi- es silvestres de Catalunya». Mostra integrada per foto-

grafies dels membres del GOC, que es va poder veure del 5 al 16 de novembre al Centre Cívic Sales i Carner de Manresa; el 4 d'abril, a la sala d'actes de la Biblioteca d'Artés (en un acte que va incloure una conferència del membre del GOC Jordi Prat); de l'1 al 23 d'abril, a Cal Sitjès (Artés), i entre el 26 d'abril i el 14 de maig, a la sala d'exposicions del Casal Pere Quart de Sabadell.

Projectes de recerca

«Ciència ciutadana i estudi de les orquídiades a Catalunya»

Les activitats realitzades aquest curs s'han centrat en aquests àmbits:

— Generació de materials de suport per a la identificació d'orquídiades per al portal Ornitho. S'ha generat una sèrie de fitxes que ajuden a identificar espècies conflictives (per grups d'espècies).

— Preparació de les dades dels projectes comarcals finalitzats per a la seva importació a Ornitho. S'ha efectuat un procés d'estandardització de les bases de dades dels projectes comarcals d'estudi de les orquídiades que ja tenen la fase de recollida de dades finalitzada (Garrotxa, Ripollès, Solsonès i Osona). S'han importat unes 9.000 observacions corresponents a l'Atles d'Orquídiades d'Osona (2013-2017) i s'espera l'autorització final dels responsables de l'Atles d'Orquídiades de la Garrotxa i de l'Atles d'Orquídiades del Ripollès per a introduir les dades dels respectius projectes. Les dades de l'Atles

d'Orquídiades del Solsonès s'importaran un cop publicat el llibre.

— Maquetació i edició de la publicació *Les orquídiades del Solsonès*.

— Treball de camp a la Noguera. A la comarca de la Noguera s'ha continuat amb el treball de camp, a càrrec de voluntaris, previst per al 2018, i s'ha donat prioritat a algunes de les zones de la comarca menys prospectades.

— Es preveu la publicació d'un article divulgatiu sobre el mòdul d'orquídiades de la plataforma Ornitho. Així mateix, s'ha mantingut el mapa web de l'Atles d'Orquídiades d'Osona (<http://mapa-orquidies.gno.cat>) i, des de la plataforma Ornitho, s'ha començat el procés d'importació de dades dels estudis comarcals —començant per les obtingudes a Osona— per a aconseguir fer públiques totes les dades obtingudes.

Grup de treball Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN)

Exposicions

— 1-24 de març: «Focus on birds», al Museu Arxiu de Vilassar. L'acte inaugural de l'exposició, el dia 1, va incloure la conferència «L'estat de l'avifauna a Catalunya», de Fran Trabalon, ornitòleg i coautor dels llibres *Guia de camp dels ocells a Catalunya* i *Rapinyaires de Catalunya*.

— 1-30 de juny: «Pere Ignasi Isern: l'home i la natura», a l'Espai Cal Marquès de Camprodon.

Sessions audiovisuals

Es van oferir les sessions audiovisuals de fotografia de natura d'acord amb el calendari següent (en general, a la seu de l'IEC):

— 3 d'octubre: «Jorge Wagensberg. El llegat d'un geni», a càrrec de Simone Mateos, periodista científica; Hernán Crespo, arquitecte; Rosa Carrero, directora de Relacions Institucionals de l'Hermitage Barcelona, i Ambrosio García Leal, filòsof de la ciència.

— 7 de novembre: «Dolomites. Les muntanyes pàl·lides», amb Jordi Lluís Pi, soci de la SCFN.

— 23 i 24 de febrer: «Record dels socis que ens han deixat: Joan Astor, Joan Canals, Juan Santos i Pere Ignasi Isern». Sessió conjunta amb l'Associació Montphoto, a Santa Coloma de Farners.

— 15 de març: «1000 cups of tea: records del Chapursan», amb Marta Bretó i Tato Rosés, socis de la SCFN, al Museu Arxiu de Vilassar de Dalt.

— 7 de maig: «Seguint les petjades del lleopard de les neus», a càrrec del reconegut fotògraf Oriol Alamany.

— 18 de juny: «100 anys de Margalef. El rostre humà d'un ecòleg revolucionari», amb el biòleg i historiador de la ciència Josep Maria Camarasa; la membre de l'IEC Mercè Durfort; el fill de l'home natjat, Ramon Margalef Mir, i el biòleg i soci de la SCFN Albert Masó.

Grup de treball Felis, grup d'estudi en carnívors de Catalunya

Constituint com a grup de treball de la ICHN el maig de 2019, té per objectiu promoure el coneixement sobre els mamífers carnívors de Catalunya i millorar-ne l'estat de conservació. Felis també vol donar suport a projectes d'estudi proposats pels membres, promoure la transferència d'informació sobre les espècies entre els membres del grup i difondre-la a la societat.

Grup Mineralògic Català

Conferències mineralògiques de tardor

Es van oferir aquestes conferències, generalment a la seu de l'IEC: «Espais insòlits del patrimoni geològic català (2a part)», del geòleg Isaac Camps (19 d'octubre); «La explotación humana de los recursos de la Franja Pirítica Ibérica», amb Mark Andrew Hunt Ortiz, del Departament de Prehistòria i Arqueologia de la Universitat de Sevilla (26 d'octubre); «El Geoparc de la UNESCO de la Conca de Tremp - Montsec. Gènesi del geoparc, recursos geològics i mineralògics i perspectives de futur», a càrrec de Guillem Puras, coordinador del Geoparc Mundial de la UNESCO Conca de Tremp - Montsec (16 de novembre); «La història que expliquen els minerals de les Guillerics. Mineralitzacions i textures minerals de la zona», per Mercè Corbella, del Departament de Geologia de la UAB (23 de novembre), i «Un viatge dins la col·lecció del Museu Mollfuleda d'Arenys de Mar. Anecdolari i observació

de visu de peces seleccionades de la col·lecció», impartida a aquest museu per Marc Campeny, conservador de Mineralogia del Museu de Ciències Naturals de Barcelona (1 de desembre).

Publicacions

Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural, núm. 82 (2018).

GERMAIN I OTZET, Josep; PINO I VILALTA, Joan (cur.). *Els sistemes naturals del delta del Llobregat*. Barcelona, 2018. (Treballs de la Institució Catalana d'Història Natural; 19)

GOULA, Marta; ROCA-CUSACHS, Marcos; OSORIO, Víctor. *Els heteròpters de*

Catalunya. Figueres: Brau Edicions, 2018.

Notícies de la Institució: Circular de la Institució Catalana d'Història Natural, núm. 139 (setembre-octubre 2018); núm. 140 (novembre-desembre 2018); núm. 141 (gener-febrer 2019); núm. 142 (març-abril 2019); núm. 143 (maig-juny 2019); núm. 144 (juliol-agost 2019).

Les orquídiades del Solsonès. Barcelona: Institució Catalana d'Història Natural. Grup de Natura del Solsonès, 2019.

Revista Catalana de Micologia, vol. 39 (2018).

Societat Catalana de Biologia

Any de fundació: 1912

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 27 de novembre de 2018

Presidència:	MONTSERRAT COROMINAS GUIU
Vicepresidència:	JORDI BARQUINERO MAÑEZ
Secretaria general:	ROSA PÉREZ ROURA
Vicesecretaria:	CARLOS J. CIUDAD GÓMEZ
Tresoreria:	MARC MARTÍ-RENO
Vocalia d'Acció Territorial:	ORIOL CABRÉ FABRÉ
Vocalia de Comunicació:	MARINA RIGAU RESINA
Vocalia d'Ensenyament:	JORDI MORRAL PENELLA
Vocalia de Publicacions i Lexicografia:	RICARD ROCA PASCUAL
Vocalia de Seccions:	ALBERT JORDAN VALLÈS
Vocalia de Promoció:	EVA COLÀS ORTEGA
Vocalia d'Estudiants:	ORIOL IBORRA ECEA

Coordinadors de les seccions especialitzades

Aqüicultura	NEREA ROHER (Universitat de Barcelona)
Biofísica	PERE GARRIGA (Universitat Politècnica de Catalunya)
Biologia Computacional i Bioinformàtica	RODERIC GUICÓ (Centre de Regulació Genòmica)
Biologia de Plantes	ANA I. CAÑO-DELGADO (Centre de Recerca en Agrigenòmica)
Biologia de la Reproducció	ENRIC RIBES (Universitat de Barcelona)
Biologia de Desenvolupament	FRANCESC CEBRIÀ (Universitat de Barcelona)
Biologia Evolutiva	JOSEFA GONZÁLEZ (Universitat Pompeu Fabra)

Biologia i Indústria	RAMON ROCA (Societat Catalana de Biologia)
Biologia Molecular	BERNAT CROSAS (Consell Superior d'Investigacions Científiques)
Biologia Molecular del Càncer	ORIOL CASANOVAS (Institut d'Investigació Biomèdica de Bellvitge)
Biologia i Societat	MARIA FONTANALS (Universitat Autònoma de Barcelona)
Cromatina	ALBERT JORDAN (Consell Superior d'Investigacions Científiques)
Ecologia Aquàtica	RAMON MASSANA (Institut de Ciències del Mar)
Ecologia Terrestre	JOSEP MARIA ESPELTA (Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals)
Ensenyament	CARLOS GIMÉNEZ (Col·legi Sant Gabriel, Viladecans)
Estudiants	ORIOL IBORRA (Universitat de Barcelona)
Genòmica i Proteòmica	MARIO CÁCERES (Universitat Autònoma de Barcelona)
Microbiologia	JORDI MAS CASTELLÀ (Universitat de Barcelona)
Neurobiologia Experimental	CARLES SAURA (Universitat Autònoma de Barcelona)
Senyalització Cel·lular i Metabolisme	MARC CLARET (Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer - Centre Esther Koplowitz)
Virologia	SOFÍA PÉREZ DEL PULGAR (Hospital Clínic de Barcelona)
SCB a Alacant	IVAN QUESADA (Institut de Bioenginyeria d'Elx)
SCB a Lleida	M. ÀNGELES DE LA TORRE (Universitat de Lleida)
SCB a València	LLUÍS PASCUAL (Universitat de València)

SCB a Vic
 JULITA OLIVERAS
 (Universitat de Vic - Universitat Central
 de Catalunya)

A partir del 27 de novembre de 2018

Presidència: MONTSERRAT COROMINAS GUIU
 Vicepresidència primera: JORDI BARQUINERO MAÑEZ
 Vicepresidència segona: MARC MARTÍ-RENOM
 Secretaria general: ALBERT JORDAN VALLÈS
 Vicesecretaria: ORIOL CABRÉ FABRÉ
 Tresoreria: MARINA RIGAU RESINA
 Vocalia d'Acció Territorial: EDUARD ESCRICH ESCRICHE
 Vocalia de Comunicació: RAUL DELGADO MORALES
 Vocalia d'Ensenyament: JORDI MORRAL PENELLA
 Vocalia de Publicacions i Lexicografia: RICARD ROCA PASCUAL i MONTSE SALA FARRÉ
 Vocalia de Seccions: JOSEP SAURA MARTÍ
 Vocalia de Promoció: EVA COLÀS ORTEGA
 Vocalia d'Estudiants: ORIOL IBORRA EGEA

Coordinadors de les seccions especialitzades

Aqüicultura NEREA ROHER
 (Universitat de Barcelona)

Biofísica ÀLEX PERÁLVAREZ
 (Universitat Autònoma de Barcelona)

Biologia Computacional i Bioinformàtica RODERIC GUIGÓ
 (Centre de Regulació Genòmica)

Biologia de Plantes ANA I. CAÑO-DELGADO
 (Centre de Recerca en Agrigenòmica)

Biologia de la Reproducció RAFAEL OLIVA
 (Universitat de Barcelona)

Biologia de Desenvolupament FRANCESC CEBRIÀ
 (Universitat de Barcelona)

Biologia Evolutiva JOSEFA GONZÁLEZ
 (Universitat Pompeu Fabra)

Biologia i Indústria	RAMON ROCA (Societat Catalana de Biologia)
Biologia Molecular	JOAN ROIG (Institut de Biologia Molecular de Barcelona)
Biologia Molecular del Càncer	ORIOL CASANOVAS (Institut d'Investigació Biomèdica de Bellvitge)
Biologia i Societat	LAURA CASTARLENAS (Universitat Pompeu Fabra)
Cromatina	ALBERT JORDAN (Consell Superior d'Investigacions Científiques)
Ecologia	JOSEP M. ESPELTA (Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals)
Estudiants	ORIOL IBORRA (Universitat de Barcelona)
Genòmica i Proteòmica	MARIO CÁCERES (Universitat Autònoma de Barcelona)
Microbiologia	EDUARD TORRENTS (Institut de Bioenginyeria de Catalunya)
Neurobiologia Experimental	CARLES SAURA (Universitat Autònoma de Barcelona)
Senyalització Cel·lular i Metabolisme	MARC CLARET (Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer - Centre Esther Koplowitz)
Virologia	SOFÍA PÉREZ DEL PULGAR (Hospital Clínic de Barcelona)
SCB a Alacant	SERGI SORIANO (Institut de Bioenginyeria d'Elx)
SCB a Lleida	JUDIT RIBAS (Universitat de Lleida)
SCB a València	LLUÍS PASCUAL (Universitat de València)
SCB a Vic	JULITA OLIVERAS (Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya)

Delegat de l'IEC:

RICARD GUERRERO I MORENO

Nombre de socis:

1.670

Activitats

Al llarg del curs 2018-2019, la Societat Catalana de Biologia (SCB) va organitzar un bon nombre d'activitats, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC i entre les quals destaquen les següents:

Jornades

— 26 de setembre, Metnet: «Novel Functions of STAT5 proteins in adipocytes». Jornada per a fomentar les sinergies en la recerca sobre obesitat i diabetis, que en aquesta edició es va centrar en les proteïnes STAT5. Va comprendre quatre ponències: «Novel functions of STAT5 proteins in adipocytes», per Jaqueline M. Stephens (Centre de Recerca Biomèdica de Pennington, Estats Units); «Targeting brown adipose tissue lipid metabolism to combat obesity», per Laura Herrero (Universitat de Barcelona, UB); «Time profile of hypothalamic endocannabinoids in response to a high fat diet», impartida per Núria Casals (Universitat Internacional de Catalunya, UIC), i «Overexpression of human apolipoprotein A-I enhances weight gain in db/db mice», a càrrec de Josep Julve (Institut d'Investigacions Biomèdiques Sant Pau). Va ser coorganitzada per la Secció de Senyalització Cel-

lular de la SCB, l'Institut de Recerca Germans Trias i Pujol i l'Institut de Biomedicina de la UB.

— 5 d'octubre, XV Jornada d'Avanços en Ecologia. Activitat coorganitzada per la Secció d'Ecologia Aquàtica de la SCB, el Centre d'Estudis Avançats de Blanes (CEAB) i el Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF) per a intercanviar coneixements sobre els avenços que s'estan fent en el camp de l'ecologia. S'hi van oferir les ponències «Coincidences and divergences in the responses of two bioindicator taxa (butterflies and birds) to drivers of global change», pronunciada per Constantí Stefanescu (Museu de Ciències Naturals de Granollers); «The metamorphoses of insects», de Xavier Bellés (Institut de Biologia Evolutiva); «Eight days a week, the biogeochemical heartbeat of urban streams», a càrrec d'Eugènia Martí (CEAB); «Modeling the flow of energy within the global marine ecosystem», d'Eric Galbraith (Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals), i «Between the sea and sky: Movement ecology of seabirds», que impartí Jacob González-Solís (Institut de Recerca de la Biodiversitat de la UB). Va tenir lloc a l'auditori del CEAB.

— 30 d'octubre, XVII Jornada de Virologia. La Secció de Virologia de la SCB organitza aquesta trobada científica de grups que treballen en tots els àmbits relacionats amb la virologia a les universitats catalanes i institucions de recerca. En aquesta edició es van oferir tres conferències d'investigadors convidats: «In vivo imaging of antiviral immune responses», de Mateo Iannacone (Institut Científic San Raffaele de Milà); «Host factors at the crossroads of cell proliferation, immune responses and virus restriction», pronunciada per José A. Esté (IrsiCaixa), i «One health: from the concept to reality», per Joaquim Segalés (Centre de Recerca en Sanitat Animal). Així mateix, es van fer catorze intervencions breus d'investigadors de diferents nacionalitats que treballen en grups de recerca catalans i que van presentar treballs desenvolupats en col·laboració amb grups d'arreu de l'Estat espanyol, Europa o els Estats Units, i una taula rodona titulada «Future challenges for young virologists».

— 21 de novembre, XV Jornada CREAM-SCB-ICHN: «Reptes, idees i solucions per a fer ciència ciutadana útil i amb impacte». La quinzena edició de la jornada conjunta amb la Institució Catalana d'Història Natural i amb el CREAM va constar de set ponències, entre les quals «On comença la ciència ciutadana i quines formes pot prendre?», de Luigi Ceccaroni (EarthWatch); «Com integrem l'ètica i les bones pràctiques a la ciència ciutadana?»,

per Gemma Galdón (ETICAS Consulting), i «Innovació oberta 2.0 en administracions públiques», a càrrec de Dacha Atienza (Museu de Ciències Naturals de Barcelona) i Tomàs Montalvo (Agència de Salut Pública de Barcelona). També va incloure una taula rodona sobre «Quin potencial transformador té la ciència ciutadana? Té límits?».

— 26 de novembre, Dia de l'Aqüicultura. Jornada que van organitzar conjuntament la Secció d'Aqüicultura de la SCB, el Clúster Acuipius i la Xarxa Marítima / Xarxa d'Aqüicultura, per a presentar projectes de recerca en aqüicultura a Catalunya. Va comprendre cinc ponències i les taules rodones «Claus per entendre el futur de la recerca en aqüicultura» i «Experiències d'empreses innovadores del Clúster Acuipius».

— 11 de desembre, Jornada de Santa Llúcia 2018: «Convivre entre contaminació: pol·lució, salut i malaltia». Activitat organitzada per la Secció de Biologia i Societat de la SCB, que va comprendre quatre ponències, entre les quals «Contaminació, ictus i problemes cardíacs», per Rosa M. Vivanco (Institut Hospital del Mar d'Investigacions Mèdiques), i «Contaminació i problemes conductuals i d'aprenentatge durant la infància i l'adolescència», a càrrec de Mònica López Vicente (Institut de Salut Global de Barcelona).

— 12 i 13 de febrer, Dia de Darwin 2019. La Secció de la SCB a València

va participar en l'organització d'aquesta jornada, que començà a la Cafeteria de l'Octubre Centre de Cultura Contemporània (València) amb la sessió «Interconnectats. Màquines i humans davant del segle 10101», en què van participar Carme Torras (Institut de Robòtica i Informàtica Industrial), el membre de l'IEC Ramon López de Mántaras, i, com a moderadora, la periodista Reis Juan. L'endemà, a la Sala Darwin del Campus de Burjassot-Paterna de la Universitat de València (UV), Héctor Escrivá, de l'Observatori Oceanogràfic de Banyuls de la Marenda (França), va oferir la conferència «Una perspectiva genòmica de l'evolució dels cordats».

— 22 de març, IX Jornada de Cromatina i Epigenètica. Trobada que organitza la Secció de Cromatina i Epigenètica de la SCB, en col·laboració amb el Barcelona Chromatin Club, on investigadors comparteixen la seva recerca en els àmbits de la cromatina i l'epigenètica. Entre altres experts, hi van participar el membre de l'IEC Manuel Esteller, Sònia Forcales (Institut d'Investigació en Ciències de la Salut Germans Trias i Pujol), Albert Jordan (coordinador de la Secció de Cromatina i Epigenètica de la SCB), Olivier Cuvier (Universitat de Tolosa de Llenguadoc) i José Carlos Reyes (Centre Andalús de Biologia Molecular i Medicina Regenerativa).

— 30 de març, VIII Jornada de la Biologia a l'Ensenyament. Activitat coor-

ganitzada per la Secció de la SCB a València i el Col·legi Oficial de Biòlegs de la Comunitat Valenciana, que reuní a l'Auditori Joan Plaça del Jardí Botànic de la UV els responsables de l'ensenyament de la biologia perquè aportessin les seves experiències docents.

— 25 d'abril, Dia de la Immunologia: «Sepsis, challenges and new perspectives». Jornada coorganitzada amb la Societat Catalana d'Immunologia, que va comprendre les ponències «Cell therapy in sepsis and acute lung injury» (Antonio Artigas, de la Corporació Sanitària Universitària Parc Taulí) i «New strategies for the treatment of sepsis: Antibody-capturing polimers» (Rafael Máñez, de l'Institut d'Investigació Biomèdica de Bellvitge), i una taula rodona. Va tenir lloc a la seu de l'Acadèmia (Barcelona).

— 9 i 10 de maig, 5th MetNet International Annual Meeting 2019: «Targeting metabolism to develop new therapies». La Secció de Senyalització Cel·lular de la SCB va organitzar aquesta trobada sobre l'estudi del metabolisme per al desenvolupament de noves teràpies, en què experts van repassar les darreres novetats en models experimentals per a estudiar el metabolisme *in vitro*, *ex vivo* i *in vivo*, i abordaren temes com el metabolisme cel·lular en malalties neurodegeneratives, el monitoratge del metabolisme *in vivo* i les alteracions metabòliques en l'obesitat i les malalties cardiovasculars.

— 16 de maig, XVI Jornada de Biologia de la Reproducció. Jornada biennal que organitza la Secció de Biologia de la Reproducció de la SCB per a posar en contacte els diversos grups que fan recerca sobre temes relacionats amb la biologia de la reproducció animal i humana. La setzena edició, celebrada a l'Auditori Dexeus Dona de l'Hospital Universitari Dexeus (Barcelona), es va estructurar en quatre sessions temàtiques, en les quals es van presentar i debatre els resultats de les investigacions.

— 16 de maig, XX Matinal d'Evolució. La Secció de la SCB a València participà en l'organització d'aquesta jornada, que va tenir lloc a l'Auditori Joan Plaça del Jardí Botànic de la UV i va constar de tres ponències: «L'origen dels vertebrats: un enfocament paleobiològic», d'Héctor Botella (Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva de la UV); «Evolució de la violència letal en humans», per Miguel Verdú (UV), i «Impactes antròpics sobre la diversitat de les comunitats de macròfits al Parc Natural de l'Albufera de València: passat i present», a càrrec de Tonyi Rodrigo (UV).

— 11 de juny, XXVI Jornada de Biologia Molecular. Activitat organitzada per la Secció de Biologia Molecular de la SCB per a abordar des d'aspectes bàsics de la biologia cel·lular i molecular fins al paper d'aquesta disciplina en l'estudi de processos com l'envelliment o les malalties. El programa es va estructurar en

quatre sessions, en què nombrosos investigadors van presentar treballs que giren entorn de temes com ara el control de la divisió cel·lular i com aquesta es desregula i dona lloc a l'aparició del càncer; les estratègies de protecció de l'ADN cel·lular, o els mecanismes implicats en l'addicció a la cocaïna. Al final de la jornada es va lliurar el Premi Lluís Cornudella a les millors comunicacions fetes per estudiants de doctorat durant la jornada.

— 26 de juny, Jornada sobre Benestar Animal en Peixos. La Secció d'Aquicultura de la SCB va organitzar aquesta jornada, que s'estructurà en tres blocs de conferències impartides per experts de l'àmbit nacional, els quals van exposar aspectes relacionats amb el benestar dels peixos, com són ara els models de peixos de laboratori o els agents involucrats en el consum de peix.

— 28 de juny, XIX Jornada de Biologia Evolutiva. La Secció de Biologia Evolutiva de la SCB organitza aquesta jornada perquè professionals d'aquest camp presentin els seus treballs i tinguin contactes que poden desembocar en noves col·laboracions. Els ponents convidats de la dinovena edició van ser Stefano Mona (Institut de Systématique, Évolution, Biodiversité SYEB - UMR 7205, de París), que va parlar sobre estructura de la població, i Marc Martí (professor investigador de la Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats), que va abordar la genòmica 3D.

Conferències

— 10 d'octubre, «La genètica del futur: els humans 2.0». Va ser organitzada per la Secció de Vic de la SCB i impartida per Gemma Marfany (UB) a l'Aula Magna de la Universitat de Vic. Incloué una presentació de la SCB, a càrrec d'Oriol Iborra (Fundació Institut d'Investigació en Ciències de la Salut Germans Trias i Pujol).

— 17 d'octubre, «Nous medicaments per al tractament de les malalties conformacionals». Va ser organitzada per la Secció d'Ensenyament de la SCB i pronunciada per Salvador Ventura (Universitat Autònoma de Barcelona).

— 27 de novembre, «Eines moleculars per a esculpir el cervell en la discapacitat intel·lectual». Va formar part de la sessió inaugural del curs 2018-2019 de la SCB i fou impartida per Mara Dierksen (Centre de Regulació Genòmica de Barcelona).

— 28 de novembre, «En calen dos per al tango (assaig sobre l'origen del sexe)». Va ser organitzada per la Secció d'Ensenyament de la SCB i anà a càrrec de Joan Lluís Pretus (UB).

— 16 de gener, «Les mentides de la ciència». La va organitzar la Secció d'Ensenyament de la SCB i fou pronunciada per Josep Clotet (UIC).

Altres activitats

— 12 i 13 de novembre, XI Simposi de Neurobiologia: «Futurs avenços tècnics». Activitat biennal que organitza la Secció

de Neurobiologia Experimental de la SCB i que aplega investigadors en neurociències de Catalunya, les Illes Balears i el País Valencià perquè exposin els resultats obtinguts en els seus grups de recerca. Aquesta edició, dedicada als futurs avenços tècnics en la recerca en neurobiologia, va comprendre quatre conferències plenàries, seixanta-cinc presentacions orals curtes i seixanta-quatre treballs en forma de pòster. Les conferències plenàries van ser impartides per Lluís Montoliu (Centre Nacional de Biotecnologia), que va abordar l'edició de gens amb la tècnica CRISPR-Cas; Nathalie Rouach (Collège de France), que va parlar de l'ús de tècniques d'imatge per a entendre com les neurones es relacionen amb les cèl·lules del voltant; Andrea Volterra (Universitat de Lausana, Suïssa), que va explicar l'estudi en 3D dels corrents de calci dins el cervell, i Jesús Pujol (guanyador del 4t Premi Ramon Turró), que va parlar sobre quan finalitza el desenvolupament del cervell humà.

— 2 i 6 de febrer, IX Olimpíada de Biologia de Catalunya. A fi d'estimular i implicar els estudiants de batxillerat en el desenvolupament de la biologia, la SCB organitza aquesta activitat conjuntament amb la majoria de les universitats catalanes; el Col·legi de Biòlegs de Catalunya; el Centre de Recursos Pedagògics Específics de Suport a la Innovació i la Recerca Educativa; el Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ci-

ències de Catalunya, i el Seminari Permanent de Ciències Naturals. Es va dur a terme simultàniament en diferents espais de les universitats organitzadores (el primer dia es va fer la prova teòrica i, el darrer, la pràctica, només per als finalistes). D'entre altres guardons, van rebre la medalla d'or Albert López Bruch i Laura Adell, alumnes d'Aula Escola Europea de Barcelona, i Marta Gargallo, de Les Alzines de Girona, en un acte celebrat el 15 de febrer a la Sala Prat de la Riba de l'IEC.

— 14 i 15 de febrer, curs *Gestió del risc biològic en l'ús de mostres humanes per a investigació i diagnòstic*. La Secció de Lleida de la SCB i la Universitat de Lleida (UdL) van oferir, a l'Hospital Universitari Arnau de Vilanova de Lleida, aquest curs adreçat tant a professionals com a estudiants de ciències mèdiques, biològiques, biomèdiques/biosanitàries i ciències de la salut, amb l'objectiu de proporcionar-los la informació necessària per a manipular amb seguretat mostres d'origen humà.

— 4 i 5 d'abril, X Simpòsium Europeu: «El laboratori clínic i la indústria del diagnòstic *in vitro*». Simposi organitzat amb l'Associació Catalana de Ciències del Laboratori Clínic i estructurat en quatre sessions, en les quals es va debatre el paper del laboratori en el diagnòstic i la prevenció de la morbimortalitat materna per la preeclàmpsia, en el cribratge d'anomalies congènites de primer i segon trimestre, i en la nova incorpora-

ció de la tècnica de l'ADN fetal lliure en la sang materna, així com les malalties infeccioses de transmissió vertical, l'impacte de les noves tècniques de genètica molecular i l'assessorament genètic en el diagnòstic prenatal.

— 10 de juliol, 4a Nit de la Biologia. Iniciativa per a celebrar els avenços aconseguits durant l'any en curs pels professionals i els estudiosos de les ciències biològiques del territori de parla catalana. En el transcurs de l'acte, que va tenir lloc a l'Auditori Ramon Margalef del CosmoCaixa Barcelona i va ser conduït per la divulgadora científica Gemma Marfany (UB), es lliuraren els premis de la SCB.

Premis

La SCB va convocar per tercera vegada els premis següents, inclosos en el *LXXXVIII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC i lliurats l'11 de juliol de 2018 al Paranimf de l'Edifici Històric de la UB, en el marc de la Tercera Nit de la Biologia:

— Premi Societat Catalana de Biologia a la trajectòria professional, atorgat a Salvador Moyà-Solà (Grup de Recerca en Paleoprimatologia i Paleontologia Humana de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont).

— Premi Societat Catalana de Biologia a un article científic, atorgat a Ben Lehner per «Transgenerational transmission of environmental information in *C. Elegans*».

— Premi Societat Catalana de Biologia a la divulgació, atorgat a l'equip format per Oriol Cortacans, Pere Figue-rola, Jordi Portals i Arnald Viladomat (amb la participació de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont, Bata-bat, TV3 i FECYT), pel documental *L'últim gegant d'Europa*.

— Premi Societat Catalana de Biologia al jove investigador, atorgat a Verónica Llorens pel treball «Comprensió integradora de la transcripció en un model cel·lular mínim».

— Premi Societat Catalana de Biologia a un treball de recerca de batxillerat (per a estudiants), atorgat a Guillem Castro per «Què s'hi amaga, entre la posidònia?».

Publicacions

Biologia de la reproducció: Actes de la XVI Jornada de Biologia de la Reproducció. Edició a cura de Rafael Oliva i Anna Veiga. Barcelona, 2019.

Treballs de la Societat Catalana de Biologia, vol. 68 (2017-2018) (ed.: 2019).

Societat Catalana de Filosofia

Any de fundació: 1923

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOSEP MONSERRAT I MOLAS
Vicepresidència: XAVIER GARCÍA-DURAN
Secretaria: BERNAT TORRES MORALES
Tresoreria: CONRAD VILANOU TORRANO
Vocalia: MARIA ARQUER CORTÉS
ÀNGELS BALDÓ BULLIDO
JOAN CUSCÓ CLARASÓ
JOAN GONZÁLEZ GUARDIOLA
XAVIER SERRA LABRADO

Delegat de l'IEC: PERE LLUÍS FONT

Coordinadors de les seccions especialitzades

Secció de Lògica i Filosofia de la Ciència JOAN ROSELLÓ MOYA
Secció de Filosofia Antiga JORDI SALES CODERCH
Secció de Filosofia Medieval MIGUEL CANDEL SANMARTÍN
Secció de Filosofia Moderna
Grup d'Estudis Fichteans SALVI TURRÓ I TOMÀS
Secció de Filosofia Contemporània
Grup d'Estudis Fenomenològics JOAN GONZÁLEZ-GUARDIOLA
Grup d'Estudis Sartreans IGNASI ROVIRÓ ALEMANY
Grup de Filosofia Personalista ALBERT LLORCA ARIMANY
Secció de Filosofia Analítica AMBRÒS DOMINGO BELANDO
Secció de Filosofia Pràctica
Grup de Didàctica de la Filosofia FÈLIX RABAL QUEIXALÓS
Grup Ad Hoc ÀNGELS BALDÓ BULLIDO
Secció de Filosofia Catalana JORDI SALES CODERCH
Secció de Filosofia Clàssica Alemanya SALVI TURRÓ I TOMÀS
M. RAMON CUBELLS BARTOLOMÉ

Nombre de socis: 221

Activitats

Durant el curs 2018-2019, les diferents seccions i els grups de la Societat Catalana de Filosofia (SCFIL) van organitzar les activitats següents, generalment dutes a terme a la seu de l'IEC:

— 17 de setembre, conferència «Assajos de Montaigne». Va ser pronunciada per Jordi Bayod (Universitat de Barcelona, UB) i organitzada per la Secció de Filosofia Pràctica.

— 27 de setembre, 15 de novembre, 24 de gener, 7 de març, 4 d'abril, 9 de maig i 6 de juny, sessions del Grup de Filosofia Personalista. Es va llegir i analitzar *El subjecte convocat. Estudi transversal del pensament de Buber, Rosenzweig, Lévinas, Marion i Ricoeur* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2007), la tesi doctoral de Bonaventura Pedemonte (Institut Emmanuel Mounier de Catalunya), presentada a l'Institut Catòlic de París el 1995. La primera sessió va tenir lloc a la seu del Seminari Conciliar de Barcelona i la resta, a les oficines de la SCFIL (edifici de l'IEC al carrer de Maria Aurèlia Capmany de Barcelona).

— 4 i 5 d'octubre, XXIII Col·loqui de Vic: «L'educació». Professionals de les humanitats i especialistes universitaris van debatre la tradició entesa des de dos àmbits diferents: d'una banda, l'educació, la filosofia i la ciència, i, de l'altra, l'educació i les arts. Cada àmbit es va abordar per mitjà de ponències, comuni-

cacions orals i un col·loqui. Entre els ponents convidats, hi hagué Conrad Vilanou (UB) i Stefano Velotti (Universitat de Roma La Sapienza). Els Col·loquis, celebrats al Consell Comarcal d'Osona (Vic), es van organitzar conjuntament amb aquesta institució, l'Ajuntament de Vic, la Societat de Filosofia del País Valencià, l'Associació Filosòfica de les Illes Balears, la Universitat de Roma La Sapienza, l'Institut de Dret i Tecnologia de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC).

— 16 d'octubre, VI Jornada Personalista: «Cultura i barbàrie a la Catalunya dels anys 30 en la perspectiva personalista: Jaume Serra Húnter». Sessió del Grup de Filosofia Personalista per a commemorar el 75è aniversari de la mort de Jaume Serra i Húnter, professor d'història de la filosofia de la UB els anys trenta.

— 9-11 de novembre, taller de filosofia pràctica amb Oscar Brenifier, expert en didàctica de la filosofia i pràctica filosòfica. Activitat de formació contínua per a adults oberta a tothom, en què es van fer grups de pràctica filosòfica per a analitzar conjuntament preguntes, enunciats o textos plantejats pels assistents amb l'ajuda de la interrogació socràtica del conductor de la sessió.

— 22 i 23 de novembre, jornades *Fenomenologia del món social i polític*. Les organitzà el Grup d'Estudis Fenomenolò-

gics i hi van participar com a conferenciants convidats Danielle Petherbridge (Universitat de Dublín), amb «Habit, attention and the phenomenology of recognition», i Silvia Stoller (Universitat de Viena), amb «The phenomenal, the social, and the political - Reflections before the background of feminist phenomenology». Hi van intervenir Xavier Bassas (UB), Josep Maria Bech (UB), Adrian Bueno (Universitat Nacional d'Educació a Distància), Xavier Escribano (Universitat Internacional de Catalunya), Joan González (Universitat de les Illes Balears), Marta Jorba (Universitat del País Basc), Àngela Lorena Fuster (UB), Raimon Pàez (Grup d'Estudis Fenomenològics, GEF), Pau Pedragosa (GEF) i Francesc Perenya (UB).

— 1-3 de desembre, VI Olimpíada de Filosofia de Catalunya. Activitat organitzada amb el suport de la Facultat de Filosofia de la UB, el Departament de Filosofia de la UAB, el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, la Fundació Grífols i professors de filosofia de secundària. L'edició d'aquest curs va girar entorn de la pregunta «Què és realitat i què és aparença en el món actual?», i hi van participar prop de dos-cents alumnes de 4t d'ESO i batxillerat.

— 3 de desembre, lliçó inaugural del curs 2018-2019: «Vindicació filosòfica de la matèria». Va anar a càrrec de Mercè Rius (UAB).

— 23 de gener - 22 de maig, seminari *10 reflexions filosòfiques entorn de*

la ciència. Activitat organitzada pel Grup de Filosofia Analítica i adreçada, principalment, a professors de filosofia de secundària i estudiants de grau de filosofia. Va girar al voltant de diferents reflexions sobre la ciència, des de les implicacions filosòfiques de la mecànica quàntica fins a la discussió dels mecanismes psicològics que propicien creure hipòtesis sense suport empíric, i des de la discussió de la relació entre la neurociència i el misticisme, fins a reflexions ètiques sobre l'edició genètica. Es va programar en sessions bisetmanals, en les quals intervingueren Albert Solé, Sergi Oms, Javier Suárez Romina Zuppone, Josefa Toribio i Carl Hofer, del grup de recerca Logos / Barcelona Institute for Analytic Philosophy de la UB; Begoña Román (UB), i Josefina Caminal (Campus Manresa de la UVic-UCC).

— 30 de gener, Seminari sobre Eduard Nicol. L'impartiren Ricardo Horneffer (Universitat Nacional Autònoma de Mèxic) i Joan Cuscó (UB).

— 5 d'abril, conferència «Self-identity from the perspective of the body». Va ser pronunciada per James Mensch (Universitat Carolina de Praga) i organitzada pel GEF.

— 20-22 de juny, V Congrés Català de Filosofia. Activitat coorganitzada amb la Societat Andorrana de Ciències i celebrada al Palau de Gel de Canillo (Andorra) per a commemorar els sis-cents anys del Consell de la Terra, primer òrgan de govern d'Andorra. S'hi van oferir més

de cent trenta intervencions, entre comunicacions i simposis, i hi van participar més de tres-centes persones. Els ponents procedien de totes les universitats catalanes i d'algunes d'estrangeres, i les conferències plenàries van anar a càrrec de Rosa Rius (UB), Sònia Roca-Royes (Universitat de Stirling), Felip Martí-Jufresa (Institut Superior de les Arts de Tolosa de Llenguadoc), Pompeu Casanovas (Universitat La Trobe de Melbourne) i Vicenç Mateu Zamora (ex-síndic general de les Valls d'Andorra i filòsof).

— 27 i 28 de juny, conferències «Afectividad, motivación y decisión: horizontes de la auto-constitución de la subjetividad en la ética de Husserl» i «El ideal imposible de crearse a sí mismo: imaginación, contingencia y subjetividad en la filosofía de Jean Paul Sartre». Van anar a càrrec d'Ignacio Quepons (Universidad Veracruzana de Mèxic) i la sessió fou organitzada pel GEF.

— 28 de juny, seminari científic *Models del dret i la filosofia política catalanes: semàntica de les doctrines jurisdicopolítiques del pactisme en les seves*

diferents fases. Va comprendre la presentació del llibre *The rise of Catalan identity. Social commitment and political engagement in the twentieth century* (Springer, 2019) i una pluja d'idees sobre la modelització del *Llibre dels vuit senyals*, descobert i editat per Pere Ripoll.

Collaboracions

— Mostra de fotofilosofia. «Eines per a l'aprenentatge del filosofar» (Aula Magna de la Facultat de Filosofia de la UB, 14 de novembre).

— Festival Barcelona Pensa (Barcelona, 14-15 de novembre).

— Festival Vilapensa (Vilafranca del Penedès, 2-7 d'abril).

Publicacions

MONSERRAT, Josep; ROVIRÓ, Ignasi (cur.).

El teatre. Barcelona, 2018. (Col·loquis de Vic; 22)

VIVES, Joan Lluís. *Presentació de les obres d'Aristòtil (De Aristotelis operibus censura)*. Edició, introducció, traducció, notes i apèndix a cura de Joan Tello Brugal. Barcelona, 2019.

Societat Catalana de Física

Any de fundació: 1986*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOAN PARELLADA SABATA
Vicepresidència: NÚRIA FERRER ANGLADA
Tresoreria: JOAN GARÍN CASANOVAS
Secretaria: AGUSTÍ POCH PARÉS
Vocalia: ALBERT BRAMON PLANAS
ADOLF CORTEL ORTUÑO
ÀNGEL CUADRAS TOMÀS
EMILI ELIZALDE RIUS
M. ÀNGELS GARCIA BACH
BLAS GARRIDO FERNÁNDEZ (a partir del 8.11.2018)
ANTONI GIRÓ ROCA
XAVIER GRANADOS GARCIA (fins al 8.11.2018)
VÍCTOR GRAU TORRE-MARÍN (a partir del 8.11.2018)
IGNASI JUVELLS PRADES
ANTONIO MARZOA DOMÍNGUEZ
JAUME MASONS BOSCH (a partir del 8.11.2018)
JORDI MAZÓN BUESO (a partir del 8.11.2018)
JOAN ÀNGEL PADRÓ CÀRDENAS
SANTIAGO VALLMITJANA RICO
Comitè de Publicacions: FRANCESC XAVIER ÀLVAREZ CALAFELL
XAVIER JAÉN HERBERA
Coordinador del lloc web: JOAN VALLS GONZÀLEZ
Delegat de l'IEC: DAVID JOU I MIRABENT
Nombre de socis: 434

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques, fundada el 1932.

Activitats

Al llarg del curs 2018-2019, la Societat Catalana de Física (SCFIS) va organitzar les activitats següents, que generalment es van portar a terme a la seu de l'IEC:

Inauguració del curs

El curs es va inaugurar el 26 de setembre amb la conferència «Feynman i els seus diagrames: una aportació clau a la teoria quàntica de camps», impartida per Albert Bramon, professor emèrit del Departament de Física de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

XXVII Cicle de Conferències

«Física Oberta»

L'edició d'aquest curs va comprendre les conferències següents: «Richard P. Feynman: aportacions fonamentals», d'Albert Bramon, professor emèrit del Departament de Física de la Universitat Autònoma de Barcelona (26 de setembre); «El primer mapa 6D de la Via Làctia», per Carme Jordi, del Departament de Física Quàntica i Astrofísica de la UB (8 de novembre); «Lev Landau: un científic fora d'estereotips», a càrrec de Youri Koubychine, de l'Institut de Tècniques Energètiques de la Universitat Politècnica de Catalunya (20 de novembre); «Física a tot arreu: fins i tot a l'òpera», amb Rafael García Molina, catedràtic de física aplicada a la Universitat de Múrcia (23 de gener), i «La revisió del Sistema Internacional d'Unitats», que pronun-

cià Estefanía de Mirandés, del Departament de Metrologia Física de l'Oficina Internacional de Pesos i Mesures (20 de maig).

XXXIV Trobades Científiques

de la Mediterrània Josep Miquel Vidal

Trobades científiques anuals que s'organitzen conjuntament amb la Secció de Ciència i Tècnica de l'Institut Menorquí d'Estudis i tenen lloc a la seva seu (Can Victori, Maó). L'edició d'aquest curs va dur per títol «Física i ecologia: reptes de frontera» i aplegà investigadors i estudiants que conviuen en la frontera física-ecologia perquè oferissin els seus punts de vista sobre l'estat de la recerca actual i les claus que han de marcar aquests reptes de futur. Es van celebrar del 9 a l'11 d'octubre i van comprendre més d'una vintena de comunicacions, a més de presentacions en forma de pòster i un debat final.

Olimpiada de Física

La Societat organitza la fase catalana de l'Olimpiada Internacional de Física (OIF), que té per objecte seleccionar una vintena d'estudiants de batxillerat que representin el conjunt de districtes universitaris catalans en la fase estatal de l'OIF. Aquest curs, les proves van tenir lloc el 15 de febrer simultàniament a la Facultat de Física de la UB, a l'Escola Politècnica Superior de la Universitat de Lleida, a l'Escola Politècnica Superior de la

Universitat de Girona i a la Facultat de Química de la Universitat Rovira i Virgili.

La fase estatal es va dur a terme a la Universitat de Salamanca del 25 al 28 d'abril, i la delegació catalana va obtenir vint premis (3 medalles d'or, 3 de plata i 7 de bronze, i 7 mencions honorífiques). Van aconseguir les medalles d'or Albert López, de l'Aula Escola Europea de Barcelona, i Oskar Wojdel i Sergi Soler, de l'IES Jaume Vicens Vives de Girona. Aquest últim va guanyar una medalla de bronze en l'OIF, que es va celebrar a Tel Aviv (Israel) del 7 al 15 de juliol.

Conferència «Premi Nobel de Física de l'any 2018»

El Premi Nobel de Física del 2018 es va concedir al nord-americà Arthur Ashkin, el francès Gérard Mourou i la canadenc Donna Strickland per les seves innovacions en el camp de la física del làser. Una meitat del premi fou per a Ashkin, «per les pinces òptiques i la seva aplicació en sistemes biològics», i l'altra per a Mourou i Strickland, pel seu «mètode per a generar impulsos òptics ultracurts i d'alta intensitat, que han obert noves àrees d'investigació i han comportat moltes aplicacions industrials i mèdiques». Amb motiu d'aquest premi, la Societat va organitzar aquesta conferència, que impartí Lluís Torner, fundador i director de l'Institut de Ciències Fotòniques, el 20 de febrer.

Exposició de maquetes d'invents que han canviat la història de la física

Per cinquè any consecutiu, s'ha organitzat aquesta exposició de maquetes d'invents que han canviat la història de la física, des de la Grècia clàssica fins a mitjan segle XX, que va dirigida especialment a alumnes de batxillerat de física o tecnologia. Es va exhibir del 18 al 21 de març a la Sala Nicolau d'Olwer i la visita, com és habitual, incloïa una explicació de la construcció i el funcionament de les maquetes a càrrec del seu constructor, Ramon Magem. Els invents reproduïts són els següents: ariet hidràulic, cargol d'Arquimedes, bomba hidràulica, font d'Heró, generador de fricció, generador de Van der Graaff, generador electrostàtic de Kelvin, parallamps, bobina de Tesla, corrents induïts, electroimant, generació i ús de l'electricitat, pila de Volta, motor elèctric basculant, motor elèctric lineal, motor elèctric rotatiu, ràdio, magnetòfon, televisió, efectes òptics, zoòtrop, estroboscopi, col·pila d'Heró, màquina de vapor, motor Stirling, motor de combustió interna i giroscopi.

V Concurs de Fotografia d'Imatges de Física

Concurs adreçat a alumnes de física de batxillerat amb l'objectiu de fomentar-los l'interès per la física, tot premiant l'enginy, la innovació i la capacitat artística i de comunicació dels participants i de les imatges presentades. En aquesta cinque-

na convocatòria es van presentar cinquanta-dues fotografies i el jurat va acordar d'atorgar els premis a *La ionització dels gasos*, de Lucía Huichao (primer premi); *Dualitat ona-partícules*, de Sergi Castro (segon premi), i *Llum sense ombra*, de Míriam García Rodríguez (accèssit). El resultat de la votació popular va donar com a guanyadores *ex aequo* Lucía Cortés, per *Reflexió surrealista*, i Míriam García Rodríguez, per *Llum sense ombra*.

Lliurament de premis de la SCFIS

El 29 de març, la Sala Prat de la Riba va acollir el lliurament dels premis de la fase catalana de l'OIF; de l'edició del curs passat dels premis per als treballs de recerca de batxillerat, i del V Concurs de Fotografia d'Imatges de Física. En el transcurs de l'acte, el catedràtic de física i química Pere Grapí va oferir la conferència «La química vista en dues dimensions (150è aniversari de la taula periòdica de Dmitri Mendeléiev)».

Col·laboracions

— Tardor de 2018, cicle de xerrades *Encontres amb el Tercer Cicle*. L'organitza un col·lectiu d'estudiants de tercer cicle de la Facultat de Física de la UB per a apropar la recerca feta pels estudiants de doctorat als estudiants de grau de la Facultat. Les sessions d'aquest curs, celebrades a l'Aula Magna Enric Casassas, van ser «Quàsarium: Despertant els forats negres més massius», amb Núria Torres

(Departament de Física Quàntica i Astrofísica), el 18 de setembre; «Astèrix té malària!», a càrrec d'Andreu Fernández (Departament de Física de la Matèria Condensada), el 25 de setembre; «Nonequilibrium: Física fora de l'equilibri», impartida per Álvaro Martínez (Departament de Física de la Matèria Condensada), el 2 d'octubre, i «Oscilaciones de neutrinos: en la frontera del modelo estándar», que va conduir Ivan Esteban (Departament de Física Quàntica i Astrofísica), el 9 d'octubre.

— 20 i 21 d'octubre, *Science needs you! 2018*. La tercera edició d'aquestes jornades que promou l'Associació Catalana per a la Divulgació Científica es va dedicar al mar i a les ciències del mar. Les activitats del primer dia van tenir lloc a la Cate (Figueres), i l'endemà es van posar en pràctica els coneixements adquirits amb una sortida científica al cap de Creus amb catamarà, a càrrec del zoòleg i ornitòleg Jordi Sargatal i del geòleg Dominique Font.

— 7 de novembre - 30 de juny, exposició «Fritz Haber: cara i creu d'un premi Nobel». La SCFIS, juntament amb la Societat Catalana de Química i la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica, ha col·laborat amb el Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació (CRAI) de la Biblioteca de Física i Química de la UB per a organitzar aquesta exposició, que es va poder visitar al CRAI. S'inaugurà amb la conferència

«Fritz Haber en el contexto científico, cultural y social de su tiempo», pronunciada per Joaquín Pérez Pariente, professor de recerca de l'Institut de Catàlisi i Petroquímica del Consell Superior d'Investigacions Científiques, a l'Aula Magna Enric Casassas de la Facultat de Química de la UB.

— 29 de gener, XIV Jornada de Recerca del Departament de Física de la UPC. El programa va comprendre cinc ponències i una sessió de pòsters. La ponent convidada va ser M. Ángeles Serrano (investigadora ICREA al Departament de Física de la Matèria Condensada de la UB), que abordà l'estructura geomètrica de xarxes, i la resta de ponents van ser José E. García (Grup de Caracterització Elèctrica de Materials i Dispositius), que va parlar del rearranjament de dominis ferromagnètics amb llum; Pietro Massignan (Grup de Simulació de Matèria Condensada), que ho va fer sobre estructures topològiques en matèria condensada; Elena Salinas (Grup de Caracterització de Materials), que va exposar la tecnologia per a fer i caracteritzar el vidre, i Hyuk Park (Grup de Teledetecció), que va parlar de la detecció remota per satèl·lit.

— 8 de març (1a edició) i 22 de març (2a edició), Taller de Física de Partícules. Activitat emmarcada en el programa internacional Hands on Particle Physics i organitzada pel Grup de Física Experimental de Partícules de la UB. Va anar adreçat especialment a alumnes de

segon de batxillerat i s'impartí a la Facultat de Física de la UB.

— 25 de maig, XII Jornada de Divulgació de la Relativitat. Activitat organitzada per l'Agrupació Astronòmica de Terrassa i celebrada en aquesta ciutat, al Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya. La dotzena edició va comprendre les conferències «Estels de neutrons a la nostra galàxia», de Manuel Linares (Grup de Recerca en Astronomia i Astrofísica de la UPC); «La primera imatge d'un forat negre», per Jordi Miralda (Institut de Ciències del Cosmos de la UB, ICCUB); «Gaia ens fa replantejar l'estabilitat del disc galàctic», pronunciada per Mercè Romero (ICCUB), i «Distorsions de l'espai-temps: forats negres i ones gravitatòries», a càrrec de Jorge Rocha (ICCUB).

Recerca

Projecte de recerca sobre els coneixements de mecànica i electromagnetisme dels alumnes de 2n de batxillerat de Catalunya

Reiteradament, entre el professorat de les facultats de física es percep que el nivell de coneixements en física bàsica del nou alumnat és cada cop més baix. Davant aquesta situació, la SCFIS es proposà d'analitzar la qüestió per a determinar si es tractava d'una percepció subjectiva o si respon a una realitat de fons.

La cerca d'una eina per a avaluar la realitat o no d'aquesta percepció va

portar a dos qüestionaris en forma de test desenvolupats per l'Associació Americana de Professors de Física: el Force Concept Inventory i el Conceptual Survey of Electricity and Magnetism. Amb el suport del Centre de Recursos Pedagògics Específics de Suport a la Innovació i la Recerca Educativa i del Consell Interuniversitari de Catalunya, es va convocar els centres públics i privats de Catalunya a participar-hi, i finalment ho van fer trenta-nou centres i un total de 528 alumnes.

Els resultats preliminars es poden consultar en línia, i la identificació per codi dels participants i centres permetrà d'estudiar l'evolució de cada participant amb posteriors resolucions dels tests o fent comparatives amb els resultats de les Proves d'Accés a la Universitat, garantint en tot moment la confidencialitat.

Premis

Premi Jordi Porta i Jué de la Societat Catalana de Física

Premi instituït el 1962 i ofert a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre física. En la 56a convocatòria, inclosa en el *LXXXVIII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, el premi es va atorgar a Guillem Domènech per «Disseny d'experiments basats en SPR (Surface

Plasmon Resonance)». El lliurament va tenir lloc el 30 d'abril a la Sala Prat de la Riba de l'Institut, en la cerimònia dels Premis Sant Jordi 2019.

Premis per als treballs de recerca de batxillerat

Premis que s'ofereixen a estudiants de batxillerat per a estimular la realització de treballs d'iniciació a la recerca sobre temes de física. En la 17a convocatòria, els dos premis es van atorgar a «Estudi aerodinàmic del vol de les sàmares», d'Ester Gil (Institut Guindàvols de Lleida), i a «La forma del so», d'Eva Busquets (Escola Ginebró de Llinars del Vallès). Així mateix, es van concedir accessits a «Càlcul de trajectòries de coets», de Pau Machetti (Institut Ronda de Lleida); «Creació i estudi d'un generador piezoelectric», d'Irene Ciércoles (Lestonnac de Barcelona); «Desorbitant! Estratègies per desorbitar satèl·lits en òrbita al voltant de la Terra», de Redouan Boukafri (Institut El Castell d'Esparreguera), i «Disseny i construcció d'un túnel aerodinàmic per a la visualització del flux al voltant d'objectes i la comparació d'aquests amb dinàmica de fluids computacional», de Carlos Esteban Navarro (Escola Mare de Déu de la Salut de Sabadell).

Societat Catalana de Química

Any de fundació: 1986*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: CARLES BO I JANÉ
Vicepresidència: NORA VENTOSA I RULL
Secretaria: GREGORI UJAQUE PÉREZ
Tresoreria: RAMÓN SAYÓS ORTEGA
Vocalia: CONSOL BLANCH COLAT
AURELI CAAMAÑO ROS
JOAN CIRUJEDA RANZENBERGER
JORDI CUADROS MARGARIT
CRISTIAN GÓMEZ CANELA
PERE GRAPÍ VILUMARA
JOSEFINA GUTART MAS
MONTSERRAT HERAS COROMINAS
CIRIL JIMENO MOLLET
ROSA MARIA MARCÉ RECASENS

Delegat de l'IEC: ÀNGEL MESSEGUER I PEYPOCH

Nombre de socis: 778

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques, fundada el 1932.

Activitats

Per al curs 2018-2019, la Societat Catalana de Química (SCQ) va organitzar les activitats següents, que generalment es van portar a terme a la seu de l'IEC:

— 20 de setembre, Jornada sobre Nous Reptes en Química: «Nanovesícules i control integrat de plagues». La

Facultat de Ciències de la Universitat de Girona (UdG) va organitzar, amb la col·laboració de la SCQ, aquesta jornada per als estudiants de la Facultat de Ciències, amb l'objectiu de donar a conèixer alguns dels aspectes de la química tant des del punt de vista acadèmic com industrial.

— 15 de novembre, lliurament de diplomes de reconeixement de la SCQ als alumnes que han rebut el premi al millor treball de fi de grau del grau de química de la Universitat Rovira i Virgili, URV (curs 2017-2018).

— 19 i 20 de novembre, lliurament de diplomes de reconeixement de la SCQ als alumnes que han rebut el premi al millor treball de fi de grau de química, d'enginyeria química i d'enginyeria de materials de la Universitat de Barcelona, UB (curs 2017-2018).

— 12 de desembre, sessió commemorativa del Premi Nobel de Química 2018. En el transcurs de l'acte, Pere Clapés, de l'Institut de Química Avançada de Catalunya (IQAC) i expert en el camp de recerca del Premi Nobel de 2018, va pronunciar la conferència «Evolució dirigida: de C. Darwin a F. H. Arnold». Així mateix, es va fer un reconeixement a les persones doctorades en l'àmbit de la química durant el curs 2017-2018 a les universitats catalanes.

— 18 de desembre, XVIII Conferència Enric Casassas: «Els avenços en la mesura analítica». Aquesta edició es va organitzar conjuntament amb la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC i amb la Secció Departamental de Química Analítica del Departament d'Enginyeria Química i Química Analítica de la UB. Va comprendre tres ponències: «Synchrotron hyperspectral imaging and applications», per Frédéric Jamme, del sincrotró francès

SOLEIL; «Electroanàlisi al segle XXI. Reptes i perspectives més enllà dels elèctrodes de mercuri», de José Manuel Díaz Cruz, de la Secció Departamental de Química Analítica del Departament d'Enginyeria Química i Química Analítica de la UB, i «40 anys d'espectrometria de masses: de l'acoblament a la cromatografia de gasos a l'anàlisi directa», a càrrec de Maria Teresa Galcerán, de la mateixa Secció Departamental. Va tenir lloc a la seu del Departament d'Enginyeria Química i Química Analítica de la UB (Barcelona).

— 4 i 5 de febrer, 24a Conferència Fèlix Serratosa. Els ponents convidats d'aquesta edició van ser Víctor S. Martín, de la Universitat de La Laguna (Tenerife), amb «Exploring methodologies for the synthesis of natural heterocycles», i Brian M. Stoltz, de l'Institut Tecnològic de Califòrnia (Estats Units), que va impartir les ponències «Complex natural products as a driving force for discovery in organic chemistry» i «The total synthesis of complex alkaloids». Es va organitzar conjuntament amb la Reial Societat Espanyola de Química i se celebrà a l'Aula Enric Casassas de la Facultat de Química de la UB, el dia 4, i a l'Auditori del Centre de Recerca Matemàtica de la Facultat de Ciències de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), el dia 5.

— 8, 9 i 30 d'abril, XII Jornades sobre Química Verda: «Elements químics en risc». La Facultat de Química de la

URV, amb el patrocini de la Càtedra DOW/URV de Desenvolupament Sostenible, l'Associació Empresarial Química de Tarragona i la SCQ, organitza aquestes jornades per a estudiants, a fi de promoure una pràctica de la química i altres activitats relacionades que faci valer els principis de sostenibilitat i el respecte pel medi ambient. En aquesta edició es van oferir activitats varies, com visites a empreses, una conferència sobre noves tecnologies i tallers sobre els elements químics en risc. Es van dur a terme en diferents espais de la Facultat de Química de la URV.

— 15 de maig, XXXI Debat de Química a l'IEC: «Celebrem l'Any Internacional de la Taula Periòdica (AITP 2019)». Jornada adreçada a professors de química i de l'àmbit de la ciència, tecnologia, enginyeria i matemàtica, que en aquesta edició s'ha dedicat a l'Any Internacional de la Taula Periòdica (AITP 2019), que se celebra per commemorar el 150è aniversari del descobriment del sistema periòdic per Dmitri I. Mendeléiev. Va començar amb una xerrada dels químics responsables de les xarxes socials de l'AITP 2019, Pep Anton Vieta i Eduard Cremades, titulada «365 taules per a 365 dies. Celebrem el 2019 amb #1TPdia». A continuació, es va presentar, per mitjà d'una exposició, el projecte «Elements amb caps. Una taula periòdica per a experimentar», a càrrec de Marta Segura, cap dels departaments de Física i Quími-

ca de l'Escola Pia Nostra Senyora (Barcelona), i Josep M. Valls, responsable del Centre de Recursos Experimentals Pau Martí de la mateixa escola. A la mostra es van poder veure els components d'una taula periòdica real, que ajuden a entendre fàcilment conceptes abstractes com els elements. Tot seguit, es va obrir un debat amb els ponents i els participants a l'acte, titulat «Com pot contribuir l'Any Internacional de la Taula Periòdica a la divulgació i l'ensenyament de la química?» i moderat per Carles Bo, president de la SCQ. Finalment, es van lliurar els guardons de la 13a edició dels Premis als Treballs de Recerca de Batxillerat dins l'Àmbit de la Química.

— 5 de juny, IX Jornada Medi Ambient i Societat: «Pautes per a la gestió ambiental». Activitat coorganitzada amb Dones d'Avui.Cat, Aigües de Barcelona i el Departament de Química Ambiental de l'Institut de Diagnosi Ambiental i Estudis de l'Aigua (IDAEA) per a commemorar el Dia Mundial del Medi Ambient. Aquest curs s'emmarcà en la commemoració de l'establiment del sistema periòdic per Dmitri I. Mendeléiev fa cent cinquanta anys, i el programa s'estructurà en vuit ponències impartides per investigadores, a fi d'impulsar i visualitzar la tasca que fan i la recerca en què participen o que lideren: «Elles i la taula periòdica. Una llarga i poc reconeguda història» (Lourdes Mestres, Departament de Química Inorgànica i Orgànica de la UB), «Carboni,

solament sis electrons ($1s^2 2s^2 2p_x^1 2p_y^1$) essencial per a la vida i l'energia... i ara hem de disminuir la seva petjada. Per què?» (Belén Martrat, IDAEA), «Els gasos: l'essencial és invisible als ulls» (Marta Rodríguez, Carbuos Metálicos), «L'ozó: un gas amb efecte d'hivernacle que ens protegeix i contamina» (Cristina Carnero, IDAEA), «Subproductes halogenats de les desinfeccions (THMs, bromats, clorats)» (Marta Ganzer, Aigües de Barcelona), «Membranes químiques per a la determinació de metalls als nostres rius i fonts» (Claudia Fontàs, Departament de Química de la UdG), «La radioactivitat: preguntes i respostes» (Anna Rigol, Departament de Química Analítica de la UB) i «Retardants de flama bromats» (Marta Schuhmacher, Departament d'Enginyeria Química de la URV).

Any Internacional de la Taula Periòdica 2019

La 72a reunió de l'assemblea general de les Nacions Unides va proclamar, el 2019, Any Internacional de la Taula Periòdica dels Elements Químics. Aquesta celebració coincideix amb el 150è aniversari del descobriment del sistema periòdic per Dmitri I. Mendeléiev. Amb aquesta celebració es pretén, també, donar a conèixer el paper de la química en la recerca de solucions per a reptes mundials com el desenvolupament sostenible, el futur d'una energia neta, l'alimentació o la salut.

Catalunya té un sector químic potent i internacionalitzat, i és el pol químic més important del sud d'Europa. A més, combina l'impuls industrial amb una recerca i un desenvolupament d'avantguarda a les seves universitats i als seus centres de recerca. Des de la SCQ, juntament amb les entitats coorganitzadores, s'ha volgut aprofitar l'AITP 2019 per a donar a conèixer a la societat catalana la importància de la química en la nostra vida quotidiana. Per aquest motiu, s'han impulsat i organitzat activitats dirigides especialment a un públic infantil i juvenil per a atraure joves talents a la química, posant èmfasi en la incorporació de la dona a la ciència, i per a assegurar la propera generació de científics, enginyers i innovadors en aquest camp.

Per comunicar i difondre els actes i les activitats organitzats amb motiu de l'AITP 2019, la Societat ha creat el web *taulaperiodica.cat* i comptes a les xarxes socials de Twitter, Facebook i Instagram, que permeten dinamitzar aquesta celebració a Catalunya. El web també ofereix material educatiu per al professorat i articles de divulgació científica per a tots els públics.

A continuació, es detallen les activitats organitzades en el marc de l'AITP 2019 (els centres de recerca, universitats i entitats coorganitzadors, col·laboradors o que hi han donat suport, figuren al web <http://www.taulaperiodica.cat>):

— 30 de gener, roda de premsa per a presentar l'AITP 2019. Hi intervingueren Joandomènec Ros, president de l'IEC, i Carles Bo, president de la Societat.

— 5 de febrer, acte inaugural de la celebració a Catalunya de l'AITP 2019. Va tenir lloc a la Sala Ovidi Montllor de l'Institut del Teatre (Barcelona) i va ser conduït per Anna May, vocal científica de la Junta de l'Associació Catalana de Comunicació Científica. Presidí l'acte la consellera d'Empresa i Coneixement de la Generalitat de Catalunya, Àngels Chacón, i hi participaren personalitats com Joandomènec Ros, president de l'IEC; Carles Bo, president de la SCQ, i Pilar Goya, presidenta de la Societat Europea de Química. Va comprendre la conferència «150 anys d'un descobriment científic cabdal: la taula periòdica», de la membre de l'IEC Pilar González Duarte, i la presentació de tres peces musicals seleccionades per a l'ocasió per Santiago Álvarez (catedràtic del Departament de Química Inorgànica i Orgànica de la UB) i interpretades pel quintet de corda de l'Orquestra Simfònica del Vallès.

— 8 de febrer, sessió de col·loquis al CosmoCaixa Barcelona. Va anar adreçada a alumnes de 4t d'ESO, batxillerat i cicles formatius, i se celebrà en el marc de la Biennial Ciutat i Ciència, organitzada per l'Ajuntament de Barcelona. Es van oferir dos col·loquis: «Emmagatzemar energia. Molt més que carregar el mòbil», amb Pedro Gómez-Romero (Institut Ca-

talà de Nanociència i Nanotecnologia), Gonzalo Guirado (UAB), Jordi Llorca (IEC) i Rosa Palacín (Institut de Ciència de Materials de Barcelona), i «Química i salut. La química és la resposta», amb Ernest Giralt (Institut de Recerca Biomèdica), Olga López (IQAC) i José Ignacio Borrell (IQS).

— 9 de febrer, sessió *Ordre i llenguatge a la taula periòdica. Dues aproximacions a la icona química més coneguda*. Va constar de les ponències «L'ordre és una fantasia», de la youtubera Deborah Garcia Bello, i «L'abecedari de la taula periòdica», del professor i divulgador Claudi Mans. Es va dur a terme al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona en el marc de la Biennial Ciutat i Ciència.

— 26 d'abril, sessió de col·loquis al CaixaForum Girona. Va anar dirigida a alumnes de 4t d'ESO, batxillerat i cicles formatius, i va comprendre els col·loquis «Aigua sense química?», amb Damià Barceló (director de l'Institut Català de Recerca de l'Aigua) i Jesús Colprim (degà de la Facultat de Ciències de la UdG), i «Intel·ligència artificial i química», amb Beatriz López (investigadora en intel·ligència artificial), Alfons Nonell (fundador de MindTheByte), Sílvia Simon (investigadora de l'Institut de Química Computacional i Catàlisi de la UdG, IQCC), Guillem Casadevall (estudiant de doctorat al grup de recerca COMPBIOLAB de l'IQCC) i Alexandra Popartan (estudi-

ant de doctorat industrial al Laboratori LEQUIA de la UdG).

— Espectacle *Clowntífics, la química més pallassa*. Espectacle per a infants a partir de 4 anys, on el protagonisme recau en el públic, que ha d'aplicar el mètode científic per a resoldre reptes científics. Es va oferir al CaixaForum de Girona (27 d'abril), al de Tarragona (4 de maig) i al de Lleida (18 de maig).

— 3 de maig, sessió de col·loquis al CaixaForum Tarragona. Va anar dirigida a alumnes del segon cicle d'ESO, de batxillerat i de cicles formatius, i va comprendre els col·loquis «Els secrets de la taula periòdica», amb Carme Aguilar (URV), José Ramón Galán (Institut Català d'Investigació Química, ICIQ), Anna M. Masdeu (URV) i Mar Reguero (URV), i «Química i energia del futur», amb Francesc Castells (URV), Francesc Díaz (URV), Julio Lloret (ICIQ) i Elisabet Romero (ICIQ).

— 17 de maig, sessió al CaixaForum Lleida. Va anar dirigida a estudiants de quart d'ESO, batxillerat i cicles formatius, i va constar de dos col·loquis amb científics de la UdL: «Com ajuda la química a millorar el medi ambient?», amb Josep Galceran, Enrique Cequier, Antoni Rius i Lluís Martin, i «Els compostos químics en alimentació i salut», amb Mercè Balcells, Olga Martín, Ramon Canela i Albert Sorribas. També va comprendre el Taller d'Esferificacions: «Com fer fideus o caviar de suc de fruita», que

impertí Gemma Villorbina, del Centre de Desenvolupaments Biotecnològics i Agroalimentaris.

— 23 de juliol, presentació de la segona edició del llibre *La relació entre les propietats dels elements i llur pes atòmic*, de Dmitri I. Mendeliev. La benvinguda va anar a càrrec de Pere Regull, director general de l'Institut Químic de Sarrià (IQS), i seguidament Carles Bo, president de la SCQ, va presentar la reedició del llibre i el professor emèrit de l'IQS Lluís Victori va oferir la ponència «Mendeliev i l'origen de la taula periòdica dels elements químics». Per acabar, Consol Blanch i Pere Grapí, editors de la col·lecció «Clàssics de la Química», en la qual s'ha publicat l'obra, van fer una introducció a aquesta edició de l'obra. Va tenir lloc a la seu de l'IQS (Barcelona).

EuCheMS (Associació Europea de Ciències Químiques i Moleculars)

La SCQ és societat membre de l'EuCheMS des del mes de gener de 2008.

Premis

Premi de la Societat Catalana de Química (per a estudiants)

Premi instituit el 1962 i ofert a un treball de fi de grau del grau de química realitzat per alumnes d'universitats de terres de llengua catalana. En la 56a convocatòria, inclosa en el *LXXXVIII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, el Premi s'atorgà a Carlota Òdena per «Accés a

nous complexos tipus (Cat)[Cu(CF₃)₂]. El lliurament es va fer en la cerimònia dels Premis Sant Jordi 2019, el 30 d'abril, a la Sala Prat de la Riba de l'Institut.

Premis als Treballs de Recerca de Batxillerat dins l'Àmbit de la Química
Premis fundats l'any 2007 i oferts a treballs de recerca de batxillerat en què la química té un pes important. En la 13a convocatòria, el primer premi es va atorgar *ex aequo* als treballs «Aprofitament nutricional de l'ordi: elaboració d'un aliment funcional a partir de farines enriquides en compostos bioactius», de Mirana Eid, i «Estudi a fons de les aigües del riu Llobregat», de Clara Moreno. Així mateix, es va concedir un accèssit a «La fruita, com més àcida, millor?», d'Estel Ezquerria, i «La contaminació d'aqüífers: i si els bacteris fossin la solució?», de Bertha Guillamon i Blanca Vila, a més de sis

mencions honorífiques. També es van oferir als alumnes finalistes estades científiques de dues setmanes amb grups de recerca del nostre país. El lliurament va tenir lloc el 15 de maig a la Sala Prat de la Riba de l'IEC en el marc del XXXI Debat de Química a l'IEC.

Publicacions

Educació Química, núm. 23: 2017 (ed.: 2018); núm. 24: 2018 (ed.: 2019).
MENDELÉIEV, Dmitri Ivànovitx. *La relació entre les propietats dels elements i llur pes atòmic*. Traducció de Josep M. Llinàs i Lluís Victori; introducció i comentaris de Lluís Victori; revisió i presentació de la segona edició de Consol Blanch, Pere Grapí i Jordi Abellà (2a ed.: 2019). (Clàssics de la Química; 2)
Revista de la Societat Catalana de Química, núm. 17 (2018).

Societat Catalana de Matemàtiques

Any de fundació: 1986*

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 7 de febrer de 2019

Presidència: XAVIER JARQUE I RIBERA
Vicepresidència: ENRIC VENTURA CAPELL
Vicepresidència adjunta: IOLANDA GUEVARA CASANOVA
Secretaria: ALBERT RUIZ CIRERA
Tresoreria: NATÀLIA CASTELLANA VILA
Vocalia de publicacions: ALBERT AVINYÓ ANDRÉS
Vocalies: MARTA BERINI LÓPEZ-LARA
NÚRIA FAGELLA RABIONET
JOSEP GRANÉ MANLLEU
ALBERTO HERRERO IZQUIERDO
CARLES ROMERO CHESA
MANEL UDINA ABELLÓ

A partir del 7 de febrer de 2019

Presidència: DOLORS HERBERA I ESPINAL
Vicepresidència: JOSEP VIVES SANTA-EULÀLIA
Vicepresidència adjunta: ABRAHAM DE LA FUENTE PÉREZ
Secretaria: IMMA BALDOMÀ BARRACA
Tresoreria: ALBERT GRANADOS CORSELLAS
Vocalia d'empresa: ALEIX RUIZ DE LA VILLA
Vocalia de publicacions: MONSERRAT ALSINA AUBACH
Vocalies: NÚRIA FAGELLA RABIONET
JOSEP GRANÉ MANLLEU
MIREIA LÓPEZ BELTRAN
MANEL UDINA ABELLÓ

Comitè Científic: TOMÁS ALARCÓN COR
ÀLEX ARENAS MORENO
CARLES CASACUBERTA VERGÉS
LUIS VÍCTOR DIEULEFAIT

ANTONI GUILLAMON GRABOLOSÀ
TERE MARTÍNEZ SEARA
ARTUR NICOLAU NÓS
JOAQUIM ORTEGA CERDÀ
JOAN PORTI PIQUÉ
MARTA SANZ-SOLÉ
JOAN SOLÀ-MORALES RUBIÓ
ENRIC VENTURA CAPELL

Comitè de Publicacions:

ALBERT AVINYÓ ANDRÉS
MONTserrat ALSINA AUBACH
ROSA CAMPS CAMPRUBÍ
NÚRIA FAGELLA RABIONET
ANTONI GUILLAMON GRABOLOSÀ
PERE PASCUAL GAINZA
ENRIC VENTURA CAPELL

Corresponding member EMS-SCM: MARTÍ LAHOZ VILALTA

Delegada de l'IEC:

PILAR BAYER I ISANT

Nombre de socis:

729

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques, fundada el 1932.

Activitats

Les activitats organitzades per la Societat Catalana de Matemàtiques (SCM) durant el curs 2018-2019, generalment portades a terme a la seu de l'IEC, van ser les següents:

Inauguració del curs

El curs es va inaugurar el 29 de novembre amb la lliçó «Hyperbolic geometry: Where

battered gems retain their full beauty», impartida per Martin Robert Bridson, president del Clay Mathematics Institute.

Jornades

— 11-14 de setembre, V Trobada de les Societats Txeca, Eslovena, Austríaca, Eslovaca i Catalana de Matemàtiques (CSASC 2018). Congrés biennal coorga-

nitzat amb aquestes altres quatre societats matemàtiques a fi d'establir o consolidar relacions. La cinquena edició es va celebrar a la Facultat d'Enginyeria Civil de la Universitat Eslovaca de Tecnologia (Bratislava) i, com és habitual, va constar de diverses conferències plenàries i de sessions temàtiques més específiques.

— 28 i 29 de setembre, XV Jornada d'Educació Matemàtica: «Connec-tant amb les matemàtiques». Activitat organitzada conjuntament amb la Societat Balear de Matemàtiques SBM Xeix, la Societat d'Educació Matemàtica de la Comunitat Valenciana Al-Khwarizmi i la Federació d'Entitats d'Ensenyants de Matemàtiques de Catalunya (FEEMCAT), que aplegà un bon nombre de docents de matemàtiques de totes les etapes educatives (d'infantil a la universitat) a l'edifici Jovellanos del Campus de la Universitat de les Illes Balears (Palma). En la segona jornada es va lliurar el Premi Maria Antònia Canals, en reconeixement a les experiències innovadores d'educació matemàtica realitzades a qualsevol nivell educatiu. Els guardonats van ser Ana Cerezo, Cecilia Calvo i David Barba, per la seva contribució a l'educació matemàtica des de primària fins a batxillerat materialitzada en el seu blog *PuntMat*.

— 10 d'octubre, 3a Jornada de Sistemes Dinàmics a Catalunya. Activitat que té per objecte consolidar les relacions entre els diferents grups de recerca de

Catalunya i impulsar les col·laboracions científiques entre els seus membres. En l'edició d'aquest curs es van oferir les ponències «Solar sailing», de Gerard Gómez (Universitat de Barcelona, UB); «The problem of inverted elements when simulating deformable objects», per Toni Susín (Universitat Politècnica de Catalunya, UPC), i «Unfolding of resonant saddles and the dulac time», pronunciada per Jordi Villadelprat (Universitat Rovira i Virgili, URV).

— 15 d'octubre, presentació del llibre *Història de la matemàtica: Grècia IIa (els 'Elements' d'Euclides: llibres I, II, III, IV, V i VI)*. Es va organitzar conjuntament amb la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC (SECCT) i hi van intervenir Josep Pla, autor de l'obra; Xavier Jarque, president de la SCM; Joan Antoni Solans, president de la SECCT, i David Serrat, secretari científic de l'IEC.

— 14 de febrer, celebració del Dia Internacional de les Dones i les Nenes en la Ciència. En el marc del Dia Internacional de les Dones i les Nenes en la Ciència (11 de febrer), es va organitzar aquesta jornada conjuntament amb la Barcelona Graduate School of Mathematics, duta a terme en català, castellà i anglès, i adreçada especialment a estudiants dels darrers anys d'ESO i batxillerat. El programa va incloure activitats vàries, com conferències, taules rodones i tallers, orientades a fer més visible la feina de les dones en la recerca en matemàtiques.

*Proves i concursos per a secundària
i batxillerat*

XII Olitele

Concurs telemàtic individual de resolució de problemes adreçat a estudiants de batxillerat o de cicles formatius de formació professional —excepcionalment, també hi poden participar alumnes d'ESO. Premiat: <http://www.cangur.org/telematics/12olitele/>.

Problemes a l'esprint

Activitat de resolució de problemes matemàtics en línia per equips de centre, convocada conjuntament amb la FEEMCAT i el Centre de Recursos per Ensenyar i Aprendre Matemàtiques. Els equips de 3r i 4t d'ESO van fer la prova els dies 12 i 13 de desembre; els de 5è i 6è d'EP, el 6 de febrer, i els de 1r i 2n d'ESO, el 20 de febrer. L'acte de cloenda es va celebrar el 3 d'abril al Museu de Matemàtiques de Catalunya (Cornellà de Llobregat).

55a Olimpíada Matemàtica Espanyola

Els dies 14 i 15 de desembre es va celebrar la fase catalana de la 55a Olimpíada Matemàtica, emmarcada en la 60a Olimpíada Matemàtica Internacional. El tribunal qualificador va estar integrat per Agustí Reventós, Luis Javier Ibáñez i Óscar Rivero.

A fi d'impulsar i millorar la participació, la SCM ha coordinat sessions de preparació impartides al llarg del curs en diverses poblacions de Catalunya i organitzades per diversos instituts o universi-

tats. En alguns casos, aquestes sessions continuen després de la celebració de l'Olimpíada. Els centres on es van organitzar les sessions van ser: Universitat de Barcelona, Universitat Politècnica de Catalunya, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat de Girona, Universitat Rovira i Virgili, Universitat de Lleida i Institut Màrius Torres.

VI Copa Cangur

El 7 de març es va celebrar, al Tecnocampus Mataró-Maresme, la final de la VI Copa Cangur, consistent a resoldre problemes per equips de centre.

XXIV Prova Cangur

La 24a edició de la Prova Cangur, convocada per la Societat en el marc de l'organització internacional Kangourou sans Frontières, va tenir lloc el 21 de març en centenars de seus repartides pel territori, entre les quals l'IEC. Hi van participar més de 120.000 estudiants de tot Catalunya, des de cinquè de primària fins a segon de batxillerat. La prova consta de trenta reptes matemàtics de resposta tancada per als alumnes de secundària i vint per als alumnes del cicle superior de primària. Els premis es van lliurar al Teatre Poliorama el 27 de maig.

XV Concurs de relats Cangur de contingut relacionat amb el món de les matemàtiques

Concurs de relats de tema relacionat amb

les matemàtiques, dirigit a alumnes dels darrers cursos de secundària.

9a Marató de Problemes

Concurs telemàtic individual de llarga durada, amb característiques semblants a l'Olitele però destinat a alumnes de tercer i quart d'ESO. Es convoca conjuntament amb la FEEMCAT i amb el CE-SIRE-CREAMAT. Premis: <http://cangur.org/marato/2019/>.

Altres activitats per a secundària i batxillerat

Bojos per les matemàtiques

Curs coorganitzat amb la FEEMCAT per a fomentar l'entusiasme per les matemàtiques entre els estudiants de primer de batxillerat de la modalitat de ciències i tecnologia. La darrera edició es va programar entre el 12 de gener i el 23 de novembre de 2019 i constà de 22 sessions dedicades a qüestions com les seccions còniques, la matemàtica industrial, les fractals geomètriques o la bioestadística. Com és habitual, s'impartí els dissabtes al matí en espais de les diferents universitats catalanes amb ensenyaments de graus relacionats amb les matemàtiques.

Estalimat

Projecte que té per objectiu detectar, orientar i estimular d'una manera continuada, al llarg de dos cursos, el talent matemàtic excepcional. A Catalunya és

coorganitzat per la SCM i la FEEMCAT, i consisteix a oferir una orientació cada cap de setmana durant tres hores a un grup de 25 estudiants d'entre 12 i 13 anys. En cada sessió, professors del projecte guien els alumnes, mitjançant la resolució de problemes, perquè desenvolupin la capacitat creativa i enforteixin les habilitats de raonament.

Relacions institucionals

— Organització de la reunió del Comitè Executiu de la Societat Europea de Matemàtiques (IEC, 9-11 de novembre).

— Participació d'Abraham de la Fuente i Jordi Deulofeu, de la SCM, al Seminario sobre la Evaluación de Bachillerato para el Acceso a la Universidad (EBAU) en las Asignaturas de Matemáticas, organitzat per la Comissió d'Educació del Comitè Espanyol de Matemàtiques (CEMAT), organisme que representa l'Estat espanyol a la Unió Matemàtica Internacional, del qual Dolors Herbera, presidenta de la SCM, és secretària (Castro Urdiales, Cantàbria, 8-10 de març).

— Participació en la reunió del Patronat de la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer (IEC, 19 de març).

— Participació en la Trobada de Presidents de la Societat Europea de Matemàtiques (Universitat Tècnica de Berlín, 23 i 24 de març).

— Assistència a la presentació de l'estudi *El impacto socioeconómico de las matemáticas en España*, realitzat per la

consultora Asesores Financieros Internacionales (Barrabés Growth Space, Madrid, 10 d'abril).

— Participació en les reunions del Comitè Executiu i del Consell General del CEMAT (Facultat de Matemàtiques de la Universitat Complutense de Madrid, 24 de maig).

— Participació en la reunió de l'assemblea general del Centre Internacional de Matemàtiques Pures i Aplicades (Universitat de París V, 28 de juny).

— Participació institucional al 9è Congrés Internacional de Matemàtiques Industrials i Aplicades, formant part de la representació del CEMAT. Es van fer activitats de promoció de la SCM i de relacions amb altres societats i entitats (Campus de Blasco Ibáñez de la Universitat de València, 17-18 de juliol).

Concessió de fons de promoció d'activitats

- Planter sondeigs i experiments
- Trobades de Geometria Computacional
- Barcelona Analysis Conference 2019
- Follow Up IRTACTA
- Les matemàtiques i la vida en STEAM
- Jornada d'Investigadors Predoctorals Interdisciplinària (JIPI)

Presència als mitjans de comunicació

- Web: <https://scm.iec.cat>.
- Twitter: <https://twitter.com/soccatmat>.
- Televisió: les publicacions de la SCM han estat emprades per a ambientar *Foodie*

Love, una nova sèrie de vuit capítols dirigida per Isabel Coixet i produïda per al canal HBO. Així mateix, la Societat va col·laborar amb el programa de llibres *Página Dos* (La2 de RTVE), per a elaborar un reportatge sobre assajos de matemàtiques que s'emeté el 4 de juny.

Premis

Es van convocar els premis que es detallen a continuació, inclosos en el *LXXXVIII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC i lliurats públicament el 30 d'abril de 2019 a la Sala Prat de la Riba de l'Institut, en el marc dels Premis Sant Jordi:

Premi Évariste Galois de la Societat Catalana de Matemàtiques (per a estudiants)

Premi fundat el 1962 i ofert a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre matemàtiques. En la 56a convocatòria, es va atorgar a Robert Cardona per «Singular symplectic manifolds and integrable Systems», i es va concedir un accèssit a Clara Cufí per «The parameterization method for invariant curves associated to parabolic points».

Premi Emmy Noether de la Societat Catalana de Matemàtiques

Premi instituit l'any 2016, que s'ofereix als millors treballs de fi de grau de matemàtiques per a incentivar l'alumnat en l'elaboració de treballs de més nivell o a millorar-ne la presentació. En la 3a con-

vocatòria, es va atorgar *ex aequo* a Abel Hernández per «Renormalization in complex Dynamics» i a Eduard Vilalta per «Teoria K per C*-àlgebres. La successió exacta cíclica de sis termes». Així mateix, es va concedir una menció honorífica a Sergi Burniol per «Càlcul del grup de Selmer en famílies de corbes el·líptiques».

Premi Albert Dou de la Societat Catalana de Matemàtiques

Premi instituït el 2010 i ofert a un treball que contribueixi a fer visible la importància de la matemàtica en el nostre món, a transmetre el coneixement matemàtic a un públic més ampli que el dels especialistes i a promoure tot el que pugui ajudar

a l'extensió del prestigi de la matemàtica en la nostra societat. En la 5a convocatòria, es va atorgar a Jaume Coll per «Políedres i papiroflèxia modular».

Publicacions

Butlletí de la Societat Catalana de Matemàtiques, vol. 33, núm. 2 (2018); vol. 34, núm. 1 (2019).

Noubiaix, núm. 42 (juny 2018); núm. 43 (desembre 2018).

Reports@SCM [en línia], vol. 4, núm. 1 (2018).

SCM/Notícies, núm. 44 (desembre 2018); núm. 45 (juliol 2019).

XXIII Cangur de la SCM 2018: Enunciats i solucions.

Societat Catalana de Geografia

Any de fundació: 1935

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOSEP OLIVERAS I SAMITIER
Vicepresidència: JESÚS BURGUEÑO RIVERO
Tresoreria: ALBERT PÈLACHS MAÑOSA (fins al 12.6.2019)
MARIÀNGELS TRÈMOLS GIRONELL (a partir del 12.6.2019)
Secretaria: RAFAEL GIMÉNEZ CAPDEVILA
Vocalia: ANTÒNIA CASELLAS PUIGDEMASA (a partir del 12.6.2019)
JOAQUIM FARGUELL PÉREZ
JAUME FONT GAROLERA
MERITXELL GISBERT TRAVERIA
ANNA ORTIZ GUITART
DAVID PAVÓN GAMERO
JORDI RAMONEDA CIVIL
JORDI ROYO CLIMENT
MARIÀNGELS TRÈMOLS GIRONELL (fins al 12.6.2019)

Delegat de l'IEC: ORIOL NELLO I COLOM

Nombre de socis: 474

Activitats

A continuació, es detallen les activitats organitzades per la Societat Catalana de Geografia (SCG) al llarg del curs 2018-2019, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

Conferències

— 3 d'octubre: «Ciutadania i drets en una nova era. Barcelona, metròpolis i Catalu-

nya», impartida per Jordi Borja (director de l'Àrea de Gestió de la Ciutat i Urbanisme de la Universitat Oberta de Catalunya).

— 8 i 15 d'octubre: *Bicentenari de Marx a l'Institut d'Estudis Catalans*. Cicle organitzat amb la Societat Catalana d'Economia, l'Associació Catalana de Sociologia (ACS), la Societat Catalana de Filosofia (SCFIL), la Societat Catalana

d'Estudis Històrics i la Societat Catalana de Comunicació, amb la col·laboració de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC. En la primera jornada van intervenir Joaquim Sempere (ACS), amb «Metabolisme social a Marx»; Marina Subirats (ACS), amb «Les classes socials d'avui», i Joan González (SCFIL), amb «La concepció marxista dels diners, en vista dels nous enfocaments d'ontologia dels objectes socials: una anàlisi crítica». En la darrera jornada, els ponents van ser Jaume Guillaumet (SCC), amb «Els periodismes de Karl Marx»; Núria Benach (SCG), amb «Karl Marx i la geografia», i Simon Mohun (Universitat Queen Mary de Londres), amb «A celebration of the labour theory of value».

— 25 d'octubre: «Els espais VAT (valor afegit al territori). Una aproximació a la base de dades d'espais abandonats i degradats de Catalunya», a càrrec de Marc Vila i Marta Serra, membres de l'equip que ha elaborat un projecte per a inventariar els espais VAT a Catalunya. Aquesta sessió complementà la sortida d'estudi del 27 d'octubre al balneari de la Puda i a la colònia Can Bros, entre altres espais.

— 18 de desembre: «Ansietats i imaginacions cartogràfiques urbanes: el mapa com a eina crítica», pronunciada per Núria Font (professora del Departament de Geografia de la Universitat de Barcelona, UB).

— 11 de febrer: «Dinámicas macroregionales en el Mediterráneo occiden-

tal: hacia una cooperación territorial renovada», per Thomas Perrin (professor de planificació urbana de la Universitat de Lilla, França).

— 26 de març: «Turistes, residents i consum d'aigua: com es gestiona a les Illes Balears?», impartida per Celso Garcia (professor del Departament de Geografia de la Universitat de les Illes Balears).

— 11 d'abril: «Barcelona al cinema. On és l'ànima del porc després de la seva matança?», impartida pel geògraf i enginyer industrial Juan Manuel García Ferrer.

— 15 de maig: «La transformació recent dels espais urbanofluvials com a objecte d'estudi geogràfic», per Albert Santasusagna (investigador i professor al Departament de Geografia de la UB).

— 12 de juny: «¿Soberanía alimentaria, neoliberalismo o un estado clientelar? El desarrollo desigual en la regulación de los sistemas agroalimentarios en el Caribe», de Marion Werner (professora de geografia a la Universitat de Buffalo, Estats Units).

Sortides d'estudi

— 20 d'octubre: Baix Ter i visita de l'exposició «La cartografia de la Col·lecció Mascort. Escenes de la història», a la Casa Galibern, seu de la Fundació Mascort (Torroella de Montgrí, Baix Empordà). La sortida anà a càrrec de David Pavon (professor de geografia de la Universitat

de Girona, UdG) i Xavier Quintana (professor d'ecologia aquàtica a la UdG), i, les explicacions de l'exposició, a càrrec d'Inés Padrosa (comissària) i Ramon Mascort (president de la Fundació Mascort).

— 27 d'octubre: *Espais de valor afegit al territori (VAT)*, amb els socis Laia Mojica i José Ruiz Jiménez. Va comprendre visites al balneari de la Puda (Esparreguera), la colònia Can Bros (Martorell), les piscines de Castellnou (Rubí) i el molí d'en Mornau (Sabadell).

— 19 de gener i 23 de març: sortida matinal a la Barceloneta i a part del seu front portuari, amb Mercè Tatjer (catedràtica de didàctica de les ciències socials a la UB).

— 15 de març: visita a l'exposició «Metròpolis de ciutats. Repensar l'urbanisme metropolità», a l'antiga fàbrica Ca l'Alier del Poblenou de Barcelona, organitzada per l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

— 15-22 d'abril: viatge de Setmana Santa a Xipre.

— 27 d'abril: *Reus*, amb Carme Miralles (directora del Departament de Geografia de la Universitat Autònoma de Barcelona, UAB).

— 14 i 15 de juny: *La Tinença de Benifassà* (Baix Maestrat).

Presentacions de llibres

— 6 de novembre: *Conflicte entre el paisatge i l'energia eòlica. El cas de les comarques meridionals de Catalunya*, de

Sergi Saladié. Va presentar l'obra Maria Herrero, geògrafa dels Serveis d'Equipaments, Infraestructures Urbanes i Patrimoni Arquitectònic de la Diputació de Barcelona.

— 19 de novembre: *Mallorca: el sud i sud-est (municipis de Lluçmajor, Campos, Ses Salines, Santanyí, Felanitx i Manacor)*, de Vicenç M. Rosselló i Verger. A més de l'autor, hi van intervenir Joandomènec Ros, president de l'IEC; Fanny Tur, presidenta de l'Institut d'Estudis Baleàrics, i Josep Oliveras, president de la SCG.

— 20 de novembre: *La cartografia de la Colección Mascort. Escenas de la historia*, d'Inés Padrosa. Va anar a càrrec de M. Carme Montaner, directora de la Cartoteca de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya; Ramon Mascort, president de la Fundació Mascort, i l'autora.

— 24 de gener: *Paisatges després de la batalla. Geografies de la crisi immobiliària*. Van presentar el llibre Josep Oliveras, president de la SCG, i els autors, Aaron Gutiérrez i Antoni Domènech, professor i becari de doctorat, respectivament, de la Universitat Rovira i Virgili (URV).

— 20 de març: *Balnearios, verano, literatura. Agua y salud en la España contemporánea*. L'acte de presentació d'aquesta obra col·lectiva, coorganitzat amb la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (SCHCT), va ser

a càrrec d'Horacio Capel, catedràtic emèrit de geografia humana de la UB; Alfons Zarzoso, president de la SCHCT, i els coordinadors del llibre, Joaquim M. Puigvert i Narcís Figueras.

— 28 de maig: *Azares y decisiones. Recuerdos personales*, d'Horacio Capel. Hi van intervenir l'autor; Josep Oliveras, president de la SCG; Francesc Nadal, catedràtic de geografia humana de la UB, i Rafael Giménez, secretari de la SCG.

Formació

— 17 i 18 de novembre: seminari *Les comarques de l'Alcoià i el Comtat: geografia i cultura*. Es va organitzar en col·laboració amb la Delegació de l'IEC a Alacant i amb la Universitat d'Alacant, i es portà a terme al Campus d'Alcoi d'aquesta universitat.

— 19 i 26 de març: curs d'iniciació al tractament de la informació geogràfica i a l'elaboració de mapes Quantum GIS, impartit per Meritxell Gisbert (vocal de la Junta Directiva de la SCG) a l'edifici del Rectorat de la Universitat de Lleida (UdL).

Jornades i debats

— 7 de març: sessió *Dones, geografia i acadèmia*. Activitat organitzada amb la col·laboració de l'Associació de Geògrafs Espanyols per a commemorar el Dia Internacional de les Dones, en què Joos Droogleever va explicar la seva experièn-

cia com a professora a la Universitat d'Amsterdam (Països Baixos) i vicepresidenta de la Unió Geogràfica Internacional (UGI), i la membre de l'IEC i expresidenta de la SCG, Maria Dolors Garcia Ramon, va presentar el llibre *Maria Dolors Garcia-Ramon. Geografía y género, disidencia e innovación*, juntament amb Abel Albet (editor) i Rosa Cerarols (professora a la Universitat Pompeu Fabra).

— 20 de març: jornada sobre turisme urbà i desenvolupament local, dirigida especialment a directius, secretaris, interventors i personal tècnic de l'Administració local. Per mitjà de cinc ponències i una taula rodona, diversos experts van fer un repàs del paper dels esdeveniments de turisme i de lleure com a instruments per a dissenyar polítiques urbanes de desenvolupament local i per a oferir vies que afavoreixin dinàmiques socials i contribueixin a millorar la qualitat de vida de la comunitat local i comarcal. Es va organitzar conjuntament amb la Diputació de Barcelona i tingué lloc al Palau de Maricel (Sitges).

— 4 d'abril: sessió *Una aventura intel·lectual*. Acte en record del geògraf Tomàs Vidal Bendito (Maó, 1941 - Palma, 2019), en què, entre altres personalitats, intervingué el president de la SCG, Josep Oliveras. Es va celebrar a l'Aula Magna de la Facultat de Geografia i Història de la UB.

— 5 d'abril: Nit de la Geografia, celebrada en el marc de la GeoNight / Nuit

de la Géographie, que promouen el Comitè Nacional Francès de Geografia i l'EUGEO (Associació Europea de Societats de Geografia), en col·laboració amb el Col·legi de Geògrafs. Va consistir en diverses activitats lúdiques per tot el territori, com és ara rutes en bicicleta per Barcelona i per Tarragona per a recórrer diferents espais de les ciutats i animar el debat sobre el paper de la geografia professional en espais urbans, o una ascensió al Montmaneu (Lleida).

— 24 d'abril: taula rodona «La geografia als estudis de grau de les universitats catalanes». Hi van intervenir els estudiants Aina Cornellà (UB), Edgar Bustamante (URV), Gerard Porras (UdL), Jana Clarà (UAB) i Nil Sicart (UdG), que explicaren què els va motivar a estudiar geografia, què pensen dels plans d'estudi dels graus que estudien, què valoren més d'aquests estudis, què hi canviarien o millorarien i quines són les seves expectatives de futur. Va ser moderada per Anna Ortiz, vocal de la Junta de la SCG.

Difusió a la xarxa i recerca

La SCG manté tres webs actius: Obrador obert (<http://scg.iec.cat>), Eines i recursos per a l'ensenyament de la geografia (<http://ensenyament-geografia.espais.iec.cat>) i L'àgora de la geografia (<http://agora-geografia.espais.iec.cat>). Així mateix, té comptes a les xarxes socials de Twitter, amb 2.045 seguidors; Facebook, amb 1.070, i Instagram, amb 581.

La revista *Treballs de la Societat Catalana de Geografia* ha estat inclosa a la Red Iberoamericana de Innovación y Conocimiento Científico (REDIB) i s'ha participat en la creació d'un portal a Internet de revistes ibèriques de temàtica geogràfica. Així mateix, s'ha completat la digitalització dels llibres publicats entre 1953 i 1981 (exceptuant-ne les coedicions), que sumen deu volums i estan disponibles al Portal de Publicacions de l'IEC.

Pel que fa a la recerca, s'ha avançat positivament en el projecte finançat per l'IEC «La geografia a Catalunya vista des de la Societat Catalana de Geografia» (presentat per Maria Dolors Garcia Ramon com a ponent, i amb Enric Bertran com a investigador principal).

Col·laboracions i adhesions

— La Societat, membre de ple dret de l'EUGEO i del Comitè Espanyol de la UGI, ha participat al 7è Congrés de l'EUGEO i a la seva l'assemblea general, celebrats a Galway (Irlanda) del 15 al 18 de maig. També ha participat en les reunions preparatòries del Congrés de la UGI, que tindrà lloc a Istanbul el 2020, convocades pel Comitè Espanyol a Madrid.

— Participació, juntament amb els departaments de geografia de les universitats públiques catalanes, a la Taula de la Geografia, iniciativa per a divulgar l'ensenyament i els resultats de la recerca

en geografia a Catalunya que impulsa l'EspaiGeo.

— La Junta Directiva s'ha afegit a la sol·licitud d'atorgament, a títol pòstum, de la medalla d'honor de la Universitat d'Oviedo a Francisco Quirós, catedràtic jubilat d'aquesta universitat que traspasà l'1 de juny de 2018.

— Participació en les activitats del Grup d'entitats promotores de la Declaració a favor del patrimoni natural de Catalunya.

— El 18 de desembre, alguns dels membres de la Junta Directiva es van reunir amb el coordinador de la matèria de geografia de les proves d'accés a la universitat.

— La Junta Directiva ha donat suport a la presentació del projecte KnowCap a la convocatòria H2020 Marie Skłodowska-Curie Actions ITN-2019. Aquest projecte està liderat des de la Universitat de Berlín, amb la participació de la UdG, i té per objectiu atorgar beques de doctorat a estudiants de les universitats participants perquè investiguin el «coneixement poderós de la geografia».

— La Junta Directiva ha enviat una carta al president de la Diputació de Girona per a transmetre el suport de la SCG a la seva candidatura davant la UNESCO per a la declaració de la Costa Brava com a reserva de la biosfera.

Premis

Premi Joan Palau Vera de Geografia

(per a estudiants)

Va quedar desert.

Premi Lluís Casassas i Simó

(per a estudiants)

Premi que s'ofereix a treballs d'iniciació a la recerca en el domini de la geografia. En la 24a convocatòria, inclosa en el *LXXXVIII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, es va atorgar a William Morales per «Estudis d'inundabilitat d'àmbit local a partir d'un vol de dron. El cas del Còrrec dels Lladres al municipi de Garriguella (Alt Empordà)». Així mateix, van rebre una menció honorífica Dafne Saldaña, per «El pati de l'escola en igualtat. Diagnòstic i intervenció de gènere a l'espai d'esbarjo», i Àngels Pérez, per «Centres urbans: ús de l'espai públic obert i activitat comercial». El Premi es va lliurar el 30 d'abril de 2019 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi.

Publicacions

DOMÈNECH, Antoni; GUTIÉRREZ, Aaron.

Paisatges després de la batalla: Geografies de la crisi immobiliària. Barcelona, 2018.

Treballs de la Societat Catalana de Geografia, núm. 86 (desembre 2018).

Societat Catalana d'Estudis Històrics

Any de fundació: 1946

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 30 d'octubre de 2018

Presidència: JAUME SOBREQÜÉS I CALLICÓ
Vicepresidència i tresoreria: ALFRED PÉREZ BASTARDAS
Secretaria: SANTIAGO IZQUIERDO BALLESTER
Responsable del Butlletí: MARTA PREVOSTI I MONCLÚS
Vocalia: ANTONI DALMAU RIBALTA (història del
moviment social i del moviment obrer)
JOSEP M. FIGUERES ARTIGUES
ANTONI IGLESIAS FONSECA (paleografia i diplomàtica)
TÜNDE MIKES (història moderna)
MERCÈ MORALES MONTOYA
JOAQUIM NADAL FARRERAS (història moderna
i contemporània)
JOSEP M. ROIC ROSICH (història contemporània)

A partir del 30 d'octubre de 2018

Presidència: JAUME SOBREQÜÉS I CALLICÓ
Vicepresidència: ALFRED PÉREZ BASTARDAS
Secretaria: SANTIAGO IZQUIERDO BALLESTER
Tresoreria: ANTONI DALMAU RIBALTA
Responsables del Butlletí: MERCÈ MORALES MONTOYA
MARTA PREVOSTI I MONCLÚS
Vocalia: JOSEP M. FIGUERES ARTIGUES
TÜNDE MIKES
JOAQUIM NADAL FARRERAS
JOSEP M. ROIC ROSICH
Consell Científic: MONTSERRAT DUCH PLANA
ANTONI IGLESIAS FONSECA
JORDI MALUQUER DE MOTES
JOSEP LLUÍS MARTÍN BERBOIS

Delegat de l'IEC:	ALBERT BALCELLS I GONZÁLEZ (fins al 17.1.2019) JOSEP MARIA SALRACH I MARÉS (a partir del 17.1.2019)
Nombre de socis:	232

Activitats

Al llarg del curs 2018-2019, la Societat Catalana d'Estudis Històrics (SCEH) va organitzar les activitats següents, que en general es van portar a terme a la seu de l'IEC:

— 26 de setembre, homenatge a Josep Fontana i Làzaro (1931-2018). El curs es va inaugurar amb aquesta jornada d'homenatge a l'historiador Josep Fontana, que presidiren Joandomènec Ros, president de l'IEC, i Pere Aragonès, vicepresident de la Generalitat. Hi van intervenir el president de la SCEH, Jaume Sobrequès; Joaquim Albareda, catedràtic d'història moderna a la Universitat Pompeu Fabra, i Borja de Riquer, catedràtic emèrit d'història contemporània de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

— 8 i 15 d'octubre, *Bicentenari de Marx a l'Institut d'Estudis Catalans*. Activitat coorganitzada amb la Societat Catalana d'Economia, l'Associació Catalana de Sociologia (ACS), la Societat Catalana de Filosofia (SCFIL), la Societat Catalana de Geografia (SCG) i la Societat Catalana de Comunicació (SCC), amb la col·laboració de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC. En la

primera jornada es van oferir les ponències «Metabolisme social a Marx», de Joaquim Sempere (ACS); «Les classes socials d'avui», per Marina Subirats (ACS), i «La concepció marxista dels diners, en vista dels nous enfocaments d'ontologia dels objectes socials: una anàlisi crítica», a càrrec de Joan González (SCFIL). I les ponències de la segona jornada van ser: «Els periodismes de Karl Marx», de Jaume Guillaumet (SCC); «Karl Marx i la geografia», impartida per Núria Benach (SCG), i «A celebration of the labour theory of value», a càrrec de Simon Mohun (Universitat Queen Mary de Londres).

— 27 de novembre, col·loqui *Pompeu Fabra: de l'exili a la recuperació (1939-1968)*. Activitat organitzada conjuntament amb el Centre d'Història Contemporània de Catalunya amb motiu de l'Any Pompeu Fabra 2018, que tingué lloc a l'auditori del Museu d'Història de Catalunya (Barcelona). Hi van intervenir l'historiador Lluís Duran i els filòlegs Coloma Lleal i Jordi Manent.

— 30 de gener, conferència «El món romà i la hispània tarraconense precatalana». Sessió del cicle *La història de*

Catalunya. Una història universal, que impartí el membre de l'IEC Josep Maria Nolla.

— 27 de febrer, conferència «La revolució industrial europea i la industrialització de Catalunya». Va ser pronunciada per Jordi Maluquer, professor emèrit de l'Àrea d'Història i d'Institucions Econòmiques de la UAB, en el marc del cicle *La història de Catalunya. Una història universal*.

— 11 de març, presentació del darrer volum de la col·lecció «Atles dels Comtats de la Catalunya Carolíngia»: *Atles del comtat de Barcelona (801-993)*. A més dels autors, Jordi Bolòs i Víctor Hurtado, hi van intervenir Jaume Sobrequés, president de la SCEH; Josep Maria Salrach, membre de l'IEC, i Rafael Català, editor de l'obra.

— 1 d'abril, II Jornada d'Estudis Històrics: «80è aniversari de la fi de la Guerra Civil. La història des de les víctimes». La SCEH, juntament amb la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, va col·laborar en aquesta activitat de la Facultat d'Humanitats de la Universitat Internacional de Catalunya (UIC), en què intervingueren Josep Maria Solé (UAB), Oriol Quintana (Institut Químic de Sarrià - Universitat Ramon Llull), Xavier Baró (UIC), Xavier Garí (UIC) i Carlos Villán (Universitat d'Alcalà). Es va dur a terme a la Sala de Graus de la UIC.

Publicacions

Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics, vol. 29 (2018).

Societat Catalana d'Estudis Jurídics

Any de fundació: 1995*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència:	JOSEP CRUANYES I TOR
Vicepresidència primera:	FRANCESC XAVIER GENOVER HUGUET
Vicepresidència segona:	JORDI FIGA LÓPEZ-FALOP
Tresoreria:	ORIOL SAGARRA TRIAS
Secretaria:	JOSEP SERRANO DAURA
Vocalia:	JORDI PUJOL MOIX
	PILAR REBAQUE MAS
	MARIONA SERDÀ CABRÉ
	JOSEP VILAJOSANA RUBIO

Delegat de l'IEC: JORDI COTS I MONER

Nombre de socis: 77

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials, fundada el 1951.

Activitats

A continuació, es detallen les activitats organitzades per la Societat Catalana d'Estudis Jurídics (SCEJ) durant el curs 2018-2019:

Cicle Institucions del nostre dret

Com és habitual, la SCEJ va organitzar aquest cicle de conferències, que va incloure dues taules rodones de debat. Les sessions d'aquest curs van ser les següents:

a) Conferències:

— Facultat de Dret de la Universitat Internacional de Catalunya (UIC), 11 d'octubre: «La conformació dels territoris bascos i el seu dret», a càrrec de Rosa Ayerbe (Universitat del País Basc).

— Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona (ICAB), 16 de gener: «La protecció dels consumidors al Llibre VI», impartida per M. Dolors Gramunt (UB).

— ICAB, 30 de gener: «La gestió de negocis aliens en el Codi Civil de Ca-

talunya», pronunciada per Sandra Camacho (Universitat Autònoma de Barcelona, UAB).

— ICAB, 6 de febrer: «Els nous reglaments (UE) en matèria de règim matrimonial i d'efectes patrimonials de les unions registrades: àmbit d'aplicació, definicions i principals innovacions», per Anna Quiñones (Universitat Pompeu Fabra, UPF).

— ICAB, 20 de febrer: «La protecció de la part dèbil del contracte: de la rescissió per lesió a l'avantatge injust», a càrrec de Rosa Barceló (Universitat de Barcelona, UB).

— ICAB, 27 de febrer: «La transmissió *post mortem* de béns al marge de la successió», pronunciada per Jaume Tarabal (UB).

— ICAB, 13 de març: «Llegats i crèdits: interaccions», per Lúcia Arnau (UB).

— Facultat de Dret de la UAB, 21 de març: «El dret local català des d'una visió medieval i moderna. El cas de Sabadell», a càrrec de Maria Jesús Espuny (UAB).

— Facultat de Dret de la UB, 25 de març: «La persona jurídica (associacions i fundacions) en el dret civil de Catalunya», per Marc Roger Lloveras (UPF).

— ICAB, 27 de març: «La compravenda d'immobles al Codi Civil de Catalunya», impartida per Joan Maria Raduà (ICAB).

— Saló de Graus de la UIC, 1 d'abril: «Els reptes del Dret Internacional a la Pau», amb Carlos Villán, president de l'Associació Espanyola per al Dret Internacional dels Drets Humans.

— Facultat de Dret, Economia i Turisme de la Universitat de Lleida (UdL), 8 d'abril: «Una mirada al dret de successions català des de l'Aragó», a càrrec de Carmen Bayod i José Antonio Serrano, de la Universitat de Saragossa.

— ICAB, 10 d'abril: «Productes de previsió i estalvi, i herència», impartida per Antoni Vaquer (UdL).

b) Taules rodones:

— Saló de Graus de la UIC, 24 d'octubre: «La cooperació europea en matèria judicial», amb María Esther Jordana (Universitat de Girona), Catalina Garay (presidenta de la DAV-Spanien, Associació d'Advocats Alemanys per a Espanya), José Miguel Company (fiscal de l'Audiència Provincial de Barcelona), Montserrat Nebreira (UIC) i, com a moderadora, María Mut (UIC).

— Seu de l'Institut de Ciències Polítiques i Socials (ICPS), 25 d'octubre: «Reptes de l'organització territorial de l'Estat», amb Catalina Garay (presidenta de la DAV-Spanien, Associació d'Advocats Alemanys per a Espanya), Eliseo Aja (director de l'Institut de Dret Públic de Barcelona), Àlex Bas (secretari i membre del Consell de Garanties Estatutàries) i, com a moderador, Joan Lluís Pérez Francesch (director de l'ICPS).

Diccionari jurídic

Al llarg del curs s'ha continuat impulsant i elaborant el *Diccionari jurídic* de la SCEJ i s'han realitzat un total de 151 veus. El nombre de visites mensuals al diccionari ha estat el següent:

Mes	Visites
setembre	303
octubre	535
novembre	436
desembre	267
gener	310
febrer	372
març	410
abril	336
maig	422
juny	303
Total	3.694

A més, la Comissió Interuniversitària de Forma i Acreditació Lingüístiques de Catalunya ha qualificat el *Diccionari jurídic* com a primera obra d'interès en l'escriptura en dret a Catalunya per a obtenir el certificat oficial de llenguatge jurídic català (especialment per als estudiants i professors universitaris).

Altres activitats

La SCEJ ha editat l'obra *Ramón Llull y el lulismo en la Francia del siglo XIV*, del membre de l'IEC Jocelyn N. Hillgarth, en la seva versió castellana realitzada per Víctor Ferro Pomà l'any 2000. Edició digital disponible al web de la Societat.

Així mateix, es va organitzar la presentació del llibre *Sobre la República catalana*, d'Hèctor López Bofill, professor de dret constitucional de la UPF. L'acte, que va tenir lloc el 10 d'abril a la seu de l'IEC, va ser conduït per Elsa Artadi, diputada del Parlament de Catalunya, i Ferran Armengol, president del Col·lectiu Maspons i Anglasell.

Finalment, el 15 d'abril, Josep Serrano, secretari de la Junta Directiva de la Societat, va oferir la conferència «La codificació civil catalana: recorregut històric» al Saló d'Actes de la Facultat de Dret de la Universitat de València.

Col·laboració amb altres entitats

La SCEJ ha donat suport a la II Jornada d'Estudis Històrics, coorganitzada per les Facultats de Dret i d'Humanitats de la UIC per a commemorar el 80è aniversari del final de la Guerra Civil. Es va celebrar l'1 d'abril a la Facultat d'Humanitats de la UIC.

Així mateix, la Societat ha donat suport en el Dia Mundial dels Refugiats (20 de juny), amb la taula rodona «Síria, de camí cap a la pau i la concòrdia», que van organitzar conjuntament les facultats de Dret i d'Humanitats de la UIC amb l'associació Horizon for Syrians. Es va dur a terme també a la Facultat d'Humanitats de la UIC.

Publicacions

Revista Catalana de Dret Privat, núm. 19 (2018); núm. 20 (2019).

Revista de Dret Històric Català, núm. 17 (2018).

Societat Catalana d'Economia

Any de fundació: 1977*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: EDUARD ARRUGA I VALERI
Vicepresidència: JOAN RAMON ROVIRA HOMS
Secretaria: ANTONI MONTSERRAT SOLÉ
Tresoreria: HUMBERT SANZ GARCÍA
Vocalia: LOURDES BENERIA FARRÉ
XAVIER FARRIOLS SOLÀ
JORDI GALÍ I GARRETA
JAUME PADRÓS ENAMORADO
JOAQUIM PERRAMÓN AYZA

Delegat a Madrid: JOSEP M. NUS BADIA

Delegat de l'IEC: ANDREU MAS-COLELL

Nombre de socis: 245

* Aquesta societat va iniciar la seva activitat l'any 1951 com a Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials. Va ser integrada com a filial de l'IEC l'any 1977 i reestructurada com a Societat Catalana d'Economia el 1986.

Activitats

Per al curs 2018-2019, la Societat Catalana d'Economia (SCE) va organitzar les activitats següents, que en general es van portar a terme a la seu de l'IEC:

Conferències

— 17 de setembre: «Visitando de nuevo a Germán Bernàcer, con tipos de interés cero», per Gumersindo Ruiz, catedràtic

de política econòmica de la Universitat de Màlaga (UMA).

— 8 i 15 d'octubre: cicle *Bicentenari de Marx a l'Institut d'Estudis Catalans*. Es va organitzar conjuntament amb l'Associació Catalana de Sociologia (ACS), la Societat Catalana de Filosofia (SCFIL), la Societat Catalana de Geografia (SCG), la Societat Catalana de Comunicació (SCC) i la Societat Catalana

d'Estudis Històrics, amb la col·laboració de la Secció de Filosofia i Ciències Socials (SFCS) de l'IEC. En la primera sessió es van oferir les conferències «Metabolisme social a Marx», de Joaquim Sempere (ACS); «Les classes socials d'avui», a càrrec de Marina Subirats (ACS), i «La concepció marxista dels diners, en vista dels nous enfocaments d'ontologia dels objectes socials: una anàlisi crítica», per Joan Gonzàlez Guardiola (SCFIL). I en la darrera sessió, els conferencians van ser Jaume Guillamet (SCC), que abordà «Els periodismes de Karl Marx»; Núria Benach (SCG), amb «Karl Marx i la geografia», i Simon Mohun (Universitat Queen Mary de Londres, Regne Unit), amb «A celebration of the labour theory of value».

— 13 de novembre: «Marxisme de Maurice Dobb», impartida per Ramon Boixadera, economista del Gabinet Tècnic de la Federació de Serveis a la Ciutadania de Comissions Obreres, i organitzada pel Grup d'Economia Marxista de la SCE.

— 19 de novembre: «El concepte d'economia del bé comú. Una caracterització a partir del pensament ètic i polític de Tomàs d'Aquino, en la interpretació que en fa John Finnis», pronunciada per Pere Guinjoan, professor associat del Departament d'Economia de la Universitat Abat Oliba CEU.

— 10 de desembre: «William Nordhaus i l'economia del canvi climàtic», per Humbert Llavador, professor del

Departament d'Economia de la Universitat Pompeu Fabra.

— 21 de gener: «Innovació i creixement econòmic: Paul Romer (Premi Nobel d'Economia 2018)», impartida per Jordi Caballé, professor del Departament d'Economia i Història Econòmica de la Universitat Autònoma de Barcelona.

— 12 de març: «Balanc crític i personal del pensament econòmic de Marx a partir de Piero Sraffa», pronunciada per Alfons Barceló, excatedràtic de teoria econòmica de la Universitat de Barcelona (UB), i organitzada pel Grup d'Economia Marxista de la SCE.

— 18 de març: «Infraestructures i gestió de mobilitat: reflexions sobre l'impacte en el territori, ambiental i social», a càrrec d'Àlvar Garola, professor del Departament d'Enginyeria Civil i Ambiental de la Universitat Politècnica de Catalunya.

— 17 de juny: «L'economia catalana al segle XXI. Evolució i perspectives», oferta pel vicepresident de la SCE, Joan Ramon Rovira.

Congressos

— 21 de desembre: 1st Winter Workshop de la Societat Catalana d'Economia. Investigadors de la diàspora van presentar noves recerques en curs, que van ser comentades per economistes vinculats a universitats i centres de recerca catalans. Per exemple, es van exposar els treballs

«Leader identity and coordination», d'Irma Clots (Universitat Carlos III de Madrid) i comentat per Lúdia Farré (UB); «Nash bargaining with endogenous outside options», a càrrec d'Eduard Talamàs (Universitat de Harvard, Estats Units) i amb Pau Milán (UAB) com a discutidor, i «Assessment voting in large electorates: Turnout incentives and sequentiality», d'Oriol Tejada (Centre de Recerca Econòmica de l'Escola Federal Politècnica de Zuric, Suïssa) i comentat per Salvador Barberà (UAB).

— 24 i 25 de maig: 2n Congrés de la Societat Catalana d'Economia. Hi participaren més de dos-cents economistes procedents d'universitats i centres de recerca d'Europa, els Estats Units i l'Àsia, i les conferències plenàries van anar a càrrec del membre de l'IEC Jordi Galí i de Drew Fudenberg, de l'Institut de Tecnologia de Massachusetts (Estats Units). El programa va incloure sessions de debat simultànies, més de cent quaranta comunicacions (sobre temes com ara l'economia de gènere, de la salut, internacional, monetària o financera) i exhibicions de plafons (entre els quals destacaren els del balanç de la crisi de Lehman Brothers al cap de deu anys i els de les guerres comercials).

Altres activitats

— 29 de gener: presentació del llibre *Diàleg amb 'El capital' de Marx*. Anà a càrrec de l'autor, Antoni Puig, i va inclou-

re un debat que obrí el secretari de la SCE, Antoni Montserrat.

— 12 de febrer: presentació del llibre *Les cendres de Prometeu*. Fou a càrrec de l'autor, Joaquim Sempere, i va anar seguida d'un debat, que obrí Josep Lluís Gordillo, professor del Departament de Ciència Política, Dret Constitucional i Filosofia del Dret de la UB.

— 18 de febrer, acte en record de Josep Jané Solà, catedràtic de la UB i de la UMA, i president de la SCE entre els anys 1994 i 2000. Presidiren l'acte Joandomènec Ros, president de l'IEC; Maria Corominas, presidenta de la SFCS, i Eduard Arruga, president de la SCE. Hi van intervenir Òscar Jané, historiador i fill de Josep Jané; Pere Puig, vicepresident de la SCE durant el mandat de Jané i després president fins al 2010, i Antoni Montserrat, secretari de la SCE.

— 8 d'abril - 27 de maig, exposició «5 segles d'obres d'economia d'autors catalans». Mostra bibliogràfica de les obres d'autors catalans més rellevants en els àmbits econòmic i empresarial, exhibida al claustre del pati de l'IEC i organitzada amb la col·laboració del Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació (UB) i de la Biblioteca de Catalunya. La inauguració, el 8 d'abril, va anar a càrrec de Joandomènec Ros i Eduard Arruga, presidents de l'Institut i de la SCE, respectivament, i seguidament l'economista i historiador del pensament Frederic Ribas va oferir la conferència «Miquel

Vidal i Guardiola, el principal economista assessor de Francesc Cambó i Batlle», a la Sala Fontserè de l'IEC.

Premis

Es van convocar aquests dos premis, inclosos en el *LXXXVIII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC:

Premi Societat Catalana d'Economia

Premi biennal instituït el 1996, que s'ofereix al millor llibre publicat o tesi presentada sobre temes d'economia. En l'11a convocatòria, es va atorgar a Claudio Calcagno, Massimo Motta i Chiara Fumagalli per *Exclusionary practices. The economics of monopolisation and abuse of dominance*. El lliurament va tenir lloc

el 24 de maig de 2019 en el marc del 2n Congrés de la Societat Catalana d'Economia.

Premi Ferran Armengol i Tubau

Premi triennal que es convoca conjuntament amb la Fundació Armengol i Mir, ofert a la millor obra, treball, tesi o estudi sobre les assegurances, des de les perspectives econòmica, jurídica, històrica, financera o social. En la 12a convocatòria, es va concedir a Lluís Bermúdez i a Dimitris Karlis per «Tarificació d'assegurances amb múltiples garanties correlacionades». El Premi es lliurà el 27 de maig de 2019, a la Sala Pere i Joan Coromines de l'IEC, en un acte públic que va comprendre la presentació de l'obra guanyadora.

Associació Catalana de Sociologia

Any de fundació: 1979*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: MARTA SOLER GALLART
Vicepresidència: MAR GRIERA LLONCH
MAR JOANPERE FORASTER
Secretaria: MASSOUD SHARIFI DRYAZ
Tresoreria: ROGER CAMPDEPADRÓS CULLELL
Vocalia: ESTHER ALBESA JOVÉ
RAFAEL BÖCKER
NÚRIA CLAVER LÓPEZ
LUIS RECUENCO VEGAS
LILIANA REYES
CRISTINA SÁNCHEZ MIRET
TERESA SORDÉ MARTÍ

Delegada de l'IEC: CARLOTA SOLÉ I PUIG

Nombre de socis: 227

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials, fundada el 1951.

Activitats

A continuació, es detallen les activitats organitzades per l'Associació Catalana de Sociologia (ACS) durant el curs 2018-2019, que generalment van tenir lloc a la seu de l'IEC:

Seminari de Teoria Sociològica Raimon Bonal

Seminari en què es llegeixen i debaten les obres clau de la teoria sociològica. En les

sessions d'aquest curs es van abordar *La riquesa de les nacions*, d'Adam Smith (17 de setembre, 22 d'octubre, 26 de novembre, 17 de desembre, 28 de gener i 25 de febrer), i *Teoría y estructura sociales*, de Robert King Merton (25 de març, 29 d'abril, 27 de maig i 17 de juny).

Cicle Debats per entendre la societat d'avui
Cicle de debats organitzat amb la col·laboració de l'Obra Social «la Caixa», que

en l'edició d'aquest curs va dur per títol «Diàleg, ciència i ciutadania: una societat que avança». Les sessions, celebrades a la Sala Macaya del Palau Macaya (Barcelona) i moderades per Cristina Sánchez Miret (ACS), van ser les següents:

— 13 de novembre: «Què necessita l'educació a Catalunya de la recerca social?», a càrrec de Carles Martínez Quiroga, secretari de Polítiques Educatives del Departament d'Educació; Ramón Flecha, catedràtic de sociologia de la Universitat de Barcelona (UB), i Raquel Garcia Sevilla, directora de l'Escola Joaquim Ruyra de l'Hospitalet de Llobregat.

— 15 de gener: «Els reptes de l'habitatge: dades, necessitats i solucions», amb Sergio Nasarre, director de la Càtedra UNESCO d'Habitatge; Arnau Andrés Gallart, arquitecte i membre de l'equip tècnic de La Dinamo Fundació, i Janet Sanz, regidora de l'Ajuntament de Barcelona.

— 12 de febrer: «Ens estem menjant el futur? La sostenibilitat del sistema alimentari actual», conduïda per Carmel Mòdol, director general d'Alimentació, Qualitat i Indústries Agroalimentàries de la Generalitat de Catalunya; Carme Pagès, membre de la cooperativa de consum El Brot de Reus, i Josep Espluga, professor de sociologia a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

— 12 de març: «Nous escenaris: nous reptes per a les dones i la societat», a càrrec de Lise Widding Isaksen, presi-

dentia del Comitè d'Estudis de Gènere de l'Associació Europea de Sociologia; Ana Contreras, presidenta de l'Associació Gitana de Dones Drom Kotar Mestipen; Arantxa Calvera, portaveu del moviment MetooEP, i Maria Teresa Vidal, membre de la Plataforma Unitària contra les Violències de Gènere.

Cicle Sociologia a l'abast

Cicle de col·loquis per a debatre temes d'actualitat d'una manera més propera entre la persona convidada i l'audiència. Es va programar en tres sessions: «Què està a les teves mans per a protegir el medi ambient?», impartida per Aitana de la Varga, investigadora del Centre d'Estudis de Dret Ambiental de Tarragona (10 d'abril); «Entre les dues eleccions: pautes de vot i perspectives polítiques», amb Joan Botella, catedràtic de ciència política de la UAB (8 de maig), i «*Fake news* i periodisme de qualitat», a càrrec de José Manuel Pérez Tornero, director de la Càtedra UNESCO de Periodisme de Qualitat (12 de juny).

Altres activitats

— 8 i 15 d'octubre, *Bicentenari de Marx a l'Institut d'Estudis Catalans*. Activitat organitzada conjuntament amb la Societat Catalana d'Economia, la Societat Catalana de Filosofia (SCFIL), la Societat Catalana de Geografia (SCG), la Societat Catalana de Comunicació (SCC) i la Societat Catalana d'Estudis Històrics,

amb la col·laboració de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC. En la primera jornada s'oferiren les ponències «Metabolisme social a Marx», de Joaquim Sempere (ACS); «Les classes socials d'avui», per Marina Subirats (ACS), i «La concepció marxista dels diners, en vista dels nous enfocaments d'ontologia dels objectes socials: una anàlisi crítica», a càrrec de Joan González Guardiola (SCFIL). En la segona jornada també es van oferir tres ponències: «Els periodismes de Karl Marx», de Jaume Guillaumet (SCC); «Karl Marx i la geografia», que impartí Núria Benach (SCG), i «A celebration of the labour theory of value», a càrrec de Simon Mohun (Universitat Queen Mary de Londres).

— 15 d'octubre, debat «Catalunya-Espanya: l'encaix és possible?». Hi van intervenir Ernest Maragall, conseller d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència de la Generalitat de Catalunya; Ana Pardo de Vera, directora del diari *Público*, i, com a moderador, Víctor Climent, director del Departament de Sociologia de la UB.

— 5 de desembre, sessió *Per superar la violència de gènere: prevenim, actuem, erradiquem*. Activitat duta a terme en el marc del 25^è Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència contra les Dones, que anà a càrrec de Núria Torres, professora de dret, i Mar Joanpere (ACS), i moderà Rafael Böcker (ACS).

— 19 de desembre, presentació del llibre *Movimientos sociales y derecho*

a la ciudad. Hi participaren els editors de l'obra, Ricard Gomà i Robert González, politòlegs.

— 30 de gener, sessió *BCN 2019: tu construeixes el futur de la ciutat. Si tu no decideixes, decidiran per tu*. Activitat coorganitzada amb BCitizeN i amb Foreign Friends of Catalonia, que girà entorn de les eleccions municipals del 26 de maig de 2019 i s'adreçà als estrangers residents a Barcelona. Hi van intervenir Jordi Muñoz, politòleg de la UB, que va fer una anàlisi política del país, i Ana Surra, uruguaiana diputada al Congrés de Madrid. Es va donar la paraula als representants de les formacions polítiques que es presentaven a l'alcaldia de Barcelona, i després de les intervencions s'obrí un torn de preguntes amb el públic. Moderà l'acte la periodista alemanya Krystyna Schreiber.

— 21 de maig, conferència «Religion today in a postsecular society». Va ser pronunciada per Sari Hanafi, president de l'Associació Internacional de Sociologia.

— 9-12 de juliol, 35^è Congrés de la Societat Internacional de Sociologia de la Religió. Es va col·laborar en aquesta activitat coorganitzada per Investigacions en Sociologia de la Religió (ISOR-UAB) i el Grup de Recerca sobre Exclusió i Control Socials (GRECS-UB) per posar en relleu la religió i l'espiritualitat en relació amb el poder i la política, i la seva connexió tant en l'àmbit geogràfic com en el

temporal. Va tenir lloc en diversos indrets del Raval (Barcelona), entre els quals la seu de l'IEC.

Premis

Es van convocar aquests premis, inclosos en el *LXXXVIII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC i lliurats el 30 d'abril a la Sala Prat de la Riba, en el marc dels Premis Sant Jordi 2019:

Concurs de Joves Sociòlegs

(per a estudiants)

Premi fundat l'any 1966, que s'ofereix a un treball d'investigació sociològica. En la 23a convocatòria es va concedir a Antonio Montañés i Ramon Macià, pel treball «Tan bon punt dius que ets evangèlic, la

gent ja no en vol saber res». Evangelisme urbà, cohesió i heroisme religiós a les esglésies pentecostals llatinoamericanes de Barcelona».

Premi Catalunya de Sociologia

Premi instituït el 2008 i ofert a científics i professionals consolidats que treballen en l'àmbit de la sociologia. En la 9a convocatòria es va atorgar a Ramón Flecha, per la rellevància internacional i l'impacte social de les seves aportacions sociològiques.

Publicacions

Butlletí de l'ACS [en línia], setembre-octubre 2018; novembre-desembre 2018; gener-febrer 2019; març-abril 2019; maig-juny 2019.

Societat Catalana d'Estudis Litúrgics

Any de fundació: 1970

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: MIQUEL DELS SANTS GROS I PUJOL

Presidència d'honor: ALEXANDRE OLIVAR I DAYDÍ († 1.10.2018)

Secretaria: MARC SUREDA JUBANY

Vocalia: SEBASTIÀ JANERAS VILARÓ

Responsable de publicacions: MIQUEL DELS SANTS GROS I PUJOL

Delegat de l'IEC: MARC MAYER I OLIVÉ (fins al 17.1.2019)
JOSEP MARIA NOLLA I BRUFAU (a partir del 17.1.2019)

Nombre de socis: 22

Activitats

Durant el curs 2018-2019, la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics va organitzar dues sessions acadèmiques al voltant de l'estudi de la litúrgia, que es van impartir a la seu de l'IEC. La primera (98a sessió) es va celebrar el 13 de desembre i va comprendre una conferència de Santiago Ruiz (Universitat de Salamanca), titulada «La transmisión del canto del aleluya de la Misa en las fuentes catalanas

del Oficio divino», i la darrera (99a sessió), que va tenir lloc el 5 de juny, va incloure una conferència de Cristina Godoy (Ateneu Universitari Sant Pacià), amb el títol «L'Oracional de Verona i la topografia cristiana de Tàrraco al segle VII. Noves perspectives».

Publicacions

Miscel·lània Litúrgica Catalana, núm. 26 (2018).

Societat Catalana de Musicologia

Any de fundació: 1973

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JORDI BALLESTER GIBERT

Vicepresidència: ÈMILI ROS-FÀBREGAS

Secretaria: JOSEP MARIA ALMACELLAS DíEZ

Tresoreria: XAVIER DAUFÍ RODERGAS

Vocalia: ANNA COSTAL FORNELLS (fins al 21.5.2019)
 IMMA CUSCÓ PALLARÈS
 JOSEP DOLCET RODRÍGUEZ
 MARIA GRATACÓS MONLLOR (a partir del 21.5.2019)
 JOSEP MARIA GREGORI I CIFRÉ (fins al 16.1.2019)

Delegat de l'IEC: ROMÀ ESCALAS I LLIMONA (fins al 17.1.2019)
 JOSEP MARIA GREGORI I CIFRÉ (a partir del 17.1.2019)

Nombre de socis: 98

Activitats

A continuació, es presenten les activitats organitzades per la Societat Catalana de Musicologia (SCMUS) durant els curs 2018-2019, que en general es van portar a terme a la seu de l'IEC:

Congressos, simposis i jornades

— 17-19 d'octubre, simposi *La península Ibèrica com a cruïlla musical a través dels temps: els intercanvis transculturals i la imatge de la música*. Es va col·laborar amb l'ICTM Study Group on Iconography of the Performing Arts (Grup d'Estudi

sobre la Iconografia de les Arts Escèniques del Consell Internacional de Música Tradicional) per a organitzar aquesta reunió d'abast internacional, que es va dedicar a l'estudi de les fonts visuals que documenten la transmissió transfronterera d'idees musicals entre els pobles de la península Ibèrica i la resta del món. La inauguració va anar a càrrec de Jordi Ballester, Zdravko Blažeković i Joandomènec Ros, presidents de la SCMUS, de l'ICTM Study Group on Iconography of the Performing Arts i de l'IEC, respectivament. Durant tres dies es van impartir

set sessions sobre temes molt diversos, totes entorn d'un eix central: sons del món antic; recepció de l'òpera italiana a la península Ibèrica; de la península Ibèrica al Nou Món; intercanvis transculturals entre Portugal i l'Índia; imatges de música, dansa i interpretació en fonts medievals i renaixentistes; tòpics musicals en l'art dels segles XIX i XX (exotisme, orientalisme, etc.), i intercanvis transculturals en el món. En aquestes sessions van intervenir trenta-tres comunicants de setze països diferents (Austràlia, Àustria, Catalunya, Corea del Sud, Estats Units, Espanya, França, Gran Bretanya, Hongria, Índia, Itàlia, Japó, Portugal, Suïssa, Uruguai i Xina) i hi assistiren cinquanta-sis persones. El ponent convidat va ser l'estudiós Pepe Rey, amb «Ángeles músicos en la portada de la catedral de Barcelona: un proyecto del siglo XV realizado en el XIX».

— 14-16 de novembre, congrés *Joan Cererols: noves perspectives*. S'organitzà amb la col·laboració de l'Ajuntament de Martorell i del Museu de la Música de Barcelona, i es va dedicar al compositor català del barroc Joan Cererols, amb motiu del 400è aniversari del seu naixement. La primera part de la primera jornada va tenir lloc a la seu de l'IEC i va comprendre ponències dels experts Aura Porta, Emili Ros-Fàbregas, Josep M. Salis i Vanessa Esteve. La segona part del mateix dia es va desenvolupar al Museu de la Música i va comprendre una visita

a les exposicions, una ponència del seu director, Jaume Ayats, i un concert d'òrgue de Joan Casals. La segona jornada es va celebrar íntegrament a l'IEC, amb ponències dels especialistes Jordi Rifé, Bernat Vivancos, Josep Cabré, Romà Escalas, Ramon Oranias i Daniel Codina. Finalment, la tercera jornada es va realitzar a l'Ajuntament de Martorell, la població natal del compositor, amb ponències de Thomas Hochradner i Ferran Balanza, i amb un concert de cloenda. El congrés va tenir com a tema principal la figura de Cererols i la seva música, així com el context musical i històric en què va viure: la interpretació vocal i instrumental, la iconografia musical, la música de la seva època en altres entorns, etc., i les ponències, en el seu conjunt, van aportar un nou enquadrament i unes perspectives de futur per a posteriors recerques sobre Cererols i la seva música.

— 11 de juny, primera sessió del Simposi Internacional de Musicologia. Aquesta primera sessió del Simposi, programat en diverses jornades durant el segon semestre de 2019, va tenir com a ponent convidada Laura Turnbridge (Universitat d'Oxford), que va impartir la conferència «On sharing». L'objectiu de la conferència era obrir un debat sobre l'estat actual de la musicologia com a disciplina, i hi van participar una cinquantena d'experts en recerca musicològica a Catalunya i en les actuals tendències de recerca a escala internacional. La

finalitat d'aquesta primera jornada va ser obrir una reflexió sobre la recerca musical a casa nostra, plantejar noves línies de recerca i estimular les ja existents.

Cicle de conferències de la Societat Catalana de Musicologia 2019

Va constar de quatre sessions, impartides els dies 7 i 19 de febrer i 6 i 19 de març. Els títols i els ponents de les conferències van ser els següents: «Música y devoción en Barcelona (ca. 1550-1626): libros de polifonía, contextos y prácticas musicales», a càrrec d'Andrea Puentes (Universitat de Tolosa - Joan Jaurés); «Entre la

ciutat i el territori: una mirada sobre la vida musical a Catalunya cap al 1800», pronunciada per Lluís Bertrán (Universitat de la Rioja); «Els arranjaments per a tecla a finals del segle XVIII: discurs i consum», oferta per Elena Pons (doctorada a la Royal Holloway de la Universitat de Londres), i «Narcisa Freixas, compositora i pedagoga, 160 anys», a càrrec d'Ester Vela (professora del Conservatori Municipal de Música de Barcelona).

Publicacions

Revista Catalana de Musicologia, vol. 11 (2018).

Amics de l'Art Romànic

Any de fundació: 1977

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: FRANCESCA ESPAÑOL I BERTRAN

Vicepresidència: ROSA M. MARTÍN ROS

Secretaria: JOAQUIM GRAUPERA

Tresoreria: JOAN VALERO MOLINA

Vocalia: LAURA CALZADA REIG

M. LLÜSA CASTELLANOS RAYO

ALBERTO CORTÉS BURÓN

OLÍVIA RIERA GARRIGA

M. TERESA SERRA CASSERRA

Delegat de l'IEC: ANTONI PLADEVALL I FONT (fins al 17.1.2019)
XAVIER BARRAL I ALTET (a partir del 17.1.2019)

Nombre de socis: 264

513

SOCIETATS FILIALS

Activitats

A continuació, es presenten les activitats organitzades per Amics de l'Art Romànic (AAR) durant el curs 2018-2019, que generalment van tenir lloc a la seu de l'IEC:

Sessió inaugural del curs

Se celebrà el 15 d'octubre amb la conferència «L'Arxiu dels Marquesos de Barberà. Un exemple de conservació del patrimoni», impartida per Coral Cuadrada (Universitat Rovira i Virgili).

Concert conferència de Nadal

El 17 de desembre es va oferir un concert conferència amb la interpretació d'*El cant de la Sibilla*, a càrrec de la cantant Laura de Castellet, acompanyada del Cor Ardit.

Cicle Romànic a l'abast

L'edició d'aquest curs va comprendre cinc conferències: «El monestir de Cuixà: de la destrucció al renaixement (segles XIX-XX)», de l'historiador de l'art Olivier Poisson (19 de novembre); «Oliba de Cerdanya (971-1046), un abat i bisbe a

l'Europa de l'any 1000», impartida per Marc Sureda, comissari de l'exposició «Oliba episcopus» (7 de gener); «L'edat mitjana en pantalla, o com arriben els estereotips al gran públic», a càrrec de Juan-Vicente Garcia-Marsilla, de la Universitat de València (28 de gener); «Sant Miquel del Fai. Una mirada a la seva història», per Stefano Maria Cingolani, de la Universitat de Barcelona (4 de febrer), i «Imatges sorprenents en el creatiu segle XII peninsular: *Varietas delectat*», que pronuncia Esther Lozano, del Grup d'Investigació Templa (18 de febrer).

Cicle Gòtic a l'abast

Es va programar en tres sessions: «Realitat i ficció: Bartolomé Bermejo i el virtuosisme pictòric», per Joan Molina, comissari de l'exposició «Bartolomé Bermejo» (21 de gener); «El Palau Reial Major de Barcelona i el seu entorn urbà: els resultats d'una llarga recerca», impartida per Ramon J. Pujades, tècnic de recerca del Museu d'Història de Barcelona (29 d'abril), i «El frontal del cardenal Margarit», a càrrec de Rosa M. Martín Ros, vicepresidenta d'AAR (6 de maig).

XXXIII Cicle de Conferències:

«La Barcelona baixmedieval»

Cicle organitzat per a posar al dia els edificis més representatius de l'art gòtic barceloní i exposar les principals novetats de recerca. Va comprendre les conferències «De diverses nacions e condicions.

L'hospital general de la Santa Creu de Barcelona», d'Antoni Conejo, de la Universitat de Barcelona (25 de febrer); «Palaus reials urbans: dimensió representativa i escenari privat», per Francesca Español, presidenta d'AAR (4 de març); «Santa Maria del Mar. Retaules, promotors, memòria i devoció», impartida per Joaquim Graupera, d'AAR (18 de març); «Equipaments gòtics per a la parròquia del Pi: noves construccions durant el segle XV», d'Albert Cortés, d'AAR (25 de març), i «Els gremis i les confraries com a impulsors de la creació artística», que va oferir Joan Valero, d'AAR (1 d'abril).

Sessions de treball de camp

Al llarg del curs s'han organitzat aquestes visites comentades per especialistes: «Monuments de l'Aragó i Navarra: del romànic ple a l'art cistercenc», a càrrec de Francesca Español, d'AAR (20-21 d'octubre); «Visita de l'església i de les dependències claustrals del convent de Santa Anna, de l'orde del Sant Sepulcre», amb Joan Valero, d'AAR (3 de novembre); «Visita al monestir de Pedralbes», guiada per Francesca Español (17 de novembre); «Visita del monestir de Sant Jeroni de la Murtra», amb Francesca Español (1 de desembre); «Canònica de Santa Maria de Lluçà i Vic. Visita a l'exposició "Oliba episcopus"», guiada per Francesca Español (2 de febrer); «Visita al MNAC de l'exposició "Bartolomé Bermejo"», que es va oferir en tres dates possibles, guiada

per Francesca Español (2 de març), per Joan Valero (9 de març) i per Joaquim Graupera, d'AAR (16 de març); «Viatge de Setmana Santa. La ciutat de Llemotges i el seu entorn monumental», amb Francesca Español i Joaquim Graupera (15-18 d'abril); «Visita als monuments romànics del Berguedà», amb Joaquim Graupera (18 de maig), i «Del romànic al gòtic. Els monuments medievals d'Osca i els seus encontorns», a càrrec de Francesca Español (1-2 de juny).

X Trobada d'Associacions

«Amics de l'Art Romànic» de Catalunya
Coincidint amb la celebració de la capitalitat cultural de Cervera 2019, la desena edició d'aquesta trobada es va dedicar als monuments medievals de la capital de la Segarra. Va tenir lloc el 6 d'abril en diversos indrets, entre els quals l'Auditori Municipal (que ocupa l'espai on havia existit l'església de Sant Bernat) i la parròquia de Santa Maria, i va incloure activitats vàries, com ara conferències i un concert de tocs de campana.

Presentacions de llibres

— 5 de novembre: *Els Banys «Àrabs» de Girona*, obra del membre de l'IEC Xavier Barral editada per la Secció Històrico-Arqueològica. A més de l'autor, hi intervingueren Joaquim Nadal (Universitat de Girona) i Francesca Español (AAR).

— 26 de novembre: *Late Gothic painting in the Crown of Aragon and the Hispanic Kingdoms*. El llibre va ser presentat pels seus editors, Alberto Velasco (Museu de Lleida) i Francesc Fitó (Universitat de Lleida).

— 9 de gener: *Salamanca - Ciudad Lineal - Palamós. Las arcadas claustrales de Mas del Vent*. La presentació anà a càrrec del director del Servei de Publicacions de la Universitat de Salamanca, José Luis de las Heras; de l'editor de l'obra, Gerardo Boto, i d'altres autors del llibre.

Premis

Premi dels Amics de l'Art Romànic (per a estudiants)

Va quedar desert.

Institució Catalana d'Estudis Agraris

Any de fundació: 1977*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JORDI SALA I CASARRAMONA
Vicepresidència: ÈSTER TORRES GÜELL
Secretaria: ALFONS VILARRASA CAGIGÓS
Tresoreria: SANTIAGO POCINO PEÑALBA
Vocalia: JOSEP M. ESPELTA GUARDIA
CARLES FOLCH CASTELL
JORDI ROSELL FOXÀ
JOAN SAUS ARÚS
EDUARD VIDAL ARDERIU

Coordinadors de les seccions especialitzades

Agricultura General: FRANCESC DOMINGO OLIVÉ
Estudis Rurals: GEMMA FRANCÈS TUDEL
Forestal: JOAN IGNASI CASTELLÓ VIDAL
Història Rural: ASSUMPTA SERRA CLOTA
Jardineria i Paisatgisme: JORDI CARTANÀ PINÉN
Protecció Vegetal: JAUME GARRIGA PUJOL
Ramaderia: JOSEFINA PLAIXATS BOIXADERA
Sòls: MIQUEL ARAN MAYORAL
Viticultura i Enologia: JOSEP M. PUIGGRÒS JOVÉ

Delegada territorial a Tarragona: MONTSERRAT NADAL ROQUET-JALMAR
Delegat territorial a Girona: JOSEP MARIA PAGÈS GRAU
Delegat territorial a Lleida: MIQUEL ARAN MAYORAL

Delegat de l'IEC: JOAN VALLÈS I XIRAU

Nombre de socis: 340

* Aquesta institució va començar la seva activitat sota el nom d'Institut Català d'Estudis Agraris i, poc després, va adquirir el d'Institució Catalana d'Estudis Agraris. Finalment, el 1984, va ser integrada com a filial de l'IEC.

Activitats

Per al curs 2018-2019, la Institució Catalana d'Estudis Agraris (ICEA) va organitzar les activitats que es presenten a continuació, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

Conferències

— 17 de setembre: «El berrat marró marbrat (*Halyomorpha halys*), plaga molt polífaga i preocupant per als conreus a Catalunya», organitzada per la Secció de Protecció Vegetal i impartida per Adriana Escudero (Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries, IRTA).

— 18 de desembre: «El projecte europeu "Model de gestió sostenible per a la preservació d'espais oberts de muntanya" (OPEN2PRESERVE)», pronunciada per Josefina Plaixats (ICEA).

— 19 de desembre: «La Devesa de Girona, un parc urbà de plàtans centenaris», per l'enginyer de monts Narcís Motjé.

— 25 de febrer i 9 d'abril: cicle de conferències *Canvi climàtic i seguretat alimentària*, coorganitzat amb Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC). La primera sessió, a la seu de l'IEC, va dur per títol «Canvi climàtic i recursos alimentaris» i fou a càrrec de Salvador Samitier (director de l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic) i Jordi Barcaria (catedràtic d'economia aplicada a la Universitat Autònoma de Barcelona, UAB). I la darrera conferència, «Territori

i ciència, una mirada als reptes que venen - Transgènics *versus* etnobotànica», va ser impartida per José Pío (delegat del CSIC a València) i Teresa Garnatje (directora de l'Institut Botànic de Barcelona) a la Residència d'Investigadors del CSIC (Barcelona).

— 28 de febrer: «Els jardins dels orats a la Barcelona del segle XIX», amb Montse Rivero, del grup Jardins i Jardiners: Art, Ciència i Ofici als Països Catalans de la Secció de Jardineria i Paisatgisme de la ICEA.

— 9 de maig: «Parlem de modernisme: el jardí modernista», pronunciada per Mercè Compte, del grup Jardins i Jardiners, al Museu d'Art de Cerdanyola.

— 14 de maig: «Del noucentisme al racionalisme, la jardineria a Catalunya», impartida a l'Aula Magna de la UB per Teresa Garceran i Jordi Cartaña, membres del grup Jardins i Jardiners.

— 23 de maig: «Els arbres monumentals de Catalunya, 30 anys de protecció», a càrrec de l'enginyer forestal Eduard Parés.

— 28 de juny: «Els Jardins de Terramar», pronunciada per Mercè Compte (grup Jardins i Jardiners) a l'Hotel Terramar de Sitges.

Jornades

— 5 de desembre: *Els sòls i els objectius de desenvolupament sostenible (ODS)*, celebrada amb motiu del Dia Mundial del Sòl a la sala de graus de l'Escola Tècnica

Superior d'Enginyeria Agrària de la Universitat de Lleida (UdL) i coorganitzada amb aquesta universitat i altres entitats. Es van oferir cinc ponències, entre les quals, per exemple, «Riscos associats a la contaminació de sòls» (Esther Martí, professora de la Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona, UB) i «Protecció de sòls agraris» (Elisenda Guillaumes, directora general d'Agricultura i Ramaderia de la Generalitat de Catalunya).

— 11 de febrer: *Impacte de l'agricultura 4.0 en el marc de la PAC*, coorganitzada amb el Consell de Col·legis Oficials d'Enginyers Agrícoles i amb el Col·legi Oficial d'Enginyers Tècnics Agrícoles i Perits Agrícoles de Catalunya, amb l'objectiu que experts del món de l'empresa, l'administració i investigadors analitzessin l'impacte de l'agricultura 4.0. El programa va incloure set ponències, entre les quals, per exemple, «Impacte de les noves tecnologies en la gestió i control de les ajudes de la PAC» (Roberto Rodríguez Álvarez, subdirector general d'Ajuts Directes del Fons Espanyol de Garantia Agrària) o «El paper de la PAC en el foment de la innovació i digitalització del sector agrari» (Rocío Wojski, subdirectora general d'Innovació i Digitalització del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació). També va comprendre una taula rodona sobre casos pràctics i aplicació real a l'agricultura 4.0.

— 14 de febrer: *Mengem futur, informe del CADS*. Jornada per a exposar

i debatre l'informe del Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS), que proposa un pacte nacional per a la política alimentària i una estratègia alimentària per a avançar cap a un sistema alimentari productiu, sostenible, saludable, responsable i d'accés universal per a Catalunya. Entre altres experts, hi van intervenir Joan Vallvé, exconseller d'Agricultura, Ramaderia i Pesca; Montserrat Viladrich, catedràtica del Departament d'Administració d'Empreses i Gestió Econòmica dels Recursos Naturals de la UdL, i Carles Ibáñez, coordinador de l'Àrea d'Agrosistemes i Medi Ambient de l'IRTA.

— 13-15 de març: II Congrés del Món de la Masia: «Una mirada de futur al territori rural català». En aquesta segona edició, la primera jornada va girar entorn del tractament de la tecnologia, el canvi climàtic, la demografia i el paper de la dona; la segona va versar sobre els elements materials, constructius i legislatius per a obrir un debat sobre la seva idoneïtat i exposar casos concrets, i en la darrera jornada es van abordar la innovació territorial, l'emprenedoria i les oportunitats polítiques i dinàmiques territorials sostenibles.

— 26 d'abril: *El bernat marró marbrejat a Catalunya*, coorganitzada amb l'IRTA i amb el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat. Es va estructurar en quatre sessions impartides per experts com Marta Goula (UB) o Jan Tomàs

(Universitat de Girona), que van parlar de la identificació segura del berrnat marbró marbrejat a Catalunya i de com es distingeix de les espècies autòctones confusibles.

— 12 de juny: VII Tarda de Jardins i Jardiniers. Jornada anual del grup Jardins i Jardiniers, en què es van oferir diverses ponències, com la del membre de l'IEC Francesc Fontbona sobre la representació dels jardins a la pintura catalana, a més de la presentació del curtmetratge de Fructuós Gelabert *Amor que mata*, l'escenografia del qual té com a fons els jardins de Martí-Codolar de la finca la Granja Vella d'Horta.

— 23 d'agost: XXXIV Jornada d'Agricultura a Prada «Cultiu i comercialització del tomàquet: proximitat *versus* globalització», celebrada al Liceu Renouvier de Prada de Conflent en el marc de la 51a Universitat Catalana d'Estiu. El programa va constar de set ponències, entre les quals, per exemple, «Una cadena de valor globalitzada: el tomàquet industrial» (Lourdes Viladomiu, del Departament d'Economia Aplicada de la UAB) i «Reptes que té la producció de tomàquet a Catalunya» (Jordi Ariño, responsable tècnic de la Federació d'Agrupacions de Defensa Vegetal Selmar), a més de sessions de debat.

Sortides

— 19 d'octubre: Jornada de la Ratafia. Va consistir en visites guiades a l'explota-

ció productora de nous de Can Llavenera (Crespià, Pla de l'Estany), al Celler de la Ratafia Russet (Olot, Garrotxa) i a la Casa Solà-Morales (Olot).

— 14 de desembre: visita al Fruitcentre de l'IRTA de Lleida i a la Cooperativa l'Olivera de Vallbona de les Monges.

— 10 de maig: visita a les caves Raventós i Blanc i a Caves Llopart (Sant Sadurní d'Anoia).

— 1 de juny: Transcatalònia 2019 «Els sòls del loess. Unes notes en el front de batalla». Va consistir en un itinerari edàfic per la Terra Alta i la Ribera d'Ebre.

— 4 de juliol: sortida a Pacs del Penedès amb la Secció de Viticultura i Enologia de la ICEA.

Tertúlies de la Secció d'Estudis Rurals

Les xerrades d'aquest curs es van fer, com és habitual, al restaurant L'Antic Forn de Barcelona, segons el calendari següent: «Les dinàmiques recents dels territoris rurals de Catalunya: què ens diuen les dades de l'Observatori del Món Rural?», amb l'enginyer agrònom Marc Riera (20 de novembre); «Els cereals i el pa en els països de llengua catalana a la baixa edat mitjana», a càrrec del membre de l'IEC Antoni Riera (12 de febrer); «La Xarxa de Custòdia del Territori: fites, objectius i reptes», conduïda per Guillem Bagaria i Clara Blasco, tècnics de la Xarxa de Custòdia del Territori (19 de març), i «La Carta alimentària metropolitana dins del Pla Estratègic Metropolità de Barcelona

(PEMB)», conduïda per Oriol Estela, coordinador general del PEMB (11 de juny).

Presentació del llibre Raïms. Les principals varietats catalanes: història, cultiu i vins

Es van organitzar tres actes de presentació d'aquesta obra col·lectiva d'acord amb el calendari següent: 23 de novembre a la seu de l'IEC, 14 de març al Castell de Peralada i 4 de maig a la Fira del Vi de Falset.

Premis

La ICEA va convocar els premis següents, inclosos en el *LXXXVIII Cartell de Premis i borses d'estudi* de l'IEC:

Premi de la Institució Catalana d'Estudis Agraris a un treball de recerca de batxillerat (per a estudiants)

En la 2a convocatòria, es va atorgar a Clàudia Alcañiz Garcia pel treball «Apre-

ment de formatger. Estudi de la influència del tipus de quall en l'elaboració de formatges amb llet de cabra de Can Pauet». El lliurament va tenir lloc el 12 de desembre a la seu de l'IEC.

Premi de la Institució Catalana d'Estudis Agraris (per a estudiants)

Es va declarar desert.

Publicacions

Dossiers Agraris, núm. 20 (2018).

Primer Congrés Masia-Territori: Actes (Barcelona, 11-13 març 2015). Barcelona, 2019.

Quaderns Agraris, núm. 45 (desembre 2018); núm. 46 (juny 2019).

Raïms: Les principals varietats catalanes: història, cultiu i vins. Barcelona, 2018. [Coedició amb Edicions i Propostes Culturals Andana i el Museu de les Cultures del Vi de Catalunya (VINSEUM)]

Societat Catalana de Pedagogia

Any de fundació: 1979

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 19 de juny de 2019

Presidència:	MARTÍ TEIXIDÓ I PLANAS
Vicepresidència:	JOAN MALLART NAVARRA
Secretaria:	CARME RIDER I SERRA
Tresoreria:	EMPAR GARCIA LÓPEZ
Direcció de publicacions:	JOAN RUÉ DOMINGO
Vocalia adjunta de publicacions:	CARME AMORÓS BASTÉ
Vocalia de comunicació i portal web:	ÒSCAR GARCIA NICOLAU
Vocalia de les comarques de l'Ebre:	ANTONI PERULLES RULL
Vocalia de les comarques de Lleida:	JOSEP SERENTILL RUBIO
Vocalia del País Valencià:	DIEGO GÓMEZ GARCIA
Vocalia de les Illes Balears:	RAMON BASSA MARTÍN
Enllaç resident a institucions europees:	MAR CAMACHO MARTÍ

A partir del 19 de juny de 2019

Presidència:	CARME RIDER I SERRA
Vicepresidència:	JOSEP SERENTILL RUBIO
Secretaria:	ROSA MARIA DE LA FUENTE CASTELLÓ
Tresoreria:	EMPAR GARCIA LÓPEZ
Direcció de publicacions:	JOAN RUÉ DOMINGO
Vocalia adjunta de publicacions:	CARME AMORÓS BASTÉ
Vocalia de recerca FEP:	ELISABETH DULCET VALLS
Vocalia de les Illes Balears:	MIQUEL OLIVER TREPAT
Vocalia de l'Alguer:	IBAN LEÓN LLOP
Vocalia de la Catalunya del Nord:	RITA PEIX VALLOT
Vocalia d'Andorra:	ALEXANDRA MONNÉ BELLMUNT
Vocalia del País Valencià:	GEMMA PASQUAL ESCRIVÀ
Assessoria de recerca pedagògica:	MARTÍ TEIXIDÓ I PLANAS
Coordinació de declaracions i manifestos:	CARLES CERECEDA FERRÉS
Coordinació del Premi Joan Profitós:	BEATRIU GARRIDO

Activitats

Al llarg del curs 2018-2019, la Societat Catalana de Pedagogia (SCP) va organitzar un bon nombre d'activitats i participar en d'altres, generalment dutes a terme a la seu de l'IEC i entre les quals destaquen les següents:

— 14 de novembre, presentació del llibre *Propuestas para un nuevo pacto sobre educación. El sentido de aprender en la escolaridad del siglo XXI*. Acte coorganitzat amb el Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya i celebrat a la seva seu (Barcelona). A més de la presentació de l'obra, a càrrec de l'autor, el membre de la Junta de la SCP Joan Rué, es va fer un debat en què participaren Salvador Carrasco, sociòleg; Francina Martí, presidenta de l'Associació de Mestres Rosa Sensat, i Jordi Carmona, professor de la Fundació Pere Vergés - Escoles Garbí.

— 29 de novembre, presentació del *Dictionnaire thématique français-catalan*. Hi van intervenir l'autor del diccionari, Michel Cavallé, i altres especialistes com Ferran Guedea (catedràtic d'oncologia de la Universitat de Barcelona), Xavier Blanco (catedràtic de filologia francesa de la Universitat Autònoma de

Barcelona) i Carme Rider (SCP). La va organitzar la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona i es portà a terme a la seva seu (Palau Requesens).

— 24 de gener, celebració del I Dia Internacional de l'Educació amb l'acte *Eduquem en xarxa*. Proposta del Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de Catalunya per a commemorar el Dia Internacional de l'Educació, en què participaren la SCP, el Moviment d'Innovació Educativa de Lleida, el Col·legi de Pedagogos de Catalunya i el Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya. Va tenir lloc a la Sala Paulo Freire de la Paeria de Lleida i va comprendre diverses ponències.

— 7-9 de febrer, participació en el Col·loqui Héloïse: «Pedagogies de la democràcia i la resistència a l'Europa del segle XX i fins avui». Trobada d'investigadors, docents, estudiants, escoles i xarxes per al canvi i la innovació, per a replantejar reptes per a dissenyar noves pistes per a la construcció de l'Europa on ens agradaria viure, mitjançant l'educació i, concretament, les pedagogies que es duen a terme. L'organitzà la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC.

— 30 d'abril, commemoració del quarantè aniversari del Grup Promotor

Santillana. La SCP, que col·labora estretament amb l'editorial, va organitzar aquest acte, en què intervingueren personalitats com el vicepresident de l'IEC, Jaume de Puig; el director del Grup Promotor Santillana, Pere Macià, i la secretària general d'Educació, Núria Cuenca. Entre altres activitats, es van oferir visites guiades al jardí Mercè Rodoreda i actuacions de corals infantils.

— 4 de maig, Jornada Pedagògica per a l'Ensenyament de la Llengua anglesa. Activitat coorganitzada amb l'editorial Richmond, amb la col·laboració del Centre de Recursos Pedagògics de Sarrià - Sant Gervasi, i adreçada al professorat d'educació infantil, primària i secundària. Va comprendre una sessió plenària a càrrec de Barcelona Improv Group i quatre sessions simultànies: «Go with the flow» (Brendan Dunne), «Let's revamp our teaching!» (Maria Mont), «Com t'ajuda *Go!* a treballar i avaluar per dimensions» (Juan Soler) i «Putting a Spring in your step» (Alastair Lane). Va tenir lloc als edificis Gamma i Delta de la Universitat Internacional de Catalunya (Barcelona).

— 7 de maig, reunió dels Equips d'Assessorament de Llengua i Cohesió Social. El president de l'IEC, Joandomènec Ros, va fer una salutació institucional, i també es va fer una visita guiada al jardí Mercè Rodoreda.

— 11 de maig, V Jornada d'Intercanvi Pedagògic Fem l'Escola Plurilingüe.

Va anar adreçada als docents de totes les etapes educatives i als professionals de l'educació en general, i començà amb una taula de debat sobre la importància dels instruments pedagògics en l'avaluació formativa, en la qual intervingueren Josep Serentill, inspector cap adjunt dels Serveis Territorials d'Educació a Lleida; M. Àngels Martínez, assessora de Llengua i Cohesió Social del Consorci d'Educació de Barcelona; Josep M. Mominó, professor de psicologia i ciències de l'educació de la Universitat Oberta de Catalunya, i, com a moderador, Martí Teixidó, director de la recerca Fem l'Escola Plurilingüe. La jornada va continuar amb ponències sobre experiències pedagògiques de referència i, finalment, l'escriptora de literatura infantil i juvenil Gemma Pasqual va pronunciar la conferència «De l'oralitat a l'oratòria en una societat multilingüe i tecnològica».

— 19 de juny, presentació del llibre *La màgia dels indicadors en educació*. Va anar a càrrec dels autors, els inspectors Elvira Borrell i Xavier Chavarría.

— 3 de juliol, trobada de totes les xarxes dels diversos territoris per a posar en comú les conclusions finals de la recerca Fem l'Escola Plurilingüe.

Col·laboracions

— Amb Amics de la UNESCO, en la preparació de conferències sobre llengua occitana.

— Amb la Fundació Carulla, en l'elaboració de la rúbrica de l'àmbit lingüístic per als Premis Baldiri Reixac.

Difusió a la xarxa

Permanentment, s'informa de l'activitat de la Societat tant al web (*blogs.iec.cat/scp*) com a Twitter (@SCP_IEC).

Recerca Fem l'Escola Plurilingüe

Fem l'Escola Plurilingüe (FEP) és la tercera fase de la R+D+I iniciada el 2014 amb el pilotatge del Termòmetre Lingüístic (TL), una prova de diagnòstic de la competència lingüística en infants de cinc anys i de pronòstic pedagògic de l'adquisició de llengües.

La recerca va començar davant la constatació, l'any 2008, de la poca eficàcia que ha tingut a Catalunya l'ensenyament de llengües estrangeres i del fet que el model d'immersió ha garantit l'aprenentatge del català a tots els infants però no ha activat la voluntat de parlar-lo de molts adolescents (són els mateixos que després de vuit o dotze anys d'estudiar l'anglès, no el parlen). El 2015 es va difondre el *Marc d'ensenyament de llengües vives*, un document de referència per a l'elaboració del projecte d'ensenyament plurilingüe a les escoles.

La fase d'innovació està orientada a millorar la pràctica educativa amb fonamentació i instrumentació pedagògiques, capacitant els equips docents per a la construcció d'un projecte plurilingüe

de centre que focalitzi la transferència entre català i castellà, desenvolupi la capacitat de comprensió entre les llengües romàniques i garanteixi l'aprenentatge de l'anglès.

Grups de treball

Els descriptors de l'escola plurilingüe. Escala d'autoavaluació

Va dirigit a equips directius de centres d'educació infantil i primària, coordinadors lingüístics i docents que participen en la construcció del projecte plurilingüe de centre, i el componen equips docents d'escoles de tots els Serveis Territorials de Catalunya. Els objectius principals són conèixer un instrument per a autoavaluar el nivell de desenvolupament del projecte plurilingüe de centre; reflexionar sobre els indicadors d'un ensenyament plurilingüe efectiu; debatre i decidir quan una escola es pot considerar plurilingüe segons indicadors d'evidència i barem homologat; realitzar una autoavaluació de centre que es podrà contrastar externament; millorar la pròpia pràctica a partir de l'experiència compartida, i oferir recursos per a la millora de la didàctica del plurilingüisme.

El Termòmetre Lingüístic i l'Observació de l'Expressió Oral

S'adreça a docents d'educació infantil i cycle inicial d'educació primària que apliquen el TL o que participen en l'anàlisi dels resultats i en la reflexió sobre la didàctica de l'oralitat i la seva avaluació.

L'integren docents d'un centenar d'escoles de Catalunya distribuïdes en set xarxes territorials (Berguedà, Vallès Occidental, Girona, Lleida, Barcelona, Tarragona i Vall d'Aran) i una xarxa institucional (Vedrunes). Els objectius són acompanyar els equips docents en l'execució de les proves; analitzar els resultats i el procés de reflexió col·legiat; aprofundir en l'observació i l'anàlisi de l'expressió oral espontània dels infants; millorar la pròpia pràctica a partir de l'experiència compartida, i proporcionar recursos per a la millora de didàctiques de l'oralitat. Durant aquest curs 2018-2019, les xarxes territorials i institucional han realitzat:

— Comprovacions i recollida d'evidències científiques a partir dels resultats de cent escoles de Catalunya.

— Recerca participativa i recollida de resultats als diferents centres de cada xarxa.

— Identificació de les necessitats en la formació docent, els elements de transformació educativa i el valor de canvi per a la instrumentació pedagògica.

— Intercanvis escolars entre Calandretes Escoles Immersives, l'Escola Espai 3 de Sant Joan Despí i el Col·legi La Salle de Palamós.

— Preparació de la comprovació a les Illes (amb la participació de la Conselleria d'Educació, Universitat i Recerca de les Illes Balears, de la Universitat de les Illes Balears i del Consell Escolar de Mallorca).

— Preparació del col·loqui transfronterer per a tractar intercanvis, recursos i estratègies per al mestre plurilingüe (amb la participació d'Aprené, la Bressola, la Facultat d'Educació de la Universitat de Montpeller i la Direcció dels Serveis Departamentals de l'Educació Nacional dels Pirineus Orientals).

— Sessions de treball (novembre, desembre, gener, maig i juny).

Premis

Premi Joan Profitós d'assaig pedagògic

Premi fundat el 1990 i convocat conjuntament amb la Fundació Joan Profitós, sota el patronatge de l'Escola Pia de Catalunya. S'ofereix a una obra que contingui una reflexió pedagògica o una anàlisi sobre l'acció educativa. En la 29a convocatòria, inclosa en el *LXXXVIII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, el Premi es va adjudicar a «Canviar el consum per canviar la vida. Una proposta educativa i de conversió ecològica», de Carles Armengol. Així mateix, es van concedir dues mencions honorífiques: a Xavier Blanch, per «Incompetències bàsiques. Pals a les rodes del sistema educatiu», i a Isabel Serra, Núria Trullà, Raül Benítez i Roser Blázquez, per «El bufó que va haver de marxar de palau. Projecte de consciència emocional i creixement personal». El Premi es va lliurar el 25 d'abril a la Sala Pere i Joan Coromines de l'Institut, en una cerimònia que va incloure la conferència «La transformació edu-

cativa des del plurilingüisme», de Neus Lorenzo, subdirectora general de Transformació Educativa de la Generalitat de Catalunya, i una actuació del Cor de Ponent.

Publicacions

Revista Catalana de Pedagogia [en línia],
vol. 14 (novembre 2018); vol. 15
(maig 2019).

Societat Catalana d'Estudis Clàssics

Any de fundació: 1979

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 13 de juny de 2019

Presidència: MONTSERRAT JUFRESA MUÑOZ
Vicepresidència: JAUME ALMIRALL SARDÀ
Tresoreria: CARLES GARRIGA SANS
Secretaria: ÀLEX COROLEU LLETGET
Vocalia: FRANCESCA MESTRE ROCA
JOSEP LLUÍS VIDAL PÉREZ

A partir del 13 de juny de 2019

Presidència: CARLES GARRIGA SANS
Vicepresidència: JOSEP LLUÍS VIDAL PÉREZ
Tresoreria: FRANCESCA MESTRE ROCA
Secretaria: ÀLEX COROLEU LLETGET
Vocalia: MARGALIDA CAPELLÀ SOLER
MARIA PAREDES BAULIDA

Delegada de l'IEC: MARIÀNGELA VILALLONGA VIVES

Nombre de socis: 209

Activitats

Les activitats organitzades per la Societat Catalana d'Estudis Clàssics (SCEC) durant el curs 2018-2019, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC, van ser les següents:

— 5-7 de setembre, congrés internacional *Instrumenta Inscripta VIII: «Plumbum litteratum. L'escriptura sobre*

plom a l'època romana». Activitat coorganitzada amb l'IEC, la Universitat de Barcelona (UB) i l'Academia Europaea, que va reunir els grans especialistes mundials en la matèria i va comprendre més d'una trentena de ponències, catorze presentacions en forma de pòster i debats.

— 25 i 26 d'octubre, col·loqui internacional *Formes del discurs literari i*

filosòfic a l'antiguitat. Se celebrà en el marc de les Terceres Trobades Franco-Catalanes sobre l'Antiguitat Clàssica i va constar d'una quinzena de ponències impartides per filòlegs del Departament de Filologia Clàssica, Romànica i Semítica de la UB i de la Sorbona (Universitat de París III i IV), que tractaren de qüestions com les relacions entre poesia i discurs filosòfic a les *Epístoles* d'Horaci o la composició de biografies i autobiografies en el món antic.

— 31 de gener, conferència «Montaigne, lector de Aulo Gelio: la (paradòjica) invenció del ensayo». La pronuncià Francisco García-Jurado, de la Universitat Complutense de Madrid.

— 25 d'abril, conferència «L'amore nell'Hesperis di Basinio da Parma: la vistosa assenza di un modello epico nel primo poema latino del Quattrocento». Va anar a càrrec de Florian Schaffenrath, de la Universitat d'Innsbruck (Àustria).

— 1-5 de juliol, curs d'actualització *Les dones en el món antic*. Es va programar en deu sessions, en què es van abordar temes com «Odisseu i les dones —vives i mortes», per Pilar Gómez (UB); «Bellesa i saviesa de dones per acompanyar els homes», amb Francesca Mestre (SCEC i UB), i «Filosofia en femení a la Grècia antiga: dones filòsofes i dones de filòsofs», amb Sergi Grau (UB).

— 11 i 12 de juliol, simposi internacional *La lexicografia llatina medieval*

i els corpus documentals (Memorial Joan Bastardas). Activitat coorganitzada amb la Secció Filològica (SF) de l'IEC, la UB i la Institució Milà i Fontanals (IMF) del Consell Superior d'Investigacions Científiques, i duta a terme a la seu d'aquesta darrera entitat, a Barcelona. El programa va comprendre una desena de ponències d'experts, com ara Michal Rzepiela i Krzysztof Nowak, de l'Institut de la Llengua Polonesa de l'Acadèmia Polonesa de Ciències, o el membre de l'IEC Pere J. Quetglas. La inauguració va anar a càrrec de M. Teresa Cabré, presidenta de la SF, i de Lluís Calvo, director de la IMF.

Premis

Premi Eduard Valentí de la Societat Catalana d'Estudis Clàssics
(per a estudiants)

Premi instituït el 2011, que s'ofereix a un treball inèdit d'estudi i investigació sobre qualsevol aspecte relatiu als estudis clàssics. El jurat de la 8a convocatòria, integrada en el *LXXXVIII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, va acordar de no adjudicar el Premi. Tanmateix, va concedir un accésit a Maria Dinarès per «Traducció i comentari de l'obra de Lígdam (Cor. Tib. 3.1-6)», que fou lliurat en la cerimònia dels Premis Sant Jordi 2019, el 30 d'abril a la Sala Prat de la Riba de l'IEC.

Publicacions

Ítaca: Quaderns Catalans de Cultura Clàssica, núm. 34 (2018).

Societat Catalana d'Estudis Numismàtics

Any de fundació: 1979

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 9 d'abril de 2019

Presidència: MIQUEL DE CRUSAFONT SABATER
Vicepresidència: ROSSEND CASANOVA I MANDRI
Secretaria: XAVIER SANAHUJA ANGUERA
Tresoreria: RAFAEL COMAS EZEQUIEL
Vocalia: ANNA M. BALAGUER PRUNÉS
JAUME BENAGES OLIVÉ
JAUME BOADA SALOM
VICENT JOSEP FORTEA MARZÀ
MANUEL GARCÍA GARRIDO
XAVIER JORBA SERRA
JOAN ANTONI SENDRA IBÁÑEZ

A partir del 9 d'abril de 2019

Presidència: ROSSEND CASANOVA I MANDRI
Vicepresidència: MIQUEL DE CRUSAFONT SABATER
Secretaria: XAVIER SANAHUJA ANGUERA
Tresoreria: JAUME BENAGES OLIVÉ
Vocalia: ANNA M. BALAGUER PRUNÉS
MONTSERRAT BERDUN COLOM
JAUME BOADA SALOM
MANUEL GARCÍA GARRIDO
XAVIER JORBA SERRA
JOAN ANTONI SENDRA IBÁÑEZ

Delegat de l'IEC: GASPÀR FÈLIU I MONTFORT (fins al 17.1.2019)
FRANCESC FONTBONA I DE VALLESCAR
(a partir del 17.1.2019)

Nombre de socis: 185

Activitats

La Societat Catalana d'Estudis Numismàtics (SCEN) va presentar, el 9 d'abril de 2019 a la Sala Nicolau d'Olwer de l'IEC, la darrera obra de Miquel de Crusafont, *Sectors complementaris de la numismàtica catalana (de Benet XIII al BA)*, en un acte presidit pel membre de l'Institut Francesc Fontbona. El llibre, que té unes 250 pàgines, està dedicat a les sèries monetàries relacionades amb l'àmbit català que no apareixen al *Catàleg general de la moneda catalana* (Crusafont, 2009): les monedes dels grans mestres de l'Hospital; les monedes dels papes; les emissions imperials de Carles I per a l'expedició de Tunis, i les emissions no catalanes fetes pels estats espanyol i francès en tallers catalans, des de les primeres monedes amb marca Q del taller de Perpinyà, l'any 1711, fins a l'encunyació de la sèrie commemorativa de monedes a Barcelona amb marca BA, el 1958.

Aprofitant l'avinentesa, aquell mateix dia es va començar a lliurar l'últim número d'*Acta Numismàtica*, la revista anual de la Societat. Aquesta 49a edició consta de vint-i-vuit articles de recerca i quatre textos complementaris, i en total hi han intervingut disset autors, que han emprat les llengües catalana, espanyola i italiana.

Programa de recerca

Al llarg del curs acadèmic 2018-2019, la SCEN ha posat en funcionament el programa de recerca «Base de dades de moneda

catalana», que té com a objectiu inventariar i fitxar de manera eficaç el màxim nombre possible o necessari de les monedes conservades de les edats antiga, mitjana i moderna relacionades amb Catalunya i amb els territoris amb què històricament s'ha relacionat. Aquest projecte té com a precedent el «Banc de dades de monedes catalanes», que va consistir a fitxar de manera bàsica els exemplars estudiats durant el procés de les catalogacions sistemàtiques de les monedes catalanes d'època medieval i de la Guerra dels Segadors.

En aquesta segona fase, la recerca se centrarà a recuperar l'arxiu privat de Leandre Villaronga, emprat en l'elaboració del catàleg de moneda antiga de referència de la península Ibèrica (Villaronga/Benages, 2011). El projecte consistirà a digitalitzar les imatges i a elaborar, raonar i ordenar unes noves fitxes físiques (3.500-4.000 per any) que actualitzin la informació de les monedes segons les necessitats de recerca actuals, deixant per a una fase posterior la tasca de digitalitzar també aquestes fitxes físiques. La base de dades es dipositarà a l'Arxiu de l'IEC i serà consultable per als investigadors que ho sol·licitin.

Publicacions

Acta Numismàtica, núm. 49 (2019).

CRUSAFONT I SABATER, M. de. *Sectors complementaris de la numismàtica catalana (de Benet XIII al BA)*. Barcelona, 2019. (Complements d'*Acta Numismàtica*; 12)

Societat Catalana d'Ordenació del Territori

Any de fundació: 1979

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOSEP ANTONI BÀGUENA LATORRE

Vicepresidència: MARC MONTLLIÓ BALSEBRE

Secretaria: NEL·LA SABORIT ESTEVE

Tresoreria: ORIOL BIOSCA REIG

Vocalia: IRENE NAVARRO NÚÑEZ

MIREIA PERIS FERRANDO

RAIMON SOLER RENOBELL

Delegat de l'IEC: *(pendent de nomenament)*

Nombre de socis: 226

Activitats

Al llarg del curs 2018-2019, la Societat Catalana d'Ordenació del Territori (SCOT) s'ha encarregat de l'organització i ha participat en diferents actes i jornades. D'entre les activitats realitzades, destaca la visita a la Marina de València, que va tenir lloc el 15 de desembre.

Al voltant d'una desena de socis i sòcies de la SCOT i de l'Agrupació d'Arquitectes i Urbanistes de Catalunya (AAUC), juntament amb els membres de la Junta Directiva de la SCOT, van passar una jornada a la ciutat de València amb la finalitat de visitar la seva Marina. Aquesta ha estat objecte d'un procés d'activació productiva i apropiació ciuta-

dana, dut a terme pel Consorci de València 2007, el qual va rebre un accèssit en la darrera edició del Premi Catalunya d'Urbanisme Manuel de Solà Morales de la SCOT.

La jornada va permetre als participants de visitar la Marina sota el guiatge dels actuals gestors de l'espai, Vicent Llorens i Ramon Marrades, directors general i estratègic del Consorci, respectivament. La visita va finalitzar a la Pèrgola, on es va gaudir d'un concert a l'aire lliure i d'un dinar.

A continuació, es presenten altres actes, i se n'exposen breument els objectius, el tema i el tipus de participació de la SCOT:

— 29 de novembre, *Instruments de planejament per a la integració metropolitana del medi natural*. Acte de presentació i debat obert sobre el Pla Especial de Protecció del Medi Natural i del Paisatge del Parc Natural de la Serra de Collserola (PEPNat) i la Modificació puntual del Pla General Metropolità en l'Àmbit del Parc Natural de la Serra de Collserola (MPCMCo). Es va organitzar amb la col·laboració de l'Agrupació d'Arquitectes Urbanistes de Catalunya (AAUC) i del Grup Arquitectura i Sostenibilitat, amb motiu de l'aprovació inicial dels instruments urbanístics per part de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) i l'inici de la tercera fase del procés de participació pública. L'acte va ser introduït per Robert Juvé, membre de la Junta Directiva de l'AAUC, i Josep A. Báguena, president de la SCOT. Hi intervingué Antoni Farrero, secretari tècnic del PEPNat i coordinador general de l'Oficina Tècnica de Gerència de l'AMB, que presentà els plans conjuntament amb membres de l'equip redactor. La sessió, a més de la presentació, va tenir per objecte establir un diàleg obert entre els diferents punts de vista dels convidats a la fila zero, el públic i els representants de la Secretaria Tècnica del PEPNat. Aquest debat va permetre contrastar els punts i les novetats que incorporen aquests plans. Van assistir a l'acte prop de noranta persones.

— 9 de març, pedalada «Front marítim II. De Castelldefels al Prat de

Llobregat». Sortida en bicicleta organitzada per l'AAUC, amb la col·laboració de la SCOT, dins del Cinquè Cicle de Pedalades. La finalitat de la jornada va ser comprovar la impossibilitat de fer el recorregut sencer de Castelldefels al Prat de Llobregat en bicicleta. Hi participà una vintena de persones, i la ruta va transcórrer per part dels terrenys del Parc Agrari del Baix Llobregat i per un carril bici que porta de l'aeroport al nucli urbà del Prat de Llobregat.

— 15 de març, *El problema de l'habitatge. Tres estratègies: Barcelona, Madrid i País Basc*. Activitat coorganitzada amb l'Associació Espanyola de Tècnics Urbanistes, l'Associació Catalana de Tècnics Urbanistes i l'AAUC, que va tenir lloc a la sala d'actes del Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya. L'objectiu era reflexionar sobre la problemàtica actual de l'accés a l'habitatge i, a aquest efecte, es va convidar a participar-hi cinc experts en la matèria, que van debatre tres estratègies plantejades en una autonomia i en dues grans ciutats: la política d'habitatge seguida pel Govern del País Basc des de fa anys, i les polítiques de reserva i promoció d'habitatge de les dues grans metròpolis espanyoles, Madrid i Barcelona. Raimon Soler, advocat especialista en dret urbanístic i habitatge i membre de la Junta de la SCOT, va presentar la primera estratègia, «La política d'habitatge promoguda per l'Ajuntament de Barcelona», que exposa-

ren Josep Maria Montaner, regidor d'Habitatge i Rehabilitació de l'Ajuntament de Barcelona, i Javier Burón, gerent d'Habitatge del mateix Ajuntament.

— 25 de maig, *Pedalada: del Port a l'Aeroport*. Sortida amb bicicleta organitzada per l'AAUC i el Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports de Catalunya, amb la col·laboració de la SCOT. L'objectiu va ser recórrer les dues infraestructures més importants de l'àrea metropolitana de Barcelona i comprovar la impossibilitat que suposa fer el recorregut des del port de Barcelona fins a l'aeroport en bicicleta. Al voltant d'una trentena de participants va tenir l'oportunitat de visitar el port de Barcelona amb el permís de les autoritats portuàries i fer el recorregut amb les explicacions dels especialistes Miquel Lacasta, Manuel Reventós i Jordi Julià.

— 20 de juny, *El sòl està classificat, qui el desclassificarà?* Sessió organitzada amb la col·laboració de la Societat Catalana de Geografia i celebrada a la Sala Nicolau d'Olwer de l'IEC, amb la finalitat de reflexionar i debatre sobre l'ocupació del sòl a Catalunya. Va obrir la sessió Jordi Martín Oriol, doctor en geografia per la Universitat Autònoma de Barcelona, tot abordant «L'ocupació del sòl en procés de transformació urbanística a Catalunya. Metodologia d'anàlisi, quantificació i factors explicatius». Seguidament, van intervenir el membre de l'IEC Oriol Nello i la jurista Àngels Gil-

Vernet. Després de les intervencions, es va obrir un diàleg amb els diferents punts de vista dels ponents i el públic. Va assistir a l'acte una cinquantena de persones.

— 26 de juny, 4a Jornada per a l'Elaboració de l'Agenda Urbana de Catalunya. La SCOT participà en aquesta Jornada celebrada a la Sala de les Brigades Internacionals de la UGT de Catalunya (Barcelona) en el marc del procés participatiu de l'elaboració de l'Agenda Urbana de Catalunya, que pretén ser el marc estratègic de referència per a les polítiques públiques de la Catalunya urbana en les properes dècades i ha de donar respostes als reptes i a les oportunitats des d'un enfocament multinivell, pluridisciplinari i amb una visió integrada i holística. El president de la Societat, Josep A. Bágüena, va representar l'entitat en la sessió de treball «Cohesió social», al panell d'experts «Territoris articulats». La finalitat de la sessió era reflexionar sobre els principals àmbits urbans proveïdors de cohesió social des d'una perspectiva àmplia i multiescalar. Concretament, el panell d'experts es va enfocar a donar resposta als principals obstacles, reptes i oportunitats en la consecució dels territoris articulats, i va anar seguit d'un debat entre els assistents per a intercanviar opinions i coneixements sobre els temes exposats.

Manteniment i consolidació del web

El web de la SCOT està dividit en tres apartats:

— SCOT (<http://www.scot.cat>), apartat principal de l'activitat de la Societat;

— Territori (<http://territori.scot.cat>), on s'allotgen els articles de l'*Anuari Territorial*,

— Fòrum (<http://forum.scot.cat>), que serveix de suport i repositori dels continguts generats amb el Fòrum 2012 Catalunya 2021. Territori i urbanisme, estat i alternatives.

Durant el curs 2018-2019, s'ha procedit al manteniment del flux constant d'articles i aportacions a l'espai web per a consolidar-lo com a element de gran importància en la tasca de difusió dins la Societat. En aquest sentit, s'han ampliat les fonts d'obtenció de dades i contingut de l'apartat de l'agenda (<http://goo.gl/kGMfoQ>), per a poder mantenir el full de ruta establert en el període anual anterior perquè acabi esdevenint un referent on trobar totes o gran part de les activitats (jornades, cicles, debats, exhibicions, concursos, congressos...), tant pròpies com d'altres entitats, col·lectius, col·legis, etc., de temàtica territorial (ordenació, gestió, ciutat, urbanisme, món rural, paisatge, medi ambient, mobilitat, habitatge...).

D'aquesta manera, s'ha mantingut el format de l'agenda en dues parts: un recull de les activitats més recents directament a la pàgina principal del web (<http://www.scot.cat>) i un repositori del conjunt d'activitats que es van anunciar

i duen a terme altres entitats i societats en una pàgina addicional (<http://goo.gl/kGMfoQ>). L'espai va ser desenvolupat durant el 2016 i es va obrir i difondre el 2017, com a estratègia comunicativa.

Difusió de l'actualitat territorial.

Seguiment a les xarxes socials

Pel que fa a les xarxes socials, principals canals de difusió de l'actualitat territorial, s'ha consolidat l'augment de la repercussió i els seguidors dels anys anteriors, i s'ha mantingut la dinàmica de difusió d'actes relacionats amb l'actualitat territorial i el seguiment dels actes propis. El nombre de seguidors del compte de Twitter *@territori*, dedicat principalment a la difusió de l'actualitat territorial principalment nacional però també internacional, ha tornat a augmentar durant el curs 2018-2019, i ha passat dels 4.660 seguidors del 2018 a 4.753 el 2019. I el 2019 s'ha arribat a les 20.300 piulades realitzades acumulades.

Premi de la Societat Catalana d'Ordenació del Territori (per a estudiants)

Premi instituït el 1999 i ofert a estudis de diagnòstic d'una àrea urbana o territorial de Catalunya o bé a projectes o propostes d'ordenació d'una àrea territorial o urbana de Catalunya. En l'11a convocatòria, integrada en el *LXXXVIII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, el Premi es va atorgar al projecte *Acompanyar l'evolució*

lució, de Maria Espín. Així mateix, es va concedir un accèssit a *Rehabitar la baixa densitat. Com ha de créixer la ciutat en un futur? Estudi del potencial d'activació del barri de Mas Gener, Sant Cugat del Vallès*, presentat per Clara Grenzner i Sandra Murcia, i a *Avaluació de la vulnerabilitat de la població a la calor extrema a l'àrea metropolitana de Barcelona. Guia tècnica per calcular la vulnerabilitat de la població a la calor extrema i recomanacions per a futures línies d'acció*, de Julia Isabella Cannata. El lliurament es va fer en la cerimònia dels Premis Sant Jordi 2019, el 30 d'abril a la Sala Prat de la Riba de l'Institut.

Publicacions

BÀGUENA, Josep A. *El territori en l'acció política de Pasqual Maragall: Orígens, debat i construcció de polítiques*

territorials al «Govern alternatiu», 1999-2003. Barcelona: Fundació Catalunya Europa. (Llegat Pasqual Maragall)

SOLER, Raimon. «Slow housing». *Alternatives Econòmiques* [en línia], núm. 71: *Plan de vuelo insostenible*. <<http://bit.ly/2xSps1C>>. [Dossier «Camino al andar»]

SOLER, Raimon; DOMINGO, Guillem. «La nova planificació territorial en l'àmbit de l'habitatge: una mirada sobre els projectes de Pla Territorial Sectorial d'Habitatge de 2010 i 2017». A: OBSERVATORI DESC; INSTITUT DE RECERCA TRANSJUS DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA (coord.). *La Llei del dret a l'habitatge de Catalunya: deu anys de vigència: Balanç i futur*. Barcelona: Thomson Reuters Aranzadi, 2018.

Societat Catalana de Sociolingüística

Any de fundació: 1981

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 31 de maig de 2019

Presidència: JOAN PUJOLAR COS
Secretaria: EVA CODÓ OLSINA
Tresoreria: MERCÈ SOLÉ SANOSA
Vocalia: ELVIRA RIERA GIL
MARIA SABATÉ DALMAU
AMADEU VIANA SAN ANDRÉS

A partir del 31 de maig de 2019

Presidència: MIQUEL ÀNGEL PRADILLA CARDONA
Secretaria: EVA CODÓ OLSINA
Tresoreria: MERCÈ SOLÉ SANOSA
Vocalia: JOAN COSTA CARRERAS
AVEL·LÍ FLORS MAS
LUCI NUSSBAUM
JOAN PUJOLAR COS
MARIA SABATÉ DALMAU
MIRELA TRENCHS PARERA

Delegat de l'IEC: JOSEP GIFREU I PINSACH

Nombre de socis: 104

Activitats

A continuació, es detallen les activitats organitzades per la Societat Catalana de Sociolingüística (SOCS) durant el curs 2018-2019, que en general es van dur a terme a la seu de l'IEC:

— 27 de setembre, sessió de presentació del 28è número de la revista de la SOCS *Treballs de Sociolingüística Catalana*. L'editor en cap de la publicació, Emili Boix (UB), va presentar el volum, dedicat al tema de llengua i poder; tot

seguit, Rosa Urtasun, una de les autores, va exposar la seva aportació a la temàtica («Llengua i poder simbòlic: anàlisi d'arguments d'editorials de premsa»).

— 25 octubre, conferència «El model lingüístic d'À Punt Mèdia, una aposta per la normalització del valencià». Va ser impartida per Joan Carles Simó, cap de la Unitat d'Estil i Recursos Lingüístics d'À Punt Mèdia.

— 12 de desembre, presentació de *Sobre el «marc de condicions sociolingüístiques favorables» per a la implantació de la normativa lingüística catalana*, obra guanyadora del Premi Modest Reixach de la Societat Catalana de Sociolingüística 2018. Anà a càrrec de l'autor, Joan Costa (Universitat Pompeu Fabra, UPF), que també va parlar de l'estat actual dels seus treballs sobre aquesta qüestió.

— 31 de gener, 5a edició de *Nous talents en sociolingüística catalana*. Sessió de difusió dels millors treballs de final de grau (TFG) i de màster (TFM) de tema sociolingüístic presentats a les universitats catalanes, organitzada en col·laboració amb el Departament de Traducció i Ciències del Llenguatge de la UPF i duta a terme al Campus del Poblenou d'aquesta universitat, a Barcelona. En aquesta ocasió, els treballs exposats van ser «Encara ens calen cançons: música i normalització lingüística al País Valencià», de Carla Collantes (Universitat Oberta de Catalunya); «If I don't defend my language who

will?» Teacher language policy in Barcelona public schools», de Camila Osorio (Universitat de Barcelona), i «L'àrab marroquí de les noies de Catalunya: el perquè d'una realitat sociolingüística heterogènia», d'Amal Chugri (UPF).

— 8 de febrer, sessió de debat *La SOCS: mirada al futur*. Van obrir l'acte Joan Pujolar i M. Teresa Cabré, presidents de la SOCS i de la SF, respectivament. A continuació, es van debatre els diversos aspectes que afecten la sociolingüística i, especialment, la SOCS, com ara el seu rol i futur vist des del món de la investigació universitària i pels professionals de la llengua.

— 11 d'abril, 2a edició del *Niu de suport de la SOCS per a treballs de final de grau o de final de màster*. Jornada de tallers en què experts en sociolingüística donen resposta i debaten al voltant de preguntes generades prèviament per estudiants que preparen el TFG o el TFM. En aquesta edició, organitzada per Eva Codó (SOCS) i celebrada a la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat Autònoma de Barcelona, hi van participar vuit professors i divuit estudiants procedents de sis universitats dels territoris de parla catalana.

Declaracions

La Junta Directiva de la SOCS ha fet pública una declaració sobre el seu parer en relació amb el document del model lingüístic del sistema educatiu de Catalu-

nya que la Conselleria d'Educació feu públic l'octubre de 2018. La declaració valora positivament el document i crida l'Administració a posar més mitjans de suport al professorat en la seva tasca de promoció del plurilingüisme. El text de la declaració es pot consultar en l'enllaç següent: <<http://blogs.iec.cat/socs/2019/01/15/declaracio-de-la-socs-sobre-el-document-de-plurilinguisme>>.

Premis

Premi Modest Reixach de la Societat Catalana de Sociolingüística

En la 17a convocatòria, inclosa en el *LXXXVIII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, el Premi es va atorgar a Elvira Riera, pel treball *Justícia lingüística i societats mixtes: una defensa de la pluralitat*. L'obra té l'origen en la tesi doctoral *Why languages matter to people. Communication, identity and justice in Western democracies: The case of mixed societies*, que té quatre grans objectius:

acostar els plantejaments de la teoria política als de la tradició sociolingüística catalana, i identificar aspectes en què seria desitjable una recerca transdisciplinària; situar la singularitat de l'àrea lingüística catalana (en termes de barreja lingüística) en una perspectiva comparada amb altres democràcies occidentals; suggerir una proposta de polítiques lingüístiques adequades, des del punt de vista de la justícia lingüística, per a les societats mixtes, i afavorir una reflexió sobre els reptes de les polítiques lingüístiques a Catalunya plantejats per les importants transformacions socials i polítiques de les últimes dècades. El lliurament del Premi va tenir lloc el 30 d'abril de 2019 a la Sala Prat de la Riba de l'Institut, en el marc dels Premis Sant Jordi.

Publicacions

Treballs de Sociolingüística Catalana, núm. 29 (2019).

Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana

Any de fundació	1982*
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	JOAN SOLER I MATA
Presidència d'honor:	JORDI MONÉS PUJOL-BUSQUETS SALOMÓ MARQUÈS SUREDA
Vicepresidència:	M. CARMÉ AGULLÓ DÍAZ FRANCESCA COMAS RUBÍ
Tresoreria:	JORDI GARCIA FARRERO
Secretaria:	JULIÀ VILAR HERMS
Vocalia:	MAXIMILIANO FUENTES CODERA MONTSERRAT GURRERA LLUCH XAVIER LAUDO CASTILLO ALEJANDRO MAYORDOMO PÉREZ M. ISABEL MIRÓ MONTOLIU ÀNGEL MOREU CALVO XAVIER MOTILLA SALAS M. PILAR NAVARRO RODRÍGUEZ ANTONI TORT BARDOLET
Direcció de la revista <i>Educació i Història:</i>	BERNAT SUREDA I GARCÍA
Delegat de l'IEC:	JOSEP GONZÁLEZ-AGÀPITO I GRANELL
Nombre de socis:	100

* Aquesta societat és filial de l'IEC des de 2001.

Activitats

Al llarg del curs 2018-2019, la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana (SHE) va organitzar les activitats següents i/o hi va participar:

— 25-27 d'octubre, XXIII Jornades d'Història de l'Educació: «Educació i desenvolupament rural en els segles XIX i XX». Es van organitzar conjuntament amb la Universitat de Lleida (UdL) i van tenir

lloc a la seva Facultat d'Educació, Psicologia i Treball Social. L'acte inaugural va ser presidit pel rector de la UdL, Roberto Fernández Díaz, i pel membre de l'IEC Josep González-Agàpito, i la conferència inaugural va ser a càrrec d'Enric Vicedo, catedràtic d'història de les institucions econòmiques de la UdL, i versà sobre «Institucions socials i polítiques i l'educació al món rural. De la crisi finisecular a la crisi de l'agricultura familiar (1870-1950)». S'hi van presentar trenta-cinc comunicacions sobre quatre àmbits de debat i estudi: la funció social i cultural de l'escola primària i la formació bàsica en els petits municipis (escoles, mestres, grups de renovació pedagògica i paper dels municipis); la formació tècnica i professional i l'educació superior en el desenvolupament i el progrés del món rural a l'època contemporània; el cooperativisme i el sindicalisme agrari i les propostes socioeducatives no formals (centres culturals, revistes, cursos...), i la recerca i docència en història de l'educació (historiografia, recerca en història de l'educació, didàctica i innovació docent en història de l'educació a l'àmbit universitari). Així mateix, els assistents van poder visitar les exposicions «Freinet: ahir i avui», «Un mestre, Pau Farrús. Un quadern de rotació 1935-1936» i «Aquells pupitres de fusta», i fer una visita cultural a la seu vella de Lleida. Va cloure les Jornades Dennis Beach, del Departament d'Educació i Educació Especial de la

Universitat de Göteborg (Suècia), amb la conferència «The myth of Swedish educational equity from historical ethnographic and regional/spatial analytical perspectives».

— 27 de novembre, seminari *Mestres exemplars: vers una pedagogia de l'exemplaritat*. Activitat organitzada conjuntament amb el Grup de Recerca en Pensament Pedagògic i Social i amb el Departament de Teoria i Història de l'Educació de la Universitat de Barcelona (UB). S'impartí a la Sala-Seminari Alexandre Sanvisens d'aquest Departament i va comprendre les ponències «L'exemplaritat pedagògica, un clàssic a revisar», per Enric Ortega (UB), i «La trajectòria acadèmica i docent del professor Josep Maria Font i Rius (1915-2018)», per Tomàs de Montagut (Universitat Pompeu Fabra).

— 7-9 de febrer, Col·loqui Internacional Héloïse. Activitat coorganitzada amb l'Associació de Mestres Rosa Sensat; el Col·legi de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya; la Fundació Ferrer i Guàrdia; la Fundació Marta Mata, i l'IEC, que va girar entorn del tema «Pedagogies de la democràcia i la resistència a l'Europa del segle xx i fins avui». L'acte inaugural fou presidit per Joandomènec Ros, president de l'IEC, i el de cloenda, per Maria Corominas, presidenta de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'Institut. En les diferents ponències, comunicacions i

taules rodones va haver una nombrosa participació de membres de la SHE. Es va dur a terme a la seu de l'IEC.

— 7-9 de febrer, exposició «Catalunya-Europa: cinc itineraris pedagògics. Pedagogies de la resistència; pedagogies de la democràcia: Ferrer i Guàrdia, Alexandre Galí, Rosa Sensat, Marta Mata i Ramon Fuster». Es va exhibir al pati de l'IEC i la inauguració va tenir lloc el dia 8. Posteriorment, s'exposà al Campus Mundet de la UB.

— 13 de febrer - 20 de març, exposició «Elisa i Pepita Úriz Pi. De Badstáin a Berlín Oriental. Història i compromisos de les germanes Úriz». S'exhibí a la seu del Memorial Democràtic (Barcelona).

— 14 de maig, conferència «Del llac Lemán a la Mediterrània: relacions i influències pedagògiques entre Catalunya i Ginebra (1908-1936)». Va ser pronunciada pel president de la SHE, Joan Soler, a la Sala d'Actes Guillem Cifré de Colònia de la Universitat de les Illes Balears (UIB). Es va organitzar conjuntament amb el Grup d'Estudis d'Història de l'Educació de la UIB.

— 21-23 de maig, seminari *Foucault, entre la biopolítica i el bios*. L'impartí Santiago Pich (Universitat Federal de Santa Catarina, Brasil) a l'Aula Seminari Alexandre Sanvisens del Departament de Teoria i Història de l'Educació de la UB. Els temes abordats van ser «L'anàlisi foucaultiana del neoliberalisme:

homo oeconomicus i biocapitalisme», «Les experiències foucaultianes» i «El problema de l'experiència en Benjamin i Foucault: llenguatge, cos i formació humana».

Col·laboracions

— Adhesió al projecte de reconstrucció de l'Escola del Mar a la platja de la Barceloneta de Barcelona. Joan Soler, president de la Societat, va participar amb una comunicació en l'acte de presentació del projecte, celebrat a l'Ateneu Barcelonès (Barcelona), el 6 de febrer.

Projecte Lliçons de Pedagogia

Al mes de juny es va posar en marxa el portal Lliçons de Pedagogia, un espai virtual sobre formació en història de l'educació, realitzat per la SHE amb la participació d'Eumo Editorial, per encàrrec del Programa de Millora de la Formació Inicial dels Mestres de Catalunya (Programa MIF). El portal parteix de la digitalització de les obres publicades a la col·lecció «Textos Pedagògics» d'Eumo Editorial —obres que per raons logístiques i tècniques no es poden reimprimir—, a partir de les quals s'han elaborat materials en què s'analitza i explica l'evolució de la història de l'educació contemporània. A partir d'aquest catàleg de lectures bàsiques, es presenten guies de lectura, estratègies metodològiques i recursos que volen donar suport a la docència de la història de l'educació contemporània. També s'ofereix la possibilitat

d'accedir a altres recursos complementaris, com ara revistes d'història de l'educació o museus pedagògics.

Els destinataris d'aquesta eina són estudiants de tots els graus relacionats amb l'educació, professors universitaris d'aquest àmbit, investigadors, mestres en actiu, i tothom qui estigui interessat a conèixer aquest patrimoni cultural del país. A més del professor i president de la Societat, Joan Soler, la coordinació i direcció del projecte ha anat a càrrec de Xavier Laudo i Andrés Payà, professors de la Universitat de València i membres de la SHE, amb la col·laboració d'Alba Parareda, de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya.

La informació s'estructura al voltant dels autors —el portal ha arrencat amb Rosa Sensat, Maria Montessori, Johann H. Pestolozzi i Paulo Freire—, de cadascun dels quals trobem una fitxa de presentació, l'obra digitalitzada, una guia de lectura i un apartat d'experiències educatives rellevants i informació complementària. Com que es tracta d'un projecte interactiu, es preveu que els materials es puguin completar amb con-

tribucions dels usuaris i esdevingui un veritable espai col·laboratiu. Actualment, s'estan preparant els materials de sis autors més: Alexandre Galí, Francesc Ferrer i Guàrdia, Célestin Freinet, Janusz Korzack, John Dewey i Lev N. Tolstoi.

El portal és accessible a *www.llicionsdepedagogia.cat* i des dels webs d'Eumo Editorial, el Programa MIF i la SHE.

Publicacions

Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació, núm. 32: *Història política de l'educació* (juliol-desembre 2018); núm. 33: *La recepció pedagògica de la cultura europea* (gener-juny 2019). LLEVOT, Núria; SANUY, Jaume (ed.). *Educació i desenvolupament rural als segles XIX-XXI*. Pròleg de Joan Soler, president de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana. Lleida: Publicacions de la UdL. [Amb la participació i col·laboració de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana]

Societat Catalana de Comunicació

Any de fundació: 1985

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 17 d'octubre de 2018

Presidència: JORDI BÈRRIO SERRANO
Vicepresidència: SERGI CORTIÑAS ROVIRA
Secretaria: MAGDALENA SELLÉS QUINTANA
Tresoreria: PERE MASIP
Vocalia primera: MARTA CIVIL SERRA
Vocalia segona: NEL·LO PELLICER ROSSELL
Vocalia tercera: JORDI PERICOT CANALETA

A partir del 17 d'octubre de 2018

Presidència: SERGI CORTIÑAS ROVIRA
Vicepresidència: MARTA CIVIL SERRA
Secretaria: FREDERIC PAHISA FONTANALS
Tresoreria: JOAN CATÀ ZARAGOZA
Vocalia: JOAQUÍN MARQUÉS PASCUAL

Delegat de l'IEC: JOSEP M. CASASÚS I GURI

Nombre de socis: 136

Activitats

Tot seguit, es detallen les activitats que va organitzar la Societat Catalana de Comunicació (SCC) per al curs 2018-2019, que van tenir lloc a la seu de l'IEC:

Bicentenari de Marx a l'Institut d'Estudis Catalans

Cicle de conferències coorganitzat amb la Societat Catalana d'Economia, l'Associa-

ció Catalana de Sociologia (ACS), la Societat Catalana de Filosofia (SCFIL), la Societat Catalana de Geografia (SCG) i la Societat Catalana d'Estudis Històrics (SCEH), amb la col·laboració de la Secció de Filosofia i Ciències Socials (SFCS) de l'IEC, per a commemorar el bicentenari del naixement de Karl Marx. Es va programar en dues sessions:

En la primera, el 8 d'octubre, es

van oferir les conferències «Metabolisme social a Marx», de Joaquim Sempere (ACS); «Les classes socials d'avui», per Marina Subirats (ACS), i «La concepció marxista dels diners, en vista dels nous enfocaments d'ontologia dels objectes socials: una anàlisi crítica», a càrrec de Joan Gonzàlez Guardiola (SCFIL). En la darrera sessió, celebrada el 15 d'octubre, els ponents van ser Jaume Guillamet (SFCS), que abordà «Els periodismes de Karl Marx»; Núria Benach (SCG), que va parlar de «Karl Marx i la geografia», i Simon Mohun (Universitat Queen Mary de Londres), amb «A celebration of the labour theory of value».

X Jornada de Recerca de la Societat Catalana de Comunicació

Activitat coorganitzada amb el Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) i celebrada el 10 d'abril. La inauguració anà a càrrec del president de la Societat, Sergi Cortiñas, que va donar pas a la taula rodona «La recerca emergent sobre comunicació a les universitats catalanes», moderada per la vicepresidenta de la SCC, Marta Civil, i amb la participació dels ponents següents: Míriam Díez, membre del grup de recerca Society, Technology, Religion and Media de la Universitat Ramon Llull (URL), coordinat per Josep Maria Carbonell; Mireia Fernández-Ardèvol, coordinadora del grup Communication Networks and Social Change de la Universitat Oberta de Catalunya; Alfonso Méndiz, membre del Grup de Recerca en

Comunicació, Mitjans i Societat de la Universitat Internacional de Catalunya (UIC), coordinat per Ivan Lacasa; Jordi Nieto, coordinador del Grup de recerca en transformacions en els mitjans audiovisuals i les seves implicacions en el desenvolupament polític, cultural i social de la Universitat de Lleida, i Mercè Oliva, coordinadora del Grup de recerca Medium de la Universitat Pompeu Fabra (UPF). Aquesta fou la primera vegada que en un acte acadèmic participaven representants de diversos grups de recerca emergents reconeguts per la Generalitat de Catalunya, per al període 2017-2020, amb l'objectiu de debatre sobre aquesta temàtica.

Una vegada finalitzada la taula rodona, es procedí al lliurament dels XXX Premis CAC a la investigació sobre comunicació audiovisual. El president del CAC, Roger Loppacher, s'encarregà de la presentació dels Premis, i el vicepresident de l'organisme regulador, Salvador Alsius, va llegir el veredict i donà pas a la intervenció de les guardonades. La investigadora del Departament de Ciències de la Comunicació de la UIC Isadora García Avis va rebre el primer premi, per «La adaptació de formatos en televisió: los *remakes* transculturales de series de ficción. Los casos de *Life on Mars* y *The office*», resultat de la seva tesi doctoral. I el segon premi s'atorgà a Sara Rovira i Irene Tor, investigadores del Grup TransMedia Catalonia i del Departament de Traducció i

Interpretació i d'Estudis de l'Àsia Oriental de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), per «Serveis d'accessibilitat sensorial a les televisions catalanes: situació actual, necessitats i propostes de futur».

II Congrés Internacional de Recerca en Comunicació

El president de l'IEC, Joandomènec Ros, va donar el tret de sortida al Congrés, que va tenir lloc el 28 de juny, en què va destacar que «l'IEC és l'acadèmia de la llengua catalana i també un espai d'investigació en tots els àmbits», i va recordar que «el català ha de ser útil per a qualsevol cosa; per tant, també per a transmetre ciència». La vicepresidenta de la SCC, Marta Civil, va remarcar la importància de «generar debat entre ponents i assistents». Posteriorment, el president de la Societat, Sergi Cortiñas, va cloure la presentació explicant que el Congrés es proposava «potenciar la recerca en comunicació, enfortir les relacions entre les diferents universitats i centres de recerca, i buscar una forma de projectar externament la Societat Catalana de Comunicació».

La sessió inaugural, titulada «Estat de la recerca en comunicació. Què s'ha fet fins ara i què queda per fer?», va ser moderada per Sergi Cortiñas. La primera intervenció fou a càrrec de l'expresident de la Societat (2016-2018) i professor jubilat de la UAB Jordi Bèrrio, que va assenyalar que «les preguntes de recerca s'han de fer sempre tenint en compte la

realitat política, social i cultural de l'entorn, sense oblidar el context humanístic». Per la seva banda, la presidenta de la SFCS de l'IEC, Maria Corominas, va destacar que l'organització del Congrés de la IAMCR (International Association for Media and Communication Research) a Barcelona, els anys 1988 i 2002, va ser un punt d'inflexió per a la recerca en comunicació a Catalunya. A continuació, el membre de l'IEC Miquel de Moragas va recordar que en la posada en marxa de la Facultat de Ciències de la Informació de la UAB, l'any 1971, estava tot per fer, però que avui ja es disposa de moltes infraestructures consolidades, com la Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General de la UAB, un referent europeu per la qualitat del seu fons documental. I afegí que «el problema actual és que hi ha un filtre molt inadequat de la promoció del personal docent i investigador universitari», i va reclamar responsabilitat i habilitat als investigadors sèniors per a corregir, amb urgència, la promoció científica actual.

Josep Gifreu, membre de l'IEC i un dels impulsors de la SCC, va ressaltar la recerca desenvolupada els anys vuitanta i noranta amb acadèmics procedents de diverses disciplines (des de la filosofia fins a la sociologia, passant per la lingüística o les ciències polítiques i el dret), i afirmà que aquesta pluridisciplinarietat va enriquir els resultats de la recerca ja feta. Per la seva banda, el també membre de l'IEC Jaume Guillaumet es va preguntar

qui finança la recerca, tot mostrant preocupació pel futur de la història del periodisme en els plans d'estudi dels graus universitaris actuals i recordant que «la història és la base de la cultura».

La presidenta de l'Associació Espanyola d'Universitats amb Titulacions d'Informació i Comunicació, María José Recoder, va destacar que en aquestes cinc dècades «s'ha aconseguit que la recerca en comunicació social adquireixi respecte davant tota la comunitat científica». A aquesta taula inaugural també s'havia convidat el delegat de l'IEC a la SCC, Josep M. Casasús, que no hi va poder assistir, però que va fer arribar les seves reflexions a través del moderador. Segons Casasús, «cal fer compatible l'ús inevitable de l'anglès amb l'ús necessari del català», i va animar els congressistes a seguir projectant la recerca catalana a escala internacional.

La jornada va continuar amb la presentació de les quaranta-quatre ponències de setanta-cinc autors procedents de Catalunya, Espanya, l'Argentina, Mèxic i

Xile. Aquestes ponències es van organitzar a partir de sis sessions paraleles: «Comunicació política», moderada per Joan Catà (UPF); «Ètica periodística i anàlisi de mitjans», moderada per Frederic Pahisa (UAB); «Comunicació científica», moderada per Marta Civil (SCC); «Comunicació audiovisual, cinema i videojoc», moderada per Sergi Cortiñas (SCC); «Comunicació digital Social Media i tecnologia», moderada per Joaquín Marqués (URL), i «Societat, gènere i educació», moderada per Natàlia Ferrer (UdG). Part de les investigacions presentades sortiran publicades a *Comunicació. Revista de Recerca i d'Anàlisi*, revista de la SCC que forma part de la base de dades Emerging Sources Citation Index (Clarivate Analytics - Web of Science).

Publicacions

Comunicació: Revista de Recerca i d'Anàlisi, núm. 35 (2) (novembre 2018);
núm. 36 (1) (maig 2019).

Periodística, núm. 17 (2016-2017)
(ed.: 2019).

Societat Catalana de Llengua i Literatura

Any de fundació:	1986
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	MANUEL LLANAS I PONT
Vicepresidència:	DANIEL CASALS MARTORELL
Tresoreria:	MARCEL ORTÍN RULL
Secretaria:	HÈCTOR MORET COSO
Vocalia:	FRANCESC FOGUET BOREU MONTSERRAT BACARDÍ I TOMÀS
Delegada de l'IEC:	ANNA BARTRA KAUFMANN
Nombre de socis:	377

Activitats

Al llarg del curs 2018-2019, la Societat Catalana de Llengua i Literatura (SCLL) ha organitzat les activitats següents, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

— 10 de setembre, I Jornada de Treball del Col·lectiu Pere Quart. Activitat coorganitzada amb el Col·lectiu Pere Quart (CPQ), amb la col·laboració del Departament de Filologia Catalana de la Universitat Autònoma de Barcelona, per a abordar algunes de les qüestions i dificultats a què ha de fer front la literatura catalana a les aules. En aquesta primera edició es van oferir tres ponències, a càrrec de professors del CPQ: «Situació de l'ensenyament de la literatura catalana a l'ESO i al batxillerat. Diagnòstic i propos-

tes per evitar la residualització de la literatura» (Montserrat Franquesa i Andreu Freixes), «Materials per a l'educació literària. Lectura i escriptura a l'aula. Formació del professorat de literatura» (Jaume Aulet i Òscar Rocabert) i «Situació de l'ensenyament de la literatura catalana a les Illes i al País Valencià» (M. Antònia Font i Manuel Molins). Per acabar, es va obrir un debat i se'n van treure conclusions.

— 12-14 d'octubre, XII Jornades d'Intercanvi Cultural. Es van organitzar conjuntament amb la Societat Verdaguer, la Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC) i el Centre d'Estudis Catalans de la Sorbona

(París, França), universitat que va acollir les jornades. El programa va comprendre les conferències «La llibreria i editorial Champion, de París, col·laboradora de l'IEC (1909-1936)», de Pere Quer (UVic-UCC); «Recorregut d'un heterodox vuitcentista: Robert i Casacuberta (1827-1873) com a exemple», per Julien Lanes (Sorbona); «Andrée Béarn, una novel·lista francesa a Barcelona entre 1910 i 1916. Una possible Haidé per a Joan Maragall?», a càrrec d'Eliseu Trenc (Universitat de Reims Xampanya-Ardenes), i «Jacint Verdaguer: entre la realitat, la ideologia i la intimitat del jo», impartida per M. Àngels Verdaguer (UVic-UCC). Així mateix, es va oferir una ruta literària pel centre històric de París, guiada per Llorenç Soldevila (UVic-UCC).

— 26 d'octubre, jornada *La narrativa catalana al segle XXI, balanç crític*. Activitat centrada a valorar críticament la narrativa del segle XXI als Països Catalans i oferir un fòrum de reflexió i debat literaris amb la participació d'escriptors, crítics i investigadors. L'edició d'aquest curs es va obrir amb la ponència «Hi ha narrativa més enllà de la postmodernitat?», de Francesco Ardolino (Universitat de Barcelona, UB), i seguidament es van oferir diverses comunicacions, una taula rodona i un debat.

— 7 de novembre, presentació del *Diccionari de seqüències vocàliques de la llengua catalana*. Va anar a càrrec de Pere Porta, autor de l'obra i soci de la SCLL.

— 16 i 17 de novembre, XIV Trobada del Grup d'Estudis Etnopoètics: «Paisatge i conflicte social: coves, refugis i trinxeres». Aquesta edició va tenir lloc a la Vall d'Uixó (Plana Baixa) i la ponència convidada, «Coves i balmes en l'imaginari popular de la Vall d'Uixó», anà a càrrec dels escriptors Josep V. Font i Manuel F. Navarro. El programa va incloure activitats varies, com comunicacions, la presentació de nous materials publicats pels membres del grup i una ruta pels búnquers i refugis subterranis de l'inici de la línia defensiva republicana XYZ.

— 29 de març, presentació dels primers volums dels materials de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya recollits a les Pitiüses l'any 1928. Hi van intervenir Carme Oriol, directora de l'Arxiu de Folklore de la Universitat Rovira i Virgili, i els curadors de la publicació, el membre de l'IEC Isidor Marí i l'etnomusicòloga Cati Marí.

— 29 de maig, presentació del llibre *La narrativa catalana al segle XXI, balanç crític*. Va anar a càrrec del president de la SCLL, Manuel Llanas, i hi intervingueren els curadors, Josep Camps i Maria Dasca, l'escriptora Maria Guasch, Màrius Serra (IEC) i Francesco Ardolino (UB).

Publicacions

BACARDÍ, Montserrat; FOGUET, Francesc (cur.). *Constel·lació tasiana: Contextos i relacions*. Barcelona, 2018.

(Treballs de la Societat Catalana de Llengua i Literatura; 16)

CAMPS, Josep; DASCÀ, Maria (ed.). *La narrativa catalana al segle XXI, balanç crític*. Barcelona, 2019. (Treballs de la Societat Catalana de Llengua i Literatura; 18)

CORRETCER, Montserrat; TEIXELL, Oriol

(ed.). *Literatura catalana contemporània: patrimoni i identitat*. Barcelona, 2019. (Treballs de la Societat Catalana de Llengua i Literatura; 17)

GELABERT, Magdalena (cur.). *Vigència, transmissió i transformació de les tradicions orals*. Barcelona, 2018.

Llengua & Literatura, vol. 29 (2019).

Societat Catalana de Tecnologia

Any de fundació: 1986

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: M. NÚRIA SALÁN BALLESTEROS

Vicepresidència: FREDERIC LUQUE CARRILLO

Tresoreria: CARMINA LUQUE SARMIENTO

Secretaria: DAVID ADROVER IGLESIAS

Vocalia TIC: AINA BARCELÓ CUERDA

Vocalia: JORDI AGUSTÍ VERGÉS

ORIOI BOIX ARAGONÈS (a partir del 21.11.2018)

RICARD BOSCH TOUS

RAMON BRAGÓS BARDIA

JOAQUIM COROMINAS VIÑAS

XAVIER CUFÍ SOLÉ

JORDI EL MARIACHET CARREÑO (a partir del 21.11.2018)

ROSANNA FERNÁNDEZ RUIZ

ALBERT GARCIA BENADÍ

ANTONI HERNÁNDEZ FERNÁNDEZ

RAMON IZQUIERDO CLEMENTE

PURIFICACIÓ MARTÍNEZ MARTÍNEZ (a partir del 21.11.2018)

ANNA MATES GÓMEZ (a partir del 21.11.2018)

IVAN NADAL LATORRE

ESTHER PINTO PAGÈS (a partir del 21.11.2018)

JORDI REGALÉS BARTA

TONI SÁNCHEZ POYATO (a partir del 21.11.2018)

MARC SOLANS AGUADO

JUDITH TELLO ARTIGAS

EUGENI VILALTA LÓPEZ

SÍLVIA ZURITA MÓN

Delegada/delegat de l'IEC: ALÍCIA CASALS I GELPÍ (fins al 14.2.2019)

ANTONI OLIVÉ I RAMON (a partir del 14.2.2019)

Nombre de socis: 216

Activitats

Al llarg del curs 2018-2019, la Societat Catalana de Tecnologia (SCT) va organitzar les activitats següents, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

— 18 d'octubre, taula rodona «INdustry wOmeN». La va organitzar la Secció d'Indústria i Dona de la SCT en el marc de la Fira In(3d)ustry (pavelló 8 de Fira de Barcelona) per a donar visibilitat a dones industrials, mostrar els perfils que requereix la indústria i generar vocacions i atracció de talents cap a la indústria. Hi intervingueren Ariadna Marín (Coatresa), Martina Font (Font Packaging), Anna Martí (Mur & Martí), Dolors Grau (Universitat Politècnica de Catalunya, UPC) i, com a moderadora, la periodista Gemma Navés.

— 14 de novembre, reunió anual de la Secció Catalana de Metrologia de la SCT (SCT-Metrologia).

— 21 de novembre, lliçó magistral «Protecció de la identitat digital i reputació *online* a la xarxa: Ciberseguretat i privacitat aplicada al dia a dia empresarial». Va ser pronunciada per Selva Orejón, directora executiva i fundadora d'OnBranding i BrandCare. Just abans de la conferència, es va celebrar l'assemblea general de socis de la SCT.

— 1 de desembre, jornada *Engrescant el cap a la tecno?* Va anar adreçada al professorat de secundària i batxillerat, perquè compartissin experiències i plantegessin reptes de millora en el seu

àmbit professional. Es va organitzar conjuntament amb l'Aula de Recursos de Tecnologia del CESIRE (Centre de Recursos Pedagògics Específics de Suport a la Innovació i la Recerca Educativa) i amb l'Escola Superior d'Enginyeries Industrial, Aeroespacial i Audiovisual de Terrassa de la UPC, a la seu de la qual es va celebrar.

— 12 i 13 de febrer, 6è CoEnerCat: «Transició energètica de Catalunya». En aquesta edició del CoEnerCat (Congrés d'Energia de Catalunya), coorganitzat amb l'Associació Congrés d'Energia de Catalunya, es van oferir ponències, presentacions i taules rodones per a abordar la transició energètica a Catalunya i exposar i debatre els objectius polítics i socials en el sector energètic.

— 12 de març, taula rodona «Qui liderarà la revolució tecnològica del segle XXI?». Activitat per a destacar la contribució del talent femení en el desenvolupament de les tecnologies TECH/TIC a Catalunya, en què intervingueren Montse Guàrdia (Alastria), Meritzell Bautista (Fibracat), Xantal Llavina (Revolució 4.0), M. Núria Salán (SCT) i, com a moderadora, Karma Peiró (periodista especialitzada en Internet i les TIC). També hi assistí Joana Barbany, directora general de Societat Digital del Departament de Polítiques Digitals i Administració Pública de la Generalitat de Catalunya.

— 1 d'abril, I Jornada Humanitats i Tecnologia: «Ortega y Gasset: de la

Meditació de la tècnica a la intel·ligència artificial». Es va fer una aproximació a la figura polièdrica de José Ortega y Gasset i s'analitzaren algunes reflexions sobre filosofia de la tecnologia i tecnètica per mitjà de tres diàlegs divulgatius entre un filòsof i un altre reconegut expert: «Vida i pensament d'Ortega y Gasset», amb l'escriptor i historiador Andreu Navarra i el filòsof Joan Cuscó; «La filosofia de la tecnologia, un recorregut des d'Ortega», amb el filòsof Fernando Pérez-Borbujo i el membre de la Junta de la SCT Antoni Hernández, i «Ètica per a màquines? Reptes socials de la filosofia de la tecnologia actual», amb el físic José Ignacio Latorre i el filòsof Jordi Jiménez.

— 21 de maig, II Jornada de Celebració del Dia Mundial de la Metrologia: «El Sistema Internacional d'Unitats - Fonamentalment millor». La va organitzar la SCT-Metrologia i es va dur a terme al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB). S'estructurà en dues sessions: «Canvi de definicions del sistema internacional (SI)», conduïda per Maite Pueyo (SCT-Metrologia), i «Adaptació de la metrologia als fonaments quàntics», amb Eugeni Vilalta (SCT-Metrologia). També va incloure l'activitat *Cub d'alumini* i una visita guiada a l'exposició del CCCB «Quàntica. A la cerca de l'invisible».

— 19 de juny, sessió *Crida a l'enginyer!* La va organitzar la Secció d'Indústria i Dona, amb la col·laboració de

l'Associació 50a50, per a commemorar el Dia Internacional de la Dona Enginyera (26 de juny). Anà dirigida a estudiants de batxillerat i va comprendre una conferència («Dones, ciència i tecnologia: una "carrera" de fons», pronunciada per la presidenta de la SCT, M. Núria Salán) i una taula rodona.

— 25 de juny, primera jornada del cicle de visites tecnològiques per a professors de secundària i cicles formatius, organitzat pel Grup d'Ensenyament de la SCT i el CESIRE. Es va visitar la seu del grup de recerca de la UPC Biomechanical Engineering Lab, i va incloure una presentació dels seus projectes i una demostració de la captura del moviment del cos al laboratori de biomecànica.

Exposició «L'enginyer (in)visible. Dones i tecnologia: passat, present i futur»

El calendari d'aquesta exposició itinerant, organitzada per la Presidència de l'IEC amb la col·laboració de la SCT, va ser el següent: Biblioteca de Sant Agustí (la Seu d'Urgell, 6-26 de setembre), Biblioteca de Ciència i Tecnologia de la Universitat Autònoma de Barcelona (Bellaterra, 4-28 d'octubre), Col·legi d'Enginyers Graduats i Enginyers Tècnics Industrials de Girona (Girona, 8 de novembre - 3 de desembre), Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació del Campus Sescelades de la Universitat Rovira i Virgili (Tarragona, 5-16 de març), CESIRE - àmbit tecnològic (Barcelona, 29 de març - 17 de

maig) i Citilab (Cornellà de Llobregat, 3 de juny - 22 de juliol).

Participació en activitats d'altres entitats

— Amb la Fundació Esplai (el Prat de Llobregat), en activitats vinculades al seu projecte ChicasinTECH.

— Amb l'escola de negocis EADA, en jornades de pluja d'idees per a identificar elements que ajudin a captar talent jove cap a formacions tecnològiques.

— Amb la Fundació FP-BCN, en jornades de debat, de divulgació i de formació de professorat de cicles formatius dels àmbits tècnics.

— A les Jornades de Robòtica Social (Collegi d'Enginyers), participant en taules rodones i ponències.

— Amb entitats com l'Escola Universitària Salesiana de Sarrià, Agbar, Cetaqua, Citilab, Ricoh, Schneider, Barcelona Activa o l'Associació 50a50, en activitats de formació per al seu personal impartides per membres de la SCT (ponències, debats, jornades temàtiques...) o col·laborant en activitats de divulgació en temàtiques de tecnologia i societat.

— Com a jurat de nombrosos actes de presentació de projectes d'estudiants (Yomo, Robolot, Roboresme, Robotseny, Tramuntec i Exporecerca Jove).

— En l'organització de la Final de l'Olimpiada Informàtica Catalana (Final Oicat 2019), celebrada el 15 de

juny a la Facultat de Matemàtiques i Estadística de la UPC.

Premis

Premi de la Societat Catalana de Tecnologia en la convocatòria d'Exporecerca Jove 2019

Es va concedir a un grup d'estudiants de l'Institut Thalassa de Tiana (Maresme), per la seva proposta innovadora d'aplicació d'eines docents del seu currículum de tecnologia. El premi consisteix a fer difusió del seu treball i en una visita a les instal·lacions d'un centre de recerca.

Premi de la Societat Catalana de Tecnologia (per a estudiants)

Premi instituint el 1969 i ofert a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre tecnologia. En la 49a convocatòria, inclosa en el *LXXXVIII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, es va lliurar a Itzel Lorente pel treball «Implementació del líquid iònic amb optodes selectius d'ions en dispositius analítics microfluídics basats en paper per a la detecció de l'anió clorur». El lliurament va tenir lloc el 30 d'abril de 2019, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi.

Publicacions

Energia, territori i medi ambient. Barcelona, 2019. (L'Energia que Volem; 6)

Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica

Any de fundació: 1991

JUNTA DIRECTIVA

Presidència:	ALFONS ZARZOSO ORELLANA
Vicepresidència:	CLARA FLORENSA RODRÍGUEZ
Secretaria:	MIQUEL TERREU GASCON
Tresoreria:	EMMA SALLEN DEL COLOMBO
Vocalia:	JOSEP BARCELÓ PRATS JOSÉ RAMÓN BERTOMEU SÁNCHEZ MARÍA JOSÉ ESTEVE RAMOS SARA FAJULA COLOM JORDI FERRAN BOLEDA JOAQUIM GUILLEM LLOBAT ÀLVAR MARTÍNEZ VIDAL ENRIQUE PERDIGUERO GIL CARLES PUIG PLA MÒNICA RIUS PINIÉS IGNACIO SUAY MATALLANA
Vocalia permanent:	JOSEP M. CAMARASA CASTILLO
Delegat de l'IEC:	ANTONI ROCA ROSELL
Nombre de socis:	306

Activitats

A continuació, es presenten les activitats organitzades per la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (SCHCT) per al curs 2018-2019, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

— 19-22 de setembre, 19è Congrés Internacional de Museus d'Història

de la Medicina. Es va organitzar conjuntament amb el Museu d'Història de la Medicina de Catalunya (MHMC) a fi de reflexionar sobre la necessitat de preservar el patrimoni científic per a posar-lo a l'abast de la ciutadania. Aplegà un centenar d'estudiants i experts d'arreu del món —entre els quals, Thomas Schnalke,

president de l'Associació Europea de Museus d'Història de la Medicina; Marta Lourenço, directora del Museu Nacional d'Història Natural i de la Ciència de Lisboa; Caroline Ducourau, directora de cultura científica i patrimoni històric de la Universitat de Montpeller, i Manon Parry, fundadora del consorci internacional de recerca Museums, Medicine and Society—, que van analitzar els casos i les experiències de museus dedicats al patrimoni científic a Europa, els Estats Units, Corea del Sud, Colòmbia, Nova Zelanda i a les repúbliques bàltiques. Es va celebrar a Barcelona, al Recinte Modernista Sant Pau, a la Residència d'Investigadors i a les seus de la Institució Milà i Fontanals (IMF), la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya i l'IEC.

— 5 de novembre, sessió inaugural del programa de col·loquis de la SCHCT 2018-2019. Va donar la benvinguda el president de la Societat, Alfons Zarzoso, i la presentació va ser a càrrec de la vicepresidenta, Clara Florensa. Seguidament, Montserrat Cabré, professora d'història de la ciència de la Universitat de Cantàbria (UC), va pronunciar la conferència «Dones i ciència: apologia de la història», i es va oferir una actuació musical de Ned Somerville i Joana Gumi, cantautors i historiadors de la ciència.

— 7 de novembre - 30 de juny, exposició «Fritz Haber: cara i creu d'un premi Nobel». Juntament amb la Societat Catalana de Química i la Societat Cata-

lana de Física, es va col·laborar amb el Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació (CRAI) de la Biblioteca de Física i Química de la UB per a organitzar aquesta mostra que es va exhibir al CRAI.

— 8-10 de novembre, XV Trobada d'Història de la Ciència i de la Tècnica. Reunió científica bianual que té per objectiu acollir els treballs de recerca i les activitats que duen a terme els socis, així com els treballs dels historiadors de la ciència i de la tècnica que hi vulguin participar. En aquesta ocasió, es va fer a la Universitat Rovira i Virgili (Tarragona) i, entre altres activitats, s'hi van presentar ponències com és ara «Las primeras redes de teléfonos de la comarca del Baix Camp», d'Emilio Borque (Foro Histórico de las Telecomunicaciones).

— 20 de desembre, XIII Col·loqui d'Història de la Tècnica. Es va col·laborar en aquesta activitat organitzada per la Càtedra UNESCO de Ciència i Cultura Pere Duran Farell de la Universitat Politècnica de Catalunya i vinculada a l'activitat del Grup de Recerca d'Història de la Ciència i de la Tècnica de la mateixa Universitat. Va aplegar intervencions sobre treballs en curs en història de la tècnica i es portà a terme a l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Industrial de Barcelona.

— 6 de febrer, col·loqui *Els hospitals reunits de la Santa Creu i de Sant Pau: el projecte no culminat de Domènech*

i Muntaner. Va anar a càrrec de Miquel Terreu, arxiver de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau i secretari de la Junta de la Societat, i s'organitzà conjuntament amb la Societat Catalana d'Història de la Medicina (SCHM). Tingué lloc a la seu d'aquesta entitat, a Barcelona.

— 20 de març, presentació del llibre *Balnearios, veraneo, literatura. Agua y salud en la España contemporánea*. L'acte va ser coorganitzat amb la Societat Catalana de Geografia i anà a càrrec d'Horacio Capel, catedràtic emèrit de geografia humana de la UB; Alfons Zarzoso, president de la SCHCT, i els coordinadors d'aquesta obra col·lectiva, Joaquim M. Puigvert i Narcís Figueras.

— 25 de març, jornada tècnica *La restauració del patrimoni científic, tècnic i industrial*. Es va col·laborar en aquesta activitat organitzada pel Sistema Territorial del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya (mNACTEC) per a abordar els problemes que plantegen la conservació i la restauració d'objectes científics, tècnics i industrials. Va tenir lloc a la seu del mNACTEC (Terrassa).

— 2 d'abril - 22 de novembre, exposició «Tòxics (in)visibles». Es va col·laborar en aquesta mostra coorganitzada pel Vicerectorat de Cultura i Esport de la Universitat de València i l'IHMC López Piñero, que s'exhibí a la seu d'aquesta darrera entitat.

— 23-25 de maig, 10a Escola de Primavera en Història de la Ciència i la

Popularització: «Handling the body, taking control: technologies of the gendered body». Trobada biennal d'investigadors coorganitzada amb l'Institut Menorquí d'Estudis (IME), que en aquest curs van coordinar Montserrat Cabré (UC) i Teresa Ortiz (Universitat de Granada). Per mitjà d'activitats diverses, com ponències, tallers o debats, es va fer una mirada a la història de la ciència des dels estudis de gènere i de les dones, amb una participació internacional, èxit d'assistència i presència als mitjans de comunicació. Va tenir lloc a la seu de l'IME (Can Victori, Maó).

Cicles de col·loquis

Objectes perduts. Explicar i exposar ciència a museus i altres llocs públics

S'organitza per a reflexionar sobre el patrimoni científic, els significats de la materialitat en ciència, i les condicions i els contextos de les exhibicions d'objectes i materials científics. Aquest curs es van programar tres col·loquis: «Nombres en viaje: la gran bestia, las piedras de águila, las piedras del trueno», a càrrec d'Irina Podgorny (Universitat Nacional de la Plata, Argentina), el 22 de novembre; «La "silla grandiosa" y otros objetos perdidos en la colección de Juan de Espina», amb José Ramón Marcaida (Universitat de Saint Andrews, Escòcia), el 24 de gener, i «Different waxes, different gazes: On the aesthetics of ceroplastics», que conduí Pietro Conte (Universitat de Lisboa, ULisboa), el 21 de febrer.

Cicle a Granollers: *La natura a la biblioteca*

Es va organitzar conjuntament amb el Museu de Ciències Naturals de Granollers i se celebrà a la seva seu. Va comprendre els col·loquis «La documentació dels herbaris històrics a Catalunya», amb Laura Gavioli i Neus Ibáñez, de l'Institut Botànic de Barcelona (29 novembre), i «Frederic Travé i Alfonso (1918-1982), impulsor de la represa de l'ornitologia catalana entre el 1952 i el 1960», amb Xavier Ferrer, del Departament de Biologia Animal de la UB, el 14 de febrer.

Ciència democràtica: una nova cultura científica en temps d'incertesa

Cicle coorganitzat amb el Centre d'Història de la Ciència (CEHIC), que va constar de dues sessions: «Acadèmia neoliberal i gestió productivista de la ciència», amb Jordi Molas (Institut de Gestió de la Innovació i del Coneixement, Ingenio), Ismael Ràfols (Ingenio), Xavier Roqué (CEHIC), Agnès Vayreda (Universitat Oberta de Catalunya, UOC) i Eduard Aibar (UOC), el 24 abril, i «Més enllà de Rachel Carson: pesticides, experts i controvèrsies públiques», amb Ximo Guillem Llobat (Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència López Piñero, IHMC López Piñero), José Ramón Bertomeu (IHMC López Piñero), Joan O. Grimalt (Institut de Diagnòstic Ambiental i Estudis de l'Aigua) i Agustí Nieto (Universitat Autònoma de Barcelona, UAB), el 16 de maig.

En el centenari de l'armistici: salut, medicina i humanitarisme arran de la I Guerra Mundial (1914-1918)

Cicle organitzat conjuntament amb l'IHMC López Piñero i celebrat a la seva seu (València). Es van oferir quatre col·loquis: «Chemical weapons: Treatment of the injured and humanitarian challenges», amb Leo van Bergen (Institut Holandès d'Història Militar), el 21 de novembre; «Visual representations of the medical and humanitarian assistance to the wounded and to the invalids», amb Valérie Gorin (Centre d'Ensenyament i de Recerca en Acció Humanitària, Ginebra), el 28 de novembre; «Modern medicine and old-fashioned drink and drugs: coping with wounds, disease and trauma on the Western Front», amb Fiona Reid (Universitat Newman de Birmingham), el 12 de desembre, i «From disaster to cooperation: the paradoxical role of World War I in international public Health», amb Iris Borowy (Centre per a la Història del Desenvolupament Global de la Universitat de Xangai), el 19 de desembre.

Cicle de Col·loquis a Osona

Va ser coorganitzat amb l'Agrupació Astronòmica d'Osona i les sessions, portades a terme a la seva seu (Vic), van ser les següents: «La llarga marxa de l'anestèsia», amb Carles Hervás (metge i historiador membre de la SCHCT), el 15 gener; «Josep Comas i Solà (1868-1937), entre l'acadèmia i el públic», amb el membre

de l'IEC Antoni Roca Rosell, el 19 març, i «El moviment de les dones pel dret a la planificació familiar durant la transició democràtica», amb Sara Fajula (MHMC), el 7 maig.

Hazards at the workplace: els perills del treball

Es va organitzar amb l'IHMC López Piñero i va tenir lloc a la seva seu (València). Va comprendre els col·loquis «Scientific ignorance and public inaction: The government of toxic exposures at work», amb Emmanuel Henry (Universitat París-Dauphine), el 6 de febrer; «The human cost of pesticides. Hyper-segmentation of issues as a process of (in)visibilisation», amb Nathalie Jas (Institut Nacional de la Recerca Agronòmica de França), el 13 febrer, i «Breathless miners: Coal mining and occupational health in Britain», amb Arthur McIvor (Universitat de Strathclyde, Glasgow), el 20 febrer. La darrera sessió, celebrada el 27 de febrer, va consistir en una taula rodona amb Isidre Gil, advocat; Amparo Perpiñan, presidenta de l'Associació en Defensa de les Víctimes de l'Amiant de València, i Paco Molina, membre de la Fundació d'Estudis i Iniciatives Sociolaborals).

Ciència, tecnologia i medicina a les places: governabilitats, apoderaments i resistències

Cicle intermitent que té per objectiu oferir un espai de diàleg i reflexió compartit

da entre sabers subalterns i activismes acadèmics. Aquest curs es va programar en una sessió coorganitzada amb el Centre Interuniversitari d'Història de les Ciències i de la Tecnologia de Lisboa i celebrada a la Facultat de Ciències de la ULisboa l'11 de juny. El col·loqui va dur per títol «“Fomos vítimas da radioatividade”: mineros de l'urani i ciència nuclear a Portugal» i hi participaren António Minhoto (Associació dels Extreballadors de les Mines d'Urani), Paulo Guimarães (Universitat d'Évora) i Clara Florensa (vicepresidenta de la SCHCT).

Cicle de Seminaris a la IMF

Activitat coorganitzada amb la IMF i duta a terme a la seva seu (Barcelona). Va comprendre els seminaris «Entre lo global y lo local en la enseñanza de la naturaleza. La industria europea y su utilización en la educación argentina en las últimas décadas del siglo XIX», impartit per Maria Gabriela Mayoni (Universitat de Buenos Aires), el 19 d'octubre, i «Converses amb Irina Podgorny. Fer història de la ciència i practicar la interdisciplinarietat», amb Irina Podgorny (Arxiu Històric del Museu de la Plata), el 23 de novembre.

Cicle de rutes Descentralitzant la història de la ciència a Catalunya

Es van organitzar tres sortides científiques a les ciutats de Tarragona (8 de novembre), Girona (11 de març) i Lleida (10 de juny), coordinades i guiades per l'expert

en història de la ciència Miquel Carandell. Les rutes van mostrar aspectes històrics de la ciència i la tècnica vinculats a aquestes ciutats però desconeguts per la majoria dels qui creuen conèixer-les.

Premis

Es van convocar els premis següents, inclosos en el *LXXXVIII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC i lliurats el 30 d'abril de 2019 a la Sala Prat de la Riba, en la cerimònia dels Premis Sant Jordi:

Premi Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica per a treballs de màster d'història de la ciència amb una orientació professional

Premi instituït el 2015 i ofert a treballs de fi de màster d'història de la ciència en els àmbits de la història de la ciència, de la medicina i de la tecnologia, estretament relacionats amb el periodisme científic, els museus, el patrimoni científic i altres formes de comunicació. En la 4a convocatòria es va atorgar *ex aequo* a María Isabel Fuentes, per «Linternas, espejos y vísceras. Diseño de un proyecto expositivo a partir de los instrumentos de exploración visual del Instituto López Piñero», i a Laia Lleó, per «Anàlisi dels processos comunicatius de la revista *Mujeres y Salud*».

Premi Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica per a treballs de màster d'història de la ciència amb una orientació acadèmica

Premi fundat el 2018 i ofert a treballs de fi de màster d'història de la ciència en els àmbits de la història de la ciència, de la medicina i de la tecnologia, estretament relacionats amb el periodisme científic, els museus, el patrimoni científic i altres formes de comunicació. En aquesta primera convocatòria, es va atorgar *ex aequo* a Sara Serrano, per «Aproximaciones médicas y psicológicas al suicidio en España antes de la Guerra Civil (1926-1936)», i a Laura Gavioli, per «Reunir totes les plantes de Catalunya. Adquisició de 5 herbaris de l'Institut Botànic de Barcelona a través de les cartes de Pius Font i Quer».

Publicacions

Actes d'Història de la Ciència i de la Tècnica [en línia], vol. 11 (2018).
XV Trobada d'Història de la Ciència i de la Tècnica: Programa i resums (Tarragona, 8-10 novembre 2018). Barcelona, 2018.

Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació

Any de fundació: 1993

JUNTA DIRECTIVA

Presidència:	MONTSERRAT RIVERO URCELL
Vicepresidència:	M. CARMÉ VIDAL CAROU
Tresoreria:	JOSÉ JUAN RODRÍGUEZ JEREZ
Secretaria:	MARIA RODRÍGUEZ-PALMERO SEUMA
Vocalia:	LLUÍS AROLA FERRER
	MONTSERRAT BOSCH GALLEGRO
	VICTÒRIA CASTELL GARRALDA
	PERE CASTELLS ESQUÉ
	RICARD CHIFRÉ PETIT
	ESTANISLAU FONS SOLÉ
	CLAUDI MANS TEIXIDÓ
	BENJAMÍN MARTÍN MARTÍNEZ
	GEMMA SALVADOR CASTELL
	JOAN TIBAU FONT
	CATHERINE VIDAL ORTEGA

Delegat de l'IEC: ABEL MARINÉ I FONT

Nombre de socis: 265

Activitats

Al llarg del curs 2018-2019, l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (ACCA) va organitzar les activitats següents, generalment dutes a terme a la seu de l'IEC:

— 5 de desembre, X Workshop d'Avaluació del Risc a la Cadena Alimentària. Activitat coorganitzada amb l'Agèn-

cia Catalana de Seguretat Alimentària perquè les universitats, els centres de recerca, les administracions i els operadors econòmics comparteixin el coneixement científic disponible i les mesures per a gestionar els riscos associats a la restauració. La conferència inaugural va ser impartida pel membre de l'IEC Abel Mariné i versà sobre l'extensió de la vida

útil dels aliments un cop superada la data de consum preferent. Va incloure una taula rodona sobre l'avaluació i la gestió de riscos en la restauració, amb José Juan Rodríguez (Universitat Autònoma de Barcelona, UAB), Joaquim Castellà (UAB), Martí Nadal (Universitat Rovira i Virgili) i Raquel Arrebola (Departament de Qualitat dels establiments Viena).

— 4-6 de març, Science & Cooking World Congress (Barcelona 2019). L'ACCA va participar en l'organització de la primera edició d'aquest congrés, emmarcada en el III Congrés Català de la Cuina. Va constar d'un bon nombre d'activitats, com conferències, debats i taules rodones, i hi assistiren científics, xefs i experts de reconegut prestigi internacional, com Nandu Jubany, Hervé This i Davide Cassi. En la darrera jornada es va celebrar la primera edició dels Sferic Awards, premis a les millors creacions culinàries amb un component d'innovació científica en l'àmbit de la cuina i la pastisseria de restaurant del segle XXI. Els guardons, avalats i patrocinats per l'ACCA, van ser lliurats per la presidenta, Montserrat Rivero, a Heston Blumenthal, Ferran Adrià i Joan Roca. Va tenir lloc a l'Aula Magna de l'Edifici Històric de la UB.

— 13 de març, XI Jornada ACCA i homenatge a Robert Xalabarder. Jornada sobre temes de l'actualitat científica en el camp de l'alimentació, que va comprendre ponències de Daniel Ramon (ADM-

Biopolis) i de Joan Sabater (president d'Eugenomic) i una taula rodona sobre additius, amb la participació de Pere Castells (Gastrocultura Mediterrània) i Cristóbal Bernal (CARINSA). També es va fer un homenatge a Robert Xalabarder, que fou president de l'Associació Nacional de Fabricants de Complementos Alimentaris, coordinat per Claudi Mans (vocal de la Junta Directiva de l'ACCA) i amb la participació de familiars de l'homenatjat i de la presidenta de l'ACCA.

— 7 de maig, presentació del llibre *Alimentació i nutrició a Catalunya: industrials, productors i científics*. El secretari de la Fundació Triptolemos, Ramon Clotet, i el membre de l'IEC Màrius Foz van presentar l'obra, en què han col·laborat periodistes, historiadors, empreses i professionals relacionats amb els aliments i l'alimentació i el seu impacte social. L'acte va ser presidit per Montserrat Rivero, presidenta de l'ACCA; Joan Domènec Ros, president de l'IEC; Jordi Salas-Salvadó, president del Centre Català de la Nutrició de l'IEC, i els curadors del llibre, Montserrat Barbany i Abel Mariné.

— 30 de maig, benvinguda als nous socis i sòcies de l'ACCA. Es va organitzar un acte per a donar la benvinguda als nous socis i sòcies, presidit per Montserrat Rivero i conduït pels membres de la Junta Claudi Mans i Ricard Chifré. Va incloure una visita a la Casa de Convalescència, seu de l'IEC.

— 13 de juny, II Congrés TECH4GOOD. Es va col·laborar en l'organització d'aquest congrés d'Eurecat, destinat a oferir una visió de les idees i les tendències de les aplicacions de la tecnologia que comporten un bé per als consumidors. Va tenir lloc al Caixafòrum (Barcelona) i s'hi van avaluar les tecnologies innovadores que cerquen donar una solució als reptes socials i que han estat ideades per a tenir un impacte exponencial i augmentar els nivells de sofisticació i competència empresarial.

Presència en congressos científics

— 4 i 5 d'octubre, 14 Reunió Anual de la Societat Espanyola de Seguretat i Qualitat Alimentàries. Va dur per títol «De la seguretat a la integritat alimentària» i va tenir lloc a la Facultat de Biologia de la Universitat de Salamanca.

— 24-27 d'octubre, XII Congrés Nutrimad. Es va celebrar a l'Hotel Meliá Castilla de Madrid i va girar entorn de l'alimentació i la nutrició comunitàries en el segle XXI.

— 20-26 de juny, XXVIII Reunió de la Societat Espanyola de Nutrició i VI Reunió de Joves Investigadors. Es van celebrar paral·lelament al Palau de l'Audència de Sòria, i la vicepresidenta de l'ACCA, M. Carme Vidal, va formar part del comitè científic i hi participà com a ponent.

Participació en activitats d'altres entitats
L'ACCA va participar en una vintena d'activitats organitzades per altres entitats, entre les quals les següents:

— II Jornada per a l'Aprofitament dels Aliments i la Reducció de les Pèrdues i el Malbaratament Alimentari: «Cap a un sistema alimentari sostenible», del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya (16 d'octubre, al Palau de la Generalitat de Catalunya, Barcelona).

— Taula rodona «Medicalització dels aliments, aliments funcionals i complements», dins el cicle *Els aliments*, organitzat per les acadèmies de Catalunya (29 de gener, a la Reial Acadèmia de Farmàcia de Catalunya, Barcelona).

— Conferència «Què menjarem a Mart?», pronunciada per Pere Castells, membre de la Junta de l'ACCA, en el marc de la Biennal Ciutat i Ciència, que organitzà l'Institut de Cultura de Barcelona (9 de febrer, al Centre de Cultura Contemporània, Barcelona).

— Trobades Hub B30 Brunchs d'Innovació, organitzades pel Hub 30 i en les quals la presidenta Montserrat Rivero va presentar l'ACCA (29 de març, al Parc de Recerca UAB, Bellaterra).

— Dinar col·loqui «Què mengem? L'aigua, la bioeconomia i el futur de l'alimentació», de la Comissió d'Economia Agroalimentària del Col·legi d'Economistes de Catalunya (27 d'abril, al Restaurant Pomarada, Barcelona).

— 9è Simposi Internacional sobre Tecnologia d'Aliments, organitzat pel Centre Tecnològic Nacional de la Conserva i Alimentació (CTC) i en el qual Montserrat Rivero, presidenta de l'ACCA, participà com a ponent (14 de maig, a la seu del CTC, Múrcia).

— Presentació del Consell Català de l'Alimentació, nou òrgan d'assessorament i participació en matèria agroalimentària adscrit al Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya. Hi van participar els cuiners Joan Roca i Carme Ruscalleda, i el membre de l'IEC Abel Mariné (7 de juny, al Palau del Parlament de Catalunya, Barcelona).

Difusió

S'han pres diverses mesures per a donar més visibilitat a l'ACCA i difondre'n les activitats. En són exemples les sessions de presentació que es van fer a Girona (28 de novembre) i Tarragona (20 de juny), i l'actualització permanent del web —a més de la creació d'un perfil a LinkedIn i la difusió de les notícies més rellevants i de

les activitats per mitjà de Twitter i del butlletí d'informació.

Així mateix, l'ACCA ha tingut presència als mitjans de comunicació. La presidenta, Montserrat Rivero, i la sòcia Gemma Colomé van participar en el capítol «CSIC - Mujer y ciencia» del programa *Acceso autorizado* (RTVE), emès el 15 d'abril. El 8 de maig, d'una banda, Montserrat Rivero va ser entrevistada al programa *Salud y calidad de vida!* (Radio Kanal Barcelona), i, de l'altra, la membre de la Junta Victòria Castell va ser entrevistada a *En bonas mans* (Onda Cero). En aquest mateix programa, el 17 de maig es va entrevistar la membre de la Junta Gemma Salvador.

Publicacions

SALAS-SALVADÓ, Jordi; BARBANY, Montserrat; MARINÉ, Abel (cur.). *Alimentació i nutrició a Catalunya: industrials, productors i científics*. Barcelona, 2019. [Coedició amb el CCNIEC] *TECA: Tecnologia i Ciència dels Aliments*, núm. 17 (2018).

Societat Catalana d'Estudis Hebraics

Any de fundació: 1995

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: PERE CASANELLAS I BASSOLS
 Secretaria: CONSTANTINO VIDAL SALMERÓN
 Tresoreria: ESPERANÇA VALLS PUJOL
 Vocalia: ANA BEJARANO ESCANILLA
 TESSA CALDERS ARTÍS
 JOAN FERRER COSTA
 IRENE LLOP JORDANA

Delegat de l'IEC: JOSEP MASSOT I MUNTANER

Nombre de socis: 64

Activitats

Com a activitat pública, per al curs 2018-2019, la Societat Catalana d'Estudis Hebraics (SCEHB) va organitzar la IV Jornada d'Estudis Hebraics. Es va celebrar el 4 de febrer a la Sala Nicolau d'Olwer de l'IEC i va comprendre dues conferències: «La contribució del col·lectiu convers i jueu a les lletres catalanes medievals», impartida per Constantino Vidal, secretari de la Junta Directiva de la SCEHB, i «Els evangelis en hebreu traduïts del català», que anà a càrrec de Pere Casanellas, president de la SCEHB.

Per segon any consecutiu, la Societat ha col·laborat en la tercera edició del Séfer Barcelona: Festival del Llibre Jueu,

que va tenir lloc els dies 11 i 12 d'octubre. Per a més informació: <http://www.mozaika.es/cat/seferbarcelona-2>.

Pel que fa a les publicacions, ha sortit el tretzè volum (2018) de *Tamid*, revista catalana anual d'estudis hebraics, que constitueix el setè de la sèrie dirigida per Pere Casanellas, president de la SCEHB. Es preveu que el catorzè volum es publiqui el 2019.

Premis

Premi Josep Ribera i Florit, de judaisme i hebraisme (per a joves graduats)

Es va declarar desert.

Publicacions

Tamid, núm. 13 (2018).

Societat Catalana de Terminologia

Any de fundació:	2008*
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	MIQUEL-ÀNGEL SÀNCHEZ I FÈRRIZ
Vicepresidència:	JUDIT FELIU CORTÈS
Secretaria:	MIREIA TRIAS I FREIXA
Tresoreria:	M. TERESA MIRET MESTRE
Vocalia:	ESTER BONET SOLÉ M. AMOR MONTANÉ MARCH
Delegada de l'IEC:	MERCÈ LORENTE I CASAFONT
Nombre de socis:	77

* Anteriorment, Associació Catalana de Terminologia, fundada el 2002.

Aspectes institucionals

La Junta Directiva de la Societat Catalana de Terminologia (SCATERM) es va reunir onze vegades al llarg del curs 2018-2019. L'Assemblea general ordinària de la SCATERM va tenir lloc el 27 de març de 2019.

Activitats

XVI Jornada de la SCATERM:

«La Viquipèdia i la terminologia»

La setzena edició de la Jornada de la SCATERM es va celebrar el 30 de maig a la Sala Prat de la Riba de l'IEC. La SCATERM va considerar que, tenint en compte que la Viquipèdia en català rep

una mitjana de divuit milions de visites al mes, calia reflexionar sobre si s'aprofita prou aquesta enciclopèdia, sobre com la seva validesa i verificabilitat afecten l'ús que se'n fa, i sobre si es podria convertir en una eina de divulgació terminològica i en un referent de qualitat divulgativa.

La Jornada va començar amb una conferència de Jorge Vivaldi (Universitat Pompeu Fabra, UPF), titulada «Viquipèdia: un recurs útil per a la terminologia?». A continuació, es van oferir dues ponències: «És fiable la Viquipèdia en català?», de Pau Cabot (Amical Wikimedia), i «Proposta de fòrum terminològic científic i tècnic: el Viquiterm», a càrrec de Ramon

Garriga (Fundació Torrens-Ibern) i Toni Hermoso (Amical Wikimedia). Tot seguit, es va obrir una taula rodona sobre les experiències de les societats filials de l'IEC a la Viquipèdia, en què van participar Joan de Solà-Morales (IEC), com a representant de la Societat Catalana de Matemàtiques; Jordi Cuadros (Institut Químic de Sarrià), com a representant de la Societat Catalana de Química, i Toni Hermoso (Amical Wikimedia), com a representant de la Societat Catalana de Biologia. Va posar fi a la XVI Jornada un debat, moderat per Ester Bonet (SCATERM), en què van participar tots els ponents.

Altres activitats en què va col·laborar la SCATERM

La SCATERM va col·laborar en la jornada HealthCom'19: «Comunicació, llenguatge i salut: Estratègies lingüístiques per millorar la comunicació amb el pacient», organitzada per l'Institut de Lingüística Aplicada (IULA), que va tenir lloc el 28 de febrer de 2019 a l'auditori del Campus del Poblenou de la UPF.

Publicacions

FELIU, Judit; TRIAS, Mireia (cur.). *Gramàtica, esport i terminologia* [en línia]. (Memòries de la Societat Catalana de Terminologia; 7)
Terminàlia, núm. 18 (desembre 2018); núm. 19 (juny 2019).

IX. Fundacions, entitats vinculades i adherides a l'IEC

Fundacions

Fundació Ferran Sunyer i Balaguer

La Fundació, constituïda inicialment el 1983 per les cosines del matemàtic Ferran Sunyer i Balaguer, les senyores Maria Assumpció Carbona i Balaguer i Maria dels Àngels Carbona i Balaguer, està integrada actualment pel Patronat següent:

President:	president de l'IEC,	JOANDOMÈNEC ROS I ARAGONÈS
Vicepresident:	president de la Secció de Ciències i Tecnologia,	ALÍCIA CASALS I GELPÍ
Director:		MANUEL CASTELLET I SOLANAS
Secretari:	secretari general de l'IEC,	JOSEP ENRIC LLEBOT I RABAGLIATI
Vocals:	presidenta de la Societat Catalana de Matemàtiques, director del Centre de Recerca Matemàtica,	DOLORS HERBERA I ESPINAL LLUÍS ALSÈDÀ I SOLER JOSEP AMAT I GIRBAU MARTA CASANELLAS I RIUS NATÀLIA CASTELLANA I VILA MANUEL CASTELLET I SOLANAS NÚRIA FACELLA RABIONET XAVIER JARQUE I RIBERA JOSEP M. MIRET BIOSCA

La finalitat de la Fundació és l'estímul de la recerca matemàtica i concedeix premis a treballs de recerca i ajuts per a estudis de l'àmbit de les matemàtiques.

Premis i borses

El Premi Ferran Sunyer i Balaguer s'ofereix anualment a una monografia matemàtica escrita en anglès que exposi els resultats més destacats d'una àrea de les matemàtiques en la qual s'hagin produït avenços recentment, té una dotació de 15.000 euros i l'obra guanyadora és publicada per Birkhäuser Verlag. Enguany, aquest premi ha estat declarat desert.

El Premi Matemàtiques i Societat s'ofereix a un reportatge sobre qualsevol aspecte de les matemàtiques produït per un mitjà de comunicació dels Països Catalans. En aquesta convocatòria, ha estat atorgat a Albert Alemany Barber pel text i la direcció de l'obra *El misteri de Fermat*, representada a l'Almeria Teatre de Barcelona.

Les Borses Ferran Sunyer i Balaguer s'ofereixen anualment a estudiants de doctorat avançats de les universitats dels Països Catalans per a fer estades d'un a tres mesos en un centre de recerca. En aquesta convocatòria, els guanyadors han estat els següents: Iván Ballera Martín, pel projecte *Generalized Hadamard full propelinear codes*; Julia Calatayud Gregori, pel projecte *From the deterministic to random: some advances for systems with uncertainty: Theory and applications*; Claudia Fanelli, pel projecte *Mathematical modelling of nanofluid flow through a magnetic field*; Joan Gimeno Alquézar, pel projecte *On delay-time different equations*; Pietro Miraglio, pel projecte *Estimates and rigidity for stable solutions to some nonlinear elliptic problems*; Víctor Manuel Ortiz Sotomayor, pel projecte *Classes de conjugació i grups factoritzats*, i Christoph Spiegel, pel projecte *Sparse and probabilistic structures in arithmetic combinatorics*.

Dissabte transfronterer de les matemàtiques a l'Alt Empordà 2019

Des de 2011, L'FFSB coorganitza amb l'Ajuntament de Figueres el Dissabte Transfronterer de les Matemàtiques a l'Alt Empordà (DITMAE), una activitat que té lloc al Centre de Formació Integrat Ferran Sunyer i Balaguer, a Figueres, i que està dirigida als estudiants d'ensenyament secundari de centres d'ensenyament de l'Alt Empordà i comarques properes, així com a centres de la Catalunya del Nord. El DITMAE 2019, que es va dur a terme el 2 de febrer, inclogué diverses xerrades: «L'art de xifrar missatges: la criptografia, un duel d'enginy», a càrrec de Rosa Camps (UAB); «Xarxes òptimes», a càrrec de Nacho López (UdL), i «Blockchain i bitcoin», a càrrec de Toni Lozano (Tengen i UAB), i el taller per al professorat «Activitats experimentals a l'aula de matemàtiques, també a batxillerat, per què no?», formació permanent reconeguda pel Departament d'Ensenyament.

Fundació Mercè Rodoreda

La Fundació, constituïda per l'Institut d'Estudis Catalans, està integrada per un Patronat format per:

President:	president de l'IEC,	JOANDOMÈNEC ROS I ARAGONÈS
Vicepresidents:	vicepresidenta de l'IEC,	MARTA PREVOSTI I MONCLÚS
	vicepresident de l'IEC,	JAUME DE PUIG I OLIVER

Secretari:	secretari general de l'IEC,	JOSEP ENRIC LLEBOT RABAGLIATI
Patrons nats:	presidents de les seccions de l'IEC,	M. TERESA CABRÉ I CASTELLVÍ RAMON PINYOL I TORRENTS PERE PUIGDOMÈNECH I ROSELL ALÍCIA CASALS I GELPÍ MARIA COROMINAS I PIULATS MARGARIDA PUIG I SALA
	i la senyora	
Patrons electius:		M. MERCÈ BORONAT I BLANCH JOAQUIM MALLAFRÈ I GAVALDÀ JOSEP MASSOT I MUNTANER DAMIÀ PONS I PONS
Comissió Tècnica:		JOAQUIM MALLAFRÈ I GAVALDÀ JOSEP MASSOT I MUNTANER DAMIÀ PONS I PONS

Les finalitats de la Fundació són les següents:

- a) Concedir premis a treballs d'investigació sobre la narrativa catalana del segle XX, titulats *Premis Mercè Rodoreda*.
- b) Concedir ajuts de tot tipus per a estudis i treballs relacionats amb la narrativa catalana del segle XX i, principalment, amb l'estudi i la divulgació de l'obra de Mercè Rodoreda.
- c) Constituir una biblioteca que contingui tota l'obra de Mercè Rodoreda i també les seves traduccions, i adquirir tot tipus de material relatiu a l'autora per a la constitució de l'arxiu i biblioteca Mercè Rodoreda.
- d) Custodiar els documents de Mercè Rodoreda que siguin de la titularitat de la Fundació i els altres que li sigui confiats.
- e) Organitzar activitats relacionades amb la divulgació de l'escriptora i de la literatura catalana.

Premis i ajuts

Es convoca, des de 1992, el Premi Fundació Mercè Rodoreda, ofert al millor treball d'investigació inèdit, en qualsevol llengua, sobre la novel·la i el conte del segle XX, i en especial sobre l'obra de Mercè Rodoreda. En l'edició dels Premis Sant Jordi 2019 de l'IEC, el premi ha estat atorgat a Montserrat Bacardí i Tomàs pel treball *Maria Dolors Orriols*,

viure i escriure. Així mateix, la Comissió Tècnica de la Fundació Mercè Rodoreda ha acordat concedir una menció honorífica a Marcela Junguito pel treball *Narratives of detachment and literary transculturation: Catalan exiles in Mexico*.

La Fundació també convoca uns ajuts per a treballs d'investigació que s'atorguen anualment. El premi i els ajuts es concedeixen a proposta de la Comissió Tècnica de la Fundació Mercè Rodoreda. Els ajuts de la Fundació es concediren a Carme Arnau i Faidella pel projecte «*Maleïdes guerres...*», *la guerra en l'obra de Mercè Rodoreda*, a Alba Compte Rosich pel projecte «*Com defensar-se del misteri sublim que se'ls enduia*». *La construcció del desig en els contes de Rosa Leveroni*, a Catalina Mir Jaume pel projecte *Vint-i-dues aproximacions a la traïció com a tema literari. 'Vint-i-dos contes' de Mercè Rodoreda* i a Jaume Heras Pino pel projecte *Mercè Rodoreda: bibliografia (2012-2018)*.

Publicacions

RODOREDA, Mercè. *Un cafè i altres narracions*. 1a reimpr. Edició a cura de Carme Arnau amb il·lustracions d'Avel·lí Artís-Gener. Barcelona, 2018. 228 p. (Arxiu Mercè Rodoreda; 2) ISBN 84-923211-1-3.

Fundació Alsina i Bofill

Creada el 1998 per l'IEC i la família d'Alsina i Bofill en record de Josep Alsina i Bofill (1904-1993), metge cirurgià que fou president de l'IEC (1974-1978) i promotor de la represa dels Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana (CMBLC) amb la celebració del Desè Congrés a Perpinyà, el 1976. Té la finalitat de fomentar la cultura i la ciència, específicament en el camp de les ciències de la vida i de la salut, a través d'actes, publicacions i altres activitats, dins l'àrea lingüística catalana, i també col·laborar en l'organització dels CMBLC. La composició del Patronat és la següent:

President:	RICARD GUERRERO I MORENO
Secretari:	FRANCESC ASENSI I BOTET
Vocals:	JOAN ALSINA I DACHS
	JOSEP CLOTET ÈRRA
	MÀRIUS FOZ I SALA
	RAMON GOMIS DE BARBARÀ
	ÀNGEL LLÀCER I ESCORIHUELA
	ÀLVAR NET I CASTEL
	MERCÈ PIQUERAS I CARRASCO

CORI RAMON JUANPERE
ANTONI TORRE
JOSEP VILANOVA I TRIAS
MIQUEL VILARDELL I TARRÉS

Fundació Carles Salvador

Fou creada l'any 2002 pels hereus de Carles Salvador, l'IEC i l'Ajuntament de Benassal. Té l'objectiu de preservar a Benassal el llegat de Carles Salvador i Gimeno (1893-1955), figura cabdal de les lletres valencianes i de la innovació pedagògica del segle xx; dotar el municipi d'un centre de dinamització cultural, i constituir una biblioteca amb el fons bibliogràfic i documental de Carles Salvador. La composició del Patronat és la següent:

Presidenta:

alcaldessa de Benassal,

MARI LUZ MONTERDE PUIG

Vicepresident:

president de l'IEC,

JOANDOMÈNEC ROS I ARAGONÈS

Secretari:

RAMON SISTAC I VICÉN

Tresorer:

GERARDO GARCIA MOYA

Vocals:

directora de l'Aula Museu,

LYDIA TENA PUIG

ANDREU BELTRAN

ELIA GARCIA COLOM

VICENT PITARCH I ALMELA

CARLES SALVADOR SALES

NÚRIA SALVADOR MONNER

ROGER SALVADOR MONNER

Fundació Salvador Alibau

Fou constituïda l'any 2011 per Salvador Alibau, l'IEC i l'Ajuntament de Sant Llorenç d'Hortons (Alt Penedès), municipi de residència de Salvador Alibau. Té per objectiu promoure, divulgar, estudiar, preservar i defensar l'obra de Salvador Alibau Arias (1925-2012), artista plàstic, gran innovador amb la fibra de cel·lulosa i creador d'una poètica singular. La composició del Patronat és la següent:

President:

president de l'IEC,

JOANDOMÈNEC ROS I ARAGONÈS

Secretari:

AUGUST BOVER FONT

Vocals:

alcalde de Sant Llorenç d'Hortons,

JORDI FERRER DURICH

JACINT BERENGUER I CASAL

JOSEP M. CADENA I CATALAN

JOSEP CORREDOR I MATHEOS

CARLES GUINOVART RUBIELLA

JOAN MARTÍ I CASTELL

SALVADOR GINER DE SAN JULIÁN

ÀLEX MITRANI MARTÍNEZ DE MARIGORTA

Entitat vinculada

Biblioteca de Catalunya

Consell Rector (membres de l'IEC)

Vicepresident segon:

JOANDOMÈNEC ROS I ARAGONÈS

La Biblioteca de Catalunya (BC) fou fundada el 1907 per l'Institut d'Estudis Catalans, que la posà a la disposició dels investigadors amb el nom de Biblioteca de Catalunya l'any 1914.

Actualment és la biblioteca nacional de Catalunya i constitueix una peça fonamental del mapa cultural del país en la mesura que és una institució nacional al servei del patrimoni, la recerca i la cooperació. La seva missió s'articula en tres eixos bàsics, regulats per la Llei del sistema bibliotecari de Catalunya (4/1993):

- recollir, conservar i difondre la producció bibliogràfica catalana i la relacionada amb l'àmbit lingüístic català,
- vetllar per la conservació i la difusió del patrimoni bibliogràfic,
- mantenir la condició de centre de consulta i recerca científica de caràcter universal.

La Biblioteca de Catalunya és regida per un consell rector format pels representants següents: conseller de Cultura, president; director general del Patrimoni Cultural, vicepresident primer; president de l'Institut d'Estudis Catalans, vicepresident segon; directora de la BC, vicepresidenta tercera; diversos vocals d'entre els quals dos són a proposta de l'Institut d'Estudis Catalans i de la Biblioteca de Catalunya.

Directora: Eugènia Serra i Aranda

Carrer de l'Hospital, 56

08001 Barcelona

Tel.: 932 702 300

www.bnc.cat

Entitats adherides

D'acord amb l'article 77 del Reglament de règim interior de l'Institut d'Estudis Catalans (capítol xv, «De les entitats adherides»), l'IEC pot acceptar l'adhesió d'entitats o institucions científiques o culturals per mitjà d'un conveni d'adhesió que requereix l'informe previ de la secció o de les seccions més afins, el dictamen favorable de la proposta emès pel Consell Permanent i l'aprovació pel Ple de l'IEC per la majoria absoluta dels assistents.

D'acord amb la votació del Ple del dia 19 de juny de 2000, són entitats adherides a l'IEC: l'Institut Menorquí d'Estudis (IME), l'Institut d'Estudis Eivissencs (IEE), l'Institut d'Estudis Baleràrics (IEB) i la Societat Arqueològica Lul·liana (SAL).

D'acord amb l'aprovació del Ple del dia 18 de gener de 2016, s'hi adherí també la Societat d'Onomàstica (SdO), i del Ple del dia 24 d'octubre de 2016, l'Institut d'Estudis Gironins.

Institut Menorquí d'Estudis

L'Institut Menorquí d'Estudis és un organisme autònom del Consell Insular de Menorca (CIM) de caràcter administratiu, amb personalitat jurídica pròpia, creat pel CIM i destinat a la recerca, promoció, recuperació i difusió de la cultura de l'illa de Menorca, amb la voluntat d'esdevenir centre de recepció i intercanvi de pensament i ciència.

President: Miquel Àngel Maria Ballester

President del Consell Científic: Miquel Àngel Limón Pons

Coordinadora científica: Josefina Salord Ripoll

Camí des Castell, 28

07702 Maó (Menorca)

Tel.: 971 35 15 00

www.ime.cat

Institut d'Estudis Eivissencs

L'Institut d'Estudis Eivissencs fou fundat l'any 1949, amb el suport de l'Ajuntament d'Eivissa, com un institut d'estudis locals, integrat dins del Consell Superior d'Investigacions Científiques. L'Institut nasqué amb la finalitat de protegir el patrimoni natural i cultural de les illes Pitiüses. Aquesta protecció no es podia fer més que vindicant en primer lloc la llengua pròpia, el català.

President: Marià Mayans i Marí
Via Púnica, 29
07800 Eivissa
Tel.: 971 312 775
www.estudiseivissencs.cat

**Institut d'Estudis Baleàrics (Institut de la Llengua i la Cultura
de les Illes Balears - ILLENC)**

L'Institut d'Estudis Baleàrics és un consorci amb caràcter d'ens públic, de naturalesa corporativa de base associativa, amb personalitat jurídica i patrimoni propis, independents dels seus membres, i que es regeix per les disposicions legals i reglamentàries pròpies de la seva naturalesa i pels seus Estatuts. Està integrat per l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, la Universitat de les Illes Balears, el Consell Insular de Mallorca, el Consell Insular de Menorca, el Consell Insular d'Eivissa i el Consell Insular de Formentera.

Entre d'altres, els seus objectius principals són:

- a) la difusió, per mitjans propis o aliens, de tot tipus d'activitats culturals relacionades amb les Illes Balears,
- b) la formació lingüística no reglada dels ciutadans de les Illes Balears,
- c) l'avaluació de coneixements de llengua catalana, mitjançant la convocatòria i l'administració de les proves per a obtenir els diferents certificats que expedeix la direcció general corresponent,
- d) la programació de diverses activitats culturals relatives a l'intercanvi i la relació entre Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera i entre les Illes Balears i l'exterior.

Presidenta: Francesca Tur Riera (fins al 3.7.2019)
Pilar Costa i Serra (des del 3.7.2019)
Director: Francesc M. Rotger (fins al 23.7.2019)
Mateu Alexandre Malondra Flaquer (des del 23.7.2019)
Carrer d'Alfons el Magnànim, 29
07004 Palma
Tel.: 971 177 604
www.iebalearics.org

Societat Arqueològica Lul·liana

La Societat Arqueològica Lul·liana és una entitat fundada el desembre de 1880 a Palma per un grup d'erudits, entre els quals hi havia Bartomeu Ferrà i Perelló, que comptaren amb el patrocini del bisbe Mateu Jaume, que n'autoritza la constitució i la creació d'un museu. L'objectiu principal és honrar la memòria de Ramon Llull per mitjà de diverses activitats: visita de monuments, organització de conferències, celebració d'exposicions i recollida d'objectes artístics a fi d'evitar llur destrucció.

President: Antoni Planas Rosselló

Carrer de Monti-Sion, 9

07001 Palma

Tel.: 971 713 912

www.arqueologicaluliana.com

Societat d'Onomàstica

La Societat d'Onomàstica fou fundada l'any 1980 pel doctor Enric Moreu-Rey juntament amb diversos professors universitaris i estudiosos locals, especialment del Camp de Tarragona. L'objecte de la SdO és, principalment, el foment de l'inventari, l'estudi i la defensa dels noms propis (onomàstica), dels de persona (antroponímia) i dels de lloc (toponímia); la coordinació de les activitats dels investigadors; la publicació d'un butlletí interior i de monografies especialitzades; l'assessorament tècnic a persones i col·lectius; l'organització de col·loquis i conferències sobre els temes indicats, i l'inventari de bibliografia i documentació. El seu àmbit d'actuació és el de la llengua catalana i dels diversos dialectes, en la situació present i en les etapes històriques precedents.

President: Emili Casanova Herrero

Carrer de la Diputació, 276, pral. 1

08009 Barcelona

A/e: toponimia@onomastica.cat

www.onomastica.cat

Institut d'Estudis Gironins

L'Institut d'Estudis Gironins és un institut cultural i científic, fundat el 1946, que s'encarrega de la investigació històrica i arqueològica, la promoció de la cultura i la col·laboració en la salvaguarda del patrimoni natural, històric i científic de la comarca del Gironès. Organitza conferències i congressos centrats preferentment en la ciutat de Girona i és membre de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana. Des de 1947, publica cada any els *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, i de manera intermitent també monografies.

President: Narcís Soler i Masferrer

Carrer de la Muralla, 2

17004 Girona

Tel.: 972 22 24 23

A/e: info@ieg.cat

<http://www.ieg.cat>

Altres vinculacions

D'altra banda, l'IEC també pot acceptar la vinculació d'entitats o institucions científiques o culturals per mitjà d'un conveni específic que requereix l'informe previ favorable de la Secretaria General i de la secció o de les seccions més afins, i l'aprovació per part del Consell Permanent. La vinculació no implica cap canvi en la situació administrativa i patrimonial de l'entitat o institució, sens perjudici de què figuri en el conveni de vinculació amb l'IEC. Les entitats amb qui s'han establert convenis de vinculació són les següents:

Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes

L'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (AILLC) fou fundada l'any 1973 en una assemblea celebrada a Cambridge. Com que les circumstàncies polítiques d'aquell moment impediren la legalització de l'AILLC a l'Estat espanyol, es domicilià a Amsterdam, acollida per la legislació holandesa.

Quan la situació política ho permeté, l'AILLC fou legalitzada a Catalunya i inscrita en el Registre d'Associacions de la Generalitat. En aquell moment es demanà a l'IEC que acceptés d'acollir legalment l'AILLC a la seva seu; l'IEC accedí a aquesta petició, i així ho recullen els Estatuts.

L'any 1993 l'AILLC signà un conveni amb l'IEC pel qual aquest cedia a l'AILLC un espai a la seva seu de Barcelona per a desenvolupar-hi les activitats pròpies, que són la promoció i l'estudi de la llengua i la cultura catalanes.

Presidenta: Beatrice Schmid
Carrer del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel.: 933 248 580
<http://aillc.espais.iec.cat>

North American Catalan Society

La North American Catalan Society (NACS) fou fundada l'any 1978 a la Universitat d'Illinois, a Urbana-Champaign (Estats Units). La NACS fou legalitzada a Catalunya i inscrita en el Registre d'Associacions de la Generalitat; en aquell moment es demanà a l'IEC que acceptés d'acollir legalment la NACS a la seva seu; l'IEC accedí a aquesta petició, i així ho recullen els Estatuts.

L'any 1996 signà un conveni amb l'IEC pel qual aquest cedia a la NACS un espai a la seva seu de Barcelona per a desenvolupar-hi les activitats pròpies, que són la difusió i l'estudi de la llengua, literatura i cultura catalanes a l'Amèrica del Nord (els Estats Units i el Canadà).

President: Mario Santana

<http://nacs.espais.iec.cat>

Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana

La Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana es fundà el 1992 a Vic, amb l'adhesió d'una vintena de centres d'estudis locals i comarcals d'arreu del territori del domini lingüístic de la llengua catalana.

L'any 2000, la Coordinadora signà un conveni amb l'IEC pel qual aquest acollia aquesta entitat a la seva seu perquè hi desenvolupés l'activitat pròpia, que és la promoció i l'estudi de la llengua i la cultura catalanes.

President: Josep Santesmasés i Ollé

Carrer de Maria Aurèlia Capmany, 14-16

08001 Barcelona

Tel.: 932 701 620 (extensió 131)

www.ccepc.org

Institut Català d'Antropologia

Des que fou creat l'any 1978, l'Institut Català d'Antropologia ha tingut per objectiu la difusió dels coneixements i la pràctica de la disciplina antropològica a fi de crear un espai de discussió, investigació i aprofundiment científic de la societat i la cultura a Catalunya. En els inicis, nasqué a partir de la inquietud d'obrir noves perspectives i metodologies de treball. Actualment consta d'unes quatre-centes persones afiliades i diversos grups de treball.

L'ICA organitza nombrosos seminaris, conferències, col·loquis, taules rodones i sessions de treball que ofereixen una formació continuada de la disciplina. Les temàtiques tractades són àmplies i diverses: minories ètniques i marginació social, societats americanes i africanes, societats rurals i urbanes, moviments migratoris, metodologia i pensament històric, antropologia i salut, treball i família, estudis de gènere, etnomusicologia, etcètera.

L'IEC signà amb l'ICA un conveni de vinculació el 4 d'abril de 2008.

Presidenta: Araceli Muñoz García
Carrer de Casp, 43, baixos 1a
08010 Barcelona
Tel.: 931 713 770
www.antropologia.cat

Societat Andorrana de Ciències

La Societat Andorrana de Ciències és una associació cultural, privada, amb finalitats no lucratives, que realitza projectes culturals i educatius dins els àmbits del coneixement, la recerca i la formació superior. Està orientada a fomentar l'àrea científica de la vida cultural, en tots els vessants, accentuant de manera especial les activitats de divulgació i recerca.

Va néixer l'any 1983 en resposta a les noves necessitats d'un país en ple desenvolupament i suma els seus esforços als fets per altres entitats culturals. És sostinguda gràcies a les aportacions voluntàries, tant de treball com materials de la ciutadania del nostre país i el suport d'entitats privades i institucions públiques.

L'IEC signà amb la SAC un conveni de vinculació el 2 de juny de 2010.

Presidenta: M. Àngels Mach i Buch
Centre Cultural la Llacuna
Carrer de Mossèn Cinto Verdaguer, 4
AD500 Andorra la Vella
Tel.: 829 729
www.sac.ad

Societat Catalana d'Estadística

La Societat Catalana d'Estadística (SoCE) és una associació que es va constituir en l'assemblea fundacional del 4 de febrer de 2010, amb la finalitat de contribuir al desenvolupament, l'aplicació i la difusió de l'estadística en els diversos àmbits: acadèmic, científic, social, professional, de recerca i innovació, i també amb l'objectiu de fomentar l'intercanvi i la difusió de coneixements.

L'IEC signà amb la SoCE un conveni de vinculació el 28 de febrer de 2014.

Presidenta: Rosa Lamarca Casado
Carrer de Pau Gargallo, 5
08028 Barcelona
<http://soce.iec.cat>

Associació Catalana de Ciències de Laboratori Clínic

L'Associació Catalana de Ciències de Laboratori Clínic (ACCLC) és una associació científica i professional multidisciplinària fundada el 1995 que vol agrupar el conjunt de professionals del laboratori clínic de les terres de llengua i cultura catalanes amb la finalitat d'establir un espai d'interrelació, debat i reflexió sobre un seguit d'interessos comuns que abasten la formació professional, la promoció i la difusió de les ciències de laboratori clínic.

L'IEC signà amb l'ACCLC un conveni de vinculació el 30 d'octubre de 2014.

Presidenta: Dolors Dot i Bach
Carrer dels Països Catalans, 6A, 1r 2a
08960 Sant Just Desvern
www.acclc.cat

Associació Catalana per a la Divulgació Científica

L'Associació Catalana per a la Divulgació Científica (ACDIC) és una associació constituïda el 7 de febrer de 2017, de caràcter inclusiu i integrador, que pretén difondre entre la ciutadania la ciència en general, entesa com a part de la cultura, juntament amb altres àmbits com ara les arts i les humanitats, i donar a conèixer també els valors i els beneficis socioeconòmics que la ciència aporta a la societat.

L'IEC signà amb l'ACDIC un conveni de vinculació el 18 d'abril de 2017.

President: Carlos F. Sopena
Carrer de Jonqueres, 16, 11-D
08003 Barcelona
Tel.: 932 150 000
www.acdic.cat

X. Publicacions

Portal de revistes científiques

El portal de revistes científiques en línia de l'Institut d'Estudis Catalans ofereix un entorn comú d'accés a les revistes científiques publicades per l'IEC.

Cada una de les cinc seccions de l'IEC té la seva revista, que publica anualment en format digital d'accés obert a l'Hemeroteca Científica Catalana de l'IEC (<http://revistes.iec.cat>), una iniciativa oberta a la comunitat científica i destinada a facilitar la producció i la difusió de revistes científiques. L'Hemeroteca utilitza l'aplicació Open Journal Systems, un programari de codi obert per a la gestió i la publicació de revistes.

Les revistes de les seccions són les següents:

— *Contributions to Science* és l'òrgan oficial internacional de les seccions de Ciències i Tecnologia i de Ciències Biològiques. S'edita en llengua anglesa, a fi de difondre internacionalment la qualitat i el potencial científic i tecnològic de la recerca i la innovació científiques especialitzades realitzades als Països Catalans, en qualsevol àrea, tant bàsica com aplicada. Consultable en paper i en línia.

— *Catalan Historical Review* és editada per la Secció Històrico-Arqueològica. Es publica en anglès i català, i té per objectiu difondre internacionalment els grans temes de la història catalana, així com facilitar als estudiosos estrangers el coneixement del progrés de la historiografia als Països Catalans. Consultable en paper i en línia.

— *Catalan Social Sciences Review* és editada per la Secció de Filosofia i Ciències Socials. Té per objectiu difondre articles científicament rellevants, publicats originàriament en català, i traduir-los a l'anglès. Abasta diverses matèries: filosofia, pedagogia, psicologia, sociologia, demografia, geografia, lleis, economia, antropologia, comunicació i ciències polítiques. Consultable en línia.

— *Estudis Romànics* és la revista de la Secció Filològica, fundada el 1947 per Ramon Aramon i Serra. Publica estudis de lingüística, de filologia, de crítica literària i de les literatures de la Romània, sense limitacions de tema, de metodologia ni de cronologia, i acull aportacions globals i particulars de cada llengua. Consultable en paper i en línia.

Les societats filials de l'IEC són les principals generadores de les revistes científiques, les quals s'han classificat temàticament d'acord amb la secció a què està adscrita cada societat.

El fons de revistes està format per 62 publicacions periòdiques, de les quals s'han publicat 1.550 números. Es poden consultar tots els sumaris dels números publicats fins ara i els continguts de 20.626 articles en format PDF.

Monografies

- ABADAL I DE VINYALS, Ramon d'. *Catalunya carolíngia*. Vol. 3/1: *Els comtats de Pallars i Ribagorça*. 2a reimpr. Barcelona, 2018. 224 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 76/1) ISBN 978-84-7283-937-3 (o. c.).
- *Catalunya carolíngia*. Vol. 3/2: *Els comtats de Pallars i Ribagorça*. 2a reimpr. Barcelona, 2018, p. 227-554. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 76/2) ISBN 978-84-7283-937-3 (o. c.).
- *Catalunya carolíngia*. Vol. 7/1: *El comtat de Barcelona. Primera part: Prefaci. Introducció. Diplomataris (doc. 1-572)*. Edició a cura d'Ignasi J. Baiges i Jardí i Pere Puig i Ustrell. Barcelona, 2019. 543 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 110/1) ISBN 978-84-9965-450-8 (vol. 7-1); ISBN 978-84-9965-402-7 (o. c.).
- *Catalunya carolíngia*. Vol. 7/2: *El comtat de Barcelona. Segona part: Diplomataris (doc. 573-1223)*. Edició a cura d'Ignasi J. Baiges i Jardí i Pere Puig i Ustrell. Barcelona, 2019, p. 549-1100. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 110/2) ISBN 978-84-9965-451-5 (vol. 7-2); ISBN 978-84-9965-402-7 (o. c.).
- *Catalunya carolíngia*. Vol. 7/3: *El comtat de Barcelona. Tercera part: Diplomataris (doc. 1224-1545). Mapes. Índex*. Edició a cura d'Ignasi J. Baiges i Jardí i Pere Puig i Ustrell. Barcelona, 2019, p. 1105-1631. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 110/3) ISBN 978-84-9965-452-2 (vol. 7-3); ISBN 978-84-9965-402-7 (o. c.).
- Actes de la XV Jornada sobre la Història de la Ciència i l'Ensenyament Antoni Quintana Marí* [en línia]. Coordinació de Pere Vilumara i Maria Rosa Massa Esteve. Barcelona, 2018. 142 p.
- Afer d'estat: La llengua i la literatura catalanes a la secundària i a la universitat*. Edició a cura de Daniel Casals i Francesc Foguet. Barcelona: Societat Catalana de Llengua i Literatura, 2018. 219 p. ISBN 978-84-9965-425-6 (IEC); ISBN 978-84-948252-3-1 (UAB). [Coedició amb la Universitat Autònoma de Barcelona. Aquesta edició ha estat possible gràcies al conveni subscrit entre la Universitat Autònoma de Barcelona (Departament de Filologia Catalana) i l'Institut d'Estudis Catalans (Societat Catalana de Llengua i Literatura). A més, ha rebut un ajut econòmic de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans i del Grup de Recerca en Història de la Llengua Catalana de l'Època Contemporània (2017 SGR 1696)]
- Alimentació i nutrició a Catalunya: industrials, productors i científics*. Edició a cura de Jordi Salas-Salvadó, Montserrat Barbany i Abel Mariné. Barcelona: Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació, 2019. 253 p. ill.; 24 cm. [Coedició amb el Centre Català de la Nutrició]

- BARRAL, Xavier. *Els Banys «Àrabs» de Girona: Estudi sobre els banys públics i privats a les ciutats medievals*. 1a reimpr. Barcelona, 2018. 378 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 105) ISBN 978-84-9965-404-1.
- Beyond the museum walls: Medical collections and medical museums in the 21st century* (Barcelona, 19-22 setembre 2018). Barcelona, 2018. 172 p. ISBN 978-84-9965-421-8. [Coedició amb l'EAMHMS i el Museu d'Història de la Medicina de Catalunya]
- Biologia de la reproducció: Actes de la XVI Jornada de Biologia de la Reproducció*. Edició a cura de Rafael Oliva i Anna Veiga. Barcelona: Societat Catalana de Biologia, 2019. 84 p. ill.; 30 cm. ISBN 978-84-09-10645-5.
- BOIRA I MAIQUES, Josep Vicent. *De l'espai i de la política: vindicació d'una nova relació*. Discurs de recepció de Josep Vicent Boira com a membre numerari de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, llegit el dia 5 de febrer de 2019. Resposta de Salvador Cardús i Ros, membre numerari de la Secció de Filosofia i Ciències Socials. Barcelona, 2019. 28 p. ISBN 978-84-9965-453-9.
- BOIX I SERRA, Carles. *Catalunya, subjecte sobirà, a la recerca de garanties polítiques: el referèndum de l'1 d'octubre*. Onze de Setembre, discurs commemoratiu del 2017. Barcelona, 2019. 26 p. (Discursos Commemoratius; 3) ISBN 978-84-9965-463-8.
- BOVER I FONT, August. *Josep Roca-Pons: Semblança biogràfica*. Conferència pronunciada davant del Ple per August Bover i Font el dia 13 de juny de 2019. Barcelona, 2019. 30 p. (Semblances Biogràfiques; 72) ISBN 978-84-9965-481-2.
- CABRERA PÉREZ, Lluís. *L'anàlisi de conques: aproximació pluridisciplinària als estudis geològics i a l'exploració i gestió de recursos*. Discurs de presentació de Lluís Cabrera Pérez com a membre numerari de la Secció de Ciències i Tecnologia, llegit el dia 19 de novembre de 2018. Barcelona, 2018. 32 p. ISBN 978-84-9965-424-9.
- CAMPS ARBÓS, Josep; DASCA, Maria (ed.). *La narrativa catalana al segle XXI, balanç crític*. Barcelona: Societat Catalana de Llengua i Literatura, 2019. 139 p. (Treballs de la Societat Catalana de Llengua i Literatura; 18) ISBN 978-84-9965-464-5.
- CASANOVA I ROCA, Jordi. *La morfogènesi o com es genera la forma en els éssers vius*. Discurs de presentació com a membre numerari, llegit el dia 8 d'octubre de 2018. Barcelona, 2018. 15 p. ISBN 978-84-9965-416-4.
- Constel·lació tasiana: Contextos i relacions*. Edició a cura de Montserrat Bacardí i Francesc Foguet. Barcelona: Societat Catalana de Llengua i Literatura, 2018. 220 p.; 24 cm. (Treballs de la Societat Catalana de Llengua i Literatura; 16) ISBN 978-84-9965-429-4.
- CORRETCGER, Montserrat; TEIXELL, Oriol (ed.). *Literatura catalana contemporània: patrimoni i identitat*. Barcelona: Societat Catalana de Llengua i Literatura, 2019. 251 p.

- (Treballs de la Societat Catalana de Llengua i Literatura; 17) ISBN 978-84-9965-456-0 (IEC); ISBN 978-84-8424-598-8 (URV). [Coedició amb la Universitat Rovira i Virgili]
- Crisis frumentàries, iniciatives privades i polítiques públiques de proveïment a les ciutats catalanes durant la baixa edat mitjana*. 1a reimpr. Coordinació a cura d'Antoni Riera i Melis. Barcelona, 2018. 300 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 94) ISBN 978-84-9965-180-4.
- CRUSAFONT I SABATER, Miquel de. *Sectors complementaris de la numismàtica catalana (de Benet XIII al BA)*. Barcelona: Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, 2019. 234 p. il. b/n; 30 cm. (Complements d'Acta Numismàtica; 12) ISBN 978-84-9965-465-2.
- DAGÜI, Pere. *Tractatus formalitatum brevis: Tractatus de differentia*. Textos llatins editats per Claus A. Andersen; introducció de Rafael Ramis Barceló i Claus A. Andersen; traducció catalana de Maria Cabré Duran i Rafael Ramis Barceló; traducció anglesa de Claus A. Andersen; en col·laboració amb Robert Andrews. Tarragona, 2018. 212 p. (Bibliotheca Philosophorum Medii Aevi Cataloniae; 4) ISBN 978-84-9965-411-9 (IEC); ISBN 978-84-9475-663-4 (OE); ISBN 978-84-490-7911-5 (UAB); ISBN 978-84-8424-676-3 (URV). [Coedició amb l'Obrador Edendum, la Universitat Autònoma de Barcelona i la Universitat Rovira i Virgili]
- DOMÈNECH, Antoni; GUTIÉRREZ, Aaron. *Paisatges després de la batalla: Geografies de la crisi immobiliària*. Pròleg de Josep Oliveras Samitier. Barcelona: Societat Catalana de Geografia, 2018. 116 p. ISBN 978-84-9965-442-3.
- Energia, territori i medi ambient*. Barcelona: Societat Catalana de Tecnologia, 2019. 42 p. (L'Energia que Volem; 6) ISBN 978-84-9965-449-2.
- FAULÍ I OLLER, Jordi. *La columna d'Antoni Gaudí per a la Sagrada Família: la columna de doble gir helicoidal*. Discurs de presentació de Jordi Faulí i Oller com a membre numerari de la Secció de Ciències i Tecnologia, llegit el dia 17 de juny de 2019. Barcelona, 2019. 47 p. il.; 24 cm. ISBN 978-84-9965-480-5.
- FELIU, Judit; TRIAS, Mireia (cur.). *Gramàtica, esport i terminologia* [en línia]. Barcelona: Societat Catalana de Terminologia, 2019. 216 p. (Memòries de la Societat Catalana de Terminologia; 7) ISBN 978-84-9965-483-6.
- Ferran II i la Corona d'Aragó*. Edició a cura d'Ernest Belenguier i Cebrià. Barcelona, 2018. 478 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 108) ISBN 978-84-9965-432-4.
- FERRER, M. Teresa. *El llibre de comptes de Nicolau de Mediona*. Barcelona, 2018. 198 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 107) ISBN 978-84-9965-437-9.

- Fontanella poliedric: Poesia barroca i transmissió*. Edició a cura de Verònica Zaragoza i Pep Valsalobre. Barcelona, 2019. 274 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 109) ISBN 978-84-9965-440-9 (IEC); 978-84-8458-537-4 (UdG). [Coedició amb la Universitat de Girona]
- GARCIA, Oriol; PAUNÉ, Gemma. *Pompeu Fabra: L'aventura de la llengua*. 1a reimpr. Barcelona, 2017. 60 p. (Traç del Temps; 3) ISBN 978-84-9965-399-0 (IEC); ISBN 978-84-232-0832-6 (Rafael Dalmau, Editor). [Coedició amb Rafael Dalmau, Editor]
- GERMAIN I OTZET, Josep; PINO I VILALTA, Joan (cur.). *Els sistemes naturals del delta del Llobregat*. Barcelona: Institució Catalana d'Història Natural, 2018. 715 p. (Treballs de la Institució Catalana d'Història Natural; 19) ISBN 978-84-9965-443-0.
- GRAY, Theodore. *Els elements: Una exploració visual de tots els àtoms coneguts de l'Univers*. 2a ed. València: Publicacions de la Universitat de València, 2019. 240 p. ISBN 978-84-9965-470-6 (IEC); ISBN 978-84-9134-417-9 (PUV). [Coedició amb la Universitat de València]
- GREGORI I CIFRÉ, Josep Maria. *Fons de la Catedral de Girona*. Barcelona, 2019. 1.064 p. (Inventaris dels Fons Musicals de Catalunya; 10) ISBN 978-84-9965-473-7. [Coedició amb la Universitat Autònoma de Barcelona]
- *Fons de la Catedral de Girona* [en línia]. Barcelona, 2019. 1.064 p. (Inventaris dels Fons Musicals de Catalunya; 10) ISBN 978-84-9965-474-4. [Coedició amb la Universitat Autònoma de Barcelona]
- INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. *LXXXIX Cartell de premis i de borses d'estudi: Convocatòria dels Premis Sant Jordi 2020*. Barcelona, 2019. 63 p.
- *Premis Sant Jordi 2019: LXXXVIII Cartell de premis i de borses d'estudi*. Barcelona, 2019. 46 p.
- *Síntesi memòria 2017-2018*. Barcelona, 2018. 96 p.
- INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. SECCIÓ FILOLÒGICA. *Documents de la Secció Filològica, V*. Edició a cura de Joan Martí i Castell. Barcelona, 2018. 157 p. (Biblioteca Filològica; 84) ISBN 978-84-9965-423-2.
- *Gramàtica bàsica i d'ús de la llengua catalana*. Barcelona, 2019. 578 p. ISBN 978-84-9965-479-9.
- *Jornades de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans a l'Hospitalet de Llobregat (21 i 22 d'octubre de 2016)*. Edició a cura de Màrius Serra i Ramon Sistac. Barcelona, 2019. 113 p. ISBN 978-84-9965-436-2. [Celebrades conjuntament amb l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat, amb la col·laboració del Museu de l'Hospitalet, el Centre de Normalització Lingüística de l'Hospitalet, la Biblioteca Central Tecla Sala, la Biblioteca La Bòbila, l'Auditori Barradas, el Centre Cultural Bellvitge,

- l'Escola de Música - Centre de les Arts de l'Hospitalet, l'Ateneu de Cultura Popular, el Centre d'Estudis de l'Hospitalet, l'Associació Cultural Mediterrània, la Unión Extremeña de l'Hospitalet i l'Obra Social «la Caixa»]
- INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. SECCIÓ FILOLÒGICA. *Proposta de transcripció del xinès al català: (Acord del 9 de març de 2018)* [en línia]. Edició a cura de Lluís B. Polanco i Roig. Barcelona, 2019. 32 p. ISBN 978-84-9965-475-1.
- *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana, III: Lèxic* [en línia]. Edició a cura de Joan Veny. Barcelona, 2018. 355 p. ISBN 978-84-9965-446-1.
- Jordi Carbonell i de Ballester: Sessió en memòria*. Barcelona, 2019. 116 p. (Semblances Biogràfiques; 68) ISBN 978-84-9965-454-6.
- LLOP, Esteve. *Catàleg dels líquens de la Garrotxa*. Olot: Institució Catalana d'Història Natural. Delegació de la Garrotxa; Museu dels Volcans, 2018. 160 p. iIl.; 21 cm. (Catàlegs del Patrimoni Natural; 3) ISBN 978-84-9965-441-6.
- LJORCA PIQUÉ, Jordi. *L'aportació de la nanotecnologia al disseny racional de catalitzadors*. Discurs de presentació de Jordi Llorca Piqué com a membre numerari de la Secció de Ciències i Tecnologia, llegit el dia 8 d'abril de 2019. Barcelona, 2019. 30 p. ISBN 978-84-9965-461-4.
- MARTÍ I CASTELL, Joan. *Pompeu Fabra: un exemple infrangible de lleialtat nacional*. Onze de Setembre, discurs commemoratiu del 2018. Barcelona, 2019. 27 p. (Discursos Comemoratius; 4) ISBN 978-84-9965-447-8.
- MASSOT I MUNTANER, Josep. *Jordi Rubió i Balaguer: Semblança biogràfica*. Conferència pronunciada davant el Ple per Josep Massot i Muntaner el dia 18 d'octubre de 2005. 1a reimpr. Barcelona, 2018. 28 p. (Semblances Biogràfiques; 41) ISBN 84-7283-821-8.
- MENDELÉIEV, Dmitri Ivànovitx. *La relació entre les propietats dels elements i llur pes atòmic*. 2a ed. Traducció de Josep M. Llinàs i Lluís Victori; introducció i comentaris de Lluís Victori; revisió i presentació de la segona edició de Consol Blanch, Pere Grapí i Jordi Abellà. Barcelona: Societat Catalana de Química, 2019. 85 p. (Clàssics de la Química; 2) ISBN 978-84-9965-477-5.
- MONSERRAT, Josep; ROVIRÓ, Ignasi (cur.). *El teatre*. Barcelona: Societat Catalana de Filosofia, 2018. 223 p. (Col·loquis de Vic; 22) ISBN 978-84-9965-422-5.
- MONTECLÚS I ESTEBAN, Joaquim. *La Franja de Ponent: aspectes històrics i jurídics*. 1a reimpr. Barcelona, 2018. 359 p. (Publicacions de la Presidència; 43) ISBN 978-84-9965-247-4.

Natura, ús o abús? [en línia]. Edició coordinada per Ramon Folch, Josep Peñuelas i David Serrat; pròleg de Joandomènec Ros. Barcelona: Institució Catalana d'Història Natural, 2018-2019. ISBN 978-84-9965-457-7.

NOLLA I BRUFAU, Josep Maria. *Carlemany i Girona*. Discurs de recepció de Josep Maria Nolla i Brufau com a membre numerari de la Secció Històrico-Arqueològica, llegit el dia 27 de setembre de 2018. Barcelona, 2018. 55 p. ISBN 978-84-9965-413-3.

Les orquídiades del Solsonès. Barcelona: Institució Catalana d'Història Natural. Grup de Natura del Solsonès, 2019. 253 p. iil.; 24 cm. ISBN 978-84-9965-460-7.

PEÑUELAS I REIXACH, Josep. *La vida i les lleis de la vida: aprenent a interpretar el canvi global i els límits per a la sostenibilitat*. Discurs de presentació de Josep Peñuelas i Reixach com a membre numerari de la Secció de Ciències Biològiques, llegit el dia 18 de juny de 2018. Barcelona, 2018. 55 p. ISBN 978-84-9965-438-6.

Pere Verdaguer: Sessió en memòria. Sala Prat de la Riba, 8 de març de 2018. Barcelona, 2019. 54 p. (Semblances Biogràfiques; 70) ISBN 978-84-9965-466-9.

PLA I CARRERA, Josep. *Història de la matemàtica: Grècia I (de Tales i Pitàgores a Plató i Aristòtil): Resultats, textos i contextos*. 1a reimpr. Barcelona, 2018. 422 p. ISBN 978-84-9965-414-0.

Primer Congrés Masia-Territori: Actes (Barcelona, 11-13 març 2015). Barcelona: Institució Catalana d'Estudis Agraris, 2019. 631 p. ISBN 978-84-9965-458-4. [Amb el patrocini de «la Caixa» Agrobank, Fundació Lluís Carulla, Plana de Vic, L'Olivera, La Fageda, Senglar de Girona i Casa Ametller. Amb la col·laboració de l'Agrupació d'Arquitectes per la Defensa i Intervenció en el Patrimoni Arquitectònic, l'Associació de Masos de Torroella i l'Estartit, CAT'S de la Universitat de Girona, Consorci per al Desenvolupament de la Catalunya Central de Solsona, Centre Excursionista de Catalunya, Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, Diputació de Barcelona: Univers Patxot, Direcció General de Desenvolupament Rural de la Generalitat de Catalunya, Direcció General d'Alimentació Qualitat i Indústries Agroalimentàries de la Generalitat de Catalunya, Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya, Escola Superior d'Agricultura de Barcelona (UPC), Escola Universitària d'Hosteleria i Turisme (UB), Escola Superior Gallaecia Vila Nova de Cerveira, Escola Superior d'Arquitectura de Barcelona (UPC), Fundació Lluís Carulla, Museu de la Vida Rural de l'Espluga de Francolí, Institut de Ciència i Tecnologia Mediambientals (UAB), Institut Ramon Muntaner, Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries, Monumenta - Associació de Propietaris de Castells i Edificis Catalogats de Catalunya, Societat Catalana d'Ordenació del Territori, Direcció General de Planificació Rural del Departament

- ment d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat de Barcelona, Universitat Politècnica de Catalunya, Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya i Unió de Pagesos]
- RAGUER, Hilari. *Escrits dispersos d'història*. 1a reimpr. Barcelona, 2018. 570 p. (Publicacions de la Presidència; 50) ISBN 978-84-9965-417-1 (IEC); ISBN 978-84-9803-842-2 (Diputació de Barcelona). [Coedició amb la Diputació de Barcelona]
- *Escrits dispersos d'història*. 2a reimpr. Barcelona, 2018. 570 p. (Publicacions de la Presidència; 50) ISBN 978-84-9965-417-1 (IEC); ISBN 978-84-9803-842-2 (Diputació de Barcelona). [Coedició amb la Diputació de Barcelona]
- Ràims: *Les principals varietats catalanes: història, cultius i vins*. Barcelona, 2018. 179 p. ISBN 978-84-16445-31-8. [Coedició amb Edicions i Propostes Culturals Andana i el Museu de les Cultures del Vi de Catalunya (VINSEUM)]
- Ramon Llull, *els trobadors i la cultura del segle XIII*. Edició a cura de Vicenç Beltran i Pepió, Tomàs Martínez Romero i Irene Capdevila Arrizabalaga. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans: Fondazione Ezio Franceschini ONLUS: Union Académique Internationale, 2018. 269 p. (Corpus des Troubadours; 7; Études; 4) ISBN 978-88-8450-855-3.
- ROMANÍ SALA, Núria. *Carrers i serveis viaris a les ciutats romanes del Conventus Tarracensis (s. II aC - II dC)*. Barcelona, 2019. 401 p. il·l. b/n; 30 cm + 1 CD-ROM. (Forma Conventus Tarracensis. Serie Studia Archaeologica; 2) ISBN 978-84-9965-471-3. [Coedició amb la Universitat Autònoma de Barcelona i l'Institut Català d'Arqueologia]
- ROSSELLÓ I VERGER, Vicenç M. *Mallorca: el sud i sud-est (municipis de Llucmajor, Campos, Ses Salines, Santanyí, Felanitx i Manacor)*. 1a reimpr. Palma, 2018. XVIII + 547 p. il·l., mapes; 31 cm. ISBN 978-84-9965-419-5 (IEC); ISBN 978-84-9487 (IEB). [Coedició amb l'Institut d'Estudis Baleàrics]
- Salvador Giner: *Dies i fets*. Barcelona, 2018. 169 p. ISBN 978-84-9965-428-7 (IEC); ISBN 978-84-96786-83-7 (Galerada). [Coedició amb l'editorial Galerada]
- SANTANACH I PRAT, Pere. *Josep Maria Fontboté i Mussolas: Semblança biogràfica*. Conferència pronunciada davant del Ple per Pere Santanach i Prat el dia 8 de novembre de 2018. Barcelona, 2019. 38 p.; 24 cm. (Semblances Biogràfiques; 71) ISBN 978-84-9965-476-8.
- SERRA I PUIG, Eva. *Història i política en el passat i en el present*. Onze de Setembre, discurs commemoratiu del 2016. Barcelona, 2019. 24 p. (Discursos Commemoratius; 2) ISBN 978-84-9965-448-5.

- SOLÀ I CORTASSA, Joan. *Pompeu Fabra i Poch: Semblança biogràfica*. Conferència pronunciada davant del Ple per Joan Solà i Cortassa el dia 12 de desembre del 2005. 5a reimpr. Barcelona, 2019. 26 p. (Semblances Biogràfiques; 43) ISBN 978-84-7283-861-1.
- TORRAS I GENÍS, Carme. *Aprentatge automàtic en xarxes i robots: reptes tecnològics i implicacions ètiques*. Discurs de presentació de Carme Torras i Genís com a membre numerària de la Secció de Ciències i Tecnologia, llegit el dia 17 de desembre de 2018. Barcelona, 2018. 29 p. iH.; 24 cm. ISBN 978-84-9965-439-3.
- VALLÈS I XIRAU, Joan. *Etnobotànica: persones, plantes, cultura i benestar: Aspectes generals, i situació i perspectives als Països Catalans*. Discurs de presentació de Joan Vallès i Xirau com a membre numerari de la Secció de Ciències Biològiques, llegit el dia 8 d'abril de 2019. Barcelona, 2019. 69 p. ISBN 978-84-9965-469-0.
- VENY, Joan; PONS, Lúcia. *Atlas lingüístic del domini català*. Document cartogràfic. Vol. 9: 19. *Morfologia verbal*; 20. *Sintaxi*; 21. *Fonosintaxi*. Barcelona, 2018. 302 p. iH., mapes; 44 cm. ISBN: 978-84-9965-444-7 (vol. 9); ISBN 978-84-7283-720-1 (o. c.).
- Vigència, transmissió i transformació de les tradicions orals*. Edició a cura de M. Magdalena Gelabert i Miró. Barcelona: Grup d'Estudis Etnopoètics de la Societat Catalana de Llengua i Literatura, 2018. 211 p. ISBN 978-84-9965-426-3.
- VIVES, Joan Lluís. *Presentació de les obres d'Aristòtil = De Aristotelis operibus censura*. Edició, introducció, traducció, notes i apèndix a cura de Joan Tello Brugal. Barcelona, 2019. 124 p. ISBN 978-84-9965-455-3.
- XV Trobada d'Història de la Ciència i de la Tècnica: Programa i resums* (Tarragona, 8-10 novembre 2018). Barcelona, 2018. 83 p. ISBN 978-84-9965-431-7.
- XX Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana*. Vol. I. Manresa: Societat Andorrana de Ciències: Fundació Alsina i Bofill, 2017 (ed.: 2019). 793 p. iH., gràfics; 24 cm. ISBN 978-99920-61-44-2. [Coedició amb la Societat Andorrana de Ciències i Althàia (Xarxa Assistencial Universitària de Manresa)]
- XX Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana*. Vol. II. Manresa: Societat Andorrana de Ciències: Fundació Alsina i Bofill, 2017 (ed.: 2019). 793 p. iH., gràfics; 24 cm. ISBN 978-99920-61-44-2. [Coedició amb la Societat Andorrana de Ciències i Althàia (Xarxa Assistencial Universitària de Manresa)]
- XXIII Cangur de la SCM: Enunciats i solucions: Cangur 2018*. Barcelona: Societat Catalana de Matemàtiques, 2018. 113 p.

Obres vinculades a l'Institut d'Estudis Catalans

- Andorra i l'acord d'associació amb la Unió Europea: 30a Diada Andorrana (XLIX Universitat Catalana d'Estiu, Prada de Conflent, 19 agost 2017)*. Andorra: Societat Andorrana de Ciències, 2018. 246 p. ISBN 978-99920-61-39-8.

- L'Any de l'Aigua a les acadèmies catalanes: Cicle d'Actes de les Acadèmies de Catalunya entorn de l'Aigua 2015-2016*. Barcelona: Acadèmies de Barcelona, 2018. 303 p. [Amb la col·laboració de l'Institut d'Estudis Catalans]
- L'educació en temps de guerra*. Edició especial per a la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana; coordinació de María del Carmen Agulló Díaz; traducció d'Àngel Cano Mateu. València: Tirant Humanidades, 2019. 172 p. b/n; 21 cm. ISBN 978-84-17706-74-6.
- FABIÁN, Alejandra [et al.]. *Tohanyajh tojh ipe hunhat: Tollhukwey kachal*. Edició a cura de Camilo Ballena i Virginia Unamuno; fotografies de Joan Carlos Gómez; il·lustrat per Adrian Montini Gauna. Buenos Aires: Wichi Lhomet, 2018. 36 p. ISBN 978-987-27941-4-9. [Institut d'Estudis Catalans. Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural]
- GIMENO BETÍ, Lluís. *El Maestrat i els Ports de Morella: Una història lingüística*. Barcelona: Onada Edicions, 2018. 336 p. (Biblioteca La Nau; 20) ISBN 978-84-17050-93-1.
- IX Jornades d'Etnobotànica en Llengua Catalana: Llibre de resums*. Barcelona: Societat Andorrana de Ciències, 2018. 76 p. ISBN 978-99920-61-40-4.
- MANENT, Jordi; PALOMA, David. *Pompeu Fabra: Vida i obra en imatges*. Barcelona: Base, 2018. 239 p. ISBN 978-84-17183-80-6. [Amb el suport del Centre Excursionista de Catalunya, la Diputació de Barcelona, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, l'Arxiu Nacional de Catalunya, l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona i l'Institut d'Estudis Catalans]
- NAVARRRETE (SELIS), Audelina; KEIL, Zulma. *N'katela ifiveln'uhu*. Edició a cura de Camilo Ballena i Virginia Unamuno. Buenos Aires: Wichi Lhomet, 2018. 36 p. ISBN 978-987-27941-3-2. [Institut d'Estudis Catalans. Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural]
- PALOMA, David; MONTSERRAT, Mònica. *L'abecé de Pompeu Fabra*. Barcelona: Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona, 2018. 140 p. ISBN 978-84-490-8037-1.
- PUJOL I HAMELINK, Marcel. *La marina catalana a la Baixa Edat Mitjana: Sant Feliu de Guíxols, un port excepcional en la construcció i carenat de coques, naus i naus grosses*. Barcelona: Fundació Rafael Patxot i Jubert, 2018. 203 p. (Premi Rafael Patxot i Jubert; 2) ISBN 978-84-9803-820-0.
- RABASSÓ, Georgina. *L'univers vivent d'Hildegarda de Bingen: perspectives filosòfiques*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 2018. 245 p. (Premi Rafael Patxot i Jubert; 3) ISBN 978-84-9803-859-0.

- Recull de conferències 2016: 150 anys de la Nova Reforma: 10ns Debats de Recerca: «Recerca en biociències per a la salut».* Andorra: Societat Andorrana de Ciències, 2018. 249 p. ISBN 978-99920-61-43-5. [Amb l'ajut de l'Institut d'Estudis Catalans]
- RODORÉDA, Mercè. *Un cafè i altres narracions*. 1a reimpr. Edició a cura de Carme Arnau amb il·lustracions d'Avel·lí Artís-Gener. Barcelona, 2018. 228 p. (Arxiu Mercè Rodoreda; 2) ISBN 84-923211-1-3.
- SALVADOR, Carles. *Veles i gavines*. Edició i estudi d'Andreu Beltran. Castelló de la Plana: Fundació Carles Salvador, 2018. 133 p. ISBN 978-84-09-0481-1. [Amb el suport de l'Ajuntament de Benassal i l'Institut d'Estudis Catalans]
- VIDAL MASCARÓ, Andreu. *Viatge pels països de llengua catalana de Josep M. Guàrdia Bagur: Una visió geogràfica, històrica i cultural de Catalunya, València i les Balears (1884)*. Menorca: Institut Menorquí d'Estudis, 2019. 354 p.; 21 cm. (Cova de Pala; 38) ISBN 978-84-15291-52-7. [Amb la col·laboració de l'Institut d'Estudis Catalans, l'Ajuntament d'Alaior i l'Institut d'Estudis Baleàrics]

Publicacions periòdiques

- Acta Numismàtica*, núm. 49 (2019).
- Actes d'Història de la Ciència i de la Tècnica* [en línia], vol. 11 (2018).
- Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, núm. 82 (2018).
- Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, vol. 29 (2018).
- Butlletí de la Societat Catalana de Matemàtiques*, vol. 33, núm. 2 (2018); vol. 34, núm. 1 (2019).
- Butlletí de la Societat Catalana de Metrologia*, núm. 1 (abril 2018); núm. 2 (abril 2019).
- Catalan Historical Review*, núm. 11 (2018); núm. 12 (2019).
- Catalan Social Sciences Review* [en línia], núm. 8 (2018).
- Comunicació: Revista de Recerca i d'Anàlisi*, núm. 35 (2) (novembre 2018); núm. 36 (1) (maig 2019).
- Dossiers Agraris*, núm. 20 (2018).
- Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació*, núm. 33 (gener-juny 2019); núm. 34 (juliol-desembre 2019).
- Educació Química*, núm. 23 (2017) (ed.: 2018); núm. 24 (2018).
- Estudis Romànics*, núm. 41 (2019).
- Ítaca: Quaderns Catalans de Cultura Clàssica*, núm. 34 (2018).
- Llengua & Literatura*, vol. 29 (2019).
- Miscel·lània Litúrgica Catalana*, núm. 26 (2018).

Notícies de la Institució: Circular de la Institució Catalana d'Història Natural, núm. 139 (setembre-octubre 2018); núm. 140 (novembre-desembre 2018); núm. 141 (gener-febrer 2019); núm. 142 (març-abril 2019); núm. 143 (maig-juny 2019); núm. 144 (juliol-agost 2019).

Noubiaix, núm. 42 (juny 2018); núm. 43 (desembre 2018).

Periodística, núm. 17 (2016-2017) (ed.: 2019).

Quaderns Agraris, núm. 45 (desembre 2018); núm. 46 (juny 2019).

Reports@SCM [en línia], vol. 4, núm. 1 (2018).

Revista Catalana de Dret Privat, vol. 19 (2018); vol. 20 (2019).

Revista Catalana de Micologia, vol. 38 (2017); vol. 39 (2018).

Revista Catalana de Musicologia, vol. 11 (2018).

Revista Catalana de Pedagogia [en línia], vol. 14 (novembre 2018); vol. 15 (maig 2019).

Revista de Dret Històric Català, núm. 17 (2018).

Revista de la Societat Catalana de Química, núm. 17 (2018).

SCM/Notícies, núm. 44 (desembre 2018); núm. 45 (juliol 2019).

Tamid, núm. 13 (2018).

TECA: Tecnologia i Ciència dels Aliments, núm. 17 (2018).

Terminàlia, núm. 18 (desembre 2018); núm. 19 (juny 2019).

Treballs de la Societat Catalana de Biologia, vol. 68 (2017-2018) (ed.: 2019).

Treballs de la Societat Catalana de Geografia, núm. 86 (desembre 2018).

Treballs de Sociolingüística Catalana, núm. 29 (2019).

Resum de títols editats (2014-2018)

<i>Tipologia de les publicacions</i>	2014	2015	2016	2017	2018
Revistes	45	38	39	42	39
Opuscles	11	10	11	17	16
Monografies	26	28	41	53	34
Coedicions	23	24	26	32	33
Altres formats	8	5	16	22	13
Total de títols publicats	113	105	133	166	135

Donacions i intercanvi de publicacions

L'Institut d'Estudis Catalans té establerts convenis per a fer donacions del seu fons de publicacions a una vuitantena d'entitats, entre institucions, universitats, centres de recerca i biblioteques.

Els intercanvis d'exemplars en paper, actius des dels primers anys de la constitució de l'IEC, s'han anat reforçant en els darrers anys —i a vegades han estat substituïts— amb la consulta en línia de les publicacions, que es posen a l'abast del públic a través del Portal de Publicacions de l'Institut d'Estudis Catalans, accessible des del web.

L'IEC manté encara intercanvis de monografies i de revistes pròpies i de les seves societats filials amb centres acadèmics d'arreu del món. La recepció dels gairebé dos-cents títols adreçats a l'IEC són catalogats per la Biblioteca de Catalunya, que els incorpora al seu fons.

